מַס בֵּיצָה פָּרָק רִאשׁוֹן הִתְחַלְתִּיו התקל"ז ד' אִיָּיר פֶּה לְבוֹב מַחַ"ל.

פְּתִיחַת דְּבָרִים לְהַמְחַבֵּר נֶגֶד מְלָכִים לְדַבֵּר. מִילִין יְגַבֵּר לִזְרוֹת וּלְהַבָּר.

לִפְנֵי תַּלְמִיד וְחָבֵר וְלִפְנֵי זַךְ וְחָבֵר גְּמִיר וְסָבַר לְפָרֵשׁ מַסֶּכֶת זוֹ כְּפִי כֹּחִי וְחֵילִי וּמֵאֵת הַחוֹנֵן לָאָדָם דֵּיעָה. יִתֵּן לִי בִּינָה לְהָבִין אוֹתָהּ: אָמַר הַכּוֹתֵב מִלַּת בֵּיצָה מְבוֹאָר מִגְּזֵרַת נָחֵי יו"ד עַי"ן.

וּלְדִבְרֵי הָאוֹמֵר כִּי לֹא יִצְדַּק נָחֵי יו"ד עַי"ן יהי' חָבֵר לְפָתְחָן וְהֵ"א נְקֵבָה וְהָעֵד וּבֵיצָתָהּ (עַיֵּין בְּחוֹר מַאֲמָר ג' עִיקָּר ח' וּמַאֲמָר ד' עִיקָּר הַשִּׁשִּׁי): שֶׁנּוֹלְדָה אֲשֶׁר נוֹלְדָה נוֹלַד [שׁוֹרֵשׁ] יל"ד וּבָאוֹת אֵיתָן תִּשְׁתַּנֶּה יו"ד לְוָי"ו וְלִפְעָמִים בָּאִים בְּלֹא יו"ד בְּרֹאשׁ כְּמוֹ [אֵין לָהּ וָלָד] (עַיֵּין בְּחוּר וְתִרְאֶה) אע"פ שֶׁאֵין הוֹרָאָה עַל הַחִסָּרוֹן כִּי אֵין לָבֹא בַּחֲזָקָה בַּתְּחִלָּה.

תֹּאכַל רָאוּי לִנָּקוֹד שו"א קמ"ץ צֵירֵי וְאִם בחול"ם וּפַתַ"ח הוּא לוֹמַר עַל הַפּוֹעֵל וּמִסְתָּמָא קָאֵי עַל הַפָּעוּל וְהַכְנִי מְקַבֵּל עַל עַצְמִי בְּעֶזֶר ה' לְפָרֵשׁ כְּפִי יַד ה' הַטּוֹבָה עָלַי וה' יַעֲזוֹר לִי לְהַתְחִיל וּלְסַיֵּים אָמֵן: מִשְׁנָה בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּיוֹם טוֹב.

ב"ש אוֹמְרִים תֹּאכַל וב"ה אוֹמְרִים לֹא תֹּאכַל ד' אֲקוֹמָתוֹת ר"נ מוּקִי בְּמֻוקְצֶה וְרַבָּה בַּהֲכָנָה וְרַב יוֹסֵף מְשׁוּם פֵּירוֹת נוֹשְׁרִין. ר' יִצְחָק מַשְׁקִין שֶׁזָּבוּ.

וי"ל עוֹד אַקּוֹמְתָא מְשׁוּם נוֹלָד פְּלִיגִי. ולכ"ע בַּר מִרַבָּה הֲוָה דְּרַבָּנָן.

וּלְרַבָּה ד"ת בי"ט אַחַר שַׁבָּת הֲכָנָה טְבָעִית נָמֵי ד"ת וּבְפֵי' הַמִּשְׁנָיוֹת לְהרמז"ל מַשְׁמַע לְכֹאוֹרָה הֲכָנָה טְבָעִיוֹת דְּרַבָּנָן וְיבֹוֹאַר בַּגְּמָרָא [בְּאוּקוּמְתָא] דְּרַבָּה אַיְ"ה. ומ"מ אֵין נ"מ בֵּין אִי ד"ת אוֹ דְּרַבָּנָן שֶׁאַף סָפֵק דְּרַבָּנָן בדשיל"מ לְחוּמְרָא וּמִיהוּ נ"מ אִם נִתְעָרְבָה בַּאֲחֵרוֹת לָמֶ"ד ס"ס א' בְּגוּפוֹ והב' ע"י תַּעֲרוֹבוֹת לָא מְהַנֵּי וּבְדְרַבָּנָן בדשיל"מ לְמָאן דְּמַתִּיר ס"ס בדשיל"מ אֶפְשָׁר דְּלָא בָּעֵינַן שֶׁנּוֹלְדָה ב' בְּיַחַד ועמ"א תקי"ג אוֹת ד' וְיבֹוֹאַר אַיְ"ה בְּפָרְיֵי ועמ"ש בַּגְּמָרָא בְּהָא נִתְעָרְבָה בַּאֲחֵרוֹת: וְאוֹמְרוֹ בֵּיצָה הָא אֶפְרוֹחַ י"ל כ"ע מֻוָתָּר הוֹאִיל וּמַתִּיר בְּשְׁחִיטָה כִּשְׁמוּאֵל דַּף יָ"ו ב' אוֹ לכ"ע אָסוּר כראב"י לְקַמָּן שָׁם וְעֵגֶל שֶׁנּוֹלַד בי"ט לר"נ מָצֵי לוֹמַר בְּעֵגֶל וי"ל דְּבָעֵינַן הִפְרִיס ע"ג קַרְקַע תְּנַאי עא"ח תצ"ח.

וְכָלוּ חֲדָשָׁיו. לָכֵן נִקֵּט בִּקְצָרָה בֵּיצָה וְכֵן לְרַב יוֹסֵף ור"י משא"כ לְרַבָּה א"ש דְּעֵגֶל ל"ש מֵאֶתְמוֹל גְּמָרָה: וּמִלַּת ביו"ט.

ה"ה שַׁבָּת עא"ח שכ"ב א"ב. ולר"נ רְבוּתָא אַשְׁמְעִינַן אעפ"י שֶׁעַכְשָׁיו נִמְלַךְ תַּרְנְגוֹלֶת לַאֲכִילָה הוֹאִיל וְאִתַּקְצֵי בה"ש משא"כ שַׁבָּת לֹא סָר הַמֻּוקְצֶה.

דא"א לִשְׁחוֹט בְּשַׁבָּת כֵּן יֹאמַר הָאוֹמֵר שֶׁאֵינָם דְּבָרִים מְצֻוָּדָקִים דְּוַדַּאי לר"נ בְּשַׁבָּת מִיְחַלְּפָא שְׁמַעְתַּיְיהוּ כַּמְבוֹאָר וְלָמָּה לְאַטְרוֹחֵי בִּכְדֵי ועמ"ש בְּפִתְיחָה בְּשִׁיטַת הָרָ"ן וְרַמְבַּ"ן בס"פ חֲבִיוֹת הֲבִיאוּ הָרָ"ן ז"ל יעו"ש.

וּלְרַב יוֹסֵף ולר"י נִקִּיט דְּגָזְרִינַן אֲפִילּוּ ביו"ט וכ"ש שַׁבָּת. וּלְרַבָּה נָמֵי רְבוּתָא אֲפִילּוּ סְעוּדַת יו"ט בָּעֵי הֲכָנָה דָּלֶ"ת קְרָא דְּוַהֲכִינוּ לְשַׁבָּת דַּחֲשׁוּבָה יוֹתֵר קָאֵי וְזֶה מְבוֹאָר: בש"א שְׁאוֹר כו' תְּלָת מִילֵי ביו"ט כפירש"י וְתוֹסָ' וּמִיהוּ יֵשׁ דְּבָרִים אֲחֵרִים הַרְבֵּה שֶׁנָּוִים בְּעִדִּיוֹת מְקֻוָּלִי ב"ש שֶׁאֵין שַׁיָּיכִים ליו"ט.

וְאִם קִידֵּשׁ אִשָּׁה בְּחָמֵץ בְּכַזַּיִת לְכְאוֹרָה לב"ש דָּבָר הַגּוֹרֵם לְמָמוֹן וְיוּכַל לִשְׁהוֹת אַחַר הַפֶּסַח ולב"ה צָרִיךְ לְבַעֵר וא"צ גֵּט וְזֶה טָעוּת עַיֵּן ר"פ בְּתוֹסְ' ד"ה אוֹר דִּלְמָא אָתֵי לְמֵיכַל מִדְּרַבָּנָן [צָרִיךְ] בִּיעוּר וּמִיהוּ לְרַשִׁ"י שָׁם ט' מִדְּרַבָּנָן צָרִיךְ כְּדִבְרֵירַנָא שָׁם וְאִם קִידֵּשׁ בִּבְנֵי עֲדִים שֶׁשָּׁהוּ חָמֵץ בְּכַזַּיִת לְהר"ם ה' חו"מ דְּלוֹקֶה בַּעֲשֵׂה מַעֲשֶׂה מ"מ כִּי אֲתַשֵּׁל לְעִנְיַן ב' אִתְּשַׁל וב"ש לְקוּלָּא וְכִדְוַותַי' רֵישׁ קִידּוּשִׁין יעו"ש: הַשּׁוֹחֵט חַיָּה וְעוֹף כו' רז"ל שִׁימְשׁוּ בַּהֵ"א חוּץ מי"ב דְּמִשַּׁמְּשִׁים שֶׁלָּהּ הֵ"א דְּיַעֲבַד.

עַיֵּן תוס' חֻלִּין ד' הַמַּנִּיחַ יעו"ש. וי"ל שִׁימּוּשׁ הַהֵ"א כָּאן הַקְּרִיאָה כְּמוֹ הַקָּהֵל הַשּׁוֹחֵט אַתָּה שׁוֹחֵט שֶׁבָּא לַמֶּלֶךְ אוֹמְרִים לוֹ כו'.

וּבְכוֹי יִתְבָּאֵר לְקַמָּן אַיָּ"ה וְטַעַם פְּלוּגְתָּתָן לְכְאוֹרָה ב"ש סָבְרִי שׁוֹחֵט וּמְכַסֶּה דְּאָתֵי עֲשֵׂה שָׁוֶה בְּכֻלּוֹ וְדָחֵי ל"ת וַעֲשֵׂה שֶׁאֵין שָׁוֶה הָעֲשֵׂה בְּנָשִׁים. וב"ה אוֹמְרִים דְּלָא דָחֵי.

וְעַיֵּן רֵישׁ יְבָמוֹת גַּבֵּי זְקֵנוֹ בְּתוֹסְ' יעו"ש ד"ו ב"ש סָבְרִי דְּשׁוֹחֵט לְכַתְּחִלָּה וְדָחֵי. וְדָמֵי לִמ"ש הָמָּרְדְּכַי הֶבִיאוֹ הב"י או"ח סי' י"ב וְהֵבִיא בש"ע צִיצִית שֶׁנִּפְסְקוּ בְּשַׁבָּת דְּהַתּוֹרָה לֹא אָסְרָה לִלְבּוֹשׁ כו'.

יעו"ש וּקְצָת כָּאן נָמֵי. וב"ה סָבְרִי דל"ד.

אֲבָל אִם שָׁחַט מוֹדִים דַּעֲשֵׂה דָּחֵי כו' אֲבָל בפי' הַמִּשְׁנָיוֹת מַשְׁמַע דב"ש נָמֵי בְּדֶקֶר נָעוּץ מַתִּירִים לְכַתְּחִלָּה לֹא כְּשֶׁאֵין דֶּקֶר נָעוּץ ומ"ש רַשִׁ"י בִּגְמָרָא מְפָרֵשׁ טַעְמָא שמ"ש דֶּקֶר נָעוּץ לֹא תְּנַאי רַק טַעַם הוּא דמש"ה לְכַתְּחִלָּה לֹא וְדִיעֲבַד ש"ד דְּוַדַּאי מִשּׁוּם דְּרַבָּנָן אֵין לְדָחוֹת עֲשֵׂה ד"ת.

אַף דְּמָצִינוּ הֶעֱמִידוּ דִּבְרֵיהֶם בְּשֶׁל תּוֹרָה בְּאִם לֹא הִגִּיעַ הַזְּמַן וְעַיֵּן בר"מ ה' ק"פ בְּהָא דְּחָל הַזָּאָה בְּשַׁבָּת וּמִיהוּ מָצִינוּ כ"פ אַף שֶׁהִגִּיעַ הַזְּמַן כְּמוֹ ח"ל מִדְּרַבָּנָן אֲסוּרִים וְזֶה מִטַּעַם גְּזֵרָה שֶׁיֵּשׁ כֹּחַ בְּיָדָם לִגְזוֹר בְּפֵירוּשׁ עַל דָּבָר מְבוֹרָר משא"כ עד"מ הַזָּאָה שְׁבוּת בְּשַׁבָּת וְכִי מְקַלַּע פֶּסַח כה"ג לֹא גָּזְרוּ אִם הִגִּיעַ הַזְּמַן וְכֵן כָּאן מְלָאכָה שא"צ אָסְרוּ משא"כ כְּשֶׁיֵּשׁ עֲשֵׂה בְּכִיסּוּי וְהַבֵּן זֶה: וְלוֹמַר בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה ביו"ט בַּתַּרְנְגֹלֶת לַאֲכִילָה וְאֵין לוֹ עָפָר מוּכָן וכ"א לְשִׁיטָתֵי' לב"ש לֹא הָוָה מֻקְצֶה ולב"ה הַתַּרְנְגֹלֶת מֻקְצֶה דא"א לִשְׁחוֹט דְּאֵין לוֹ בְּמַה לְכַסּוֹת זֶה שִׁיבּוּשׁ.

וְלָךְ"ן פְּשִׁיטָא דְּלָא הָוָה מֻקְצֶה כֵּיוָן דְּאִיסּוּר כִּיסּוּי רְבִיעַ עלי' וְלָא נָפֵיק מִתּוֹרַת אוֹכֶל וְכִדְבָעֵינַן לְמֵימַר בַּגְּמָרָא מֻקְצֶה הוּא בעזה"י: גְּמָרָא בְּמַאי עָסְקִינַן מִלָּה זוֹ בְּמַאי עֵסֶק אֲנַן. מ"ט דב"ה אוּכְלָא דְּאֶפְרָת כְּמוֹ פָּרוּד כְּפֵירוּשׁ רַשִׁ"י וְתוֹסְ' בְּחִילּוּף דטלנ"ת.

ול"ש נוֹלָד דְּמַעִיקָּרָא אוּכְלָא וְהָשְׁתָּא אוּכְלָא וְאִי בָּעֵי שָׁחַיְט וְאָכִיל כָּל מַה שֶּׁבְּגֵוָה אֶלָּא לְגַדֵּל בֵּיצִים מ"ט דב"ש מֻקְצֶה [הוּא] י"ל אוֹ דְּקָאֵי אַתַּרְנְגֹלֶת דְּמֻקְצֶה תּוּ הָוָה הַבֵּיצָה נוֹלָד וְסָמַךְ עַל מ"ש אַחַ"כ נוֹלָד אָסוּר דל"ש אָכַל כָּל מַה שֶּׁבּוֹהַ אוֹ מֻקְצֶה הַבֵּיצָה וּבַתְּחִלָּה הִקְשָׁה מִמֻּקְצֶה וְאַחַ"כ כשא"ל דִּלְמָא כו' אָמַר מ"מ קַשְׁיָא מִנּוֹלָד וּמִמִּשְׁנָה דְּמַגְבִּיהִין מֵעַל הַשֻּׁלְחָן מִסְתָּמָא יָדַע דְּאֵין דֶּרֶךְ לוֹמַר דְּלָא יָדַע מִמִּשְׁנָה שֶׁהָיְתָה שְׁגוּרָה בְּפִי כֹּל.

וא"כ יֵשׁ לְרָאוֹת מִמ"נ אִי הַגִּרְסָא כמ"ש לְפָנֵינוּ ב"ש לֵית לְהוּ מֻקְצֶה וב"ה אִית לְהוּ דְּלָא כְּרַב נַחְמָן דְּמְהַפֵּךְ א"כ מַה פָּרִיךְ מ"ט דב"ש לפי' הב' וְאִם הַגִּירְסָא לְהֵיפּוּךְ אֵיךְ הֲוָנַח לוֹ

לב"ה הָא לִית לְהוּ מֻוקְצָה וי"ל לב"ה מִשּׁוּם נוֹלָד וְנֶאֱמַר מַגְבִּיהִין עֲצָמוֹת שֶׁנִּפְרְקוּ מע"ש (אם נֹאמַר שֶׁנִּפְרְקוּ בְּשַׁבָּת הָוָה לֵיהּ נוֹלָד אוֹ דְּנוֹלָד וְהָ דָּמֵי לְמַסִּיקִין בְּשִׁבְרֵי כֵּלִים וְנוֹלַד בֵּיצָה חֲמִיר טְפֵי כמ"ש הַתּוֹסָ' ד"ה קס"ד ולב"ש פָּרִיךְ דִּידָהוּ אַדִּידָהוּ וע"ז פָּרִיךְ לי' דִּלְמָא ב"ש לִית לְהוּ מֻוקְצָה וְשָׁאנֵי שַׁבָּת (דִּגְמִירָא)[דַּחֲמוּרָה] ובי"ט לִית לְהוּ מֻוקְצָה כִּסְבָרָא חִיצּוֹנָה אוֹ דְּפָרִיךְ לי' אֵיךְ סָתַם קֻוּשְׁיָתוֹ הָוָה לי' לְפָרֵשׁ דְּקֻוּשְׁיָתוֹ לר"נ וע"ז אָמַר דְּקֻוּשְׁיָתוֹ לכ"ע אַף [אִם] הַגִּירְסָא בש"א אוֹמְרִים מַגְבִּיהִין מ"מ נוֹלָד הָוָה לְהוּ לְמֵיסַר): וְהָא דְּאָמַר מֻוקְצָה הוּא כְּבָר עָמַד הָרָ"ן ז"ל בְּזֶה דְּמַשְׁמַע מִכָּאן דְּבֵיצָה נִגְרֶרֶת אַחַר הַתַּרְנְגֹולֶת הוֹאִיל וְנוֹלְדָה מִמֻּקְצָה חֲשִׁיב הַבֵּיצָה ג"כ מֻוקְצָה וְהָא לְקַמָּן פָּרִיךְ שַׁבָּת תִּשְׁתְּרֵי וְהָא שַׁבָּת מֻוקְצָה מֵאִיסּוּר שְׁחִיטָה יעו"ש וְתוֹכֶן דְּבָרָיו דְּנַדַּאי אֵין הַבֵּיצָה נִגְרֶרֶת אַחַר הַתַּרְנְגֹולֶת ומש"ה לְקַמָּן א"ש וְכָאן מֻוקְצָה הִיא הַתַּרְנְגֹולֶת וְיָצְאָה מִתּוֹרַת אֹוכֶל א"כ הַבֵּיצָה נוֹלָד הִיא דְּבִמְעֵי אִמָּהּ אֵין בָּהּ תּוֹרַת אֹוכֶל וּכְשֶׁנּוֹלְדָה אֹוכֶל מְשַׁוְּיָא וְנוֹלָד גָּמוּר הָוֵי אֲבָל אֵין כֵּן דַּעַת הַתּוֹסָפֹת ד"ה אוּכְלָא דְּאֶפְרָת וְשָׁם אֲבָאֵר.

וְרַמְבַּ"ן ז"ל סוֹבֵר דְּכִי אָמְרִינַן אִתַּקְצִי לביה"ש אִתַּקְצִי לְכֻלָּא יוֹמָא דַּוְקָא בְּעָשָׂה קֻצָּת מַעֲשֶׂה כְּמוֹ נֵר שֶׁהֻוְדְלַק דע"י מַעֲשֶׂה אִתַּקְצִי אַף בְּסוּר הַמֻּקְצָה אָסוּר משא"כ עז וְכַדּוֹמֶה בְּסוּר הַמֻּקְצָה בְּלֹא אִיסּוּר חוֹזֵר לְהֶיתֵּרוֹ יעו"ש הָרָ"ן הֻבִיאוֹ בְּרֵישׁ פֶּרֶק חָבִיּוֹת וְשָׁם סוֹתֵר הָרָ"ן לְכָאן.

שָׁם כָּתַב דְּחוֹלֵב עז שְׁמוּאֵל לְטַעְמֵי' דְּלֵית לי' מֻוקְצָה וְנוֹלָד יעו"ש מְכַבֶּה יֵשׁ מִי שֶׁחוֹלֵק. וְעַיֵּין בהג"א כָּאן מא"ז דְּחוֹלֵב עז ביו"ט מַיְירֵי הָא בְּשַׁבָּת אָסוּר הֶחָלָב דְּנִגְרָר הֶחָלָב אַחַר הָעֵז מֻוקְצָה מֵחֲמַת אִיסּוּר וְיבֹואַר לְקַמָּן שַׁבָּת דְּעָלְמָא כו': אָמַר רַב נַחְמָן כו' וּדְאִית לֵיהּ מֻוקְצָה אִית לי' נוֹלָד וּדְלֵית לי' כו' אָמַר דְּאִית לי' לוֹמַר הֵפֶךְ סְבָרָא שֶׁל מַקְשֶׁה דְּנוֹלָד לָא חָמִיר מִמֻּקְצָה וְנוֹלָד רַק מִטַּעַם לְתָא דְּמֻוקְצָה הוּא וּכְדִמְפָרֵשׁ וְאָזִיל: וּמִי אָמַר רַב נַחְמָן הָכִי וְהָתְנַן כו' מִדְּאָמַר כֵּן וְלָא פָּרִיךְ ולר"נ קַשְׁיָא דב"ש אדב"ש.

ש"מ דב"ש אב"ש לָא פָּרִיךְ דְּיָדַע וַדַּאי שֶׁיֵּשׁ לְחַלֵּק בֵּין שַׁבָּת הַחָמוֹר לי"ט הַקַּל וְזוֹ סְבָרָא חִיצּוֹנָה וְגַם בְּהָרָאָבָ"ד לָא פָּרִיךְ דְּאָפְשָׁר ב"ה מִטַּעַם נוֹלָד קָאָתֵינַן (וְיִהְיֶ' מִלַּת וַדַּאִית לי' מֻוקְצֶה לָאו הֶכְרֵחַ כָּאמוּר) אֶלָּא דְּפָרִיךְ לי' וּמִי אָמַר ר"נ ב"ה כר' יְהוּדָה וְהָא מְהַפֵּךְ שָׁם וב"ה אֲפִילּוּ בְּשַׁבָּת לֵית לי' מֻוקְצֶה כ"ש יו"ט וכפירש"י וּמִי אָמַר ר"נ ב"ה כר"י כְּדְתִיבְנָא עַד דְּמְשַׁנֵּי לי' לב"ה הַסְּבָרָא לְהֵיפּוּךְ שַׁבָּת דַּחֲמִיר א"צ לְהַחְמִיר עוֹד י"ט דְּקִיל צָרִיךְ סְיָיג יוֹתֵר וכ"פ הַטּוּר א"ח סי' תצ"ה יעו"ש: מַגְבִּיהִין מֵעַל הַשֻּׁלְחָן כו' וּבַהֶ"א מְסַלֵּק הַטַּבְלָא כֻּלָּהּ וּמְנַעֲרָהּ עַיֵּין פֵּירוּשׁ הַמִּשָׁנָיוֹת לְהַרְמַז"ל שַׁבָּת פירש"י טַבְלָא לוּחַ שֶׁמְּשִׁימִין עֲלֵי' הַשֻּׁלְחָן יעו"ש וְיִהְיֶ' כְּעֵין אֲצֶל שָׁרִים נוֹתְנִין הַשֻּׁלְחָן עִם רַגְלָיו עַל חֲתִיכַת פִּשְׁתָּן אוֹ בֶּגֶד אוֹ עַל עֵץ כְּדֵי שֶׁכָּל הַפְּסוֹלֶת יִפְּלוּ מִשֻּׁלְחָן שָׁם ועתי"ט י"במַגְבִּיהִין מִלְּפָנֵי הַשֻּׁלְחָן.

וְזֶה כפי' הרמז"ל הֵיְינוּ עֲצָמוֹת הַנּוֹפְלִים עַל הַטַּבְלָא בְּאָרֶץ לִפְנֵי הַשֻּׁלְחָן וי"ג מֵעַל הַשֻּׁלְחָן וצ"ל הֵיְינוּ טַבְלָא הֵיְינוּ שֻׁלְחָן וְאָמְנָם שֻׁלְחָן זָכָר וְטַבְלָא בָּא נְקֵבָה וְיֵשׁ לְהַמְלִיץ קְצָת עַל מ"ש רַשְׁ"י כָּאן קְלִיפֵי אֱגוֹזִים לֹא קְלִיפֵי פֵּירוֹת וּבְשַׁבָּת פֵּירֵשׁ לְהֶדְיָא עֲצָמוֹת שֶׁאֵין רְאוּיִן לַבְּהֵמָה דְּלָא תִּקְשֶׁה מִשַּׁעַר שֶׁל אֲפוּנִין שֶׁרְאוּיִן לִבְהֵמָה הָא לא"ה לָא אַף לר"ש.

יֵשׁ לוֹמַר הָתָם הַגִּירְסָא מִלִּפְנֵי הַשֻּׁלְחָן מֻוָּנָחִים עַל הַטַּבְלָא דְּלָא מְאִיס כ"כ וְאֵין צוֹרֶךְ מְקוֹמוֹ משא"כ עַל הַשֻּׁלְחָן הֵקִילוּ דַּהֲוָה קָצָת כִּגְרָף שֶׁל רְעִי וְסוֹבֵר דְּרִישָׁא מַיְירֵי בְּנִפְרָקוּ מע"ש דְּלָא הֲוָה נוֹלַד.

וְאִי הֲוָה רָאוּי לִבְהֵמָה וַדַּאי לֵית מַאן דְּאוֹסֵר. עַיֵּין רָ"ן בְּשַׁבָּת מִמַּשְׁנָה דְּמַגְבִּיהִין וב"י א"ח סִימָן ש"ח וְהִכְרִיחוּ לְזֶה דְּאִי בְּנִפְרָקוּ בְּשַׁבָּת הֲוָה לִי' נוֹלָד (עַיֵּין רֹא"ש סוֹף בֵּיצָה מַה שֶּׁהוֹכִיחַ דר"י בְּנוֹלָד כו'.

ומ"א שַׁ"ח אוֹת מ"ט) אִם כֵּן אֵין רְאִי' גַּבֵּי שַׁבָּת סָתַם לָן תַּנָּא כר"ש דְּהַהִיא בְּהֵמָה שְׁמֵתָה בְּשַׁבָּת לָא הֲוָה נוֹלָד. אֶלָּא רַק מֻקְצָה כִּדְמוֹכַח דְּזוּכְתָּא טוּבָא.

ול"ד לְמַסִּיקִין בְּשִׁבְרֵי כֵּלִים דְּהַהוּא הֲוָה נוֹלָד. וא"כ אֵין רְאִי'.

דְּשַׁבָּת סְתָם כר"ש. דְּלוֹקֵי מַגְבִּיהִין לְהַפֵּךְ הַגִּירְסָא בְּשִׁבִּיל זֶה דְּמֵעִדִּיוֹת אֵין רְאִי' כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָ' בְּשַׁבָּת קָמָ"ג יעו"ש וע"כ בְּנִפְרָקוּ בע"ש מַיְירֵי וּמַאי טַעְמָא דְּאוֹסֵר וע"כ בְּאֵין רְאוּיִן לַבְּהֵמָה אוֹסֵר וְהַמַּתִּיר אַף עַל פִּי שֶׁאֵין רְאוּיִן כְּלָל.

מִכָּל מָקוֹם מֵעַל הַשֻּׁלְחָן שָׁרֵי ול"ד לְשַׁעַר אֲפוּנִין דְּמִלִּפְנֵי הַשֻּׁלְחָן הַיְינוּ מִטַּבְלָא שֶׁעַל הָאָרֶץ וְאַיְ"ה יְבוֹאַר עוֹד בְּפָרַיִ לא"ח ה' י"ט תצ"ה וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ. וְעַיֵּין תוי"ט שַׁבָּת שָׁם: וְאָמַר רַב נַחְמָן אָנוּ אֵין לָנוּ כו' הַיְינוּ כְּדְמַסִּיק מְנַבֵּלָה לִכְלָבִים מוּקִי לָהּ לב"ה כר"ש כפירש"י שָׁם.

ומ"ש רַשִּׁ"י כָּאן מֵרַבּוֹתֵינוּ הַיְינוּ מה"ט וּמֵעִדִּיוֹת דְּלָא תָּנֵי לַהּ מְקֻלְקֵלִי ב"ש כָּתְבוּ הַתּוֹסָ' בְּשַׁבָּת קָמָ"ג דְּמַאי אֻלְמֵי אֵימָא אַף דְּמוּכָח הָתָם כָּךְ הָא כָּאן מְפֹרָשׁ דב"ש לְקֻלָּא. אֲבָל מִמַּחֲתִכִין מַיְיתֵי שַׁפִּיר רְאִי' כָּאָמוּר: אָמַר לְךָ רַב נַחְמָן כו' הָעִיקָּר הַתֵּירוּץ דב"ה ל"ק אַהֲדָדֵי דְּשַׁבָּת חֲמִירָא לֹא הֻזְרְכוּ לִסְיָיג.

וי"ט קִיל כו'. רַק מנ"ל לוֹמַר דב"ה בי"ט כר"י הֵפֵךְ סְבָרָא הַחִיצוֹנָה דבי"ט רָאוּי לְהָקֵל יוֹתֵר.

וְלָזֶה אָמַר אֵין בְּרִירָה. דְּחָזֵינַן דְּתַנָּא סָתַם כר"י בי"ט בְּמֻקְצֶה.

וּמִיהוּ אִי לא"ה הַיְינוּ אוֹמְרִים טַעַם ב"ה מִשּׁוּם נוֹלָד הוּא. וְיֵשׁ לִרְאוֹת אִם כֵּן מָה רְאִי' מַיְיתֵי די"ט סָתַם כר"י מֵאֵין מְבָקְעִים עֵצִים כו'.

כְּפִי מַה שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָ' ע"ב ד"ה אֵין מְבַקְּעִין כו' דְּרִישָׁא חֶסְרוֹן כִּיס. אֶלָּא מְקֻלָּה שֶׁנִּשְׁבְּרָה וְהָא הָתָם נוֹלָד הוּא כְּמוֹ מַסִּיקִין בְּשִׁבְרֵי כֵּלִים וְכִדְאָמַר שַׁבָּת קכ"ד ב' וְסָבוּר הָיִיתִי לוֹמַר דל"ד לְשִׁבְרֵי כֵּלִים.

דְּקוֹרָה רַק מִטַּעַם מֻקְצֶה קָא אָתֵינַן עלי' וּמָה אֶעֱשֶׂה שֶׁאֲדוֹנֵינוּ המ"א זַ"ל בתק"א אוֹת ב' כָּתַב בְּפֵירוּשׁ שָׁם דְּקוֹרָה שֶׁנִּשְׁבְּרָה לַתָּא דְּנוֹלָד אית בי' וצ"ע כָּעֵת וְאַיְ"ה יְבוֹאַר בְּפָרַיִ שָׁם בתק"א בָּזֶה. פירש"י בד"ה בֵּיצָה לֹא תֹאכַל בּוֹ בַּיּוֹם לֹא לְעוֹלָם דמה"ט הָוָה דשיל"מ וַאֲפִילּוּ אִם נֶאֱמַר לֵידָה הָוָה הֲכָנָה סְעוּדַת חוֹל לָא בָּעֵי הַזְמָנָה כפירש"י ע"ב בְּרַבָּה יעו"ש.

וּבִגְמָרָא מְפֹרָשׁ טַעְמָא. הַרְבֵּה אוֹקוֹמָתוֹת יעו"ש: בד"ה שְׁאוֹר כו' גַּבֵּי יו"ט אִיכָּא טוּבָא בפ"ד דְּעִדִּיוֹת.

אֶלָּא גַּבֵּי יו"ט הָנָךְ ג' מִילֵּי וְיוֹתֵר לֵיכָּא. לְהָכִי תְּנָא לְהוּ גַּבֵּי הֲדָדֵי וְעמ"ש בַּתּוֹסֶפֶת בד"ה שְׁאוֹר יעו"ש: ד"ה וּמוֹדִים כו'.

טַעְמָא כְּשֶׁיֵּשׁ דָּקֶר וְהוּא הַפֵּירוּשׁ וְהַטַּעַם הוֹאִיל וְרַק אִיסּוּר דְּרַבָּנָן לְהָכִי שָׁרֵי כְּשֶׁשָּׁחַט דְּלָא אָתֵי דְּרַבָּנָן וּמַפְקַע ד"ת משא"כ לְכַתְּחִלָּה וב"ש מִשּׁוּם שִׂמְחַת יו"ט הִתִּירוּ משא"כ אִם הִ' הַטַּעַם דְּאָתֵי עֲשֵׂה דָּחֵי ל"ת כו': ד"ה וּמִי אָמַר ר"נ הָכִי דב"ה כר' יְהוּדָה.

אֲבָל ב"ש לָא ק"מ דְּסָבְרָא חִיצּוֹנָה דְּשַׁבָּת חֲמִיר מי"ט וְהָעֵד דְּלָא מְשַׁנֵּי כְּלָל לב"ש רַק לב"ה הִיפּוּךְ הַסְּבָרָא חִיצּוֹנָה. וְיֵשׁ לוֹמַר עוֹד לב"ש עֲצָמוֹת וּקְלִיפִּין נִפְרְקוּ בְּשַׁבָּת הָוָה נוֹלָד וְאָסוּר וּבֵיצָה הוֹאִיל וְלֵית לְהוּ מֻוקְצָה.

אֵין זֶה נוֹלָד דְּאִי בָּעֵי שָׁחַיָט וְאָכִיל כְּעֵין מַה שֶּׁכָּתַב מָהַרְשָׁ"א ז"ל בְּתוֹס' ד"ה אוּכְלָא דְּאֶפְרָת הוּא וְיִבּוֹאַר שָׁם: ד"ה מַגְבִּיהִין כו' שֶׁאֵין רְאוּיִן לַאֲכִילָה וּקְלִיפֵּי אֱגוֹזִים. בְּשֶׁבָּת בֵּיאֵר עֲצָמוֹת דְּאֵין רְאוּיִן לַבְּהֵמָה גַּם כֵּן דֻּמְיָא קְלִיפֵּי אֱגוֹזִים וּבַגְמ' בֵּיאַרְתִּיו ד"ה וב"ה וד"ה אֶלָּא מְסַלֵּק פירש"י מֻוקְצֶה.

וְכֵן לב"ש וְלֹא נוֹלַד אוּלַי דְּסוֹבֵר נִתְפָּרְקוּ מע"ש. וּכְמוֹ שֶׁאִיתָּא בגמ'.

ומ"ש תּוֹרַת כְּלִי עָלָיו וּמְנַעֲרָהּ. טַבְלָא נְקֵבָה.

וְיֵשׁ לִגְרוֹס עלי' וְעַיֵּין שַׁבָּת מְזֶה וּבַגְמ' כָּתַבְתִּי מִזֶּה: ד"ה וְאָמַר רַב נַחְמָן כו'. קַבָּלָנוּ מֵרַבּוֹתֵינוּ הַטַּעַם אוֹ מֵעִדִּיוּת אוֹ דְּלָא תִּקְשֶׁה מִנְּבֵלָה לִכְלָבִים כִּדְמַסִּיק בְּהֶדְיָא מוּקִי לָהּ לב"ה כר"ש: ד"ה מְחַתְּכִין תְּלוּשִׁים כְּוָן למ"ש הַתּוֹס' ד"ה דְּתָנַן מְחַתְּכִים דְּתְלוּשִׁין מע"ש מַיְירֵי וְשָׁם אֲבָאֵר: בַּתּוֹסֶפֶת בד"ה בֵּיצָה כו' אוֹסְרִין וּמַתִּירִין כו' לַאֲכִילָה קַיְימָא עי"ל כו'.

עִיקַּר קֻוּשְׁיָתָם תְּחִלָּה לב"ה. וְלָכֵן הִקְדִּימוֹ אוֹסְרִין דְּלָא תֹּאכַל מַשְׁמַע טִלְטוּל שָׁרֵי.

וע"ז תֵּרְצוּ לְרִבּוֹתָא דב"ש וְהִקְשׁוּ ב"ש בְּמָקוֹם ב"ה אֵין מִשְׁנָה. ול"ש כֹּחַ הַמַּתִּיר בְּכָאן וּלְקַמָּן ה"ק לְרַב נַחְמָן אִי תִּדְחוֹק וְלוֹמַר גַּם כָּאן שַׁיָּיךְ כֹּחַ הַמַּתִּיר לִפְלוֹג בְּתַרְוַיְיהוּ כו' אֲבָל וַדַּאי בֶּאֱמֶת ב"ש בְּמָקוֹם ב"ה ל"ש כֹּחַ הַמַּתִּיר.

וְלָכֵן תֵּירֵץ ר"י דְּאוֹרְחָא דְּמִלְתָא נָקֵט סְתָם לַאֲכִילָה וְלֹא חוֹשֵׁשׁ שֶׁיִּטְעֶה אָדָם. וְעוֹד תֵּירְצוּ דְּלִרְבּוֹתָא דב"ש וּמִיהוּ אָמַר בְּפֵירוּשׁ בִּדְבָרוֹ עִם ב"ה.

בֵּיצָה טִלְטוּל וַאֲכִילָה שָׁרֵי וע"ז פְּלִיגִי ב"ה בֵּין טִלְטוּל כו' וְלֵיכָּא לְמִטְעֵי וְעַיֵּין מָהַרְשָׁ"א ז"ל: וְהֵנִי יוֹדֵעַ דְּמִדְּבְרֵיהֶם מַשְׁמַע בְּטִלְטוּל וַאֲכִילָה אָסוּר אֲבָל בַּהֲנָאָה מֻוּקְצֶה מֻוּתָּר. וכ"כ בְּפִסְחִים דַּף כ"ו ב' תַּנּוּר יֵוּתָּן דְּמֻוּקְצֶה שָׁרֵי בַּהֲנָאָה כִּדְמוֹכַח הַמְבַשֵּׁל בְּשַׁבָּת דְּעֵצִים מֻוּקְצֶה נִינְהוּ יעו"ש.

אָכֵן המ"א בא"ח שכ"ה אוֹת ט' ותק"א אוֹת י"ב ותק"ז אוֹת ג' כָּתַב דְּמֻוּקְצֶה אָסוּר בַּהֲנָאָה. הֵן אֱמֶת ראי' מִפְּסָחִים מ"ז ב' אַפִּיק הַבְעָרָה וְעַיֵּיל עֲצֵי [מֻוּקְצֶה י"ל מִשּׁוּם טִלְטוּל שֶׁמְּהַפֵּךְ הַמֻּוּקְצֶה (בס' נִדְפַּס יָמִים לֹא כְּבִירִים חֶמֶד מֹשֶׁה יעו"ש) ואעפ"י שֶׁאָמַר שָׁלֹשׁ עַל בִּישׁוּלוֹ הַיְינוּ טִלְטוּל כְּמוֹ הַבְעָרָה.

וְהָעֵד אַזְהָרָה מל"ת מְלָאכָה וְהַיְינוּ טִלְטוּל. דַּהֲנָאָה אֵיךְ יָלִיף מִזֶּה וְתֵדַע דאל"כ ד' עַל בִּישׁוּלוֹ הַבְעָרָה ג"כ דל"ש הוֹאִיל הוֹאִיל וּמֻקְצֶה אָסוּר בַּהֲנָאָה א"כ ל"ש הוֹאִיל ש"מ דְּמֻקְצֶה מֻותָּר בַּהֲנָאָה.

וְשַׁיָּיךְ הוֹאִיל רַק אַטִּלְטוּל לוֹקֶה. ומ"ש רַשִׁ"י שָׁם דְּאָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּמֻקְצֶה הַיְינוּ טִלְטוּל.

וְאָמְנָם מֵהָא לְקַמָּן ד' ב' עֲצִים שֶׁנִּשְׁרוּ מִדֶּקֶל דְּמַסִּיק דְּמִיקְלָא אִיסּוּרָ' וּפִירְשׁוּ שָׁם הַפּוֹסְקִים דַּהֲנָאָה בָּאָה אַחַר שֶׁמִּיקְלָא מַשְׁמַע דְּמֻקְצֶה אָסוּר בַּהֲנָאָה וְשָׁם יְבוֹאַר ועמ"ש בְּפֵרְיֵי לי"ד סִימָן צ"ט בט"ז אוֹת י"ב.

וּלְקַמָּן בְּעֵצִים שֶׁנִּשְׁרוּ אֲבָאֵר עוֹד בעזה"י: בד"ה שְׁאוֹר לֹא שַׁיָּיךְ הָכָא מִידִי כו'. אֶפְשָׁר רָמְזוּ דְּהַשּׁוֹחֵט יַחְפּוֹר בְּדֶקֶר שַׁיָּיךְ קָצַת אִי לִית לִי' עָפָר מוּכָן.

וְתַרְנְגוֹלֶת לַאֲכִילָה לב"ש לָא הֲוָה מֻקְצֶה. ולב"ה מֻקְצֶה מֵחֲמַת כִּיסּוּי וּבִיצָתָהּ אָסוּר כַּנִּרְאֶה מִדִּבְרֵיהֶם ד"ה אוּכְלָא דְּהַאי חֲשִׁיב מֻקְצֶה וְנִגְרַר בֵּיצָה אַחֲרֵי' אֲבָל שְׁאוֹר לֹא שַׁיָּיךְ הָכָא כְּלָל: ד"ה אוּכְלָא כו' דְּאִי בָּעֵי שָׁחֵיט כו'.

דְּלָא כְּרָ"ן כָּאן דְּסוֹבֵר אִי תַּרְנְגוֹלֶת הָעוֹמֶדֶת לַאֲכִילָה. אַף בְּשַׁבָּת מִכָּל מָקוֹם לָא נָפִיק מִתּוֹרַת אוֹכֶל הֲבִיאוֹתֶיו בַּגְּמָרָא, גַּם דְּלָא כָּרַמְבַּ"ן כָּל שֶׁאֵין הַמֻּקְצֶה עַל יָדוֹ כְּשֶׁנִּסְתַּלֵּק הַמֻּקְצֶה שָׁרֵי הֲבִיאוּ הָרָ"ן זַ"ל רֵישׁ פֶּרֶק חָבִיּוֹת יעו"ש.

וְהָא דְּאָמַר לְקַמָּן שַׁבָּת דְּעָלְמָ' תִּשְׁתְּרֵי אַף עַל גַּב דְּמֻקְצֶה מֵחֲמַת אִיסּוּר הָוֵי. יֵשׁ לוֹמַר דַּאֲנַן קיי"ל בְּשַׁבָּת מֻקְצֶה וְנוֹלַד שָׁרֵי עטא"ח תצ"ה וְשַׁ"י וְכֵן בְּשַׁבָּת חוֹלֵב אָדָם עֵז לְתוֹךְ הַקְּדֵרָה.

וְלֹא הֲבִינוֹתִי דִּבְרֵי הָרָ"ן זַ"ל, אֶלָּא הָא קַשְׁיָא לִכְאוֹרָה רַבָּה דְּמוּקִי בי"ט אַחַר שַׁבָּת לָמָּה לי' הֲכָנָה. וְלֹא מֻקְצֶה ביה"ש מ"ש מִשּׁוּם אִיסּוּר שְׁחִיטָה וי"ל מֻקְצֶה לְשֶׁעָבַר לָא אָמְרִינַן וְיבֹואַר לְקַמָּן שָׁם אַיְ"ה.

וְדַע דְּלִכְאוֹרָה רַבָּה וַדַּאי אִית לי' מֻקְצֶה ד"ת אֶלָּא שֶׁזֶּה פירש"י לְקַמָּן וְרָ"ן כָּתַב שֶׁהִקְשׁוּ עָלָיו דְּרַבָּה הָדַר בִּפְסָחִים מ"ז ב' וע"ב ד"ה הֲכָנָה הֵן מְלָאכוּתְיוּת אוֹ טִבְעִיּוּת. וְהֵכִינוּ לֹא פֵּירוּשׁוֹ מֻקְצֶה אוֹ הֲכָנָה טִבְעִיּוּת דְּרַבָּנָן וא"כ א"ש שִׁיטַת הַתּוֹסָפֹת וְהַבֵּן.

וְיבֹואַר עוֹד לְקַמָּן אַיְ"ה: בד"ה דִּלְמָא ב"ש כו' מֻקְצֶה דָּבָר כו'. עַיֵּן מָהַרְשָׁ"א זַ"ל דַּוְקָא יוֹנֵי שׁוֹבָךְ כו'.

וְהָעֵד לְקַמָּן ע"ב לְפָלְגֵי בְּתַרְוַיְיהוּ בְּתַרְנְגוֹלֶת אַלְמָא אַף ב"ח כה"ג לֵית לְהוּ מֻקְצֶה. וּלְקַמָּן וּבְשַׁבָּת קכ"ד מוֹרֶה ר"ש ב"ח שֶׁמֻּתּוּ אֵין דּוֹמֶה לְכָאן.

ומש"ה שַׁפִּיר כָּתַב מוהרש"א זַ"ל בד"ה אוּכְלָא דְּאֶפְרָת. אִם לֵית לב"ש מֻקְצֶה אַפַּ"ה נוֹלָד אָסוּר.

וְלֹא שַׁיָּיךְ שָׁחֵיט וְאָכִיל כָּל מַה שֶּׁבְּגֵוָה דְּהָא ב"ח כִּי הָכָא שָׁרֵי לב"ש. אֶלָּא הוֹאִיל וְנוֹלְדָה מֻקְצֶה תּוּ לָא הֲוָה אוּכְלָא דְּאֶפְרָת כְּעֵין סְבָרַת הָרָ"ן זַ"ל בְּשִׁמְעָתִין הוֹאִיל וְתַרְנְגוֹלֶת עוֹמֶדֶת לְגַדֵּל יְצָאָה מִתּוֹרַת אוֹכֶל וְלֹא אוּכְלָא דְּאֶפְרָת הַבֵּיצָה.

וּמִיהוּ סָבְרִי דְּבָעֵי נָמֵי אִי בָּעֵי שְׁחַיְט וְאָכִיל כָּל מַה שֶּׁבְּגַוֵּהּ הָא לא"ה הָוָה הַבֵּיצָה נוֹלָד וּבָזֶה דְּלָא כְּרָ"ן כמ"ש לְעֵיל בד"ה אוּכְלָא דְּאֶפְרָת. ועמ"ש לְקַמָּן ע"ב שַׁבָּת דְּעָלְמָא תִּשְׁתְּרִי: בד"ה קָא ס"ד כו' כֵּינָן דִּבְלִיעֵי לֹא הִי' כְּלָל בָּעוֹלָם מִלַּת כְּלָל מוֹרָה דְּפִירְכָא דְּעֵירוּבִין אַף לר"נ יִתְיַשֵּׁב אע"ג דלב"ש לֵית לְהוּ נוֹלַד בְּבֵיצָה וה"ה לר"ש כה"ג אַפֵּ"ה פָּרִיךְ הָתָם דְּגָרַע הָתָם אֲפִילּוּ מִבֵּיצָה.

וְעַיֵּין תוס' עֵירוּבִין שָׁכָתְבוּ וּמַה פָּרִיךְ דִּלְמָא ר"ש לֵית לי' נוֹלָד כִּדְאָמַר במס' בֵּיצָה הַיְינוּ לְרַב נַחְמָן דְּכָאן. וְעַיֵּין מָהַרְשָׁ"א ז"ל: ד"ה מַגְבִּיהִין פֵּ"ה כו' לְמַאֲכַל בְּהֵמָה כו'.

כֵּינָן דְּאֵין רְאוּיִן לָאָדָם עכ"ל פֵּ"ה בְּשַׁבָּת. וְשַׁעַר שֶׁל אֲפוּנִין מוּכִי לָהּ הָתָם כר"ש.

דְּלֵית לי' מֻוקְצָה. וְאַפֵּ"ה דַּוְקָא רְאוּיִן לַבְּהֵמָה וב"ה סְבִירִי דְּאָסוּר שְׁנִּתְפָּרְקוּ בְּשַׁבָּת דַּהֲוָה נוֹלָד ועמ"ש בְּפִתְיחָה ועא"ח שַׁ"ח בב"י ומ"א שָׁם: ד"ה וּבֵית הִלֵּל כו'.

דַּהֲוָה שָׁם אוֹכְלִין כו' דְּאֵין חוֹשְׁשׁ הֵיכָן יִפְּלוּ כְּפִי דַּעְתִּי. כְּוָונוּ בתי' א' דְּטַבְלָא הַיְינוּ שֻׁלְחָן וּכְגִי' מַגְבִּיהִין מֵעַל הַשֻּׁלְחָן.

וּבְתֵי' ב' טַבְלָא כפי' הר"מ ז"ל בַּמִּשְׁנָיוֹת שַׁבָּת שָׁם טַבְלָא הַיְינוּ דַּף שְׁמַנִּיחִין רַגְלֵי הַשֻּׁלְחָן עָלָיו וְנוֹפְלִין שָׁם הַפְּסוֹלֶת מִשִּׁיּוּרֵי אֲכִילָה וְלֹא הֲוָה בָּסִיס כֵּינָן דְּאֵין זֶה מַנִּיחַ בְּכַוָּונָה שָׁם וּבַגְּמָרָא פֵּירַשְׁתִּיו: ד"ה דִּתְנַן וד"ה וְאֶת הַגְּבֵלָה.

עַיֵּין א"ח סִימָן שכ"ד סְעִיף ו'. וְאַיְ"ה יְבֹרַאר בְּפַרְיֵי בה' יו"ט.

ובה' שַׁבָּת וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: ע"ב גְּמָרָא אִי הָכִי אַדְּמַפְלֵנִי כו'. בְּתַרְנְגוֹלֶת לְהוֹדִיעֲךָ כֹּחוֹ דב"ה דָּלֶ"ת דַּוְקָא נוֹלָד אָסוּר משא"כ בְּלֹא ר"נ הֵ"א דַּוְקָא בְּנוֹלָד אָמְרוּ ב"ה וְלֹא בְּמֻוקְצָה וַעֲדִיפָא לי' לְמִפְרְךְ דר"נ אדר"נ תְּחִלָּה וְאַחַ"כ קֻשְׁיַת אִי הָכִי דִּלְפָלְגִי בְּתַרְוַיְיהוּ לָאו קוּשְׁיָא אַלִּימְתָּא הִיא כ"כ כמ"ש הַתּוֹסָ': אוֹ יֹאמַר דְּנַדַּאי לר"נ הַלָּשׁוֹן מַשְׁמַע דְּמֻוקְצָה וְנוֹלָד שָׁוִין הֵמָּה וְאֵין עֲדִיפוּת מִזֶּה מִדְּאָמַר דְּאִית לי' מֻוקְצָה אִית לי' נוֹלָד כו'.

וְאַדְּרַבָּא רְבוּתָא יוֹתֵר בֵּיצָה כְּקֻשְׁיַת הָרָ"ן. דְּהֵ"א אֵין הַבֵּיצָה נִגְרֶרֶת אַחַר הַתַּרְנְגוֹלֶת דְּתַרְנְגוֹלֶת מַקְצָה מִדַּעַת וְעוֹמֶדֶת לְגַדֵּל אֲבָל דַּעְתִּי' עַל הַבֵּיצִים אִם יִשְׁהֶה שֶׁיֹּאכְלֶנָּה וְאַשְׁמְעִינַן דְּהוֹאִיל וְתַרְנְגוֹלֶת לָאו אוֹכֶל הוּא הָוָה הַבֵּיצָה נוֹלָד דְּבְמֵעֵיאַמָּן לָאו אוּכְלָא וְהַשְׁתָּא אוּכְלָא כמ"ש הָרַ"ן ז"ל וְזֶה רְבוּתָא יוֹתֵר דָּלֶ"ת כְּקֻשְׁיוֹת הָרָ"ן ז"ל.

משא"כ לְבָתַר דְּאָמַר שַׁבָּת דַּחֲמִירָא הָפַךְ סְבָרָא חִיצוֹנָה דְּהָא לב"ש לֹא מַקְשֶׁה וְלֹא מְתָרֵץ דב"ש אדב"ש כִּי סְבָרָא פְּשׁוּטָה דְּשַׁבָּת חֲמִירָא מי"ט וא"כ וַדַּאי יֵשׁ מָקוֹם לְטָעוֹת וְלוֹמַר דַּוְקָא בֵּיצָה אָסְרִי ב"ה מִשּׁוּם נוֹלָד וְלֹא מֻוקְצָה דְּלָא תִּקְשֶׁם מִשַּׁבָּת דב"ה מַגְבִּיהִין וצודק"ה זֶה לְשִׁיטַת רַשְׁ"י ז"ל שֶׁפֵּירְשָׁתִי אַלִּיבֵי' דְּמַיְירֵי בְּנִפְרְקוּ מע"ש וְאֵין רְאוּיִן לְמַאֲכַל בְּהֵמָה וּמֻוקְצָה הֲוָה לֹא נוֹלַד וא"כ טוֹב הי' לְהַשְׁמִיעֵנוּ בְּבֵיצָה וְתַרְנְגוֹלֶת לְהוֹדִיעֲךָ כֹּחָן דב"ה וְלוֹמַר י"ט דְּקִיל אָתֵי לְזַלְזוּלֵי בי' וְעָשׂוּ סְיָיג כְּדַאֲמָרָן: אֶלָּא אָמַר רַבָּה בְּתַרְנְגוֹלֶת [הָעוֹמֶדֶת] לַאֲכִילָה ובי"ט אַחַר שַׁבָּת וּמִשּׁוּם הֲכָנָה אֶפְשָׁר דַּוְקָא לַאֲכִילָה.

לֹא בפ"ע.

בֵּין לַאֲכִילָה וּלְגַדֵּל דְּהַשְׁתָּא ל"ק לְפָלְגֵי בְּתַרְוַיְיהוּ. דְּמַשְׁמַע לי' ב"ש אִית לי' מֻוקְצֶה בי"ט כְּמוֹ בְּשַׁבָּת מֵהַהוּא דְּלֹא יְטוֹל אא"כ מְנַעֲנֵעַ וְלֹא מְחַלֵּק בֵּין ב"ח וְלָכֵן מוּקֵי דַּוְקָא לַאֲכִילָה בי"ט אַחַר שַׁבָּת עָסְקִינַן ל"ד כִּדְמַסֵּיק.

אֶלָּא הָעִיקָּר הוּא מִשּׁוּם י"ט אַחַר שַׁבָּת אוֹ שַׁבָּת אַחַר י"ט וְאֵינָךְ גְּזֵרָה כו': וּמִשּׁוּם הָכָנָה כְּפִי דֶּרֶךְ רַשִׁ"י ז"ל מַשְׁמַע דְּרַבָּה סוֹבֵר מֻוקְצֶה ד"ת. וְיָלִיף מִכָּאן וְהֵכִינוּ וְהִזְמִינוּ בְּפֶה, גְּרוֹגָרוֹת וְצִמּוּקִים וְכַדּוֹמֶה.

דְּמַקְצֶה מִדַּעַת צָרִיךְ לְהַזְמִין מבע"י מִכָּאן אֲנִי אוֹכֵל לְמָחָר וּמִיּוֹם חוֹל דַּוְקָא. לֹא מי"ט לְהַזְמִין לְשַׁבָּת הַשִּׁשִׁי הַיָּדוּעַ וּבִימֵי בְּרֵאשִׁית וַדַּאי הָיָה שִׁשִּׁי חוֹל: וְאֵין י"ט מֵכִין לְשַׁבָּת וּמִינָּהּ דְּאֵין שַׁבָּת מְכִינָה לי"ט אע"ג די"ל סְעוּדַת יו"ט לָא חֲשִׁיבָה וְלָא בָּעֵי הַזְמָנָה סוֹבֵר דְּמִסְתָּמָא שַׁבָּת ויו"ט כַּחֲדָא חֲשִׁיבָא וּבָעֵי הַזְמָנָה ול"ד לִסְעוּדַת חוֹל וְכֵינָן דְּאַשְׁכְּחַן דְּאֵין י"ט מֵכִין לְשַׁבָּת בְּפֶה ה"ה וכ"ש דַּהֲכָנָה טִבְעִיּוּת בִּידֵי שָׁמַיִם כְּמוֹ ה דְּבֵיצָה דְּמִתְיַלְּדָא הָאִידָּנָא מֵאֲתְמוֹל גָּמְרָה אֲסוּרָה מ"ה מי"ט לַשַּׁבָּת וה"ה לְהִיפּוּךְ מִשַּׁבָּת לי"ט.

וְאָמְנָם הרמז"ל בְּפֵירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת מַשְׁמַע שֶׁסּוֹבֵר הָכָנָה טִבְעִיּוֹת מִדְּרַבָּנָן אֲסוּרָה יעו"ש. ולפ"ז הַוָּה גְּזֵרָה לִגְזֵרָה וצ"ל גְּזֵרָה קְרוֹבָה כִּי הָא גְּזֵרִינַן י"ט דְּעָלְמָא אַטּוּ אַחַר שַׁבָּת].

וְאֶפְשָׁר לְיַיֵּשֵׁב שִׁיטַת רַבֵּינוּ אֶפְרַיִם הֵבִיאוּ הָרֹאֹ"ש ז"ל בִּשְׁמַעְתִּין וְיבֹוא לְקַמָּן אַיָּ"ה דְּפָרִיךְ לִגְזֵר מִשּׁוּם הָנָךְ דְּמִתְיַלְּדָן בְּיוֹמַיְהוֹן אי"ט דְּעָלְמָא קָאֵי לְפִי שֶׁגָּזְרוּ כָּאן גְּזֵרָה לִגְזֵרָה בְּקִרוֹבָה וְזֶה קְרוֹבָה יוֹתֵר: וְהִנֵּה לְעִנְיַן הִלְכְתָא פָּסְקוּ כֻּלָּם כְּאַקְשְׁמְתָּא דְּרַבָּה וּמִן הַתּוֹרָה הָוֵי הַכָּנָה טִבְעִיּוּת.

וְאַף דְּמֻוקְצֶה פָּסְקִינַן דַּהֲוָה דְּרַבָּנָן. וְכַמְבֹואָר בב"י א"ח שֵׁ"י וְזֵכְתָּא טוּבָא מ"מ קְרָא דְּוְהֵכִינוּ אֵת אֲשֶׁר יָבִיאוּ.

אוֹ בְּמָלְאכָה מַיְירֵי דְּאֵין אוֹפִין כו'. אוֹ בְּטִבְעִיּוּת מַיְירֵי עִיקַּר קְרָא.

דְּרַבָּה גּוּפָהּ הָדַר מִזֶּה וְאָמַר מֻוקְצֶה דְּרַבָּנָן פְּסָחִים מ"ח א'. וכמ"ש הָרַ"ן ז"ל כָּאן שֶׁהִקְשׁוּ עַל רַשִׁ"י בְּכָאן וּפְשָׁטֵי' דְּקְרָא בְּמָלְאכָה מַיְירֵי וּמִינֵּי' יָלִיף ה"ה טִבְעִיּוּת אוֹ עִיקַּר קְרָא בְּטִבְעִיּוּת דְּלִמַלְאָכִיּוֹת כְּתִיב אֶת אֲשֶׁר תֹּאפוּ כו': אָמַר לי' אַבַּיֵי כו' שַׁבָּת דְּעָלְמָא תִּשְׁתְּרֵי הָרַ"ן ז"ל הִקְשָׁה שַׁבָּת הַוָּה תַּרְנְגוֹלֶת מֻקְצֶה מֻחְמֶּמֶת אִיסּוּר שׁוּב הַבֵּיצָה אֲסוּרָה יעו"ש.

מַה שֶּׁתֵּירֵץ וְעַמִּי לְעַיֵּל בְּתוֹסְ' ד"ה אוּכְלָא דְּאָפְרַת וּלְדִידְהוּ צָרִיךְ לוֹמַר שַׁבָּת דְּעָלְמָא תִּשְׁתְּרֵי דְּרַבָּה הָדַר בי' בְּפָסְחִים וּמֻוקְצֶה לָא מ"ה. רַק וְהֵכִינוּ הָכָנָה טִבְעִיּוּת אַיְירֵי כְּמוֹ כָּאן.

וּמֻוקְצֶה בְּשַׁבָּת שָׁרֵי אַף מִדְּרַבָּנָן וּפָרִיךְ שַׁפִּיר שַׁבָּת דְּעָלְמָא תִּשְׁתְּרֵי. אוֹ סְתָמָא דְּתַלְמוּדָא פָּרִיךְ לְדִידַן דְּהִלְכְתָא כְּרַבָּה שַׁבָּת דְּעָלְמָא כו'.

ומ"מ קָשֶׁה לְרַבָּה דְּמוּקֵי בֵּי ט אַחַר שַׁבָּת לָמָּה לי' הָכָנָה הָא מוֹצָאֵי שַׁבָּת מֻקְצֶה הַוָּה מַחֲמַת אִיסּוּר שְׁחִיטָה וְשׁוּב הַתַּרְנְגוֹלֶת אֲסוּרָה וְגַם הַבֵּיצָה. ולק"מ.

לָרַ"ן אֵין קֻושְׁיָא (וְכֵן סוֹבֵר רַשִׁ"י כָּאן). הוֹאִיל וְעוֹמֶדֶת לַאֲכִילָה הַבֵּיצָה לֹא מֻקְצֶה וְלֹא נוֹלַד וּלְתוֹסְ' לְעַיֵּל ד"ה אוּכְלָא דְּאָפְרַת סוֹבְרִים כִּי רַבָּה סוֹבֵר מֻקְצֶה דְּרַבָּנָן וא"כ שַׁבָּת דְּעָלְמָא תִּשְׁתְּרֵי אוֹ י"ט דְּעָלְמָא דַּהֲוָה גְּזֵרָה לִגְזֵרָה וּמִיהוּ עִיקַּר מי"ט תִּקְשֵׁי.

וּלְכָךְ אָמַר הַכָּנָה וַהֲוָה ד"ת וּלְעֵיל כָּתַבְנוּ דַּהֲוָה מֻוקְצָה לְשֶׁעָבַר יעו"ש. וְאֶפְשָׁר אִי מֻוקְצָה ד"ת אַף מֻוקְצֶה לְשֶׁעָבַר אָסוּר וְיבֹוָאר בַּפְּתִיחָה וּבְמָקוֹם אַחֵר אַיְ"ה.

וְזֶה שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָפֹת ד"ה וְהָיָה בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי וְהֵכִינוּ. ע"כ בָּא לְאַשְׁמְעִינַן הַכָּנָה בִּידֵי שָׁמַיִם לֹא מֻוקְצֶה דְּמֻוקְצֶה דְּרַבָּנָן וְשָׁם יְבֹוָאר: וּמִי גָּזְרִינַן כו'.

מְשׁוּם הָנָךְ דְּמִתְיַלְּדִין בְּיוֹמַיְהֶן סוֹבֵר דְּזֶה קָרוֹבָה יוֹתֵר לְגָזוֹר אַטוּ מִתְיַלְּדִין מִגְּזֵרָה אַטוּ אַחַר הַשַּׁבָּת עַיֵּין רא"ש וכ"כ רַשְׁ"י וְתוֹסָ' ד"ה נִגְזוֹר. דְּבָרַיְיתָא אַף בי"ט אַחַר שַׁבָּת מַיְירֵי דְּמֻוּתָּרוֹת דְּלָא כְּרַבֵּינוּ אֶפְרַיִם דְּמוּקֵי דַּוְקָא בי"ט דְּעָלְמָא.

וּלְרַבֵּינוּ אֶפְרַיִם צָרִיךְ לוֹמַר דְּנִרְאֶה לוֹ דַּהֲוָה לְמִגְזַר גְּזֵרָה לִגְזֵרָה כה"ג דַּהֲוָה גְּזֵרָה קְרוֹבָה. וְהָרא"שׁ ז"ל נִרְגָּשׁ מִזֶּה וְכָתַב ראי' מִדְּאָמַר שַׁבָּת דְּעָלְמָא תִּשְׁתְּרֵי גְּזֵרָה אַחַר יו"ט וְלֹא אָמַר אַטוּ י"ט.

דְּשַׁבָּת ויו"ט גּוֹזְרִין וּקְרוֹבִים ש"מ דְּלָא גָּזְרִינַן גְּזֵרָה לִגְזֵרָה אַף קְרוֹבָה מְאוֹד וּמִיהוּ י"ל דְּעָדִיף קָאָמַר אַטוּ שַׁבָּת אַחַר יו"ט דַּהֲוָה מ"ה: וְהֵוֵי יוֹדֵעַ דְּלְרַבֵּינוּ אֶפְרַיִם בי"ט אַחַר שַׁבָּת גְּמוּרוֹת אֲסוּרִים דַּהֲוָה סְפֵיקָא ד"ת מְשׁוּם הַכָּנָה.

וְהָא דְּלָא פָּרִיךְ י"ט דְּעָלְמָא גְּמוּרוֹת אַמַּאי שָׁרֵי לִגְזוֹר אַטוּ אַחַר שַׁבָּת כְּמוֹ בְּנוֹלְדָה דַּהֲוָה גְּזֵרָה חֲדָא. וי"ל דְּסוֹבֵר סְפֵיקוֹ ד"ת מ"ה שָׁרְיָא.

וּמִדְּרַבָּנָן אָסוּר כר"מ זַ"ל פ"ט מה' טֻמְאַת מֵת וא"כ אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה הָוָה לי' גְּזֵרָה לִגְזֵרָה. ומש"ה פָּרִיךְ נִגְזוֹר מְשׁוּם מִתְיַלְּדָן בְּיוֹמַיְהוֹן.

דַּהֲוָה גְּזֵרָה קְרוֹבָה מְאוֹד וְגָזְרִינַן גְּזֵרָה לִגְזֵרָה כה"ג וּכְדִכְתִיבְנָא לְעֵיל וְאִי קַשְׁיָא. לְךָ א"כ בי"ט אַחַר שַׁבָּת אַמַּאי אָסוּר לְרַבֵּינוּ אֶפְרַיִם כֵּיוָן דִּסְפֵק תּוֹרָה מִדְּרַבָּנָן אָסוּר בְּמִלְתָא דְּלָא שְׁכִיחָא לָא גָּזְרוּ.

זֶה שִׁיבּוּשׁ דְּוַדַּאי כֵּיוָן דְּאָמְרוּ חַז"ל סְפֵק תּוֹרָה מִדְּרַבָּנָן אָסוּר וַדַּאי אַף בִּמְעֵי אִמָּן דְּלָא שְׁכִיחָא מ"ע סְפֵק תּוֹרָה הִיא משא"כ לִגְזוֹר מַחֲדָשׁ בי"ט דְּעָלְמָא בִּמְעֵי אִמָּן עַל מִלְתָא דְּלָא שְׁכִיחָא לְחוּד לֹא הֶעֱמִידוּ גְּזֵרָתָם וְהַבֵּן: בפירש"י בד"ה וְלֹא מִן הַקּוֹרָה שֶׁנִּשְׁבְּרָה כו'.

אִית לי' מֻוקְצֶה ע"כ עמ"א תק"א נִשְׁבְּרָה נוֹלַד הוּא. וּמֵרִישָׁא אֵין ראי' דִּבְהָכָא כ"ע מוֹדִים בַּסְּדוּרוֹת לִבְנָיָן.

כמ"ש הַתּוֹסָפֹת ד"ה אֵין מְבַקְּעִין ועמ"ש לְעֵיל ע"א: בד"ה רַבָּה דְּאָמַר בַּהֲכָנָה שֶׁאֵין בְּיָדַיִם מַמָּשׁ וד"ה לְטַעְמֵי' וְיָלִיף מֻוקְצֶה לְפֵירוּשׁוֹ. כֵּיוָן דְּמֻוקְצֶה דְּאַקְצֵי מִדַּעַת בָּעֵי הַזְמָנָה בְּפֶה וּמִיּוֹם חוֹל דַּוְקָא כ"ש הֲכָנָה בִּידֵי שָׁמַיִם.

שמ"מ נַעֲשָׂה גְּמַר מְלָאכָה דְּבָעֵי מִיּוֹם חוֹל. וְעַיֵּין ר"ן שֶׁהִקְשׁוּ עָלָיו דְּרַבָּה הֲדַר בְּפָסְחִים וְסוֹבֵר מֻוקְצֶה דְּרַבָּנָן וּמְפָרְשִׁי פָּשׁוּט רַבָּה לְטַעְמֵי' דְּדָרִישׁ הַשִּׁשִּׁי חוֹל דַּוְקָא וְיִהְיֶ' פֵּירוּשׁ הַקֹּרָא בִּמְלָאכָה גְּמוּרָה אפי' וּבִישׁוּל וה"ה טִבְעִיּוּת.

אוֹ פֵּירוּשׁ הַקֹּרָא רַק טִבְעִיּוּת דִּמְלַאכְתִּיּוֹת כְּתִיב אָפוּ כו' וְזֶה פֵּירוּשׁ התו' ד"ה והי' עמ"ש שָׁם: ד"ה וְהֵכִינוּ וְהִזְמִינוּ כו' וְאַחְשְׁבָה לְסָעוּדַת שַׁבָּת. מ"ש הִזְמִינוּ זֶה לָמָּה דְּסוֹבֵר רַבָּה מֻוקְצֶה ד"ת אוֹ לְאֵינָךְ פֵּירוּשִׁים הַכָּנָה טִבְעִיּוּת וּסְעוּדַת שַׁבָּת ויו"ט חֲשִׁיב וּבָעֵי הַזְמָנָה

מִיּוֹם חוֹל אֲבָל סְעֻדַּת חוֹל לָא חֲשִׁיבָא כְּלָל וְלָא בָּעֵי הַזְמָנָה כְּלָל וְלֹא שַׁיָּיךְ אֵין מַכִּין שַׁבָּת לְחוֹל: ד"ה שַׁבָּת דְּעָלְמָא שֶׁאֵין אַחַר יו"ט.

וד"ה תִּשְׁתְּרֵי לִגְמוֹעַ חי' כו'. לֹא הֲבִינוֹתִי זֶה אַמַּאי לֹא פֵּירֵשׁ תִּשְׁתְּרֵי בְּטֶלְטוּל דְּהוּא פֵּירוּשׁ מְרֻוָּח יוֹתֵר וּמְשַׁנֵּי גְּזֵרָה כו'.

וְאַף דְּטֶלְטוּל דְּרַבָּנָן לֹא פְּלוּג כמ"ש המ"א תק"א א' בְּשֵׁם הישי"ש. וי"ל דא"כ הֲוָה לַאֲתוּיֵי בָּרַיְיתָא דְּלִקַּמָּן ג' ב' אֶחָד בֵּיצָה כו' וּמַשְׁמַע דְּאַמַּתְנִיתִין מַקְשֶׁה לֹא תֹאכַל.

וַדַּאי בי"ט דְּעָלְמָא קָאָמַר. בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בי"ט דאל"כ לָא הֲוָה לְסַתּוֹמֵי כֵּוְלֵי הַאי לָכֵן פירש"י לִגְמוֹעַ וּלְפֵירוּשׁ רַבֵּינוּ אֶפְרַיִם י"ל דְּפָרִיךְ אַטֶּלְטוּל וּמְשַׁנֵּי גְּזֵרָה אַלְמָא גָּזְרִינַן גְּזֵרָה קָרוֹבָה וּפָרִיךְ לִגְזוֹר מִשּׁוּם דְּמִתְיַלְּדִין בְּיוֹמֵיהוֹן ועמ"ש בַּגְּמָרָא ד"ה וּמִי גָּזְרִינַן בְּבֵיצָה.

וַדַּאי אַשְׁכְּחַן טוּבָא אֶלָּא בְּבֵיצָה מִי גָּזְרִינַן: ד"ה וְהָתַנְיָא כו'. גְּזֵרָה לִגְזֵרָה תָּרֵיץ מָצִי לְאוֹקְמֵי' כו' וְאַשְׁמְעִינַן כו'.

הִיא קֻוּשְׁיוֹת תוס' ד"ה נִגְזוֹר וּמִלַּת מָצֵי ל"ד אֶלָּא מִדְּתַנְיָא סְתָמָא מַשְׁמַע אַף י"ט אַחַר שַׁבָּת וּמְסַיֵּים רַשְׁ"י דלפ"ז מַתְנִיתָא אַשְׁמְעִינַן טוּבָא הוֹאִיל וְאֵין נוֹלֶדֶת לָא חֲשִׁיב גְּמַר. כמ"ש הַתּוֹסָ' ד"ה מִלְּתָא וְהָרֹא"שׁ ז"ל יעו"ש.

ופי' זֶה שָׁמַע בְּשֵׁם רַבֵּינוּ. אוֹ יוֹתֵר נָכוֹן דְּבְשֵׁם רַבּוֹ שָׁמַע הָא דְּאֵין גּוֹזְרִין גְּזֵרָה לִגְזֵרָה כו' דְּאֵין לָהֶם רְשׁוּת יוֹתֵר וַהֲוָה בַּל תּוֹסִיף דְּמִשְׁמֶרֶת א' נִתְּנָה הַתּוֹרָה רְשׁוּת וּמִלַּת וְהָא צ"ל הָא בְּלֹא וָי"ו: ד"ה וְאֵין י"ט מַכִּין לַחֲבֵרוֹ לָא גָּרְסִינַן כו'.

עַיֵּין לְקַמָּן ד' ב'. שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל גָּלֻיּוֹת פְּלוּגְתָּא נוֹלְדָה בָּזֶה הִלְכָתָא כְּרַב מֵוְתָּר בַּשֵּׁנִי.

(וְזֶה) וְאִם] נוֹלְדָה בִּשְׁנֵי יְבוֹאַר שָׁם וְכָאן כָּתַב רַשְׁ"י זַ"ל דע"כ ל"ג לָהּ בלא"ה דְּהָא קָרָא קָדְרִישׁ ול"ש מ"ה ב' יָמִים רְצוּפִים י"ט אַף בר"ה: בַּתּוֹסֶפֶת בד"ה גַּבֵּי שַׁבָּת כו' עמ"ש בְּסִפְרֵי גִּינַּת וָרָדִים וַדַּאי הֲלָכָה כת"ק דְּהוּא רַבִּים לְגַבֵּי יָחִיד בְּכָל מָקוֹם יעו"ש: ד"ה מוֹקְמִים לב"ה כר"ש וא"ת מַאי אֲוֹלְמָא הַאי סְתָמָא וי"ל דִּבְעִדִּיוֹת כו' יֵשׁ לְרָאוֹת הָא הַהוּא דְּמַגְבִּיהִין הוּא בְּדַף קמ"ג וְהַהִּ דְּמְחַתְּכִין בק"נ.

וא"כ מַחְלוֹקֶת וְאַחַ"כ סְתָם אֵין הֲלָכָה כְּמַחֲלוֹקֶת וַאֲנַן קיי"ל הֲלָכָה כב"ה. וי"ל דב"ש בְּמָקוֹם ב"ה אֵינָהּ מְשָׁנָה וַהֲוָה סְתָמָא לְגַבֵּי סְתָמָא,.

ומ"מ קָשֶׁה הָא סְתָמָא בָּתְרָא אָמְרִינַן כ"פ סְתָמָא בָּתְרָא עָדִיף וְעַיֵּין חֻלִּין רֵישׁ א"ט: בד"ה אֵין מְבַקְּעִין לָא מַיְיתֵי מֵרֵישָׁא כו'. כְּבָר כָּתַבְנוּ בַּגְּמָרָא לְעֵיל דְּמִסֵּיפָא מְקוֹרָהּ שֶׁנִּשְׁבְּרָה נָמֵי אֵין רא'.

דַּהֲוָה נוֹלָד עמ"א א"ח סִימָן תק"א יעו"ש: בד"ה וְהָיָה בְּיוֹם הַשִּׁשִּׁי. פירש"י וע"כ לְאַשְׁמְעִינַן הֲכָנָה בִּידֵי שָׁמַיִם בֵּיצָה אֲסוּרָה כו' רַשְׁ"י פֵּירֵשׁ דס"ל מֻוקְצָה.

וּמְמֵילָא ה"ה הֲכָנָה בִּידֵי שָׁמַיִם נָפִיק מֵהַאי קְרָא. אֲבָל הַתּוֹסֶפֶת נָקְטוּ בְּדִבְרֵיהֶם רַק הֲכָנָה בִּידֵי שָׁמַיִם וּמֻוקְצֶה ס"ל דְּהָדַר בי' רַבָּה בִּפְסָחִים.

ומ"ש הַתּוֹסָ' הָאֵיךְ אוֹפִין כו' עַיֵּין בַּמְפָרְשִׁים ומ"ש דְּכָאן מַשְׁמַע שֶׁהַמָּן לֹא הי' יוֹרֵד בי"ט הַיְינוּ דְּהַשִּׁשִּׁי חוֹל וע"ז תֵּרְצוּ דבע"ש י"ט לֹא הי' יוֹרֵד הָא כְּשֶׁחָל י"ט בְּחוֹל הי' יוֹרֵד. וְלֹא הֲבִינוֹתִי דְּאֶפְשָׁר בע"ש י"ט נָמֵי הי' יוֹרֵד לְצוֹרֶךְ י"ט עַצְמוֹ וּלְצוֹרֶךְ שַׁבָּת הי' יוֹרֵד בְּיוֹם ה' לֶחֶם מִשְׁנֶה עַל יוֹם א' וְעַל שַׁבָּת וְאִי דבי"ט עַצְמוֹ הָוֵי מֻוקְצֶה לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה יֵשׁ תְּחוּמִין אוֹ כְּעֵין נוֹלַד וּסְעוּדַת י"ט בָּעֵי הַזְמָנָה מֵאֶתְמוֹל א"כ לֹא תֵּרְצוּ כְּלוּם דבי"ט הי' יוֹרֵד לְאֵיזֶה צוֹרֶךְ יָרַד בי"ט הָא עַל חוֹל [יָרַד דְּלָא אָכְלוּ] עַד לְמָחָר וּמִדְּבְרֵי הָרָ"ן זַ"ל לָמַדְתִּי פִּי' תּוֹסֶפֶת דְּמִתְּחִלָּה סָבְרִי שִׁשִּׁי חוֹל דְּמִן לֹא הי' יוֹרֵד בי"ט וא"כ מִסְתָּמָא דְּכְתִיב בַּמָּן וְהֵכִינוּ מֵאֶתְמוֹל אָמֵן קָאֵי וְהַיְינוּ בְּיוֹם חוֹל וּמִדְּכְתַבִי' גַּבֵּי מָן ש"מ לְהָכִי כָּתְבִי' לוֹמַר מִיּוֹם חוֹל בָּעֵינַן אוֹ כֵּיוָן דְּיוֹם חוֹל הוּא אֵין לָנוּ לוֹמַר מי"ט מֵכִין לְשַׁבָּת וע"ז תֵּרְצוּ דְּהַשִּׁשִּׁי מַהֵ"א דְּרֵישׁ שֶׁהוּא חוֹל כִּי בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית שהי' שִׁשִּׁי חוֹל וְעַיֵּין בָּרָ"ן וְתָבִין בד"ה נִגְזוֹר כו' מַשְׁמַע אֲפִילּוּ ביו"ט לְאַחַר שַׁבָּת דְּלָא כר"א הוּבָא בְּרֹאשׁ"שׁבְּרֹאשׁ"שׁ ועמ"ש בַּגְּמָרָא מִזֶּה וְטַלְטוּל נָמֵי אָסוּר בי"ט דְּעָלְמָא מִשּׁוּם לָא פְּלוּג כמ"ש המ"א תקי"ג יעו"ש.

וּלְרַבָּה י"ל בָּרַיְיתָא לְקַמָּן ג' ב' אֵין מְטַלְטְלִין בי"ט אַחַר שַׁבָּת כְּדַמַסִּיק וּסְפֵיקָא אֲסוּרָה בי"ט אַחַר שַׁבָּת דַּהֲוָה ד"ת הָא בי"ט דְּעָלְמָא טַלְטוּל מֻוּתָּר דַּהֲוָה גְּזֵרָה לְגְזֵרָה וא"כ א"ש בַּמִּשְׁנָה דב"ה לֹא תֹאכַל הָא טַלְטוּל שָׁרֵי כה"ג אֶלָּא דְּלִקַמָּן ד' א' אֱלִישָׁפְזְכְנִי' דְּרַב אַדָּא דַּהֲוָה לי' בֵּיצִים מי"ט לְשַׁבָּת אָמַר אֲסוּרִים בְּטַלְטוּל אַלְמָא אַף בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בי"ט דְּעָלְמָא אֲסוּרִים בְּטַלְטוּל מִשּׁוּם לָא פְּלוּג וְזֶה אַף לְרַבֵּינוּ אֶפְרַיִם: ד"ה מִלְּתָא כו' מְסָפֵק וי"ל דְּלָא הֲוָה גְּמַר.

עַיֵּין רא"ש דְּסַפְקָא ד"ת לְחֻמְרָא וכמ"ש בד"ה נִגְזַר דְּמַשְׁמַע לי' אַף בי"ט לְאַחַר שַׁבָּת מֻוּתָּרִים. וְתֵרְצוּ כמ"ש הָרֹאשׁ"שׁ זַ"ל דְּבָהְכִי לָא הֲוָה הֲכָנָה כָּל זְמַן שֶׁלֹּא נוֹלְדָה וְעַיֵּין בְּרֹאשׁ"שׁ עַל הָא דְּעֵגֶל שֶׁנּוֹלְדָה בי"ט בִּגְמָרָא לְקַמָּן יָ"ו א' דְּבֵיצָה לֵידָה רְאוּיָ' לְגַדֵּל אֶפְרוֹחִים וְהַיְינוּ לְאַחַר שֶׁיֵּצְאָה לַאֲוִיר הָעוֹלָם הִלְכָּךְ הָוֵי הֲכָנָה דְּאָתְמוֹל הֲכָנָה ולפ"ז בֵּיצָה דְּסָפֵנָא מֵאַרְעָא דְּאֵין רְאוּיָ' לְגַדֵּל אֶפְרוֹחִים מִשְׁתַּרְיָא וי"ל לָא פְּלוּג.

אוֹ מִטַּעַם אַחֵר שֶׁכָּתַב הָרֹאשׁ"שׁ שָׁם דְּטוֹבָה יוֹתֵר כְּשֶׁיֵּצְאָה לַאֲוִיר הָעוֹלָם וְשָׁם יִבְוָאַר עוֹד בעזה"י וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: גְּמָרָא רַב יוֹסֵף אָמַר כו'. רַבָּה וְרַב יוֹסֵף וְרַבִּי יִצְחָק כּוּלְהוּ מוֹדוּ לר"נ דְּמֻוקְצֶה בי"ט אָסוּר אֶלָּא נֹאדוֹ מֵאוֹקְמְתָּא דְּרַב נַחְמָן כ' קֻוּשְׁיַין כְּדַמַסִּיק לְקַמָּן וְלָא אָמַר דְּלֵית לְהוּ מֻוקְצֶה.

וְהִלְכָּךְ הֲלָכָה כר"נ דְּמֻוקְצֶה בי"ט אָסוּר וכ"פ הַטּוּר וְהַמְחַבֵּר בא"ח תצ"ה יעו"ש. וְרַבָּה אָמַר בְּתַרְנְגוֹלֶת לַאֲכִילָה נָמֵי ע"כ סוֹבֵר יֵשׁ מֻוקְצֶה בי"ט דאל"כ הי' לוֹמַר בִּסְתָם רַבָּה אָמַר מִשּׁוּם הֲכָנָה וְיִהְיֶ' בֵּין לְגַדֵּל אוֹ לַאֲכִילָה ול"ק לִפְלְגוּ בְּתַרְנְגֻיְיהוּ דְּאֵיךְ יִפְלְגוּ בְּתַרְנְגוֹלֶת.

כֵּיוָן דְּמַיְירֵי נָמֵי בְּעוֹמֶדֶת לַאֲכִילָה וש"מ ע"כ לְרַבָּה נַהֲפוֹךְ הוּא. דִּלְדִידֵ' כ"ע אַף ב"ש מוֹדִים דְּיֵשׁ מֻוקְצֶה בי"ט.

וְלֹא צָרִיךְ לְחַלֵּק בֵּין הַהוּא דְּלֹא יְטוֹל אא"כ נִעְנַע דְּמֻוקְצֶה ב"ח כמ"ש הַתּוֹסָ' לְעֵיל ד"ה דְּלָמָא ב"ש כו' ולר"נ הוּא סְבָרוֹת הַפּוּכוֹת ב"ש מַחְמִירִי בְּשַׁבָּת מֻוקְצֶה ומְקִילִי בי"ט. ולב"ה אִיפְּכָא בְּשַׁבָּת מְקִילִין ובי"ט מַחְמִירִין קָצַת דּוֹחֵק וּלְרַבָּה מְשַׁוֶּה מִדּוֹתָיו.

ב"ש וב"ה מְחַלְקִין בֵּין שַׁבָּת דַּחֲמִירָא לי"ט דְּקִיל וע"כ בְּתַרְנְגוֹלֶת לַאֲכִילָה לְחוּד דאל"כ מ"ט דב"ש. וְרַב יוֹסֵף נָמֵי אַהָא סְמִיךְ דְּבְעוֹמֶדֶת לַאֲכִילָה קָמַיְירֵי.

וּסְתָמָא דְּתַלְמוּדָא מְקַצֵּר דִּכְבָר נִזְכַּר כֵּן בְּדִבְרֵי רַבָּה. וכמ"ש (רַבָּה) [רַשְׁ"י] ד"ה רַב יוֹסֵף וְזֶה שֶׁכָּתַב הרמז"ל בְּפֵירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת דְּבֵיצָה מִתַּרְנְגוֹלֶת לְגַדֵּל אֵין בֵּינֵיהֶם מַחֲלוֹקֶת וּמוֹדִים ב"ש דַּאֲסוּרָה רָאִיתָ לְהוּ מֵוקְצֶה כָּאָמוּר וּמַיְירֵי לַאֲכִילָה וּכְדִכְתִיבְנָא ועמ"ש בְּרַשְׁ"י בד"ה כִּי קָוְשַׁיְין.

דִּלְגָלְגֵי בְּתַרְנַיְיהוּ יעו"ש: דְּקַדּוּק מִלַּת נוֹשְׁרִין א"י כִּי לְכְאוֹרָה בְּשִׁי"ן שְׂמָאלִית וְיִהְיֶ' נִגְזַר [מלה"כ] אִם יִתְפָּאֵר הַמְשַׁוֶּר עַל מְנִיפוֹ בְּשׁוֹרֶשׁ נָשַׁר בְּשִׁי"ן שְׂמָאלִית וּמִזֶּה מְסַכְּכִין בִּנְסָרִים וְאִם שֶׁהוּבָא בְּשׁוֹרֶשׁ סָרַ"ן נֶאֱמַר מִלָּה מֻרְכֶּבֶת נִסְרָן נָסָר וְסָרָן וְעִנְיָנוֹ כִּי הַמְגֵירָה מֵסִיר דָּבָר מִדָּבָר כֵּן פֵּירוֹת הַנּוֹשְׁרִין שֶׁפָּרוּ וְנָפְלוּ מֵאִילָן: בפירש"י בד"ה רַב יוֹסֵף אָמַר כו' הַנּוֹשְׁרִין בְּשַׁבָּת תּוֹסָפְת "ה גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַעֲלֶה וְיִתְלוֹשׁ סוֹבְרִים דאי"ט קָאֵי דְּמִתְּלִישָׁה וְאֵילָךְ שָׁרֵי בי"ט.

וְקוֹדֶם לָכֵן מ"ה אָסוּר. וְרַשְׁ"י סוֹבֵר דְּאַסְמַכְתָּא הָנֵי קְרָאֵי דִּירוּשַׁלְמִי כמ"ש הַטּוּר בתצ"ה בא"ח.

וא"כ הֲוָה גְּזֵרָה לִגְזֵרָה וְלָכֵן פֵּירֵשׁ בְּשַׁבָּת יַעֲלֶה וְיִתְלוֹשׁ. וְגָזְרוּ בְּשַׁבָּת בֵּיצָה אַטּוּ פֵּירוֹת הַנּוֹשְׁרִין בְּשַׁבָּת ויו"ט וְשַׁבָּת ויו"ט חֲדָא הָוֵי וְלָאו גְּזֵרָה לִגְזֵרָה: דֶּה ג' ע"א גמ' כֻּלְּהוּ כְּרַב נַחְמָן לָא אָמְרִי כִּי קָוְשַׁיְין הַיְינוּ קָוְשַׁיַת לְפִלְגוּ בְּתַרְנַיְיהוּ וְהָא דְּלָא אָמְרוּ הַטַּעַם מִשּׁוּם נוֹלָד וְלָא תִּקְשֵׁי לְפִלְגוּ בְּתַרְנַיְיהוּ אַדְּרַבָּה מוּכָח מִכָּאן דְּכוּלְּהוּ סָבְרִי מֵוקְצֶה בי"ט א"כ לְפִלְגֵי בְּתַרְנַיְיהוּ דלב"ה מֵוקְצֶה אָסוּר בי"ט.

כְּמוֹ דְּסָתַם לְקַמָּן אֵין מְבַקְּעִין כו' וּמִיהוּ לר"ת הוּבָא בַּטּוּר תצ"ה דְּסוֹבֵר מֵוקְצֶה בי"ט שָׁרֵי וְנוֹלָד אָסוּר א"כ קַשְׁיָא לְכָל הָנָךְ אָמוֹרָאֵי רַבָּה וְרַב יוֹסֵף ור' יִצְחָק ור' יוֹחָנָן לְקַמָּן אַמַּאי לָא מוֹקֵי מַתְנִיתִין מִשּׁוּם נוֹלָד וְלָא קַשְׁיָא לְפִלְגוּ בְּתַרְנַיְיהוּ וּמְנָא לְהוּ לְחַדֵּשׁ גְּזֵרוֹת מִלִּבָּם מַשְׁקִין שֶׁגָּבוּ אוֹ פֵּירוֹת הַנּוֹשְׁרִים.

וְלָזֶה יֵשׁ לָנוּ לוֹמַר כִּי קָוְשַׁיְין דב"ה אדב"ה דְּבְשַׁבָּת לֵית לְהוּ נוֹלָד מַגְבִּיהִין עֲצָמוֹת שֶׁנִּפְרְקוּ הַיּוֹם דַּהֲוָה נוֹלָד וְכִדְאָפֵיךְ ר"נ כו' וַעֲדַיִין יֵשׁ לְעַיֵּין בָּזֶה: הֲכָנָה לֵית לְהוּ אוֹ דַּהֲכָנָה טִבְעִית לֵית לְהוּ.

אוֹ דְּלָא דָּרְשִׁי הַשִּׁשִּׁי חוֹל אוֹ דְּסָבְרִי מָן יָרַד בַּשַּׁבָּת. כמ"ש הַתּוֹסָ' לְעֵיל ד"ה וַהֲוָה דְּמִדָּרְשִׁים חֲלוּקִים הֵמָּה.

י"א דְּיָרַד בְּשַׁבָּת וי"א לֹא: בפירש"י בד"ה וְיִתְלוֹשׁ דַּהֲוָה אִיסּוּר תּוֹרָה פֵּירַשְׁתִּיו בְּרַשְׁ"י ד"ה רַב יוֹסֵף בְּשַׁבָּת אַיְירֵי וְלָא הֲוָה גְּזֵרָה לִגְזֵרָה: בד"ה חֲדָא גְּזֵרָה כו' כְּשֶׁנִּמְנוּ וְגָזְרוּ כו' הִנֵּה לְדַעְתִּי הַהֶדְיוֹטִית יֵשׁ בְּכָאן כַּוָּנָה מְיֻחֶדֶת כְּמוֹ שֶׁאֲגִיד כִּי הַתּוֹסָ' ד"ה גְּזֵרָה הֲוָקְשָׁה לָהֶם דְּכָאן אָמַר שֶׁמָּא יִתְלוֹשׁ.

וּלְקַמָּן אָמַר מִשּׁוּם מֵוקְצֶה וְרַשְׁ"י תִּיקֵן זֶה דְּכָאן בְּשַׁבָּת מַיְירֵי דְּמֵוקְצֶה מֻתָּר כר"ש בְּשַׁבָּת וּלְקַמָּן מַיְירֵי בי"ט הִלְכָךְ הַטַּעַם מִשּׁוּם מֵוקְצֶה לֹא יַעֲלֶה וְיִתְלוֹשׁ תִּתְלִישָׁה בי"ט מ"ה שָׁרֵי דְּקָרָא דִּירוּשַׁלְמִי אַסְמַכְתָּא וַהֲוָה גְּזֵרָה לִגְזֵרָה וְהִלְכָךְ כָּאן עִיקַּר הַגְּזֵרָה מִשּׁוּם שַׁבָּת פֵּירוֹת

הַנּוֹשְׁרִין אָסוּר וה"ה בֵּיצָה בְּשַׁבָּת וְכֵינָן שֶׁכֵּן אַף בֵּיצָה בי"ט אֲסוּרָה דְּשַׁבָּת ויו"ט חֲדָא הֲוָה.

וּמִיהוּ זֶה אֵינוֹ דְּרַשִּׁ"י פּוֹסֵק בי"ט וְשַׁבָּת כר"ש דְּמַוקְצָה שָׁרֵי וְשָׁאנֵי מְחֻוָּבָר דָּמְיָא לִגְרוֹגֶרֶת דְּדַחֲיִינֵהוּ בְּיָדַיִם עַיֵּין טוּר א"ח תצ"ה וכ"כ רַשִּׁ"י לְקַמָּן כ"ד ב' אָמַר ר"פ הַלְכְתָא יעו"ש. אֶלָּא נֹאמַר דְּוַדַּאי אִי טַעְמָא דְּפֵירוֹת הַנּוֹשְׁרִין מִשּׁוּם מַוקְצֶה הֲוָה.

לָא הֲוָה גְּזֵרָה חֲדָשָׁה בִּפְנֵי עַצְמָהּ אֶלָּא בִּכְלַל אִיסּוּר מַוקְצֶה דַּחֲיִינְהוּ בְּיָדַיִם וְכֵינָן שֶׁכֵּן אֵין טַעַם לֶאֱסוֹר בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בי"ט מִתַּרְנְגֹולֶת הָעוֹמֶדֶת לַאֲכִילָה דְּלֹא שַׁיְּיךְ בי' מַוקְצֶה וְלֹא שַׁיְּיךְ כֻּלְּהוּ חֲדָא גְּזֵרָה דְּאִי לָא הָא לָא קָיְימָא הָא וְכַדּוֹמֶה דְּלָא גָּזְרוּ כְּלָל בְּפֵירוֹת הַנּוֹשְׁרִין גְּזֵרָה מְיֻחֶדֶת.

משא"כ אִי גָּזְרוּ בִּפְנֵי עַצְמָהּ עַל פֵּירוֹת הַנּוֹשְׁרִין מִשּׁוּם שֶׁמָּא יַעֲלֶה וְיִתְלוֹשׁ אָז כְּשֶׁנִּמְנוּ וְעָמְדוּ לְמָנְיָן לְגָזוֹר גְּזֵרָה זוֹ דְּפֵירוֹת הַנּוֹשְׁרִין בַּמַּשְׁמָע נָמֵי בֵּיצָה דְּדָמְיָא לְפֵירוֹת הַנּוֹשְׁרִין וְצָרִיךְ לוֹמַר לפ"ז דְּאַבַּיֵי וְרַב יוֹסֵף חוֹלְקִין עַל רַב פָּפָּא לְקַמָּן בָּזֶה.

וְסוֹבְרִים לֹא מִשּׁוּם מַוקְצֶה אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁמָּא יַעֲלֶה וְסוֹבְרִים דְּלָא דְּחִינְהוּ בְּיָדַיִם ול"ד לְגִרוֹגָרוֹת וְצִמּוּקִין וַעֲדַיִין צ"ע: ד"ה כּוּלְּהוּ רַבָּה וְרַב יוֹסֵף וְרַבִּי יִצְחָק כו'. דְּלִכְאוֹרָה רַבָּה אָמַר טַעֲמָא אֲלִים טְפֵי די"ט אַחַר שַׁבָּת מ"ה אָסוּר לֹא מִדְּרַבָּנָן וּמִתְיַיְשְׁבָא בָּרַיְיתָא לְקַמָּן ע"ב וּסְפֵיקָא אֲסוּרָה.

דַּהֲוָה סָפֵק תּוֹרָה אֶלָּא דְּרַשִּׁ"י לְשִׁטְתֵּי' לְעֵיל דְּרַבָּה יָלִיף מַוקְצֶה ד"ת כַּהֵ"א בִּכְפָסְחִים מ"ז ב' א"כ י"ט דְּעָלְמָא נָמֵי ד"ת. וּמִיהוּ זֶה שִׁיבּוּשׁ די"מ אָמַר רַבָּה [בְּעוֹמֶדֶת[לַאֲכִילָה אַפִּ"ה הָוֵי ד"ת י"ט אַחַר שַׁבָּת.

אֶלָּא דְּקַשְׁיָא מְנָא לִי' לְבִדּוֹת סְבָרָא גְּזֵרָה י"ט אַטּוּ אַחַר שַׁבָּת וְלָמָּה לֹא נֵימָא בְּמַוקְצֶה וי"ט דְּעָלְמָא נָמֵי מ"ה כָּאָמוּר: ד"ה כִּי קֻשְׁיָין לְפִלּוּגֵי בְּתַרְוַיְיהוּ. הִנֵּה רַשִּׁ"י פֵּירֵשׁ וּפָסַק כר"ת דַּהֲלָכָה מַוקְצֶה מֻתָּר בי"ט וְשַׁבָּת כמ"ש הַטּוּר בתצ"ה הֲבִיאוֹתִיו לְעֵיל.

א"כ לוּקְמֵי' מִשּׁוּם נוֹלָד וּפֵירַשְׁנוּ בגמ' כִּי קֻשְׁיָין דב"ה אדב"ה דְּהָכָא אָסְרִי נוֹלָד. וְשַׁבָּת מַתִּירִין נוֹלַד שֶׁנִּפְרְקָה הַיּוֹם וְרַשִּׁ"י נָטָה מִזֶּה הַפֵּירוּשׁ מִשּׁוּם דִּמְפָרֵשׁ עֲצָמוֹת שֶׁנִּפְרְקוּ אֶתְמוֹל כְּדָפָרִישִׁית לְעֵיל.

אוֹ יֹאמַר דְּרַבָּה דְּאִית לִי' מַוקְצֶה ד"ת סוֹבֵר מִסְתָּמָא הַגִּירְסָא כְּמוֹ שֶׁהִיא שְׁנוּיָה דב"ש סָבְרִי מַגְבִּיהִין. וב"ה אָסְרוּ.

דְּלָא כר"נ דִּמְהַפֵּךְ דִּסְתָמָא הֲלָכָה כב"ה וּלְזֶה צָרִיךְ לוֹמַר כִּי קֻשְׁיָין לְפִלּוּגֵי בְּתַרְוַיְיהוּ דב"ה אִית לְהוּ מַוקְצֶה ג"כ אַף שֶׁנִּפְרְקוּ מֵאֶתְמוֹל. וע"כ בְּתַרְנְגֹולֶת לַאֲכִילָה וְלִיכָּא מַוקְצֶה רַק הַבֵּיצָה אֲסוּרָה מִשּׁוּם הֲכָנָה: ד"ה מַשְׁקִין בָּלוּעִין בְּחַרְצִין כו' לֹא הֲבִינוֹתִי זֶה דְּמַשְׁקִין בָּלוּעִין בְּזַגִּין מִבַּעְיָ' לי'.

וְעַיֵּין פְּסָחִים טְמֵא מֵת שֶׁסָּחַט זֵיתִים וַעֲנָבִים. מַשְׁקִין מְפַקֵּד פְּקִידִי: גְּמָרָא וְאַף ר"י סָבַר מִשּׁוּם מַשְׁקִין כו'.

בֵּין רַב יוֹסֵף לר"י יֵשׁ נ"ע לְדִינָא בֵּין אִילֵּן הָעוֹמֵד בְּחָצֵר. עַיֵּין תוס' ד"ה גְּזֵרָה לְרַב יוֹסֵף שֶׁמָּא יַעֲלֶה.

ולר"י [אין] הַטַּעַם שֶׁמָּא יִתְלוֹשׁ. אֶלָּא מִשּׁוּם מֻוקְצֶה לְחוּד ועמ"ש בְּתוֹסְ' מִזֶּה.

וְעַיֵּין לְקַמָּן דַּף ד' ר"י לִית לֵיהּ הָכָנָה דְּרַבָּה נוֹלָדָה בַּשַּׁבָּת מֻוָתָּר בי"ט. וּלְקַמָּן יְבוֹאַר: תְּנַן אֵין סוֹחֲטִין כו' וּרְמִינְהוּ כו', עַיֵּין שַׁבָּת קָמָ"ג ולר"י חָלוּק ר' יְהוּדָא אַף בְּזֵתִים וַעֲנָבִים.

וְאַף לָמָ"ד מוֹדֶה ר"י בְּזֵיתִים וַעֲנָבִים מ"מ מִדְּגָזְרִינַן בֵּיצָה אַטּוּ מַשְׁקִין זֵיתִים. כ"ש דְּרָאוּי לְגָזוֹר שֶׁאָר פֵּירוֹת קָרוֹבִים יוֹתֵר.

וְאַף ר' יְהוּדָה לְטַעְמֵי' דְּאוֹסֵר מֻוקְצֶה כ"ש נוֹלָד. וּמַשְׁקִין מַעִיקָּרָא אוּכְלָא וְהַשְׁתָּא מַשְׁקֶה הוֹאִיל וְאִי בָּעֵי אָכִיל לְאֶשְׁכּוֹל גּוּפָא לָא הֲוָה נוֹלָד וכ"ש הוּא מִתַּרְנְגוֹלֶת לַאֲכִילָה דְּלָא הֲוָה נוֹלָד מִכֹּחַ דְּאִי בָּעֵי שָׁחַט וְאָכַל כָּל מַה שֶּׁבַּגֶּוָה.

ועמ"ש בְּתוֹסְ' ד"ה רַבִּי יוֹחָנָן במ"ש לְדִידְכוּ דְּאָסְרִיתוּ נוֹלָד שֶׁגִּיֵּרֶת לְיָשָׁן לִכְאוֹרָה. וְהַטַּעַם מְשׁוּם דְּלָמָא אָתֵי לְמִיסְחַט שׁוּב רָאִיתִי בְּתוֹסְ' שַׁבָּת קָמָ"ג ב' ד"ה הֲלָכָה שֶׁכָּתְבוּ דלר' יוֹחָנָן בִּשְׁאָר פֵּירוֹת הֲלָכָה כר' יְהוּדָה סוֹבֵר בֵּיצָה דָּמֵי טְפֵי לְזֵתִים וַעֲנָבִים.

א"כ ר"י לְשִׁיטָתֵי' מַקְשֶׁה. דְּחָלוּק ר' יְהוּדָה אַף בְּזֵתִים וַעֲנָבִים לְאוֹכְלִין מֻוָתָּר וְאִם גָּזְרִינַן בֵּיצָה כ"ש לָאֲוֻכָלִין דִּקְרוֹבָה טְפֵי אוֹ אִם לָאֲוֻכָלִין מֻוָתָּר.

כ"ש בֵּיצָה יֵשׁ לְהַתִּיר: וְעוֹד אָמַר ר' יְהוּדָה מַתְנָה אָדָם עַל כַּלְכָּלָה בָּרִאשׁוֹן וְאוֹכְלָהּ בִּשְׁנִי וְכֵן בֵּיצָה כו'. בְּעֵירוּבִין ל"ט ב' מַצְרִיךְ כּוּלְּהוּ בֵּיצָה הֵ"א שְׁמָא נִגְזוֹר פֵּירוֹת הַנּוֹשְׁרִין אוֹ מַשְׁקִין שֶׁזָּבוּ.

וְלֹא הֲבִינוֹתִי דִּפְשִׁיטָא ממ"נ אִם אֻתְמוֹל קוֹדֶשׁ הַיּוֹם חוֹל. וּבְחוֹל ל"ש לִגְזוֹר.

וְאִם אֻתְמוֹל חוֹל נוֹלָדָה בְּחוֹל. פְּשִׁיטָא דל"ש לְמִגְזַר.

וַאֲמַאי לֹא אָמַר דְּאַשְׁמְעִינַן בְּרִאשׁוֹן אָסוּר. אֶלָּא דְּאֵין נוֹחַ לוֹ לְדִיּוּקָא דְּמַשְׁמַע עִיקַּר רְבוּתָא מִשּׁוּם שְׁנִי וי"ל דְּאַשְׁמְעִינַן דְּלָא תֵּימָא ביה"ש שֶׁל רִאשׁוֹן מֻוקְצֶה הָוָה.

קמ"ל דְּלָא אָמְרִינַן מֻוקְצֶה לְשֶׁעָבַר כמ"ש הַתּוֹסְ'. לְקַמָּן ד' ד' ד"ה נֵימָא.

מֻוקְצֶה לְשֶׁעָבַר לָא אָמְרִינַן וְשָׁם נִקְט פֵּירוֹת נוֹשְׁרִין וּמַשְׁקִין שֶׁזָּבוּ. וְלֹא זָכַר מֵהָכָנָה וּמֻוקְצֶה דְּהָלְכְתָא כֵּן כמ"ש כָּל הַפּוֹסְקִים עַיֵּין א"ח תצ"ה יעו"ש: וְהֲוֵי יוֹדֵעַ שֶׁהָרָ"ן ז"ל בְּעֵירוּבִין כָּתַב שָׁם לר' יְהוּדָה מֻוָתָּר, בֵּיצָה בְּשֵׁנִי וְלָא אָסְרִינַן לָהּ מִשּׁוּם מֻוקְצֶה.

דְּלָא אָסְרִינַן אֶלָּא בְּנִדְאֵי לֹא בְּסָפֵק יעו"ש הֵיטֵב. וְהִנֵּה לִי הֶעָנִי יֵרָאֶה לְפָרֵשׁ דְּבָרָיו דְּלָא נִיחָא לי' כפי' הַתּוֹסְ' דְּמֻוקְצֶה לְשֶׁעָבַר לָא אָמְרִינַן דמ"ש.

מ"מ אִתַּקְצַאי ביה"ש. אֶלָּא עִיקָּרָן שֶׁל דְּבָרִים הָכִין הוּא דְּכִי אָמְרִינַן מִגּוֹ דְּאִתַּקְצַאי ביה"ש אִתַּקְצִי לְכֻלָּא יוֹמָא אע"ג דְּסָר הַמֻּוקְצֶה אַחַ"כ ה"מ שהי' ביה"ש מֻוקְצֶה בְּנִדְאֵי עד"מ מְחֻבָּר ביה"ש דְּאָסוּר מה"ת לְתִלּוֹשׁ אע"ג דביה"ש סָפֵק הוּא מִכָּל מָקוֹם סְפֵיקָא ד"ת כְּנִדְאֵי אִיסּוּר לָרַשְׁבָּ"א וּלְרוֹב פּוֹסְקִים ומה"ט סָפֵק א' כְּגוּפוֹ והב' ע"י תַּעֲרוֹבוֹת לָא מְהַנֵּי דְּנִדְאֵי הֲוָה כְּנִדְאֵי אִיסּוּר כֵּינָן שֶׁלֹּא נוֹלְדוּ שְׁנֵיהֶן הַסְּפֵקוֹת בב"א.

מש"ה אַף שֶׁסָּר הַמֻּוקְצֶה אַחַ"כ אִתַּקְצַאי לְכֻלָּא יוֹמָא וְכֹחַ אִם לֹא הי' רָאוּי לַאֲכִילָה כָּל ביה"ש שֶׁאַקְצִי מִדַּעְתּוֹ. תּוּ אִתַּקְצַאי לְכֻלֵּי יוֹמָא משא"כ בֵּיצָה זוֹ שֶׁנּוֹלְדָה בְּיוֹם א' שֶׁל יוֹם טוֹב.

דַּאֲסוּרָה מִדְּרַבָּנָן מִשּׁוּם מַשְׁקִיןמַשְׁקִין שֶׁזָּבוּ אוֹ פֵּירוֹת הַנּוֹשְׁרִין אוֹ גְּזֵרָה יו"ט אַחַר שַׁבָּת. וְכַדּוֹמֶה כָּל עִיקָּרָהּ דְּרַבָּנָן.

וביה"ש שֶׁל יוֹם שֵׁנִי סָפֵק חוֹל. אע"ג דְּסָפֵק דְּרַבָּנָן בדשיל"מ אָסוּר אֲפִילּוּ בִּדְרַבָּנָן מ"מ כְּוַדַּאי אִיסּוּר לָא הֲוָה רַק מִסָּפֵק אָסְרִינַן לי' ביה"ש וְכֵינָן שֶׁכֵּן לֹא גָּזְרוּ וְאָמְרוּ אִתַּקְצִי לְכֻלָּא יוֹמָא כה"ג: וְיָצָא לָנוּ הַדִּין לְכָאוֹרָה לְפִי זֶה בְּמֻוקְצֶה מֵחֲמַת אִיסּוּר ביה"ש מֵחֲמַת אִיסּוּר דְּרַבָּנָן עד"מ כְּלֵי הי' מֻוּנָּח עַל אִילָּן ביה"ש דְּאָסוּר לְיַטְּלָן מִשָּׁם דְּאֵין עוֹלִין בְּאִילָן כו'.

אִם נָפַל אַחַ"כ לָא אָמְרִינַן אִתַּקְצִי לְכֻלָּא יוֹמָא הוֹאִיל וְכָל הַמֻּוקְצֶה רַק מֵחֲמַת סָפֵק לֹא וַדַּאי דמה"ט ס"ס בדשיל"מ לָמֶ"ד דְּשָׁרֵי מְהַנֵּי אַף סָפֵק א' בְּגוּפוֹ והב' ע"י תַּעֲרֹבֶת כָּאָמוּר וְאַדְרַבָּ' לְכְאוֹרָה נַהֲפוֹךְ הוּא בְּיוֹם ב' חֲמִיר טְפֵי דְּאִיקְּבַע אִיסּוּרָא.

עֵירֻבִין רַשְׁ"י שַׁבָּת בְּמַה מַדְלִיקִין בְּעִנְיַן ביה"ש שֶׁל מוֹצָאֵי שַׁבָּת וְעֵירֻבִין מְקֻוָּאוֹת בְּהָא דְּסָפֵק דְּרַבָּנָן בְּאִתַּחְזַק. וְאֵין לְהַאֲרִיךְ וְעֵירוּבִין בְּסֵוּגְיָא נָתְנוּ בְּאִילָן לָא דָּמֵי לְכָאן דְּשָׁם הוּא בְּמָקוֹם א'.

וִיבֹוַאר עוֹד לְקַמָּן: שְׁמַע מִינַּהּ חַד טַעְמָא הוּא. וְהָא דְּלָא מְתָרֵץ כְּרָבִינָא בַּר רַבָּה בַּר עֻוָּלָא אָמַר דְּטַעַם מֻשּׁוּם מֻוקְצֶה ור' יְהוּדָה לְטַעְמֵי'.

וכ"ת דְּנִרְאֶה לוֹ דּוֹחֵק דְּמַיְירֵי דַּוְקָא בְּלִגְדַל, טְפֵי דּוֹחֵק לְהַחֲלִיף. אוֹ לְדַבְּרֵיהֶם וְלִכְאוֹרָה אַדְּרַבָּה לר' יְהוּדָה מֻוקְצֶה ד"ת כפירש"י לְעֵיל לְרַבָּה וְיָלִיף מֻוקְצֶה מֵהֶכִינוֹ כו'.

וא"כ תִּקְשֶׁה קֻוּשְׁיוֹת הָרָ"ן זַ"ל. אַמַּאי לֹא תֶּאֱסוֹר בְּשֵׁנִי מִשּׁוּם אִתַּקְצַאי ביה"ש דַּהֲוָה ד"ת כָּאָמוּר.

וְרָבִינָא ברי' דְּרַב עֻוָּלָא. יִסְבּוֹר מֻוקְצֶה לְשֶׁעָבַר לָא אָמְרִינַן כִּסְבָרַת הַתּוֹסָ' לְקַמָּן.

אוֹ יֹאמַר דא"כ יִקְשֶׁה אַמַּאי נָקַט רַבִּי יְהוּדָה וְכֵן בֵּיצָה וְלָא נָקַיט תַּרְנְגוֹלֶת עַצְמָהּ. כִּי קֻוּשְׁיַין בְּמַתְנִיתִין לְפָלְגֵי בְּתָרַיְיהוּ: בפירש"י בד"ה וְעוֹד אר"י ב' קִדֻּוּשׁוֹת א' חוֹל כו'.

וד"ה מַתָּנָה כו' מֵעֵירוּב י"ל ב' קִדֻּוּשׁוֹת כר"א שָׁם לֹא א' חוֹל. כְּמוֹ שַׁבָּת ויו"ט נָמֵי מְעָרֵב שְׁנֵי עֵירוּבִין.

לר"א עֵירוּבִין ל"ח א' יעו"ש. אֶלָּא מִכַּלְכַּלָּה מוּכָח דְּסוֹבֵר א' חוֹל וממ"נ וא"כ הַצְּרִיכוּתָא א"ש.

וְיֵשׁ לְעַיֵּן בְּעֵירוּבִין דְּמַצְרִיךְ בע"א. ומ"ש רַשְׁ"י מַתָּנָה בְּשֵׁנִי הי' לוֹמַר מַתָּנָה בָּרִאשׁוֹן וְשֵׁנִי וְאוֹכֵל בְּשֵׁנִי.

וְלִכְאוֹרָה י"ל מַתָּנָה בָּרִאשׁוֹן אִם הַיּוֹם חוֹל מַעֲשֵׂר. וְאִם קוֹדֶשׁ יְהֵא מַעֲשֵׂר לִכְשֶׁתֶּחְשַׁךְ מַשְׁמַע דְּאֵין רַשַּׁאי לַעֲשׂוֹת כֵּן.

וִיבֹוַאר בְּמָקוֹם אַחֵר וְעַיֵּן באה"ע ה' גִּיטִּין מִזֶּה. אִם מְהַנֵּי שֶׁיֹּאמַר שֶׁיִּהְיֶ' אַחַ"כ מַה שֶּׁאֵין יָכוֹל לַעֲשׂוֹת עַתָּה.

וּמִיהוּ הָא וַדַּאי דא"צ לְמָחָר לוֹמַר אִם הַיּוֹם קוֹדֶשׁ רַק אִם הַיּוֹם חוֹל. עֵיֵּן ר"ן עֵירוּבִין וע"ש: בְּתוֹסֶפֶת בד"ה גְּזֵרָה כו'.

לָמָּה לִי טַעְמָא כו'. דְּהִנֵּה בַּפִּירוֹת הַנּוֹשְׁרִין בְּשַׁבָּת אוֹ י"ט יֵשׁ ג' טְעָמִים א' מִשּׁוּם מֻקְצֶה ב' שֶׁמָּא יַעֲלֶה וְיִתְלוֹשׁ ג' שֶׁמָּא יֹאמַר לַגּוֹי לִתְלוֹשׁ אִם הַגּוֹי תָּלַשׁ בִּשְׁבִילוֹ וְאָסְרִי"ה בא"ח ה' יו"ט סִימָן תקט"ז אֲבָאֵר זֶה בְּאוֹרֶךְ.

ומ"ש עוֹד י"ל בְּפֵירוֹת שֶׁיָּזְדּ יַעֲלֶה וְיִתְלוֹשׁ כו'. קָאֵי אַגּוֹי שֶׁהִדְלִיק נֵר דְּשָׁרֵי לְיִשְׂרָאֵל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בי' וְלָא חָיְישִׁינַן דְּאֵין מִתְאַוֶּה כ"כ.

וְכֵן לְקַמָּן מַיְירֵי בְּאֵין מִתְאַוֶּה כ"כ. וְלִפְנֵי מָהַרְשָׁ"א ז"ל הַגִּירְסָא בע"א כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב לְפָנֵינוּ.

ומ"ש מֵעִנְיַן קְצִירָה אִי אָסוּר מ"ה אוֹ מִדְּרַבָּנָן. וּמִלַּת בי"ט הוּא לְשִׁיטָתָם.

וּלְרַשְׁ"י בְּשַׁבָּת. ויו"ט וְשַׁבָּת חֲדָא מִלְּתָא הוּא וְעַיֵּין א"ח תצ"ה וְשָׁם יְבֹאַר: בד"ה מֻוחְלֶפֶת כו'.

וְיָפֶה פי' כו' וּבְשִׁיטַת מֵאִיְיבָרָא כו'. בְּעֵירוּבִין לט א' תוס' ד"ה וְכֵן.

כָּתְבוּ בלא"ה יֵשׁ לוֹמַר אִיפּוּךְ כַּלְכָּלָה דְּאֵין לְהַפֵּךְ כַּמָּה בָּבוֹת. בְּעֵירוּבִין ר"י לְרַבָּנָן וְהָתָם יֵשׁ לוֹמַר מֻוחְלֶפֶת כַּלְכָּלָה.

ור"י אוֹסֵר בִּשְׁנֵיהֶן וּמִשּׁוּם מֻקְצֶה לְשִׁיטָתֵיהּ. משא"כ ר"י אוֹסֵר רַק בָּרִאשׁוֹן ע"כ [בְּעוֹמֶדֶת] לַאֲכִילָה דְּאִי לְגַדֵּל יֵאָסֵר בב' כְּקֻוְשִׁיוֹת הָרָ"ן ז"ל מִשּׁוּם מֻקְצֶה כמ"ש לְעֵיל יעו"ש: וּבְמָקוֹם שי"פ ז"ל עַיְינְתִּי שָׁם לִכְאוֹרָה כַּוָּנָתוֹ דְּמֻוחְלֶפֶת כַּלְכָּלָה דְּבְלָא אִיפּוּךְ א"א לוֹמַר מִטַּעַם מֻקְצֶה דא"כ אַמַּאי נָקֵט ר"י בֵּיצָה [הו"ל לוֹמַר תַּרְנְגוֹלֶת דר"י אִית לִי' מֻקְצֶה וע"כ לְגַדֵּל וּמִשּׁוּם מַשְׁקִין שָׁזְבוּ וְהַיְינוּ רוּמְיָא.

משא"כ אִי רַבָּנָן אָמְרוּ בֵּיצָה תֹּאכַל בִּשְׁנֵי הֵם אֵין סוֹבְרִים מֻקְצֶה וְנָקְטוּ בֵּיצָה דַּאֲסוּרָה מִשּׁוּם מַשְׁקִין שָׁזְבוּ ור"י אוֹסֵר בִּשְׁתֵּיהֶן בְּלִגְדַּל מִשּׁוּם מֻקְצֶה יעו"ש. וא"כ קָשֶׁה עַל רָבִינָא ברי' דְּרַב עֻוְלָא דְּמוּקֵי הֵכִין אַמַּאי נָקֵיט בֵּיצָה.

וְלִכְאוֹרָה בַּמִּשְׁנָה שַׁפִּיר מַקְשֶׁה לְאַשְׁמְעִינַן רְבוּתָא טִפֵּי לב"ה דַּאֲפִילּוּ מֻקְצֶה לְחוּד אָסְרִי משא"כ כָּאן אַשְׁמְעִינַן רְבוּתָא טִפֵּי אֲפִילּוּ מֻקְצֶה וְנוֹלַד אַפֵּ"ה שָׁרִי בְּשֵׁנִי ועמ"ש עוֹד לְקַמָּן בָּאוֹקֶמְתָּא דְּרָבִינָא שָׁם: ומ"ש מָהַרְשָׁ"א ז"ל דְּהָנָךְ רַבָּנָן לָאו הָנֵי דְּלִעֵיל כְּמוֹ ב"ה וב"ש.

יֵשׁ לְעַיֵּן כִּי וַדַּאי מַאן דְּשָׁרֵי מַשְׁקִין שֶׁיָּצְאוּ מֵעַצְמָן כ"ש בֵּיצָה. וּמַאן דְּאוֹסֵר בֵּיצָה בְּשֵׁנִי כ"ש מַשְׁקִין שֶׁיָּצְאוּ מֵעַצְמָן.

אֲבָל ב"ש וב"ה י"ל אֵין בֵּינֵיהֶם מַחֲלוֹקֶת וכ"ע מוֹדִים דְּמַשְׁקִין שֶׁיָּצְאוּ מֵעַצְמָן אֲסוּרִים רַק בֵּיצָה מַתִּירִין ב"ש דל"ד לְמַשְׁקִין שֶׁזָּבוּ כִּדְאָמַר נַמִּי לְעֵיל: ע"ב גְּמָרָא רָבִינָא אָמַר כו' רָבִינָא ברי' דְּרַב עֻוְלָא כו' סָבְרִי כר"י דְּבֵיצָה מְשׁוּם מַשְׁקִין שָׁזְבוּ וּמֻקְצֶה וַדַּאי נַמִּי לר' יְהוּדָא וּבְמִשְׁנָה כָּאן ע"כ לַאֲכִילָה דאל"כ לְפָלְגִי בְּתַרְנְגוֹלֶת רְבוּתָא דב"ה.

וע"כ מְשׁוּם מַשְׁקִין שָׁזְבוּ וְלַאֲכִילָה וַהֲכָנָה וְנוֹשְׁרִין לֵית לִי' וּבְעֵירוּבִין לְגַדֵּל. וְהָא דְּנָקֵט בֵּיצָה לְרִבּוּתָא דְּבִשְׁנֵי מֻקְצֶה וְנוֹלָד ועמ"ש בְּתוֹסָ' לְעֵיל ד"ה מֻוחְלֶפֶת בְּשֵׁם מַהֲרַ"ם שִׁיף ז"ל: אֶחָד בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּשַׁבָּת ויו"ט אֵין מְטַלְטְלִין כו' אַשְׁמְעִינַן דַּאֲפִי' לְכַסּוֹת כְּלִי לֹא לְצֹרֶךְ הַמֻּקְצֶה אָסוּר.

דְּמִלַּאכְתּוֹ לְאִיסּוּר שָׁרִי לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ וְלֹא לְסִמּוֹךְ כַּרְעֵי הַמִּטָּה. [וּמִכָּאן] אֶפְשָׁר לְאַשְׁמְעִינַן הָא בְּלֹא טַלְטוּל.

מֻוקְצֶה מֻוָתָּר בַּהֲנָאָה ועמ"א תק"א אוֹת י"ב אִי מֻוקְצֶה שָׁרֵי בַּהֲנָאָה (ועמ"ש בִּפְתִיחָה והרמז"ל פ"א מה' י"ט ה"כ הִשְׁמִיט רַק כָּתַב אֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָהּ וְכוֹפֶה עלי' כְּלִי לוֹמַר לְאַפּוּקֵי מדר"י אוֹ בְּצָרִיךְ לִמְקוֹמוֹ שֶׁל כְּלִי תּוּ רַשַּׁאי לְטַלְטֵל וְלִיתֵּן עַל הַבֵּיצָה דְּטַעֲמָא דְּאֵין כְּלִי נִיטָּל לְדָבָר שֶׁלֹּא נִיטַּל הוּא מִשּׁוּם טַלְטוּל הַכְּלִי שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ וְכֵינָן דְּצָרִיךְ לִמְקוֹמוֹ תּוּ שָׁרֵי לִיתֵּן עַל הַבֵּיצָה וַעֲיַּין א"ח שׁ"י ס"ו דְּלָא יַצַּע בְּמֻוקְצֶה כְּשֶׁהַנִּגִּיעָה לְצוֹרֶךְ הַמֻּוקְצֶה אַף הַנִּגִּיעָה אָסוּר וכ"ש בֵּיצָה דא"א לִיגַּע אִם לֹא ע"י טַלְטוּל וִיבוֹאַר אַיָּ"ה בְּפִרְיֵי סִימָן תקי"ג שָׁם: בִּשְׁלָמָא לְרַבָּה כו' וּלְרַב יוֹסֵף וּלְרַבִּי יִצְחָק כו'.

נְקַט קָצָוות לְרַבָּה וּרְאֵי נִיחָא בי"ט אַחַר שַׁבָּת כמ"ש מָהַרְשָׁ"א ז"ל וּלְדִידְהוּ וַדַּאי קָשֶׁה. וה"ה לר' יוֹחָנָן דְּאִית לי' נָמֵי טַעְמָא דְּמַשְׁקִין שָׁזְבוּ אֶלָּא מִכְּלָלָא מוּכָח מִדְּרָמֵי לְהָכִי נְקַט ר' יוֹסֵף ור"י דִּלְקַמָּן פָּרִיךְ לר' יוֹחָנָן מא"ל הַיְינוּ דִּידַ' אַדִּידַ' וא"ל דלר' יוֹחָנָן נָמֵי מֻוקְצֶה וְלָא נִיחָא לי' הָתָם בְּעֵירוּבִין לְגַדֵּל דא"כ בְּשֵׁנִי אַמַּאי תֹּאכַל כְּקֻושְׁיוֹת הָרָ"ן הֲבִיאוֹתִיו לְעֵיל גַּבֵּי מֻוחְלֶפֶת הַשִּׁיטָה.

וע"כ בַּאֲכִילָה וּמִשּׁוּם מַשְׁקִין שָׁזְבוּ משא"כ בָּרִיְיתָא זוֹ אֶפְשָׁר מַיְירֵי לְגַדֵּל. וּמִיהוּ לְרַב יוֹסֵף ור' יִצְחָק אֵין קוּשְׁיָא דִּלְמָא אִית לְהוּ מֻוקְצֶה וּמִשּׁוּם כִּי קֻושְׁיֵין אָמְרִי טַעְמָא אַחֲרִינָא וּבָרִיְיתָא אֶפְשָׁר דְּלֹא שַׁיְיךְ לְאַשְׁמְעִינַן בְּתַרְנְגֹלֶת גּוּפָא לְגַדֵּל אֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָהּ.

דְּמִשּׁוּם סִיפָא נְקַט בֵּיצָה נִתְעָרְבָה כו' דָּבָר שֶׁבְּמִנְיָן לֹא בָּטֵל וְיֵשׁ לְעַיֵּין. ולר' יוֹחָנָן פְּשִׁיטָא קָשֶׁה דִּלְמָא אָמַר מִשּׁוּם מַשְׁקִין שָׁזְבוּ לֹא מִשּׁוּם מֻוקְצֶה] כִּי קֻושְׁיֵין.

אֶלָּא בְּעֵירוּבִין ע"כ הַטַּעַם מַשְׁקִין שָׁזְבוּ דְּאִי לְגַדֵּל וּמֻוקְצֶה מ"ט מֻוָתָּר בַּשֵּׁנִי וּלְתוֹ' לְקַמָּן דַּף ד' דְּמֻוקְצֶה לְשֶׁעָבַר לָא אָמְרִינַן א"ש וְאֵין לְהַאֲרִיךְ. ולר"נ יֵשׁ לוֹמַר דְּמֻוקְצֶה כְּעֵין שֶׁל תּוֹרָה דְּיֵשׁ לָהּ סָמְךְ מִקְרָא וְהֵכִינוּ כו' כמ"ש תּוֹסָפְתָּ יְשֵׁנִים וּרְאָיָ' מִסָּפֵק מוּכָן לְקַמָּן כ"ד רְצוֹנָם דְּלִמַאי דס"ד דְּסָפֵק דְּרַבָּנָן לְקוּלָּא אַף בדשיל"מ סָפֵק מוּכָן בְּמִשְׁנָה לְקַמָּן הַטַּעַם מִשּׁוּם מֻוקְצֶה וּכְעֵין שֶׁל תּוֹרָה וְהָא לֵיכָּא לְמֵימַר דְּכוּלְּהוּ אִית לְהוּ הֲכָנָה וְקַשְׁיָא לְהוּ י"ט דְּעָלְמָא וְלָא סָבְרִי גְּזֵרָה דְּנַדאי קָרוֹבָה יוֹתֵר מִמַּשְׁקִין שָׁזְבוּ וּמִפֵּירוֹת הַנּוֹשְׁרִין: אִי הָכִי אֵימָא סֵיפָא נִתְעָרְבָה כו' עש"ך י"ד ק"ב אוֹת זיי"ן ומ"ש בְּפָרְיֵי שָׁם.

וְרַשְׁ"י כָּאן פי' סָפֵק טְרֵפָה ב' תַּרְנְגוֹלִים א' כְּשֵׁרָה וְאַחַת טְרֵפָה וְנִמְצֵאת בֵּיצָה וא"י מִי הֵטִילָהּ אֶפְשָׁר לוֹמַר בְּכִיוָּן פֵּירוּשׁ כֵּן דְּנַדאי סָפֵקָא אֲסוּרָה בִּטְרֵפָה אֵין שׁוּם שַׁיָּיכוּת לְכָאן דְּאַבְּתִי לָא שָׁמְעִינַן דְּסָפֵק תּוֹרָה לְחוּמְרָא.

וּבְשְׁאָר מִילֵּי הֲוָה לְאַשְׁמְעִינַן זֶה. אָמְנָם תִּרְאֶה שי"ל כַּוָּנָה מְיֻחֶדֶת וְהוּא דְּהַתָּנָא אַיְידֵי דְּאַיְירֵי בְּבֵיצָה אָמַר עוֹד דִּין דְּשַׁיָּיךְ דַּוְקָא בְּבֵיצָה וְלֹא יְצַוַּיר בִּשְׁאָר מִילֵּי כִּי בֵּיצַת טְרֵפָה מ"ה אֲסוּרָה וְאִם נִטְרְפָה וּמֵיָּד הֵטִילָהּ מִדְּרַבָּנָן כְּמוֹ בֵּיצַת נְבֵלָה.

וּמִכָּל מָקוֹם אֵין מְקוֹלִין בְּסָפֵק זֶה מִשּׁוּם לֹא פְּלוּג דְּאַטּוּ לֹא הֵטִילָהּ מֵיָּד וְנִגְמְרָה בְּאִיסּוּר. עש"ך י"ד סִימָן פ"ו אוֹת ח' יעו"ש וּבְפָרְיֵי וז"ש אַיְידֵי דְּאַיְירֵי בְּבֵיצָה אָמַר דִּין דְּשַׁיָּיךְ דַּוְקָא בְּבֵיצָה סְפֵיקָא אֲסוּרָה אַף בִּדְרַבָּנָן דל"ש בִּשְׁאָר מִילֵּי.

משא"כ אי אַיְירֵי שֶׁנּוֹלְדָה מִתַּרְנְגֹולֶת סָפֵק טְרֵפָה הֲוָה לְאַשְׁמְעִינַן בְּעָלְמָא זֶה דְּכָאן בְּלָאו לָא פְּלוּג אֲסוּרָה הַבֵּיצָה כמ"ש המהריב"ל בִּשְׁאָר סָפֵק טְרֵפָה שֶׁבִּישֵׁל בַּקְּדֵרָה לְאַחַר מעל"ע תְּהֵא הַקְּדֵרָה מֻותֶּרֶת.

וְהֵשִׁיב כָּל שֶׁאָנוּ דָּנִין עַל סָפֵק תּוֹרָה תּוּ לָא שַׁיְיךְ סָפֵק דְּרַבָּנָן לְקֻולָּא וְכַמְבֹואָר בַּשָּׁ"ךְ בַּיּ"ד סִימָן ק"י בְּדִינֵי ס"ס וכמ"ש בְּפַרְיֵי שָׁם דְּזֶה שָׁוֶה לְסָפֵק א' בְּגוּפוֹ יעו"ש. וְאִם כֵּן שַׁפִּיר פֵּירוּשׁ רָשְׁ"י דַּוְקָא כְּהַאי גַּוְונָא וְאִם כֵּן פָּרִיךְ שַׁפִּיר.

דָּבָר שֶׁאֵין לוֹ מַתִּירִין הוּא. וְלֹא מוּכָח דִּינוֹ שֶׁל הָרַשְׁבָּ"א כָּל שֶׁאֵין הַמַּתִּיר בְּנִדּוֹן לְכָךְ תָּלָה הַדָּבָר בְּיֵרָאֶה לִי.

ועמ"ש בְּפַרְיֵי בי"ד ק"ב. בַּשָּׁ"ךְ אות זיי"ן.

וְקֻושְׁיוֹת כרו"פ וְתוֹסָפֶת שַׁבָּת עַל שָׁ"ךְ. יֵשׁ לוֹמַר דְּרַשְׁבָּ"א בעה"ק [ס"ל] סָפֵק דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין לְקֻולָּא וְלָמָּה לוֹ יֵרָאֶה לִי.

ע"כ דְּסָפֵק תּוֹרָה כְּמוֹ סָפֵק מוּכָן דְּלֹא לִיגַע בְּשֶׁל תּוֹרָה יָדַע הַמַּקְשֶׁן: דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין. עַיֵּין צ"צ סִימָן ס"ט טְרֵיפָה וְנוֹלְדָה בְּיוֹם טוֹב סוֹבֵר דַּהֲוָה דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין לְעִנְיַן יוֹם טוֹב.

וְקָשָׁה דְּלוֹקֵי הָכָא נִתְעָרְבָה סָפֵק טְרֵפָה וְיוֹם טוֹב דְּנִהֵי דמי"ט גּוּפָא לָא מָצֵי קָאֵי דְּאִיפְּכָא הֲוָה לְמִתְנֵי נִתְעָרְבָה קוֹדֶם סָפְקָא. אֲבָל קָשָׁה אֵימָא דְּקָאֵי אַסָּפֵק וי"ט.

וְאָתֵי שַׁפִּיר טוּבָא דְּשַׁיְיךְ סָפְקָא כָּאן לְהַסְמִיךְ נִתְעָרְבָה כָּאָמוּר. ועמ"ש בְּפַרְיֵי בְּשַׁעַר הַתַּעֲרוֹבֶת דְּתַלְיָא זֶה בְּפֵירוּשׁ הָרָן"ן וְרַמָּ"א בְּטַעַם דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין יעו"ש.

וּלְדִינָא צ"ע בָּזֶה (ועמ"ש בִּפְתִיחָה כָּאן) וְעַיֵּין לְקַמָּן דַּף ב' וּלְרַב אַשִׁי א"ש יעו"ש: אֶלָּא לר' יוֹחָנָן כו'. דִּידֵי' אַדִּידֵי' מַקְשֶׁה.

דְּאִיהוּ נָמֵי סְבִירָא לי' לְעֵיל מִשּׁוּם מַשְׁקִין שֶׁזָּבוּ מִדָּקָא מַרְמֵי אַהֲדָדֵי וְעַיֵּין מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל מִזֶּה. בְּתוֹסָפֶת בד"ה וַאֲחֵרוֹת בַּאֲחֵרוֹת כו' סָפֵק סְפֵקָא.

אֲבָל הָא דְּלְעֵיל וּסְפֵקָא אֲסוּרָה נִתְעָרְבָה בְּאֶלֶף כֻּלָּן אֲסוּרוֹת לָא קַשְׁיָא די"ל דְּקָאֵי אַוַּדַּאי טְרֵפָה (אי) אוֹ סָפֵק א' בְּגוּפוֹ חֲמִיר דַּהֲוָה כְּוַדַּאי אִיסּוּר תּוֹרָה מַה שֶּׁאֵינוֹ כֵּן ב' תַּעֲרוֹבֶת דְּאַף הָרִאשׁוֹן דְּרַבָּנָן דמ"ה חַד בְּתְרֵי בָּטֵל דְּבָרִים הַחֲשׁוּבִים.

וְלָמָּ"ד ס"ס בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין אָסוּר בלא"ה לק"מ בָּאֱמֶת לְמַאי דְּמַסִּיק רַב אַשִׁי דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין סָפֵקוֹ אָסוּר ה"ה ס"ס כָּאָמוּר:מַה שֶּׁכָּתַב מָהַרְשָׁ"א ז"ל לְרַבָּה בָּרְיֵיתָא בי"ט אַחַר שַׁבָּת הָא י"ט דְּעָלְמָא אַף דְּאִיכָּא לְמִגְזַר סָפֵק בי"ט דְּעָלְמָא אַטו י"ט אַחַר שַׁבָּת בְּסָפֵק (עַיֵּין מַיִם עֲמֻקִים) י"ל אוֹ דְּסָפֵק תּוֹרָה מִדְּרַבָּנָן לְחוּמְרָא אוֹ דְּסָפֵק נוֹלְדָה בי"ט אוֹ לָאו.

מִלְּתָא דְּלָא שְׁכִיחָא הוּא וְלֹא שַׁיְיךְ לְמִגְזַר בי' ממ"ש לְעֵיל בְּהָא דְּהַשּׁוֹחֵט וּמָצָא בֵּיצִים גְּמוּרוֹת: דַּף ד' ע"א גְּמָרָא ר' יְהוּדָא אוֹמֵר כו' ור' יוֹחָנָן לְעֵיל פָּסַק כר"י אַלִיבָּא דר' יְהוֹשֻׁעַ דְּיַעֲלוּ כָּל שֶׁדַּרְכּוֹ וּבָעֵינַן אֶת שֶׁדַּרְכּוֹ וּבָרְיֵיתָא דְּלְעֵיל נִתְעָרְבָה בְּאֶלֶף כֻּלָּן אֲסוּרוֹת כר' יְהוּדָה אַלִיבָּא דר' יְהוֹשֻׁעַ דְּכָל שֶׁדַּרְכּוֹ אֵין בָּטֵל ועי"ד ק"י.

רַב אַשִׁי אָמַר כו' וְכֵן הֲלָכָה דשיל"מ סְפֵיקוֹ לְחוּמְרָא וס"ס עי"ד ק"י וּבַשָּׁ"ךְ שָׁם ועמ"א תקי"ג אוֹת ד' מ"ש בק"ב מַיְרֵי בַּחֹדֶשׁ ל"ד אֶלָּא ה"ה בֵּיצָה דְּקָאֵי שָׁם בי"ט אַחַר שַׁבָּת דַּהֲוָה ד"ת ולפ"ז בָּרִיְיתָא לְעֵיל נִתְעָרְבָה לְרַבָּה מִתּוֹקְמָא אַף אַסָּפֵק וּלְאִינָךְ קָאֵי רַק אַוַּדַּאי י"ט נִתְעָרְבָה אֵין בְּטֵלָה דשיל"מ וְסָפְקָא בְּלֹא תַּעֲרוֹבֶת אֲסוּרָה בדשיל"מ סָפֵק דְּרַבָּנָן וּלְחוּמְרָא ועמ"ש בַּפְּתִיחָה): תַּנְיָא אֲחֵרִים אוֹמְרִים בֵּיצָה תֹּאכַל הִיא וְאִמָּהּ כו' פְּשִׁיטָא כו' בי"ט כדפירש"י דְּאִי בְּשַׁבָּת אֵיךְ יְצַוְּיֵר שֶׁתֹּאכַל אִמָּהּ וּפָרִיךְ פְּשִׁיטָא אַאַמָּה דְּבֵיצָה פְּלִיגִי ב"ה מִשּׁוּם מַשְׁקִין אוֹ פֵּירוֹת אוֹ הֲכָנָה כו' וּבְעוֹמֶדֶת לְגַדֵּל הִיא וְאַמָּה אֲסוּרָה דר"א אִית לי' מֻוקְצֶה כפירש"י כָּאן.

וְעוֹמֵד עַל הַמֻּוקְצֶה כו': אָמַר אַבַּיֵי שֻׁלְקָחָה סְתָם נִשְׁחֲטָה הֲוִבְרְרָה כו' לֹא נִשְׁחֲטָה הֲוִבְרְרָה כו' הֲוִבְרַר שֵׁנִי ל"ד אֶלָּא מִסְתָּמָא כ"ז דְּלֹא נִשְׁחֲטָה אֲסוּרָה מִסָּפֵק. וּבִדְרַבָּנָן קיי"ל יֵשׁ בְּרִירָה וְכֵן הֲלָכָה וְעַיֵּין חֻלִּין י"ד א' שָׁם אָמַר אַבַּיֵי סְתָמָא לַאֲכִילָה יעו"ש וְרַב מָרִי אָמַר בְּעוֹמֶדֶת לַאֲכִילָה וּבֵיצָה אִצְטְרִיךְ לי' וְלִכְאוֹרָה רַב נַחְמָן דְּלָא סָבַר לי' הָנָךְ תֵּירוּצִים ע"כ כְּתֵירוּץ קַמָּא דְּלְרַב מָרִי בֵּיצָה כמ' לֹא צָרִיךְ פְּשִׁיטָא בְּעוֹמֶדֶת לַאֲכִילָה אֵין שׁוּם חוֹלֵק וְהַפּוֹסְקִים הִשְׁמִיטוּ זֶה דְּבֵיצָה אַף לַאֲכִילָה אֲסוּרָה כְּרַבָּה י"ט אַטוּ אַחַר שַׁבָּת מִשּׁוּם הֲכָנָה וּבִדְרַבָּנָן יֵשׁ בְּרִירָה כְּבָר הֲוָזְכַּר זֶה בְּדִבְרֵיהֶם: אִתְּמַר שַׁבָּת ויו"ט רַב כו' לָאו סֵידְרָא נָקֵט ה"ה אִיפְּכָא י"ט וְשַׁבָּת וכ"פ הָרִי"ף ז"ל וכפירש"י בִּשְׁמַעְתִּין דְּהֵ"א דַּוְקָא שַׁבָּת ויו"ט.

בְּעוֹמֶדֶת לַאֲכִילָה דְּהַשְׁתָּא נוֹלְדָה בי"ט שָׁרְיָא בְּשַׁבָּת דְּאָפְשָׁר בּוֹ בַּיּוֹם נָמֵי' שָׁרִינַן לָהּ לְרַב וְדַוְקָא י"ט אַחַר שַׁבָּת אוֹ שַׁבָּת אַחַר יו"ט הֲכָנָה דְּרַבָּה ד"ת וְלָא גְּזוּר י"ט דְּעָלְמָא כו'. וְלָא מִתְסַר בי"ט דְּעָלְמָא רַק בְּלִגְדַּל מִשּׁוּם מֻוקְצֶה כר"נ דְּהָא לר"נ נַמֵּי הֵכִין הוּא דְּלִית לי' הֲכָנָה דְּרַבָּה וְלֹא גְּזְרָה דְּפֵירוֹת וּמַשְׁקִין א"כ בַּאֲכִילָה וַדַּאי שָׁרֵי לְדִידֵי' כֵּן יֹאמַר לְרַב וְכֵיוָן שֶׁכֵּן י"ט אַחַר שַׁבָּת נָמֵי שָׁרֵי דל"ש הֲכָנָה דְּלֵידָה די"ט הֵכִין לְעַצְמוֹ מֵכִין נָמֵי לְשַׁבָּת כְּדְבָעִינַן לְמֵימַר לְקַמַּן אַיְ"ה בְּשֵׁם הָרָ"ן ועמ"ש בְּתוֹסְ' ד"ה נִימָא וְדַוְקָא שַׁבָּת ויו"ט דְּבְשַׁבָּת הַבֵּיצָה נִגְרֶרֶת אַחַר הָאֵם דְּמֻקְצֶה מֵחֲמַת אִיסּוּר שְׁחִיטָה קמ"ל רַשְׁ"י וְהָרִי"ף ז"ל דְּאֵינוֹ כֵּן דְּרַב נָמֵי סוֹבֵר י"ט וְשַׁבָּת דְּעָלְמָא אָסוּר מִשּׁוּם גְּזֵרָה וְנִמְצָא אֵין י"ט מֵכִין לְעַצְמוֹ וְאֵין מֵכִין לְשַׁבָּת וְיֵשׁ לְעַיֵּן לְעֵיל דְּפָרִיךְ י"ט דְּעָלְמָא לִשְׁתְּרֵי אֵימָא אה"נ וְאִי דְּמַתְנִיתִין סְתָמָא תְּנַן מַשְׁמַע י"ט דְּעָלְמָא הַמְעַיֵּין ברע"ב ובתוי"ט ספ"ק מ"א מְפָרְשִׁי לַמִּשְׁנָה בְּעִיקַּר הַדִּין בי"ט אַחַר שַׁבָּת וְכִדְמַשְׁמַע לִישָׁנָא דְּגְמָרָא בי"ט אַחַר שַׁבָּת עָסְקִינַן ע"ש וְהַהּ שַׁבָּת וי"ט אֲפִילּוּ כְּשֶׁחָל שַׁבָּת וְיוֹם א' נוֹלְדָה אֲסוּרָה בָּזֶה דאעפ"י ב' י"ט שֶׁל גָּלְיוֹת נוֹלְדָה בָּזֶה מֻוְתֶּרֶת בָּזֶה כָּתַב לְקַמָּן דממ"נ א' חוֹל וְכָאן לֹא שַׁיָּיךְ זֶה וכ"כ הָרָ"ן ז"ל וְהוּא פָּשׁוּט וְדַע אֲפִילּוּ כְּשֶׁחָל יו"ט ה"ו וְשַׁבָּת נוֹלְדָה בְּנֵי"ו אֲסוּרָה בְּשַׁבָּתָּ אַף לְדִידַן דִּבְקִיאִין בְּקִבִּיעָא דְּיַרְחָא כָּאמוּר וְהָרָ"ן ז"ל שָׁכַתַב דְּשַׁבָּת וַדַּאי קוֹדֶשׁ הוּא ל"ד וְכִדְכָתַיבְנָא דַּאֲפִילּוּ נוֹלְדָה בי"ט שֵׁנִי דְּמַנְהָג הוּא אַפִּ"ה אֲסוּרָה בְּשַׁבָּת שֶׁאַחֲרֵי' מִשּׁוּם הֲכָנָה וְכָאמוּר וְעַיֵּין א"ח סִימָן תקי"ג: וְהֲוֵי יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ לוֹמַר בְּכָאן כַּוָּנָה אַחֶרֶת כְּמוֹ שֶׁאָגִיד כְּפִי מ"ש הב"י בא"ח תקי"ג בְּשֵׁם רי"ו דְּשַׁבָּת ויו"ט א"ב אָסוּר בִּשְׁנֵי והב"י תַּמָּה עָלָיו וְהִתִּיר בִּשְׁנֵי וכ"פ הָרַב זַ"ל בהגה"ה תקי"ג ס"ד יעו"ש והיְ נִרְאָה דְּטַעְמוֹ שֶׁל רי"ו דב' י"ט שֶׁל גָּלְיוֹת שָׁרֵי בִּשְׁנֵי דְּבְסָפֵק שָׁרְיָא רַבָּנָן ובי"ט דְּעָלְמָא דְּרַבָּנָן בִּשְׁנֵי דְּסָפֵק לֹא גָּזְרוּ בִּסְפֵיקָן ומכ"ש לְשִׁיטַת הָרַשְׁבָּ"א ז"ל בעה"ק הוּבָא בפר"ח תצ"ז דשיל"מ הֵיכִי דְּלֵיכָּא לְתָא דְּאוֹרְיְיתָא שָׁרְיָא

בְּסִפֵּיקָן יעו"ש משא"כ י"ט לְאַחַר שַׁבָּת דמ"ה אָסוּר מִשּׁוּם הֲכָנָה י"ט שֵׁנִי הֶחְמִירוּ בְּסִפֵּקוֹ.

אוֹ יֹאמַר כֵּינָן דְּגָזְרִינַן י"ט דְּעָלְמָא אַטּוּ יו"ט אַחַר שַׁבָּת כ"ש דְּאִיכָּא לְמִגְזַר י"ט ב' אַטּוּ י"ט רִאשׁוֹן בי"ט אַחַר שַׁבָּת דַּהֲוָה חֲדָא גְּזֵרָה. ולפ"ז שַׁפִּיר אָמַר שַׁבָּת ויו"ט כְּסֵדֶר דְּרַב בְּבָבֶל הי' וְנוֹלְדָה בָּזֶה אֲסוּרָה בָּזֶה בְּשֵׁנִי הַיָּמִים לָזֶה כָּתְבוּ רַשְׁ"י וְהָרִי"ף ז"ל דְּאֵינוֹ כֵּן ה"ה אִיפְּכָא דְּבֶאֱמֶת נוֹלְדָה בְּשַׁבָּת וי"ט א"ב שָׁרֵי בְּשֵׁנִי.

וְהַטַּעַם דְּלֵיכָּא כָּאן הֲכָנָה ד"ת דִּנְהִי דְּלֵידָה הֲוָה הֲכָנָה מְעַלְיָא מ"מ מ"ה שַׁבָּת הֵכִין לְעַצְמוֹ וכמ"ש בְּתוֹסָ' ד"ה נֵימָא וא"כ תּוּ הֲוָה גְּזֵרָה לִגְזֵרָה בְּיוֹם שֵׁנִי וְכֵינָן דממ"נ מֻוָּתָּר דְּהִפְסִיק יוֹם חוֹל אִם הַיּוֹם חוֹל מֻוָּתָּר בַּשֵּׁנִי וְכִפְסַק הָרַב זַ"ל בא"ח תקי"ג בהג"ה וּכְדַאֲמָרַן לְעֵיל בָּזֶה: כִּתְנַאי כו.

ר' יְהוּדָא אוֹמֵר עֲדַיִן מַחֲלוֹקֶת שר' אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר כו'. הִנֵּה כְּתַנָּאֵי רַב ור' יוֹחָנָן וּמְמֵילָא רַבָּה נָמֵי תַּנָּאֵי הוּא ת"ק לֵית לי' הֲכָנָה דְּרַבָּה ור"ז אַלִּיבָּא דר"א אִית לי' הֲכָנָה דְּרַבָּה וּלְעֵיל דְּאָמַר כְּרַבָּה לָא אָמְרִי הֲכָנָה לֵית לְהוּ הַיְינוּ דְּפָסְקִי כת"ק דר' יְהוּדָא נוֹלְדָה בָּזֶה מֻוָּתֶרֶת בָּזֶה וְהַלָּשׁוֹן דָּחוּק וְאֶפְשָׁר דְּקַשְׁיָא לְהוּ אִי מִשּׁוּם הֲכָנָה לְאַשְׁמְעִינַן רְבוּתָא טְפֵי בְּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּשַׁבָּת אָסוּר בי"ט כְּפִי הַנִּרְאֶה מִדִּבְרֵי הרע"ב ותוי"ט דִּלְרַבָּה מַתְנִי' בְּעִיקַּר הַדִּין מַיְירֵי וְנוֹלְדָה בי"ט אַחַר שַׁבָּת ד"ת וְנוֹלְדָה בְּשַׁבָּת לֵית לַתָּא ד"ת כמ"ש הָרַ"ן.

וְזֶה שְׁבוּשׁ דִּנְהִי רַבָּה מוּקִי כֵּן מ"מ הֵם נָמֵי מָצֵי לְאוֹקְמֵי בי"ט דְּעָלְמָא וְיוֹתֵר הי' לִסְתָמָא דְּתַלְמוּדָא לְעֵיל לוֹמַר דַּהֲכָנָה אִית לְהוּ וּגְזֵרָה י"ט אַחַר שַׁבָּת לֵית לְהוּ ומש"ה לָא מוֹקְמִי בי"ט אַחַר שַׁבָּת דַּהֲוָה לְאַשְׁמְעִינַן רְבוּתָא טְפֵי נוֹלְדָה בְּשַׁבָּת אָסוּר בי"ט לְבֵית הִלֵּל: לפ"ז יֵשׁ לוֹמַר כְּתַנָּאֵי רַב ור' יוֹחָנָן אֲבָל רַבָּה ככ"ע מָצֵי אַתְיָא דכ"ע אִית לְהוּ הֲכָנָה דְּרַבָּה מִקְּרָא ות"ק לֵית לי' גְּזֵרָה י"ט דְּעָלְמָא אַטּוּ אַחַר שַׁבָּת ומַתְנִי' בי"ט אַחַר שַׁבָּת אוֹ לְגַדֵּל וּמְשׁוּם מֻוקְצֶה ור"י בְּשֵׁם ר' אֱלִיעֶזֶר עֲדַיִן מַחֲלוֹקֶת די"ט דְּעָלְמָא אָסוּר דְּגָזְרִינַן אַטּוּ י"ט אַחַר שַׁבָּת וא"כ תּוּ נוֹלְדָה בְּשַׁבָּת אָסוּר בי"ט.

דְּשַׁבָּת לֹא הֵכִין לְעַצְמוֹ רַק לי"ט וְאֵין שַׁבָּת מְכִינָה לי"ט ולת"ק שַׁבָּת דְּעָלְמָא לַאֲכִילָה שָׁרֵי כמ"ש הָרַ"ן ז"ל דְּאֵין הַבֵּיצָה נִגְרֶרֶת אַחַר הַתַּרְנְגוֹלֶת אוֹ לֵית לי' מֻוקְצֶה וא"כ תּוּ שַׁבָּת מֵכִין לְעַצְמוֹ וְשָׁרֵי ויבוֹאַר עוֹד אַיְ"ה בְּתוֹסָ' ד"ה נֵימָא: מַהוּ לְמִטְווֹינְהוּ הָאִידָּנָא וּלְמֵיכַל לְמָחָר שְׁאֵלָתוֹ אִי מֻוקְצֶה אָסוּר בְּטֶלְטוּל אוֹ לָאו אע"ג דִּמְבוֹאָר בְּכַמָּה מִשְׁנָיוֹת דְּמֻוקְצֶה אָסוּר בְּטֶלְטוּל בֵּיצָה הי' סָבוּר דְּרַבָּנָן לֹא גָּזְרוּ כ"א לַאֲכִילָה לֹא לְמֻוקְצֶה וְיֵשׁ לְרָאוֹת מִמ"נ אִי קָסָבַר י"ט וְשַׁבָּת קְדֵוּשָׁה אַחַת פְּשִׁיטָא דְּאָסוּר בְּשַׁבָּת כִּדְאָמַר לְעֵיל וְאִי ב' קְדֵוּשׁוֹת הֵן הָאֵיךְ אוֹפִין מי"ט לְשַׁבָּת ע"י עֵירוּבֵי תַּבְשִׁילִין וע"כ מִטַּעַם הוֹאִיל כִּדְאִיתָא בְּפֶסָחִים מ"ו ב' וְכָאן לֹא שַׁיָּיךְ הוֹאִיל דְּבוֹ בַּיּוֹם אֲסוּרָה הַבֵּיצָה וּמִיהוּ לפמ"ש הַתּוֹסָפֶת ב' ב' ד"ה וְהָיָה דַּאֲפִילּוּ מַאן דְּלֵית לי' הוֹאִיל אוֹפִין וּמְבַשְּׁלִין דְּלָא הֲוָה הֲכָנָה גְּמוּרָה הוֹאִיל וְתִיקּוּן מִלְתָא בְּעָלְמָא ע"ש אֶלָּא שֶׁדִּבְרֵיהֶם צ"ע שָׁם וְעַיֵּין רָ"ן כָּתַב הַטַּעַם מִטַּעַם הוֹאִיל וְכֵינָן שְׁכֵן קָשֶׁה ממ"נ כמ"ש וצ"ע: בפירש"י בד"ה שַׁבָּת ויו"ט הַסְּמוּכִים וה"ה יו"ט וְשַׁבָּת פֵּירַשְׁתִּיו בַּגְּמָרָא דְּהֵי"א דַּוְקָא נָקֵיט שַׁבָּת ויו"ט לָזֶה אָמַר דל"ד וּסְמוּכִים קָאָמַר בד"ה הֲכָנָה דְּרַבָּה כו' מִגְּזֵרַת הַכָּתוּב לִכְאוֹרָה סוֹבֵר הָכָא נָמֵי אִיכָּא הֲכָנָה דְּאוֹרַיְיתָא דְּלֵידָה פְּשִׁיטָא דַּחֲשִׁיב הֲכָנָה כְּתֵירוּץ קַמָּא שֶׁל תוס' ד"ה אַלְמָא דמ"ה אָסוּר וּבְתוֹסָפֶת

אַבָאֵר זֶה: בְּתוֹסֶפֶת ד"ה נֵימָא כו' לְשֶׁעָבַר כו' דִּלְמָא מִתְרַמְיָא לי' סְעוּדָה עכ"ל כַּוָּנָתָם דְּלָא אָמְרִינַן מִגּוֹ דְּאִתְקְצַאי לְבִיה"ש אִתַּקְצַאי לְכֻלָּא יוֹמָא אע"ג שֶׁסַּר הַמֻּוקְצָה דַּוְקָא בְּאֵם הי' מֻוקְצֶה בְּכְנִיסַת הַיּוֹם בִיה"ש דְּשֶׁמָּא לַיְלָה הוּא משא"כ כָּאן הַמֻּוקְצֶה בִיה"ש דִּלְמָא עֲדַיִין יוֹם הוּא.

א"כ לֹא הי' מֻוקְצֶה בְּכְנִיסַת יוֹם זֶה שֶׁאַחֲרָיו וּמֻוקְצֶה מֵחֲמַת מִצְוָה שֶׁאנִי דְּאִי מִתָּרְמִי לי' סְעוּדָה בִיה"ש שֶׁל יוֹם ח' צָרִיךְ לְמֵיכַל בְּסֻכָּה שַׁפִּיר הֲוֻקְצֶה בִיה"ש שֶׁל ח' בְּיָדַיִם כָּאָמוּר וְרָ"ן כָּתַב דְּמֻוקְצֶה מֵחֲמַת מִצְוָה חֲמִיר טְפֵי אָמְרִינַן בי' אַף מֻוקְצֶה לְשֶׁעָבַר עַד שֶׁהֻוְקְשָׁה לוֹ מֵהַפְרִישׁ ז' אֻתְרוֹגִים ותי' בְּשֵׁם הָרְאָבָ"ד ולמ"ש התו' נִיחָא דְּסֻכָּה צָרִיךְ לי' כָּל ביה"ש אִי מִתָּרְמִי לי' סְעוּדָה משא"כ בְּאֻתְרוֹג מְיָד שֶׁיּוֹצֵא בּוֹ שׁוּב א"צ לוֹ וא"ש: וּמִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לִי הִרְהוּרֵי דְּבָרִים בְּכָאן אָמַרְתִּי אֲשִׂיחָה וְיִרְוַח לִי הִנֵּה הַתּוֹסָ' הִקְשׁוּ לֵימָא לְרַב דְּאִית לי' מֻוקְצֶה סוֹף שַׁבָּת מִכַּרְכְּשִׁי דְּזוּזֵי כו' הַטַּעַם מִשּׁוּם מֻוקְצֶה.

ולר' יוֹחָנָן א"ש דְּלִית לְהוּ מֻוקְצֶה שָׁם וּבוֹ בַּיּוֹם מִשּׁוּם מַשְׁקִין שְׁנָבוּ וְהָרָ"ן ז"ל הֻוְקְשָׁה לוֹ וא"ת אַמַּאי שָׁרֵי בְּשֵׁנִי נֵימָא מֻוקְצֶה כו' וּלְתוֹסֶפֶת הֲוֵנַח לָהֶם אִם נֵימָא מֻוקְצֶה לְשֶׁעָבַר וְשָׁאנֵי ב' י"ט שֶׁל גְּלֻיּוֹת דִּבְקִיאִין בְּקִבּוּעָא דְּיַרְחָא וְכַדּוֹמֶה ומש"ה שָׁרֵי בְּיוֹם ב' משא"כ בְּשַׁבָּת וי"ט וע"ז תֵּרְצוּ מַה שֶּׁתֵּרְצוּ וְגַם הָרָ"ן ז"ל כָּתַב כְּתֵירוּצָם דְּמֻוקְצֶה לְשֶׁעָבַר לָא אָמְרִינַן וּבְעֵירוּבִין ל"ט.

בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בָּרִאשׁוֹן תֵּאָכֵל בַּשֵּׁנִי כָּתַב קְצָת דְּבָרִים אֲחֵרִים הֲבִיאוֹתִיו לְעֵיל בְּהָא דְּתֵאָכֵל בְּשֵׁנִי וּפָרִישְׁנָא הָתָם בְּעִנְיָן אַחֵר, וְהוּא כִּי אָמְרִינַן מִגּוֹ דְּאִתַּקְצַאי בה"ש בְּוַדַּאי כְּמוֹ שהי' דַּעְתּוֹ שֶׁלֹּא לֶאֱכוֹל כָּל ביה"ש אוֹ מֵחֲמַת מְחֻבָּר סָפֵק תּוֹרָה כְּוַדַּאי משא"כ בֵּיצָה זוֹ בי"ט אִיסּוּר דְּרַבָּנָן גְּזֵרָה אַטּוּ י"ט דְּעָלְמָא אוֹ מַשְׁקִין שְׁנָבוּ ובה"ש מִסְפֵּק אִיסּוּר בּוֹדֵל דשיל"מ סְפֵקוֹ לְחוּמְרָא וְכֵינָן שֶׁאֵין בּוֹדֵל אֶלָּא מִסְפֵּק אִיסּוּר דְּרַבִּיעַ עלי' לָא אִתַּקְצַאי לְכֻלָּא יוֹמָא וְיֵשׁ נ"מ טוּבָא כמ"ש שָׁם.

גַּם י"ט אַחַר שַׁבָּת וי"ט א"ב אָסוּר בְּיוֹם ב' דְּמֻוקְצֶה בְּיוֹם א' ד"ת הֲכָנָה אָסוּר בְּיוֹם ב' וַהֲוָה כְּוַדַּאי אִיסּוּר סָפֵק תּוֹרָה כָּאָמוּר וְעִם זֶה יִתְיַישֵׁב מַה שֶּׁהִקְשָׁה הב"י בתקי"ג עַל רי"ו הֲבִיאוֹתִיו לְעֵיל נוֹלְדָה בְּשַׁבָּת אֲסוּרָה בי"ט א"ב דְּסוֹבֵר לֵידָה הֲכָנָה ד"ת כתי' קַמָּא שֶׁל תוס' ד"ה אֶלָּא וכיש"ש כמ"ש שָׁם.

וא"כ הֲוָה כְּוַדַּאי אִיסּוּר תּוֹרָה ומָה אֶעֱשֶׂה שֶׁכָּאן כָּתַב הָרָ"ן ז"ל בְּפֵירוּשׁ הַטַּעַם מֻוקְצֶה לְשֶׁעָבַר לָא אָמְרִינַן וְצָרִיךְ לְדָחוֹק וּלְיַישֵׁב הַלָּשׁוֹן שֶׁבְּעֵירוּבִין דְּכַוָּנָתוֹ כְּמוֹ כָּאן עִם שֶׁאֵין סוֹבֵל כֵּן: אָמְנָם עַתָּה רָאִיתִי שֶׁהֵבִיא הָרָ"ן ז"ל רא' מֵעֵירוּבִין ל"ו א' לֵגִין טְבוּל יוֹם וּכְפִי הַנִּרְאֶה גָּרִיס שָׁם רַבָּה (וּבְגִרְסָתֵינוּ רַב פָּפָּא) דמש"ה אֵין עֵירוּבוֹ עֵירוּב דְּבָעֵינַן סְעוּדָה מבע"י וְאַמַּאי (לֹא) [הָא] בַּלַּיְלָה נָמֵי אֵין רְאוּיָ' דְּאִתַּקְצַאי ביה"ש ש"מ מֻוקְצֶה לְשֶׁעָבַר לָא אָמְרִינַן יעו"ש אַלְמָא אע"ג דְּסָפְקָא ד"ת כְּוַדַּאי דְּטָבֵל הוּא שֶׁלֹּא הוּרְמָה תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר אַפּ"ה לְשֶׁעָבַר לָא אָמְרִינַן וְהִנֵּה אֶפְשָׁר לוֹמַר הָתָם בְּיֵין ח"ל דְּתְרוּמָה דִּילֵיהּ דְּרַבָּנָן אוֹ תְּרוּמָה בַּזְּמַן הַזֶּה דַּהֲוָה דְּרַבָּנָן ובכה"ג אֵין סָפֵקוֹ כְּוַדַּאי וְעַיֵּין א"ח שפ"ו ס"ט יעו"ש וּלְגִירְסָא דִּידַן רַב פָּפָּא וְרָבָא אִין ראי' דְּלִדִּידַן מֻוקְצֶה בְּשַׁבָּת מֻתָּר יעו"ש וּבְדַף ל"ח ב' אָמַר שָׁם רַבָּה לָגִין סְעוּדָה הָרְאוּיָ' א"כ א"ש דִּבְרֵי הָרָ"ן ז"ל: וְרָאִיתִי להד"מ א"ח תקכ"ד

אוֹת א' אַהָא דְּאֵין מַקְדִּישִׁין וּמַפְרִישִׁין כו' בְּשֵׁם הָרָ"ן ס"פ מַשִּׁילִין בְּמֵזִיד לֹא יֵאָכֵל בּוֹ בַּיּוֹם בְּשׁוֹגֵג יֵאָכֵלְיעו"ש וְהִנֵּה מֵזִיד לֹא יֵאָכֵל בּוֹ בַּיּוֹם הָא שׁוֹגֵג יֵאָכֵל בּוֹ בַּיּוֹם וְהָרָ"ן הֵבִיא זֶה מִמִּשְׁנָה דְּתְרוּמוֹת אַשַּׁבָּת דְּלִית מֻוקְצָה משא"כ י"ט דקיי"ל מֻוקְצָה בי"ט אֵיךְ כָּתַב הָרַב בְּשׁוֹגֵג יֵאָכֵל וְהַיְינוּ בּוֹ בַּיּוֹם וְהָא ביה"ש מֻוקְצָה הֲוָה מֵחֲמַת אִיסּוּר אַף פֵּירוֹת דְּרַבָּנָן דְּשָׁבוּת ביה"ש אָסוּר רַק דְּמַאי הוֹאִיל וְרוֹב מְעַשְּׂרִין הֵם.

וּבְיִרוּשַׁלְמִי שֶׁהֵבִיאוּ הָרִי"ף וְרֹא"שׁ בְּמַשִּׁילִין מַה שֶּׁעָשׂוּי לְאַשְׁמְעִינַן דְּמַעֲשָׂיו מְהַנֵּי וְלָא אָמְרִינַן כֹּל מִלְּתָא דְּאָמַר רַחֲמָנָא לָא תַּעֲבִיד אִי עֲבִיד לָא מְהַנֵּי וכמ"ש הָרִי"ף שָׁם שָׁמְעִינַן מִינָּהּ כו' ומד"מ אֵלּוּ יֵשׁ לִלְמוֹד דְּלָאו דַּוְקָא שָׁבַת ה"ה יו"ט אִם עָבַר וְעָשָׂה אָסוּר אַף דְּרַבָּנָן אָסוּר בְּמֵזִיד דְּלָא כמ"ש הב"י בְּסִימָן תק"ג בְּסוֹפוֹ בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א זַ"ל יעוי"ש.

וא"ש דִּבְרֵי הַטַּ"ז בְּסִימָן תק"ב והא"ר שָׁם הִשִּׂיג עָלָיו דבי"ט דִּיעֲבַד שָׁרֵי יעו"ש וְהִנֵּה רוֹאֶה מד"מ מִדְּהֶעְתִּיק דִּבְרֵי הָרָ"ן זַ"ל בה' יו"ט שָׁמְעִינַן דְּסוֹבֵר אַף בי"ט הַדִּין כֵּן וְיִבְוָאַר אַיְ"ה בְּפָרְיֵ וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ בָּזֶה: בַּתּוֹסֶפֶת בד"ה אֶלָּא בַּהֲכָנָה כו' מ"מ לֵידָה הָוֵי ג"כ הֲכָנָה וְעוֹד י"ל כו' לְכְאוֹרָה נ"מ לתי' א' הֲוָה לֵידָה הֲכָנָה דְּאוֹרָיְיתָא וּלְתֵי' ב' מִדְּרַבָּנָן וְהָרָ"ן זַ"ל הָאֱרִיךְ בְּכָאן וְאָמַר דְּלִית כָּאן הֲכָנָה ד"ת וַודַּאי לֵידָה הי' הֲכָנָה מְעַלְיָא אֶלָּא כָּל שֶׁשַּׁבָּת מֵכִין לְעַצְמָהּ דְּשָׁרֵי בּוֹ בַּיּוֹם אֵין שַׁבָּת מֵכִין לְיוֹ"ט רַק שֶׁאָסוּר בְּשַׁבָּת אַטּוּ אַחַר יו"ט מִדְּרַבָּנָן וְלִיכָּא הֲכָנָה ד"ת יעו"ש (עמ"ש בַּפְּתִיחָה) וְכָתַב שֶׁזֶּה דָּבָר בָּרוּר וְעַיֵּין עֵירוּבִין דַּף ל"ח ב' אָמַר שַׁבָּת מְכִינָה לְעַצְמָהּ יעו"ש וְעַיֵּין מ"א סִימָן תקי"ג אוֹת ח' דְּכָאן הֲכָנָה דְּרַבָּנָן דְּלָא כיש"ש יעו"ש וְיֵשׁ לְרָאוֹת הוֹאִיל וּמִדְּרַבָּנָן אָסוּרָה הַבִּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בְּשַׁבָּת תּוּ מִן הַתּוֹרָה הֲוָה הֲכָנָה ד"ת דְּשַׁבָּת לֹא הֻכְנָה לְעַצְמָהּ רַק לי"ט וְעַיֵּין מִשְׁנָה לַמֶּלֶךְ ה' גֵּירוּשִׁין עָמַד בְּכָלָל זֶה לִפְעָמִים אָמְרִינַן הוֹאִיל ומ"ה שַׁרְיָא לָא עָבַר וּפְעָמִים לָא אָמְרִינַן כֵּן וּבְדִבְרֵי מָהַרְשָׁ"א זַ"ל כָּאן עמ"ש ע"ב גַּבֵּי עֵצִים שֶׁנִּשְׁרוּ מִן הַדֶּקֶל בי"ט אוֹ בְּשַׁבָּת יעו"ש וְאַיְ"ה בְּפָרְיֵ אֲבָאֵר זֶה וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ בָּזֶה: בד"ה ר' יְהוּדָא אוֹמֵר כו' הָא דִּידֵיְ כו' עַיֵּין לְעֵיל ב' ב' בתו' ד"ה לְדִידִי כו' וְי"ל דר' יְהוּדָא מוֹקֵי פְּלוּגְתַּיְיהוּ בְּמֻוקְצָה אָסוּר בי"ט דְּעָלְמָא ור"א נָמֵי אִית לֵי' מֻוקְצָה וַעֲדַיִן מַחֲלוֹקֶת אפי' בְּשַׁבָּת אַחַ"כ מְשׁוּם הֲכָנָה (מִלַּת עֲדַיִן יוֹרֶה [אַף] כָּזֶה דְּרַבָּנָן דאל"כ אֵין צוֹדֵק עֲדַיִן דְּכָאן עָדִיף טְפֵי מִן הַתּוֹרָה וּבְיוֹמוֹ רַק דְּרַבָּנָן) אֶלָּא כֵּיוָן דְּרַבִּינָא לָא מוּקֵי לְגַדֵּל כְּרָבִינָא ברי' דְּעוּלָּא אֶלָּא סוֹבֵר בְּמִשְׁנָה ע"כ מְשׁוּם מַשְׁקִין כִּי קוּשְׁיַיִן וְאַף לְרָבִינָא ברי' דְּעוּלָּא כֵּן הוּא א"כ ע"כ ר"י יֹאמַר לֹא נֶחְלְקוּ בְּזֶה מֵעוֹלָם אַלִּיבָּי' דְּרָבִינָא.

וְלָזֶה כָּתְבוּ הָא דִּידֵיְ וּמ"מ י"ל ר"י יֹאמַר דב"ש וב"ה אה"נ פְּלִיגִי בְּתַרְנְגוֹלֶת וּבֵיצָה מִמַּה דְּנֵימָא לר"י לֹא נֶחְלְקוּ מֵעוֹלָם: ע"ב גְּמָרָא הִלְכְתָא כְּרַב בְּהָנֵי תְּלָת עַיֵּין א"ח סִימָן תקי"ג ס"ה נוֹלְדָה בַּשַּׁבָּת מֻוָתָּר ביו"ט שֵׁנִי אִם הוּא א"ב מָהָרי"ל דְּלָא כמהרי"ו יעו"ש בד"מ וּפָרְיְשָׁנָא לְעֵיל דמהרי"ו ס"ל גְּזֵרָה אַטּוּ י"ט א' דַּהֲוָה ד"ת כתי' א' שֶׁל תּוֹסֶפֶת ד"ה אֶלָּא.

משא"כ ב' י"ט דְּעָלְמָא י"ט א' גּוּפָא דְּרַבָּנָן וְעַיֵּין א"ר שָׁם אוֹת ה' לְפָרֵשׁ דִּבְרֵי מוהרי"ל וְיִבְוָאַר בְּפָרְיֵ שָׁם. וב' י"ט שֶׁל ר"ה אֲפִילּוּ נוֹלְדָה בְּשַׁבָּת וי"ט א"ב וְזֶה לֹא יְצַוַּיר רַק י"ט ר"ה ה"ו נוֹלְדָה בָּהּ [בה'] אָסוּרָה בְּשַׁבָּת וְזֶה פָּשׁוּט וּמִיהוּ ב' י"ט שֶׁל גָּלֻיּוֹת ה"ו מֻוָתָּרֶת בַּשַּׁבָּת כְּמָהָרי"ל דְּמַפְסִיק יוֹם חוֹל וממ"נ וּבְזֶה אֶפְשָׁר מוֹדָה מוהרי"ו וְהַבֵּן: אָמַר ר' יוֹחָנָן עֵצִים כו' וְאַל תְּשִׁיבֵנִי בֵּיצָה כו' יֵרָצֶה דל"ק דִּידֵיְ אַדִּידֵיְ.

וְהַנָּה לְפִי מ"ש לְעֵיל בְּשֵׁם הָרָ"ן מֵעֵירוּבִין ל"ט בְּהָא דְּבֵיצָה תֹּאכַל בִּשְׁנֵי כָּל דְּסָפֵק הוּא לֹא אָמְרִינַן מִגּוֹ דְּאִתַּקְצִי ביה"ש הָא כָּל שֶׁאָסוּר בְּוַדַּאי כְּמוֹ מְחֻבָּר אָמְרִינַן מֻקְצֶה לְמַפְרֵעַ וה"ה עֵצִים בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת ביה"ש הָוָה וַדַּאי מֻקְצֶה מַחֲמַת אִיסּוּר אַפּ"ה אִי לָאו גְּזֵרָה הָוָה שָׁרֵי י"ל ר' יוֹחָנָן סוֹבֵר מֻקְצֶה שָׁרֵי בְּשַׁבָּת ויו"ט עַיֵּין סוֹף שַׁבָּת יעו"ש: וּלְעִנְיַן הֲלָכָה לְדִידַן עֵצִים שֶׁנִּשְׁרוּ מִדֶּקֶל בי"ט אָסוּר לְהַסִּיקָן מִדְּרַבָּנָן בְּיוֹמוֹ אוֹ מִשּׁוּם מֻקְצֶה ביה"ש הי' מְחֻבָּרִים וכמ"ש רַשְׁ"י ד"ה אֲבָל וּדְרַבָּנָן.

מֻקְצֶה דְּהָכָא וְאָמְנָם הָרִי"ף ז"ל כ' דְּאָסוּר מִשּׁוּם נוֹלָד וְאָסְרִי לָהּ רַבָּנָן שֶׁמָּא יַעֲלֶה וְיִתְלוֹשׁ ובר"מ פ"ב מה' י"ט הי"א כָּתַב רַק טַעַם נוֹלָד וּכְפִי הַנִּרְאֶה בָּרִי"ף ה"ק מִשּׁוּם מֻקְצֶה י"ל ביה"ש הָוָה רַק אִיסּוּר דְּרַבָּנָן דמ"ה כָּל הַמְּלָאכוֹת לְצוֹרֶךְ אוֹכֶל נֶפֶשׁ אפי' קְצִירָה שָׁרֵי רַק מִדְּרַבָּנָן עַיֵּין טוּר סִימָן תצ"ה א"כ בִּדְרַבָּנָן לָא אָמְרִינַן אִתַּקְצִי ביה"ש כמ"ש לְעֵיל כַּנִּרְאֶה מֵרָן עֵירוּבִין וּמִיהוּ י"ל מַכְשִׁירֵי אוֹכֶל נֶפֶשׁ שֶׁאֶפְשָׁר מעיו"ט דּוֹחִין י"ט מ"ה וִיבוֹאַר בְּפָרַיי.

ומ"ש נוֹלַד הוּא דְּאֶתְמוֹל לֹא הָוָה קַיְימִי לְהַסָּקָה וּכְעֵין נוֹלַד דְּשִׁבְרֵי כֵּלִים ומ"ש וְאָסְרִי רַבָּנָן שֶׁמָּא יַעֲלֶה וְיִתְלוֹשׁ אֶפְשָׁר הוּא עוֹד טַעַם דכ"ע אִית לְהוּ גְּזֵרָה דְּשֶׁמָּא יַעֲלֶה וְיִתְלוֹשׁ מִדְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק לֹא אָמַר כר' יוֹסֵף וְלָא אָמַר דְּלֵית לִי' גְּזֵרָה פֵּירוֹת הַנּוֹשְׁרִין ועמ"א תק"ז אוֹת (ד] וְשָׁם יְבוֹאַר: וְהֵיוִי יוֹדֵעַ שֶׁהַתּוֹסֶפֶת לְעֵיל ד"ה אֶלָּא כָּתְבוּ ב' תֵּירוּצִים א' לִידָּה הָוָה הֲכָנָה מְעַלְיָא תי' ב' הוֹאִיל ובי"ט אָסוּר כו'.

וְלִכְאוֹרָה לתי' א' מ"ה אָסוּר וּלְתֵי' ב' מִדְּרַבָּנָן אֲבָל הָרָ"ן ז"ל כָּתַב דְּלֵית כָּאן הֲכָנָה ד"ת יעו"ש. ועמ"ש לְעֵיל בְּזֶה אָמְנָם רָאוּי שֶׁתָּבִין הַקַּדָּמָה אַחַת כְּפִי מַה שֶּׁאֲגִיד לְךָ וְהוּא כִּי הַתּוֹסֶפֶת נָמֵי סוֹבְרִים כֵּן וּבְתֵי' א' כָּתְבוּ לִידָּה הָוָה הֲכָנָה מִדְּרַבָּנָן עכ"פ דְּכֵינָן דְּמִדְּרַבָּנָן אֵין שַׁבָּת מְכִינָה לְעַצְמָהּ אֵין מְכִינָה לי"ט דְּוַדַּאי לִידָּה הָוָה הֲכָנָה מֵהָא דְּכָל בֵּיצָה דְּמִתְיַלְּדָא מֵאֶתְמוֹל גָּמְרָה כו'.

ולפ"ז ה"ה עֵצִים שֶׁנִּשְׁרוּ מִדֶּקֶל בְּשַׁבָּת. הַנִּשִׁירָה כְּמוֹ לִידָּה וְאֵין שַׁבָּת מַכִין לי"ט וּלְתֵי' הב' נָמֵי לִידָּה הֲכָנָה הוּא אֶלָּא דְּאֵין לִידָּה חָשׁוּב הֲכָנָה אֶלָּא בְּבֵיצָה דַּוְקָא דְּאִי הָוָה נוֹלְדָה בי"ט הָוָה אָסוּרָה אַף מ"ה בְּסָמוּךְ לְשַׁבָּת וא"כ לִידַת שַׁבָּת הוֹעִיל לי"ט תּוּ אֵין שַׁבָּת מַכִין לי"ט ומ"מ מִדְּרַבָּנָן הָוָה דמ"ה שַׁבָּת הֵכִינָה לְעַצְמָהּ משא"כ עֵצִים שֶׁנִּשְׁרוּ בְּשַׁבָּת דְּנָהֵי דְּהָוָה כְּמוֹ לִידָּה מ"מ לָמָּ"ד מֻקְצֶה וְנוֹלַד בי"ט שָׁרֵי עַיֵּין טוּר סִימָן תצ"ה א"כ אִם נִשְׁרוּ בי"ט י"ל דְּשָׁרֵי לְמָאן דְּלֵית לי' גְּזֵרָה שֶׁמָּא יַעֲלֶה וְיִתְלוֹשׁ תּוּ אַף נִשְׁרוּ בְּשַׁבָּת שָׁרֵינַן לְהוּ בי"ט דל"ש הֲכָנָה דְּאֵין נִשִׁירַת שַׁבָּת הוֹעִיל ליו"ט דא"נ נִשְׁרוּ בי"ט הָוָה שָׁרֵינַן וְדַוְקָא בֵּיצָה דְּמִתְיַלְּדָא בי"ט אַחַר שַׁבָּת אָסוּר דְּמֵאֶתְמוֹל גָּמְרָה וּבְלֹא הֲכָנָה דְּאֶתְמוֹל א"א שֶׁתִּוָּלֵד הַיּוֹם משא"כ כָּאן וז"ש מָהַרְשָׁ"א ז"ל דא"ש דִּבְרֵי הָרִי"ף ז"ל דְּאָסַר לָהּ מִשּׁוּם יַעֲלֶה יִתְלוֹשׁ (וְלֹא) [וַהֲלֹא] בלא"ה אָסוּר דְּגָזְרִינַן אִם נַתִּיר בְּיוֹמֵי' אָתֵי לְמַשְׁרֵי' בְּנָשְׁרוּ בְּשַׁבָּת לְהַתִּיר בי"ט שֶׁאַחֲרָיו (ר"ל בֵּיצָה גָּזְרִינַן י"ט דְּעָלְמָא אַטּוּ י"ט אַחַר שַׁבָּת וְנוֹלְדָה בי"ט וְכָאן נָמֵי יֵשׁ לִגְזוֹר אִם נַתִּיר בְּנָשְׁרוּ בי"ט יַתִּירוּ בְּנָשְׁרוּ בְּשַׁבָּת ביו"ט שֶׁאַחֲרָיו דְּזֶה גְּזֵרָה קָרוֹבָה מִמַּה שֶּׁאָמַר ר' יוֹחָנָן) ולמ"ש התו' וְרָ"ן א"ש דְּאִם יִכְשְׁרוּ בי"ט אַף בְּנָשְׁרוּ בַּשַּׁבָּת מֻתָּר בי"ט שֶׁאַחֲרָיו דְּאֵין נִשִׁירַת שַׁבָּת הוֹעִיל לי"ט דְּכֵינָן דא"נ נָשְׁרוּ בי"ט הָיוּ מֻתָּרִין וְלָזֶה הֻצְרַךְ לוֹמַר דבי"ט אָסוּרִין מִשּׁוּם שֶׁמָּא יַעֲלֶה וְיִתְלוֹשׁ אוֹ נוֹלַד תּוּ בְּנָשְׁרוּ בְּשַׁבָּת

הַוָה הֲכָנָה כָּאָמוּר: וַהֲכָנָה זוֹ דְּעֵצִים שֶׁנִּשְׁרוּ בְּשַׁבָּת שֶׁאָסוּר בי"ט בַּטּוּר תק"ז מַשְׁמַע דַּהֲוָה מִן הַתּוֹרָה בְּשֵׁם אָחִיו הר"ר יְחִיאֵל זַ"ל וּסְבָרָתוֹ כתי' א' שֶׁל הַתּוֹסֶפֶת לְעֵיל ד"ה אֶלָּא דְּוַדַּאי לֵידָה הַוָה הֲכָנָה אֶלָּא בֵּיצָה לֹא הַוָה הֲכָנָה ד"ת דְּשַׁבָּת מְכִינָה לְעַצְמָהּ מ"ה שָׁרְיָא כמ"ש הָרַ"ן זַ"ל משא"כ בְּעֵצִים דְּשַׁבָּת לְעַצְמָהּ לֹא הֵכִינָה דְּאָסוּר לְבַעֲרָם בְּשַׁבָּת תּוּ הַוָה הֲכָנָה ד"ת לי"ט ונ"מ דְּאָסוּר לְהַרְבּוֹת עֲלֵיהֶם כה"ג דַּוְקָא אִיסּוּר דְּרַבָּנָן מַרְבֶּה וּמְבַטֵּל בְּמַקֵּלִי קָלֵי הָא ד"ת אַף בְּמַקֵּלָא אָסוּר לְהוֹסִיף וכ"פ הַמְחַבֵּר בְּסִימָן תק"ז סְעִיף ב' ועמ"א שָׁם ד' ובט"ז אוֹת ג' דַּהֲוָה וַדַּאי מִן הַתּוֹרָה יעו"ש.

ולפ"ז יֵשׁ כ"מ לְעֵיל בַּתּוֹסָ' ד"ה אֶלָּא בֵּין תי' א' הַוָה הֲכָנָה זוֹ מ"ה וּלְתֵי' ב' הַוָה דְּרַבָּנָן דבי"ט מ"ה שָׁרְיָא א"כ אֵין הֲכָנַת שַׁבָּת הוֹעִילָה לי"ט דא"נ נִשְׁרוּ בי"ט הַוָה מ"ה מֻוָתָּר ולפ"ז מֻוָתָּר לְהוֹסִיף לתי' ב' אֲבָל מ"ש לְעֵיל דנ"מ לָמָ"ד נוֹלַד שָׁרִי בי"ט יֵשׁ לְעַיֵּן בי': וְיֵשׁ לְרָאוֹת כֵּיוָן דְּלֵידָה הַוָה הֲכָנָה מְעַלְיָא.

א"כ בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בי"ט אַמַּאי לֹא אָסוּרָה מ"ה לֹא מִטַּעַם גְּזֵרָה כֵּיוָן דַּאֲמַר קְרָא וְהֵכִינוּ אֵת אֲשֶׁר יָבִיאוּ סְעוּדַת שַׁבָּת ויו"ט בָּעֵי הַזְמָנָה וּמִיּוֹם חוֹל דַּוְקָא וְאֵין לְךָ הֲכָנָה יוֹתֵר מִלֵּידָה אֵיךְ י"ט וְשַׁבָּת מְכִינִים לְעַצְמָם.

וי"ל דְּוַדַּאי לְפִי הָאֱמֶת מֻוְקָצָה דְּרַבָּנָן דְּרַבָּה הָדַר בי' בִּפְסָחִים וּקְרָא מִיְדָרֵשׁ הָכִי והי' בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי וְהֵכִינוּ אֵת אֲשֶׁר יָבִיאוּ עִיקָּר בָּא לוֹמַר דְּמָחוֹל מֵכִין ליו"ט וְשַׁבָּת לֹא מי"ט לְשַׁבָּת אוֹ לְהֵיפוּךְ אֲבָל לְעַצְמָם שַׁבָּת וי"ט מְכִינִים לְעַצְמָם הִלְכָךְ נוֹלְדָה בַּשַּׁבָּת אוֹ בי"ט מ"ה שָׁרְיָא וּלְרַשְׁ"י לְעֵיל שֶׁכָּתַב דְּמֻוְקָצָה ד"ת לִכְאוֹרָה דְּלֵידָה לֹא הָיָה הֲכָנָה וצ"ע לָמָּה כִּי נִרְאֶה דְּלֵידָה יוֹתֵר הֲכָנָה מֵאֶתְמוֹל גָּמְרָה לָהּ דְּעִיקַּר הֲכָנָה דִּילָהּ מִשּׁוּם לֵידָה דְּהַיּוֹם וצ"ע: אָמַר רַב מַתְנָה עֵצִים שֶׁנִּשְׁרוּ לְתוֹךְ הַתַּנּוּר מַרְבֶּה (י"ג מוֹסִיף וּמַרְבֶּה רָ"ן) כו'.

בְּאִיסּוּרָא מְהַפֵּךְ כֵּיוָן דְּרֻבָּא כו' וְהָא מְבַטֵּל אִיסּוּר כו' בִּדְרַבָּנָן כו' אֲפִילּוּ בִּדְרַבָּנָן לֹא בָּטֵל כו'. מַקֵּלִי קָלֵי.

הִנֵּה מִלַּת לְתוֹךְ הַתַּנּוּר יוֹרֶה שֶׁיֵּשׁ שָׁם עוֹד עֵצִים וכמ"ש הָרַ"ן וּלְהוֹסִיף הוּא דְּשָׁרֵי לֹא לְעֵרוּבֵי בְּיָדַיִם אִיסּוּר בְּעַיִן אַף בִּדְרַבָּנָן וּמְקָלָא אָסוּר ועמ"א תק"ז אוֹת א' וּפָרִיךְ וְהָא מְהַפֵּךְ כו' פִּי' מהר"מ שִׁיךְ זַ"ל דהי' סָבַר מַרְבֶּה הֶיתֵּר הוּא דַּהֲוָה זוּז"ג (אַף דזוז"ג דְּיֵעָבֵד שָׁרֵי לֹא לְכַתְּחִלָּה וְעוֹד דבלא"ה תַּנּוּר יָשָׁן וְעֵצִים דְּאִיסּוּרָא הָוֵי זוז"ג עַיֵּן פְּסָחִים כ"ה גַּבֵּי תַּנּוּר בְּקַלִּיפֵי עָרְלָה וצ"ע קָצָת) וּפָרִיךְ אַטְלְטוּל וּמְשַׁנֵּי דְּרֻבָּא הֶיתֵּר נִינְהוּ הֲוָה כֻּלּוֹ הֶיתֵּר וע"ז פָּרִיךְ וְהָא אֵין מְבַטֵּל אִיסּוּר לְכַתְּחִלָּה הַיְינוּ אַטְלְטוּל וּמְשַׁנֵּי בִּדְרַבָּנָן מְבַטְּלִין יעו"ש.

ולפ"ז צָרִיךְ לוֹמַר הָא דְּפָרִיךְ וּלְרַב אַשִׁי מְקָלָא קָלֵי הַיְינוּ דְּקַשְׁיָא לי' בֵּין אַטְלְטוּל וּבֵין אַהֲנָאָה אֵיךְ שָׁרֵי אַחַ"כ לִיהָנוֹת מֵחֲמוֹ דְּסוֹבֵר מֻוְקָצָה אָסוּר בַּהֲנָאָה (עמ"ש בַּפְּתִיחָה) וּמְשַׁנֵּי מְקָלָא קָלֵי כְּלוֹמַר דְּרַב אָשֵׁי לָא אָמַר אֶלָּא בְּאוֹכֶל גּוּף הָאִיסּוּר הוּא דשיל"מ לֹא בָּטֵל אֲבָל לְהַנּוֹת מֵחֲמוֹ כה"ג בָּטֵל וה"ה טְלְטוּל נָמֵי בָּטֵל כֵּיוָן דְּלָא אָכַל לְגוּף הָאִיסּוּר רַק טְלְטוּל בְּעָלְמָא וְכַנִּרְאֶה מִדִּבְרֵי הָרָ"ן זַ"ל בְּכָאן וְהָא דְּלָא אָמַר אַהֲנָאַת הֶיסֵּק דַּהֲוָה זוז"ג י"ל זוז"ג דְּיֵעָבֵד שָׁרֵי לֹא לְכַתְּחִלָּה וְיָשֵׁן יוּצַן.

וּלְפִי מ"ש המ"א בתמ"ה אוֹת ה' דזוז"ג בְּדָבָר שֶׁאֵין לוֹ בִּיטוּל אָסוּר וּרְאָיָ' מִפְּסָחִים הֶקְדֵּשׁ אֲפִילּוּ בְּאֶלֶף לֹא בָּטֵל א"כ א"ש הַסַּוְגְיָא כִּפְשׁוּטָהּ דְּמִשּׁוּם זוז"ג אֵין לְהַתִּיר אִם לֹא הי' לוֹ בִּיטוּל (בְּאֶלֶף) לוּלֵי דְּמִקָּלָא קַלִּי אוֹ טְלְטוּל נָמֵי בָּטֵל כה"ג וְהַיְינוּ בְּאֵין נִיכָּר עֲצֵי הָאִיסּוּר דְּבְנִיכַּר ל"ש בִּיטוּל וּמִיהוּ לְאַחַר שֶׁנִּשְׂרַף יֵרָאֶה פָּשׁוּט לְהַתִּיר אַף בהי' נִיכָּר מֵעִיקָּרָא וּבְפָרֵיׁ תק"ז יְבוֹאַר זֶה אַיָּ"ה ומ"א בתק"ז ד' רֶמֶז לתמ"ה וּבְפָרְיֵי לה"פ עוֹדֶנּוּ עַל דְּבָרֵי מ"א שָׁם וּבְפָרְיֵי לי"ד צ"ט בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב חָקַרְנוּ עַל זֶה יעו"ש בעזה"י: אוֹ יֹאמַר וְהָא קָא מְהַפֵּךְ כו' דְּסוֹבֵר הַמַּקְשֶׁה דְּבִיטּוּל בְּרוֹב צָרִיךְ לְהַשְׁלִיךְ א' כמ"ש מהר"מ מֵרוּטֶנְבּוּרְג הֶבְיאוֹ הב"י בי"ד ק"ט וְאֶפְשָׁר מ"ה כמ"ש בְּסַנְהֶדְרִין ע"ו דְּכֹל שֶׁהַמִּיעוּט מִתְנַגֵּד לָרֹוב א"א לֵילֵךְ אַחַר הָרֹוב מֵהַהוּא דְּהַנִּסְקָלִין בְּהַנִּשְׂרָפִין (וּבְסֵפֶר ש"ה עָמַדְנוּ ע"ז וּבְפָרְיֵי לי"ד בַּפִּתְיָחָה לה' תַּעֲרוֹבֶת חָקַרְנוּ ג"כ קָצַת) א"כ הי' קָשֶׁה לי' וְהָא מְהַפֵּךְ בְּאִיסּוּרָא וְהַתָּרָצָן הֵשִׁיב לוֹ דְּרֵובָּא הֵיתֵר.

שָׁב הָאִיסּוּר הֵיתֵר כמ"ש הָרֹא"שׁ ז"ל בפג"ה: וּלְרַב אַשִׁי דְּאָמַר דשיל"מ אַף בְּדָרְבָּנָן לֹא בָּטֵל כו' רַב אַשִׁי הוּא דְּחַדֵּית לָן הָא מִלְּתָא וּבְלֹא ר"א י"ל דַּוְקָא דשיל"מ דְּאוֹרָיְי' לֹא בָּטֵל כו' וְעִם זֶה יִתְיַישֵּׁב מ"ש לְעֵיל אַמַּאי לָא מְשַׁנֵּי סֵפֶק טְרֵפָה וְנוֹלְדָה בי"ט וְנִתְעָרְבָהלֹא בָּטֵל כמ"ש הצ"צ בְּסִימָן ס"ט הֶבְיאוֹתִיו לְעֵיל וי"ל לְפִי מַה דס"ד דשיל"מ בִּדְרַבָּנָן בָּטֵל א"כ מַה בְּכָךְ דְּסֵפֵק טְרֵפָה נוֹלְדָה בי"ט כֵּיוָן דְּטְרֵפָה אֵין לוֹ מַתִּירִין (כ"כ הָרַשְׁבָּ"א ז"ל) וי"ט דְּרַבָּנָן הוּא מְשׁוּם מַשְׁקִין שְׁזָבוּ כו' א"כ תֵּובְטַל וְדַוְקָא לְרַבָּה דַּהֲוָה ד"ת אוֹ לר"נ כְּעֵין שֶׁל תּוֹרָה לֹא בָּטֵל ומש"ה אָמַר ר"א לְעֵיל דשיל"מ דְּרַבָּנָן נָמֵי לֹא בָּטֵל ופירש"י וה"ה סֵפֵק וְלָא הַוָה הָעִיקָּר חָסֵר מִן הַסֵּפֶר דְּזֶה נָמֵי תֵּירוּץ הוּא דְּמַיְירֵי בְּסֵפֵק טְרֵפָה בי"ט וְאֶפְשָׁר למ"ש הָרַשְׁבָּ"א ז"ל בעה"ק הֶבְיאוֹ הפר"ח תצ"ז סֵפֵק בדשיל"מ בִּדְרַבָּנָן לְקֻלָּא י"ל דר"א חַדֵּית לָן רַק בִּדְרַבָּנָן לֹא בָּטֵל ומוּקי סֵפֵק טְרֵפָה בי"ט כָּאמוּר: בְּתוֹסֶפֶת בד"ה וּתְנַן כו' דַּהֲוָה תְּרוּמָה דְּרַבָּנָן כו' הָכִי אָמְרִינַן לְעֵיל תַּנָּא דְּלִיטְרָא קְצִיעוֹת דַּאֲפִילּוּ בִּדְרַבָּנָן תְּרוּמַת פֵּירוֹת דְּרַבָּנָן מַחֲלוֹקֶת הר"מ והר"א ז"ל אוֹ תְּרוּמָה בזה"ז וּמֵהָא דְּסָאָה תְּרוּמָה ל"ק לְהוּ דמ"ה חַד בְּתְרֵי בָּטֵל י"ל כֵּיוָן דְּהַתְּרוּמָה (דָּחֵי) [וְדַאי] אֲבָל מֵעִגּוּל קַשְׁיָא לְהוּ וְעַיֵּין רֹא"שׁ וְרָן וּמָהַרְשָׁ"א ז"ל וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: שָׁם וּלְרַב אַשִׁי כו' מַשְׁמַע דְּרַב אַשִׁי חַדֵּית לָן זֶה וּבְלֹא ר"א הָיִיתִי אוֹמֵר דשיל"מ בָּטֵל בִּדְרַבָּנָן כמ"ש לְעֵיל.

וְרָאִיתִי להלח"מ פ"א מה' י"ט הֲלָכָה כ' עַל מ"ש המ"מ אִם תַּעֲרוֹבֶת אָסוּר כ"ש סַפְקָא הִקְשָׁה דְּהָא מֵעִיקָּרָא נִיחָא לי' לְמַקְשֶׁה סֵיפָא נִתְעָרְבָה גַּם רַב פָּפָּא הָכִי סָבַר יעו"ש וְלֹא הֲבִינוֹתִי זֶה דְּוַדַּאי מַשְׁמַע דר"א חַדֵּית לָן זֶה כִּדְפָרִיךְ ולר"א כו' וְהַמַּקְשֶׁה פָּרִיךְ מִקּוֹדֶם מִסֵּפֵיקָא וה"ה מִנִּתְעָרְבָה קַשְׁיָא לי' וְרַב פָּפָּא אָמַר הַאי תַּנָּא לִיטְרָא קְצִיעוֹת כו' דָּבָר שֶׁבְּמִנְיָן נָתְנוּ חָז"ל תּוֹרַת קְבִיעוּת עָלָיו מִדְּרַבָּנָן אֲפִילּוּ בְּאִיסּוּר דְּרַבָּנָן אֵין בָּטֵל דַּהֲוָה כְּתַעֲרוֹבֶת חַד בְּחַד קָבוּעַ דְּרַבָּנָן (עי"ד ק"י וּפְרִישָׁה) משא"כ סָפְקָא דְּרַבָּנָן מֻוּתָּר דל"ש קְבִיעוּת אֲבָל לר"א דְּמַסִּיק דשיל"מ לֹא בָּטֵל כ"ש סֵפֵק כֵּיוָן דְּבֵיצָה לֹא הֲוָה אֶת שֶׁדַּרְכּוֹ כו' כר' יוֹחָנָן א"כ נִתְעָרְבָה אִיכָּא בכ"א סֵפֵק וּבִיטּוּל בְּרוֹב אֲסוּרָה.

כ"ש סָפֵק לְחֻמְרָא. וְהָעֵד דר"א לֹא הִזְכִּיר כְּלָל סָפֵק וְהָעִיקָּר חָסֵר אֶלָּא דכ"ש הוּא ומ"ש הלח"מ דְּנִתְעָרְבָה אִיכָּא אִיקְבַע אֵין כ"כ קֻושְׁיָא וְהָבֵן: אִתְּמַר ב' י"ט שֶׁל גָּלְיוֹת נוֹלְדָה בָּזֶה מֻוּתֶּרֶת בָּזֶה וְהָכִין הִלְכְתָא מִטַּעַם ממ"נ דא' חוֹל כמ"ש רַשְׁ"י ז"ל אֲבָל בְּלֹא ממ"נ אע"ג

ב' קְדֵושׁוֹת אָסוּר כְּמוֹ שַׁבָּת ויו"ט הַסְּמוּכִים אע"ג די"ל הָתָם הָוָה הֲכָנָה ד"ת דְּאִי נוֹלְדָה בַּשֵּׁנִי הָוָה אָסוּר מ"ה דְּמֵאֶתְמוֹל גְּמָרָה הַשְׁתָּא לֵידַת שַׁבָּת הוֹעִילָה וְאֵין מְכִינָה.

וְכָאן אִי נֵימָא נוֹלְדָה בְּשֵׁנִי מֻוָתָּר מ"ה מ"מ הֲכָנָה דְּרַבָּנָן הָוָה אִי לָאו דא' חוֹל ממ"נ. וְדַע דְּמֻוָתֶּרֶת בַּשֵּׁנִי בְּלֹא הֲכָנָה ומ"ש הר"מ ז"ל פ"א מי"ט הכ"ד דְּאִם הֵכִין לְשֵׁנִי פֵּירֵשׁ בב"י תקי"ג דְּאַמְּוקְצָהּ קָאֵי וְהַיְינוּ אִם עוֹמֶדֶת לְגַדֵּל וְכַדּוֹמֶה משא"כ נוֹלָד אע"ג דבי"ט א' מֻוקְצֶה מֵחֲמַת אִיסּוּר גְּזֵרָה אַטּוּ אַחַר שַׁבָּת ארי' דְּרִבִּיעָא עלי' וּכְשֶׁסָּר הַמֻּוקְצֶה מֵאִיסּוּר א"צ הֲכָנָה בְּפֶה מי"ט א' לַשֵּׁנִי.

וי"ל לְשׁוֹן הרמז"ל נוֹלַד הַיְינוּ תַּרְנְגֹולֶת לְגַדֵּל דְּהַבֵּיצָה אֵין נִגְרֶרֶת אַחֲרֶי' אֶלָּא נוֹלָד הָוָה דְּמֵעִיקָּרָא לָאו אוּכְלָא כמ"ש הָר"ן ז"ל וְנוֹלָד כָּזֶה צָרִיךְ הֲכָנָה בְּפֶה מי"ט א' לַשֵּׁנִי וְאִי מַחְשָׁבָה מְהַנֵּי עמ"ש בִּפְתִיחָה: רַב אַסִּי כו' מַבְדִּיל מִיּוֹמָא טָבָא לְחַבְרֵי' כו' סְפִיקֵי כו' רַשִׁ"י פֵּירוּשׁ מְבָרֵךְ וּכְבָר עָמַד מהר"מ שִׁיף ז"ל אֵיךְ יְבָרֵךְ מַסֵּפֵק יעו"ש ומ"ש בֵּין קוֹדֶשׁ לְחוֹל לֹא בֵּין קוֹדֶשׁ לְקוֹדֶשׁ דְּבְשַׁבָּת וי"ט יֵשׁ טַעַם דְּכַוָּנָה בֵּין קְדֻשַּׁת חֲמוּר לְקַל אֶלָּא שֶׁאֵין מַזְכִּירִין בְּפֵירוּשׁ דְּלָא לֶהֱוֵי זְלְזוּל י"ט משא"כ ב' יָמִים טוֹבִים אֵין טַעַם בֵּין קוֹדֶשׁ לַקוֹדֶשׁ אֶלָּא בֵּין קוֹדֶשׁ לְחוֹל וְקָשֶׁה קָצָת אֵיךְ זְלְזַל בי"ט שֵׁנִי מִסֵּפֵק וּמִיהוּ יוֹתֵר קָשֶׁה אֵיךְ בֵּירַךְ כמ"ש מהר"מ שי"ף ז"ל: אָמַר ר' זֵירָא כו' אָמַר אַבַּיֵי כו'.

ר' זֵירָא לֹא מְטַעְמֵי' דְּרַב אַסִּי דְּמְסַפְּקָא לי' ולר"ז פְּשִׁיטָא לי' וז"ש כְּוָותֵי' דְּרַב זֵירָא דַּאֲסַר אַהַאי קָאֵי לְחַוָּדָא וְאַבַּיֵי דָּיֵיק מִדְּסָתַם רַבֵּינוּ הַקָּדוֹשׁ בַּמִּשְׁנָה בָּרְאשׁוֹנָה הִי' מַשְׁיאִין כו' מַה נ"מ מַה דַּהֲוָה הָוָה אֶלָּא לְאַשְׁמְעִינַן דְּאִם יְתֻוַּקֵּן הַדָּבָר יַחֲזוֹר הַדָּבָר לְיָוְשָׁנָה: דַּף ה' ע"א גְּמָרָא וְנִתְקַלְקְלוּ הַלְּוִים בַּשִּׁיר כו' הַלָּשׁוֹן קָצָת קָשֶׁה דְּאָמַר הָיוּ מְקַבְּלִים כָּל הַיּוֹם עַד שֶׁתֶּחְשַׁךְ כפירש"י שָׁם וּמִכָּאן מַשְׁמַע דְּלֹא אִירַע כֵּן דעפ"י הָרוֹב הָיוּ בָּאִין הָעֵדִים קוֹדֶם הַקְּרָבַת תָּמִיד בֵּין הָעַרְבַּיִם רַק פ"א נִשְׁתַּהוּ וְעַיֵּין מהר"מ לוּבְלִין ז"ל בפירש"י דְּבַבּוֹקֶר הָיוּ אוֹמְרִים תָּמִיד שִׁיר שֶׁל יו"ט משא"כ פ"א כו'.

וְהָיוּ אוֹמְרִים כָּל הַיּוֹם שֶׁל חוֹל וְאֵיכָא זְלְזוּל כְּבוֹד הַיּוֹם הִתְקִינוּ כו': וּלְרַב וּשְׁמוּאֵל קַשְׁיָא מַתְנִיתַן ל"ק הָא לַן וְהָא לְהוּ רַב תַּנָּא וּפְלִיג אֶלָּא לִשְׁמוּאֵל] קשי' [וּמִיהוּ לְרַב נָמֵי דל"פ עַל תַּקָּנַת רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי וְאֵין שַׁיָּיךְ טַעַם לָאֱסוֹר וע"ז תֵּירוּץ מְמַתְנִי' ל"ק עַל רַב וּשְׁמוּאֵל וְהַשְׁתָּא נָמֵי ל"ק דְּרַבָּה מֵרַב וּשְׁמוּאֵל דרב' מַיְירֵי בא"י וְרַב וּשְׁמוּאֵל בח"ל וְאִי קַשְׁיָא בא"י פְּשִׁיטָא דְּלְאַחַר הַתַּקָּנָה אֵין עוֹשִׂין בא"י כִּי אִם יוֹם אֶחָד.

י"ל אע"ג דְּלִפְעָמִים עוֹשִׂין ב' יָמִים אִם לֹא בָּאוּ עֵדִים עַד לְמָחָר שֶׁהַיּוֹם לֹא עָשׂוּ מְלָאכָה עַד הָעֶרֶב אַפּ"ה בֵּיצָה מֻוָתֶּרֶת בְּשֵׁנִי דְּבָרִאשׁוֹנָה מִסֵּפֵק אֲסוּרִים שֶׁמָּא יָבוֹאוּ וּכְשֶׁלֹּא בָּאוּ אִיגַּלַאי לְמַפְרֵעַ שֶׁהַיּוֹם חוֹל.

וכמ"ש הַתּוֹסָ' ד"ה הָא לָן וכמ"ש מהר"מ מִלּוּבְלִין ז"ל: רַב יוֹסֵף אָמַר אַף מְתַקָּנַת ריב"ז וְאֵילָךְ בֵּיצָה אֲסוּרָה אַף בא"י וְחוֹלֵק עַל רָבָה הוֹאִיל וּבְזְמַן הַמִּקְדָּשׁ הי' בֵּיצָה אֲסוּרָה בְּכָל פַּעַם נוֹלְדָה בָּזֶה אֲסוּרָה בָּזֶה דְּיוֹם א' מְסֻפָּק וְיוֹם ב' ג"כ קוֹדֶשׁ אִם בָּאוּ מִן הַמְּנָחָה וּלְמַעְלָה אַף לְאַחַר הַתַּקָּנָה דָּבָר שֶׁבְּמִנְיָן כו' ומִיהוּ לֹא יִתָּכֵן זֶה דְּנַדַּאי לְבֶנֵי א"י לָאו בְּכָל פַּעַם אֶלָּא הֵיכִי שֶׁבָּאוּ מִמְּנָחָה וּלְמַעְלָה וְאַף לְאַחַר הַתַּקָּנָה אִם בָּאוּ מִמְּנָחָה וּלְמַעְלָה אֲסוּרָה גַּם לְבֶנֵי א"י אֲבָל אִם בָּאוּ קוֹדֶם מִנְחָה בא"י שָׁרֵי בִּשְׁנֵי דְּלְמָחָר חוֹל גָּמוּר: וְהֶוֵי יוֹדֵעַ שֶׁאַפִּילּוּ בא"י

עוֹשִׂין שְׁנֵי יָמִים ר"ה וכמ"ש הרמז"ל בה' קִידּוּשׁ הַחוֹדֶשׁ פֶּ"ה ה"ה מִפְּנֵי שֶׁאֵין שְׁלוּחִין יוֹצְאִין בי"ט.

וְגַם לִפְעָמִים בָּאוּ מִמְּנָחָה וּלְמַעְלָה וְנוֹהֲגִין הַיּוֹם קוֹדֶשׁ וּלְמָחָר קוֹדֶשׁ כמ"ש שָׁם בַּהֲלָכָה וָי"ו וזיי"ן וּכְרַב יוֹסֵף וּכְרָבָא לְקַמָּן ע"ב כפירש"י שָׁם דִּנְהִי דְּמוֹנִין מֵהַיּוֹם מ"מ נוֹהֲגִין לְמָחָר קוֹדֶשׁ וְעַיֵּין במ"מ פי"א מה' י"ט הכ"א וא"כ גַּם בא"י בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בָּרִאשׁוֹן בר"ה אֲסוּרָה בי"ט שֵׁנִי שֶׁל ר"ה: בְּתוֹסְ' בד"ה וְנִתְקַלְקְלוּ כו'.

וְהִקְשָׁה רַבֵּינוּ פֶּרֶץ כו' די"ל נִשְׁתַּהוּ מִלָּבֹא הַיְינוּ שֶׁבָּאוּ בֵּין הָעַרְבַּיִם מִתְּחִלַּת שֶׁבַע שֶׁאָז נִקְרָא בֵּין הָעַרְבַּיִם (עַיֵּין מ"כ לְהר"א אֲפִימַנְטִיל בס' מְבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ) וְנִתְקַלְקְלוּ בְּשֶׁל שַׁחַר דעפ"י הָרוֹב הָיוּ בָּאִין קוֹדֶם חֲצוֹת וְהִמְתִּינוּ עִם תָּמִיד שֶׁל שַׁחַר בְּהַקְטָרָה עַד חֲצוֹת (כמ"ד עַד חֲצוֹת עַיֵּין ר"פ תְּפִלַּת הַשַּׁחַר) לָזֶה כָּתְבוּ דְּאֵינוֹ כֵּן ופי' עַד הַמִּנְחָה הַיְינוּ מִנְחָה קְטַנָּה ט' וּמֻחֲצָה עַיֵּין ר"פ תָּמִיד נִשְׁחָט יעו"ש וְעַיֵּין בר"מ ז"ל פ"ג מה' ק"ה ה"ה.

הַלָּשׁוֹן יֵשׁ בּוֹ מִקּוֹשִׁי הַהֲבָנָה וְסָבוּר הָיִיתִי לוֹמַר שֶׁלֹּא יָדְעוּ מַה יַּעֲשׂוּ הַיְינוּ שֶׁעִכְּבוּ הַתָּמִיד מִזְּמַנּוֹ שֶׁלֹּא הָיוּ יוֹדְעִין אִם מוּסָף אוֹ תָּמִיד וַהֲרֵי אָמְרוּ הַקְּלָקוּל בַּשִּׁיר הי' והלח"מ מְפָרֵשׁ שָׁם כְּקֻשְׁיוֹת רַבֵּינוּ פֶּרֶץ יעו"ש: בד"ה הָא לָן כו' כְּשֶׁלֹּא בָּאוּ הָעֵדִים כו' זֶה הוֹסָפָה עַל פירש"י ז"ל וְהַיְינוּ שֶׁלֹּא בָּאוּ כְּלָל עַד הַלַּיְלָה דְּהַיּוֹם יָצָא בַּקְּדֻשָּׁה מְסֻפֶּק שֶׁהָיוּ מְצַפִּים שֶׁמָּא יָבוֹאוּ הַיּוֹם אַפִּ"ה קמ"ל רַבָּה בֵּיצָה מֻוּתֶּרֶת בא"י דְּמִסְּפֵק הוּא וְאַגַּלאי מִלְּתָא שֶׁהַיּוֹם חוֹל: גְּמָרָא כָּל דָּבָר שֶׁבְּמִנְיָן צָרִיךְ מִנְיָן אַחֵר לְהַתִּירוֹ אעפ"י שֶׁבָּטֵל הַטַּעַם וְכֵן הֲלָכָה ועי"ד קט"ו אוֹת יו"ד בט"ז וקי"ו אוֹת א' בְּגִילּוּי הָאִידָּנָא שָׁרֵי וְלִכְאוֹרָה שָׁם מִפְּנֵי הַסַּכָּנָה הֵיכִי דְּבָטֵל הַטַּעַם כו' משא"כ אִיסּוּרָא צָרִיךְ מִנְיָן אַחֵר אַף דְּאָמְרוּ חֲמִירָא סַכָּנְתָא מֵאִיסּוּרָא מ"מ לְעִנְיַן זֶה י"ל לְהִיפּוּךְ וְעוֹד י"ל הֵיכִי דְּאָמְרוּ בְּפֵירוּשׁ בִּשְׁעַת הַגְּזֵרָה הַטַּעַם מִפְּנֵי כָּךְ אוֹסְרִין הֵיכִי דְּבָטֵל הַטַּעַם א"צ מִנְיָן משא"כ הֵיכָא שֶׁלֹּא אָמְרוּ בְּפֵירוּשׁ אעפ"י שֶׁיָּדוּעַ שֶׁמִּפְּנֵי זֶה אָסְרוּ אַפִּ"ה צָרִיךְ מִנְיָן וְאַל תִּגְּשׁוּ אֶל אִשָּׁה הוּא עִנְיָן בפ"ע ומ"מ הַכַּוָּנָה יָדוּעַ מְשׁוּם תּוֹרָה: וְעַיֵּין בה' מַמְרִים פ"ב ה"ב הרמז"ל סוֹבֵר דְּמִנְיָן אַחֵר צְרִיכִין שֶׁיִּהְיוּ גְּדוֹלִים בְּחָכְמָה וּמִנְיָן הָא לא"ה לָא מָצֵי מְבַטְּלִי כְּדִתְנַן אֵין ב"ד יָכוֹל לְבַטֵּל דִּבְרֵי ב"ד חֲבֵירוֹ אא"כ גָּדוֹל בְּחָכְמָה וּמִנְיָן ואעפ"י שֶׁבִּטֵּל הַטַּעַם (וְכָתַב הכ"מ הָא דְּאָמַר לְעֵיל וְהָאִידָּנָא דְּבִקְיאִין בִּקְבִיעָא דְּיַרְחָא מ"ט עָבְדִינַן תְּרֵי יוֹמָא אעפ"י שֶׁאֵין גְּדוֹלִים כְּמוֹ דּוֹר שֶׁגָּזְרוּ.

מ"מ הי' לָרַאשׁוֹנִים לְהַתְנוֹת וּלְהָטִיל תְּנַאי אִם יִהְיוּ בְּקִיאִין יַעַבְדוּ חַד יוֹמָא יעו"ש וְהַאי דְּשָׁלְחוּ מִתָּם הִזָּהֲרוּ בְּמִנְהַג אֲבוֹתֵיכֶם לִזְרִיזוּת בְּעָלְמָא. דבלא"ה לֹא הי' יְכוֹלִין לְבַטֵּל כֵּיוָן שֶׁלֹּא הִתְנוּ בַּעֲלֵי הַתַּקָּנָה וְלֹא הִטִּילוּ תְּנַאי) וְהֶרְאָ' ז"ל בְּהַשָּׁגוֹת כָּתַב דַּוְקָא דְּלָא בָּטֵל הַתְּנַאי צָרִיךְ גְּדוֹלִים בְּחָכְמָה וּמִנְיָן הָא בָּטֵל הַטַּעַם א"צ גְּדוֹלִים בְּחָכְמָה וּמִנְיָן וּרְאָ' מריב"ז שֶׁבִּיטֵּל תַּקָּנָה דְּכֻלָּם רַבָּעֵי יעו"ש וּמַשְׁמַע אַף שֶׁקָּטָן מֵחֲבֵרוֹ יָכוֹל לְבַטֵּל יעו"ש: אָמַר ר' יוֹחָנָן כְּדֵי לְעַטֵּר שׁוּקֵי יְרוּשָׁלַיִם בְּפֵירוֹת רַשִּׁ"י ד"ה בְּמִזְרָח לוֹד הֲבִיא פְּלוּגְתָּא חַד תָּנֵי נָטַע רְבָעִי וְחַד תָּנֵי דַּוְקָא בַּכֶּרֶם נוֹהֵג רְבָעִי לֹא בְּשְׁאָר פֵּירוֹת וְאֵין מְקוֹמוֹ כָּאן רַק אַהָא דר' יוֹחָנָן הי' לְצַיֵּין דְּנָקַט לְעַטֵּר שׁוּקֵי יְרוּשָׁלַיִם בְּפֵירוֹת סְתָם מַשְׁמַע דְּנוֹהֵג אַף בִּשְׁאָר פֵּירוֹת.

אוֹ מִדְּלָא אָמַר הַטַּעַם כמ"ש בִּירוּשַׁלְמִי ר' הַיְלָא אָמַר עַל עֲנָבִים תִּקְנוּ שֶׁיְּהֵא יַיִן מָצוּי לִנְסָכִים ש"מ דְּעַל שְׁאָר פֵּירוֹת נָמֵי אָמַר וְנוֹהֵג בִּשְׁאָר פֵּירוֹת וְעַיֵּין ר"ש פֶּ"ה דְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי

מ"ב ותי"ט שָׁם: ע"ב גְּמָרָא וּבִיקֵּשׁ לְהַפְקִירוֹ לַעֲנִיִּים ופירש"י וְיֹאכְלוּהוּ שָׁם דְּקֶדֻשָּׁה רִאשׁוֹנָה קֶדְשָׁה לֶעָתִיד לָבֹא ואע"ג דְּבִמְגִלָּה אָמַר דר"א אִית לִי' לֹא קֶדְשָׁה לע"ל הָא דָּחֵי לָהּ הָתָם בְּדַף יו"ד ע"א יעו"ש וְלָמָּ"ד לֹא קֶדֻשָּׁה לע"ל אָסוּר לְאָוְכְלָם הָאִידָּנָא בְּלֹא פִּדְיוֹן אַף בִּירוּשָׁלַיִם וְהַמָּעוֹת יוֹלִיךְ לְיָם הַמֶּלַח כַּמְבֹאָר בַּיו"ד סִי' רצ"ד כו' יעו"ש וְרַשִׁ"י צִיְּין דְּבָרָיו אַהָא דְּנִמְנוּ וְהִתִּירוּהוּ לַעֲלוֹת הַפִּדְיוֹן לִירוּשָׁלַיִם וא"ת כו' דְּקַשְׁיָא לִי' דְּלִיכָּא לְמֵימַר הִתִּירוּהוּ לִפְדּוֹת בְּמְקוֹמוֹ וְיוֹלִיךְ לְיָם הַמֶּלַח הַמָּעוֹת דא"כ א"צ מִנָּן אַחֵר דְּתַקָּנָה רִאשׁוֹנָה לֹא הָיְתָה רַק אַפֵּירוֹת רַבָּעִי שֶׁיֹּאכְלוּהוּ בִּירוּשָׁלַיִם בְּקֶדֻשָּׁתָן.

אֲבָל הָנֵי פֵּירוֹת אִי מַסְקִי לִירוּשָׁלַיִם נָמֵי אָסוּר לְמֵיכַל בְּלֹא פִּדְיוֹן אִי לֹא קֶדְשָׁה לע"ל עַל זֶה לֹא הִי' כְּלָל הַתַּקָּנָה לָזֶה אָמַר דְּקֶדְשָׁה לע"ל. וה"ה דַּהֲוָה מָצֵי לְצַיֻּנֵי דְּבָרָיו אר' אֱלִיעֶזֶר וְכָאמוּר אֲבָל הַתּוֹסֶפְתָּ סוֹבְרִים דַּאֲפִילּוּ לֹא קֶדְשָׁה לע"ל הַתַּקָּנָה לֹא זָזָה מִמְּקוֹמָהּ וְצָרִיךְ לְהַעֲלוֹתָן לִפְדּוֹתָן שָׁם אִי לָאו דְּנִמְנוּ וְהִתִּירוּהוּ וְעַיֵּין מהר"מ שי"ף ז"ל: וְכִי תֵּימָא לְמִצְוַת עוֹנָה כו'.

עַיֵּין מָהַרְשָׁ"א ז"ל דה"ק מִנָּלַן דְּצָרִיךְ מִנָּן אַחֵר לְהַתִּירוֹ דִּלְמָא א"צ וּקְרָא אָתֵי דְּלֶהֱוֵי נֶאֱמָרָה וְנִשְׁנֵית וְלִנְהוֹג מִצְוַת פו"ר גַּם בִּבְנֵי נֹחַ וּמְשַׁנֵּי מִקְּרָא בְּמִשְׁנֵי הַיּוֹבֵל נָפִיק דְּצָרִיךְ מִנָּן אַחֵר א"כ תּוּ צָרִיךְ נָמֵי שׁוּבוּ לָכֶם לְמִישְׁרֵי תַּשְׁמִישׁ וְכֵינָן דְּצָרִיךְ לְמִלְתַיְהוּ תּוּ לָא הַוָה נֶאֱמָרָה וְנִשְׁנֵית וְאֵין נוֹהֵג בב"נ וְיֵשׁ לְרָאוֹת דבכ"מ דְּמַיְיתֵי וְאוֹמֵר אֵין קַוּשְׁיָא לָמָּה לִי ראי' רִאשׁוֹנָה י"ל דה"ק לְדִידִי ראי' א' נָמֵי ראי' הוּא וְאִם יֵשׁ אָדָם לְהַקְשׁוֹת וְלִדְחוֹת מֵבִיא ראי' שני' משא"כ כָּאן ראי' א' אֵין כְּלוּם דְּאֵימָא לְנֶאֱמָרָה וְנִשְׁנֵית כְּקַוּשְׁיוֹת הַגְּמָרָא בְּסַנְהֶדְרִין נ"ט א' וא"כ לֹא הִי' לְהָבִיא רַק ראי' שני':רָבָא אָמַר אַף מִתַּקָּנַת ריב"ז בֵּיצָה אֲסוּרָה וְכֵן הֲלָכָה וַאֲפִילּוּ חָל ר"ה ה"ו בֵּיצָה אֲסוּרָה בְּשַׁבָּת שֶׁאַחֲרָיו דב' יָמִים חֲדָא קֶדֻשָּׁה הִיא וְנוֹלְדָה בָּזֶה אֲסוּרָה בָּזֶה וְהָא דְּאָמַר רָבָא הִלְכְתָא כְּרַב בְּהָנֵי תְּלָת בֵּין לְקוּלָּא הַיְינוּ נוֹלְדָה בי"ט א' שֶׁל גָּלִיּוֹת שָׁרֵי בִּשְׁנֵי דְּלָא כְּרַב אַסִי וְיֵשׁ לְרָאוֹת לְדִידַן אַמַּאי לֹא מַבְדִּילִין מי"ט לַחֲבֵרוֹ דְּלָא אַשְׁכְּחַן מַאן דְּפָלִיג אַרַב אַסִי בְּהָא דהי' מַבְדִּיל מי"ט לַחֲבֵרוֹ מִסֶּפֶק כ"ש לְדִידַן דִּבְקִיאִין בְּקִבְיעָא דְּיַרְחָא וּלְחוּמְרָא מי"ט לְשַׁבָּת לְאַפּוּקֵי מר' יוֹחָנָן וב' י"ט שֶׁל ר"ה אָסוּר לְאַפּוּקֵי מִדְּרַבִּי דְּאָמַר מְתַקָּנַת ריב"ז בֵּיצָה שַׁרְיָא כו': בפירש"י בד"ה לָמָּה לִי כו' עַד אֶחָד בְּחוֹדֶשׁ שֶׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן כו' הַצּאן אַל יִרְעוּ נִסְתַּלְּקָה בְּמִשְׁנֵה הַיּוֹבֵל כו' תִּירָץ קַוּשְׁיוֹת ד"ה מִכְּדֵי יעו"ש אֶלָּא שֶׁהַתּוֹסֶפְתָּ הִכְרִיחוּ דע"כ נִסְתַּלְּקָה שְׁכִינָה לְאַחַר לוּחוֹת רִאשׁוֹנוֹת דְּהָא כְּתִיב בְּמִשְׁנֵה הַיּוֹבֵל כו' וְהַיְינוּ מִיָּד בְּלוּחוֹת רִאשׁוֹנוֹת דא"ל דִּקְרָא בָּא לְהוֹרוֹת כֵּינָן שֶׁנִּמְשַׁךְ הַיּוֹבֵל אעפ"י שֶׁעֲדַיִן לֹא נִסְתַּלְּקָה שָׁרֵי לַעֲלוֹת א"כ פְּשִׁיטָא דְּהֶוְצְרְךְ בְּמִשְׁנֵה הַיּוֹבֵל.

וְעוֹד דִּבְלוּחוֹת שְׁנִיּוֹת לֹא הָיוּ קוֹלוֹת אַפֵּ"ה אָסַר הַכָּתוּב לַעֲלוֹת יע"ש ומ"ש רַשִׁ"י מִמַּסֶּכֶת תַּעֲנִית אֶפְשָׁר כַּוָּנָתוֹ מִדְּהָבִיא ב' קְרָאֵי א' מִלּוּחוֹת אַחֲרוֹנוֹת וא' מִלּוּחוֹת רִאשׁוֹנוֹת וְלֹא נִקַּט ב' קְרָאֵי דְּלוּחוֹת רִאשׁוֹנוֹת דִּכְתִיב נָמֵי אִם בְּהֵמָה אִם אִישׁ לֹא יִחְי' בְּמִשְׁנֵה הַיּוֹבֵל הֵמָּה יַעֲלוּ אַף הַצּאן וּבָקָר אֶלָּא דְּבַמָּשׁוּךְ קָאֵי אַחַר לוּחוֹת שְׁנִיּוֹת.

נִקַּט לָהּ הָכִי. אוֹ יֹאמַר מִדְּלָא נִקַּט תַּרְוַיְיהוּ מִן לוּחוֹת שְׁנִיּוֹת אַל יִרְעוּ מוּל הָהָר הַהוּא ש"מ דְּהַהוּא לָאו מְפוֹרָשׁ הוּא אֶלָּא דְּיוּקָא: דַּף ו' ע"א גְּמָרָא.

אָמַר רָבָא מֵת בי"ט א' יִתְעַסְּקוּ בּוֹ עַמָּמִים מֵת בי"ט שֵׁנִי יִתְעַסְּקוּ יִשְׂרָאֵל וַאֲפִילּוּ בר"ה. בְּהָא שְׁמַעְתִּין אִית לָן תִּרֵי וּתְלָת מִילִין לְבָרוּרֵי עפ"י הַפָּשׁוּט בָּרִי"ף וְכֵן בְּשַׁבָּת קל"ט ב' ל"ג ב"פ מֵת רַק מֵת בי"ט א' יִתְעַסְּקוּ עַמָּמִין בְּשֵׁנִי וכו' וּלְפִי גִּירְסָתֵינוּ אֶפְשָׁר דְּלָאו בְּחַד גַּוְונָא מַיְירֵי כִּדְבָעִינַן לְמֵימַר לְקַמַּן אַיָּ"ה לָכֵן אָמַר כֵּן וְרַשְׁ"י ד"ה מֵת פֵּירוּשׁ הַמֻּוָּטָל לְקָבְרוֹ וְהַיְינוּ בְּאִשְׁתַּהִי שֶׁמֵּת אֶתְמוֹל.

וְכֵן פירש"י לְהֶדְיָא בְּשַׁבָּת קל"ט ב' ד"ה מֵת שֶׁנִּשְׁתַּהָה כו' לֹא כִּפְשׁוּטוֹ שֶׁמֵּת בְּיוֹם א' דְּאִלּוּ כֵּן כ"ע מָר זוּטְרָא וְרַב אָשֵׁי מוֹדִים דַּאֲפִילּוּ עַמָּמִין לֹא וּלְקַמָּן יְבוֹאַר עוֹד. ומ"ש וַאֲפִילּוּ בר"ה לְכְאוֹרָה אֵין כָּאן רְבוּתָא דְּנַדַּאי הָאִידָּנָא דִּבְקִיאִין בְּקִבְיעָא דְּיַרְחָא וְאַפְּ"ה עוֹשִׂין ב' י"ט הַשֵּׁנִי ג"כ קוֹדֶשׁ מד"ס וּבֵיצָה דְּשַׁרְיָא בְּשֵׁנִי [אַף[דְּלִיכָּא ממ"נ מ"מ הוֹאִיל וַעֲשָׂאוּם חֲז"ל מֻחָמֶת הִזָּהֲרוּ מִמִּנְהַג אֲבוֹתֵיכֶם לֹא הֻחֲמִירוּ, בָּהּ יוֹתֵר מִקּוֹדֶם לְזֶה שהי' בְּסָפֵק [יו"ט סָפֵק] חוֹל וְשָׁרֵי ממ"נ וא"כ מָה אֲפִילּוּ וי"ל דָּלֶ"ת ר"ה כְּיוֹמָא אֲרִיכְתָּא וְאֵין סְבָרָא לְהָקֵל כְּלָל בִּשְׁנֵי מִבְּראשׁוֹן קמ"ל לְגַבֵּי מֵת הֶקֵּילוּ בִּשְׁנֵי: אָמַר מָר זוּטְרָא לָא אָמְרַן אֶלָּא דְּאִשְׁתַּהִי.

אֲבָל לָא אִשְׁתַּהִי מַשְׁהִינַן וְרַב אָשֵׁי אָמַר אע"ג דְּלָא אִשְׁתַּהִי נָמֵי לָא מַשְׁהִינַן לי'. הִנֵּה יֵשׁ בְּכָאן ב' שִׁיטוֹת וְאַבְּאֲרָם יֵשׁ אוֹמְרִים דְּמַר זוּטְרָא אַרִישָׁא וְאַסֵּיפָא קָאֵי דְּלָא אִשְׁתַּהִי אָסוּר ע"י עֲמָמִין ור"א מוֹדֶה לי' בי"ט א' וּבְשֵׁנִי חוֹלֵק אע"ג דְּלָא אִשְׁתַּהִי דִּכְחוֹל כו' (וְיֵשׁ לָנוּ בָּזֶה ב' אַנְפֵּי אוֹ דבי"ט ב' לְמַר זוּטְרָא יִתְעַסְּקוּ עֲמָמִין אוֹ שָׁוֶה לא' בָּזֶה הֵיכִי דְּלָא אִשְׁתַּהִי ור"א חוֹלֵק אי"ט ב'.

גַּם ב' אַנְפֵּי אוֹ דע"י יִשְׂרָאֵל אוֹ דַּוְקָא ע"י עַכּוּ"ם ובי"ט א' אֲפִילּוּ ע"י עַכּוּ"ם לֹא) אֲבָל הָרָ"ן ז"ל כָּתַב דְּמַר זוּטְרָא לָא קָאֵי אֶלָּא אי"ט ב' דִּבְלֹא אִשְׁתַּהִי אָסוּר ע"י יִשְׂרָאֵל אֲבָל בי"ט ע"י עֲמָמִים בי"ט א' נָמֵי שָׁרֵי ור"א חוֹלֵק בי"ט ב' שָׁרֵי ע"י יִשְׂרָאֵל בְּלֹא אִשְׁתַּהִי: וְהִנֵּה לכ"א מֵהַשִּׁיטוֹת קָשֶׁה קָצָת לְשִׁיטַת הָרָ"ן ז"ל מַאי הַאי דְּסִיְּימוֹ מַר זוּטְרָא ור"א בְּהֵיפּוּךְ דְּמַר זוּטְרָא סִיְּים מִשְׁהִינַן וְהָא ע"י [עֲמָמִין] שָׁרֵי מכ"ש די"ט א' וְלֹא הֲוָה לְסַיֵּים רַק לֹא אִשְׁתַּהִי לָא וּפֵירוּשׁ ע"י יִשְׂרָאֵל לֹא ור"א הי' לְסַיֵּים אֲפִילּוּ לָא אִשְׁתַּהִי נָמֵי פֵּירוּשׁ ע"י יִשְׂרָאֵל וְלָא מִשְׁהִינַן מַשְׁמַע ע"י גּוֹיִם דַּוְקָא.

וּלְיֵשׁ מְפָרְשִׁים א"ש דְּמַר זוּטְרָא אַרִישָׁא קָאֵי דְּמִשְׁהִינַן וְאָסוּר ע"י עַכּוּ"ם וּבְסֵיפָא נָמֵי מִשְׁהִינַן לי' ור"א חוֹלֵק בְּסֵיפָא דְּלָא מִשְׁהִינַן ע"י עַכּוּ"ם בְּלֹא אִשְׁתַּהִי אֲבָל ע"י יִשְׂרָאֵל אָסוּר וְזֶה דַּעַת ר' אֲחָא מִשְׁבָּחָא בַּשְׁאִלְתּוֹת הֶבִיאוֹ הָרָ"ן ז"ל וּכְחוֹל שָׁוְיָא רַבָּנָן לֹא יִתְיַשֵּׁב לְשִׁיטָה זוֹ דְּמַשְׁמַע לְגַמְרֵי אֲפִילּוּ יֵשׁ עֲמָמִין שָׁרֵי ע"י יִשְׂרָאֵל כמ"ש הָרָ"ן ז"ל עוֹד קָשֶׁה דהי' לר"א לְפָרֵשׁ י"ט שֵׁנִי כֵּינָן דְּאֵין חוֹלֵק אי"ט א' ומַר זוּטְרָא אַכֻּולָּהּ קָאֵי וּלְרָ"ן א"ש דְּמַר זוּטְרָא רַק אַשֵּׁנִי קָאֵי גַּם לר"א לְיֵשׁ מְפָרְשִׁים מֵימְרָא דְּרָבָא לָאו בְּחַד גַּוְונָא לר"א מֵימְרָא דְּרָבָא.

מִיהוּ לָרָ"ן לְמַר זוּטְרָא מֵימְרָא דְּרָבָא לָאו בְּחַד גַּוְונָא דְּרִישָׁא בְּלֹא אִשְׁתַּהִי וְסֵיפָא בְּאִשְׁתַּהִי וי"ל מש"ה נָקִיט רָבָא מֵת בי"ט שֵׁנִי וְלָא כְּלִלֵי' לוֹמַר דְּלָאו בְּחַד גַּוְונָא אֶלָּא קוּשְׁיוֹת הָרָ"ן דַּהֲוָה לר"א לְפָרוֹשֵׁי בי"ט שֵׁנִי דְּבָרָיו: וּמַה שֶּׁהִזְקִיקָם לְיֵשׁ מְפָרְשִׁים כָּתַב הָרָ"ן ז"ל מִשֶּׁבָּת קל"ט ב' ר' יוֹחָנָן כו' אוֹ שַׁבָּת מִלְּפָנָיו אוֹ מֵאַחֲרָיו וְאָמַר יִתְעַסְּקוּ עֲמָמִין מִדְּקָאָמַר שַׁבָּת כו' הַיְינוּ דַּוְקָא בְּאִשְׁתַּהִי וְרָ"ן דָּחָה זֶה דְּהַשּׁוֹאֵל מְסַוֵּפָק כו' יעו"ש וְהִנֵּה לְפִי דִּבְרֵי הָרָ"ן

זֶ"ל לִי"מ בְּהַהוּא דְּשַׁבָּת הוּא כָּךְ אִי י"ט מִלְּפָנָיו וָי"ו י"ט וְאַחַ"כ שַׁבָּת וּמֵת בִּי"ט א' (ר' יוֹחָנָן בא"י רַק יו"ט א' גְּלִיּוֹת) וְאִשְׁתַּהִי עָתִיד לִשְׁהוֹת בַּשַּׁבָּת.

אוֹ שַׁבָּת ויו"ט א' וּמֵת בַּשַּׁבָּת. וְגַם זֶה הִ' מְסֻפָּק הַאֵיךְ הִ' אִי מֵת בִּי"ט אוֹ בַּשַּׁבָּת ולפ"ז מַה מַּקְשֶׁה מִבְּנֵי בְּשָׂכָר דְּלָא אִשְׁתַּהִי אַיְירִי וצ"ל דְּגַם בְּנֵי בְּשָׂכָר אִשְׁתַּהִי אַיְירִי וְגַם לָרָ"ן צ"ל כֵּן יעו"ש אָמְנָם מָהַרְשָׁ"א זֶ"ל בְּשַׁבָּת קל"ט ב' בִּדְבָרִי] רַשְׁ"י שָׁם מֵת בִּי"ט א' וְנִשְׁתַּהָה כָּתַב מַה מַּקְשֶׁה מִבְּנֵי בְּשָׂכָר דְּלוֹחֵק לוֹמַר בְּנֵי בְּשָׂכָר אִשְׁתַּהִי וי"ל מִי"ט שֵׁנִי מַקְשֶׁה יעו"ש וְהֵיְינוּ רָבָא אַלִּיבָּא דְּרַב אַשִׁ כָּאָמוּר.

וא"כ קָשֶׁה קְצָת אַמַּאי לֹא הִזְכִּיר רַב אַשִׁ דְּלְמַר זוּטָרָא אֵין קֻוּשְׁיָא. ולפ"ז שִׁיטַת רַשְׁ"י שָׁם כְּיֵשׁ מְפָרְשִׁים שֶׁהִזְכִּיר הָרָ"ן זֶ"ל כָּאן דְּמַר זוּטָרָא אַכֻּלָּהּ קָאֵי ור"א רַק אַסֵּיפָא חוֹלֶק וּמוֹדֶה בְּרֵישָׁא וְיֵשׁ לִרְאוֹת מִי הִזְקִיקוֹ לְרַשְׁ"י לָזֶה עַד שֶׁיִּקְשֶׁה עָלָיו קֻוּשְׁיוֹת הָרָ"ן דר"א הִ' לְפָרֵשׁ בִּי"ט שֵׁנִי ומר' יוֹחָנָן אֵין רְאִי' כמ"ש מָהַרְשָׁ"א זֶ"ל דְּלוֹחֵק דִּבְנֵי בְּשָׂכָר בְּאִשְׁתַּהִי וא"כ מַה מַּקְשֶׁה מר' יוֹחָנָן וע"כ מַעֲשֶׂה שהי' כָּךְ הִ' וּמַה בִּי"ט בְּוַדַּאי רַק מְסֻפָּק אִי י"ט אַחַר שַׁבָּת אוֹ קוֹדֶם.

וְעָתִיד לִשְׁהוֹת אֵין סְבָרָא וְדַוְקָא אִשְׁתַּהִי כְּבָר וְאִיכָּא בְּזָיוֹן נִדָּחֶה י"ט א"כ אֵין רְאִי' לְיֵשׁ מְפָרְשִׁים. ע"ז נֹאמַר דִּרְאִיַּית רַשְׁ"י מִדְּסַיֵּים מַר זוּטָרָא מִשְּׁהֵינַן ור"א לָא מִשְּׁהֵינַן כְּדִכְתִיבְנָא לְעֵיל דע"כ מַר זוּטָרָא אי"ט א' נָמֵי קָאֵי דע"י [עַכּו"ם] אָסוּר וּמִשְּׁהֵינַן וּמִמֵּילָא וה"ה בי"ט שֵׁנִי מִשְּׁהֵינַן לְגַמְרֵי ור"א חוֹלֵק רַק אי"ט ב' כר' אֶחָא מִשְׁבָחָא ע"י עַכּו"ם לָא מִשְּׁהֵינַן הָא ע"י יִשְׂרָאֵל אָסוּר וע"כ בי"ט א' ע"י עַכּו"ם נָמֵי אָסוּר בְּלֹא אִשְׁתַּהִי דאל"כ מָה אִרְיָא י"ט שֵׁנִי בְּחוֹל הָא אֲפִילּוּ י"ט רִאשׁוֹן נָמֵי וּמִנַּיִן לְמַר זוּטָרָא אֲפִילּוּ בי"ט שֵׁנִי ע"י עַכּו"ם לֹא בְּלֹא אִשְׁתַּהִי.

זֶהוּ מַה שֶּׁרָצִינוּ לְבָאֵר בְּכָאן ועמ"ש בְּרַשְׁ"י ד"ה לֹא אֲמָרָן בָּזֶה: וְהֵוֵי יוֹדֵעַ דְּלָמָ"ד לָא אִשְׁתַּהִי אָסוּר ע"י עַמִּים. וַאֲפִילּוּ מַאן דְּמַתִּיר דַּוְקָא ע"י עַמִּים הָא לֵיכָּא עַכּו"ם אָסוּר בי"ט א' יֵשׁ לִשְׁאוֹל הָא אָמְרִינַן וְלַאֲחוֹתוֹ לַבָּזִיר וכ"ג וְעוֹשֶׂה פֶּסַח דּוֹחֶה מֵת מִצְוָה דְּאִיכָּא עֲשֵׂה ול"ת כ"ש כָּאן וַעֲשֵׂה דְּקָבוֹר תִּקְבְּרֻנּוּ בְּיוֹמוֹ אַמַּאי לָא דָּחֵי עֲשֵׂה ול"ת די"ט וי"ל דְּהָתָם שֶׁיֵּשׁ חֲשַׁשׁ שֶׁיִּטָּלְווּהוּ גַּזְלָנִים אוֹ יֹאכְלוּהוּ חַיָּה וְלֹא יִנָּתֵן לִקָּבוּרָה הוּא דְּדָחֵי לֹא בע"א ועמ"ש בְּפִרְיֵי בא"ח סי' תרפ"ז בְּמֵת מִצְוָה בְּמִקְרָא מְגִלָּה וּבְסֵפֶר שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים בְּכְלַל גָּדוֹל כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת הֶאֱרַכְנוּ בָּזֶה וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ בָּזֶה: בפירש"י בד"ה אָמַר רָבָא מֵת הַמֻּוטָּל לְקָבְרוֹ כו' כמ"ש בְּשַׁבָּת קל"ט ב' דְּמָר זוּטָרָא ור"א בְּסֵיפָא פְּלִיגִי וּבְרֵישָׁא כ"ע מוֹדִים דְּאִשְׁתַּהִי וּמֵת בְּשַׁבָּת לְפָנָיו אוֹ כַּדּוֹמֶה וז"ש הַמֻּוטָּל לֹא שֻׁמַּת הַיּוֹם: בד"ה משא"כ בְּבֵיצָה לֹא הֻקַּלּוּ לְהַשְׁווֹת כו' וְיֵשׁ לִרְאוֹת הָא כְּבָר אָמַר לְעֵיל הִלְכְתָא כְּרַב בְּהָנֵי תְּלָת וְעִיקַּר חִדּוּשִׁי' כָּאן בְּמֵת וְדוֹחֵק לוֹמַר דְּאַשְׁמְעִינַן רָבָא כָּאן בְּשַׁבָּת ויו"ט א"ב אָסוּר אַף בְּשֵׁנִי דְּגַם זֶה פְּשִׁיטָא הוּא עַיֵּן א"ח תקי"ג ס"ה: בד"ה דִּלְמָא מְעַבְּרִי לְאֶלּוּל כְּתִקָּנָה רִאשׁוֹנָה כו' וְלֹא בָּאוּ עֵדִים עַד ל"א הִנֵּה י"ל דְּסָבְרִי דְּמִסָּפֵק נָמֵי חַד קֻוְשְׁיָא כמ"ש הַתּוֹסָ' לְעֵיל ה' ב' ד"ה מִי לָא מוֹדֶה יעו"ש.

וממ"ש כְּתִקָּנָה א' לָא א"ש וי"ל דה"ק הָרְחוֹקִים מִנְּוָעַד אַף בא"י (שֶׁאֵין שְׁלוּחִים יוֹצְאִים בר"ה) עוֹשִׂים ב' יָמִים שֶׁמָּא יְחַזְּרוּ לְתִקָּנָה רִאשׁוֹנָה אַף לְאַחַר שֶׁתִּיקֵּן ריב"ז כרב' לְעֵיל מ"מ עֲדַיִן שֶׁמָּא יִמְלְכוּ הב"ד וִיחַדְּשׁוּ תִּקָּנָה א' עַד הַמִּנְחָה מִטַּעַם מְהֵרָה יִבָּנֶה הַמִּקְדָּשׁ

כְּעֵין מ"ש לְעֵיל ה' ב' וא"כ עוֹשִׂין מִסְפֵּק שֶׁמָּא יוֹם אָרוֹךְ הוּא כו' וְלֹא יִתְיַשֵּׁב לֹא בָּאוּ עַד ל"א וצ"ל דה"ק בִּיאָתָם לֹא הִי' בִּיאָה וְעַיֵּין מָהַרְשָׁ"א ומהר"מ מִלּוּבְלִין זַ"ל בָּזֶה: בד"ה לָא אָמָרָן דְּיִתְעַסְקוּ בּוֹ יִשְׂרָאֵל כו' (רַב) מַר זוּטְרָא אַכְּוָלָהּ קָאֵי כמ"ש רַשְׁ"י בְּשַׁבָּת קל"ט ב' וכמ"ש לְעֵיל בְּאוֹרֶךְ וכמ"ש הָרֹאשׁ"שׁ זַ"ל כָּאן בַּשְּׁמַעְתִּין אֶלָּא דְּבָא לְתָרוּצֵי קֻוּשְׁיוֹת הָרָ"ן זַ"ל דְּאִי מַר זוּטְרָא אַכְּוָלָהּ קָאֵי ור"א רַק אַסֵּיפָא פְּלִיג לָא הֲוָה לר"א לְמִסְתַּם והי' לוֹ לוֹמַר ר"א אָמַר בי"ט שֵׁנִי כו' וּלְכָךְ מְפָרֵשׁ דְּזֶה פָּשׁוּט בְּעֵינֵיהֶם דבי"ט א' דַּוְקָא בְּאִשְׁתַּהִי וּמַר זוּטְרָא מְפָרֵשׁ י"ט שֵׁנִי וְעָלֵי' פְּלִיג ר"א כָּאמוּר וּלְעֵיל פֵּירַשְׁתִּיו בַּגְּמָרָא.

וּלְרַב אֲחָא מִשְׁבָחָא שֶׁכָּתַב בי"ט ב' ע"י יִשְׂרָאֵל הֵיכִי דְּלֵיכָּא גּוֹיִם הָא אִיכָּא גּוֹיִם אָסוּר ע"י יִשְׂרָאֵל וּמִינָּהּ בי"ט א' דַּוְקָא עַכּו"ם הָא ע"י יִשְׂרָאֵל אֲפִילּוּ לֵיכָּא עַכּו"ם אָסוּר א"ש לִישָׁנָא מִשְׁהֵינַן וְלָא מִשְׁהֵינַן וְאֵין לְהַאֲרִיךְ כָּאן וְאַיָּ"ה בְּפִרְיֵי תקי"ג אֲבָאֵר זֶה: בד"ה דְּאִיכָּא חַבָּרֵי כו' חֲצִיבַת קִבְרוֹ כו' מַשְׁמַע בי"ט שֵׁנִי אַף מְלָאכָה ד"ת שָׁרֵי ע"י יִשְׂרָאֵל ובמ"ק פירש"י דַּוְקָא אָסָא שֶׁטִּרְחָתוֹ מוּעֶטֶת לֹא חֲצִיבַת קִבְרוֹ עַיֵּין רָ"ן כָּאן הֵבִיאוּ וצ"ע: בְּתוֹסֶפֶת בד"ה מֵימוֹת כו' אר' יוֹסִי שֶׁהוּא תַּנָּא כו' ר' יְהוּדָא חוֹלֵק הָתָם וּמַתִּיר בִּשְׁנֵי אֶלָּא כֵּיוָן דְּסְתָם רַבִּי בְּמַתְנִי' כַּחֲכָמִים אֵיךְ פְּלִיגִי נְהַרְדָּעֵי עַל סְתָם מַתְנִיתִין כו': בד"ה וְהָאִיבָּא כו' וְעָבְרָה הַחֲשָׁשָׁה עָבַר הַטַּעַם עכ"ל דָּבָר שֶׁבְּמִנְיָן אע"ג דְּעָבַר הַטַּעַם כָּל שֶׁלֹּא אָמְרוּ לִזְמַן צָרִיךְ מִנְיָן אַחֵר לְהַתִּירוֹ אֶלָּא הַחִילּוּק יֵרָאֶה דַּוְקָא כְּשֶׁגָּזְרוּ בְּוַדַּאי משא"כ כָּאן הַגְּזֵרָה מִשּׁוּם חֲשָׁשָׁא שֶׁמָּא שָׁתָה הַנָּחָשׁ וְכֵיוָן דְּמִשּׁוּם סָפֵק אָסוּר כְּשֶׁעָבְרָה הַחֲשָׁשָׁא כו' ועי"ד קי"ו ט"ז א' כֵּן כַּוָּנָתוֹ יעו"ש קט"ו אוֹת יו"ד בִּגְבִינוֹת עַכּו"ם הוֹאִיל וְיֵשׁ מִיעוּט שֶׁעוֹשִׂין הַיּוֹם כֵּן אע"ג דְּלִכַתְּחִלָּה גָּזְרוּ מִשּׁוּם סָפֵק חֲשָׁשָׁא מִיעוּט הַמָּצוּי שֶׁהָיוּ מַעֲמִידִין בָּעוֹר קֵיבַת נְבֵלָה עַכְשָׁיו דְּלָאו מִיעוּט הַמָּצוּי הוֹאִיל וּמִיעוּטָא דְּמִיעוּטָא [יֵשׁ].

תּוּ צָרִיךְ מִנְיָן אַחֵר לְהַתִּירוֹ משא"כ בְּגִילּוּי אֵין מְצוּיִן כְּלָל נְחָשִׁים וְאַיָּ"ה בְּסֵפֶר שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים אֲבָאֵר זֶה: גְּמָרָא רָבִינָא כו' חַזְיֵיהּ כו' א"ל רַב מָרְדְּכַי בְּפִירוּשׁ אָמַר לִי מָר כו' חַזְיֵיהּ פירש"י רָבִינָא לר"א וְכֵן מוּכָח לֹא לְהִיפּוּךְ וְאָמַר לִי רַב מָרְדְּכַי תַּלְמִיד שֶׁל ר"א לְרָבִינָא לֹא תּוֹתְבֵי' לר"א מִנִּהַרְדָּעֵי דְּבְפִירוּשׁ אָמַר לִי מ"מ הוּא ר"א שהי' רַבִּי דְּלָא סָבַר כְּנִהַרְדָּעֵי א"כ לֹא יָכוֹל לְהַנִּיחַ אִתְּמַר אֶפְרוֹחַ שֶׁנּוֹלַד בי"ט כו' הָרִי"ף לֹא הִכְרִיעַ וּסְתָמָ' לְחוּמְרָ' דא' רַב וּשְׁמוּאֵל הֲלָכָה כְּרַב וְאִי רַב ור"י הֲלָכָה כר"י וְסָפֵק בדשיל"מאֲפִילּוּ בְּדְרַבָּנָן לְהַחְמִיר וְשָׁמְעִינַן מִזֶּה אֲפִילּוּ סָפֵק פְּלוּגְתָּא סְפֵקוֹ לְחוּמְרָא וה"ה סָפֵק דְּגוּף הַמַּעֲשֶׂה אֲבָל הָרַשְׁבָּ"א פָּסַק לְקֻלָּא דְּאָזִיל לְשִׁיטָתֵי' דְּפָסַק רַק בְּסָפֵק צִידָּה לְקַמָּן דְּיֵשׁ בּוֹ אִיסּוּר תּוֹרָה יעו"ש וְרַב אַשִׁי לְעֵיל אַלִּיבָּא דמ"ד הֲכָנָה שָׁרֵי.

וּלְדִידַן א"ש בָּרַיְיתָא דְּסִפְּקָא אֲסוּרָה כר"נ אוֹ הֲכָנָה עַיֵּין פר"ח תצ"ח בְּשֵׁם עֲבוֹדַת הַקּוֹדֶשׁ וְאַיָּ"ה בְּפִרְיֵי יְבוֹאַר וְאֶפְרוֹחַ זֶה יֵשׁ בּוֹ תַּרְתֵּי מֻקְצֶה ביה"ש אֵין רָאוּי לִכְלוּם וְנוֹלָד ג"כ וַאֲפִילּוּ מַאן דְּפָסַק מֻקְצֶה שָׁרֵי בי"ט אַפְּ"ה אָסוּר כָּאן מִשּׁוּם נוֹלָד כָּאמוּר עַיֵּין תצ"ה: וֶהֱוֵי יוֹדֵעַ דְּבְסִי' תקי"ג ס"ח אֶפְרוֹחַ שֶׁנּוֹלַד בי"ט אָסוּר וְאִם נוֹלַד בְּשַׁבָּת אָסוּר בי"ט שֶׁאַחֲרָיו.

כָּתַב הט"ז אוֹת י"א הֲכָנָה ד"ת דְּלֵיָדָה חָשׁוּב הֲכָנָה יעו"ש ול"ד לְלֵידַת עֻגָל כמ"ש הָרֹאשׁ"שׁ דְּבְמֵעֵי אִמּוֹ נָמֵי רָאוּי לְכָל מִילֵּי משא"כ אֶפְרוֹחַ מֵעִיקָּרָא אֵין רָאוּי לִכְלוּם יעו"ש וְזֶה לתי' א' שֶׁבְּתוֹסֶפֶת דַּף ד' א' ד"ה אֶלָּא בַּהֲכָנָה כו' וּלְתֵי' ב' שָׁם דא"נ נוֹלַד בי"ט לָא הֲוָה אָסוּר

מִן הַתּוֹרָה כ"א מִדְּרַבָּנָן אִם נוֹלַד בְּשַׁבָּת הֲוָה הַכָּנָה דְּרַבָּנָן עֵירוּבִין רָ"ן בְּנוֹלְדָה בָּזֶה אֲסוּרָה בָּזֶה יעו"ש.

והב"י שָׁם הִקְשָׁה דא"כ למ"ל לְרַב טַעְמָא מִשּׁוּם מֻקְצֶה וְלֹא מִשּׁוּם הַכָּנָה וְעוֹד שְׁמוּאֵל ור"י מ"ט שָׁרֵי הָא הֲוָה הַכָּנָה יעו"ש. שֶׁהֶאֱרִיךְ והט"ז והמ"א הִרְבּוּ לְהָקְשִׁיב אַפָּם עָלָיו יעו"ש: וַאֲנִי הֶעָנִי אוֹמַר כָּל לְהַצִּיל לִמְאוֹרָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל רַבֵּינוּ הַמַּשְׁבִּיר אֲפִילּוּ הַהֶדְיוֹט כַּמּוֹנִי רַשַּׁאי.

כִּי הִנֵּה מִלְּשׁוֹן הָרֹאשׁ"ש ז"ל בִּשְׁמַעְתִּין וְעֵגֶל מֻוּתָּר כו' וְלֹא שַׁיָּיךְ הָכָא הַכָּנָה יוֹרֶה כְּפִשְׁטֵי' דְּאַמַּאי שָׁרֵי בְּנוֹלָד בי"ט. וַהֲוָה לְמִגְזַר אֲטוּ נוֹלַד בְּשַׁבָּת וְאַחֲרָיו י"ט דַּהֲוָה ד"ת כְּמוֹ בֵּיצָה דְּדוֹחֵק לוֹמַר דל"ש הַכָּנָה בְּנוֹלָד בַּשַּׁבָּת וְאַחֲרָיו י"ט דא"כ הֲוָה לִפְרוּשֵׁי מִקּוֹדֶם נוֹלַד בְּשַׁבָּת שָׁרֵי בי"ט ול"ש הַכָּנָה.

אֶלָּא דְּמַהָכָא מוֹכַח לָהּ מִדְּשָׁרֵי בְּיוֹמוֹ וְאִי הֲוָה אָסוּר בְּנוֹלָד בְּשַׁבָּת בי"ט שֶׁאַחֲרָיו הֲוָה לָן לְמִגְזַר י"ט אֲטוּ אַחַר שַׁבָּת וְנוֹלַד בַּשַּׁבָּת. (וז"ש מָהַרְשָׁ"א ז"ל בְּהַהוּא דְּנָשְׁרוּ מִדְּקֵל דְּמַקְשִׁים עַל הָרִי"ף ז"ל תִּיפּוֹק לי' מִטַּעַם גְּזֵרָה אֲטוּ נָשְׁרוּ בְּשַׁבָּת וְאַחֲרָיו י"ט כְּמוֹ כָּאן וְלָמַד מֵרֹאשׁ"ש ז"ל) ומ"ש המ"א דְּלָא אָמְרִינַן גְּזֵרָה כָּזוֹ.

וכ"כ הט"ז והמ"א הֶרְאָה מָקוֹם לתק"ז ס"ב וְיִרְאֶה כַּוָּנָתוֹ דְּעֵצִים שֶׁנָּשְׁרוּ בי"ט טַעְמָא דְּיַעֲלֶה וְיִתְלוֹשׁ וְלֹא מִשּׁוּם גְּזֵרָה כו' הָא לק"מ כמ"ש מָהַרְשָׁ"א ז"ל דְּאִי בי"ט שְׁרֵי בְּשַׁבָּת אַחַר י"ט נָמֵי שָׁרֵי דל"ש לֵידָה דא"נ נוֹלַד בי"ט הֲוָה שָׁרֵי כתי' הב' שֶׁל תּוֹסָפוֹת ד"ה אֶלָּא בַּהַכָנָה דְּרַבָּה כו'.

משא"כ אֶפְרוֹחַ שֶׁאָסוּר בי"ט. ה"ה בְּשַׁבָּת וְאַחֲרָיו י"ט אָסוּר וְסוֹבֵר הב"י כֵּיוָן דבי"ט חָזַ"ל אֲסָרוּהוּ תּוּ כְּשֶׁנּוֹלַד בְּשַׁבָּת הֲוָה הַכָּנָה ד"ת כְּדַאֲמָרַן ומ"ש הב"י מ"ט דְּשְׁמוּאֵל ור"י דְּשָׁרֵי אע"ג דר"י לֵית לי' הַכָּנָה מ"מ כָּתְבוּ הַתּוֹסָ' כָּאן דר"י וּשְׁמוּאֵל לְדִבְרֵי ר"י קָאָמְרִי דְּאִית לי' מֻקְצֶה וא"כ אֵיךְ שַׁיָּיךְ הוֹאִיל וּמַתִּיר בְּשְׁחִיטָה ומ"מ לְרַב הַכָּנָה וּלְזֶה תֵּירֵץ דְּהוֹאִיל וּמַתִּיר אָזַיל מֻקְצֶה הוֹאִיל וַאֲתַקֵּן כו' תּוּ לֵיכָּא הַכָּנָה מִשַּׁבָּת לי"ט דא"כ נוֹלַד בי"ט הֲוָה שָׁרֵי כָּאָמוּר וְכָל זֶה לתי' ב' שֶׁל תּוֹסָפוֹת לְעֵיל משא"כ לתי' א' לֵידָה הֲוָה הַכָּנָה וּבָעֵגֶל ל"ש הַכָּנָה כמ"ש הָרֹאשׁ"ש ז"ל.

משא"כ אֶפְרוֹחַ א"כ תּוּ הי' ד"ת בְּשַׁבָּת וְאַחֲרָיו י"ט וַהֲוָה לְמִגְזַר י"ט אֲטוּ נוֹלַד בַּשַּׁבָּת וְאַחֲרָיו י"ט כְּדַאֲמָרַן: וְכִי מַה בֵּין זֶה לְעֵגֶל כו'. שֶׁנּוֹלַד מִטְּרֻפָּה כו' עֵגֶל מִכְּשֶׁרָה מְבֹרָאָר לְקַמָּן ב' בָּרַיְיתוֹת דְּשָׁרֵי.

וְאָמְנָם עֵגֶל מִטְּרֻפָּה בַּבָּרַיְיתָא א' מְבֹרָאָר הַהֶיפּוּךְ הוֹאִיל וּמַתִּיר בְּשְׁחִיטַת אִמּוֹ הָא טְרֻפָּה לֹא וּשְׁנֵי' דְּתַנְיָא סְתָם הוֹאִיל וּמוּכָן כו' מַשְׁמַע אַף מִטְּרֻפָּה נָמֵי מְבֹרָאָר מוּכָן אַגַּב אִמּוֹ דַּוְקָא. וּבַבָּרַיְיתָא שני' בְּאֶפְרוֹחַ הוֹאִיל וּמַתִּיר כו' וְלוּלֵי פירש"י הָיִיתִי אוֹמֵר דְּלָא יָדְעִי מִבָּרַיְיתוֹת כְּלָל וְהִקְשׁוּ לי' שֶׁיָּדְעוּ שֶׁמּוֹדָה רַב בְּעֵגֶל אַף מִטְּרֻפָּה וְהַטַּעַם הוֹאִיל וּמַתִּיר עַצְמוֹ בְּלֵידָתוֹ בְּשְׁחִיטָה אֲתַקֵּן נָמֵי לְמֻקְצֶה וְעִם זֶה יֵשׁ לְיַישֵׁב מַה שֶּׁמַּקְשִׁין דִּלְמָא רַב ס"ל ד' סִימָנִין מַכְשִׁיר בי'.

אֶלָּא דמ"מ הָאִם מֻקְצֶה מִטְּרֻפָּה וְעֵגֶל גְּרִיר אַבָּתְרֵי' כמ"ש לְעֵיל בְּתַרְנְגוֹלֶת לְגַדֵּל מֻקְצֶה וּבֵיצָה גְּרִירָא אַבָּתְרָא (עֵירוּבִין שָׁם דְּפֵירוּשׁ נוֹלַד הוּא. אֶפְשָׁר כָּאן אָמַר אוּכְלָא לִכְלָבִים לָא

הַוָה נוֹלָד גָּמוּר יעו"ש) אֶלָּא א"כ מִטַּעַם הוֹאִיל וּמַתִּיר עַצְמוֹ בְּלֵילָתוֹ דְּאֵין ד' סִימָנִין אַכְּשִׁיר בי' כו' וְהַשְׁתָּא בְּלֵילָה הוּא דַּאֲתַקֵּן וּבְתוֹסְ' ד"ה וְכִי יְבוֹאַר עוֹד וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: פירש"י בד"ה לְעֵגֶל שֶׁנּוֹלַד דְּתַנְיָא לְקַמָּן כו'.

כְּבָר כָּתַבְנוּ אִם יָדְעוּ מִבָּרַיְיתָא א' מְבוֹאָר אֶפְרוֹחַ אָסוּר וּבָרַיְיתָא שני' נָמֵי מוּכָן אַגַּב אִמּוֹ כְּרָבָּה ור' יוֹסֵף. וְעוֹד לְיקַשׁוּ לֵיהּ מִבָּרַיְיתָא וְהָא תַּנְיָא אֶפְרוֹחַ מֻוּתָּר וצ"ע: בד"ה הַטְּרֵפָה כו' עֻוְבָּר יֶרֶךְ אִמּוֹ כו' לֹא זָכִיתִי לְהָבִין זֶה דְּמַאי שְׁאַיְיטֵיהּ דְּעֻוְבָּר יֶרֶךְ אִמּוֹ לְכָאן בֵּיצָה יֶרֶךְ אִמּוֹ לֹא עוֹבֵר וְלָד טְרֵפָה שָׁרֵי וְאֵין שְׁחִיטַת טְרֵפָה מְהַנֵּי לעבו"ר דִּכְמוֹ דְּלָא אַהֲנֵי לְעַצְמָהּ רַק לְטַהֵר מִידֵי נְבֵלָה ה"ה לַנָּלָד עַיֵּין י"ד סי' י"ג ומ"ש בְּפָרֵיר שָׁם וְהָא דְּנָלָד נִיתָּר בִּשְׁחִיטַת אִמּוֹ מְגֻזֶּרֶת הַכָּתוּב בְּהֵמָה בַּבְּהֵמָה תֹּאכְלוּ לֹא מֻחֶמֶת עֻוְבָּר יֶרֶךְ אִמּוֹ וצ"ע: ד"ה לִכְלָבִים כו' וְאַף לֹא הִי' רָאוּי הִלְכָךְ נוֹלָד הוּא מ"ש לֹא הִי' רָאוּי הַיְינוּ לְאָדָם.

ומ"ש נוֹלָד הוּא וְרַב אָמַר מֻוּקְצֶה. לִכְאוֹרָה עֵגֶל מִטְּרֵפָה נָמֵי קְצָת נוֹלַד וְזֶה נוֹלָד גָּמוּר דְּמֵעִיקָּרָא לָאו אוּכְלָא כְּלָל ומ"מ קָשֶׁה: בַּתּוֹסָפָּת בד"ה אֶפְרוֹחַ כו'.

דְּאַתֶּרְמִי שֶׁנִּפְתְּחוּ עֵינָיו כו' דַּהֲלָכָה כראב"י אַף בְּבָרַיְיתָא וְעַיֵּין רָ"ן וְרֹאשׁ"ש דְּאֵין הֲלָכָה כראב"י וְעַיֵּין א"ח תצ"ח וְשָׁם יְבוֹאַר וּמִיהוּ הָא אֶפְשָׁר לוֹמַר דנ"מ לב' י"ט שֶׁל ר"ה נוֹלְדָה בָּזֶה אֲסוּרָה בָּזֶה. וּפָתַח עֵינָיו בְּיוֹם ב' אֶלָּא דְּזֶה דְּוַחַק: ד"ה הוֹאִיל כו'.

לר' יְהוּדָא. וּבָרֹאשׁ"ש לְדִבְרֵי רַב קָאָמַר אֲפִילּוּ לְדִידָךְ לִשְׁתְּרֵי וְאֶפְשָׁר כָּתְבוּ כֵּן לתי' א' לְעֵיל ד' א' ד"ה אֶלָּא בַּהֲכָנָה דְּרַבָּה.

א"כ לְרַב לֵידָה הַוָה כְּמוֹ הֲכָנָה וּגְזוּר י"ט אַטוּ אַחַר שַׁבָּת וְרַב דְּאָמַר מֻוּקְצֶה חָדָא מִתְּרֵי טַעְמֵי נָקִיט דְּאֵיךְ שֶׁיִּהְיֶ' בי"ט הַוָה דְּרַבָּנָן. וא"כ שַׁיָּיךְ לְדִבְרֵי רַב.

וְלָכֵן כָּתְבוּ אֲפִילּוּ לְרַבִּי יְהוּדָה וְעַיֵּין שַׁבָּת קכ"ז דָּיֵיק ר' יוֹחָנָן לֵית לי' מֻוּקְצֶה וּמַקְשֶׁה מְקוֹרָהּ שֶׁנִּשְׁבְּרָה וְכָאן מַסִּיק בְּרֵישׁ הַסֶּוְגְיָא די"ט חֲמִיר לי' וְהַתּוֹסְ' הִקְשׁוּ כָּאן לְפִי סֶוְגְיָא דְּהָתָם: בד"ה וְכִי כו' וְתַרְצוּ ג' תֵּירוּצִים וְעַיֵּין מָהַרְשָׁ"א ז"ל כָּתַב דִּין מְחֻוַּדָּשׁ אִם נוֹלַד עֵגֶל קוֹדֶם י"ט וְלָא יָדְעִינַן אִי כָּלוּ חֲדָשָׁיו וְיוֹם שְׁמִינִי בי"ט דְּאָסוּר דַּהֲוָה מֻוּקְצֶה ביה"ש וְלֹא שַׁיָּיךְ מוּכָן לְכִלְבִים ביה"ש דְּמַה דַּחֲזֵי לְאִינָשׁ לֹא מוּכָן לִכְלָבִים וּלְפִי מ"ש לְעֵיל בְּשֵׁם הָרָ"ן ז"ל בְּעֵירוּבִין ל"ט דְּמִסָּפֵק י"ל דְּלָא הֲוָה מֻוּקְצֶה רוֹב בְּהֵמוֹת בֶּן קַיָּמָא הֵן וּמִדְּרַבָּנָן בָּעֵינַן ח' יָמִים וביה"ש סָפֵק וּמִיהוּ זֶה טָעוּת דְּבֵין אִי יוֹם אִי לַיְלָה עֲדַיִין אָסוּר מִדְּרַבָּנָן וְאֵין לְהַאֲרִיךְ.

וְהִנֵּה בְּפֵרְיֵי לי"ד ט"ו חָקַרְנוּ אִי בָּעֵינַן מעל"ע וְהִנֵּה שָׁם יֵשׁ ט"ס וּתְקָנְתִּיו בְּסֵפֶר ש"ה בְּתַחְלָתוֹ יעו"ש ומ"מ לָא בָּעֵינַן זַיִן מֵעֵת לְעֵת שְׁלֵימִים. וכ"כ התב"ש וכ"מ בַּלְּבוּשׁ שָׁם וכ"כ כְּוָלָּם לֵיל שְׁמִינִי מִיָּד וְיוֹם הַלֵּילָה בִּכְלָל.

וא"כ הַוָה מֻוּקְצֶה לְשֶׁעָבַר וי"ל דִּגְזֵרַת הַכָּתוּב הוּא מִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וָהָלְאָה יֵרָצֶה וְלֹא יָצָא מְסֻפָּק נָפַל עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים שֶׁל לֵיל שְׁמִינִי וְלוֹ ביה"ש כְּוָלוֹ לַיְלָה אַפִּ"ה עֲדַיִין לֹא יָצָא מִכְּלָל סָפֵק נָפַל וּבְכִתְבֵי א"א הָרַב ז"ל בְּחִידּוּשָׁיו לְבֵיצָה כִּמְדֻמֶּה שֶׁכִּיוְּנוּן לָזֶה אוּלַי אֶזְכֶּה לְהַדְפִּיסוּ בְּמְהֵרָה וּבְפֵרְיֵי תצ"ח יְבוֹאַר זֶה: ע"כ גְּמָרָא עֵגֶל שֶׁנּוֹלַד מֻוּתָּר אֶפְרוֹחַ אָסוּר כו' זֶה מוּכָן אַגַּב אִמּוֹ בִּשְׁחִיטָה קָשֶׁה דַּאֲפִילּוּ נוֹלַד מִטְּרֵפָה שָׁרֵי כְּאָמוּר.

וּמָה אַרְיֵא מוּכָן אַגַּב אִמּוֹ בִּשְׁחִיטָה וי"ל דְּבָרַיְיתָא סוֹבֶרֶת מוּכָן לְכָלָבִים לֹא הֲוָה מוּכָן לָאָדָם וְאִידָךְ בָּרַיְיתָא סְתָמָא תַּנָּא הוֹאִיל וּמוּכָן אַגַּב אִמּוֹ אַף מִטָּרְפָה וְרַב פָּסַק בַּחֲדָא כְּבָרַיְיתָא זוֹ וּבַחֲדָא בְּאֶפְרוֹחַ כְּבָרַיְיתָא דִּלְעֵיל: אָמַר רַב הוּנָא אָמַר רַב כו' וּמְוַתֶּרֶת לְאָוְכְלָהּ בי"ט כו' מַנִּי לֹא ב"ש וְלָא ב"ה סֶוְגְיָא זוֹ צְרִיכָה עִיּוּנָא וְדִקְדּוּקָא רַבָּה וָאֶפְרֹשׁ כְּפִי כֹּחִי הִנֵּה לְרַשְׁ"י ז"ל הפ' אֲסוּרָה בי"ט אִם נִמְצֵאת בְּפָנִים בְּמֵעֵי אִמּוֹ וְדַוְקָא מָצְאָה שָׁרְיָא דְּהַיְינוּ מָצְאָה מבע"י שֶׁל חוֹל הָא בְּמֵעֵי אִמָּן וְשָׁחַט בי"ט אֲסוּרוֹת וּבַתַּרְנְגוֹלֶת לַאֲכִילָה.

דאל"כ אֵיךְ שָׁחַט לְאִמָּה וַאֲפִילּוּ תֹּאמַר שֶׁעָבַר וּשְׁחָטָהּ פְּשִׁיטָא כְּבָר אַשְׁמְעִינַן רַב מֻוְקֶצֶּה אָסוּר (שַׁבָּת קנ"ו ב' וּמִן סְתָם לְקַמָּן קוֹרָה שֶׁנִּשְׁבְּרָה) וע"כ לַאֲכִילָה וְאַפֵּ"ה בֵּיצָה אֲסוּרָה וְלֹא שַׁיָּיךְ מַשְׁקֶה שֶׁזָּבוּ וְלֹא פֵּירוֹת הַנּוֹשְׁרִין דְּבְמֵעֵי אִמָּן הוּא וע"כ מְשׁוּם הֲכָנָה כְּלוֹמַר גָּזְרִינַן אַטּוּ י"ט אַחַר שַׁבָּת.

וְנִמְצָא בְּמֵעֵי אִמָּן דְּאָסוּר מְסַפְּקָא ד"ת שֶׁמָּא אִלּוּ לֹא שְׁחָטָהּ יְלָדַתָּה וּמֵאֶתְמוֹל גָּמְרָה לָהּ כְּסָבָרַת רַבֵּינוּ אֶפְרַיִם לְעֵיל ב' ב' וע"ז מַיְיתֵי בָּרַיְיתָא דְּסְתָמָא תְּנַן אֲפִילּוּ י"ט אַחַר שַׁבָּת דְּלָא חֲשִׁיב גְּמַר כ"ז שֶׁלֹּא יָלְדָה כמ"ש רַשְׁ"י וְתוֹסָ' וְרֹאשׁ שָׁם וּלְרַבֵּינוּ אֶפְרַיִם דְּאוֹסֵר בי"ט אַחַר שַׁבָּת וּבָרַיְיתָא בי"ט דְּעָלְמָא אֵין לְהַקְשׁוֹת דִּלְמָא בָּרַיְיתָא בי"ט דְּעָלְמָא וְרַב בי"ט אַחַר שַׁבָּת ממ"נ אִי ה"ק עִם יְצִיאָתָהּ נִגְמְרָה שֶׁיָּצְאָה מעי"ט הָא נִמְצָא בְּמֵעֵי אִמָּן בי"ט וְשַׁבָּת אַחֲרָיו אָסוּר בְּשַׁבָּת דִּלְמָא יְלָדַתָּה בי"ט וְלִידָה הֲכָנָה זֶה שִׁיבּוּשׁ.

דְּהָא קָמַן דְּלָא יָלְדָה. ור"א בְּנִמְצָא בְּמֵעֵי אִמָּן י"ט אַחַר שַׁבָּת דְּאֶפְשָׁר מֵאֶתְמוֹל גָּמְרָה.

וְהָא לֵיכָּא לְמֵימַר דְּרַב אַשְׁמְעִינַן עִם יְצִיאָתָהּ נִגְמְרָה דְּלִידָה חֲשִׁיב הֲכָנָה וּלְאַפּוֹקֵי עֵגֶל וכמ"ש הָרֹאשׁ"ש בִּשְׁמַעְתִּין דְּעֵגֶל שֶׁנּוֹלַד הָא כְּבָר אַשְׁמְעִינַן רַב לְעֵיל נוֹלְדָה בָּזֶה אֲסוּרָה בָּזֶה. וּמִיהוּ י"ל דְּמֵהָתָם הֵ"א הַטַּעַם כתי' בי' בתו' ד' א' ד"ה אֶלָּא בַּהֲכָנָה דְּרַבָּה וַהֲוָה הֲכָנָה דְּרַבָּנָן.

משא"כ לֵידָה נִגְמְרָה לְגַדֵּל אֶפְרוֹחִים וְטוֹב לָאֲכִילָה כתי' א' שָׁם הֲוָה ד"ת לִסְבָרַת יש"ש. (עמ"א תקי"ג אוֹת ח') ונ"מ בֵּין ד"ת לִדְרַבָּנָן בְּבִיטּוּל אִי ד"ת אָסוּר בְּטִלְטוּל בְּבִיטּוּל וְאֵין מְבַטְּלִין וְאִי דְּרַבָּנָן מוֹסִיף וּמֵוָתֵר בְּטִלְטוּל כַּנִּרְאֶה מִסֶּוְגְיָא דְּעֵצִים שֶׁנִּשְׁרוּ אוֹ סָפֵק א' בְּגוּפוֹ והב' ע"י תַּעֲרוֹבֶת לְמָאֵן דְּשָׁרֵי בדשיל"מ אִי הֲוָה מ"ה אָסוּר וּלְפִי שֶׁהַדְּבָרִים אֲרֻכִּים אָמַרְתִּי לְקַצֵּר פֹּה וְאַיָּ"ה בִּפְתִיחָה וּבְפָרֵיר לה' י"ט אֲבָאֵר בָּזֶה: אוֹ יֹאמַר דְּהָכִי קשי' לי' וכ"ת בִּמְעֵי אִמָּן אָסוּרָה אִם נִמְצְאוּ בי"ט דְּגָזְרִינַן אַטּוּ מִתְיַלְּדָן וְהַתַּנְיָא דְּלָא גָּזְרִינַן דִּמְלְתָא דְּלָא שְׁכִיחָא הוּא כִּדְמַסִּיק לְעֵיל וְיֵשׁ עוֹד מָקוֹם לוֹמַר בִּמְעֵי אִמָּן אֲסוּרוֹת דְּהַיּוֹם גָּמְרָה וְאִלּוּ לֹא שְׁחָטָהּ יָלְדָה לְמָחָר וְאֵין י"ט מֵכִין לְעַצְמוֹ אֶלָּא מבע"י וְחוֹל דַּוְקָא.

תַּרְתֵּי בָּעֵי כְּנִרְאֶה מִדִּבְרֵי רַשְׁ"י ב' ב' ד"ה וְהֵכִינוּ וְהִזְמִינוּ יעו"ש. וּמִיהוּ יְרֵאָה נַדַּאי דְּבִשַּׁבָּת וי"ט מְכִינִין לְעַצְמָן אֶלָּא כמ"ש מֵעִיקָּרָא: וכ"ת קמ"ל בְּבָרַיְיתָא כו' לפירש"י בְּלִשּׁוֹן תֵּימָא וַדַּאי בָּרַיְיתָא מְשֻׁבָּשֶׁת הִיא וּכְבָר הִקְשׁוּ הַתּוֹסָ' ד"ה וְכִי תֵּימָא וְשָׁם יְבוֹאַר וּמִיהוּ הָא דְּמַקְשֶׁה מַאי אַרְיֵא נוֹלַד אֲפִילּוּ בְּמֵעֵי אִמָּן דִּלְמָא מַתְנִי' בי"ט דְּעָלְמָא וַהֲוָה גְּזֵרָה לְגְזֵרָה וְרַב בי"ט אַחַר שַׁבָּת.

וְנִמְצָא בי"ט בְּמְעֵי אִמָּן אָסוּר לָהּ דִּלְמָא יָלְדָה הַיּוֹם דְּמַתְנִי' נָמֵי מַיְירֵי בְּכָל גַּוְונָא עתיו"ט פ"ק מ"א יעו"ש ומ"מ יֵשׁ לְיַישֵׁב פירש"י דִּלְמַאי דְּמַסִּיק נוֹלְדָה הָא בִּמְעֵי אִמָּן מַשְׁמַע שֶׁרְיָא דְּדוֹחֵק לוֹמַר רְבוּתָא דב"ש בִּמְקוֹם ב"ה.

וא"כ מנ"ל דְּבָרֵיהֶן מְשַׁבַּשְׁתָּא הִיא וְאַיְ"ה בַּתּוֹסֶפֶת ד"ה וְכִי תֵּימָא אֲבָאֵר בָּזֶה: לְמַאי נָפְקָא מִינַּהּ לְמִקָּח וּמְמָכָר לִכְאוֹרָה אֵין עִנְיָן בְּהַאי מַסְכְתָּא וְאַמַּאי לא [אָמַר] דנ"מ בְּהַאי מַסְכְתָּא לְעִנְיַן עֶגֶל שֶׁנּוֹלַד בְּשַׁבָּת דְּשָׁרֵי בי"ט מִטַּעַם שֶׁכָּתַב הָרֹא"שׁ ז"ל דְּלִידַת עֶגֶל אֵין חָשׁוּב הֲכָנָה דְּטוֹב בְּמְעֵי אִמּוֹ כְּמוֹ בְּיַלְדָּה וְגַם אִם נִשְׁחֲטָה הָאֵם וְיָצָא חַי מְגַדֵּל וְוָלָדוֹת וא"כ הָא אַשְׁמְעִינַן אֶלָּא דְּוֹחֵק לוֹמַר לְדִיוּקָא בֵּיצָה עִם יְצִיאָתָהּ נִגְמְרָה הָא עֶגֶל לֹא ומש"ה אָמַר לְעִנְיַן בֵּיצָה ג"כ לְמִקָּח וּמְמָכָר: וְאַגַּב גְּרָרָא רָאִיתִי לְהַזְכִּיר מַה דקיי"ל בסי' תצ"ח ס"ה עֶגֶל בְּשַׁבָּת מֻתָּר בי"ט הַיְינוּ בְּעוֹמֵד לַאֲכִילָה הָאֵם אוֹ טְרֵפָה עוֹמֶדֶת לִכְלָבִים וּמוּכָן לִכְלָבִים הֲוָה מוּכָן לָאָדָם הָא עוֹמֶדֶת לְגַדֵּל אוֹ לַחֲרִישָׁה וְכַדּוֹמֶה כֵּיוָן דְּנוֹלַד בי"ט אָסוּרָה תּוּ שַׁבָּת מֵכִין לי"ט דְּרָאוּי לָחוּשׁ לב' תֵּירוּצִים שֶׁל הַתּוֹסָ' ד' א' ד"ה אֶלָּא בַּהֲכָנָה דְּרַבָּה וְכֵן מַשְׁמָעוּת ש"ע שָׁם דְּקָאֵי אַדְּלִעֵיל דְּאָמַר עוֹמֶדֶת לַאֲכִילָה שָׁרֵי בי"ט הָא לְגַדֵּל אָסוּר בְּנוֹלָד בי"ט.

ה"ה שַׁבָּת אַחַר י"ט כה"ג אָסוּר וּבַפָּרִיי שָׁם יְבוֹאַר אַיְ"ה ועפר"ח תצ"ח עַיֵּין לְקַמָּן: בַּתּוֹסֶפֶת בד"ה בֵּיצִים גְּמוּרוֹת כו'. וי"ל דְּרַבָּנָן כו' לְפִירוּשׁ מָהַרְשָׁ"ל ה"פ דְּהֲוָקְשָׁה לָהֶם אַמַּאי לָא גָּזְרִינַן אִם יֹאכַל בֵּיצָה גְּמוּרָה בִּמְעֵי אִמָּן יֹאכַל בְּשַׂר עוֹף גּוּפָא וְתֵירְצוּ דַּהֲוָה גְּזֵרָה לִגְזֵרָה משא"כ בֵּיצַת נְבֵלָה אַטּוּ נְבֵלָה ד"ת.

(ולפי"ז לָמָּ"ד חַיָּה וְעוֹף מ"ה אָסוּר לֶאֱכֹל בֵּיצָה גְּמוּרָה בִּמְעֵי אִמָּן בְּחָלָב) וְהִקְשׁוּ אַהֲהוּא דְּעֵירוּבִין מַאי אֲפִילּוּ דְּמַשְׁמַע דְּפְשִׁיטָא הוּא דְּשָׁרֵי וְלֵית חוֹלֵק אַדְּרַבָּא פְּשִׁיטָא דַּהֲוָה הוֹרָאָה דר' יַעֲקֹב אוֹסֵר וְתֵירְצוּ דְּהָתָם אֲפִילּוּ גְּמוּרוֹת הֲוָה אֲפִילּוּ.

דר' יַעֲקֹב מוֹדֶה דְּשָׁרֵי וּמַה שֶּׁסִּיְּמוּ דב"ה גָּזְרוּ אַטּוּ בֵּיצַת טְרֵפָה אֵין לוֹ פֵּירוּשׁ וי"ג וְעוֹד י"ל וַאֲקוּשְׁיָא רִאשׁוֹנָה קָאֵי וְדוֹחֵק דַּהֲוָה לְשַׁנּוֹיֵי לְעֵיל מֵיָּד וְעוֹד דְּאַכַּתִּי מַאי אֲפִילּוּ לָמָּ"ד חַיָּה וְעוֹף מ"ה אָסוּר בְּחָלָב לתי' א' וְעוֹד מַה ס"ד מֵעִיקָּרָא דְּקַשְׁיָא לְהוּ מר' יַעֲקֹב דְּהָתָם בַּגְּמוּרוֹת בִּמְעֵי אִמָּן אַיְירֵי (וּמִיהוּ יָלְדָה וַדַּאי מֻתָּר לְהוֹרוֹת בִּפְנֵי רַבּוֹ דְּאֵין כָּאן הוֹרָאָה ויבוֹאַר לְקַמָּן).

וּלְפִירוּשׁ מָהַרְשָׁ"א ז"ל ה"פ דְּקַשְׁיָא לְהוּ מר' יַעֲקֹב בְּתָרְתֵּי א' מִדְּאָסַר מְעוֹרוֹת ע"כ סוֹבֵר בְּשַׂר עוֹף ד"ת דאל"כ הֲוָה גְּזֵרָה לִגְזֵרָה כפירש"י לְקַמָּן דְּגָזַר אַטּוּ בְּשַׂר עוֹף כו' יעו"ש ד"ה אֶלָּא לְעִנְיַן אֲסוּרָה וא"כ אֲפִילּוּ אֵין מְעוֹרוֹת לִגְזוֹר כְּמוֹ בֵּיצַת נְבֵלָה דְּתַרְוַיְיהוּ ד"ת.

וְעוֹד מַאי אֲפִילּוּ בְּעֵירוּבִין וְאַהָא תֵּירְצוּ בע"א דלכ"ע מוֹדִים אַף ב"ה ומ"ד חַיָּה וְעוֹף מ"ה אַפִּ"ה גְּמוּרוֹת שָׁרֵי בְּחָלָב וב"ה לֹא גָּזְרוּ אַטּוּ בְּשַׂר עוֹף אֶלָּא אַטּוּ בֵּיצַת טְרֵפָה דְּגָמְרָה בְּאִיסּוּר דַּאֲסוּרָה מִן הַתּוֹרָה: בד"ה וְכִי תֵּימָא כו' אֲבָל בִּמְעֵי אִמָּהּ מוּתָּרִים דְּאָסוּר כו' עַיֵּין מָהַרְשָׁ"ל וּמָהַרְשָׁ"א.

וְהִנֵּה לוֹמַר בִּמְעֵי אִמָּן חֲמוּרָה מִנּוֹלָדָה צָרִיךְ סְבָרָא לוֹמַר כֵּן כִּי הוּא נָגֵד סְבָרָא הָאֲמִיתִית וי"ל בְּלִגְדַּל י"ל נוֹלָדָה לֹא נִגְרְרָה בֵּיצָה בָּתַר אִמָּהּ. ומשא"כ בִּמְעֵי אִמָּן.

כְּעֵין שֶׁחָקַר הָרָ"ן ז"ל בַּמִּשְׁנָה בְּרֵישׁ מַכֵּלְתִּין מֵהַהוּא דְּחוֹלֵב עז יעו"ש. אוֹ דְּבְמֵעֵי אִמָּן גָּזְרִינַן אַטוּ יֹאכַל הָאֵם דְּמֻקְצֶה הִיא דַּהֲוָה כְּעֵין שֶׁל תּוֹרָה וְלָא הֲוָה גְּזֵרָה לִגְזֵרָה וכה"ג כָּתַב מָהַרְשָׁ"א ז"ל גַּבֵּי וְסָפְקָא אֲסוּרָה יעו"ש וּלְפִירוּשׁ מָהַרְשָׁ"ל ז"ל הַשְׁתָּא ס"ד דְּרִבּוּתָא טָפֵי לְמִשְׁרֵי בִּמְעֵי אִמָּן מִנּוֹלָדָה וּבָרַיְיתָא ב"ש הִיא ולב"ה אוֹסֵר נוֹלַד וכ"ש בִּמְעֵי אִמָּן וְלָזֶה הִכְרִיחַ דְּרַב בְּנוֹלָד כב"ש וּבִמְעֵי אִמָּן (כב"ה דְּאִי כב"ה מַה קמ"ל הַשְׁתָּא נוֹלַד אָסְרִי ב"ה כ"ש בִּמְעֵי אִמָּן יעו"ש) וְלֹא יָדַעְנָא לְהוֹלְמוֹ א"כ מַה פָּרִיךְ מִמַּתְנִיתִין דְּנוֹלְדָה רִבּוּתָא דב"ה דְּאַפֵּ"ה אָסְרִי וכ"ש בִּמְעֵי אִמָּן לָא כְּחָא דְּהֵיתֵרָא דב"ש אַדְּרַבָּא לב"ש רִבּוּתָא טָפֵי אֲפִילּוּ בִּמְעֵי אִמָּן שָׁרְיָא וְאָמְנָם סְבָרַת מָהַרְשָׁ"א ז"ל הוּא כְּדִּ דְּוַדַּאי יֵשׁ סְבָרָא לְכָאן וּלְכָאן וּסְבָרָא הַפְּשׁוּטָה אֲשֶׁר יְפוֹל רֹוב בְּנֵי אָדָם עַלי' הוּא כִּפְשׁוּטוֹ דְּנוֹלְדָה חָמוּר מִבִּמְעֵי אִמָּן.

וְזוֹ סְבָרָא פְּשׁוּטָה וַחֲזָקָה. אָמְנָם יֵשׁ קְצָת סְבָרָא לְהִיפּוּךְ דְּאֶפְשָׁר בִּמְעֵי אִמָּן אֲסוּרָה יוֹתֵר מִנּוֹלָדָה (וּכְבָר כָּתַבְנוּ בְּסָמוּךְ קְצָת סְבָרָא כָּזֶה) וּלְזֶה אָמַר דְּלָמָא בָּרַיְיתָא, ב"ש וְאַשְׁמְעִינַן קְצָת רִבּוּתָא דָּל"ת בִּמְעֵי אִמָּן אֲסוּרָה לב"ש וְאִי קַשְׁיָא אַדְּרַבָּא הָוֵי לְמִתְנֵי רִבּוּתָא גְּדוֹלָה כְּפִי הַסְּבָרָא הָאֲמִיתִית דַּאֲפִילּוּ נוֹלְדָה שָׁרֵי ב"ש לָזֶה אָמַר זֶה א"צ לְהַשְׁמִיעֵנוּ שֶׁכְּבָר שְׁנָאָה בַּמִּשְׁנָה וְאַשְׁמְעִינַן בָּרַיְיתָא קְצָת רִבּוּתָא כְּפִי סְבָרָא הַהַפְכִּיוֹת מַה דְּלָא אַשְׁמְעִינַן בַּמִּשְׁנָה.

לָזֶה מַקְשֶׁה דא"א לוֹמַר כֵּן דא"כ תִּקְשֵׁי בַּמִּשְׁנָה אַמַּאי לָא נָקַט לב"ה רִבּוּתָא טָפֵי בִּמְעֵי אִמָּן דְּאָסְרִי דְּוַדַּאי יוֹתֵר הי' לְמָנְקַט רִבּוּתָא בְּצַד זֶה סְבָרָא הָאֲמִיתִיּוּת מִן קְצָת רִבּוּתָא נוֹלְדָה נָמֵי אָסְרִי כְּפִי סְבָרָא הַהַפְכִּיוֹת וכ"ת דְּתַנָּא כֹּחַ הַמַּתִּיר עָדִיף טָפֵי וּרְבוּתָא דב"ש נִיחָא לי' נוֹלְדָה שָׁרֵי כְּפִי סְבָרָא הָאֲמִיתִית אַכַּתִּי נה דְּנִסְבּוֹל דְּוַחַק זֶה ב"ש בִּמְקוֹם ב"ה כו' אַכַּתִּי לְאַשְׁמְעִינַן רִבּוּתָא שְׁלֵימָה בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה אוֹ בִּמְעֵי אִמָּן ב"ש שָׁרֵי דַּהֲוָה רִבּוּתָא נָמֵי כְּפִי סְבָרָא הַהַפְכִּיוֹת כֹּחַ הַמַּתִּיר בְּכָל צַד וּמַיְיתַר נָמֵי עפ"י הַדִּין לב"ה דְּאָסְרִי בְּכָל צַד רִבּוּתָא כְּפִי סְבָרָא אֲמִיתִיּוּת.

וּנְהִי לְעֵיל בְּרַב נַחְמָן י"ל דל"ק לי' כ"כ לְפִלּוּגֵי בְּתַרְוַיְיהוּ דלב"ש אֵין רִבּוּתָא בְּתַרְנְגֹלֶת. (יֵשׁ לְעַיֵּן בְּהָא) משא"כ כָּאן וע"כ בִּמְעֵי אִמָּן לֵיתָא סְבָרָא הַהַפְכִּיוֹת א"כ בָּרַיְיתָא אַמַּאן תִּרְמְיֵיהּ וְאֵין לְהַאֲרִיךְ יוֹתֵר: דַּף ז' ע"א גְּמָרָא לְמֵיתַב לי' דְּבֵינֵי בֵּינֵי כו' דְּסִפְנָא כו' הִנֵּה כָּל שֶׁאֵין מוּם בְּגוּף הַמַּקֵּחַ אֵין יָכוֹל לַחֲזוֹר וְנוֹתֵן לוֹ הַמּוֹתָר וּמִיהוּ י"ל דַּוְקָא כִּי הָכָא דְּבָעֵי לַאֲכִילָה רַק שֶׁהֵם מְוֻטָּעָמִים יוֹתֵר אֵין קְפִידָא כ"כ משא"כ בְּלוֹקֵחַ עד"מ בֶּגֶד שֶׁהוּא טוֹב וְנָתַן לוֹ גָּרוּעַ חוֹזֵר מִמַּקֵּחַ כִּי אֵין רוֹצֶה רַק טוֹב וּלְעִנְיַן אִם נִתְאַנָּה שְׁתוּת עַיִן ח"מ וְאֵין כָּאן מְקוֹמוֹ וְסִפְנָא פירש"י מִלְּשׁוֹן ספונ"י טמונ"י חו"ל הַיְינוּ כִּיסּוּי.

וְכֵן פירש"י שָׁם וּסְפִינָה מֵעֵין זֶה שֶׁמְּכֻוָּסָה מִכָּל צַד שֶׁלֹּא יִכָּנְסוּ הַמַּיִם עַיֵּן אָהֳלִי יְהוּדָא וְתַרְנְגֹלֶת שֶׁקּוֹלֶטֶת מֵאֲרָעָא מִתַּכְסִית גּוּפָהּ בָּעָפָר עַד שֶׁנִּתְחַמֵּם וְדִקְדּוּק יְצִיאָתָהּ נִגְמָרָה תָּי"ו נְקֵבָה וְהֵ"א בְּמַפִּיק יְצִיאָה שֶׁלָּהּ: וְאִיכָּא דְּאָמְרִי כו'.

וּלְאַפּוּקֵי מדר' יוֹחָנָן וְאַפֵּ"ה הִלְכְתָא כר' יוֹחָנָן דְּרַב ור' יוֹחָנָן הֲלָכָה כר' יוֹחָנָן וכ"ש כָּאן דְּאִיכָּא לְמֵימַר דְּרַב נָמֵי כר' יוֹחָנָן ס"ל וכ"פ הַטּוּר וְהַמְחַבֵּר בא"ח תקי"ג וְשָׁם יְבֹאַר: הָאוֹכֵל מִנִּבְלַת עוֹף טָהוֹר מִן הַשְּׁלָל עֲצָמוֹת גִּידִין וּבָשָׂר שֶׁנִּתְלַשׁ מָחֵי טָהוֹר מֵאֶשְׁכּוֹל מִקֵּוְרְקָבָן וּבְנֵי מֵעַיִם הֲמִיחָהוּ הֶחָלָב וּגְמָעוֹ טָמֵא.

שֶׁלָּל חִבּוּר כְּמוֹ שְׁלָל כּוֹבְסִין שֶׁמְּחַבֵּר בְּגָדִים יַחַד בְּעֵת הַכְּבִיסָה שֶׁלֹּא יֹאבְדוּ וְהַיְינוּ מְעוֹרוֹת בְּגִידִין עֲצָמוֹת וְגִידִין שֶׁל עוֹף מַיְירֵי דְּהָא הָאוֹכֵל תַּנְיָא וְאִלּוּ בְּהֵמָה טְרוּפָה בְּמַגָּע לֹא בַּאֲכִילָה וְכֵן מְבוֹאָר ברמז"ל פ"ג מה' שא"ה הֲלָכָה יו"ד וְכָתַב עֲצָמוֹת הָרַכִּים דְּקָשִׁים פְּשִׁיטָא שֶׁטָּהוֹר דל"ש אֲכִילָה עכ"מ שָׁם.

וְהֵיפֵךְ הַסֵּדֶר עֲצָמוֹת גִּידִין שֶׁלָּל וְאֶפְשָׁר לֹא זוֹ אַף זוֹ שֶׁלָּל טָהוֹר ומ"מ בָּרַיְיתָא לָא תַּנְיָא כָּךְ וְהַמְּחֻהוּ חָלָב הַיְינוּ שֶׁוָּמֵן דְּאַעוֹף קָאֵי כפירש"י כָּאן ד"ה שֶׁהַמְּחָה וּבִבְהֵמָה נָמֵי אִם הַמְּחוּ וּגְמָעוֹ חַיָּיב כָּרֵת מִנֶּפֶשׁ.

וה"ה כָּאן וְהַנֶּפֶשׁ. והר"מ ז"ל שָׁם כָּתַב דִּשְׁתֵּי' בְּכָלַל אֲכִילָה וצ"ע דְּבָעוֹר וְרוֹטֶב מַפִּיק מִנֶּפֶשׁ וה"ה כָּאן כמ"ש רַשְׁ"י בת"כ דִּשְׁתֵּי' בְּכָלַל אֲכִילָה דָּבָר שֶׁשַּׁיָּיךְ רַק שתי' [כְּגוֹן] מַשְׁקִין אֲבָל דָּבָר הָעוֹמֵד לַאֲכִילָה וַעֲשָׂאוֹ מַשְׁקִין מִנֶּפֶשׁ.

כמ"ש תו' ק"כ יעו"ש וְדַם הָעוֹף טָהוֹר הוּא עַיֵּין בר"מ שָׁם וְהַמְּחֻהוּ בְּאוֹר [טָנָא] וּבְחַמָּה כְּבָר הִסְרִיחַ הר"מ שָׁם ובכ"מ [רַשְׁם[בֵּיצָה. וְלֹא מְצָאתִיו כָּעֵת וּמִן הַקֻּרְקְבָן וּבְנֵי מֵעַיִם עיו"ד פְּרִישָׁה דְּקֻרְקְבָן אֵין מַחֲזִיקִין בּוֹ דָּם וְדָחוּ זֶה מִדְּאָמַר כָּאן קֻרְקְבָן וּבְנֵי מֵעַיִם.

אַלְמָא קֻרְקְבָן לָאו בְּכְלַל בְּנֵי מֵעַיִם וְיֵשׁ בּוֹ דָּם. וְכֵן הִלְכְתָא עמ"ש בְּפָרָיִן שָׁם: וְהֲוֵי יוֹדֵעַ שֶׁבְּפָרָיִן חִקְרֵנוּ גִידֵי בְּהֵמָה וְעוֹף הַנִּמְצָאִים בְּחָלָב וְכַדּוֹמֶה אִי יֵשׁ בָּהֶן טַעַם לְאָוְסָרָה אוֹ לָאו וְהִנֵּה רוֹאֶה מִכָּאן אֲפִילּוּ גִידֵי עוֹף כָּל שֶׁאֵין בָּשָׂר עֲלֵיהֶם אֵין בָּהֶם טַעַם כְּלָל וְאֵין אוֹסְרִין פְּלִיטָתָן דַּהֲרֵי הָאוֹכֵל גִּידֵי עוֹף טָהוֹר שֶׁנִּתְנַבְּלָה טָהוֹר וּלְשׁוֹן רַשְׁ"י דְּקָסָבַר אֵין בְּגִידִין בְּמַתַּן טַעַם קָשֶׁה קָצַת דְּבִשְׁלָמָא בִּבְהֵמָה הַוָּה א"ש יֵשׁ מַחֲלוֹקֶת בב"ה אִי יֵשׁ בּוֹ טַעַם אוֹ לָאו וּמִדְּסָתַם מַשְׁמַע אַף ג"ה טָהוֹר הַוָּה שַׁיָּיךְ שָׁפִיר וְקָסָבַר משא"כ דְּאַעוֹף קָאֵי כַּמְבוֹאָר א"כ הָיָה לוֹמַר דְּאֵין בְּגִידִין טַעַם ומ"מ דְּבַר חִידּוּשׁ הוּא בְּעֵינַי כִּי לְכְאוֹרָה דְּגִידֵי עוֹף רַכִּים הֵם וּבְפֵרְיֵי חָקְרֵנוּ בָּזֶה וְכָעֵת לֹא מְצָאתִיו מְקוֹמוֹ וַאֲ"ה יְבוֹאַר עוֹד: אָמַר לִי' אַבָּיֵי מִמַּאי כו' לְאַבָּיֵי ר' יַעֲקֹב סוֹבֵר בְּשַׂר עוֹף בְּחָלָב מ"ה אָסוּר וּלְרַב יוֹסֵף וּלְאִידָךְ לִישָׁנָא יֵשׁ לוֹמַר דְּבְשַׂר עוֹף בְּחָלָב דְּרַבָּנָן וְעַיֵּין לְעֵיל תו' ד"ה בֵּיצִים גְּמוּרוֹת וּבְמָהַרְשָׁ"א ז"ל שָׁם: כֹּל שֶׁתַּשְׁמִישׁוֹ בַּיּוֹם נוֹלָד בַּיּוֹם לְמַאי נ"מ כו'.

הִנֵּה רוֹאֶה אֲפִילּוּ מִיעוּטָא דְּמִעוּטָא לֵיכָּא בְּנוֹלָד בַּלַּיְלָה דְּהָא יָצְאָה רֻבָּהּ וַחֲזָרָה מִעוּטָא דְּמִעוּטָא כמ"ש הָרַ"ן ז"ל וְכַנִּרְאֶה מפירש"י לְקַמָּן ע"ב ד"ה דר' יוֹחָנָן לָא שְׁכִיחָא וּשְׁכִיחַ טְפֵי סָפְנָא [שֶׁתֵּלֵד] בַּלַּיְלָה [מִיצְאָה רוב' כו'] דְּהַאי מִיעוּטָא וְהַאי מִיעוּטָא דְּמִעוּטָא וְאֵין לְצָרְפוֹ אֵימוֹר לֹא בָּדַק יָפֶה: בָּדַק קִינָּה מעי"ט כו'.

ופירש"י ביה"ש דְּשׁוּב לֹא יָלְדָה אֶלָּא בַּלַּיְלָה וְכֵן הֶעְתִּיק הָרַ"ן ז"ל וְדַע שֶׁאֲנִי נִסְתַּפֵּקְתִּי אִם יְצַוֵּיר שֶׁתֵּלֵד תַּרְנְגוֹלֶת ביה"ש (כִּי ביה"ש יֵשׁ בּוֹ מִן הַיּוֹם וּמִן הַלַּיְלָה וְסָפֵק ג"כ וְאֶפְשָׁר תַּשְׁמִישׁוֹ בַּיּוֹם נוֹלַד בְּיוֹם יוֹם בָּרוּר לֹא ביה"ש) אִם יֵשׁ לְאֱסוֹר בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה עי"ט ביה"ש גְּזֵרָה אַטוּ י"ט אַחַר שַׁבָּת וְנוֹלַד מ"ש ביה"ש דְּהַשְׁתָּא וַדַּאי אֲסוּרָה מִנּוֹלָדָה ביה"ש ע"כ יוֹם שַׁבָּת הוּא עֲדַיִין וְלֵידָה הַוָּה הֲכָנָה וְנֶאֱמַר כיש"ש בתי' א' שֶׁל תוס' ד' א' ד"ה אֶלָּא בַּהֲכָנָה דְּרַבָּה דַּהַוָּה ד"ת וא"כ אֵיפָא לְמִגְזַר כְּדַאֲמָרָן אוֹ בֵּיצָה דְּסָפְנָא מֵאַרְעָא דְּמִיעוּטָא יוֹלֶדֶת בַּלַּיְלָה וכ"ש ביה"ש וְנוֹלְדָה ביה"ש מעי"ט מַהוּ.

וּמִיהוּ כה"ג וַדַּאי ממ"נ אָסוּרָה חָדָא דְּסָפֵק מוּכָן דשיל"מ סָפֵקוֹ אָסוּר וְשָׁמָּא ביה"ש לַיְלָה וַאֲפִילּוּ תֹּאמַר דְּסָפֵק מוּכָן שָׁרֵי כְּדַעַת הָרַשְׁבָּ"א בעה"ק (וְאֵין הֲלָכָה כֵּן) מ"מ אִיכָּא לְמִגְזַר אַטו י"ט אַחַר שַׁבָּת דממ"נ אָסוּר אִי בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת יוֹם לַיְלָה מִשַּׁבָּת לְיו"ט הֲכָנָה וְאִי לַיְלָה מֵאֶתְמוֹל גְּמָרָה לָהּ בְּשַׁבָּת ועמ"ש בִּפְתִיחָה מִזֶּה גַּם אִי בְּבֵיצָה דְּסָפֵנָא מֵאַרְעָא אוֹמְרִים כֹּל בֵּיצָה דְּמִתְיַלְּדָא הָאִידָּנָא מֵאֶתְמוֹל גְּמָרָה לָהּ וּמִסְתִּימַת הַפּוֹסְקִים שֶׁלֹּא חִילְּקוּ מַשְׁמַע שֶׁאֵין לְחַלֵּק וְאִישׁ הַהֲמוּנַיִן כָּמוֹנִי שֶׁדַּרְכֵי הַחָכְמָה נָעֲלְמוּ מִמֶּנִּי כ"ש לְדָבָר חוּץ לְשֻׁלְחָן אֱנוֹשִׁי וּבְפִרְיֵי אֲבָאֵר: בפרש"י בד"ה מֵעֲוֶרֶת כו' וְהָאוֹכֵל אֶחָד מֵהַדְּבָרִים הַלָּלוּ מְמֻנֶּה כו' כָּל הָנֵי הַשְׁנוּיִין כָּאן כּוּלְּהוּ אַעוֹף קָאֵי כִּדְפָרִישִׁית בַּגְּמָרָא ובר"מ פ"ג מה' שא"ה ה"י מְבֹאָר זֶה: בד"ה מִן הַשָּׁלָל כו' כְּבוּשִׁין וְשֶׁלּוּלָן וּקְבוּעִין בַּשִּׁדְרָה כו' כְּלוֹמַר כו' לְיִשָּׁנָא טָפוּי.

א"י מָה הוּא כְּבוּשִׁין שֶׁלּוּלָן לְיִשָּׁנָא דְּחִבּוּרֵי הוּא שֶׁלּוּלָן שָׁלָל כּוֹבְסִין. כְּבוּשִׁין מְחֻוָּרִין וַאֲחוּזִין (כְּמוֹ לְכוֹבֵשׁ כַּעֲסוֹ בְּיוֹם דִּין ע"ד הָאוֹחֵז בְּיָד מִדַּת מִשְׁפָּט ב"ו כֵּינָן שֶׁיָּצָא א"א לְהַחֲזִירוֹ) [וּקְבִיעִין] בַּשִּׁדְרָה א"י מָה הוּא וְאֵינִי בָּקִי בָּהֶן כִּי לִכְאוֹרָה בֵּיצִים מֻנָּחִים בַּשַּׁלְחוּפִית וְעָשָׂה כְּלוֹמַר כִּי מִן הַשָּׁלָל הִי' לוֹמַר הָאוֹכֵל בֵּיצִים שֶׁלּוּלִים וְכַדּוֹמָה: בד"ה בָּשָׂר שֶׁנִּתְלַשׁ מִן הַחַי לָאו נְבֵלָה הוּא בָּשָׂר מֵהַחַי אַף בִּבְהֵמָה אֵין מְטַמֵּא וְיוֹתֵר הָוָה לְמִתְנִי בְּבָרַיְיתָא רְבוּתָא טְפֵי אֲפִילּוּ אֵבֶר הַפּוֹרֵשׁ מֵהַחַי דְּאִלּוּ אֵבֶר מה"ח בִּבְהֵמָה מְטַמֵּא כְּנִבְלָה וְכִי יָמוּת מִן הַחַי כו' וְאֵבֶר הַפּוֹרֵס מֵעוֹף טָהוֹר יֵרָאֶה דְּאֵין בּוֹ טֻמְאָה בְּבֵית הַבְּלִיעָה.

נְבֵלָה וּטְרֵפָה לֹא יֹאכַל וְזֶה לָאו נְבֵלָה הִיא וצ"ע:בד"ה וַאֲפוּשֵׁי טֻמְאָה אע"ג כו' לְיִשָּׁנָא דְּאַפּוּשֵׁי מְפָרֵשׁ דְּוַדַּאי מָצִינוּ שֶׁגָּזְרוּ אַף מִדְּרַבָּנָן וְלֹא בכ"מ וּמַה שֶּׁאָפְשָׁר לְמַעֵט בְּטֻמְאָה שֶׁלֹּא לְגָזוֹר מִדְּרַבָּנָן צְמְצְמוּ וּמְשׁוּם הֶפְסֵד תְּרוּמָה וְקָדָשִׁים: בד"ה מֵעֶרֶב י"ט ביה"ש דְּשׁוּב לֹא יָלְדָה אֶלָּא בַּלַּיְלָה לִכְאוֹרָה שֶׁבָּדַק סוֹף בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּהַשְׁתָּא וַדַּאי א"א אֶלָּא שֶׁיָּלְדָה בַּלַּיְלָה מֵאַחַר שֶׁבָּדַק וְלֹא מָצָא אַפ"ה תָּלִינַן שֶׁיָּצְאָה וְחָזְרָה וְשׁוּב אֶפְשָׁר שֶׁיָּצְאָה בַּלַּיְלָה דְּכְבָר הָוָה הַלֵּידָה בַּיּוֹם וְאִם לֹא בָּדַק סוֹף ביה"ש וְנוֹלְדָה ביה"ש כָּתַבְנוּ בַּגְּמָרָא מִזֶּה וב' י"ט .

גַּלִּיוּת וְיָצְאָה רֻבָּהּ בא' וְחָזְרָה מֻוּתֶּרֶת בִּשְׁנֵי וּפָשׁוּט הוּא: וְדַע דְּאִיכָּא דְּאָמְרִי דְּלִעֵיל דְּרַב פְּלִיג אר' יוֹחָנָן וְאָמַר יָצְאָה וְחָזְרָה לֹא הָוָה לִידָה אַפ"ה לָא פְּלִיג אַבָּרַיְיתָא זו. דנ"מ מָצָא בַּלַּיְלָה בְּלֵיל א' שֶׁל יו"ט בֵּיצָה וְלֹא בָּדַק מעי"ט לֹא הָוָה סָפֵק מוּכָן דְּוַדַּאי בעי"ט יָלְדָה דְּאֵין יוֹלֶדֶת בְּלַיְלָה וי"ל אַמַּאי לָא אָמַר בַּגְּמָרָא כֵּן.

וְלִכְאוֹרָה סִיּוּעַ מִזֶּה לְרַשְׁבָּ"א בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ הֶבְיאוֹ הפר"ח תצ"ח א"ח דְּסָפֵק מוּכָן דְּלֵית לְהָא ד"ת שָׁרֵי וּמִיהוּ ע"ב מַשְׁמַע דְּסָפֵק מוּכָן כה"ג אָסוּר: ע"ב גְּמָרָא מַאי אַרְיָא בָּדַק כו' דר' יוֹחָנָן לָא שְׁכִיחָא הִגִּיהַ מְבֹאָר מִכָּאן דְּסָפֵק בדשיל"מ אָסוּר אַף דְּלֵית לְהָא ד"ת וכ"ת הַיְינוּ דְּמְשַׁנֵּי אֵימוֹר מֵאֶתְמוֹל הָא בֵּורְכָא דא"כ מַה פָּרִיךְ א"ה אֵימָא יָצְאָה רֻבָּהּ כדר"י לוֹ דְּשְׁכִיחַ קְצָת הָוָה מִיעוּט הַמָּצוּי מ"מ רֻבָּא אֵין יוֹצְאָה וְחָזְרָה וְאָזְלִינַן בָּתַר רֻבָּא וְאָסוּר אַף מִדְּרַבָּנָן וְלָמָּה לְמֵימַר לָא שְׁכִיחָא מַשְׁמַע דַּהָוָה מִיעוּטָא דְּמִיעוּטָא ולפירש"י דְּאֵימוֹר מֵאֶתְמוֹל ל"ד אֵימוֹר אֶלָּא רֻבָּא יוֹלֶדֶת בְּיוֹם אַף סָפֵנָא דְּסָפֵנָא נָמֵי רֻבָּא בְּיוֹם כמ"ש הָרַ"ן יעו"ש וּפָרִיךְ א"ה כִּי בָּדַק נָמֵי אֵימַר כדר"י הוֹאִיל וְאָמַרְתָּ סְפֵנָא רֻבָּא בַּיּוֹם א"כ אֵימָא כדר"י וּמְשַׁנֵּי לָא שְׁכִיחָא וַהָוָה מִיעוּטָא דְּמִיעוּטָא וְעַיֵּין פר"ח תצ"ז אות ב' הֵבִיא דִּבְרֵי

הָרַשְׁבָּ"א ז"ל בעה"ק וּמוֹדָה הוֹלָדָה בי"ט אָסוּר מִשּׁוּם לְתָא ד"ת דְּגָזְרִינַן אַטּוּ י"ט אַחַר שַׁבָּת,.

וְהָרַשְׁבָּ"א לְשִׁיטָתֵי' בתה"א סָפֵק תּוֹרָה מ"ת לְהַחְמִיר וְעַיֵּין ד' א' תו' ד"ה אֶלָּא בַּהֲכָנָה): וּמֵהָא מִלְתָא יֵשׁ לִכְאוֹרָה לִלְמוֹד דִּין מְחֻוָּדָשׁ כְּמוֹ שֶׁאָגִיד וְהוּא דְּאִם דר' הָוָה מִיעוּט לְחוּד לֹא מִיעוּטָא דְּמִיעוּטָא הי' מֻוּתָּר אַף דַּהֲוָה לִכְאוֹרָה דָּבָר הַשָּׁקוּל.

מִיעוּטָא דְּיָצְאָה וְחָזְרָה וּמִיעוּטָא דְּיוֹלֶדֶת בַּלַּיְלָה וּמָה חָזֵית דְּהַאי מִיעוּטָא נַיְמָא מַהַאי מִיעוּטָא מ"מ נָאֱמַר תַּרְנְגֹלֶת זוֹ לֹא יָצְאָה מֵהָרוֹב סִפְנָא דְּיוֹלֶדֶת בַּיּוֹם וּבֵיצָה זוֹ אֵירַע בָּהּ מִיעוּטָא שֶׁיָּצְאָה וַחֲזָרָה מִמַּה דְּנַיְמָא שֶׁתַּרְנְגֹלֶת יָצְאָה מֵהָרוֹב וְיָלְדָה בַּלַּיְלָה אִי לָאו דר"י מִיעוּטָא דְּלָא שְׁכִיחָא כפירש"י מַה שְׁכִיחַ טָפֵי וכמ"ש הָר"ן ז"ל דַּהֲוָה מִיעוּטָא דְּמִיעוּטָא וְעַיֵּין רֵישׁ הָאִשָּׁה שֶׁהָלְכָה יְבָמוֹת קט"ו א' ובס' ג"ו בֵּאַרְנוּ וְאַיְ"ה בס' ש"ה אֲבָאֵר עוֹד: וֶהֱוִי יוֹדֵעַ שֶׁהָרָ"ן ז"ל כָּתַב בְּכָאן דְּבָרִים דְּאֵיכָא לְמִשְׁמַע מֵהֶם הִלְכְתָא גְּבוּרְתָא דְּסָפֵק מוּכָן אָסוּר וְהוֹלְכִין בָּתַר רֻבָּא הֵיכִי דְּלָא אִתַּחְזַק אִיסּוּרָא וְשָׁאנֵי דשיל"מ דְּאֵין בָּטֵל דְּאִתַּחְזַק אִיסּוּרָא יעו"ש וְהִנֵּה הַלָּשׁוֹן מְסֻוָּפָק וְיֵשׁ לְפָרְשׁוֹ בב' אַנְפֵּי.

הַפֵּן הא' כְּפִשּׁוּטוֹ דְּלָא אִתַּחְזַק דְּאִי אִתַּחְזַק כְּמוֹ דרשיל"מ בְּאֶלֶף לֹא בָּטֵל שֶׁלֹּא הָלְכוּ בּוֹ אַחַר הָרוֹב דְּאִיקְּבַע אִיסּוּרָא שֶׁיֵּשׁ כָּאן א' שֶׁל אִיסּוּר ה"ה אִתַּחְזַק אִיסּוּרָא כֵּן הַפֵּן הב' דה"ק דְּבִפְרִיי בַּיּוֹ"ד כָּתַבְנוּ סִימָן ק"י מִדְּרַבָּנָן סְמוֹךְ מִיעוּטָא לַחֲזָקָה וַהֲוָה פַּלְגָא דְּרַבָּנָן לְהַחְמִיר זֶהוּ בְּאִיסּוּר תּוֹרָה וּבְאִיסּוּר דְּרַבָּנָן ל"ש זֶה.

דְּלוּ פַּלְגָא הֲוָה סָפֵק שָׁקוּל בִּדְרַבָּנָן וּלְקֻלָּא. וְאָמְנָם בדשיל"מ וְכַדּוֹמֶה דְּלָא אָמְרִינַן סָפֵק לְקֻלָּא אַף בִּדְרַבָּנָן כֹּל שֶׁיֵּשׁ רֻבָּא וַחֲזָקָה מִגַּדְ תּוּ אָסוּר ונ"מ טוּבָא בִּגְבִינוֹת עַכּוּ"ם דְּלָא שָׁרֵי סָפֵק דְּרַבָּנָן מִשּׁוּם לְתָא דְּאוֹרָיְיתָא שֶׁמָּא בְּקֵיבַת נְבֵלָה כמ"ש האו"ה הֶבִיאוֹ הַשָּׁ"ך בי"ד ק"י.

א"כ לְהַפֵּן הא' שָׁרֵי דְּלָא הֲוָה דשיל"מ וְלֹא אָמְרוּ כְּלָל סָמוּךְ בְּאִיסּוּר דְּרַבָּנָן וּלְהַפֵּן הב' אַף גְּבִינַת עַכּוּ"ם אָסוּר כה"ג דְּאָמְרִינַן סָמוּךְ וַהֲוָה סָפֵק הַשָּׁקוּל וְהַבֵּן: עוֹד אֲבָאֵר לְךָ כִּי מַחֲלוֹקֶת הַפּוֹסְקִים הוּא אִיסּוּר דְּרַבָּנָן הֵיכִי שֶׁיֵּשׁ חֲזָקָה אִי מְקִילִין בְּסָפֵקוֹ אוֹ לָאו עַיֵּין יו"ד ק"י וּבַפְּרִיי שָׁם ומ"מ רֻבָּא וַדַּאי אַף בְּסָפֵק דְּרַבָּנָן לְחוּמְרָא דְּרֻבּוֹ כְּכֻלּוֹ: בְּכִתְבֵי א"א הָרַב ז"ל כָּתוּב לֵאמֹר כָּל שֶׁתַּשְׁמִישׁוֹ בַּיּוֹם נ"מ לְמָאן דְּבָעֵי בֵּיעֵי דְּדִיכְרָא וְיָהִיב לִי' הַנּוֹלָד בַּלַּיְלָה לָא מָצֵי לוֹמַר שֶׁל זָכָר הֵם וְקָשֶׁה אַמַּאי לֹא אָמַר נ"מ זוֹ] ותי' דְּאֵימַר יָצְאָה רֻבָּהּ וְחָזְרָה וְאֵין הוֹלְכִין בְּמָמוֹן אַחַר הָרוֹב וְרָשַׁמְתִּי שָׁם דְּתוֹסֶפֶת ר"פ הַמַּנִּיחַ הַטַּעַם דְּסָמוּךְ מִיעוּטָא לְחֻזְקַת מרי' והו"ל פַּלְגָא וּמִיעוּטָ' דְּמִיעוּטָא לָא אָמְרִינַן סָמוּךְ וְזֶה הֲוָה מִיעוּטָא דְּמִיעוּטָא כמ"ש הָר"ן ז"ל וְכַנִּרְאֶה מֵרַשְׁ"י ובס' ג"ו וש"ה דְּבַרְנוּ מִזֶּה וְאַיְ"ה כְּשֶׁאֲזַכֶּה לְהַדְפִּיס סְפָרָיו אֲבָאֵר זֶה וְחָתַמְתִּי שָׁם שְׁמִי יוֹסֵף מְלַמֵּד בֶּן הַמְחַבֵּר: פְּסָקָא ב"ש אוֹמְרִים שְׁאוֹר בְּכַזַּיִת מ"ט דְּמִסְתַּבֵּר טַעְמַיְיהוּ דב"ה דְּמִסְתַּבֵּר לְהַשְׁווֹתָן תַּרְוַיְיהוּ בְּכַזַּיִת וְהַצִּיּוּן א"י דַּהֲוָה לוֹמַר מִלַּת כו' וְקָאֵי אַחָמֵץ בִּכְכוֹתֶבֶת דְּהוּא עִיקַּר הַקֻּוּשְׁיָא: לְכְתּוֹב רַחֲמָנָא חָמֵץ כו'.

וְאִי דְּאֵין מַזְהִירִין מִן הַדִּין י"ל לְתוֹסְ' פְּסָחִים כ"ט ב' ד"ה רַב אַשִׁי דְּחָמֵץ אֵין לוֹקֶה אַף בְּקָנָה דְּנִיתַּק לַעֲשֵׂה וְלֹא יְצַוִּיר בָּטְלוּ לַחֲכָמִים דַּהֲשָׁבָתוֹ בְּכָל דָּבָר (א"נ אֲכָלוֹ זֶהוּ בִּיעוּרוֹ)

א"ש ולהרמז"ל פֵּ"א מחו"מ דְּקָנֶה לוֹקֶה י"ל לְשִׁטָּתֵיהּ בפ"ב מהמ"א דָּבָר הַנֶּאֱסָר בְּבֵיאוּר אֶפְשָׁר לְלָאו שֶׁלָּהֶן לָבֹא מק"ו כמ"ש בַּשֹּׁרֶשׁ הַתְּשִׁיעִי מִמִּנְיַן הַמִּצְוֹות א"כ הָא כְּתִיב אַךְ בְּיוֹם רִאשׁוֹן תַּשְׁבִּיתוּ שְׁאוֹר כו'.

וי"ל מִנַּלַן דְּאִיכָּא עֲשֵׂה בְּחָמֵץ דְּקִיל מִשְּׁאוֹר וי"ל מִדְּרָשָׁא דר' זֵירָא ועמ"ש בְּתוֹסְ' ד"ה דְּאָמַר ועמ"ש בִּפְתִיחָה לה' פֶּסַח: וּבֵית הִלֵּל צְרִיכִי כו'. לְכָאוֹרָה יִרְאֶה טַעַם פְּלוּגְתָּתָן לב"ש בְּרָאֲ"נ אֵין זֶה פִּרְכָא דְּרָאוּי לַאֲכִילָה וַדַּאי לְעִנְיַן אֲכִילָה צָרִיךְ לְמִכְתַּב כָּל מַחְמֶצֶת וְנִכְרְתָה דָּל"ת דְּאֵין רָאוּי לַאֲכִילָה משא"כ ראי' וב"ה סָבְרִי עִיקַּר טַעְמָא דב"י אָסְרָה תּוֹרָה מִשּׁוּם הַרְחָקָה שֶׁלֹּא יָבֹא לֶאֱכֹל כמ"ש הָרַשְׁבָּ"ץ בְּסֵפֶר יָבִין שְׁמוּעָה בְּמַאֲמַר חָמֵץ (דְּלָא כְּתוֹסְ' רַפָּ"ק דְּפְּסָחִים שֶׁנִּרְאֶה מִדִּבְרֵיהֶם לְהֵיפוּךְ וע"ש בְּחִדּוּשֵׁינוּ) וא"כ שְׁאוֹר דְּאֵין רָאוּי לַאֲכִילָה לֵיכָּא לְמִגְזַר אַטּוּ אֲכִילָה.

אוֹ ב"ה אָמְרִי דְּלָא נִימָא לְמִטְעֵי דְּטַעַם הָאִיסּוּר מִשּׁוּם אֲכִילָה לָכֵן כְּתִיב שְׁאוֹר וְאֵין רָאוּי לַאֲכִילָה ש"מ גְּזֵרַת הַכָּתוּב הוּא וַהֲלָכָה כב"ה דְּתַרְוַיְיהוּ בְּכַזַּיִת וְאִי דְּקַשְׁיָא מַה נ"מ כֵּינָן דְּאֵין לוֹקִין ח"ש אָסוּר מ"ה י"ל דל"ש חֲזִי לְאִצְטְרוֹפֵי כַּזַּיִת כא"פ (עמ"ש בְּפָרַיֵּי לי"ד ובס' ג"ו וש"ה) אוֹ דנ"מ שֶׁיְּהֵא מְזוּהָר בְּאַזְהָרַת לָאו דח"ש אֵין בּוֹ רַק אִיסּוּר לְחוּד עַיֵּין תוס' שְׁבוּעוֹת כ"ג ב' ד"ה דְּמוּקִי ולפ"ז ע"כ מוּכָח כר"מ זַ"ל דָּבָר הַנֶּאֱסָר בְּבֵיאוּר דאל"כ מַה נ"מ בִּפְלוּגְתָּתָן דְּאֵין מַזְהִירִין מֵהַדִּין אֲפִילּוּ אַזְהָרָה נָמֵי רַק כח"ש.

וּלְתוֹ' פְּסָחִים מ"א א' דְּנִרְאֶה דְּלָא סָבְרִי כהר"מ בַּעֲשֵׂה דְּצָלִי קֻדָּר י"ל דְּסָבְרִי אַזְהָרָה יָלִיף מק"ו לֹא מַלְקוּת וּבָרַיְיתָא הַשָּׁנוּיָ' בת"כ אוֹתָהּ תֹּאכְלוּ לֹא בְּהֶמָּה טְמֵאָה אַזְהָרָה מִנַּיִן אָמַרְתָּ ק"ו הוּבָא בכ"מ פ"ב ממ"א הַיְינוּ לְאַזְהָרָה וְעַיֵּין קָרְבַּן אַהֲרֹן וּכְבָר בֵּירַרְנוּ עִנְיָנִים אֵלּוּ בס' ג"ו וש"ה וְאַיְ"ה יְבֹאַר עוֹד וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: דְּאָמַר ר' זֵירָא פְּתַח הַכָּתוּב בִּשְׁאוֹר וְסִיֵּים בְּחָמֵץ לוֹמַר לְךָ זֶהוּ שְׁאוֹר וְזֶהוּ חָמֵץ כו' הִנֵּה רַשְׁ"י זַ"ל פ' בָּא פי' דְּמִיתּוּרָא דִּקְרָא כ' כָּל אוֹכֵל מַחְמֶצֶת וְנִכְרְתָה יָדְעִינַן בא"ע דְּקָאֵי אַשְׁאוֹר דְּבְחָמֵץ כְּתִיב אַזְהָרָה לָאוֹכֵל וְעוֹנֶשׁ כָּרֵת וכ"כ כָּאן ד"ה וְסִיֵּים דְּהָא אָתְיָא עָנְשׁוֹ עִם אַזְהָרָתוֹ (יִרְצֶה בְּחָמֵץ כְּבָר אָתְיָא עָנְשׁוֹ וְאַזְהָרָתוֹ) אֶלָּא מִדִּכְתִיב כָּל מַחְמֶצֶת וְלֹא כְּתִיב שְׁאוֹר דל"ש בא"ע כְּכָל מָקוֹם דְּהָא פָּתַח בִּשְׁאוֹר הֲוָה לְסַיֵּים בִּשְׁאוֹר ש"מ לוֹמַר לְהַשְׁווֹתָן דְּשִׁיעוּרָן א' הוּא.

וּמְשַׁנֵּי לב"ש בַּאֲכִילָה אה"נ וּבְרָאֲ"נ חֲלוּקִין וְהַשְׁתָּא צְרִיכָא דְּרָשָׁא דר"ז ומש"ה פָּתַח הַקְּרָא כו' כֵּן דָּל"ת יָלִיף אֲכִילָה מֵרָאֲ"נ שֶׁהֵן חֲלוּקִין ולב"ה מִסְּבָרָא שָׁווּין הֵמָּה וי"ל דְּצָרִיךְ קְרָא לְאַזְהָרַת אוֹכֵל שְׁאוֹר בְּלָאו דְּעוֹנֶשׁ שָׁמַעְנוּ אַזְהָרָה לֹא שָׁמַעְנוּ (עַיֵּין ר"מ בְּשֹׁרֶשׁ הַתְּשִׁיעִי בְּהָא דְּלֹא עָנַשׁ אא"כ הִזְהִיר אִם שַׁיָּיךְ בְּכָרֵת כו' פֶּסַח וּמִילָה כו' ומ"מ צָרִיךְ הֶיקֵּשָׁא לְלֶקוֹת עַל הָאוֹכֵל שְׁאוֹר דְּלָא יָדְעִינַן לָמָּה אִם לֹא מֵהֶיקֵּשָׁא) ועמ"ש בְּתוֹסְ' ד"ה דְּאָמַר: בפירש"י בד"ה שִׁיעוּרוֹ כו' דְּיוֹ כו' הלמ"מ עכ"ל עַיֵּין מהר"מ שי"ף דְּהָכִי נִיחָא דְּקְרָא לִשְׁאוֹר גּוּפֵי' והלמ"מ הִקְשׁוּ תו' ד"ה לוֹמַר קְרָא למ"ל וי"ל דמהלמ"מ אֵין מַזְהִירִין וְעוֹנְשִׁין רַק מַה שֶּׁבָּא בְּפֵירוּשׁ לָאו והלמ"מ דִּינוֹ כמ"ש וּכְבָר דִּבַּרְנוּ מִזֶּה בס' ג"ו וש"ה: בד"ה וְסִיֵּים כו' דְּהָא אָתְיָא עָנְשׁוֹ עִם אַזְהָרָתוֹ פֵּירַשְׁתִּיו בַּגְּמָרָא ד"ה [דַּאֲמַר ר"ז] דִּלְחָמֵץ ל"צ דְּאָתְיָא לי' כְּבָר עָנְשׁוֹ עִם אַזְהָרָה וְהַמְפָרֵשׁ דְּקָאֵי אַשְׁאוֹר אֵין לוֹ מוּבָן וְעַיֵּין רַשְׁ"י בָּא פְּסוּק י"ט וכ' כָּל מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכֵלוּ לְאַזְהָרַת שְׁאוֹר יעו"ש מִלְּשׁוֹן מַחְמֶצֶת שֶׁמְּחַמֵּץ אֲחֵרִים עַיֵּין רא"ם שָׁם וְעַיֵּין פְּסָחִים כ"ח ב' וְאֵלּוּ עוֹבְרִין אָמַר דְּצָרִיךְ לְנִתְחַמֵּץ מֻחָמַת

ד"א וצ"ע וע"ש בְּתוֹסְ' ד"ה דְּאָמַר: בד"ה לְעִנְיַן אֲכִילָה כו' כִּי הֵיכִי דְּבַאֲכִילָה הִשְׁוָה הַכָּתוּב אֲכִילַת חָמֵץ לְבִיעוּר שְׂאוֹר מִלַּת לְבִיעוּר אֵין לוֹ מָקוֹם כָּאן וצ"ל אֲכִילַת חָמֵץ לִשְׂאוֹר שֶׁשְּׁנֵיהֶם שִׁיעוּרָן בְּכַזַּיִת לְעִנְיַן אֲכִילָה יעו"ש: בְּתוֹסָפֶת בד"ה דְּאָמַר ר' זֵירָא כו' וא"ת לָמָּה לְהוּ לב"ה דר' זֵירָא וי"ל לֹא הַיְינוּ מֵשִׁים כָּרֵת אֶלָּא בְּחָמֵץ עכ"ל.

הִנֵּה לב"ש דְּבְרֵאשִׁ' חֲלוּקִי' שְׂאוֹר מֵחָמֵץ שֶׁזֶּה בְּכַזַּיִת וְזֶה בְּכַכּוֹתֶבֶת וְהֵ"א דְּיָלִיף אֲכִילָה מֵרֵאשִׁ' שֶׁיִּהְיוּ חֲלוּקִין דַּאֲכִילַת שְׂאוֹר בְּכַזַּיִת וַאֲכִילַת חָמֵץ בְּכַכּוֹתֶבֶת כְּמוֹ ראי' לְהָכִי צָרִיךְ דְּרָשָׁא דר' זֵירָא פְּתַח הַכָּתוּב בִּשְׂאוֹר וְסִיֵּם בְּחָמֵץ לוֹמַר לְעִנְיַן אֲכִילָה שָׁוִין משא"כ לב"ה מִסְּבָרָא שָׁוִין הֵמָּה כֵּינָן דְּאִית לְהוּ הַצְרִיכוּתָא וְלָמָּה לִי דְּרָשָׁא זוֹ וְאַהָא תִּרְצוּ דְּאִצְטְרִיךְ לְפִשּׁוּטוֹ לְחַיֵּיב כָּרֵת עַל הַשְּׂאוֹר וְלֹא כְּרַשִׁ"י בַּחֲזָמָשׁ יעו"ש וּמַהַרְשָׁ"א ז"ל הַזְקָשָׁה לוֹ דא"כ מַה פָּרִיךְ לב"ש מר"ז דִּלְמָא נָמֵי לְחַיֵּיב כָּרֵת עַל הַשְּׂאוֹר לֹא לְהַשְׁווֹתָן וְאִי דלב"ש דְּלֵית לְהוּ צְרִיכוּתָא א"צ לְחַיֵּיב כָּרֵת עַל הַשְּׂאוֹר דְּנָפִיק מק"ו דְּחָמֵץ שֶׁאֵין סוֹבְרִין פִּירְכָא זוֹ דְּאֵין רָאוּי לַאֲכִילָה אַבַּתִּי אִי מק"ו הָיִיתִי אוֹמֵר דַּיּוֹ לבמ"ה לִהְיוֹת כַּנִּדּוֹן בְּכוֹתֶבֶת (דְּיָלִיף אֲכִילָה מֵרֵאשִׁ') לְכָךְ כָּתַב בְּהֶדְיָא כָּל מַחְמָצֶת לוֹמַר דְּשִׁיעוּרוֹ זֶה לֹא כְּשִׁעוּרוֹ זֶה.

וְאַהָא תֵּירֵץ מָהַרְשָׁ"א ז"ל דְּאַדְרַבָּא קְרָא מִדְּפָתַח בַּשְּׂאוֹר וְסִיֵּים בְּחָמֵץ וַדַּאי הֵיקֵּשׁ' מַשְׁמַע לְהַשְׁווֹתָן יַחַד א"כ אַדְרַבָּא מִגְּרַע גָּרַע מַה, שֶׁכָּתַב בְּפֵירוּשׁ אֶלָּא ע"כ הַאי כְּדִינֵי' וְהַאי כְּדִינֵי כְּמוֹ שֶׁחֲלוּקִין בִּרְאֵי' א"כ לֹא לִכְתּוֹב כְּלָל כָּל מַחְמָצֶת כָּרֵת עַל הַשְּׂאוֹר וְנִילּוֹף מק"ו דְּחָמֵץ ול"ש דַּיּוֹ דְּאוֹקְמֵי' כָּל חַד אַדִּינֵי' כְּמוֹ בִּרְאֵי'.

וְזֶה דְּפָרִיךְ וב"ש לֵית לְהוּ דר"ז. וּמְשַׁנֵּי בַּאֲכִילָה כ"ע לָא פְּלִיגִי דִּבְכַזַּיִת וּבָא הַכָּתוּב לְהַשְׁווֹתָן שֶׁיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם בְּכוֹתֶבֶת בַּאֲכִילָה דְּיָלִיף אֲכִילָה מֵרֵאשִׁ' בְּחָמֵץ וּמִינָּהּ לִשְׂאוֹר דְּאָתְיָא מִינֵּי' נָמֵי אֵין חַיֵּיב כָּרֵת עַד שֶׁיֹּאכַל כּוֹתֶבֶת וּרְאֵי' לוֹקֶה עַל שְׂאוֹר בְּכַזַּיִת וְשָׁאנֵי כָּרֵת כו'.

וה"ה לְעִנְיַן מַלְקוּת עַל אֲכִילָה שִׁיעוּרֵיהֶן שָׁוִין בְּכַזַּיִת וּבִיעוּר פְּלִיגִי כו'. וְנִרְאֶה שט"ס כָּפַל בַּדְּפוּס בְּמָהַרְשָׁ"א במ"ש דְּאִי מדר' זֵירָא וצ"ל דְּאִי לָאו דְּרַבִּי זֵירָא יעו"ש וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: וּלְפִי מ"ש בַּגְּמָרָא אִיכָּא לְעִיוּנֵ' בי' דִּלְעִנְיַן אֲכִילָה לְמֵילַף כָּרֵת שְׂאוֹר מֵחָמֵץ י"ל דְּגַם לב"ש פָּרְכִינַן שֶׁכֵּן אֵין רָאוּי לַאֲכִילָה וְלֹא נֶהֱנָה וְדַוְקָא בִּרְאֵי'.

י"ל דְּאֵין זֶה פִּירְכָא דְּלָאו בְּטַעֲמָא תַּלְיָא מִלְּתָא אוֹ דְּאֵין עוֹנְשִׁין מִן הַדִּין אַף עוֹנֶשׁ כָּרֵת כְּנִרְאֶה מִתּוֹסְ' חֻלִּין קט"ו ב' יעו"ש וְעַיֵּין זְבָחִים בְּרַשִׁ"י ספ"ק ועמ"ש בס' ג"ו כְּלָל א' יעו"ש וּלְעִנְיַן ב"י יָלְפִינַן (ב"ש) שְׂאוֹר מֵחָמֵץ דְּאַזְהָרָה בְּלֹא מַלְקוּת יָלְפִינַן שַׁפִּיר לְשִׁיטַת הַתּוֹסָפֶת כמ"ש בַּגְּמָרָא: פְּסָקָא ומוֹדִים שֶׁאִם שָׁחַט כו' וְהוּא שֶׁיֵּשׁ לוֹ דָּקָר נָעוּץ מבע"י וְהָא עֲבִיד כְּתִישָׁה כו' הִנֵּה מִלַּת מבע"י אֶפְשָׁר לָאו דַּוְקָא וּכְאִלּוּ אָמַרשֶׁיְּהֵא דָּקָר נָעוּץ כְּבָר וּלְתוֹ' ד"ה וְאֵינוֹ דמבע"י הַזָּמָנָה דְּלָא לְמֵהְוֵי מֻזְקָצֶה וְאָמְנָם רָאוּי שֶׁתֵּדַע דְּלָאו דַּוְקָא לב"ה ה"ה לב"ש לְכַתְּחִלָּה דַּוְקָא דָּקָר נַעֲנָן הָא לא"ה לָא יִשְׁחוֹט די"ט עֲשֵׂה ול"ת וְלֹא דָּחֵי לָהּ עֲשֵׂה דְּכִיסּוּי ואע"ג דְּצוֹרֶךְ אוֹכֶל נָפֶשׁ הוּא וְלָמָּ"ד קְצִירָה וְכַדּוֹמֶה מִדְּרָבָּנָן אָסוּר וְהָא ב"ש מַתִּירִין אִיסּוּר דְּרַבָּנָן לְצוֹרֶךְ שִׁמְחַת י"ט י"ל בִּנְיָן וַאֲרִיגָה אע"פ לְצוֹרֶךְ אוֹכֶל נָפֶשׁ מ"מ אָסוּרִין מ"ה כמ"ש המ"מ הֲבִיאוּ הב"י רֵישׁ סִימָן תצ"ה וּבְלוֹאַר בְּפָרָיִן וּבַפְּתִיחָה אַיְ"ה.

וְהָא דְּפָרִיךְ וְהָא עֲבִיד כְּתִישָׁה יֵשׁ לִרְאוֹת דְּחוֹפֵר לָאו בְּעִידָנָא משא"כ כּוֹתֵשׁ בַּהֲדֵי דְּכְתִישׁ מְכַסֵּי כמ"ש לְקַמָּן ח' ב' יעו"ש וי"ל: דַּף ח' ע"א גְּמָרָא הַחוֹפֵר וא"צ אֶלָּא לֶעָפָר פָּטוּר ופירש"י דַּהֲוָה מְקַלְקֵל כו' ותו' פֵּירְשׁוּ ד"ה וְאֵינוֹ דַּהֲוָה מְלָאכָה שֶׁאֵצֶ"ל וּבֶאֱמֶת רַשִׁ"י פי' לכ"ע אַף לר' יְהוּדָה וְכִדְאִיתָא בַּחֲגִיגָה יו"ד א' וַהֲרֵי הרמז"ל פָּסַק בַּפֵּ"א מִשַּׁבָּת כר"י רַק בְּמָקוֹם שֶׁמְּקַלְקֵל חֲצֵרוֹ אָז פָּטוּר וְכֵינָן שֶׁכֵּן טוֹב יוֹתֵר לְפָרֵשׁ אַלִּיבָּא דְּהִלְכְתָא וכפירש"י כָּאן: פִּסְקָא שֶׁאֵפֶר כִּירָה מוּכָן הוּא כו' וְאֵפֶר כִּירָה כו' שִׁי"ן בְּמָקוֹם וָי"ו אָמַר ר"י אֲמַר] רַב הֶוסֵק בי"ט אָסוּר הַיְינוּ לְכַתְּחִלָּה לִשְׁחוֹט אֲבָל אִם שָׁחַט לֹא הֶעֱמִידוּ דִּבְרֵיהֶם אִיסּוּר מֻקְצֶה נָגֵד כִּיסּוּי תו' ד"ה אָמַר ר' יְהוּדָא בְּשֵׁם יְרוּשַׁלְמִי וכ"פ הַמְחַבֵּר בתצ"ח סט"ו יעו"ש וְשָׁם נֶאֱמַר בהג"ה דְּטוֹב לְכַסּוֹת בְּדָקֶר נָעוּץ מֵאֵפֶר שֶׁהֲוֹסֵק בי"ט וא"כ הי' מָקוֹם לְדָחוֹק וְלוֹמַר שֶׁאֵפֶר טַעְמָא יָהֵיב לְמִלְתֵי' אִם אֵפֶר כִּירָה בי"ט מוּכָן הוּא לְדָבָר זֶה שֶׁמְּוֻתָּר לְכַסּוֹת אִם שָׁחַט אע"פ דְּמֻקְצֶה כְּעֵין שֶׁל תּוֹרָה (עַיֵּין לְעֵיל גַּבֵּי סָפְקָא אֲסוּרָה וּבְמָהֲרְשָׁ"א שָׁם) כ"ש דְּקָר נָעוּץ דְּרַק אִיסּוּרָא דְּמְקַלְקֵל אוֹ מְלָאכָה שֶׁאֵצֶ"ל פְּשִׁיטָא דְּשָׁרֵי דְּיֵעָבֵד בְּאִם שָׁחַט אֶלָּא דְּלִישָׁנָא שֶׁאֵפֶר כִּירָה מוּכָן הוּא מַשְׁמַע לְכָל מִילֵי וְהַיְינוּ אַף לְכַתְּחִלָּה וּלְהָכִי צ"ל שִׁי"ן בְּמָקוֹם וָי"ו וְעָלָה אָמַר ר' יְהוּדָא ל"ש אֶלָּא מעי"ט כֵּינָן דְּלְכַתְּחִלָּה מַיְירִי: וְאָמַר ר' יְהוּדָא מַכְנִיס מָלֹא קֻוְפָּתוֹ עָפָר כו' לְרַשִׁ"י אַשְׁמְעִינַן מַה שֶּׁלָּא אַשְׁמְעִינַן בְּבָרַיְיתָא דְּלָא בָּטֵל אג"ק דְּהָתָם הִכְנִיס הַרְבֵּה לְגִנָּתוֹ מְכַסִּין בּוֹ אעפ"י שֶׁלֹּא יִיחֵד קֶרֶן זָוִיוֹת הָא מְעַט לְגִנָּתוֹ בָּטֵל הוּא הוֹאִיל וְלִגְנָה הִכְנִיס וּמָלֵא קֻוְפָּתוֹ אַף מְעַט שָׁרֵי בְּיִיחֵד לוֹ קֶרֶן זָוִיוֹת ומ"מ בֵּין הַרְבֵּה לְגַבָּהּ אוֹ מְלֹא קֻוְפָּתוֹ עוֹשֶׂה כָּל צְרָכָיו ול"ד לְכַסּוֹת בּוֹ כֵּן פירש"י לְהֶדְיָא ד"ה הִכְנִיס דַּעְתּוֹ עַל כָּל צְרָכָיו.

אֲבָל הַתּוֹסְ' ד"ה וְאָמַר ר' יְהוּדָא פירש"י דְּלִגְנָה דַּוְקָא לְכַסּוֹת שָׁרֵי הָא לְכָל צְרָכָיו לֹא וּמְלֹא קֻוְפָּתוֹ לְכָל צְרָכָיו וְזֶה יוֹרֶה כפי' ר"ת לְקַמָּן ט' ב' ד"ה מֻוְחְלֶפֶת הַשִּׁיטָה דלב"ה לְכַתְּחִלָּה שָׁרֵי בְּדָקֶר נָעוּץ מִשּׁוּם שִׂמְחַת י"ט ה"ה מֻקְצֶה (עמ"א תצ"ח אוֹת ל"א דְּמֻקְצֶה קִיל לי' מִדָּקֶר יעו"ש וּמִיהוּ מִתּוֹסְפֶת שָׁם מֻוְחְלֶפֶת מוּכָח כפי' הב"י דְּטִפֵּי עָדִיף דָּקֶר נָעוּץ מִמֻּקְצֶה שֶׁהֲרֵי כָּתַב ר"ת דְּמֻקְצֶה אָסוּר לִשְׁחוֹט לְכַתְּחִלָּה יעו"ש ויבוֹאַר עוֹד שָׁם).

ועט"ז תצ"ח אוֹת י"ז תָּמַהּ עַל מ"ש הב"י בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א דְּלִגְנָה דַּוְקָא דְּיֵעָבֵד מְכַסֶּה. וּבְגְמָרָא מַשְׁמַע לְכַתְּחִלָּה וכפירש"י יעו"ש אֱמֶת שֶׁרַשִׁ"י פי' דַּעְתִּי' לְכָל צְרָכָיו וכמ"ש הַמְחַבֵּר שָׁם אֲבָל הַתּוֹסְ' כָּתְבוּ דַּוְקָא לְכַסּוֹת וּמִיהוּ הַתּוֹסְ' לפי' ר"ת כ"כ וְכִדְכָתֵיבְנָא אֲבָל הָרַשְׁבָּ"א סוֹבֵר מֻוְחְלֶפֶת הַשִּׁיטָה לֹא כפי' ר"ת מִדְּאָסַר לְכַתְּחִלָּה.

ע"כ קַשְׁיָא לי' שַׁפִּיר להט"ז וְאָמְנָם מֻוָתָּר לְכַסּוֹת אֵין מוֹכִיחַ דְּלְכַתְּחִלָּה קָאָמַר אֵימָא אִם שָׁחַט קָאָמַר דְּמְכַסֶּה בָּהּ. ועמ"ש בְּסָמוּךְ בְּהָא דְּפָרִיךְ וּלְכַסְיֵיהּ כר' יְהוּדָא: וְאִי אִיתָא לְכַסְיֵיהּ כר' יְהוּדָא לפירש"י קָאֵי אַדְּיֵעָבַד.

אִם שָׁחַטוּ אֵין מְכַסִּין וּלְתוֹסְ' ד"ה וְאִי אִיתָא אַרִישָׁא פָּרִיךְ וּכְפֵי' ר"ת לְקַמָּן כו' וְיֵשׁ לְרַאוֹת לְרַשִׁ"י א"ש מִבָּרַיְיתָא דְּלִגְנָה כו' עָפָר הַרְבֵּה אֲבָל מְלֹא קֻוְפָּתוֹ בָּטֵיל אג"ק וְלֵיתָא לדר' יְהוּדָא משא"כ לתו' ד"ה וְאָמַר ר' יְהוּדָא דְּבָרַיְיתָא דַּוְקָא לְכַסּוֹת וְרַב יְהוּדָא בְּהֶזְמִין אַף כָּל צְרָכָיו א"כ מִבָּרַיְיתָא נָמֵי יָדְעִינַן דְּמְלֹא קֻוְפָּתוֹ עכ"פ לְכַסּוֹת שָׁרֵי וְתִקְשֶׁה מִבָּרַיְיתָא לְבָרַיְיתָא דְּכוֹי וְאִם נֶאֱמַר לְכַסּוֹת דְּיֵעָבֵד קָאָמַר לֹא לְכַתְּחִלָּה וכ"ד הָרַשְׁבָּ"א הוּבָא בט"ז

תצ"ח אוֹת י"ז וְאַף שֶׁפֵּירֵשׁ בע"א הֲרֵי הפר"ח שָׁם אוֹת י"ז פֵּירֵשׁ דְּבְרֵי הָרַשְׁבָּ"א דְּלִכַתְּחִלָּה אָסוּר.

(וּמִיהוּ הט"ז חוֹלֵק בֵּין גַּגּוֹ וּמִיָּד לְסוֹד בֵּיתוֹ בֵּין לְגִנָּה וְאֵין ראי' מִיְּרוּשַׁלְמִי וְאַיְ"ה בְּפִרְיֵי יְבוֹאַר זֶה) והפר"ח בתצ"ח כָּתַב דְּמִתּוֹסֶפֶת מַשְׁמַע אַף לְכַתְּחִלָּה מְכַסִּין בְּהֶכְנִיס לְגִנָּה וַהֲרֵי אַתָּה רוֹאֶה לְכְאוֹרָה שֶׁאֵינוֹ כֵּן דא"כ תִּקְשֶׁה מִבָּרַיְיתָא דְּהֶכְנִיס לְבָרַיְיתָא דְּכוֹי דְּשָׁכִיחַ הוּא שֶׁמַּכְנִיס מִלֹּא קֻנְפָּתוֹ עָפָר וְאַמַּאי אֵין מְכַסִּין בּוֹ אֶלָּא בָּרַיְיתָא דְּיֵעֲבַד בְּאֹם שָׁחַט וְקֻוְשְׁיַת הַגְּמָרָא מֵרִישָׁא אֵין שׁוֹחֲטִין.

וּלְכָךְ פָּרִיךְ מֵרַב יְהוּדָא וי"ל בְּדוֹחֵק דְּנַדַּאי הֶכְנִיס מָלֹא קֻנְפָּתוֹ עָפָר וְהַזְּמִין מֵהֵיכִי תַּיְתֵי דְּאֵין שָׁרֵי לַעֲשׂוֹת כָּל צָרְכָיו (אֶלָּא כפרש"י דָּלֶ"ת דְּבָטֵל אג"ק וְהַתּוֹסְ' הוֹסִיפוּ לוֹמַר דְּכָאן אַף כָּל צָרְכָיו) וּבָרַיְיתָא דַּוְקָא לְכַסּוֹת.

אֲבָל מוֹדִים לְרַשְׁ"י דְּרַב יְהוּדָא אַשְׁמְעִינַן דָּלֶ"ת דְּבָטֵל הוֹאִיל וּמְעַט הוּא ומש"ה פָּרִיךְ מר' יְהוּדָא: וּלְטַעְמָיְךָ לְכַסּוֹת בָּאֵפֶר כִּירָה אוֹ דֶּקֶר נָעוּץ כו' כ"ה הַגֵּירְסָא בְּרַשְׁ"י דְּקָאֵי אַדְּיֵעֲבַד וְיֵשׁ אֵין גּוֹרְסִין ד"נ.

ותו' מְקַיְּמִין הַגֵּירְסָא לפיר"ת אַרַישָׁא כו' וְהִנֵּה סָפֵק ד"ת אִי מ"ה לְחוּמְרָא אִי לָאו מַחֲלוֹקֶת יְשָׁנָה הוּא כַּיָּדוּעַ וְלָמָּ"ד דְּרַבָּנָן א"כ כּוֹי מ"ה א"צ כִּיסּוּי כ"א מִדְּרַבָּנָן וא"כ א"א לְגָרוֹס ד"נ דְּמַאי חָזִית לַעֲבוֹר דְּרַבָּנָן בְּקוּם וַעֲשֵׂה ד"נ מְלָאכָה שֶׁאֵצֶ"ל אוֹ מְקַלְקֵל כו' מוּטָב לִדְחוֹת כִּיסּוּי דְּרַבָּנָן בשוא"ת דְּהָכִי עָדִיף טְפֵי כר' יְהוֹשֻׁעַ בְּעֵירוּבִין ק' א' וּבִזְבָחִים מַתַּן ד' בְּמַתַּן א' שוא"ת עָדִיף וְהָכִין הִלְכְתָא בְּכָל הָאִיסּוּרִין וכ"ת כִּי אָמְרִינַן סָפֵק מ"ה שָׁרֵי בְּלָאוְיָן לֹא בְּקוּם וַעֲשֵׂה.

הָא בֵּורְכָא דְּלָאו ל"ת חָגְמָר מַעֲשֶׂה כִּבְרִישׁ יְבָמוֹת. וְאַפְּ"ה לָמְדוּ מְלֹא יָבֹא מֵוֹתָר וַדַּאי הָא סָפֵק יָבֹא לִשְׁאָר אִיסּוּרִין כ"ש בְּעָשִׂין כה"ג אֶלָּא כְּדַאָמְרָן: וְהֶוֵי יוֹדֵעַ שֶׁרַשְׁ"י כָּתַב הַגֵּרְסָ' לְכַסְיֵיהּ בְּדֶקֶר נָעַץ אוֹ אֵפֶר כִּירָה וְלִכְאוֹרָה בְּכִיוּוּן מְהַפְּךְ הַגֵּירְסָא דְּסוֹבֵר לֹא זוֹ אַף זוֹ ד"נ אוֹ אֵפֶר כִּירָה הֲוֹסֵק בי"ט וא"ש טוּבָא דְּאֵפֶר כִּירָה בי"ט שְׁכִיחַ טְפֵי מִמְּלֹא קֻנְפָּתוֹ עָפָר אֶלָּא ע"כ דְּלִית לי' וּבְגַבְרָא עַרְטַלַאי ה"נ דְּלִית לי' מְלֹא קֻנְפָּתוֹ וְעַיֵּין תוס' ד"ה אִי הָכִי וּמָה אֲעֲשֶׂה שֶׁרַשְׁ"י פי' ד"ה ה"ג כו' דִּבְהֶדְיָא תְּנַן דְּמוּכָן הוּא (וְאִילּוּ) [וְאוּלַי] כַּוָּנָתוֹ אֵפֶר שֶׁהֲוֹסֵק בי"ט וְאַסֵּיפָא פָּרִיךְ לְשִׁיטָתִי' וְשָׁרֵי דְּיֵעֲבַד בְּהֲוֹסֵק בי"ט וְלֹא זוֹ ד"נ אַף בְּהֲוֹסֵק בי"ט (כמ"ש הָרַב בתצ"ח סט"ו) הָא בַּמִּשְׁנָה מַיְירֵי בְּהֲוֹסֵק מעי"ט וּמוּכָן הוּא אֲבָל בי"ט לָאו מוּכָן הוּא אֶלָּא דְּכִיסּוּי ד"ת עִיקַּר מֻוקְצֶה דְּרַבָּנָן וְהַתּוֹסְ' ד"ה א"ה לְשִׁיטָתָם בד"ה וְאִם אִיתָא לְכַסְיֵיהּ שֶׁפֵּירְשׁוּ קֻוְשְׁיוֹת הַגְּמָרָא אַרִישָׁא א"ש א"ה משא"כ לְרַשְׁ"י דְּהַקֻּוְשְׁיָא אַסֵּיפָא לֹא יִתְיַישֵׁב א"ה דִּבְלֹא ר' יְהוּדָא נָמֵי תִּקְשֶׁה מ"ש סָפֵק מִנַּדַּאי דְּנַדַּאי אֵפֶר שֶׁהֲוֹסֵק בי"ט שְׁכִיחַ עכ"פ כְּמוֹ מָלֵא קֻנְפָּתוֹ עָפָר וּבְאַמַּאי בתו' אַיְ"ה וְאַגַּב גְּרָרָא רָאִיתִי לְהָעִיר בְּכָאן הֶעָרָה אַחַת וְזוֹ תָּוָאָרָהּ דַּע דְּהַמְחַבֵּר בתצ"ח סט"ו פָּסַק דְּאָמַר כִּירָה שֶׁהֲוֹסֵק בי"ט.

אִם אֵין רָאוּי לִצְלוֹת בּוֹ בֵּיצָה אֵין שׁוֹחֲטִין לְכַתְּחִלָּה וְאִם שָׁחַט מְכַסֶּה בּוֹ וְהָרַב מִדְּשָׁתַק אוֹדֵי לי' בָּזֶה וּבְסִימָן תמ"ו ס"א מוֹצֵא חָמֵץ בְּבֵיתוֹ כָּתַב שֶׁאָסוּר לְטַלְטְלוֹ וְכָתַב מ"א דְּטִלְטוּל דְּרַבָּנָן דָּחֵי לַעֲשֵׂה תַּשְׁבִּיתוּ וְכַמָּה תֵּירוּצִים נֶאֱמְרוּ בָּזֶה יעו"ש וְכָל הַתֵּירוּצִים שַׁיָּיכִים גַּם כָּאן.

וְאָמְנָם לְמ"ש המ"א דְּהַמַּשְׁהֶה וְדַעְתּוֹ לְבַעֲרוֹ אֵין עוֹבֵר עָלָיו א"ש. יעו"ש ומ"ש בְּפִרְיֵי שָׁם וְאָמְנָם הרמז"ל הֵבִיאוּ הפר"ח דְּבָרָיו סוֹבֵר כָּל שֶׁאָסוּר מִשּׁוּם מֻקְצֶה אָסוּר לְכַסּוֹת בּוֹ וְכָתַב הַטַּעַם דְּיֵשׁ כֹּחַ בְּיַד חֲזַ"ל לַעֲקוֹר דָּבָר מ"ה בשוא"ת כִּדְאִיתָא בְּאֵשָׁה רַבָּה וכמ"ש הַתּוֹסָ' ע"ב ד"ה תָּנֵי ר' זֵירָא יעו"ש: וְהִנֵּה יֵשׁ לְחַלֵּק וַדַּאי יֵשׁ כֹּחַ בְּיַד חֲזַ"ל לִגְזוֹר גְּזֵרָה שֶׁרָאוּ שֶׁיֵּשׁ צוֹרֶךְ בַּגְּזֵרָה זוֹ שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ לְהַתִּיר חֶלְבּוֹ וְכַדּוֹמֶה בשוא"ת.

משא"כ מֻקְצֶה דְּלָאו אַמְצַנּוֹת כִּיסּוּי בְּפֵירוּשׁ גָּזְרוּ אֶלָּא בִּדְבַר הָרְשׁוּת אָמְרוּ מֻקְצֶה אָסוּר וא"כ הֵיכִי דְּיֵשׁ מ"ע דְּכִיסּוּי כָּל בד"ת הֲוָה דָּחֵי עֲשֵׂה ה"ה כָּאן. אֶלָּא די"ט עֲשֵׂה ול"ת.

וּרְאָיָ' מִשּׁוֹפָר דְּאֵין מְפַקְּחִין כמ"ש המ"א בתמ"ו בְּשֵׁם הָרָן"ן זַ"ל: וְדַע דהרמז"ל פ"ג מה' י"ט הֵ"א כָּתַב בְּפֵירוּשׁ דְּעָפָר אוֹ אֵפֶר שֶׁאָסוּר לְטַלְטְלוֹ אִם עָבַר וְשָׁחַט אֵין מְכַסִּין בּוֹ דְּלָא כַּיְרוּשַׁלְמִי שֶׁהֵבִיאוּ הַתּוֹסָ' ד"ה אָמַר רַב יְהוּדָה.

וְעַיֵּן בהגמ"י שָׁם אות א' וא"כ ע"כ אַף בְּדָקָר נָעוּץ מבע"י שֶׁהוּכַן עכ"פ יֵשׁ בּוֹ אִיסּוּר דְּרַבָּנָן דַּעֲבִיד גַּוְמָא וְכִדְרַ' אַבָּא אַלְמָא הִתִּירוּ אִיסּוּר דְּרַבָּנָן בְּדִיעֲבַד עכ"פ לְכַסּוֹת. וְאַמַּאי בְּאֵפֶר מֻקְצֶה הֶעֱמִידוּ דִּבְרֵיהֶם.

וע"כ צָרִיךְ לְחַלֵּק בְּמֻקְצֶה הֶחְמִירוּ דַּהֲוָה כְּעֵין שֶׁל תּוֹרָה וּרְאָיָתוֹ מִגְּמָרָא דְּתַנְיָא כְּוָתֵ' כְּשֶׁאָמְרוּ אֵפֶר כִּירָה מוּכָן מעי"ט. אֲבָל בי"ט לֹא.

מַשְׁמַע אַף דְּיֵעָבֵד נָמֵי לֹא וְגַם לֹא הי' צָרִיךְ לוֹמַר שֵׁי"ן בְּמָקוֹם וָי"ו אֶלָּא כמ"ש ולפ"ז יָפֶה כָּתַב בב"י וְנִמְשַׁךְ אַחֲרָיו הָרַב בתצ"ח סט"ו דְּטוֹב בְּדָקָר נָעוּץ מֵאֵפֶר מֻקְצֶה שֶׁהֲרֵי הרמז"ל אוֹסֵר אַף דְּיֵעָבֵד בְּמֻקְצֶה וּנְהִי דְּלִית הִלְכְתָא כְּוָתֵ' מ"מ טוֹב לָצֵאת יְדֵי כֻּלָּם בְּשֶׁיֵּשׁ ד"נ וְאָ"ה בְּפִרְיֵי יְבוֹאַר עוֹד וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: בפירש"י בד"ה וְהָא קָעָבִיד כְּתִישָׁה לְרַב יְהוּדָא פָּרִיךְ כו' דְּכָבָר חָפוּר וְעוֹמֵד הוּא אֲבָל בְּלֹא רַב יְהוּדָא י"ל דַּעֲשָׂה דּוֹחֶה לל"ת כִּדְרָבָא שַׁבָּת כ"ד ב' די"ט ל"ת לְחוּד דְּלָא כְּרַב אַשִׁי שָׁם (עתו' ח' ב' ד"ה סוֹף סוֹף יעו"ש) וּמַיְרֵי אִי מַשְׁהֶה לָעֶרֶב יְהֵא נִבְלָע בַּקַּרְקַע וְכִדְבָעִינַן לְמֵימַר לְקַמַּן אַיָ"ה וּפְלִיגִי ב"ש וב"ה דלב"ש שָׁרֵי לְכַתְּחִלָּה לִשְׁחוֹט דְּלֹא אָמְרָה תּוֹרָה אָסוּר לִשְׁחוֹט אֶלָּא כְּשֶׁשָּׁחַט כְּסָה וּכְשֶׁיִּשְׁחוֹט יִדְחֶה עֲשֵׂה לל"ת וב"ה סָבְרֵי לְכַתְּחִלָּה לֹא יִשְׁחוֹט אֲבָל אִם שָׁחַט חוֹפֵר וְיכַסֶּ' דְּיִדְחֶה עֲשֵׂה לל"ת אֲבָל לר' יְהוּדָא קַשְׁיָא ועמ"ש בַּגְּמָרָא די"ל דְּקָר נָעוּץ בָּעֵינַן דְּבִעְיָדָנָא משא"כ כְּתִישָׁה יעו"ש: וֶהָוֵי יוֹדֵעַ דְּבִירוּשַׁלְמִי דְּפִרְקִין אַפְסָקָא דְּאֵפֶר כִּירָה מוּכָן הָדָא דַּאֲמַרְתְּ שֶׁהֻוסַק מבע"י (כְּרַב בַּגְּמָרָא דִּילָן) בד"א שֶׁלֹּא שָׁחַט אֲבָל שָׁחַט מוּטָב שֶׁיִּטּוֹל אֵפֶר הֻוסַק בי"ט מִמַּה שֶׁיַּחְפּוֹר בַּדֶּקֶר וְיכַסֶּה הֶבִיאוֹ הפ"ח, וְהִנֵּה פְּשַׁט דְּבָרָיו מַשְׁמַע דאד"נ קָאֵי כְּרַב זְרִיקָא וְאַפ"ה טוֹב בָּאֵפֶר מֻקְצֶה דְּלִית בי' דְּרָרָא ד"ת מֵחוֹפֵר וא"צ אֶלָּא לְעַפְרָא דְּיוּכַל לָבֹא לִידֵי אִיסּוּר תּוֹרָה זֶהוּ שִׁיטַת הב"ח והמ"א והפר"ח בתצ"ח וְהֵבִיא דַּעַת הָרַשְׁבָּ"א כֵּן בְּסָמוּךְ אֲבָאֵר שי"ל) אֲבָל הב"י והט"ז שָׁם אוֹת מ"ו פֵּירְשׁוּ הַיְרוּשַׁלְמִי דְּהָא דְּעָדִיף מֻקְצֶה וְנוֹלָד חֲפִירָה הַיְינוּ בְּאֵין ד"נ אֲבָל ד"נ עָדִיף מִנּוֹלָד וכ"כ הָרַב בהג"ה בתצ"ח.

סט"ו יעו"ש וְהִנֵּה י"ל הַיְרוּשַׁלְמִי חוֹלֵק עִם ר' זְרִיקָא וְסוֹבֵר אַף בְּאֵין ד"ה נָמֵי שָׁרֵי דְּיֵעָבֵד דְּלֵיכָּא ד"ת דְּחוֹפֵר וא"צ אֶלָּא לַעֲפָרָה פָּטוּר אֲבָל אָסוּר אֲפִילּוּ בְּאֵין ד"נ דבד"נ נָמֵי כָּל שֶׁסְּבִיבוֹ קָשֶׁה שַׁיָּיךְ חוֹפֵר כִּדְמַסִּיק וכמ"ש הַתּוֹסָ' ד"ה בְּעָפָר וּמִיהוּ כְּתִישָׁה שַׁיָּיךְ בְּאֵין

ד"נ אִם לֹא בְּעָפָר מְפֹרָר וְיָבֵשׁ מִיָּד כְּשֶׁחוֹפֵר נִפְרָר מִמֵּילָא אוֹ חָפוּר וְעוֹמֵד וְאֵין דֶּקֶר נָעוּץ שֶׁלֹּא הִזְמִין אָז אֵיכָא תַּרְתֵּי מֻוקְצָה וְאִיסּוּר חֲפִירָה דְּרַבָּנָן משא"כ נָעוּץ דְּהִזְמִין עָדִיף חֲפִירָה מִנּוֹלַד וכ"ז מִפְּנֵי שֶׁסּוֹבֵר שֶׁסְּבָרָא פְּשׁוּטָה הִיא בְּעֵינֵי הב"י דַּחֲפִירָה דְּרַבָּנָן קִיל טְפֵי לְעִנְיַן כְּסוּי מִנּוֹלַד וּמֻוקְצָה דְּאִית סָמַךְ מ"ה מִקְרָא וְהֵכִינוּ דְּמֻוקְצָה הֲוָה כְּעֵין תּוֹרָה (וז"ש כ"פ מִדְּרַבָּנָן וַאֲסָמְכִינְהוּ אַקְרָא נ"מ לְהַחְמִיר בְּסָפֵיקָן וְכַדּוֹמֶה וְאַיָּ"ה בש"ה יִתְבָּאֵר זֶה) וְרָאִיתִי לְהט"ז בתצ"ח אוֹת י"ו דְּבָרִים מְקוֹשְׁשֵׁי הַהֲבָנָה לֹא זָכִיתִי לַהֲבִינָם לִכְאוֹרָה במ"ש חוֹפֵר הֲוָה ד"ת ומ"ש לר"ת לב"ה שָׁרֵי חוֹפֵר מַמָּשׁ הַמְעַיֵּן בְּתוֹסָ' ט' ב' ד"ה אָמַר ר"י כו' כָּתְבוּ דב"ה בָּעֵי ד"נ וּכְבָרָאִיתִי בְּסֵפֶר נִדְפַּס מֵחָדָשׁ בְּיִקּוּשׁ מְחִילָה מֵאֲדוֹנֵינוּ הַמֶּלֶךְ דָּוִד וְאֵין צוֹרֶךְ לוֹ כִּי דִּבְרֵי הַט"ז שָׁרִירִין וְקַיָּימִין כִּי ר"ת לְפֵירוּשׁוֹ מֻוְחֶלֶפֶת וב"ה סָבְרִי שׁוֹחֵט לְכַתְּחִלָּה וַיַּחְפּוֹר כו' וּבְטָעוּת נִשְׁנָה בְּעִדִּיוֹת כו' פָּסַק,, וְכֵן שָׁמַע מֵאָבִיו דא"צ הַכָּנָה כְּלָל כִּי ב"ה מַתִּירִין לַחְפּוֹר מַמָּשׁ וכ"ש שא"צ הֲכָנָה כְּלָל וְהַתּוֹסָ' דָּחוּ פֵּירוּשׁ ר"ת.

במ"ש.

וּמִיהוּ אֲפִילּוּ לְפִי פֵּירוּשׁוֹ כו' לָא שָׁרֵי ב"ה אֶלָּא בד"נ ור"ת אֵין סוֹבֵר כֵּן וְהָעֵד דְּרַב יוֹסֵף וְרַבָּה אָמְרֵי שָׁחוּט חָפוּר כו' אע"ג דְּמִלַּת חָפוּר כְּפִשׁוּטוֹ אֵין ראי' דְּמַיְירֵי בְּלֹא ד"נ דְּמַתְנִי' נַמֵּי אָמְרֵי יַחְפּוֹר בְּדֶקֶר אֶלָּא מִדְּאָמַר.

מַר גָּזַר דִּלְמָא מְמֶלֶךְ וְלֹא שָׁחַט וְחוֹפֵר בְּחִנָּם וּמַר לֹא גָּזַר וְהָא הֲוָה גְּזֵרָה לִגְזֵרָה (דא"כ) [דא"נ] חָפַר בד"נ אֵין כָּאן אִיסּוּר תּוֹרָה דְּלִגְזוֹר וש"מ שֶׁהֵם סוֹבְרִים דְּחוֹפֵר מַמָּשׁ וְאֵיכָא כְּתִישָׁה בְּרִגְבֵי אֲדָמָה הַמְחֻבָּרִים יַחַד (וְנִדְאֵי אֵיכָא נַמֵּי כה"ג דְּפָרוּד מִיָּד) וְכֵן לְקַמָּן ט' ב' אר"י מֻוְחֶלֶפֶת הַשִּׁיטָה אַרוּמְיָא דב"ה מְלֹא יַחְפּוֹר אַלְמָא ס"ל דב"ש וב"ה בְּאֵין ד"נ וְהַגְּמָרָא מַדְחֶה מִמַּאי דִּלְמָא ד"נ כר' זְרִיקָא.

ומש"ה לָא אָמַר אֶלָּא וּמִמַּאי בְּלִשּׁוֹן דחי'. הַיְינוּ אֲפִילּוּ לר' זְרִיקָא נַמֵּי ע"כ מֻוְחֶלֶפֶת הַשִּׁיטָה וְלִידַע הַדִּין אַלִּיבָּא דכ"ע.

אֲבָל פַּשְׁטוּת הֲלָכָה דַּאֲפִילּוּ בְּלֹא ד"נ נָמֵי וְחוֹפֵר מַמָּשׁ וְכוֹתֵשׁ אוֹ בְּשָׁדֶה דְּאֵיכָא חוֹרֵשׁ אִיסּוּר תּוֹרָה נָמֵי שָׁרֵי לב"ה אֲפִילּוּ לְכַתְּחִלָּה כְּרָבָא בְּשַׁבָּת כ"ד ב' די"ט ל"ת לְחוּד וּמְצָוַת כִּיסּוּי א"א לְהַמְתִּין בְּמָקוֹם שֶׁיִּבָּלַע הַדָּם לָעֲרֵב וְכִדְבָעֵינַן לְמֵימַר קָמָן בעזה"י וא"כ כֵּן מִתְפָּרֵשׁ הַיְרוּשַׁלְמִי כָּאָמוּר בָּאוֹפָן שֶׁדִּבְרֵי הַט"ז שָׁרִירִין וְקַיָּימִין וְאַיָּ"ה בְּפָרְיֵי אֲבָאֵר עוֹד: וְהִנֵּה יֵשׁ מָקוֹם אִתִּי לוֹמַר דִּירוּשַׁלְמִי ל"פ אר' זְרִיקָא מִגְּמָרָא דִּילַן וְגַם סְבָרַת הַמְחַבֵּר נְכוֹנָה שֶׁהֲרֵי הָרַב אוֹמֵר כֵּן הוּא הר"מ זַ"ל בפ"ג דְּמֻוְקְצָה אוֹסֵר דִּיעֲבַד לְכַסּוֹת וד"נ אֶפְשָׁר לְכַתְּחִלָּה שָׁרֵי (עַיֵּן ר"מ פ"ב מה' י"ט הח"י ומ"מ יעו"ש) וא"כ נְהִי דְּאֵין הֲלָכָה כִּדְבָרֵינוּ מ"מ חֲפִירָה דְּרַבָּנָן קִיל מִמֻּוְקְצָה וכ"ש מִנּוֹלַד כִּי הָא ור"ז כְּפִי מַה דְּמַהֲפֵךְ לר"ת לְקַמָּן וְאִי ר"ז אב"ה (וְאַף שֶׁהַצִּיּוּן אַמּוֹדִים י"ל כֵּן) ור' זְרִיקָא אַלְכַתְּחִלָּה קָאֵי לב"ה דְּהִלְכָתָא כְּוָתֵי' מש"ה אֵין מַתִּיר תְּרֵי אִיסּוּרִין לְכַתְּחִלָּה חֲפִירָה דְּרַבָּנָן בַּעֲפַר תִּיחוּחַ וּמֻוְקְצָה.

משא"כ דִּיעֲבַד אֲפִילּוּ תְּרֵין אִיסּוּרִין דמ"ש חַד דְּרַבָּנָן מִתְּרֵי דְּרַבָּנָן לֹא הֶעֱמִידוּ בְּמָקוֹם תּוֹרָה כה"ג (כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר לְקַמָּן בתו' ד"ה וְאֵינוֹ יעו"ש) וירוּשַׁלְמִי נָמֵי ה"ק אֵפֶר כִּירָה מוּכָן לִשְׁחוֹט לְכַתְּחִלָּה בעיו"ט.

אֲבָל ביו"ט לֹא. דְּנוֹלָד חֲמִיר מֵחֲפִירָה דְּרַבָּנָן דבד"נ שָׁרֵי לְכַתְּחִלָּה וְנוֹלָד (וה"ה מֻקְצֶה) אָסוּר.

בד"א לְכַתְּחִלָּה אֲבָל שָׁחַט מוּטָב יְכַסֶּה בְּנוֹלָד וְאַל יַחְפּוֹר בְּדָקֶר בְּאֵין ד"נ דְּתַרְתֵּי אִיכָּא חֲפִירָה דְּרַבָּנָן וּמֻקְצֶה וַדַּאי נוֹלָד לְחוּד קִיל טְפֵי. אֲבָל ד"נ דְּרַק חֲפִירָה דְּרַבָּנָן קִיל מִנּוֹלָד אֶלָּא שֶׁהַמְחַבֵּר פּוֹסֵק דְּלָא כר"ת בש"ע תצ"ח סי"ד דבד"נ לְכַתְּחִלָּה לֹא.

וא"כ א"א לְפָרֵשׁ כֵּן. וי"ל דִּירוּשַׁלְמִי מְפָרֵשׁ מֻוְחְלֶפֶת הַשִּׁיטָה כפי"רת וְהַמְחַבֵּר מַחְמִיר בָּזֶה וְהַבֵּן ועט"ז אוֹת י"ב יעו"ש ומַה שֶּׁהֵבִיא הפר"ח ראי' מֵרַשְׁבָּ"א שֶׁכָּתַב וְיֵרָאֶה שֶׁאִם שָׁחַט וְיֵשׁ לוֹ אֵפֶר שֶׁהֶחוֹסֵק בי"ט מְכַסֶּה.

וְלֹא עוֹד אֲפִילּוּ יֵשׁ לוֹ ד"נ וְאֵפֶר בי"ט יְכַסֶּה בְּאֵפֶר י"ט וְלֹא בד"נ הֶפֶךְ סְבָרַת הַמְחַבֵּר אֵין סִפְרוֹ כָּעֵת ת"י (לֹא בתה"א וְלֹא בעה"ק) וּמִכָּל מָקוֹם אִם כָּךְ הוֹאִיל וְלֹא סַיֵּים ד"נ מִבְּעוֹד יוֹם יֵשׁ לוֹמַר ד"נ מְיֻמָּים יָמִימָה וְלֹא הוּכַן דְּאִיכָּא תַּרְתֵּי מֻקְצֶה וַחֲפִירָה כִּדְכָתַיְבְנָא: בד"ה וְהָא עָבִיד גַּוְמָא וְחַיָּיב מְשׁוּם בְּנָיָן בַּבַּיִת.

וּבְשָׂדֶה מְשׁוּם חוֹרֵשׁ, וּמִיהוּ [הָא] דְּמְשַׁנֵּי פָּטוּר כו'. אַבַּיִת דְּמְקַלְקֵל הוּא וא"צ לַגַּוְמָא משא"כ בַּשָּׂדֶה א"א שֶׁיַּחְפּוֹר רַק לְכַסּוֹת.

וְיַנִּיחַ שָׁם עָפָר וְחַיָּיב מְשׁוּם חוֹרֵשׁ כמ"ש הרמז"ל פ"א מִשַּׁבָּת דַּהֲלָכָה כר' יְהוּדָא מִשְּׁאֵצ"ל חַיָּיב מ"ה עַיֵּין מ"ש בתו' ד"ה וְאֵינוֹ. ולפ"ז צ"ע בְּדִין זֶה בְּשָׂדֶה אוֹ בַּבַּיִת דְּאֵין מְקַלְקֵל בְּגַוְמָא שֶׁטּוֹב לוֹ אֶלָּא מְלָאכָה שֶׁאֵצ"ל אִי שָׁרְיָא בְּכִסּוּי אפי' דִּיעֲבַד וְיבוֹאַר בְּפָרִין: בד"ה פָּטוּר כו'.

דְּאֵינוֹ בּוֹנֶה וְלֹא חוֹרֵשׁ אֶלָּא מְקַלְקֵל הֵכִין מַסִּיק שָׁם אֲפִילּוּ לָמָּ"ד מְלָאכָה שֶׁאֵצ"ל חַיָּיב כה"ג מְקַלְקֵל הוּא ומ"ש וְלֹא חוֹרֵשׁ עמ"ש לְעֵיל בְּסָמוּךְ די"ל בְּשָׂדֶה כה"ג חוֹרֵשׁ הוּא א"א שֶׁלֹּא יַנִּיחַ מְעַט עָפָר יעו"ש. בד"ה מַאן כו' טַעְמָא דְּיָהֵיב לְמִלְתֵיְ' כו' כְּבָר פֵּירַשְׁתִּיו בַּגְּמָרָא די"ל טַעְמָא יָהֵיב אִם אֵפֶר כִּירָה בי"ט מוּכָן לְכִיסּוּי מֻקְצֶה וְנוֹלָד כ"ש ד"נ חֲפִירָה דְּרַבָּנָן קִיל וְכִפְסַק הָרַב בתצ"ח סט"ו בהג"ה וְעַיֵּין הַגַּמַיְ' פ"ג מי"ט אוֹת א' רַבֵּינוּ יְהוּדָא הַתִּיר בְּמֻקְצֶה דְּיִעֲבַד ד"נ שָׁרֵי וְהַיְינוּ כמ"ש דכ"ש הוּא וְהַגָּהוֹת דָּחוּ זֶה דְּסָבְרִי דְּמֻקְצֶה חָמוּר וְכִפְסַק הַמְחַבֵּר בד"ה מֻוְתָּר כו' מַנַּח לִי' נָמֵי אָדָם וְהַיְינוּ דְּנוֹלָד עִיקַּר דְּרָרָא דִּילִ' מְשׁוּם מֻקְצֶה וְכָל דַּחֲזֵי לְמִידִי תּוּ לֵיכָּא מֻקְצֶה וְשָׁרֵי אַף דְּלָמַאי דְּלָא הָוֵי חֲזֵי מֵאָתְמוֹל: בד"ה הִכְנִיס עָפָר הַרְבֵּה כו' לְכָל צְרָכָיו לגנ"ה ולחורב"ה הַרְבֵּה דַּוְקָא הָא מְעַט בָּטֵל אג"ק וּבְהַרְבֵּה כָּל צְרָכָיו שָׁרֵי וכ"פ הַמְחַבֵּר בתצ"ח סי"ו.

וַדַּוְקָא לְגִנָּה וּלְחֻרְבָּה דְּלָאו מֻקְצֶה אֲבָל לָטוּחַ גַּגּוֹ אוֹ לָסוּד בֵּיתוֹ לֹא דְּמֻקְצֶה. וְאָסוּר לְכַתְּחִלָּה וּכְמוֹ שֶׁהִגִּיהַ הט"ז בתצ"ח אוֹת בְּרַשְׁבָּ"א יעו"ש.

והפר"ח כָּתַב דְּבָרַיְיתָא הִכְנִיס דִּיעֲבַד. אֵין ראי' דְּאֵיפוֹ יֹאמַר מַכְנִיס מַשְׁמַע שֶׁמַּזְמִין לְכָךְ אֶלָּא הִכְנִיס וְאֵין דַּעְתּוֹ רַק לַגִּנָּה אַפ"ה עֹנֶשׁ כ"צ כו': בַּד" ה וְהוּא וּבַעֲפַר תִּיחוּחַ שֶׁאֵין מְחֻוְסַר חֲפִירָה וּכְתִישָׁה הָא מְחֻוְסֶרֶת חֲפִירָה אַף תָּלוּשׁ חַיָּיב מְשׁוּם חוֹפֵר (דַּוְקָא קֶמַח וּשְׁאָר דְּבָרִים כו').

עמ"ש בְּתוֹסְ' ד"ה בְּעָפָר תָּחוּחַ יעו"ש. וא"י לָמָּה לֹא פֵּירֵשׁ כֵּן בְּהַכְנִיס עָפָר לַגִּנָּה: בד"ה וְאִם אִיתָא כו' אֲפִילּוּ הוּא בְּהֵמָה לְכַסְיֵיהּ כְּלוֹמַר בְּסָפֵק דִּבְהֵמָה אָסוּר לְכַסּוֹת בְּחוֹל שֶׁיָּבוֹאוּ לְהַתִּיר חֲלָבוֹ דְּאָפְשָׁר שֶׁיֹּאמְרוּ שֶׁזֶּה נוֹלַד מִחְיָה וְדָגְמַת בְּהֵמָה וְכוֹי מַסִּיק לְקַמָּן בְּחוֹל שָׁרֵי.

וּמִיהוּ לְנַקֵּר שָׁרֵי וע"ד צ"ח: בד"ה ה"ג וּלְטַעֲמִיךְ לְכַסְיֵיהּ בד"נ אוֹ בְּאֵפֶר כִּירָה דִּבְהֶדְיָא תְּנַן בְּמַתְנִיתַן דְּמוּכָן הוּא אַאֵפֶר כִּירָה קָאֵי דבד"נ י"ל דִּיעֲבַד שָׁרֵי מֻוקְצֶה וְאַף תְּרִין אִיסּוּרֵי' אֶלָּא אַאֵפֶר כו' וְלִכְאוֹרָה דְּאַרִישָׁא קַשְׁיָא אַמַּאי אֵין שׁוֹחֲטִין וְעַיֵּין תוס' ד"ה וְאִי אִיתָא דל"ג ד"נ וְזֶה שֶׁכָּתַב רַשְׁ"י ה"ג וּמְהַפֵּךְ ד"נ וְאַחַ"כ אֵפֶר כִּירָה פֵּירַשְׁתִּיו בַּגְּמָרָא וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: בד"ה וַאֲפִילּוּ וַדַּאי כו' כב"ה דְּאָסְרִי וַאֲפִילּוּ דִּיעֲבַד בְּלֹא ד"נ הֲנָּה בְּלֹא ד"נ כ"ע מוֹדִים דְּאָסוּר דִּיעֲבַד וְאַף ב"ש (וּמִיהוּ לר"ת לְקַמָּן ט' ב' ד"ה אָמַר ר"י מַשְׁמַע לב"ש אַף בְּלֹא ד"נ שָׁרֵי ומש"ה א"צ הַזְמָנָה לְדִידַן) ומ"ש כב"ה קַיְימָא לַן הַיְינוּ לְשִׁיטָתֵי' לְקַמָּן בְּמֻוחְלֶפֶת דב"ה דַּוְקָא דִּיעֲבַד לֹא כפי"רת.

וְיֵרָאֶה לְפָרֵשׁ א"ה לְפֵירוּשׁוֹ א"ה דְּאִיתָא לִדְרַב יְהוּדָא דְּכָל צְרָכָיו אַף לְסָפֵק וְכָאן לֵית לי' מְלֹא קֻנְפָּתוֹ א"כ קַשְׁיָא אַרִישָׁא מָה אֹרֶךְ סָפֵק אפי' וַדַּאי נָמֵי אִם שְׁחָטוֹ אֵין מְכַסִּין דב"ה אָסְרִי הַיְינוּ לְכַתְּחִלָּה בד"נ.

וא"כ אֵיךְ מִתּוֹקְמָא בָּרַיְיתָא דְּכוֹי וכ"ש סֵיפָא קַשְׁיָא מָה אֹרֶךְ כו' דְּאָסְרִי ב"ה דִּיעֲבַד בְּלֹא ד"נ וה"ה ב"ש. משא"כ אִי לֵיתָא דְּרַב יְהוּדָא מִתּוֹקְמָא בְּיֵשׁ לוֹ מְלֹא קֻנְפָּתוֹ עָפָר וּמוּכָן לְוַדַּאי וְלֹא לְסָפֵק.

וְיֵשׁ לוֹ ומש"ה כּוֹי אֵין שׁוֹחֲטִין כו'. וּלְקַמָּן מַסִּיק דְּרַב לְכָל צְרָכָיו וַדַּאי לֹא לְסָפֵק.

וְאָמְנָם כ"ז אֵינֶנּוּ שָׁוֶה לִי אֶלָּא דְּרַשְׁ"י מְפָרֵשׁ אַסֵּיפָא פָּרִיךְ וה"פ דכב"ה קיי"ל דְּאָסְרִי לְכַתְּחִלָּה וְרַק דִּיעֲבַד מַתִּירִין לְשִׁטְתֵי' לְקַמָּן מֻוחְלֶפֶת וע"ז קָא ר' זְרִיקָא וְהוּא שֶׁיֵּשׁ דָּקֶר נָעוּץ דכב"ה אֲמָרָהּ לְמִלְתֵי' וַדַּאי וַאֲפִילּוּ דִּיעֲבַד אָסְרִי כ"ע בְּלֹא ד"נ בֵּין ב"ה וב"ש.

וא"כ קַשְׁיָא שַׁפִּיר אִי הָכִי וז"ש מָהַרְשָׁ"א ז"ל בְּתוֹסְ' ד"ה וְאִי אִיתָא. וְכֵן פירש"י בְּהֶדְיָא וע"כ צָרִיךְ לוֹמַר כֵּן דאל"כ מַה פָּרִיךְ לְכַסְיֵיהּ בד"נ מַשְׁמַע וַדַּאי דפירש"י הוּא לָאו מֵהָכִי גָּרְסִינַן ד"נ וַאֲפָר כִּירָה אֶלָּא ממ"ש כב"ה קַיְימָא לַן דְּאָסְרִי כו'.

וְהִשְׁמִיט מָהַרְשָׁ"א ז"ל וַאֲפִילּוּ דִּיעֲבַד דְּעִיקַּר כַּוָּנָתוֹ דכב"ה הַיְינוּ לְכַתְּחִלָּה לֹא וע"כ ר' זְרִיקָא אַדִּיעֲבַד בָּעֵי ד"נ וש"מ דְּקֻנְשְׁיַת א"ה אַסֵּיפָא דְּאִי אַרִישָׁא אפי' כב"ש אוֹ ר"ל מֻוחְלֶפֶת כפר"ת נָמֵי בָּעֵינַן דַּוְקָא ד"נ זֶהוּ מַה שֶּׁרָצִינוּ לְבָאֵר: בְּתוֹסֶפֶת בד"ה בְּעָפָר תָּחוּחַ וְהָא קָעֲבִיד גֻּמָּא כו' אֲבָל הָכָא מַיְירֵי שֶׁהוּא קָשֶׁה סָבִיב כו' כְּשֶׁמַּגְבִּיהַּ הַבֵּיצָה כו'.

וְיהִי לפ"ז וְהָא קָעֲבִיד גֻּמָּא כדר"א מַשָּׁא וּמַתָּן הוּא. לֹא קַשְׁיָא.

ותי' וּמֻכְרָח לוֹמַר כֵּן דְּאִי עָפָר תָּחוּחַ שֶׁנּוֹפֵל סְבִיבוֹ ג"כ מ"ט דב"ה דְּאָסְרִי תְּחִלָּה מֵאַחַר שא"כ מֻקְצֶה וְלֹא חוֹפֵר דְּרַבָּנָן. וּמִלַּת בֵּיצָה שָׁגִּיר"ת לְיָשָׁן הוּא אַיְידֵי דְּשַׁבָּת וְאִם תָּחוּחַ אַף סְבִיבוֹ שֶׁאֵין כָּאן אִיסּוּר דְּרַבָּנָן א"צ ד"נ דְּחַד אִיסּוּרָא שָׁרֵי לב"ש תְּחִלָּה.

ולב"ה דִּיעֲבַד. יש"ש הֶבְיאוֹ המ"א תצ"ח אות כ"ה וְכָתַב שָׁם מִשּׁוּם שִׁמְחַת י"ט מֻוָתָּר וּמָהַרְשָׁ"א ז"ל בְּתוֹסְ' ד"ה וְאֵינוֹ [כ'] בְּדִיעֲבַד ל"ש שִׁמְחַת י"ט אֶלָּא מִשּׁוּם מִצְוַת כִּיסּוּי.

וּבְתוֹסְ' ד"ה אָמַר רַב יְהוּדָא פירש"י כֵּן מַשּׁוּם יְרוּשַׁלְמִי שֶׁלֹּא לַעֲקוֹר מִצְוַת כִּיסּוּי לֹא מִשּׁוּם שִׁמְחַת י"ט. וְעַיֵּין תמ"ו בְּהַמּוֹצִיא חָמֵץ בְּפֶסַח וַהֲבִיאוֹתִיו לְעֵיל וְהָא פָּשׁוּט דְּאִם תָּחוּחַ סְבִיבוֹ וד"נ שׁוֹחֵט לְכַתְּחִלָּה דְּאֵין כָּאן אִיסּוּר כְּלָל בָּזֶה: בד"ה וְאֵינוֹ כו'.

מִשּׁוּם שִׁמְחַת יו"ט שָׁרִי אֲפִילּוּ לְכַתְּחִלָּה עַיֵּין מָהַרְשָׁ"א ז"ל דתו' לְשִׁיטָתָם לְקַמָּן ט' ב' ד"ה אָמַר ר' יוֹחָנָן מֻוְחְלֶפֶת הַשִּׁיטָה דב"ש וב"ה ל"פ אֶלָּא בד"נ דְּלָא כַּנִּרְאֶה מר"ת שָׁם דר' זְרִיקָא רַק לב"ה אִמֵּד וְהוּא שֶׁיֵּשׁ ד"נ (עט"ז בתצ"ח אות י"ב הֶאֱרִיךְ כֵּן וא"ש דְּבָרָיו בְּאוֹת מ"ו הֲבִיאוֹתִיו לְעֵיל) וְכָתְבוּ שַׁפִּיר דְּשָׁרֵי לְכַתְּחִלָּה לב"ש אֲבָל לב"ה דְּיֵעָבֵד מִצְוַת כִּיסּוּי כו'.

וְכָתְבוּ וא"ת כו' הַקִּישׁוּר בלא"ה מֻוְקָצֶה משא"כ הַשְׁתָּא דְּמֻוּתָּר אֵימָא חֲפִירָה לב"ש מִשּׁוּם שִׁמְחַת יו"ט ולב"ה מִצְוַת כִּיסּוּי מַה לִּי חַד אִיסּוּר אוֹ תְּרֵי וְלָזֶה כָּתְבוּ דְּיֵשׁ חִילּוּק וַאֲפִילּוּ דְּיֵעָבֵד אָסוּר תְּרֵין אִיסּוּרִין וכ"פ הַמְחַבֵּר בתצ"ח סי"ד עיי"ש במ"א וְדַע דְּיֵשׁ לִי הַרְהוּרֵי דְּבָרִים בְּדִבְרֵי קָדְשׁוֹ שֶׁל הַטַּ"ז בתצ"ח אות י"ב וְהִנְנִי פּוֹרְטָם.

מ"ש בַּסּוֹף לְהַתִּיר בְּאֹם שָׁחַט מִשּׁוּם שִׁמְחַת יו"ט לְכַסּוֹת בְּאֵין עָפָר מוּכָן כְּלָל. שִׁמְחַת יו"ט בְּשֶׁכְּבָר שָׁחַט לֵיתָא.

וְנֶאֱמַר דְּסוֹבֵר דְּלָא כְּמָהַרְשָׁ"א ז"ל (דְּדוֹחֵק לוֹ שֶׁהַתּוֹסְ' (לב"ש) כָּתְבוּ דִּבְרֵיהֶם לב"ש ולב"ה סָמְכוּ דְּכִיסּוּי דּוֹחֶה כו') וְכַנִּרְאֶה ממ"א שָׁם אות כ"ה. ומ"ש דְּמֻוּתָּר לְכַסּוֹת בְּאֵין מוּכָן דְּיֵעָבֵד זֶה מְבֹאָר בסט"ו הֶחוֹסֵק בי"ט וּלְזֶה נֹאמַר דְּתְרֵין אִיסּוּרִין מַתִּיר חֲפִירָה דְּרַבָּנָן וּמֻוְקָצֶה וְרָמוּז בְּמִלַּת כְּלָל לְסָמוֹךְ עַל ר"ת דְּיֵעָבֵד שֶׁסּוֹבֵר דר' זְרִיקָא אַדְּיֵעָבֵד קָאֵי וּמַאן דְּמַתִּיר לְכַתְּחִלָּה אַף בְּלֹא ד"נ.

וּמִכָּל מָקוֹם לֹא זָכִיתִי לְהָבִין בִּדְבָרָיו במ"ש דַּעֲשֵׂה דָּחֵי לל"ת כְּרָבָא וּמַשְׁמַע דְּלַהֲלָכָה מַתִּיר הט"ז כֵּיוָן שֶׁהִסְכִּימוּ הַסָּמָ"ק עִם רַבּוֹ. וְהַסָּמָ"ק הַיְינוּ אִיסּוּר תּוֹרָה.

הָא רַב אַשִׁי בָּתְרָא פָּסַק בְּשַׁבָּת י"ט עֲשֵׂה ול"ת הוּא וְאַמַּאי ל"א דְּסָמָ"ק וּסְמָ"ג הִתִּירוּ תְּרֵין אִיסּוּרִין דְּרַבָּנָן לֹא אִיסּוּר תּוֹרָה די"ט עֲשֵׂה ול"ת הוּא. וּכְפִי הַנִּרְאֶה שהב"י לֹא רָצָה לְפָרֵשׁ דִּבְרֵי סְמָ"ג כפי' הד"מ דְּמַיְירֵי בְּמֻוְקָצֶה לְחוּד דא"כ אַמַּאי לֹא הֵבִיא יְרוּשַׁלְמִי מְפֹרָשׁ שֶׁהֵבִיאוּ הַתּוֹסְ' כָּאן ד"ה אָמַר רַב יְהוּדָה שֶׁהִתִּירוּ דְּיֵעָבֵד מֻוְקָצֶה וע"כ פֵּירֵשׁ דְּתַרְתֵּי אִיסּוּרֵי (דְּרַבָּנָן.

לֹא אִיסּוּר תּוֹרָה וא"ר אות כ"ח וכ"ט הֶעְתִּיק ט"ז מַתִּירִבָּאִין ד"נ וְיָפָה כִּיוֵּן דְּמֻוְקָצֶה לְחוּד יְרוּשַׁלְמִי הוּא (אֶלָּא) [לָא]תְּרֵין אִיסּוּרִין ומ"מ הִיכִי דְּשַׁיָּיךְ חוֹפֵר ד"ת מַהוּ. וְאַיָּ"ה בְּפָרֵיץ יְבוֹאַר ובש"ה בְּאוֹרְחָ אִי י"ט עֲשֵׂה ול"ת אִי כְּרָבָא וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: ד"ה וְאֵינוֹ תְּרֵין אִיסּוּרִין לָא וְהָא מֻוְקָצֶה מֵאִיסּוּר גּוּמָא הוּא ביה"ש וְאִם נֶאֱמַר אִיסּוּר דְּרַבָּנָן ביה"ש אֵין מֻוְקָצֶה כמ"ש בְּדַף ד' מֻוְקָצֶה לְשֶׁעָבַר א"ש כָּאן וּמִיהוּ בט"ז תצ"ח אות כ"א תֵּירֵץ זֶה לְהַמְעַיֵּין שָׁם דְּהוֹאִיל וּמְעַט עָפָר בְּלֹא גֻּמָּא לֹא מֻוְקָצֶה אָזֵיל לי' הַמֻּוְקָצֶה אֲפִילּוּ נוֹטֵל הַרְבֵּה שֶׁעוֹשֶׂה גֻּמָּא והרמז"ל חִידֵּשׁ ספ"ב אִם נִתְּקוּ קוֹדֶם שְׁחִיטָה בְּאִיסּוּר אַפִּ"ה שׁוֹחֵט לְכַתְּחִלָּה וּמְכַסֶּה וְהַבֵּן בד"ה אָמַר רַב יְהוּדָא לֹא שָׁנוּ כו'.

דְּמַעִיקָּרָא עֵצִים וְהַשְׁתָּא אֵפֶר כו' לְטַלְטֵל כו' הִנֵּה לְכָאוֹרָה עֵצִים וְאֵפֶר הוּא הַנּוֹלָד וה"ה גֶּחָלִים עוֹמְמוֹת נוֹלָד הוּא אֲפִילּוּ לְר"ש (עַיֵּין תוס' ב' א' ד"ה קס"ד) ולפ"ז אִם רָאוּי

לִצְלוֹת בּוֹ שָׁרֵי הַיְינוּ הוֹאִיל וְרָאוּי לְדָבָר אֶחָד לְהַתִּיר לְכָל מִילֵי וְכַנִּרְאֶה מִפִּי' רָשִׁ"י ד"ה מֻוָתָּר כו'.

וְאָמְנָם ז"א דא"כ אֵיךְ מֻוָתָּר לִצְלוֹת בּוֹ הָא מֻקְצֶה אָסוּר לְבַשֵּׁל כמ"ש המ"א תק"ט אוֹת ט"ו בְּאוֹרֶךְ דַּוְקָא טַלְטוּל מֻוָתָּר (כַּמָּה מִשְׁנָיוֹת אֵין נוֹטְלִין עֵצִים מִמֻּקְצֶה וְכַדּוֹמֶה) גַּם מֻקְצֶה לְדָבָר זֶה אַף שֶׁאֵין מֻקְצֶה לְדָבָר אַחֵר אָסוּר.

כמ"ש אֶפֶר כִּירָה מוּכָן לְנַדַּאי כו' אֶלָּא הֶעָעֶם דְּמֵאֶתְמוֹל לְהַסָּקָה וּלְבַשֵּׁל וְעַכְשָׁיו לְתַשְׁמִישׁ אַחֵר. זֶה הָוֵי נוֹלָד וְאִם רָאוּי לִצְלוֹת לָאו נוֹלָד הוּא דִּבְמִלְתֵי' קַיְימָא וא"כ גֶּחָלִים עוֹמֶמֶת בְּמִלְתֵי' קַיְימִי דְּרָאוּי לְהַבְעִיר וּלְבַשֵּׁל בָּהֶם (משא"כ אֵפֶר קַר אעפ"י שֶׁיָּכוֹל לְהַחֲמָם אֵין עוֹשִׂין כֵּן.

כִּי אֶפְשָׁר לְבַשֵּׁל בְּעֵצִים דְּמְחַמֵּם לָאֵפֶר כו') וצ"ע עַל מ"ש המ"א תצ"ח אוֹת כ"ט דְּגֶחָלִים עוֹמֶמֶת אָסוּר דְּאִם אֵפֶר אִם מִקְרֵי מְלַאכְתּוֹ רִאשׁוֹנָה כ"ש גֶּחָלִים עוֹמֶמֶת כָּאָמוּר. וְעַיֵּין מָהַרְשָׁ"א ז"ל דְּאָסוּר לְשָׁחוֹט בְּאֵין לוֹ עָפָר מוּכָן דְּכִיסּוּי לָאו אוֹכֶל נָפֶשׁ הוּא וְהַיְינוּ כמ"ש המ"א בתק"ט אוֹת ט"ו בְּשֵׁם הַבַּ"ח.

וכמ"ש הָרֹא"שׁ ז"ל דְּכִיסּוּי מַכְשִׁירֵי אוֹכֶל נָפֶשׁ מִקְרֵי (עַיֵּין חֶמֶד מֹשֶׁה שָׁם) בְּאוֹפֶן דלב"ח וּמָהַרְשָׁ"א ז"ל שִׁימּוּשׁ מֻקְצֶה ג"כ שָׁרֵי לְצוֹרֶךְ אוֹכֶל נָפֶשׁ וּמַכְשִׁירֵי אוֹכֶל נָפֶשׁ אָסוּר מֻקְצֶה אַף בְּטַלְטוּל וַהֲנָאָה אוֹ אֲכִילָה מֻקְצֶה אַף להב"ח אָסוּר מִכַּמָּה מִשְׁנָיוֹת אֵין מְבַשְּׁלִין בַּעֲצֵי מֻקְצֶה.

ולמ"א יֵשׁ ה' הַדְּרָגוֹת בְּמֻקְצֶה א' נְגִיעָה ב' טַלְטוּל ג' שִׁימּוּשׁ ד' הֲנָאָה ה' אֲכִילָה וּנְגִיעָה וְטַלְטוּל שָׁרֵי לְצוֹרֶךְ אוֹכֶל נָפֶשׁ, וְאֶפְשָׁר אַף בְּמַכְשִׁירִין וּמִשְׁימּוּשׁ וְאֵילָךְ אָסוּר מֻקְצֶה אַף לְצוֹרֶךְ אוֹכֶל נָפֶשׁ (עמ"ש בַּפְּתִיחָה).

וֶהָוֵי יוֹדֵעַ לר"ת לְקַמָּן ט"ב ד"ה אָמַר ר' יוֹחָנָן דלב"ה לְכַתְּחִלָּה שָׁרֵי אַף בְּלֹא זִימּוּן וְהַיְינוּ הֵיכִי דְּלֵית אִיסּוּר חֲפִירָה כ"א מֻקְצֶה לְחוּד אֶפֶר כו'. דְּאִם חֲפִירָה דְּרַבָּנָן שָׁרֵי כ"ש מֻקְצֶה לְכַתְּחִלָּה וְהַתּוֹסָ' דָּחוּ זֶה דְּסוֹבְרִים מֻקְצֶה חָמוּר כְּפְסַק הָרַב בתצ"ח סט"ו וּכְמוֹ שֶׁבֵּאַרְתִּיו בַּגְּמָרָא וְאַמַּאי לֹא הִקְשׁוּ לר"ת מֵרַב יְהוּדָא אָמַר רַב דְּאִם אֵין רָאוּי לְצָלוֹת אָסוּר לְכַסּוֹת וְהָא מֻקְצֶה שָׁרֵי לְכַתְּחִלָּה כב"ה (הַתּוֹסָ' לְקַמָּן הִקְשׁוּ מֵרַב יְהוּדָא כָּל צָרְכּוֹ.

וְהָתָם י"ל כ"צ דְּבְרֵי רְשׁוּת כו') וְלָזֶה יֵשׁ לָנוּ לוֹמַר דְּמוֹדֶה ר"ת נוֹלָד חָמוּר מִמֻּקְצֶה. ולפ"ז יָצָא לָנוּ דִּין חָדָשׁ דמ"ש הָרַב שָׁם דְּטְפֵי עָדִיף ד"נ מֵאֵפֶר זֶה אֲבָל מֻקְצֶה וד"נ י"ל קִיל טְפֵי וִיבֹוַאר בְּפָרִין וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: בד"ה וְאָמַר ר' יְהוּדָא כו' א"נ.

מ"ש א"נ כָּל צָרְכָיו לֹא וְכָאן אֲפִילּוּ כָּל צָרְכָיו אֶפְשָׁר מֻוָתָּר לְכַסּוֹת דְּיֵעֲבֵד. לֹא לְכַתְּחִלָּה דְּמֻקְצֶה הוּא לְגִנָּה כו' וְכֵירוּשַׁלְמִי כו' א"נ כר"ת שְׁמָחַת י"ט הִתִּירוּ ד"נ וה"ה מֻקְצֶה לְכַתְּחִלָּה וּשְׁאָר צְרָכָיו דְּאֵין בּוֹ שִׁמְחַת י"ט כ"כ אָסוּר וּמִלֹּא קֻנְפָּתוֹ כ"צ וְרַשִׁ"י לְשִׁטְתֵי' מֻוְחְלָפֶת כו' וּמֻוָתָּר לְכַסּוֹת מַשְׁמַע לְכַתְּחִלָּה וְלָכֵן פֵּירֵשׁ ה"ה כָּל צָרְכָיו וכ"פ הַמְחַבֵּר בתצ"ח סט"ו: בד"ה וְאִי אִיתָא כו' פֵּירוּשׁ [רַשִׁ"י] בְּהֶדְיָא [כו'] וְעוֹד.

עַיֵּין מָהַרְשָׁ"א ז"ל וּכְבָר בֵּאַרְתִּיו יָפָה בְּרַשִׁ"י ד"ה וַאֲפִילּוּ וַדַּאי דכב"ה קַיְימִי לָן דְּאָסְרִי וַאֲפִילּוּ דִּיעֲבַד בְּלֹא ד"נ אֵין חוֹזֵר לב"ה אֶלָּא לכ"ע וְכַנַּוֹנַת רַשִׁ"י דָּלֶ"ת מֻוְחְלָפֶת הַשּׁוֹחֵט

אֶלָּא קיי"ל ב"ה הוּא דְּאָסְרִי לְכַתְּחִלָּה וּמִמֵּילָא ר' זְרִיקָא אב"ה וַאֲדִיעֲבַד קָאֵי וְאָסוּר אֲפִילּוּ דִּיעֲבַד בְּלֹא ד"נ.

וְהַיְינוּ דְּסוֹבֵר דְּקֻוּשְׁיָא רַק אַסֵּיפָא דְּאֵי אַרִישָׁא אֲפִילּוּ ר"ז אַלְכַתְּחִלָּה קָאֵי עכ"פ בְּלֹא ד"נ אָסוּר וְהַבֵּן: בד"ה אִי הָכִי כו' דְּשָׁכִיחַ הוּא טְפֵי כו' מִכָּאן יֵשׁ לוֹמַר הוֹכָחָה להר"מ זַ"ל דְּפָסַק בפ"ג מה' י"ט מֻוקְצֶה אָסוּר לְכַסּוֹת אֲפִילּוּ שָׁחַט כְּבָר דְּלָא כִּירוּשַׁלְמִי הוּא מִדְּפָרִיךְ מַאי אִרְיָא סָפֵק כו' וְהָא וַדַּאי אֵפֶר כִּירָה שֶׁהֲוָסַק שָׁכִיחַ טְפֵי מִכָּל הָנֵי ר"ל ד"נ וְאֵפֶר בעי"ט וְאֵפֶר לַגִּבָּה כו' ומש"ה וַדַּאי אִם שָׁחַט מְכַסִּין בְּמֻוקְצֶה משא"כ כּוֹי דהר"מ זַ"ל לְשַׁטּת, בפ"ט מה' טֻומְאַת מֵת דְּכָל סָפְקָא מ"ה שָׁרְיָא וּמִדְּרַבָּנָן אָסוּר וכו' רַק מִדְּרַבָּנָן צָרִיךְ כִּסּוּי ומש"ה סָפֵק אֵין מְכַסִּין דשו"את עָדִיף אֶלָּא ע"כ דַּאֲפִילּוּ וַדַּאי אֵין מְכַסִּין בְּמֻוקְצֶה וְגוֹרֵס וּלְטַעְמִיךְ לְכַסֵּי' בד"נ וְאַסֵּיפָא ע"כ קָאֵי (דְּלָא כר"ת דְּהָא פָּסַק סוֹף פ"ב דְּאָסוּר לְכַתְּחִלָּה) וְיֵשׁ לוֹ הוֹכָחָה כְּדַאֲמָרָן: ע"ב גְּמָרָא מִכְּלָל דְּרִישָׁא בְּדַאית לי' כו'.

בְּקֻצָּת נֻוסְחָאוֹת ל"ג דְּרִישָׁא אֶלָּא מִכְּלָל דְּאִית לי' וְאַסֵּיפָא קַשְׁיָא לי' דע"כ בְּדַאית לי' וְרִישָׁא נִיחָא בְּדְלֵית לי' וְאַשְׁמְעִינַן אֲפִילּוּ כּוֹי דְּהֵ"א לִשְׁחֹט וְלָא לְכַסֵּי. ומ"ש רַשִׁ"י בְּאֵפֶר כִּירָה.

צָרִיךְ יִשּׁוּב דְּמַרַב יְהוּדָה לְחוּד קַשְׁיָא לי' וְאֵפֶר כִּירָה לֵית לי' וְאִי דְּאִית לי' לְכֻלְּהוּ א"כ דֶּקֶר נָעוּץ נָמֵי יִקָּשֶׁה דְּרַשִׁ"י גָּרִיס לְעֵיל ד"נ יעו"ש אֵפֶר כִּירָה מוּכָן לְוַדַּאי לֹא לְסָפֵק כו' עַיֵּין מָהַרְשָׁ"א לְעֵיל תוס' ד"ה אִי הָכִי דְּקוּשְׁטָא אָמַר רַבָּה דְּלְמַסְקָנָא דְּרַב יְהוּדָה מוּכָן לְוַדַּאי לֹא לְסָפֵק ה"ה אֵפֶר כִּירָה דְּכְוָותֵי' דמ"ש ומִכָּל מָקוֹם קָשֶׁה קֻצָּת דְּאֵין צוֹרֶךְ לוֹ לְהַזְכִּיר כְּלָל אֵפֶר כִּירָה וְהֲוֵי יוֹדֵעַ דְּלְמַסְקָנָא לָא קיי"ל כֵּן אֶלָּא אֵפֶר כִּירָה.

וה"ה דְּרַב יְהוּדָה בְּסָתָמָא דַּעְתּוֹ אַסָּפֵק נָמֵי וְכוֹי מְשׁוּם גְּזֵרָה הוּא דְּאָסוּר: לְסָפֵק מ"ט לָא דְּעָבֵיד גֻּמָּא וַדַּאי נָמֵי כו' כדר"א כו' אֶלָּא אָמַר רָבָא אֵפֶר כִּירָה דַּעְתּוֹ לְוַדַּאי וְאֵין דַּעְתּוֹ לְסָפֵק הַמַּקְשֶׁן הֵבִיא דְּאֵין דַּעְתּוֹ לְסָפֵק כְּלוֹמַר לֹא מְהַנֵּי דַּעְתּוֹ וְאֵין מוֹעֶלֶת הַזְמָנָתוֹ וכפירש"י וע"ז שְׁקִיל וְטָרֵי מ"ש וַדַּאי מְסָפֵק וַהֲוָה לָמֵ"ד סְפֵיקָא ד"ת מ"ה לְחוּמְרָא וכו'.

מ"ה בָּעֵי כִּיסּוּי פָּרִיךְ שַׁפִּיר דמ"ש. וּמְשַׁנֵּי דַּעְתּוֹ שֶׁל הַמַּכְנִיס אֲפִילּוּ בְּסָתָם רַק לְוַדַּאי לֹא לְסָפֵק וַהֲוָה מֻוקְצֶה.

וְאִי דְּבִירוּשַׁלְמִי פָּסַק דְּמִצַּנַּת כִּיסּוּי דּוֹחֶה מֻוקְצֶה י"ל בְּוַדַּאי לֹא הֶעֱמִידוּ דִּבְרֵיהֶם הָא בְּסָפֵק הֶעֱמִידוּ דִּבְרֵיהֶם וְלָמֵ"ד סָפֵק מה"ת שָׁרְיָא וְכוֹי מִדְּרַבָּנָן כִּיסּוּי. אִם כֵּן מַה פָּרִיךְ סָפֵק נָמֵי כדר"א וְכֵיוָן דְּכִיסּוּי דְּרַבָּנָן וַחֲפִירָה דְּרַבָּנָן שוא"ת עָדִיף וי"ל מִשּׁוּם שִׂמְחַת יוֹם טוֹב הֲוָה לְמִשְׁרֵי כִּיסּוּי דְּיעֵבַד לט"ז ומ"א בתצ"ח דְּיעֵבַד נָמֵי שַׁיָּיךְ שִׂמְחַת יוֹם טוֹב דְּלָא כְּמַהַרְשָׁ"א לְעֵיל תוס' ד"ה וְאֵינוֹ.

אוֹ דְּפָרִיךְ אַלְכַתְּחִלָּה כו': וְהִנֵּה מִדְּפָרִיךְ בִּפְשִׁיטוּת סָפֵק נָמֵי כדר"א אַלְמָא אִיסּוּר חֲפִירָה דְּרַבָּנָן מַתִּירִין אַף בְּסָפֵק וְאִלּוּ דַּעְתּוֹ לְוַדַּאי לֹא לְסָפֵק הֲוָה מֻוקְצֶה אַלְמָא מְקִילִין בַּחֲפִירָה דְּרַבָּנָן מִמֻּוקְצֶה וְזֶה יוֹרֶה כמ"ש הב"י וְהָרַב בתצ"ח סט"ו בהג"ה ד"נ קִיל מִמֻּוקְצֶה (ול"ד מִנּוֹלַד ה"ה מִמֻּוקְצֶה לְחוּד כְּמוֹ שֶׁאָתָּה רוֹאֶה כָּאן) ולמ"א שָׁם ולב"ח יֵשׁ לוֹמַר דְּמִשַּׁנֵּי דְּאֵין דַּעְתּוֹ לְסָפֵק וּמַיְירֵי נָמֵי שֶׁיֵּשׁ אִיסּוּר חֲפִירָה כדר"א וּתְרֵין אִיסּוּרִין אֲפִילּוּ בְּוַדַּאי אֵין דּוֹחִין אֲפִילּוּ דְּיעֵבַד כמ"ש הָרֹא"שׁ זַ"ל עַיֵּין תוס' לְעֵיל ד"ה וְאֵינוֹ וְאִם כֵּן וַדַּאי שָׁרֵי

כדר"א דְּלֵיכָּא אֶלָּא חַד אִיסּוּרָא משא"כ כּוֹי דְּאִית תַּרְתֵּי חֲפִירָה וּמַוְקָצָה דְּאֵין דַּעְתּוֹ עַל הַסָּפֵק ומש"ה אֲפִילּוּ שְׁחָטוֹ אֵין מְכַסִּין דָּמוֹ וּכְדִכְתִיבְנָא: יוֹם טוֹב עֲשֵׂה ול"ת בְּשַׁבָּת (מַשְׁמַע) בכ"ד שָׁם מַחֲלוֹקֶת רָבָא וְרַב אַשִׁי כמ"ש הַתּוֹסָפֶת כָּאן ד"ה סוֹף סוֹף וּלְעִנְיַן הֲלָכָה אַיְ"ה יְבוֹאַר בש"ה וּלְעִנְיַן אִי יָכוֹל לְקַיֵּים עֲשֵׂה אַחַ"כ אִי מַקֵּרֵי דחי' הוֹאִיל וְעַכְשָׁיו אֵין עוֹשֶׂה וְהוּא מְצֻוֶּוה מִיָּד נָמֵי תָּלוּי בִּפְלוּגְתָּא בְּשַׁבָּת שָׁם ועפר"ח סִימָן תצ"ח כָּתַב אעפ"י שֶׁיָּכוֹל לְכַסּוֹתוֹ לְעֶרֶב בְּשַׁבָּת מוּכָח דְּזֶה הֲוָה דחי' כו'.

הַיְינוּ רַב אַשִׁי אָמַר י"ט עֲשֵׂה ול"ת הָא לא"ה שְׁרֵיפַת נוֹתָר דּוֹחֶה יוֹם טוֹב דַּעֲשֵׂה מְצָוָה בְּכָל שַׁעְתָּא דַּוַּחְתֵּ ל"ת וְאַף רָבָא דְּסוֹבֵר כֹּל שֶׁיָּכוֹל אַחַר כָּךְ לְקַיֵּים אֵין דּוֹחֶה מִכָּל מָקוֹם זֶה לְדָחוֹת ל"ת ד"ת אֲבָל אַנַּדַּאי בְּלֹא ל"ת פְּשִׁיטָא שֶׁבְּכָל שָׁעָה הַמִּצְוָה מְחֻוֶּיב עָלָיו ולפ"ז כּוֹי אִם לִשְׁחָטוֹ עַל צְחִיחַ הַסֶּלַע שֶׁלֹּא יִבָּלַע עַד לְעֶרֶב י"ל דְּשָׁרֵי.

דל"ש הַתָּרַת חֲלָבוֹ שֶׁיְּכֹסֶּה לָעֶרֶב. גַּם דחי' לֵיכָּא וּלְרֹאשׁ"ש מַשְׁמַע כֵּן שֶׁכָּתַב בְּכָלִי אֵין שׁוֹחֲטִין מַשְׁמַע דְּאִי שָׁרֵי יוּכַל לִשְׁחוֹט וּלְכַסּוֹת לָעֶרֶב.

אֲבָל ממ"ש הפר"ח מַשְׁמַע דְּאֵין לִשְׁחוֹט אַף כְּהַאי גַּוְונָא דמ"ע מִיָּד לְכַסּוֹת. וְיבֹואַר אַיְ"ה בתצ"ח סי"ח וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: אֶלָּא אָמַר רָבָא כו' וְאַזְדָּא רָבָא לְטַעְמֵי' כו' תִּסְתַּיֵּים כו'.

רָמֵי ברי' דְּרַב יֵיבָא אָמַר כו'. הִנֵּה כְּפִי תֵּירוּץ רָבָא יֵשׁ קוּלָּא וְחוּמְרָא וּלְרַמִי' ברי' דְּרַב יֵיבָא נָמֵי קוּלָּא וְחוּמְרָא.

לְרָבָא הִכְנִיס עָפָר לְנַדַּאי אָסוּר לְכַסּוֹת צוֹאָה כְּמֵימְרָא דִּילֵי'. וַאֲפִילּוּ בִּסְתָם נָמֵי אֵין דַּעְתּוֹ עַל הַסָּפֵק.

וְאַזְדָּא כו'] אע"ג דְּאֵין דּוֹמֶה דְּהָתָם הִכְנִיס בְּפֵירוּשׁ לְנַדַּאי אֲבָל הָכִי בִּסְתָם מִכָּל מָקוֹם קָצַת לְטַעְמֵי' הֲוָה דְּלָא רָמֵי דַּעְתּוֹ אַסָּפֵק כפירש"י ד"ה וְאַזְדָּא הֲרֵי חוּמְרָא קוּלָּא הִכְנִיס בְּפֵירוּשׁ לְכוֹי מְכַסִּין דָּמוֹ כו'.

וּלְרָמֵי חוּמְרָא הִכְנִיס בְּפֵירוּשׁ לְכוֹי אֵין מְכַסִּין מִשּׁוּם הַתָּרַת חֲלָבוֹ הָא חוּמְרָא קוּלָּא אִם שָׁחַט בְּאֶמְצַע חֲצֵרוֹ דְּמֵאִיס הוּא וַהֲוָה כְּגֶרֶף שֶׁל רְעִי. אִם שָׁחַט שָׁרֵי לְכִסּוּי אֲפִילּוּ בְּאֵפֶר כִּירָה וּדְרַב יְהוּדָא דַּעְתּוֹ אַף עַל הַסָּפֵק וְחוֹלֵק עִם רָבָא.

וְהַפּוֹסְקִים הִשְׁמִיטוּ הָא דְּאֵפֶר כִּירָה דַּעְתּוֹ לְנַדַּאי וְאֵין דַּעְתּוֹ לְסָפֵק בתצ"ח סי"ח יעו"ש במ"א ופר"ח מִשּׁוּם דְּפָסְקוּ כְּרָמֵי דְּמִשּׁוּם הַתָּרַת חֲלָבוֹ. אֲבָל דַּעְתּוֹ נָמֵי לְסָפֵק.

וּמִיהוּ מֵימְרָא דְּרָבָא אֱמֶת הִכְנִיס לְנַדַּאי בְּפֵירוּשׁ אֵין דַּעְתּוֹ עַל הַסָּפֵק אֲבָל בִּסְתָם דַּעְתּוֹ אָכַל מִילֵּי וז"ש הַמְחַבֵּר בתצ"ח סי' י"ז הִכְנִיס עָפָר בִּסְתָם עוֹשֶׂה כ"צ. וְהַיְינוּ אֲפִילּוּ סָפֵק עַיֵּין מ"א שָׁם אות ג' יעו"ש.

וְתֵימַהּ לָמָּה הִשְׁמִיטוֹ הַפּוֹסְקִים זֶה, והפר"ח שָׁם כָּתַב דְּרַשְׁבָּ"א סוֹבֵר דְּרָמֵי ל"פ עַל רָבָא וְאֵפֶר כִּירָה בִּסְתָם אֵין דַּעְתּוֹ עַל הַסָּפֵק אֶלָּא חוֹלֵק עָלָיו אַף הַזְּמַן לְסָפֵק אֵין מְכַסִּין כּוֹי מִשּׁוּם הַתָּרַת חֲלָבוֹ וְאִי [כֵּן] דַּעַת הָרִי"ף כו' שֶׁהִשְׁמִיטוּ זֶה.

וא"י דא"נ דְּרָמֵי חוֹלֵק אַרָבָא מִכֹּל וָכֹל וְאֵפֶר כִּירָה בִּסְתָם דַּעְתּוֹ עַל הַסָּפֵק אַמַּאי הִשְׁמִיטוֹ. אִם הִכְנִיס לְנַדַּאי אֵין מְכַסִּין צוֹאָה כְּמֵימְרָא דְּרָבָא.

וא"ל דְּמִלְּתָא דְּפִשִׁיטָא הוּא כֵּיוָן דְּרָבָא הִשְׁמִיעָנוּ זֶה הי' לְהַפּוֹסְקִים לְכְתּוֹב זֶה וּכְמוֹ שֶׁהִנִּיחַ מ"א בצ"ע: וְלִי הַהֶדְיוֹט יֵשׁ מָקוֹם עִיּוּן בָּזֶה דְּאֵימָא רָמֵי וְרָבָא אֵין חוֹלְקִין כְּלָל וּדְרָבָא אִיתָא דַּאֲפִילּוּ בִּסְתָם אֵין דַּעְתּוֹ עַל הַסָּפֵק וּדְרָמֵי נָמֵי אִיתָא אֲפִילּוּ שָׁחַט בְּאֶמְצַע חָצֵר דַּהֲוָה מָאוּס.

כמ"ש א"ר בתצ"ח סי"ח אַפ"ה כּוֹי אֵין מְכַסִּין מִטַּעַם רָבָא אֵין דַּעְתּוֹ עַל הַסָּפֵק. וַאֲפִילּוּ הִזְמִין עַל הַסָּפֵק וּבְאֶמְצַע חָצֵר אִם שָׁחַט מְכַסִּין.

וּמִיהוּ לִשְׁחוֹט לְכַתְּחִלָּה כְּהַאי גַּוְונָא בְּאֶמְצַע חָצֵר י"ל אֵין עוֹשִׂין גְּרָף שֶׁל רְעִי לְכַתְּחִלָּה. וְיִבְוֹאַר אַיָּ"ה בְּפָרֵיי שָׁם וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: תָּנֵי ר' זֵירָא לֹא כּוֹי בִּלְבַד אֲפִילּוּ שָׁחַט בְּהֵמָה חַיָּה וָעוֹף כו' לפירש"י כָּאן ד"ה לֹא כּוֹי.

הַטַּעַם מְשׁוּם טִרְחָא. וְהַדִּין עִמּוֹ דַּאֲפִילּוּ אֵפֶר הַמּוּכָן לְכוֹי מַמָּשׁ.

אַפ"ה אָסוּר מְשׁוּם טִרְחָא דַּאֲפִילּוּ בְּהֵמָה וחי' דְּאִיכָּאנַדַּאי מְצָנֹת כִּסּוּי כָּל שֶׁיֵּשׁ טִרְחָה מְשׁוּם בְּהֵמָה נָמֵי אָסוּר וְהֶעֱמִידוּ דִּבְרֵיהֶם בְּמָקוֹם כִּסּוּי כ"ש כּוֹי דְּסָפֵק שָׁמָּא בְּהֵמָה לְגַמְרֵי וַהֲרֵי אָמְרוּ אֲפִילּוּ מַשְׁמַע דִּבְהֵמָה וחי' יוֹתֵר רָאוּי לְהַתִּיר וְאַפ"ה לֹא וכ"ש כּוֹי מה"ט גּוּפָא.

ולפ"ז אֵין צוֹרֶךְ לְכָל הַתֵּירוּצִים מְשׁוּם הַתָּרַת חֶלְבּוֹ וְכַדּוֹמֶה וּמִיהוּ שָׁחַט כּוֹי בְּאֶמְצַע חָצֵר וַדַּאי שָׁרֵי דְּמַאַוֹס הוּא וַהֲוָה כְּצוֹאָה דְּמֻוָּתָר לְכַסּוֹת מה"ט, ועט"ז תצ"ח אוֹת י"ט וְאוֹת כ"א לְדִידַן דְּפוֹסְקִים בְּתַעֲרוֹבוֹת שֶׁאָסוּר א"כ כ"ש בְּכוֹי מִטַּעַם טִרְחָא וְשָׁם בָּאוֹת כ"א תי' זֶה.

וְשָׁם יְבֹוְאַר אַיָּ"ה וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ. ומ"ש הַטַּ"ז מִמִּשְׁנָה דְּכוֹי מַאי אִרְיָא כּוֹי לְאַשְׁמְעִינַן רְבוּתָא טְפֵי אֲפִילּוּ תַּעֲרוֹבֶת אָסוּר ש"מ תַּעֲרוֹבֶת מֻוָּתָר הַיְינוּ מִסֵּיפָא קַשְׁיָא לי'.

וְאִם שָׁחַטוּ דְּרִישָׁא הֵ"א לִשְׁחוֹט וְלָא לְכָסֵי וְאַיָּ"ה שָׁם בְּפָרֵיי יְבֹוְאַר עַל נָכוֹן וְדַע אִם הִזְמִין עָפָר לְכוֹי מֻוָּתָר לְכַסּוֹת בּוֹ צוֹאָה אעפ"י דְּאָסוּר לְכַסּוֹת הָוֵי מְשׁוּם הַתָּרַת חֶלְבּוֹ אוֹ טִרְחָא. נֵיעָא דְּהַזְמָנָה דִּילְיָ' לָאו כְּלוּם הָא בֵּורְכָא דמ"מ לָא אַקְצֵי דַּעְתֵּיָ' מִינֵּיָ', וְהִזְמִין עַל הַסָּפֵק מְמֵילָא הוּכַן לְכָל סָפֵק אַף לְכַסּוֹת צוֹאָה וּמִיהוּ אִם הִזְמִין עַל כּוֹי לִשְׁחוֹט בְּאֶמְצַע חָצֵר יִרְאֶה דַּהֲוָה הִזְמִין לְנַדַּאי דְּלֹא מִטַּעַם סָפֵק מְכַסֶּה אֶלָּא מִמַּאַוֹס כמ"ש הָרַב בתצ"ח סי"ח וְאִם כֵּן אָסוּר לַעֲשׂוֹת בּוֹ סָפֵק דִּבְזֶה אַף לְדִידַן אָסוּר כמ"ש המ"א שָׁם אוֹת ל"ג הָא דְּאָמַר רָבָא אֵפֶר כִּירָה דַּעְתּוֹ לְנַדַּאי לֹא עַל הַסָּפֵק סָבָרָא דְּנַפְשֵׁיָ' קָאָמַר דְּלִתָּרוֹצֵי כּוֹי י"ל דְּהִזְמִין עָפָר לְנַדַּאי וּלְכָךְ אֵין שׁוֹחֲטִין כּוֹי דְּלָא הִזְמִין לְסָפֵק אֶלָּא מִסְּבָרָא קָאָמַר הָכִי.

וּבָזֶה לַיִת הִלְכְתָא כְּוָותֵיָ' דְּבִסְתָם דַּעְתּוֹ אַף עַל הַסָּפֵק. אֲבָל אִם הִזְמִין לְנַדַּאי בְּפֵירוּשׁ אָסוּר לַעֲשׂוֹת בּוֹ סָפֵק כמ"ש המ"א וּכְמֵימְרָא דְּרָבָא הִכְנִיס עָפָר כו' וּכְדִכְתִיבְנָא: אַטוּ שְׁתֵּי דְּקִירוֹת מַה שֶּׁיֵּשׁ לְעַיֵּן בָּזֶה אַיָּ"ה יְבֹוְאַר בְּפָרֵיי תצ"ח ס"ט בָּזֶה: בְּדַף ט' ע"א גְּמָרָא גִּלְגֵּל עִיסָּה מעיו"ט.

אֵין רַשַּׁאי לְהַפְרִישׁ חַלָּה, בְּיוֹם טוֹב וּמִיהוּ יֵשׁ תִּיקּוּן אפי' בא"י שֶׁיְּלוּשׁ עוֹד וְיַפְרִישׁ עַל הַכֹּל. כַּמְבֹוָאָר בא"ח תק"ז ס"ג וְדַוְקָא כְּשָׁלֹשׁ וְנִגְמַר עִיסָּה מעיו"ט הָא מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב.

וְנִגְמַר הַלִּישָׁה בי"ט שָׁרֵי. עַיֵּן תוס' כָּאן ד"ה גַּלְגֵּל וְיבֹוְאַר שָׁם בְּפָרֵיי: מִשְׁנָה בש"א אֵין מוֹלִיכִין כו'.

אֲבָל מַטֶּהוּ וב"ה מַתִּירִין לְקַמָּן אָמְרִינַן בְּשֶׁל שׁוֹבָךְ פְּלִיגִי. אֲבָל שֶׁל עֲלֶיהָ לכ"ע אָסוּר וְהַיְינוּ לל"ק בִּרְשׁוּת הָרַבִּים שַׁפִּיר.

ולל"ב דב"ה פְּלִיגִי נָמֵי דַּוְקָא שֶׁל שׁוֹבָךְ דִּבְרְשׁוּת הָרַבִּים גּוּפָא קִיל אִיסּוּרֵי'. דְּהָא שׁוֹבָכוֹ מוֹכִיחַ עָלָיו וּלְכָךְ הֶקֵּילוּ בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד אֶלָּא דא"כ לָא הֲוָה מַקְשֶׁה מֵרַב דְּאָמַר אֲפִילּוּ בְּחַדְרֵי חֲדָרִים אָסוּר וּלְפִי מ"ש המ"מ בְּפ"ה מהי"ט ה"ד לְתָרֵץ שִׁיטַת הר"מ ז"ל וְכִדְבָעִינַן לְמֵימַר לְקַמָּן אַיְ"ה.

כָּךְ יֵשׁ לְתָרֵץ זֶה וּמַה שֶּׁנִּרְשַׁם בְּעַיִן מִשְׁפָּט ע"ד הָרַמְבַּ"ם פ"ה מה' י"ט הר"מ פָּסַק כל"ב וּכְמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר לְקַמָּן בָּזֶה גְּמָרָא אָמַר רַב חָנָן בַּר אַמֵּי כו'. הִנֵּה סַוְגְיָא זוֹ קְצָרָה בְּכַמּוּת וַאֲרֻכָּה בְּאֵיכוּת.

וַאֲבָאֵר עפ"י פְּשׁוּטָה תְּרֵי לִישָׁנָא דְּרַב חָנָן פְּלִיגִי לְעִנְיַן דִּינָא. דל"ק סוֹבֵר לב"ה בְּשׁוֹבָךְ אפי' בִּרְשׁוּת הָרַבִּים שָׁרֵי דְּשׁוֹבָכוֹ מוֹכִיחַ עָלָיו וברה"י אֶפְשָׁר דב"ש מוֹדִים דְּשָׁרֵי וְלָאו וַדַּאי קָאָמַר רַב חָנָן דְּאֶפְשָׁר דב"ש כראב"ש סְבִירָא לְהוּ דְּאוֹסְרִין.

אֶלָּא רַב חָנָן פּוֹסֵק כת"ק. ומש"ה אָמַר כֵּן ונ"מ בְּסֵזוֹלָם שֶׁל עלי' לב"ה דברה"י שָׁרֵי כת"ק וְהָא דְּמוּקֵי כֵּן פְּלֵוגְתַּיְיהוּ וְלַח כְּאִידָךְ לִישָׁנָא דְּמַפִּיק לְמִלְּתֵי' מֵרַב שהי' רשכבה"ג וְסוֹבֵר פֵּירוּשָׁא דְּמַתְנִי' דְּפְלִיגִי ברה"ר ה"ה רַב חָנָן מוּקֵי הָכִי אֶלָּא דְּחוֹלֵק עִם רַב דְּרַב פָּסַק כר"א ור"ש וְרַב חָנָן פָּסַק כת"ק כָּאָמוּר.

ול"ב נָמֵי מוּקֵי רַב חָנָן. בְּסֵזוֹלָם שֶׁל שׁוֹבָךְ וּבִרְשׁוּת הָרַבִּים אָסוּר לב"ה.

וּבִרְשׁוּת הַיָּחִיד פְּלִיגִי. ול"ב מַחְמִיר לְעִנְיַן רְשׁוּת הָרַבִּים.

וּפָסְקוּ הַפּוֹסְקִים כל"ק מִטַּעַם בְּדָרַבָּנָן לְקֻלָּא (אַף בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין בִּסְפֵק פְּלֵוגְתָּא כ"ש כָּאן דל"ש בָּזֶה דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין) וְעַיֵּין רא"ש וַהֲוָה קַשְׁיָא לִי תִּיפּוֹק לִי' בלא"ה דַּהֲלָכָה כְּרַב כָּל מָקוֹם שֶׁאָסוּר אֲפִילּוּ בְּחַדְרֵי חֲדָרִים אָסוּר וע"כ פְּלֵוגְתַּיְיהוּ דְּמַתְנִי' בִּרְשׁוּת הָרַבִּים.

וְשׁוּב רָאִיתִי שכ"כ הָרָן ז"ל. וְלָזֶה י"ל דְּל"ת כמ"ש המ"מ בְּדַעַת הרמז"ל.

דְּאַף לְרַב שָׁרֵי כָּאן בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד מִשּׁוּם שִׁמְחַת י"ט. אֲבָל בִּרְשׁוּת הָרַבִּים אָסוּר לָזֶה כָּתַב הָרא"ש ז"ל בִּדְרַבָּנָן סְפֵקוֹ לְקֻלָּא וּלל"ב פָּרִיךְ דְּרַב חָנָן אַדְּרַב.

דְּרַב וַדַּאי מוֹקֵי פְּלֵוגְתַּיְיהוּ בר"ה וְשָׁרֵי ב"ה. וְאִם כֵּן אֵיךְ חוֹלֵק רַב חָנָן אַדְּרַב לְעִנְיַן דִּינָא וְאוֹסֵר לב"ה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים.

וּמְשַׁנֵּי תַּנָּאֵי הוּא וכפירש"י שֶׁעָשָׂה כְּלוֹמַר דְּמִדְּחָזֵינַן ת"ק דְּמַתִּיר בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד מַרְאִית עַיִן. וּסְבָרָא חִיצוֹנָה וַדַּאי דְּכָל מָקוֹם שֶׁאָסְרוּ מִפְּנֵי מ"ע רָאוּי לֶאֱסוֹר אַף בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד מִשּׁוּם לָא פְּלוּג וע"כ סוֹבֵר ת"ק דְּבִרְשׁוּת הָרַבִּים אֵין סְבָרָא לְהַתִּיר אַף בַּשּׁוֹבָךְ דְּשׁוֹבָכוֹ מוֹכִיחַ אֵין סְבָרָא.

וע"כ פְּלֵוגְתַּיְיהוּ דב"ש וב"ה בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד ומש"ה פָּסַק ת"ק כב"ה דְּבִרְשׁוּת הַיָּחִיד מֻוָּתָּר ור"א ור"ש מוֹקֵי פְּלֵוגְתַּיְיהוּ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְרַב כר"א ור"ש סוֹבֵר. וְרַב חָנָן כת"ק סוֹבֵר וּקְצָת דּוֹחֵק.

וּלְכָךְ י"מ כְּפְשׁוּטוֹ, רַב כר"א ור"ש סוֹבֵר. וכב"ש.

וע"ז כָּתַב רַשְׁ"י דְּפְשִׁיטָא קָשֶׁה דְּרַב ור' ור"ש שְׁבַקוּ ב"ה וְעָבְדִי כב"ש. וללל"ק אָתְיָא כְּפְשָׁטֵי' תַּנָּאֵי הוּא דְּבֵין רַב חָנָן וְרַב מוֹקֵי פְּלֵוְגְתַּיְיהוּ דב"ש וב"ה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים אֶלָּא רַב חָנָן פָּסַק כת"ק דר"א ור"ש דְּבִרְשׁוּת הַיָּחִיד לכ"ע שָׁרֵי וְרַב פָּסַק כר"א ור"ש: וּמִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ לְפָרֵשׁ ל"ב דל"פ אל"ק רַק בְּפֵירוּשָׁא דְּמַתְנִי' לל"ק מוּקֵי בְּשֶׁל שׁוֹבָךְ.

וּבִרְשׁוּת הָרַבִּים פְּלִיגִי וּבִרְשׁוּת הַיָּחִיד לכ"ע שָׁרֵי כת"ק דר"א ור"ש ול"ב מוֹקֵי פְּלֵוְגְתַּיְיהוּ בְּשֶׁל עלי' וּרְשׁוּת הָרַבִּים וַדַּאי אָסוּר וּפְלִיגִי בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד וּפָרִיךְ דְּרַב אדר"ח דְּאוֹסֵר בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד וע"כ מוֹקֵי פְּלֵוְגְתַּיְיהוּ בְּשֶׁל שׁוֹבָךְ וּבִרְשׁוּת הָרַבִּים כו' וּמְשַׁנֵּי תַּנָּאֵי כְּלוֹמַר ת"ק דְּמַתִּיר ברה"י הֶפֶךְ סְבָרָא הַפְּשׁוּטָה.

מְשׁוּם דְּמוֹקֵי פְּלֵוְגְתַּיְיהוּ דב"ש וב"ה בְּשֶׁל עלי' וּבִרְשׁוּת הַיָּחִיד פְּלִיגִי וּפָסַק כב"ה. ור"א ור"ש מוֹקֵי פְּלֵוְגְתַּיְיהוּ בְּשֶׁל שׁוֹבָךְ וּבִרְשׁוּת הָרַבִּים דא"כ קַשְׁיָא לת"ק מ"ט מַתִּיר ברה"י הֵיכָךְ סְבָרָא הַפְּשׁוּטָה דְּרָאוּי לֶאֱסוֹר בכ"מ מִפְּנֵי לָא פְּלוּג וְאִי דְּמוֹקֵי פְּלֵוְגְתַּיְיהוּ בְּשֶׁל עלי' קָשֶׁה וַדַּאי מְסְתַּבֵּר יוֹתֵר לְאוֹקֵמֵי מַתְנִיתִין בְּשֶׁל שׁוֹבָךְ וְכִדְמַשְׁמַע יוֹתֵר לִישָׁנָא מְשׁוֹבָךְ לְשׁוֹבָךְ (עַיֵּין לְקַמָּן) מִמַּה דְּנוֹקֵי בְּשֶׁל עלי' וב"ה מַתִּירִין ברה"י הֵיכָךְ סְבָרָא הַפְּשׁוּטָה דְּרָאוּי לֶאֱסוֹר אַף בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד וּלְכָךְ מְסְתַּבְּרָא דלל"ב נָמֵי בְּשֶׁל שׁוֹבָךְ מוּקֵי לְפְלֵוְגְתַּיְיהוּ אֶלָּא דת"ק סוֹבֵר שׁוֹבָכוֹ מוֹכִיחַ אֵין זֶה סְבָרָא כְּלָל.

ע"כ ברה"י פְּלִיגִי וְשָׁרֵי ב"ה ור"א ור"ש סָבְרִי דְּבִרְשׁוּת הָרַבִּים פְּלִיגִי וּמַתִּירִין ב"ה דְּשׁוֹבָכוֹ מוֹכִיחַ עָלָיו וְרַב חָנָן כת"ק וְרַב כר"א ור"ש ועמ"ש בִּרַשְׁ"י בַּמִּשְׁנָה [ד"ה] בְּשֶׁל שׁוֹבָךְ וְעַיֵּין מָהַרְשָׁ"א שָׁם: וְדַע דהרמז"ל בְּפֵ"ה מ"ה יו"ט ה"ר יֵשׁ לוֹ שִׁיטָה אַחֶרֶת בְּסֵוְגְיִין וּכְפִי מ שֶׁבֵּיאֵר המ"מ שָׁם וּבַקָּצָרָה דְּוַדַּאי אַקּוֹמְתָא דְּרַב חָנָן בל"ב דְּפְלִיגִי ב"ש וב"ה ברה"י אֲבָל ברה"ר אַף לב"ה אָסוּר בְּשֶׁל שׁוֹבָךְ אֻמָּת וְיַצִּיב וְרַב אֵין חוֹלֵק ע"ז וּמוּקֵי נָמֵי פְּלֵוְגְתַּיְיהוּ בְּהֵכִין וְשָׁאנֵי כָּאן.

מְשׁוּם שִׁמְחַת יו"ט שָׁרֵי ב"ה ברה"י בְּצֵירוּף שׁוֹבָכוֹ מוֹכִיחַ עָלָיו. (וַעֲלַ"ד אַף ברה"י אָסוּר.

דְּשִׁמְחַת יוֹם טוֹב לְחוּד בְּלֹא טַעַם שׁוֹבָכוֹ מוֹכִיחַ עָלָיו אֵין לְהַתִּיר ברה"י לְרַב דְּכָל מָקוֹם שֶׁאָסְרוּ אַף בְּחַדְרֵי חֲדָרִים אָסוּר) וְהַמַּקְשֶׁן פָּרִיךְ מֵרַב חָנָן אַרַב דְּלָא נִיחָא לי' לוֹמַר מְשׁוּם שִׁמְחַת יו"ט שָׁרֵי ב"ה דְּאֵין זֶה סְבָרָא (וְעוֹד מִכֹּחַ קֻוּשְׁיָא דִּלְקַמָּן ע"ב שֶׁהֻוְצְרַךְ לוֹמַר מֻוּחְלֶפֶת מִכֹּחַ זֶה וְיִבְוֹאַר שָׁם) וא"כ קַשְׁיָא דְּרַב חָנָן אַדְּרַב.

וּמְשַׁנֵּי תַּנָּאֵי הוּא כְּפְשָׁטֵי' לֹא (כְּלוֹמַר) כפירש"י אֶלָּא ה"ק בֵּין רַב חָנָן וְרַב מוֹקֵי פְּלֵוְגְתַּיְיהוּ דב"ש וב"ה בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד שֶׁזֶּה סְבָרָא מֻוְכְרַחַת בְּעֵינֵיהֶם לל"ב דברה"ר אֵין סְבָרָא לְהַתִּיר מְשׁוּם שׁוֹבָכוֹ מוֹכִיחַ.

וְהָרוֹאֶה אוֹמֵר לְהָטִיחַ גַּגּוֹ רָאוּי לֶאֱסוֹר. אֶלָּא ברה"י פְּלִיגִי.

וּמִיהוּ רַב אִית לי' הֶכְרֵחַ דְּכָאן שָׁאנֵי מְשׁוּם שִׁמְחַת יוֹם טוֹב דְּפָסַק כר"א ור"ש וְהֵם ע"כ סְבָרִי חִילּוּק זֶה דְּשִׁמְחַת יו"ט. דאל"כ ר"א ור"ש עָבְדִי כב"ש.

וּמִיהוּ הָא דְּאָמַר אִיכָּא דְּאָמְרִי ברה"י פְּלִיגִי דב"ה לֵית לי' דְּרַב. וב"ש אִית לי' דְּרַב אִם נֹאמַר [דְּהֵיא] דִּבְרֵי הַגְּמָרָא דְּמָפָרֵשׁ כֵּן הֵכִין.

י"ל בֶּאֱמֶת לָא קַיְימָא הָכִי אֶלָּא רַב חָנָן מוֹקֵי פְּלֻגְתַּיְיהוּ ברה"י ודכ"ע אית לְהוּ דְּרַב וְשָׁאנֵי כָּאן מִשּׁוּם שְׁמְחַת יוֹם טוֹב. וְאִם הוּא דִּבְרֵי גּוּפֵי' ה"פ דְּרַב חָנָן סוֹבֵר כת"ק דְּמַוְתָּר בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד בְּלֹא שְׁמְחַת וּפוֹסֵק כת"ק אָמַר דב"ה לֵית לי' דְּרַב לְהוֹרוֹת דַּהֲלָכָה כֵּן אַף בְּלֹא שְׁמְחַת יוֹם וְרַב סוֹבֵר כר"א ור"ש וְשָׁאנֵי מִשּׁוּם שְׁמְחַת [יו"ט] לל"ק אֵין סְבָרָא כְּלָל שְׁמְחַת יוֹם טוֹב עַיֵּין לח"מ שָׁם: בפירש"י בד"ה אֵין מוֹלִיכִין קס"ד בְּשֶׁל שׁוֹבָךְ וְנִיכָּר שֶׁהוּא שֶׁל שׁוֹבָךְ כו' מִשּׁוּם שְׁמְחַת יוֹם טוֹב כו'.

עַיֵּין מָהַרְשָׁ"א וְלִכְאוֹרָה בֶּאֱמֶת נָמֵי בְּשֶׁל שׁוֹבָךְ מַיְירֵי פְּלֻגְתַּיְיהוּ וְאִי לל"ב בְּעָלְי' פְּלִיגִי וּפוֹסֵק כל"ב וכהר"מ בְּדָרְךְ זֶה. וּלְהָכִי כָּתַב קס"ד דְּהַמְעַיֵּין בְּרַשׁ"י ד"ה תַּנָּאֵי הוּא דְּרַב פְּלִיג עלי' וְאִם כֵּן רַב חָנָן אַף לל"ב מוּקֵי בְּשֶׁל שׁוֹבָךְ.

ומ"ש וְנִיכָּר מִשּׁוּם דְּיֵשׁ שֶׁל שׁוֹבָךְ מְיֻחָד ומ"מ מַרְאֵהוּ כְּעֵין שֶׁל גַּג. ונ"מ.

זֶה תּוֹרַת כְּלִי עָלָיו ר"ל שֶׁל שׁוֹבָךְ. וְזֶה ר"ל שֶׁל גַּג אֵין תּוֹרַת כְּלִי עָלָיו וְיבֹוַאר לְקַמָּן ע"ב ובר"מ פכ"ו מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת הֲלָכָה זיי"ן וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: בד"ה לֵימָא רַב כו' לְרַב חָנָן פָּרִיךְ כו'.

דְּאִי בִּרְשׁוּת הָרַבִּים אָסוּר כו'. מ"ש לְרַב חָנָן פָּרִיךְ רָצָה לְשַׁלּוֹל פי' הרמז"ל בְּפֵירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת ובה' יוֹם טוֹב פֶּ"ה ה"ד דִּמְפָרֵשׁ דְּרַב חָנָן מֻוכְרָח הוּא סְבָרָתוֹ דִּבְרִשׁוּת הָרַבִּים אָסוּר דְּאֵין סְבָרָא שׁוֹבָכוֹ מוֹכִיחַ וע"כ אַף כֵּן.

וְאִם כֵּן פָּרִיךְ וְרַב לֵימָא כב"ש. וּמְשַׁנֵּי תַּנָּאֵי וּמִשּׁוּם שְׁמְחַת יוֹם טוֹב.

וְלָזֶה פירש"י דְּרַב אדר"ח פָּרִיךְ. וּבֶאֱמֶת רַב מוֹקֵי פְּלֻגְתַּיְ' דב"ש בִּרְשׁוּת הָרַבִּים כמ"ש בד"ה תַּנָּאֵי הוּא וּמִלַּת דְּאִי עַד סוֹף יִרְאֶה מְיֻוָּתָר לִכְאוֹרָה אֶלָּא דְּלָא תֵּימָא דר"א מוּקֵי בְּשֶׁל עלי' לל"ב.

וְרַב בְּשֶׁל שׁוֹבָךְ וְאֵין מַחֲלוֹקֶת לְדִינָא בָּזֶה בֵּין רַב חָנָן וּבֵין רַב לז"א דְּגַם בָּזֶה מַחֲלוֹקֶת "ח נָמֵי בְּשֶׁל שׁוֹבָךְ מַיְירֵי כְּדִפְרִישְׁנָא בַּגְּמָרָא: בד"ה תַּנָּאֵי הוּא עָשָׂה כְּלוֹמַר כְּבָר בֵּיאַרְתִּיו בַּגְּמָרָא דא"כ מ"ט דת"ק דְּמַתִּיר ברה"י הֵיפֶךְ סְבָרָא הַחֵיצוֹנָה דְּרָאוּי לְאוֹר אַף בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד אֶלָּא דְּמוּקֵי פְּלוּגְתָּא דב"ש וב"ה ברה"י וּפוֹסֵק כב"ה ור"ח ור"ש מוּקֵי בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְהִלְכָךְ ברה"י בְּעָלְמָא אָסוּר: ע"ב גְּמָרָא מַתְנִיתַן דְּלֹא כִּי הַאי תַּנָּא כו' דִּבְרֵי הַכֹּל אָסוּר עַיֵּין מהר"מ שי"ף ז"ל.

כִּי אִם נָאֱמַר בַּעֲלְי' דִּבְרֵי הַכֹּל אָסוּר אַפְּלֻגְתָּו קָאֵי. אַחֲזָרָה.

י"ל אֲבָל לְהוֹלִיכוֹ שָׁרֵי ב"ה בְּעָלְי' מִשּׁוּם שְׁמְחַת יוֹם טוֹב וב"ש אָסְרֵי כה"ג. וְזֶה מַתְנִיתַן דִּידַן בְּעָלְי' מַיְירֵי וּכְמַשְׁמָעוּת דִּבְרֵי הַכֹּל אֲבָל מהר"מ שִׁיף ז"ל כָּתַב דהי' לוֹמַר מַחֲלוֹקֶת כו' יעו"ש וְזֶה שֶׁרַשׁ"י ז"ל ד"ה אֲבָל שֶׁל עלי' אָסוּר הִשְׁמִיט מִלַּת דִּבְרֵי הַכֹּל לְהַשְׁמִיעֵנוּ זֹאת דְּאַכְּווֹלָה מִלְּתָא קָאֵי דְּבְשֶׁל עלי' אַף לְהוֹלִיכוֹ אָסוּר.

וּמִיהוּ לל"ב לְעֵיל אִיכָּא לְמֵימַר מַתְנִי' בְּעָלְי' וברה"י דב"ש אית לְהוּ דְּרַב וב"ה לֵית לְהוּ דְּרַב (וכ"ש לְפֵירוּשׁ הרמז"ל דְּהֵכִין הִלְכְתָא מִשּׁוּם שְׁמְחַת יו"ט. כמ"ש המ"מ פֶּ"ה ה"ד מה' יו"ט) אִם כֵּן בְּעָלְי' שָׁרֵי ב"ה ברה"י מִשּׁוּם שְׁמְחַת יוֹם טוֹב וּבָרַיְיתָא בְּשֶׁל שׁוֹבָךְ הוֹלָכָה שָׁרֵי.

וַחֲזָרָה פְּלִיגִי וְלֹא אָמַר מַחֲלוֹקֶת דְּאַכֻּלָּהּ קָאֵי. אַף הוֹלָכָה אָסוּר בְּעָלֵי' ברה"ר כָּאָמוּראֶלָּא דהר"מ ז"ל לְשִׁיטָתֵי' בפכ"ו מה' שַׁבָּת הַלָכָה ז' דְּשֵׁל עלי' אֵין תּוֹרַת כְּלִי עלי'.

וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבוּ המ"א בַּשַׁ"ח אוֹת ל"ח וי"ט דַּהֲוָה כְּדַלְתֵי הַבַּיִת יעו"ש וְאִם כֵּן א"א לְאוֹקֵמֵי' מַתְנִיתַן כְּלָל בְּעָלֵי' דְּלֵיכָּא מַאן דְּשָׁרֵי כָּאָמוּר. אֲבָל רַשַׁ"י ד"ה אֲבָל בְּשֵׁל עלי' דְּלְהָטִיחַ גַּגּוֹ הוּא צָרִיךְ חוֹלֵק אהר"מ ז"ל וְכֵן הַטּוּר בַּשַׁ"ח חוֹלֵק עָלָיו בָּזֶה.

וְיִבּוֹאַר לְקַמָּן אַיָ"ה ולפ"ז ע"כ הר"מ ז"ל. סוֹבֵר כר"ת בְּתוֹסְ' ד"ה מַאי דְּקָשָׁרֵי כו' דְּשֵׁל בַּיִת וְשׁוֹבָךְ חֲדָא מִלְּתָא הוּא דְּאִי כפי' הר"א מְבוּרָגִיל.

וְיֵשׁ חִילּוּק דְּבַיִת דּוֹמֶה לְשֵׁל עלי' דְּרוֹאֶה אוֹמֵר לְהָטִיחַ. וְדַוְקָא בְּבִנְיָכָר שֶׁל שׁוֹבָךְ כפירש"י לְעֵיל ע"א ד"ה אֵין מוֹלִיכִין.

וד"ה שׁוֹבָכוֹ מוֹכִיחַ וְנִיכָּר שֶׁהוּא שֶׁל שׁוֹבָךְ כו'. יעו"ש אַפַּתִּי תִּקְשֶׁה לוֹקֵי מַתְנִיתַן בְּסֶוְלָם שֶׁל בַּיִת.

אֶלָּא דְּהַיְינוּ שֶׁל שׁוֹבָךְ הוֹאִיל וְאֵין גָּדוֹל כ"כ. אֵין כָּאן לְהָטִיחַ כו' וּלְדִידַן דְּפָסְקִינַן כל"ק דְּרַב חָנָן דברה"ר מַחֲלוֹקֶת יֵשׁ מָקוֹם לפי' הר"א מבורגי"ל וּמַתְנִי' דְּלָא כִּי הַאי תַּנָּא בִּסְתָמָא דַּהֲלָכָה כל"ק וּכְדִכְתִיבְנָא: סֶוְלָם בָּא לְיָדֵינוּ כו'.

אִיכָּא דְּאָמְרִי הִטּוּי סֶוְלָם שֶׁל עלי' בָּא לְיָדֵינוּ כו' לל"ק נָמֵי הוֹלָכַת סֶוְלָם שֶׁל עלי' כפירש"י וְעַיַּיִן מָהַרְשָׁ"א ז"ל דְּוַדַּאי לָא הֲוָה טָעוּ לְמִפְסַק דְּלָא כִּסְתָם מִשְׁנָה. אֶלָּא הוֹלָכַת סֶוְלָם שֶׁל עלי' הֲוָה מַעֲשֶׂה.

וּפָסְקוּ בְּזֶה כת"ק דְּבָרַיְיתָא דְּאַף שֶׁל עלי' שָׁרֵי וּמַתְנִי' מְסַיַּיעַ כָּךְ דְּתַנַן סְתָמָא אֵין מוֹלִיכִין. וב"ה מַתִּירִין וְלֹא פֵּירֵשׁ שֶׁל שׁוֹבָךְ.

וְלָא הִיא דְּשֵׁל עלי' לכ"ע אָסוּר. וְאִיכָּא תְּרֵי לִישָׁנֵי כָּאן לל"ק י"ל ר' דּוֹסָא לָאו לְאַפְלוּגֵי וּמְפָרֵשׁ דִּבְרֵי ר' יְהוּדָה דְּסָמוּךְ לי'.

וְאָמַר בְּשֵׁל עלי' ד"ה אָסוּר הוֹלָכָה. אֲבָל הַטָּוּי מֻוָתָּר בְּשֵׁל עלי'.

וללל"ב ר' דּוֹסָא לְאַפְלוּגֵי אַרַשְׁבָּ"א דְּשֵׁל שׁוֹבָךְ הוֹלָכָה אָסוּר הַטָּיָיה שָׁרֵי, וּמַתְנִי' י"ל ברה"י מַיְירֵי וּבָרַיְיתָא ברה"ר. ועמ"ש בְּתוֹסְ' ד"ה מַאי דְּקָא שָׁרֵי יעו"ש וּלְעִנְיַן הֲלָכָה לְהָרֹא"שׁ דְּכָתַב לְעֵיל.

דַּהֲלָכָה כל"ק בִּדְרַבָּנָן לְקֻלָּא אִם כֵּן מ"ה כָּאן י"ל הִטּוּי סֶוְלָם עלי' שָׁרֵי בי"ט. וְהָרָ"ן ז"ל דְּכָתַב כָּאן וּמוֹכָח בַּגְּמָרָא דְּהִטּוּי נָמֵי אָסוּר.

י"ל לְשִׁטָּתֵי' דְּכָתַב הֲלָכָה כל"ק דְּרַב חָנָן מִכֹּחַ דְּרַב. כָּל מָקוֹם שֶׁאָסְרוּ כו'.

וּמִיהוּ קָשֶׁה הָא בִּדְרַבָּנָן בְּדָבָר שֶׁאָלָ"מ סְפֵיקָא לְקֻלָּא וְגַם הרמז"ל בפכ"ו מה"ש ה"ז. כָּתַב הִטּוּי סֶוְלָם עלי' אָסוּר.

וְכָתַב המ"מ זֶה לָמַד רַבֵּינוּ מי"ט וְלָמָּה פָּסַק כל"ב לְחוּמְרָא. וי"ל דְּגַם דְּרַב חָנָן פָּסַק כל"ב לְחוּמְרָא.

וְהַמְחַבֵּר בַּשַׁ"ח כָּתַב כר"מ. דְּשֶׁל עלי' הַטָּיָה אָסוּר ובתקי"ח ס"ד סַיֵּים שֶׁל עלי' אָסוּר בְּטִלְטוּל מַשְׁמַע לִכְאוֹרָה בְּהַטָּיָ' שָׁרֵי כל"ק.

ובב"י כָּתַב דִּבְרֵי הָרָ"ן ז"ל יעו"ש. גַּם אִם כֵּן מֵהֵיכָן לָמַד דִּבְשַׁבָּת הטי' אָסוּר דמ"מ כָּתַב דְּלָמַד כֵּן מי"ט וּפָסַק לְחוּמְרָא כל"ב דר' חַיָּיא.

וְלָמָּה זֶה פָּסַק כל"ק דְּרַב חָנָן לְקוּלָּא. וְלָזֶה יֵשׁ לָנוּ לוֹמַר דל"ק לָא פְּלִיג אל"ב דְּאֶפְשָׁר לל"ק נָמֵי הַטָּוִי סֵולָּם עלי' אָסוּר דר' דּוֹסָא אַרַשְׁבָּ"א קָאֵי ול"ק אָמַר דְּמַעֲשֶׂה שהי' בְּהוֹלָכַת סֵולָּם עלי' הָנָה.

וְטָעוּ דְּתַנָּא קַמָּא מַתִּיר כו' ומִיהוּ אַף הַטָּוִי אָסוּר לְפִי הָאֱמֶת דר' יְהוּדָה מְפָרֵשׁ כו'. שֶׁל עלי' אָסוּר לְגַמְרֵי.

וכל"ב דְּאֵין חוֹלֵק עַל ל"ב בָּזֶה: בפירש"י בד"ה מַתְנִיתַן דְּקָתָנֵי בְּהוֹלָכַת סֵולָּם פְּלִיגִי כו'. מְשׁוּם דְּיֵשׁ לְפָרֵשׁ דְּלָא כְּהַאי תַּנָּא נָמֵי דְּלָא כר' דּוֹסָא דְּאָמַר רַק הַטָּיָ' שָׁרֵי לֹא הוֹלָכָה.

אֶלָּא מִדְּלָא אָמַר דְּלָא כְּהָנֵי תַּנָּאֵי ש"מ אַרַשְׁבָּ"א קָאֵי מְשׁוּם דְּיֵשׁ לוֹמַר דר' דּוֹסָא אר' יְהוּדָא קָאֵי דִּבְעָלִי' הטי' שָׁרֵי לָכֵן אָמַר עכ"פ מַתְנִי' דְּלָא כְּהַאי תַּנָּא דְּרַשְׁבָּ"א דְּאָמַר בַּחֲזָרָה פְּלִיגִי וּבְהוֹלָכָה כ"ע מוֹדִים וְהָא דְּאָמַר מַתְנִיתַן לֹא כְּהַאי תַּנָּא.

דנ"מ לב"ה. דַּחֲזָרָה אָסוּר.

וְלֹא יָדַעְנָא לָמָּה הִשְׁמִיטוֹ הט"ו בתקי"ח זֶה דַּחֲזָרָה אָסוּר בְּשֶׁל שׁוֹבָךְ: בד"ה אֲבָל שֶׁל עלי' אָסוּר דְּהַהוּא וַדַּאי לְהָטִיחַ גַּגּוֹ הוּא צָרִיךְ פֵּירְשְׁתִּיו בַּגְּמָרָא דְּהִשְׁמִיט מִלַּת ד"ה לְהַשְׁמִיעֵנוּ אַף בְּהוֹלָכָה אָסוּר לכ"ע.

ומַה שֶּׁכָּתַב אָמְרִי לְהָטִיחַ גַּגּוֹ כו'. חוֹלֵק אהרמז"ל בפכ"ו מִשַּׁבָּת שֶׁכָּתַב הַטַּעַם דְּאֵין תּוֹרַת כְּלִי עָלָיו.

וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב המ"א בַּשַׁ"ח אוֹת ל"ח דַּהֲוָה כְּדַלְתֵי הַבַּיִת שֶׁנִּתְפָּרְקוּ דְּאָסוּר לְטַלְטֵל אפי' בְּשַׁבָּת וְאֶפְשָׁר דְּסוֹבֵר שֶׁל בַּיִת שֶׁאֵין גָּדוֹל כ"כ כְּעָלִי'. אפי' הָכִי אָסוּר וְחַד טַעַם לְתַרְוַיְיהוּ דאל"כ לוֹקֵי מַתְנִיתַן בְּשֶׁל בַּיִת וּמִלַּת וַדַּאי שֶׁכָּתַב רַשְׁ"י אֵין לְכָאוֹרָה פֵּירוּשׁ דְּכְפִי הַנִּרְאֶה ה"ה שֶׁל בַּיִת כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ: בד"ה וְלָא הִיא מַאי דְּקָא שָׁרֵי תַּנָּא קַמָּא כו'.

וּבְשֶׁל עלי' לֹא אַיְירֵי כְּלָל. וְאִם כֵּן אֵין הֶכְרֵעַ בְּשֶׁל עלי' לְהַתִּיר הַטָּוִי דְּאֵימָא אָסוּר וְיֵשׁ לוֹמַר דְּבְעָלִי' נָמֵי מֻוָתָּר דא"נ ר' דּוֹסָא אַרַשְׁבָּ"א קָאֵי וְאָמַר הוֹלָכָה אָסוּר.

רַק הטי' שָׁרֵי וְאֶפְשָׁר ה"ה בְּעָלִי' שָׁרֵי ועמ"ש בַּתּוֹסָ' ד"ה מַאי דְּקָא שָׁרֵי תַּנָּא קַמָּא אָסַר ר' דּוֹסָא: בְּתוֹסָ' בד"ה מַאי דְּקָא שָׁרֵי תַּנָּא קַמָּא קָא אָסַר ר' דּוֹסָא כו'. בִּשְׁאֵר סֵולָּמוֹת כו'.

לֹא נֶחְלְקוּ בְּדָבָר זֶה כו'. מַה שֶּׁכָּתַב בִּשְׁאָר סֵולָּמוֹת.

כפיר"ת דל"ד נִיכָּר שֶׁל שׁוֹבָךְ. אֶלָּא שְׁאָר סֵולָּמֹת שֶׁאֵין גְּדוֹלוֹת לְתַנָּא קַמָּא שָׁרֵי דְּמוּכָח לְשׁוֹבָךְ שֶׁאֵין רָאוּי לְהָטִיחַ גַּגּוֹ וּמַה שֶּׁכָּתְבוּ בְּדָבָר זֶה דר' דּוֹסָא אֶפְשָׁר מוֹקֵי פְּלֻגְתַּיְיהוּ בְּהָטוּי בֵּית שַׁמַּאי אוֹסְרִין וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין אוֹ לֹא נֶחְלְקוּ מֵעוֹלָם וּבַגְּמָרָא פֵּירְשְׁתִּיו די"ל מַתְנִי' בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד וְכָאן מַיְירֵי בִּרְשׁוּת הָרַבִּים: בא"ד מַשְׁמַע דקיי"ל כר' דּוֹסָא כו'.

והר"א מבורגי"ל כו' ולפי זה אסור סלולמות שלנו דשמא הלכה כר' דוסא מה שכתוב דמשמע הלכה כר' דוסא יש לפרש היינו בהטוי עלי' דאסור מדאמר ר' דוסא מטהו בשובך משמע הא עלי' אסור.

ואין חולק על ר' דוסא בזה בעלי'. ומה שכתבו להר"א מבורגיל אסור לטלטל סולם שלנו.

דשמא הלכה כר' דוסא היינו בהטוי עלי'. וסולם שלנו של בית.

נמי דיני' בעלי' דלהר"א מבורגי"ל אין חילוק רק בין שבת ליום טוב ובין הגיכר של שובך. לשל בית דאסור דהוה כעלי' וברא"ש לא סיים דשמא הלכה כר' דוסא דאין חולק עליו.

דאין לפרש דהלכה כר' דוסא. אף בשובך הולכה אסור רק הטוי שרי.

דאם כן מאי אריא שאר סולמות. אפי' של שובך נמי אסור הולכה.

ועוד דנדאי אין הלכה בזה כר' דוסא אלא כסתם משנה דהכא וכאמור: ומפני שיש לי הרהורי דברים בדברי הפוסקים ז"ל אמרתי אשיחה וירוח לי. הגה הרמז"ל בפכ"ו מה"ש ה"ז.

כתב סולם עלי' אסור לטלטלו. שאין עליו תורת כלי.

ושל שובך מותר להטותו. אבל לא יוליכם משובך לשובך שלא יעשה כבחול ויבא לצוד.

והמ"מ כתב עלי' אסור. למד מי"ט.

דהטוי אסור כל שכן שבת. ושובך שם ברשות היחיד שרי.

משום שמחת יום טוב. ושבת ל"ש שמחת שבת יעו"ש.

הגה סובר דעלי' הטוי אסור. ומה שכתב הרמז"ל לטלטל ל"ד.

ה"ה הטוי אסור דנדאי היכין הוא דאין תורת כלי עליו אסור אפי' הטוי (ומקוצה נמי אפי' להגביה צד אחד אסור דוקא נגיעה שרי) ומה שכתב שובך כו'. לשטתי' בפ"ה מי"ט דפסק כל"ב וכרב ומשום שמחת יום טוב ובשבת ל"ש זה ולי העני תמוה דא"כ איך כתב הרמז"ל ט"א [שלא נזכר] כלל.

שלא יבא לצוד ועובדין דחול ונראה לומר דהרמז"ל סובר כהר"א מבורגיל דיש חילוק בין שבת ליום טוב. ומש"ה הוצרך לטעם עובדין דחול ומיהו הר"א מבורגי"ל סובר דבשבת עלי' שרי בטלטול דהוה תורת כלי עליו (ומלאכתו לאיסור שרי לצורך גופו ומקומו) וביום טוב אסור עלי' בהטוי דכיון דאסור בטלטול ברשות היחיד כל מקום שאסרו כו' מקוצה הוה ואסור אף הטי' משא"כ שבת שרי בטלטול.

, ברשות היחיד דל"ש כל מקום שאסרו כו'. ולפי זה בין ר"ת להר"א מבורגיל קולא וחומרא.

קולא דבשבת עלי' שרי בטלטול וביום טוב של בית אסור בטלטול כמו עלי'. ולר"ת קולא וחומרא.

קַוְלָא שֶׁל בַּיִת הַנָּה כְּמוֹ שׁוֹבָךְ. וְחוּמְרָא דְּשֶׁל עלי' בְּשַׁבָּת אָסוּר.

ולהרמז"ל עלי' אָסוּר בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב שֶׁאֵין תּוֹרַת כְּלִי עָלָיו כְּלָל. וְאָסוּר אַף בְּשַׁבָּת.

וְשׁוֹבָךְ אָסוּר שֶׁיָּבֹא לָצוּד וְעוֹבְדִין דְּחוֹל. וְהַטָּוִי שָׁרֵי בַּשּׁוֹבָךְ.

וּלְפִי זֶה אֵין לְהַרְמז"ל שׁוּם מָקוֹם מוֹרֶה לוֹמַר מֵהֵיכָן לָמַד כֵּן הֵן בְּעָלֵי' וְהֵן בְּשֶׁל שׁוֹבָךְ וְזֶה יְהִי' בְּאֶפְשָׁר הַשָּׂגוֹת הר"א ז"ל א"א אֵין כָּאן מָקוֹם לָזֶה וּמִלַּת כָּאן אֶפְשָׁר ל"ד. וְעַיֵּן מִגְדּוֹל עוֹז.

וּבְשֶׁל בַּיִת לֹא בֵּיאֵר הרמז"ל דַּעְתּוֹ בְּשַׁבָּת מַה דִּינוֹ. דְּיֵשׁ לוֹמַר דְּשֶׁל בַּיִת תּוֹרַת כְּלִי עָלָיו.

וְגַם שָׁרֵי לְטַלְטְלוֹ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. לְהָבִיא פֵּירוֹת וְכַדּוֹמֶה.

וְהַמְחַבֵּר בַּשּׁ"ח סי"ט. כָּתַב סֵתָם עלי' שֶׁהוּא גָּדוֹל וְעָשׂוּי לְהָטִיחַ גַּג אָסוּר לְטַלְטְלוֹ וְשׁוֹבָךְ כו' לָצוּד.

הוֹסִיף עַל לְשׁוֹן הרמז"ל שֶׁהוּא גָּדוֹל וְעָשׂוּי לְהָטִיחַ גַּג לְהוֹרוֹת שֶׁל בַּיִת אֵין הַדִּין כֵּן. וְהָשְׁתָּא אִם נֹאמַר דְּפוֹסֵק כר"ת יהי' בְּשַׁבָּת ג' דִּינִים.

עלי' גָּדוֹל לְהָטִיחַ גַּג אָסוּר בְּהַטּוּי דְּאֵין תּוֹרַת כְּלִי עָלָיו. כְּמוֹ שֶׁכָּתַב המ"א שָׁם אוֹת ל"ח וְשׁוֹבָךְ בְּהַטּוּי שָׁרֵי לֹא הוֹלָכָה דְּיָבֹא לָצוּד (לְהַמְחַבֵּר ל"ש טַעַם המ"מ דְּפָסַק בה' יוֹם טוֹב כל"ק דְּרַב חָנָן) וְשֶׁל בַּיִת אַף בְּהוֹלָכָה שָׁרֵי לְצוֹרֶךְ פֵּירוֹת וְכַדּוֹמֶה דְּשֶׁל בַּיִת נָמֵי שָׁוֶה לְשׁוֹבָךְ.

וּמְשׁוֹבָךְ לַשּׁוֹבָךְ אָסוּר שֶׁיָּבֹא לָצוּד וביו"ט רַק ב' דִּינִים עלי' אָסוּר בְּהַטּוּי. וּבַיִת וְשׁוֹבָךְ תַּרְוַיְיהוּ שָׁרֵי מִשּׁוֹבָךְ לְשׁוֹבָךְ.

וְאִם נֶאֱמַר דְּפָסַק כהר"א מבורג"ל. בְּשַׁבָּת ג' דִּינִים.

עלי' אָסוּר בְּהַטּוּי דְּאֵין תּוֹרַת כְּלִי וּבֵית שָׁרֵי בְּטַלְטוּל. דל"ש הָרוֹאֶה וְכָל מָקוֹם שֶׁאָסְרוּ.

וְשׁוֹבָךְ אָסוּר טַלְטוּל שֶׁיָּבֹא לָצוּד וביו"ט עלי'. הַטּוּי אָסוּר בַּיִת.

הַטּוּי שָׁרֵי. טַלְטוּל אָסוּר הָרוֹאֶה כו'.

שׁוֹבָךְ טַלְטוּל שָׁרֵי כו'. וְאִם כֵּן הי' לְהַמְחַבֵּר לְבָאֵר בי"ט דִּין הַבַּיִת דְּאָסוּר בְּטַלְטוּל וְשַׁבָּת שָׁרֵי.

וַהֲרֵי כְּלָל אָמַר בתצ"ה. כָּל שֶׁאָסוּר בְּשַׁבָּת אָסוּר בְּיוֹם טוֹב.

וְיֵשׁ מֵזָתָר בְּשַׁבָּת. וְאָסוּר בְּיוֹם טוֹב כְּמוֹ הַמַּזְקֵצָה והי' לְבָאֵר כָּאן סֵתָם שֶׁל בַּיִת שָׁרֵי בְּשַׁבָּת וְאָסוּר בי"ט, ולר"ת א"ש דְּשֶׁל בַּיִת שָׁרֵי בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב.

והמ"א תקי"ח אוֹת ז פֵּירֵשׁ בְּהַמְחַבֵּר דְּסוֹבֵר כר"ת וא"י מִנַּיִן לוֹ. וְאַיָּ"ה בְּפָרַיָּ יְבוֹאַר זֶה: גַּם דִּבְרֵי הב"י בַּשּׁ"ח שֶׁכָּתַב עַל דִּבְרֵי הַטּוּר דְּבְיוֹם טוֹב שָׁרֵי מִשּׁוּם שִׂמְחַת יוֹם טוֹב וְלֹא בְּשַׁבָּת.

אַף עַל גַּב דבי"ט. אַף רְשׁוּת הָרַבִּים שָׁרֵי וְלֵיכָּא הוֹכָחָה מִשּׁוּם שִׂמְחַת יוֹם טוֹב.

מִכָּל מָקוֹם בַּגְּמָרָא מֻוְחְלָפֶת מַשְׁמַע טַעְמָא דְּשִׂמְחַת יוֹם טוֹב. וּמִכָּל מָקוֹם קָשֶׁה.

אִם כֵּן שֶׁל עלי' בְּחָצֵר אַמַּאי שָׁרֵי לְדַעַת הַטּוּר בְּשַׁבָּת. וְעַיֵּין ד"מ פִּירֵשׁ אפי' שֶׁל בַּיִת כו'.

וְיֵרָאֶה דְּשֶׁל שׁוֹבָךְ אֶפְשָׁר אפי' לְטַלְטְלוֹ בֶּחָצֵר לְצוֹרֶךְ דָּבָר אַחֵר אָסוּר ול"ד מִשּׁוֹבָךְ לְשׁוֹבָךְ. וּלְכָךְ פי' כֵּן וְאַיְ"ה יְבוֹאַר בְּפָרָיִן פִּסְקָא אֲבָל מַטֶּהוּ מֻחְלוֹן לְחַלּוֹן וכו'.

וּרְמִינְהוּ כו' לל"ב. לְעֵיל מַקְשֶׁה רַק ב"ש אב"ש.

וב"ה בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד מַתִּירִין כת"ק דראב"ש. דְּלֵית לְהוּ כָּל מָקוֹם שֶׁאָסְרוּ כו'.

ולל"ק פָּרִיךְ לְתַרְוַיְיהוּ ולהרמז"ל פֵּ"ה מהי"ט ה"ד. אַף לל"ב פָּרִיךְ דְּטַעְמָא דְּבֵית הִילֵּל מִשּׁוּם שִׂמְחַת יוֹם טוֹב יעו"ש.

וּלְפִי זֶה יֵשׁ לִרְאוֹת לְמַאי דְּמַסִּיק מֻחְלֶפֶת כָּל לפירש"י. וְלַהֲוָה אֲמִינָא סֵוְלָם.

וְכָל שֶׁכֵּן אִם נֹאמַר אַף בָּאֱמֶת מֻחְלֶפֶת כָּל הָנֵי מִשְׁנָיוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתַב מוהרש"א ז"ל בְּתוֹסְ' ד"ה אָמַר ר' יוֹחָנָן. א"כ אַמַּאי לָא תְּנַן בְּעִדְּיוֹת סֵוְלָם מְקֻלְקָל ב"ש וְחַזְמְרֵי ב"ה.

וכ"ת שֶׁהֵם בְּסוּג א' עִם הַשּׁוֹחֵט כמ"ש מָהַרְשָׁ"א בְּתוֹסְ' ד"ה אר"י. אַכַּתִּי י"ל לב"ה בִּרְשׁוּתהַיָּחִיד שָׁרֵי כת"ק דראב"ש וְלָא נִשְׁמַע מֵהַשּׁוֹחֵט דְּנָהֲי דְּמִשּׁוּם שִׂמְחַת יוֹם טוֹב.

לֹא הִתִּירוּ ב"ה דְּרַבָּנָן. מִכָּל מָקוֹם ברה"י י"ל שָׁרֵי אַף בְּלֹא שִׂמְחַת יוֹם טוֹב.

דְּלֵית לְהוּ כָּל מָקוֹם שֶׁאָסְרוּ כו'. אִם נֹאמַר מֻחְלֶפֶת הַשִּׁיטָה.

אַף סֵוְלָם. אַף בָּאֱמֶת י"ל הָא דר' חַיָּיא לְעֵיל ת"ק סָבַר בְּעָלֵי' פְּלִיגִי.

ע"כ עָבְדִי בְּנֵי ר"ח כְּבָרַיְיתָא לֹא כְּמִשְׁנָה גַּם [בְּדִין] הַטּוּי יֵשׁ לְעַיֵּין וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: דְּלָמָא ע"כ לָא אָמְרִי ב"ש אֶלָּא ד"נ כו'. שׁוֹבְכוֹ מוֹכִיחַ עָלָיו הִנֵּה מפירש"י כָּאן ד"ה וּמַאי דְּמֻחְלֶפֶת דְּלֵיכָּא צַד אִיסּוּר יֵרָאֶה מְפוֹרָשׁ.

דלפ"ז לֵיתָא לַסְּוּגְיָא דְּלְעֵיל ח' א'. כִּדְרַבִּי אַבָּא.

דב"ש אִיסּוּר חֲפִירָה דְּרַבָּנָן לֹא הִתִּירוּ מִשּׁוּם שִׂמְחַת יוֹם טוֹב דְּכָאן סֵוְלָם נָמֵי לֹא הִתִּירוּ מִשּׁוּם שִׂמְחַת יו"ט. דְּהָרוֹאֶה אוֹמֵר כו' ועכ"פ הֵם בְּפֶלֶס וְסוּגָח' (דמה"ט לֹא שְׁנָאָה בְּעִדְּיוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתַב מָהַרְשָׁ"א ז"ל) וע"כ מַתְנִיתַן דְּהַשּׁוֹחֵט בַּעַפַר תִּיחוּחַ לְגַמְרֵי שֶׁסְּבִיבוֹ נוֹפֵל וְאֵין בּוֹ שׁוּם צַד אִיסּוּר דְּרַבָּנָן כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסְ' ח' א' ד"ה בַּעַפַר תִּיחוּחַ יעו"ש וב"ה אָסְרִי גְּזֵרָה זְיָמְנִין דְּאָתֵי לְמֶיעְבַּד כְּתִישָׁה.

וב"ש לֹא גָּזְרוּ כו'. וְכֵיוָן שֶׁכֵּן אֲנַן דְּפָסְקִינַן לְכָל הָנֵי מִשְׁנָיוֹת כְּמוֹ שֶׁהֵן שְׁנוּיוֹת לְפָנֵינוּ וְאֵין מַחֲלִיפִין שׁוּם א' מֵהֶן אַף תְּרִיסִין כִּדְבָעִינַן לְמֵימַר לְקַמָּן אַיְ"ה (דְּגָרַס א"נ בִּתְרִיסִין אוֹ צָרְכֵי רַבִּים) ע"כ כָּל הָנֵי שִׁינּוּיָא קַיְימָא בְּמַסְקָנָא וּמַתְנִי' דְּהַשּׁוֹחֵט בַּעַפַר תִּיחוּחַ לְגַמְרֵי שֶׁסְּבִיבוֹתָיו תִּיחוּחַ וְלֵית כָּאן חֲפִירָה דְּרַבָּנָן וד"נ שֶׁאֵין בּוֹ מֻקְצֶה.

אִם כֵּן לָמָּה זֶּה פָּסַק הַמְחַבֵּר בתצ"ח סי"ד, דְּשָׁרֵי בד"נ בַּעַפַר תִּיחוּחַ אַף שֶׁסְּבִיבוֹ קָשֶׁה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב המ"א שָׁם אוֹת, כ"ה דִּסְתָם הַמְחַבֵּר וְהָא לְפִי הַמַּסְקָנָא כָּאן לָא שָׁרֵי ב"ש לְכַתְּחִלָּה אֶלָּא גְּזֵרַת כְּתִישָׁה.

וב"ה אָסְרִי וְדִיעֲבַד שָׁרִי ב"ה בְּכָל סְבִיבוֹ תִּיחוּחַ. הָא דר' אַבָּא לָא אַף דִּיעֲבַד וְלָזֶה יֵשׁ לָנוּ לוֹמַר מִירוּשַׁלְמִי יֵשׁ ראי' דְּמַתִּיר מֻלְקָצָה דִּיעֲבַד כָּל שֶׁכֵּן אִיסּוּר חֲפִירָה כמ"ש הַמְחַבֵּר סט"ו.

וְהָרַב בהג"ה שָׁם. וְאָמְנָם למ"א שָׁם אוֹת ל"א דְּמֻלְקָצָה קִיל מֵחֲפִירָה.

וְגַם להר"מ ז"ל פ"ג ה"א מהי"ט דְּאוֹסֵר בְּמֻלְקָצָה דִּיעֲבַד דְּלָא כִּירוּשַׁלְמִי וַאֲפִ' הָכִי נְרָאֶה שֶׁמַּתִּיר בַּחֲפִירָה דְּרַבָּנָן סוֹף פֶּרֶק שֵׁנִי מהי"ט וּמְנָא לי' זֶה לְפִי הַמַּסְקָנָא. וְלָזֶה יֵשׁ לָנוּ לוֹמַר שֶׁסּוֹבְרִים פֵּירוּשׁ אַחֵר בַּסֻּגְיָא דְּלָא כפירש"י ז"ל.

אֶלָּא סֻגְיָא דִּלְעֵיל ח' א' קַיְימָא בְּמַסְקָנָא וב"ש לְכַתְּחִלָּה הַתִּירוּ אִיסּוּר חֲפִירָה דְּרַבָּנָן וַאֲפִ' הָכִי בְּסֵזוֹלָם חָמִיר טְפֵי דְּרוֹאֶה אוֹמֵר לְהָטִיחַ גַּגּוֹ וְיָבוֹא לְהַתִּיר מְלָאכָה דְּאוֹרָיְיתָא בְּיוֹם טוֹב וְזֶה גְּזֵרָה קְרוֹבָה יוֹתֵר ועפר"ח בתצ"ח בְּלִשּׁוֹן הרמז"ל וְאַיְ"ה בְּפִרְיֵי יְבוֹאַר: בפרש"י ד"ה מֻוחְלָפֶת כָּאן כו'.

לֹא הַהוּא דְּהַשּׁוֹחֵט מִכֹּחַ קֻוּשְׁיוֹת הַתּוֹסָ' דְּשַׁנּוּיָ' בְּעִדְּיוֹת. וַנְדַאי דְּקֻדְּקוּ בָּהּ דְּכָל הֵעִיד הֲלָכָה הִיא וְנִיחָא לְהַפֵּךְ כַּמָּה מִשְׁנָיוֹת כו' ולמ"ש הַתּוֹסָ' לָא מִתְהַפְכָא אֶלָּא חֲדָא יעו"ש: בד"ה וּמַאי כו'.

דְּלֵיכָּא צַד אִיסּוּר פֵּירַשְׁתִּיו בַּגְּמָרָא דלפ"ז לֹא קָאֵי סוּגְיַן דִּלְעֵיל ח' א' דִּבְדָרְבִי אַבָּא [פְּלִיגִי] וב"ש לֹא הִתִּירוּ אֶלָּא בַּעֲפַר תִּיחוּחַ שֶׁסְּבִיבוֹ ג"כ תִּיחוּחַ וְלֵית בֵּיהּ אִיסּוּר דְּרַבָּנָן יעו"ש: בד"ה אא"כ נִעְנַע מבע"י דְּחָיֵיס וּמִימְלָךְ וּכְדְמְפָרֵשׁ לְקַמָּן דְּמִטַּלְטֵל מֻלְקָצָה לֹא דְּעָשׂוּ גְּדֵר לְשִׂמְחַת יוֹם טוֹב.

דְּאִם כֵּן לָא הֲוָה מַקְשֶׁה מִידִי וּבְסָמוּךְ יְבוֹאַר עוֹד מִזֶּה: בְּתוֹסֶפֶת בד"ה אַלְמָא כו' מְבֵיצָה כו'. הִנֵּה מֻלְקָצָה אָסוּר בַּאֲכִילָה בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא דְּלָמָ"ד מִשּׁוּם מַשְׁקִין ור' יוֹחָנָן נָמֵי אָמַר כֵּן אִם כֵּן ב"ש מִשּׁוּם שִׂמְחַת יוֹם טוֹב מַתִּיר אוֹ י"ט דְּעָלְמָא אַטּוּ אַחַר שַׁבָּת וְאַסֵּזוֹלָם גָּזְרוּ וע"ז תֵּירְצוּ דְּמַשְׁקִין ב"ש סָבְרִי דְּלָא דָּמֵי לְמַשְׁקִין וְלֹא לְפֵירוֹת הַנּוֹשְׁרִין וְלֹא מִשּׁוּם שִׂמְחַת יוֹם טוֹב הִתִּירוּ דְּהָא רַב יוֹסֵף ור' יִצְחָק לָא סָבְרִי אַהֲדָדֵי כו'.

וב"ש לֵית לְהוּ כְּתַרְוַיְיהוּ: בד"ה אָמַר ר' יוֹחָנָן מֻחְלֶפֶת כו' וְאוֹמֵר ר"ת כו'. עַל מָה הֻצְרְכוּ הָעוֹלָם הֲכָנָה יֵשׁ לִרְאוֹת דְּנַדַּאי ב"ה מַתִּירִין לְכַתְּחִלָּה מִשּׁוּם שִׂמְחַת י"ט.

אִם לֹא הִזְמִין מֵאֶתְמוֹל שֶׁמֻּוָתָּר לִשְׁחוֹט וּלְכַסּוֹת. אֲבָל נַדַּאי לְכַתְּחִלָּה מִצְוָה יוֹתֵר שֶׁיַּזְמִין עָפָר מבע"י וְלָמָּה זֶה יַעֲבוֹר עַל דִּבְרֵיהֶם מֻלְקָצָה הוֹאִיל וְיָכוֹל לְתַקֵּן בְּלִי שׁוּם דחי' שִׂמְחַת יו"ט.

וְאִם נֹאמַר כַּוָּנַת ר"ת שֶׁתָּמַהּ לָמָּה נוֹהֲגִין לְהַחְמִיר אִם לֹא הִזְמִין שֶׁאֵין שׁוֹחֲטִין כַּנִּרְאֶה מֵרֹאשׁ"ש וּשְׁאָר פּוֹסְקִים בַּסֻּגְיָא דְּמוֹדִים (ח' א') אִם כֵּן מַה מַּקְשֶׁה תוס' לְקַמָּן מֵרַב יְהוּדָא מַכְנִיס מְלֹא קֻפָּתוֹ דְּהַהוּא לְכַתְּחִלָּה מַמָּשׁ וַנְדַאי עָדִיף טְפֵי וצ"ע: בא"ד וּמִיהוּ זֶה אֵינוֹ דִּלְפֵי' פֵּירוּשׁוֹ כו'.

הַתּוֹסָ' מַקְשִׁין עַל ר"ת כו' וְהִנֵּה שִׁיטַת ר"ת י"ל בִּתְרֵי אַנְפֵּי אוֹ דְּסוֹבֵר אָמַר ר' זְרִיקָא לְעֵיל ח' א'. לָא קָאֵי רַק אַמּוֹדִים.

אֲבָל מַאן דְּמַתִּיר לְכַתְּחִלָּה אַף בְּלֹא ד"נ הֲוָה. דָּחוּ התו'.

דְּאֵין סְבָרָא לוֹמַר כֵּן דִּלְשִׁיטַת ר"ת מֻחְלֶפֶת הַשּׁוֹחֵט אִם כֵּן ר' זְרִיקָא קָאֵי אב"ש זֶה אֵין סְבָרָא כְּלָל. וְשֶׁמָּא תֹּאמַר דר"ת הָכִי קָאָמַר כֵּינָן דב"ה לְכַתְּחִלָּה שָׁרֵי חַד אִיסּוּרָא חֲפִירָה דְּרַבָּנָן ה"ה וְכָל שֶׁכֵּן מֻוקְצֶה לְחוּד דְּסוֹבֵר דְּמֻוקְצֶה קִיל מֵחֲפִירָה דד"ת (כְּשִׁיטַת הב"ח, ומ"א בתצ"ח אוֹת ל"א) לָזֶה כָּתְבוּ דְּכָאן מַסִּיק דב"ש מַתִּירִין הֵיכִי דְּלֵיכָא שׁוּם צַד אִיסּוּר דְּמַיְרֵי בְּעָפָר שֶׁסְּבִיבוֹ ג"כ תִּיחוּחַ כו'.

וּלְמַאי דְּמִפֵּיךְ ב"ה סוֹבֵר כֵּן הָא [אפי'] חַד אִיסּוּרָא אֵין מַתִּירִין. וּלְזֶה י"ל דר"ת סוֹבֵר דְּלְמַאי דְּמִפֵּיךְ קַיְימָא לַן כְּסֵוְגְיַין דְּלְעֵיל ח' א' דְּפְלִיגִי בְּחַד אִיסּוּרָא לְכַתְּחִלָּה וְעַיֵּין מָהַרְשָׁ"א זַ"ל.

דְּהָנָךְ שִׁינּוּיָא דְּחִיקֵי הַיְינוּ ב"ה אדב"ה שׁוֹבְכוֹ מוֹכִיחַ כו'. אֲבָל ב"ש אַף אִם מַחֲלִיף.

מִכָּל מָקוֹם הֵכִין הוּא דְּמַיְרֵי דְּלֵיכָא. שׁוּם צַד אִיסּוּר וּכְבָר כָּתַבְנוּ דְּלְדִידַן אֵינוֹ כֵּן דְּאַף דְּאֵיכָא צַד אִיסּוּר.

עכ"פ דְּיֵעָבַד מַתִּירִין. וה"ה לב"ש לְכַתְּחִלָּה מַתִּירִין.

וְאֵין לְהַאֲרִיךְ כָּאן. ועב"י מ"ש בְּשֵׁם סָמָ"ק.

וְכָתַב דְּסוֹמְכִין דְּיֵעָבַד עַל ר"ת הַיְינוּ אַף בִּתְרִין אִיסּוּרִין וְיִבּוֹאַר שָׁם וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: (וְעַיֵּין מהר"מ שי"ף זַ"ל מ"ש לָמָּה לִי הֲכָנָה לב"ש וב"ה בְּיוֹנִים ותי' ב"ח יעו"ש. וּכְבָר כָּתַבְנוּ דְּמֻוקְצֶה אָסוּר בַּאֲכִילָה רַק טַלְטוּל הַתִּירוּ וּפְלִיגִי ב"ש וב"ה.

אִי שִׁימּוּשׁ מֻוקְצֶה ג"כ שָׁרֵי מִשּׁוּם שִׁמְחַת יוֹם טוֹב אוֹ לָאו. עַיֵּין מ"א סִימָן תק"ט שֶׁהֶאֱרִיךְ ועמ"ש לְעֵיל בְּסֵוְגְיַין דְּמוֹדִים אִם שָׁחַט וְיִבּוֹאַר עוֹד בְּפָרֵין בתצ"ח וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ.

וְעַיֵּין ב"י תצ"ח). אוֹפֶן ג' דְּמֻוקְצֶה חָמוּר מֵחֲפִירָה וד"ת מְפָרֵשׁ ד"נ מִשּׁוּם חֲפִירָה לְהֶדְיָא גָּרַע מִגַּוְמָא וְשַׁפִּיר לָמַד מֻוקְצֶה שָׁרֵי וּמְדַיֵּיק בַּטּוּר שא"צ לַחְפּוֹר וְשָׁם אֲבָאֵר עוֹד בעזה"י: דַּף י' ע"א גמ'.

אֲבָל הֵיכָא דְּלֵיכָא ד"נ לֹא וכפירש"י וְהָא נָמֵי לְהָא דָּמְיָא דִּלְמָא מִמְּלִיךְ כו'. דְּבָטְלָה הַזְּמָנָה כו' הרמז"ל בְּפֵירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת פי' בע"א כִּי שֶׁמָּא קוֹדֶם יוֹם טוֹב מִמְּלִיךְ וְאַחַר הַכְנָסַת י"ט יִמָּלֵךְ שֵׁנִית וּמֻוקְצִין, וְהָרָ"ן פי' דְּהַזְּמָנָה בְּטָעוּת יעו"ש.

וְזֶה כַּוָּנַת רַשְׁ"י דְּהַזְּמָנָה דִּלְעֵיל בָּטְלָה דַּהֲוָה הַזְּמָנָה בְּטָעוּת אֲבָל אִם וַדַּאי הֵכִין וּלְמָחָר נִתְחָרֵט וְאַפּוֹתִי חָזַר אֵין מֻוקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב וְכָאן שָׁאנֵי דַּהֲוָה הַזְּמָנָה בְּטָעוּת וּכְדִכְתִיבְנָא ועמ"ש בַּפְּתִיחָה: מִשְׁנָה ב"ש אוֹמְרִים לֹא יִטּוֹל כו'.

וּבַהֶ"א עוֹמֵד וְאוֹמֵר זֶה וָזֶה אֲנִי נוֹטֵל כו'. הִגָּה ב"ש אוֹמְרִים לְשׁוֹן שְׁלִילָה.

וּבַהֶ"א בְּמְחֻוָּיב כִּי ב"ש אוֹמְרִים אִם לֹא נִעְנַע אָסוּר לִיטּוֹל בי"ט דָּלֶ"ת דְּיֵעָבַד מִשּׁוּם שִׁמְחַת יו"ט לֹא גָּזְרוּ וּכְמוֹ דְּמַקְשֶׁה לְעֵיל מַתְנִיתַן דְּהַשּׁוֹחֵט אַהַהּ דְּהָכָא וב"ה אוֹמְרִים אוֹמֵר זֶה וְזֶה כו'. וְאִי לֹא אָמַר כֵּן אַף דְּיֵעָבַד אָסוּר.

דְּאַדְּבְרֵי ב"ש קָאֵי. ול"ש שְׁלִילָה כִּי הֵם מְקִילִין וְאוֹמְרִים דְּסַגִּי בָּזֶה וָזֶה וכו'.

וּמִיהוּ וַדַּאי אִם לֹא הִזְמִין מֵאֶתְמוֹל זֶה וָזֶה רַק מִכָּאן אַף דְּיֵעָבַד אָסוּר אַף לְשִׁנּוּיָא לְקַמָּן אָתֵי לְמִנּוּעֵי מִשְּׁמְחַת יו"ט. דְּאִם כֵּן מָה הוֹעִילוּ בְּתַקָּנָתָן וְלֹא יֹאמַר כֵּן וכ"ה וַדַּאי דאב"ש

קַיְימִי וְעַיֵּין תוס' ב' א' ד"ה דִּלְמָא הִקְשׁוּ דב"ש אִית לְהוּ מְוּקְצֶה מִכָּאן (וְכָל שֶׁכֵּן לְרַב נַחְמָן דְּמוּקֵי לְגַדֵּל) וְתֵירְצוּ ב"ח הַיְינוּ בְּרִיכָה א'.

וְעַיֵּין מָהַרְשָׁ"א שָׁם. וּמִיהוּ אֵין לוֹמַר דב"ש לֵית לְהוּ מְוּקְצֶה וְהָכָא מִשּׁוּם דְּמְטַלְטֵל טַרְחָא שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ אוֹ לְאִמְנוֹעֵי מִשְּׁמְחַת יוֹם טוֹב.

וְסָבְרִי בָּזֶה וְזֶה אַכַּתִּי חָיֵיס עלי' וְלָכֵן צָרִיךְ לְמַעְנַע וי"ל. וְדַע דְּהָא דְּאָמְרִי ב"ה זֶה וָזֶה אֲנִי נוֹטֵל הַטַּעַם דְּלְמָא מְטַלְטֵל מִידֵּי דְּלָא חָזֵי הַיְינוּ מְוּקְצֶה וְיֵשׁ מִי שֶׁפֵּירוּשׁ טַרְחָא שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ וַאֲבָאֵר לְקַמָּן אַיָּ"ה.

אֲבָל לֹא מִטַּעַם דְּחָיֵיס עלי'. דב"ה לֹא גָּזְרוּ זֶה כְּלָל כִּדְמַסֵּיק בגמ' דְּאִי גָּזְרוּ וַדַּאי מוֹדֵי דְּבָעֵינַן נְעָנַע ומש"ה אֵין חִילּוּק אַף בְּרִיכָה שני' בָּעֵינַן זֶה וָזֶה אֲנִי נוֹטֵל כִּדְמַסֵּיק וּבְהָא דְּאָמַר דְּלְמָא אָתֵי לְאִמְלוֹכֵי פירש"י לְעֵיל דַּהֲוָה בְּטֵלָה הַזְמָנָה לְמַפְרֵעַ הַיְינוּ הַזְמָנָה בְּטָעוּת.

וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַ"ן ז"ל והרמז"ל בְּפֵירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת פֵּירוּשׁ שֶׁמָּא מְמֻלֶּךְ קוֹדֶם יוֹם טוֹב וְיִשְׁכַּח שֶׁנִּמְלַךְ וּבְיוֹם טוֹב יִקַּח יעו"ש ויבוֹאַר אַיָּ"ה: גְּמָרָא הָא אִתְּמַר עֲלַהּ לְטַהֵר מִכָּאן וּלְהַבָּא כו'. רָבָא אָמַר לְעוֹלָם לְמַפְרֵעַ כו'.

לְכְאוֹרָה רָבָא דְּבָתְרָא הוּא הַלָּכָה כְּוָתֵיהּ' ולב"ה לְמַפְרֵעַ נָמֵי טָהוֹר דְּיֵשׁ בְּרֵירָה ובר"מ פ"ז מה' ט"מ ה"ב מַשְׁמַע דְּפָסַק כְּרַבָּה ור' הוֹשַׁעְיָא מִכָּאן וּלְהַבָּא הָא לְמַפְרֵעַ לֹא יעו"ש. וְהַיְינוּ אִי כָּל הַפְּתָחִים מִן הַתּוֹרָה הלמ"מ.

עַיֵּין לְקַמָּן ל"ח א'. בגמ' מְבוֹאָר כֵּן לָא תֵּיפוּךְ.

וְכִי לֵית לִי' לר' הוֹשַׁעְיָא בְּרֵירָה בד"ת וכ"כ רַשְׁ"י עֵירוּבִין ס"ח א' הֶבְיאוֹ התוי"ט אָהֳלוֹת פ"ז מ"ג (ע"ש פ"ג מ"ז ובר"מ שָׁם דְּמְפָרֵשׁ בְּקֶבֶר סָתוּם) וְאִם נֶאֱמַר הֲלָכָה כְּבָתְרָאֵי מַאַבַּיֵּי וְרָבָא וְאֵילָךְ דַּוְקָא א"ש. וְסָבוּר הָיִיתִי לוֹמַר דְּרָבָא קָאָמַר לְעוֹלָם כו' דָּחוּי הוּא וּבֶאֱמֶת סָבוּר גַּם כֵּן כְּרַבָּה ור' הוֹשַׁעְיָא.

וְאָמְנָם הר"ש שָׁם בְּאָהֳלוֹת פ"ז מ"ג כָּתַב רָבָא מַסֵּיק דְּלְמַפְרֵעַ פְּלִיגִי. וּלְפִי זֶה לְרָבָא ע"כ טַוְמְאַת כָּל הַפְּתָחִים דְּרַבָּנָן דבד"ת קיי"ל אֵין בְּרֵירָה.

ולר' הוֹשַׁעְיָא נֶאֱמַר דְּסָבַר טַוְמְאַת פְּתָחִים ד"ת. וְזֶה שֶׁכָּתַב רַשְׁ"י כָּאן חֲכָמִים גָּזְרוּ הַיְינוּ לְרָבָא דְּהִלְכְתָא כְּוָתֵיהּ', וְעַיֵּין עֵירוּבִין ס"ח א'.

וּבְתוֹסְ' שָׁם דְּגָרְסִי שָׁם רַב אוֹשַׁעְיָא וְכָאן רַבִּי אוֹשַׁעְיָא יעו"ש. וּמִיהוּ אַף לתי' רַבִּי ור' הוֹשַׁעְיָא וְכַנִּרְאֶה שכ"פ הר"מ זַ"ל בפ"ז מט"מ ה"ב.

אפי' הָכִי ע"כ טַעְמָא דְּמַתְנִי' דְּזֶה וְזֶה בַּעְיַין הוּא דְּלָא לְטַלְטֵל מִידֵּי דְּלֹא צָרִיךְ אוֹ לְאִמְנוֹעֵי מִשְּׁמְחַת יוֹם טוֹב דְּהָא אֲנַן קי"ל בִּדְרַבָּנָן יֵשׁ בְּרֵירָה. וְזֶה שֶׁאָמַר רָבָא לְעוֹלָם לְמַפְרֵעַ כְּלוֹמַר דְּאַף לְרַבָּה ולר' הוֹשַׁעְיָא ע"כ הָכִי הַטַּעַם דְּמְטַלְטֵל מִידֵּי דְּלָא חָזֵי לי' דְּהָא רַב הוֹשַׁעְיָא סוֹבֵר לְקַמָּן יֵשׁ בְּרֵירָה כִּדְמַסֵּיק בְּדַף ל"ח ע"א יעו"ש: בפירש"י בד"ה עוֹמֵד וְאוֹמֵר מִבְּעוֹד יוֹם כְּמוֹ לב"ש דביה"ש לָא כְּלוּם: בד"ה גָּזְרִינַן וַהֲוָה לי' טִלְטוּל שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ הִנַּה לְעֵיל וּלְקַמָּן פֵּירֵשׁ מִשּׁוּם מְוּקְצֶה.

לֹא דַּהֲוָה שָׁלֹא לְצוֹרְךָ וְאִם הִזְמִין לְכֻלָּם וְצוֹרְךָ לְכֻלָּם שָׁרֵי עכ"פ וּמִכָּאן מַשְׁמַע דַּהֲוָה טָרְחָא דְּלֹא צָרִיךְ ועב"י ופ"ח תצ"ז בָּזֶה: בד"ה לֵית לְהוּ בְּרֵירָה כו'. אֶלָּא כְּדֵי צָרְכּוֹ דְּאִם הִזְמִין כֻּלָּם וְצָרִיךְ לָהֶם וַדַּאי אֵין צָרִיךְ שֶׁיֹּאמַר זֶה וְזֶה משא"כ הָכָא דְּאֵין צוֹרְךָ לוֹיוֹתֵר וְאִי הִזְמִין כֻּלָּם.

וְאֵין צָרִיךְ לוֹ אֶלָּא ב'. אוֹ ג.

עַיֵּין ב"י ופר"ח תצ"ז. מ"ש בְּדִבְרֵי רַשְׁ"י אֵלּוּ יְעֻוַּיִן שָׁם: בד"ה וְלוֹ פְּתָחִים הָרְבֵּה נְעוּלִים אוֹ פְּתוּחִים.

עַיֵּין פֵּירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת לְהרמז"ל פ"ז מ"ג דְּאָהֳלוֹת מַה שֶּׁפֵּירֵשׁ לְעִנְיַן קֶבֶר סָתוּם וְלֹא הי' לִי פְּנַאי כָּעֵת לְעַיֵּין בי' כָּרָאוּי יְעֻוַּיִן שָׁם: בד"ה כֻּלָּם טְמֵאִים כו'. חֲכָמִים גָּזְרוּ עתוי"ט אָהֳלוֹת פ"ז מ"ג וּלְקַמָּן ל"ח א'.

וְעֵירוּבִין ס"ח א' מַשְׁמַע מִן הַתּוֹרָה כָּל הַפְּתָחִים שֶׁתַּחַת הַמַּשְׁקוֹף טְמֵאִים וּכְבָר דִּבַּרְנוּ מִזֶּה בגמ' דְּאָפְשָׁר לְרָבָא הוּא דְּמִדְּרַבָּנָן דבד"ת קיי"ל אֵין בְּרֵירָה: בד"ה נִפְתַּח אֶחָד מֵהֶם אַחַר מִיתַת הַמֵּת. מַשְׁמַע הָא קוֹדֶם לֹא מְהַנֵּי כֵּיוָן שֶׁלֹּא הי' מַחֲשָׁבָה לְהוֹצִיא דֶּרֶךְ זֶה.

וְאָפְשָׁר דְּחִישַׁב דב"ה לְאַחַר שֶׁיָּמוּת הַמֵּת ה"ה נִפְתַּח לְאַחַר שֶׁיָּמוּת וְזֶה דּוֹחֵק וְיִבְאַר עוֹד אַיְ"ה: בד"ה אַף מְשִׁימוֹת הַמֵּת. וקס"ד דְּבִבְרֵירָה פְּלִיגִי וּבְכֻלִּים שהי' בֵּין מִיתָה לְמַחֲשָׁבָה כו' וְלֹא יָרְדָה טֻמְאָה (כ"ה הגי' דְּפוּס בֶּרְלִין ובד"א הוֹאִיל וְיָרְדָה טֻמְאָה.

(טֻמְאָה) לִפְתָחִים וּלְפִי זֶה מִלַּת ל"א ט"ס וְיֵרָאֶה דגי' בֶּרְלִין נְכוֹנָה וּמִלַּת הוא"י נָפַל טָעוּת וְהַדְּפִיסוּ הואי"ל) וּלְמַאי דס"ד הַשְׁתָּא בְּנִפְתַּח א' מֵהֶם נָמֵי פְּלִיגִי וּטְהוֹרִים דְּתָנַן לְעֵיל לְדִבְרֵי הַכֹּל מִכָּאן וּלְהַבָּא עַיֵּין מָהַרְשָׁ"א ז"ל.

דְּתוֹסְ' וְרַשְׁ"י כַּחֲדָא הֵם (וּמִלַּת נוֹטָה י"ל) וְאָמְנָם רָאוּי שֶׁתֵּדַע כִּי אֵין לוֹמַר לס"ד דלב"ש אֵין בְּרֵירָה וּמִמֵּילָא מִכָּאן וּלְהַבָּא נָמֵי טְמֵאִים דְּתָלוּי חֲדָא בְּאִידָךְ הוֹאִיל וְיָרְדָה תּוּ אֵין מַחֲשָׁבָה מוֹעֶלֶת לְהוֹצִיא אַף מִכָּאן וּלְהַבָּא ולב"ה יֵשׁ בְּרֵירָה וּלְמַפְרֵעַ טָהוֹר וְכָל שֶׁכֵּן מִכָּאן וּלְהַבָּא דְּהַשְׁתָּא לָא קַשְׁיָא קֻשְׁיוֹת תוס' לִפְלוּגֵי בְּנִפְתַּח דִּנְקֵט פְּלֻגְתַּיְיהוּ בְּחִישַׁב לב"ש טָמֵא אַף מִכָּאן וּלְהַבָּא ולב"ה אַף לְמַפְרֵעַ טָהוֹר וְנָקֵיט מִלְּתָא דְּפִסְיקָא זֶה וַדַּאי אֵין סָבָרָא דְּמִנָּלַן לְאַפּוֹשֵׁי פְּלוּגְתָּא כ"כ אֵימָא רַק מִכָּאן וּלְהַבָּא פְּלִיגִי בְּחִישַׁב וְלָא הֲוָה מַקְשֶׁה מִידֵי וְאָמְנָם מָהַרְשָׁ"א ז"ל הִקְשָׁה דִּלְמָא כ"ע סָבְרִי יֵשׁ בְּרֵירָה אַף ב"ש.

אֶלָּא דלב"ש מַחֲשָׁבָה אֵין מוֹעֶלֶת לְהוֹצִיא מִיָּדֵי טֻמְאָה הוֹאִיל וְיָרְדָה תְּחִלָּה טֻמְאָה לִפְתָחִים. וְאַף מִכָּאן וּלְהַבָּא טָמֵא.

מִכָּל שֶׁכֵּן לְמַפְרֵעַ דל"ש בְּרֵירָה בָּכָאן דְּמֵחֲשָׁשָׁה אֵין מוֹעֶלֶת כְּלָל לְהוֹצִיא מִיָּדֵי טֻמְאָה. וב"ה סָבְרִי מַחֲשָׁבָה מוֹעֶלֶת מִכָּאן וּלְהַבָּא וּמִמֵּילָא לְמַפְרֵעַ טָהוֹר דְּיֵשׁ בְּרֵירָה וְלֹא קָשָׁה קֻשְׁיוֹת הַתּוֹסְ' לְפָלְגֵי בְּנִפְתַּח דכ"ע אַף ב"ש מוֹדִים דְּטָהוֹרִים לְמַפְרֵעַ דְּיֵשׁ בְּרֵירָה, דְּגַם זֶה אֵין סְבָרָא דְּאִי הָוֵי עוֹלָה עַל דַּעַת הַמַּקְשָׁן דְּסָבְרָא נְכוֹנָה הוּא לב"ש דְּאֵין מַחֲשָׁבָה מוֹעֶלֶת.

אם כֵּן מנ"ל לְהַקְשׁוֹת אֵימָא דכ"ע אֵין בְּרִירָה וּפְלִיגִי בְּהָא ב"ש וב"ה מִכָּאן וּלְהַבָּא בְּחִישֵּׁב לב"ש לָא מְהַנֵּי מַחֲשָׁבָה מִכָּאן וּלְהַבָּא. ולב"ה מְהַנֵּי מִכָּאן וּלְהַבָּא: עוֹד הִקְשָׁה דִּלְמָא בְּנִפְתַּח כ"ע מוֹדִים ב"ש דְּיֵשׁ בְּרִירָה עַל יְדֵי מַעֲשֶׂה הַוְבְרַר הַדָּבָר.

אֲבָל בְּחִישֵּׁב סוֹבֵר דְּמַחֲשָׁבָה כָּל דְּהוּ לָא הַוְבְרַר לְמַפְרֵעַ. ומש"ה ל"פ בְּנִפְתַּח דְּנַדַּאי אֵין לְחַלֵּק כְּלָל.

אִי מוֹדִים ב"ש דְּחִישֵּׁב מִכָּאן וּלְהַבָּא טְהוֹרִים וְיֵשׁ בְּרִירָה בְּנִפְתַּח פְּשִׁיטָא דה"ה חִישֵּׁב דְּיֵשׁ בְּרִירָה לְמַפְרֵעַ. וְעַל זֶה הַוְקְשָׁה לוֹ.

א"כ הָדְרָא קוּשְׁיוֹת הַתּוֹסָ' לְדֶוְכְתֵּיהּ' לְפָלְגִי בְּנִפְתַּח דְּמִדְּסִיפָא פְּלֶוגְתַּיְיהוּ בְּחִישֵּׁב י"ל דְּטַעְמָא מִשּׁוּם מִכָּאן וּלְהַבָּא פְּלִיגִי ב"ש וב"ה. אֲבָל לְמַפְרֵעַ אַף ב"ה מוֹדִים דְּטָמֵא טוֹב הי' לְהַשְׁמִיעֵנוּ פְּלֶוגְתַּיְיהוּ בְּנִפְתַּח וְלֵיכָּא לְמִטְעֵי.

דע"כ בְּלְמַפְרֵעַ פְּלִיגִי וּמְטַהֲרִי ב"ה דְּלְהַבָּא נַדַּאי אַף ב"ש מוֹדִים דְּטָהוֹר בְּנִפְתַּח. וכ"ת דְּהֵ"א בְּחִישֵּׁב אַף בֵּית הִילֵּל מְטַמְּאִין לְהַבָּא זֶה אֵין תָּלוּי בַּפְּלוּגְתָּא זוֹ לְאַשְׁמְעִינַן זֶה בְּמָקוֹם אַחֵר וְכָאן בְּעִיקַּר פְּלוּגְתָּא הי' לְהַשְׁמִיעֵנוּ בְּנִפְתַּח לְמַפְרֵעַ כָּאָמוּר.

וע"ז תי' הַתּוֹסָ' רְבוּתָא אַשְׁמְעִינַן בְּפָלֶוגְתָּא לב"ה אַף חִישֵּׁב אָמְרִינַן הַוְבְרַר לְמַפְרֵעַ וְעַל זֶה הַוְקְשָׁה מָהַרְשָׁ"א דְּנַדַּאי אֵין לְחַלֵּק בֵּין נִפְתַּח לְחִישֵּׁב אִי מִכָּאן וּלְהַבָּא טָהוֹר פְּשִׁיטָא דְּלְמַפְרֵעַ טָהוֹר לָמָ"ד יֵשׁ בְּרִירָה כְּמוֹ נִפְתַּח ותי' מִכָּל מָקוֹם קָצַת רְבוּתָא יְעֻוַּיִן שָׁם.

ועמ"ש בְּתוֹסָ' מִזֶּה יעו"ש. ומַה שֶּׁכָּתַב רַשָּׁ"י וּטְהוֹרִי' דְּקָתָנֵי לְעֵיל.

לד"ה מִכָּאן וּלְהַבָּא. לְרַבָּה ור' הוֹשַׁעְיָא פְּשִׁיטָא דְּהֵכִין הוּא אֶלָּא לס"ד ל"ת דְּטְהוֹרִים לְעֵיל לד"ה לְמַפְרֵעַ הוּא דְּכִי פְּלִיגִי בְּחִישֵּׁב לב"ש לֵית לְהוּ בְּרִירָה.

אֲבָל בְּנִפְתַּח אַף לב"ה בְּרִירָה אֶלָּא דז"א דְּאֵין לְחַלֵּק בֵּין נִפְתַּח וּבֵין חִישֵּׁב כְּמוֹ שֶׁכָּתַב מָהַרְשָׁ"א ז"ל: בְּתוֹסָ' בד"ה בֵּית שַׁמַּאי כו' לְפָלְגִי בְּנִפְתַּח כו'. דְּאֵין לוֹמַר דְּהֵ"א חִישֵּׁב מִכָּאן וּלְהַבָּא נָמֵי טָמֵא אַף לב"ה זֶה הי' לְהַשְׁמִיעֵנוּ בְּמָקוֹם אַחֵר דל"ש לִפְלוּגְתָּא דְּהַשְׁתָּא נָמֵי דְּנָקֵט בְּחִישֵּׁב י"ל דִּפְלִיגִי אִי מְהַנֵּי מַחֲשָׁבָה וע"כ דְּלָא חָיְישׁ לְטָעוּת זֶה דִּלְמִקְשָׁה אֵין זֶה סְבָרָא כְּלָל.

דְּנַדַּאי מְהַנֵּי מִכָּאן וּלְהַבָּא כו'. וְתֵירְצוּ דִּרְבוּתָא אַשְׁמְעִינַן דְּאַף חִישֵּׁב הַוְבְרַר אַף דְּאֵין לְחַלֵּק.

מִכָּל מָקוֹם קָצַת רְבוּתָא. וְעַיֵּין מָהַרְשָׁ"א ז"ל בְּרַשָּׁ"י ד"ה אַף מְשִׁימוֹת יְעֻוַּיִן שָׁם: ע"א גמ' א"נ כו'.

וְאָתֵי לְאִמְנוֹעֵי מִשְׁמַחַת יוֹם טוֹב. עַיֵּין ב"י תצ"ז וש"ע שָׁם.

מִכָּל מָקוֹם טָרְחָא דל"צ. וַאֲפִי' הִזְמִין כֻּלָּם וְצוֹרֶךְ לְכֻלָּם יעו"ש ויבוֹאַר בְּפָרִיס שָׁם: מִשְׁנָה זְמַן שְׁחוֹרִים כו'.

הַהּ מַתְנִי' אִית דְּבָרִים בְּגַנּוּהּ וְאַפְרֵשׁ כְּפִי כֹּחִי בעזה"י. הִנֵּה מַיְירִי בִּמְדַדִּין אוֹ מֻוְפָרָחִין קָצָת.

דְּאִלּוּ מְוַפְּרָחִין גְּדוֹלִים אָמְרִינַן לְקַמָּן הַצַּד יוֹנֵי שׁוֹבָךְ וַאֲסוּרִים מִשּׁוּם צֵידָה (עמ"ש בַּדַּף י"א א' בְּרַשׁ"י ד"ה מְפוֹרָחִים גְּדוֹלִים כו'. וּמִיהוּ בִּמְדַדִּין אִם אֵין בַּחֲמִישִׁים אַמָּה שׁוֹבָךְ אוֹ בְּקֶרֶן זָוִיוֹת שָׁרִינַן כִּי מָצָא לְבֵינִים בְּמָקוֹם שְׁחוֹרִים וּשְׁחוֹרִים בְּמָקוֹם לְבֵינִים.

אֲבָל בְּמְוַפְּרָפִין קָצָת אָסוּר דְּמֵעָלְמָא אָתֵי וְטַעַם הָאֵיסוּר הוֹאִיל וּמָצְאוּ שֶׁלֹּא בִּמְקוֹמָן שֶׁהָיוּ בְּקִנִּים מֻובְדָּלִים (עַיֵּין רַשׁ"י י"א א'. וְכָאן ד"ה כְּגוֹן שֶׁהֵם בְּקָנִים מֻובְדָּלִים.

וְעַיֵּין הג"א ובש"ע תצ"ז) וע"כ יֵשׁ רֵיעוּתָא וּמְסַוְּפְקִין אִי אִיתְהֲפִיכִי אוֹ מֵעָלְמָא אָמְרִינַן רֹוב וְקָרוֹב הַלֵּךְ אַחַר הָרֹוב אפי' קֵנֹורָבָה דְּמוּכָח כִּי הָא שֶׁמָּצְאוּ שְׁחוֹרִים וּלְבִינִי' וְעַיֵּין תּוֹסָפוֹת ב"ב כ"ג ב' ד"ה רֹוב כו'.

וַאֲפִי' לִיכָּא דַּף וְלֹא ב' קָנִים זוֹ לְמַעְלָה מִזּוֹ הֵכִין הוּא לְדִידַן דקיי"ל כר' חֲנִינָא דְּרֹוב וְקָרוֹב הַלֵּךְ אַחַר הָרֹוב: והר"מ ז"ל בה' יום טוב פ"ב ה"ו כָּתַב זְמַן שְׁחוֹרִים כו' שֶׁאנִי אוֹמֵר כו'. וְכָל סְפֵק מוּכָן אָסוּר וְכַנִּרְאֶה מפי' הַמִּשְׁנָיוֹת דְּמִשּׁוּם סָפֵק אָסַר לָהּ.

וְאַף עַל גַּב דקיי"ל כר"ח שכ"פ בפט"ו מה' גְּזֵלָה וַאֲבֵדָה ופ"ט מֵרוֹצֵחַ כר"ח. וכ"ת דנ"מ בְּמְדַדָּה.

וְיֵשׁ תּוֹךְ חֲמִישִׁים שׁוֹבָךְ מוּעָטִים מִכָּאן. אפי' הָכִי אָסוּר מִשּׁוּם סָפֵק הָא לֵיתָא דְּקֵנֹורָבָה ד"ת הֵיכִי דְּלֵיכָּא רֻובָּא.

וְיֵשׁ לוֹמַר דנ"מ ב' קִינִּין זֶה אֵצֶל זֶה וְשָׁוִוין וְקָרוֹב וַהֲוָה סָפֵק מוּכָן וְאָסוּר. א"נ למ"ש בַּיּוֹ"ד רצ"ד בְּחָבִיּוֹת בְּכֶרֶם שֶׁל עָרְלָה דְּשָׁרֵי מִטַּעַם דְּגַנָּב לֹא מַטְמִין שָׁם.

ומה"ט עֲנָבִים אֲסוּרִים וְזֶה מרמז"ל פ"ו ממ"א. וע"כ דְּיוֹתֵר סְבָרָא מִקֵּנֹורָבָה דְּמוּכָח עט"ז שָׁם אוֹת י"ז א"כ י"ל שְׁחוֹרִים וּלְבֵינִים אֶפְשָׁר הָוֵי יוֹתֵר מִקֵּנֹורָבָה דְּמוּכָח וּבֶאֱמֶת דָּחֵי לָהּ בְּדַף כו' אֲבָל לְמַאי דקיי"ל כְּרַב אַשִׁי סָפֵק מוּכָן אָסוּר.

דל"ד בְּקָרוֹב לִיגַע בְּשֶׁל תּוֹרָה דְּלָא כְּרַשְׁבָּ"א בעה"ק. אִם כֵּן אָתְיָא מַתְנִי' כְּפָשָׁטָא בְּלֹא דַּף וְאָסוּר מִטַּעַם סָפֵק מוּכָן וּכְדִכְתִיבְנָא (דִּבְרֵי הלח"מ פ"י ממ"א הי"ג לֹא הַבַּנְתִּים כָּעֵת.

מ"ש.

דמש"ה צָרִיךְ טַעַם בְּחָבִיּוֹת דיי"נ יְעַוְּיֵן שָׁם וַעֲנָבִים טַעְמָא בָּעֵי וְאַיְ"ה יְבֹואַר דל"ש בְּהוּ יי"נ): וְהַמְחַבֵּר בא"ח תצ"ז סְעִיף י"ב הֵיפֵּךְ וְכָתַב זְמַן שְׁנַיִם וּמָצָא שְׁלֹשָׁה אוֹ שְׁחוֹרִים וּלְבֵינִים אֲסוּרִים. וא"י עַל מַה.

שהר"מ ז"ל וְטוּר הֶעְתִּיקוּ כְּסִדֶּר וְאוּלַי אִם נֹאמַר דְּשְׁחוֹרִים וּלְבֵינִים מִטַּעַם רֹוב וְקָרוֹב כו'. יהי' זֶה דִּין פָּשׁוּט בְּכָל אִיסּוּרִין ול"ד בדשיל"מ.

וְאָמְנָם הַדִּין הב' שְׁנַיִם וּמָצָא שְׁלֹשָׁה רַק בדשיל"מ עד"מ אִם נִשְׁחֲטוּ שׁוֹגֵג דְּבָטְלִי חֲשִׁיבוּת ב"ח. בִּשְׁאָר אִיסּוּרִים מֻוָתָּרִים.

וְכָאן דשיל"מ הֶחְמִירוּ דְּלָא לִיבָּטֵל (עַיֵּין תו' ד"ה איכ' חַד וי"ד סִימָן ק"י ס"ב יְעַוְּיֵן שָׁם) וְאִם כֵּן הָוֵה לֹא זוֹ אַף זוֹ וְכָאָמוּר. אֲבָל הַמְחַבֵּר יֹאמַר כרמז"ל דְּסָפֵק מוּכָן אָסוּר.

אִם כֵּן הָוֵי אִיפְכָּ' לֹא זוֹ אַף זוֹ. דִּשְׁנַיִם וּמָצָא ג' אֲסוּרִים ממ"נ וְאֶפְשָׁר יֵשׁ ב' סְפֵקוֹת לְחוּמְרָא דִּלְמָא כּוּלְהוּ אַחֲרִינִי אוֹ חַד דְּמֵעָרֵב.

וְגַם אִתַּחְזַק אִיסּוּר דשיל"מ לֹא בָּטֵל. משא"כ שְׁחוֹרִים וּלְבֵינִים י"ל סָפֵק מוּכָן דְּלָא אִתַּחְזַק אִיסּוּרָן' מְקִילִין בדשיל"מ.

אפי' הָכִי אָסוּר. וְעַיֵּין לח"מ פ"א מי"ט הֲלָכָה כ' וּבַגְּמָ' לְעֵיל רַב אַשִׁי דשיל"מ ג' א' שָׁם.

וְאֶחָד כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ אֲכַתִּי לָמָּה בַּמִּשְׁנָה נָקַט עַל סֵדֶר זֶה וְהַמְחַבֵּר הִיפֵּךְ. וְכָל שֶׁכֵּן הרמז"ל שֶׁמָּרָא דִּשְׁמַעְתְּתָא מִשּׁוּם סָפֵק מוּכָן הי' לוֹ לְהַפִּךְ: בְּתוֹךְ הַקֵּן וּמָצָא לִפְנֵי הַקֵּן אֲסוּרִים כֵּיוָן שֶׁהִפְסִיק רְשׁוּת אַחֵר.

אֲבָל עַל פֶּתַח הַקֵּן רְשׁוּת אַחַת הִיא וּמָקוֹם לָאו רֵיעוּתָא. עַיֵּין בש"ע תצ"ז.

ומ"ש וְאִם אֵין שָׁם אֶלָּא הֵן מֻוָתָּרִים מוּקִי לְקַמָּן מְדָּדָה וּבְקֶרֶן זָוִית: גְּמָרָא לֵימָא מְסַיֵּיעַ לר"ח הַשְׁתָּא דְּמוּקִי כֵּן דַּהֲוָה קֶרֶבָּא דְּמוּכָח עַיֵּין תו' ב"ב כ"ג ב' ד"ה רוֹב וא"ל דְּהָכָא מִסְפֵּיקָא אָסַר לָהּ לָמָ"ד סָפֵק מוּכָן אָסוּר.

אַפִּ"ה מְסַיֵּיעַ לר"ח דְּאִיכָּא מ"ד שָׁם דְּקֶרֶבָּא דְּמוּכָח עָדִיף מֵרֻבָּא. אִם כֵּן לָא הֲוָה סָפֵק מוּכָן וַהֲוָה לְמִשָׁרְיָין'.

וְעַיֵּין מהר"מ שִׁיף ז"ל: מַה נַּפְשָׁךְ אִי אַחֲרִינֵי נִינְהוּ כו' אִיכָּא חַד כו' לִכְאוֹרָה אָמַר כֵּן לְרַבִּי וּלְרַבָּנָן לְקַמָּן הִנִּיחַ מָנָה וּמָצָא מָאתַיִם דִּלְרַבָּנָן הַכֹּל חוֹלִין ה"ה כָּאן הָנָךְ אָזְלִי וְהָנֵי אַחֲרִינֵי נִינְהוּ כֻּלָּם וּלְרַבִּי אִיכָּא חַד.

ונ"מ לְדִידַן כְּרַבָּנָן אֲפִילּוּ נֶאֱבַד א' כֻּלָּם אֲסוּרִים. אֶלָּא דז"א דִּבְמָעוֹת הַטַּעַם דְּאֵין דֶּרֶךְ לְהַנִּיחַ חֻלִּין אֵצֶל מַעֲשֵׂר כמ"ש רַשְׁ"י ד"ה הַכֹּל חֻלִּין.

וְתוֹסָ' ד"ה הַכֹּל חֻלִּין וְעַיֵּין מ"א תצ"ז אוֹת י"ד יעו"ש וְעַיֵּין י"ד ק"י בַּשָּׁ"ךְ אוֹת נ"ז לָרַמָ"א דס"ס לָא מְהַנֵּי בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין אֲפִילּוּ תַּעֲרוֹבֶת הַשְּׁלִישִׁי כ"ש נָאֱכַל שׁוֹגֵג דְּאָסוּר. בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין.

אִם לֹא לְצוֹרֶךְ יעו"ש: וְדַע אעפ"י שֶׁשְּׁנָאוֹ רַבִּי הָנָךְ תְּרִין בְּחַד בָּבָא שְׁחוֹרִים וּלְבֵינִים וְשָׁנִים וּמָצָא שְׁלִשָּׁה אֲסוּרִים. שֶׁהֶבְדֵּל בֵּינֵיהֶם.

כְּמוֹ שֶׁאָגִיד. כִּי שְׁנַיִם וּמָצָא שְׁלִשָּׁה אַף בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי אָסוּר.

דְּאִיכָּא חַד דְּמֵעָלְמָא וּשְׁחוֹרִים וּלְבָנִים אִם הוּא סָפֵק מוּכָן. ע"ד שֶׁצִּיְּרְנוּ לְעֵיל בַּמְּדָדָה.

וְאֵין רוֹב בְּתוֹךְ חֲמִישִׁים אַמָּה רַק שָׁקוּל דבי"ט [א'] אָסוּר מִשּׁוּם סָפֵק מוּכָן ויו"ט שֵׁנִי שָׁרִי כמ"ש הַמְחַבֵּר בתצ"ז ס"ד. אֲבָל אִם יֵשׁ רוֹב וְקָרוֹב אַף בי"ט שֵׁנִי אָסוּר דַּהֲלָכָה כר"ח וְזֶה פָּשׁוּט: וְהָא אִתְּמַר עֲלַהּ כו'.

אָמַר רַב אַשִׁי כו' קֻשְׁיוֹת הַגְּמָרָא דר' יוֹחָנָן ור' אֶלְעָזָר תַּרְוַיְיהוּ מְשַׁנֵּי דְּלִדְדוּת הָא חַד מִנְּהוֹן מוּקִי פְּלוּגְתָּא דְּרַבִּי וְרַבָּנָן בְּכִיס אֶחָד. אֲבָל ב' כִּיסִין ד"ה מָנָה מֵעָנָּח וּמָנָה מוּטָל כו'.

ותי' רַב אַשִׁי דמ"ד בְּכִיס א' מַחֲלוֹקֶת כְּעֵין כִּיס א' ב' קְשׁוּרִים אֲבָל ב' כִּיסִים נִפְרָדִים מוֹדֵי רַבָּנָן דְּמָנָה מֵעָנָּח. וּמַתְנִי' מַשְׁמַע לְהַאי מ"ד דְּתָנָן סְתָמָא אַף מְקֻשָּׁרוֹת שָׁרִינַן ומש"ה צָרִיךְ לְשַׁנּוֹיֵי לְדַדּוֹת ולפ"ז ע"כ מִסְּבָרָא דְּנַפְשֵׁיְ' מַשְׁמַע לי'.

דְּמַתְנִי' אַף מְקֻשָּׁרוֹת מַיְירִי דְּאִי מֵחֲמַת קֻוּשְׁיָא לָמָּ"ד בְּכִיס א' אֵין קֻוּשְׁיָא ולפ"ז לִכְאוֹרָה יֵשׁ לִתְמֹוהַּ עַל מ"ש הב"י בתצ"ז להר"מ דְּפָסַק בפ"ו מִמַּעֲשֵׂר שֵׁנִי כע"ד ב' כִּיסִים נִפְרָדִים מַחֲלוֹקֶת לְדִידִ' אִיהֶכְרֵעַ לְאוֹקְמֵי' בִּמְקֻשָּׁרִין מַתְנִי'.

בְּשִׁלְמָא אִי הֲוָה אָמַר אָמוֹרָא אַחֲרִינָא כֵּן בְּדוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים וַהֲוָה מַקְשֶׁה מִינָּהּ לְאָמוֹרָא בְּדָרָא בָּתְרָאֵי דְּמוּקֵי בְּכִיס א'. וַהֲוָה מְשַׁנֵּי לְהַהִ.

אָמוֹרָא ע"כ אָמוֹרָא בְּדָרָא קַמָּא הֲוָה יָדוּעַ לִי' מֵאֵיזֶה הֶכְרֵחַ דְּמַתְנִיתִין בִּמְקֻשָּׁרוֹת מַיְירֵי שַׁפִּיר. דְּלָמָּ"ד ב' כִּיסִין מַחֲלוֹקֶת אֵין הֶכְרֵעַ משא"כ דְּהַהוּא אָמוֹרָא גּוּפָא דְּמוּקֵי בְּכִיס א'.

מוּקֵי לְדַדּוֹת וע"כ סָבָרָא פְּשׁוּטָה דְּמַשְׁמַע לִי' כֵּן. וּמִנָּלַן דְּאִידָךְ פְּלִיג עֲלִי' בְּהָכִי וְאָמְנָם מִדִּבְרֵי פר"ח תצ"ז הֲבַנְתִּי זֶה דְּלָמָּ"ד בִּכְעֵין כִּיס א' מַחֲלוֹקֶת.

ע"כ בְּהֶכְרֵחַ מַתְנִי' בִּמְקֻשָּׁרוֹת מַיְירֵי. דאל"כ מָה אַשְׁמְעִינַן מַתְנִי' הַשְׁתָּא ב' כִּיסִין נִפְרָדִים כ"ע מוֹדִים מָנָה מֻנָּח כ"ש יוֹנִים וא"ש וְאַיָּ"ה יְבוֹאַר בְּפָרַיְ: בפירש"י בד"ם זְיִמִּן שְׁחוֹרִים וְלֹא הָיוּ שָׁם עוֹד כו'.

וַדַּאי הַמְזֻמָּנִים הִלְכוּ כו'. וְכֵן שְׁנַיִם וּמָצָא שָׁלֹשׁ.

וְאֵין מַכִּיר הַמּוּכָנִים כו'. מ"ש וְלֹא הָיוּ שָׁם עוֹד.

י"ל ה"פ דְּאִי הי' בְּכָל קֻן ב' זוֹג שְׁחוֹרִים וּלְבֵינִים ממ"נ אִי הִזְמִין כֻּלָּם. ובא' נִשְׁאַר שְׁחוֹרִים ובא' לְבֵינִים מֻוָּתָּרִים דְּבָהֶנָּךְ לֵיכָּא רֵיעוּתָא וְאָמְרִינַן ב' זוֹג הָלְכוּ לָהֶם וְאֵלּוּ נִשְׁאָרִים.

וְאִי לֹא הִזְמִין רַק בא' שְׁחוֹרִים וּבִשְׁנֵי לְבֵינִים. וְנִשְׁאֲרוּ בְּמָקוֹם שְׁחוֹרִים רַק לְבֵינִים וְכֵן לְהֵיפָךְ: פְּשִׁיטָא דַּאֲסוּרִים דְּאָמְרִינַן הַמֻּקְצִין נִשְׁאָרִים אֲלָא אַפִּילּוּ לֹא הָיוּ עוֹד.

אַפֵּ"ה לָא אָמְרִינַן אֶתְהַפֵּךְ רַק מֵעָלְמָא אֲתוּ רֹוב וְקָרוֹב כו'. וְעַיַּ"ן פר"ח תצ"ז פי' בע"א וב"ח אֵין בְּיָדִי כָּעֵת.

ומ"ש וַדַּאי הַמְזֻמָּנִים הָלְכוּ לָהֶם. כְּבָר נִתְבָּאֵר שהר"מ כָּתַב סָפֵק מוּכָן וּבַאֲרֻתִּיו ומ"ש שְׁנַיִם מָצָא שְׁלֹשָׁה וְאֵין מַכִּיר הַמּוּכָנִים זֶה פָּשׁוּט.

וְיוֹתֵר הי' לְהַשְׁמִיעֵנוּ דְּאֵין מַכִּיר הַשְּׁלִישִׁי דְּאִי מַכִּיר הַשְּׁלִישִׁי שֶׁמֵּעָלְמָא לָא דְּדִידְ' וב' הַנִּשְׁאָרִים אֵין מַכִּיר שֶׁרִינַן דְּטַעְמָא דְּחַד מְעָרֵב (כו') [לֵיכָּא]. וְאִם נֹאמַר כַּטַּעַם הָנָךְ אָזְלִי לְעָלְמָא כּוּלְּהוּ הֲוָה א"ש.

אֶלָּא שהמ"א בתצ"ז אוֹת מ"ד לֹא כ"כ הֲבִיאוֹתִיו לְעֵיל: בד"ה זְיִמִּן בְּתוֹךְ הַקֻּן. וּמָצָא לִפְנֵי הַקֻּן וּבְתוֹךְ הַקֻּן לֹא מָצָא כְּלוּם דְּאִי מָצָא בְּתוֹךְ הַקֻּן לָאו רֵיעוּתָא הוּא.

בָּזֶה מֻוָּתָּרִין כְּמוֹ שְׁלֹשָׁה וּמָצָא שְׁנַיִם אוֹ שְׁנַיִם וּמָצָא שְׁלֹשָׁה וּמַכִּיר הג' שֶׁמֵּעָלְמָא כמ"ש לְעֵיל בד"ה הַכֹּל חוֹלִין כו'. שֶׁאֵין מַנִּיחַ חוֹלִין אֵצֶל מַעֲשֵׂר וַהֲוָה וַדַּאי וְשָׁרִינַן אִיסּוּר תּוֹרָה וכמ"ש הַתּוֹסָ' ד"ה הַכֹּל חֻלִּין וְלָמָּ"ד בִּכְעֵין כִּיס א' מַחֲלוֹקֶת בְּסֵיפָא (ה"ז)] ה"ה] בְּרֵישָׁא אֲבָל ב' כִּיסִים נִפְרָדִים רַבָּנָן מוֹדוּ מְעֹרָבִים וְלָמָּ"ד ב' כִּיסִים נִפְרָדִים מַחֲלוֹקֶת ה"ה רֵישָׁא הַכֹּל חֻלִּין אַף ב' כִּיסִים נִפְרָדִים וְעַיַּ"ן ר"מ פ"ו מֵהִלְכוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי פָּסַק כמ"ד ב' כִּיסִים נִפְרָדִים יעו"ש ועכ"מ שָׁם.

וְיֵרָאֶה מִדְּאָמַר כָּאן לֵימָא מַתְנִיתַן רַבִּי הוּא וְכִיחִידָאָה בפירש"י ד"ה לֵימָא כְּמוֹ שֶׁהִגִּיהַּ מָהַרְשָׁ"ל זַ"ל. אִם כֵּן מְבוֹאָר דַּהֲלָכָה כַּחֲכָמִים דְּבָרַיְיתָא וְעַיֵּין יְרוּשַׁלְמִי כָּאן וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: בְּתוֹסֶפֶת בד"ה אִיכָּא חַד וד"ה חַד כו'.

כְּבָר פֵּירַשְׁתִּיו בַּגְּמָרָא וּסְפֵק מוּכָן דְּלָא אִתְּרַע די"ל שְׁנַיִם נִשְׁאֲרוּ בְּמִקּוֹמָן שָׁרֵי אַף בְּשֶׁל תּוֹרָה כָּל דְּלָא אִתְּרַע וְיוֹנִים עֲשׂוּיָ' לְדַדּוֹת אֶחָד אֶחָד כָּאָמוּר: בד"ה הַכֹּל חֻלִּין כו' וְי"ל כו' תָּלִינַן הַכֹּל חֻלִּין.

תָּלִינַן ל"ד וַדַּאי הֲוָה דְּשַׁרְיָין סָפֵק תּוֹרָה. וְעַיֵּין מָהַרְשָׁ"א זַ"ל דלפ"ז בְּהִגִּיחַ מָאתַיִם וְנִמְצָא מָנָה הַכֹּל חוֹלִין נָמֵי וַדַּאי דְּאֵין מַפְרִידִין זֶה מִזֶּה.

אִם כֵּן מַה פָּרִיךְ מַתְנִי' דְּלָא כְּרַבָּנָן. בְּשִׁלָּמָא לְרַשׁ"י פָּרִיךְ שַׁפִּיר כְּמוֹ שֶׁדָּרַךְ שֶׁלֹּא לְהַפְרִידָן.

ה"ה דֶּרֶךְ לִפְרוֹחַ כֻּלְּהוּ בְּצַוָּותָא חֲדָא. וּמְתָרֵץ ר"י ור"א יוֹנִים דֶּרֶךְ לְדַדּוֹת א' א'.

וּשְׁנַיִם נִשְׁאֲרוּ. משא"כ לְתוֹסֶפֶת ע"כ וַדַּאי הוּא וּבְיוֹנִים אֵין וַדַּאי עכ"פ.

וְאֵיךְ פָּרִיךְ מֵהָתָם לְכָאן וְאִי סָפֵק מוּכָן אָסוּר. מִכָּל מָקוֹם מֵהָתָם אֵין קֻוּשְׁיָא: דַּף י"א ע"א גְּמָרָא לֵימָא מְסַיֵּיעַ לר"ח כו'.

אָמַר רָבָא ב' קִינִּין זוֹ לְמַעְלָה מִזּוֹ כו'. סְרוּכֵי סְרִיךְ כו'.

לְכְאוֹרָה מִכָּאן מוּכָח דְּסָפֵק מוּכָן אָסוּר דְּלָא כְּרַשְׁבָּ"א בעה"ק הוּבָא בב"י תצ"ח. ומ"מ פ"ב מי"ט ופר"ח תצ"ז דְּסָפֵק מוּכָן שֶׁאֵין קָרוֹב לִיגַּע בְּאִיסּוּר תּוֹרָה שָׁרֵי דְּאִם כֵּן מ"ט כָּאן אָסוּר.

י"ל בְּקֵן שֶׁאֵין מְזֻמָּן הי' ד' זוּג וְכָאן זוּג א' וְלֹא מָצָא בְּאֵין מְזֻמָּן כְּלוּם (דְּאִי מָצָא אֵין שָׁם רֵיעוּתָא. וְאָמְרִינַן מִסְתָּמָא הֵם שָׁהָיוּ מַאֲתָמוֹל הֵם כָּאן.

וְאִם כֵּן אוֹתָם שֶׁלִּפְנֵי קֵן מִתּוֹךְ הַקֵּן הֵם. וּמֻתָּרִין משא"כ שֶׁלֹּא מָצָא בְּאֵין מְזֻמָּן כְּלוּם ע"כ הָלְכוּ מִמְּקוֹמָן אָמְרִינַן דַּאֲסוּרִין שֶׁלִּפְנֵי הַקֵּן) אָמְרִינַן שַׁפִּיר דַּאֲסוּרִין.

דְּרוֹב וְקָרוֹב הוּא. וְאִי [קשי'[פְּשִׁיטָא י"ל דְּהֵ"א מְדַּדִּין אֵין דַּרְכָּן לְאַשְׁתַּרְבּוּבֵי אוֹ סָרוֹכֵי בַּכּוֹתֶל הַשָּׁוֶה מִמַּטָּה לְמַעְלָה אוֹ לְהֵיפֶךְ.

קמ"ל, וְאַדְּרַבָּא לְכְאוֹרָה מִכָּאן ראי' לְרַשְׁבָּ"א דְּסָפֵק מוּכָן בְּאֵין קָרוֹב לִיגַּע בְּשֶׁל תּוֹרָה שָׁרֵי דאל"כ לוֹקְמֵי' בִּפְשִׁיטוּת ב' קִינִּין זוֹ אֵצֶל זוֹ וּשְׁנֵיהֶם שָׁוִוין וקמ"ל סָפֵק מוּכָן אָסוּר. אֶלָּא ע"כ סָפֵק מוּכָן שָׁרֵי.

וְאִי דבא' רוֹב פְּשִׁיטָא: דְּלִפְנֵי הַקֵּן דֶּרֶךְ לִהְיוֹת קֻצָּת דַּף בּוֹלֵט כמ"ש רַשׁ"י כָּאן. וְאִם כֵּן מְדַּדִּין מִקֵּן זֶה לָזֶה.

וּלְכָךְ צָרִיךְ לוֹמַר מִמַּעְלָה לְמַטָּה אוֹ לְהֵיפוּךְ בְּעָלֵי' וְהַבֵּן: וְהֲוֵי יוֹדֵעַ שבב"י ס"ס תצ"ז. עַל מ"ש רי"ו דִּין דְּרָבָא כָּתַב דלר"ח א"צ לָזֶה.

וְכַוָּנָתוֹ דִּמְדַדֵּה וְאֵין תּוֹךְ חֲמִשִּׁים שׁוֹבָךְ. וְיֵשׁ לְמַעְלָה אוֹ לְמַטָּה וּמָצָא בְּמְזֻמָּן לִפְנֵי הַקֵּן שָׁרֵי דְּאֵין דֶּרֶךְ לְאַשְׁתַּרְבּוּבֵי אוֹ לִסְרוּכֵי ומ"ש הב"י מָצְאוּ בְּמִקּוֹמָן.

צָרִיךְ לִדְחוֹק דל"ה אֶלָּא לִפְנֵי הַקֵּן דְּבִמְקוֹמָן פְּשִׁיטָא מֻוָתָּרִים לכ"ע דְּלֹא הֲוֹחְזַק רֵיעוּתָא. ועט"ז.

ופר"ח כָּתַב דְּרָבָא מִסְּבָרָא פְּשׁוּטָה אָמַר דְּמַחֲמַת קֻוּשְׁיָא מִנָּלַן חֲלֻקָּה שני' סֵרוּכִי וְהַמְּעַיִּין בְּרַשִּׁ"י כָּאן ד"ה וְלָא מִבָּעְיָא דְּאִשְׁתַּרְבּוּבֵי פְּשִׁיט לי' מִסְּבָרָא דְּנַפְשֵׁי' דְּדֶרֶךְ הוּא עַד דְּלֹא הֲוָצְרִךְ לַתַּנָּא לְאַשְׁמְעִינַן וְעִיקַּר רְבוּתָא סֵרוּכִי ולפ"ז לר"ח דקיי"ל כְּוָתֵי' סֵרוּכִי שָׁרֵי וְאִשְׁתַּרְבּוּבֵי אָסוּר.

וּלְרָבָא אֵין שָׁם אֶלָּא הֵם אַשְׁמְעִינַן אֲפִילּוּ שִׁיֵּשׁ רֻבָּא דְּעָלְמָא הָלַךְ אַחַר הַקָּרוֹב. וּמִיהוּ לר"ח מוּקִי לָהּ בְּקֶרֶן זָוִיוֹת וִיבוֹאַר אַיְ"ה בְּפָרַיִן בתצ"ז.

וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ. ומ"ד סָפֵק מוּכָן אָסוּר י"ל דְּלָא מוּקִי זֶה אֵצֶל זֶה דִּכְבָר אַשְׁמְעִינַן לְקַמָּן בְּדַף כ"ד סָפֵק מוּכָן וְאֵין לְחַלֵּק בֵּין קֶרוֹב לִיגַע בְּשֶׁל תּוֹרָה אוֹ לָאו וְהַבֵּן: מַתְנִיתַן ב"ש אוֹמְרִים אֵין נוֹטְלִין הָעֵלִי לְקַצֵּב בָּשָׂר.

וב"ה מַתִּירִין יֵשׁ בְּכָאן שָׁלֹשׁ שִׁיטוֹת הַשִּׁיטָה א' הוּא פירש"י כָּאן. ע"ד א' ד"ה אֶת הָעֵלִי וד"ה תּוֹרַת כְּלִי דְּעָלַי זֶה רַק מְלַאכְתּוֹ לְאִיסּוּר אִית בי' לֹא מֻוקְצֶה מַחֲמַת חֶסְרוֹן כִּיס וַהֲרֵי אַקּוֹמְתָא דְּשַׁבָּת קכ"ג ב' אוּקוֹמְתָא בָּתְרֵיתָא לָא אוֹקוֹמְתָא קַמָּיְיתָא שֵׁם א' דַּהֲוָה כְּסִיכִּי זְיָירֵי וּמָזוֹרֵי כו' (מִשּׁוּם דְּאוֹקוֹמְתָא קַמָּיְיתָא הוּא.

אִם נֹאמַר מֻוָחְלֶפֶת אוֹ הַהוּא דְּהַשּׁוֹחֵט אוֹ הָנָךְ מִשְׁנָיוֹת) וּפְלֻוגְתַּיְיהוּ כְּלִי שֶׁמְּלַאכְתּוֹ לְאִיסּוּר לב"ש לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ וּמְקוֹמוֹ אָסוּר. ולב"ה לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ שָׁרֵי אַף בְּלֹא שְׁמָחַת יוֹם טוֹב והו"מ לְאַשְׁמְעִינַן זֶה בְּשַׁבָּת וְכַדּוֹמֶה אִם לֹא רְבוּתָא דב"ש, עַיֵּין תוס' שַׁבָּת קכ"ג ב' יעו"ש.

וּמִיהוּ י"ל דְּאַשְׁמְעִינַן כָּאן דִּין דְּלָא נִימָא דב"ה חָיְישִׁי לְטַרְחָא יַתִּירָא כְּוָתֵי דַּדַּף צָרִיךְ טַרְחָא וְחָיְישִׁינַן דִּלְמָא מִמְּלִיךְ וְלָא יְקַצֵּב עָלָיו בָּשָׂר. וְאַף דְּנִשְׁמַע מִמּוֹלִיכִין טָבַח וְסַכִּין וּבְהֵמָה.

אָפְשָׁר זֶה חָיֵיס עַל הָעֵלִי שֶׁלֹּא יְקַלְקֵל מִקּוֹפֵץ וַהֲוָה טַרְחָא שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ קמ"ל דְּלָא חָיְישִׁינַן לְהָכִי: שִׁיטָה הב' הוּא שִׁיטַת הַתּוֹסָפֶת כָּאן ד"ה אֵין נוֹטְלִין דְּאֻוקוּמְתָא קַמָּיְיתָא עֲדִיפָא וּמַיְירֵי בְּמֻוקְצֶה מֵחֲמַת חֶסְרוֹן כִּיס וְאַפְּ"ה מַתִּירִין ב"ה מִשּׁוּם שִׂמְחַת יוֹם טוֹב (וְזֶה עפ"י שִׁיטַת ר"ת לְעֵיל ט' ב' ד"ה אָמַר ר' יוֹחָנָן דְּבֶאֱמֶת מֻוָחְלֶפֶת הַהוּא דְּשׁוֹחֵט.

וב"ה מַתִּירִין מִשּׁוּם שִׂמְחַת יו"ט. ה"ה חֶסְרוֹן כִּיס מַתִּירִין מִשּׁוּם שִׂמְחַת יוֹם טוֹב וְאַף בָּרִא"ש אִיתָא זֶה שִׁיטַת ר"י.

וְכַנִּרְאֶה שר"י חוֹלֵק עַל ר"ת לְעֵיל עַיֵּין רִא"ש הַיְינוּ דְּחוֹלֵק דְּבָעֵי הַזְמָנָה בְּאֵפֶר אֲבָל עַל פֵּירוּשׁ מֻוָחְלֶפֶת אֵין חִילּוּק יעו"ש ויבוֹאַר לְקַמָּן): שִׁיטָה הג' הוּא פֵּירוּשׁ הָרָן"ן זַ"ל. בְּמַתְנִיתִין דב"ש דְּאוֹסֵר מִטַּעַם עוֹבְדִין דְּחוֹל יעו"ש.

ולפ"ז לק"מ לְכָּלְגּוּ בְּשַׁבָּת וְכַדּוֹמֶה אוֹ לְכָּלְגּוּ בְּלִצוֹרֶךְ מְקוֹמוֹ דַּהֲוָה רְבוּתָא לב"ה אַף שֶׁאֵין צוֹרֶךְ שִׂמְחַת יוֹם טוֹב שָׂרֵי. די"ל דְּאַשְׁמְעִינַן דָּלֶ"ת דַּהֲוָה עוֹבְדִין דְּחוֹל תַּרְתֵּי.

עָלַי מְלַאכְתּוֹ לְאִיסּוּר. וְגַם עוֹבְדִין דְּחוֹל אַפְּ"ה שָׁרֵינַן יעו"ש.

וְעַיֵּין או"ח סִימָן תצ"ט בט"ז ו'. יֵשׁ לְיַישֵׁב דְּבָרָיו.

אֲבָל מ"ש המ"א אוֹת י"א דַּאֲפִילּוּ בְּסִיכֵּי וּמָזוֹרֵי שָׂרֵי כמ"ש הַתּוֹסָ'. וּבֶאֱמֶת לר"ת יִצְדַּק זֶה.

משא"כ לְדִידַן דְּלָא מַחֲלִיפִין שׁוּם אַחַת מֵהַמִּשְׁנָיוֹת וְהַשּׁוֹחֵט נָמֵי כִּדְקָאֵי קָאֵי. ע"כ צְרִיכִין לְהָנָךְ שִׁינּוּיָא דְּלְעֵיל דְּתוֹרַת כְּלִי עָלָיו וּמְלַאכְתּוֹ לְאִיסּוּר שָׂרֵי לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ וּמְקוֹמוֹ כפירש"י שָׁם וְעַיֵּין פר"ח וצ"ע :וְעַיֵּין תוי"ט כָּאן וּבְסֵפֶר חֶמֶד מֹשֶׁה וְאַיָּ"ה יְבוֹאַר בְּפָרַיָּ בתצ"ט ס"ה.

ומ"ש הרע"ב דְּעָלַי אֵין תּוֹרַת כְּלִי עָלָיו זֶה לֹא כְּאוֹקוּמְתָא בָּתְרֵיְיתָא וְאָזוֹקוֹמְתָא קַמָּיְיתָא שָׁם דְּמְשַׁנֵּי בְּסִיכֵּי כו'. לֹא שֶׁאֵין תּוֹרַת כְּלִי עָלָיו.

וְאָפְשָׁר בְּאֵין תּוֹרַת כְּלִי אָסוּר אֲפִילּוּ מִשּׁוּם שְׁמְחַת יוֹם טוֹב אֲפִילּוּ מַאן דְּמְהַפֵּךְ הַהוּא דְּהַשּׁוֹחֵט: וְדַע דְּהָרֹא"ש ז"ל. הֵבִיא סְיָיְעְתָּא מִירוּשַׁלְמִי שֶׁמְּבוֹאָר שָׁם דַּאֲפִילּוּ הָעֲלֵי דַּהֲוָה כְּסִיכֵּי יוֹרֵי וּמְזָיְרֵי נָמֵי שָׂרֵי לב"ה יעו"ש.

וְהִנֵּה י"ל זֶה אִם נֹאמַר מֻחְלָפֶת הַהוּא דְּהַשּׁוֹחֵט וְעוֹד דְּהַיְרוּשַׁלְמִי לְשַׁטְתֵּי', כְּפִי הַנִּרְאֶה שָׁם עָלָה דְּמַתְנִי' הַשּׁוֹחֵט חי' וְעוֹף יַחְפּוֹר בְּדֶקֶר חַבְרַיָּיא אָמְרִין עֲשָׂה דּוֹחֶה ל"ת כו' דְּלָא כר' זְרִיקָא לְעֵיל זַיִן ב' אֶלָּא בְּאֵין לוֹ ד"נ וְחוֹפֵר לְכַתְּחִלָּה וּפְלִיגִי ב"ש וב"ה בְּהָא לב"ש מֻתָּר לְשַׁחוֹט דְּלָא אָסְרָה תּוֹרָה לִשְׁחוֹט.

וּמֵאַחַר שֶׁיִּשְׁחוֹט תּוּ מ"ע דְּכִיסּוּי דּוֹחֶה לל"ת דיו"ט (כְּרָבָא דְּשַׁבָּת כ"ד ב' די"ט רַק ל"ת לְחֻלָּא) וב"ה אוֹסְרִין לִשְׁחוֹט דְּלְכַתְּחִלָּה לֹא יִשְׁחוֹט וְלָא לְכָסֵי וּמוֹדִים שֶׁאִם שָׁחַט שֶׁיַּחְפּוֹר בַּדֶּקֶר וִיכַסֶּה חֲפִירָה גְּמוּרָה דַּעֲשֵׂה דּוֹחֶה ל"ת דְּיֵעָבֵד.

וא"כ תּוּ לָא קַשְׁיָא כְּלָל הַךְ דְּהַשּׁוֹחֵט אַמַּתְנִי' דְּהָעֲלֵי דְּוַדַּאי מְשׁוּם שְׁמְחַת יוֹם טוֹב הִתִּירוּ ב"ה שְׁבוּת דְּרַבָּנָן מֻוְקָצֶה דְּסִיכֵּי זְיָירֵי וּמָזוֹרֵי לֹא אִיסּוּר תּוֹרָה שֶׁיִּדָּחֶה לְכַתְּחִלָּה עֲשֵׂה לל"ת. אֲבָל לְדִידַן לַתַּלְמוּד בַּבְלִי דר' זְרִיקָא אָמַר וְהוּא שֶׁיֵּשׁ ד"נ וְאֵין חוֹלֵק ע"ז א"כ בְּהֻכְרַח אִם אֵין מַחֲלִיפִין שׁוּם א' מֵהַמִּשְׁנָיוֹת וַדַּאי דכפירש"י הוּא וכ"ה דַּעַת הָרִי"ף.

וְהַמְחַבֵּר שֶׁזָּכַר רַק מְלַאכְתּוֹ לְאִיסּוּר. לֹא מֻוְקְצֶה מֵחֲמַת חֶסְרוֹן כִּיס כָּאָמוּר: וְהֶוֵי יוֹדֵעַ שֶׁבְּשַׁבָּת קכ"ג א' הַגִּירְסָא אַיְתְבֵי' בֵּית שַׁמַּאי אֵין נוֹטְלִין הָעֲלֵי וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין וְשָׁוִין כו'.

וּמָהַרְשָׁ"ל מָחַק הַמִּשְׁנָה דְּאֵין קֻוְשְׁיָא קַרְשִׁיָּא רַק מַהַבְרַיְיתָא וְהִנֵּה י"ל דְּמַקְשֶׁה מִמַּתְנִי' נָמֵי דְּמְפַלְּגִי בי"ט לֹא בְּשַׁבָּת ש"מ בֵּית הִלֵּל מַתִּירִין מִשּׁוּם שְׁמְחַת יוֹם טוֹב אַלְמָא מְלַאכְתּוֹ לְאִיסּוּר לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ אָסוּר אֶלָּא דְּמוֹחֵק זֶה דְּאִם כֵּן אֵיךְ מְשַׁנֵּי אַמַּתְנִי' בְּסִיכֵּי זְיָירֵי וּמָזוֹרֵי וְהָא לְמַאי דְּלָא מַחֲלִיף הַהוּא דְּהַשּׁוֹחֵט שֶׁשָּׁנוּיָ'.

בְּעִדְּיוֹת וַדַּאי לָאו בְּטָעוּת נִישְׁנֵית שֶׁבְּעִדְּיוֹת דְּקָדְקוּ וְכָל הֵעִיד הִלְכָתָא וע"כ מַתְנִי' רַק בְּמְלַאכְתּוֹ לְאִיסּוּר. רַק מִבָּרַיְיתָא וְשָׁוְוָן מַקְשֶׁה דְּאָסוּר לְהַחֲזִיר.

וע"ז מְשַׁנֵּי שַׁפִּיר דְּבָרַיְיתָא מַיְירֵי בְּסִיכֵּי כו'. וּבְרֵישָׁא תְּרֵי תַּנָּאֵי אַלִּיבָּא דְּבֵית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל בְּפְלוּגְתָּא דְּהַשּׁוֹחֵט דְּוַדַּאי מַתְנִי' לָא מַחֲלִיף מֵאַחַר שֶׁשָּׁנוּיָ', בְּעִדְּיוֹת מְקֻלְקָלִי ב"ש כו'.

וְלַבָּרַיְיתָא. תַּנָּא דְּבָרַיְיתָא אוֹמֵר בְּהֵיפּוּךְ דב"ש לְחוּמְרָא בְּשִׁמְחַת יוֹם טוֹב וב"ה לְקֻלָּא.

וְלָכֵן אֶפְשָׁר [לְאוֹקֶמָא] בְּסִיכִּי וּמָזוֹרֵי אֲבָל הַמִּשְׁנָה א"א לְאוֹקֵמֵי' בְּהָכִי אֶלָּא כְּאַקְוֻמְתָּא בָּתְרֵיְיתָא דִּלְקַמָּן מֵהַמָּה לְצֵל וְאַיָּ"ה בְּפִרְיֵי יְבוֹאַר וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ וּכְדִכְתִיבְנָא:וּמֵהָא מוּכָח כמ"א סִימָן תק"ט אוֹת ט"ו דְּמֻוקְצֶה אֵין שָׁרִי לְצוֹרֶךְ אוֹכֶל נֶפֶשׁ אֶלָּא בְּטִלְטוּל לָא בְּשִׁימּוּשׁ (דמה"ט אָסוּר לְכַסּוֹת בְּמֻוקְצֶה לִשְׁחוֹט לְכַתְּחִלָּה ע"ד כֵּן) דְּמִדְּפָרֵיךְ לְעֵיל מַתְנִי' דְּהַשּׁוֹחֵט אַמַּתְנִי' דְּהָעֵלִי.

וּמַאי קוּשְׁיָא הָא מֻוקְצֶה מֻוּתָּר בְּטִלְטוּל לְאֻפּוֹת הַפַּשְׁטִידָא, כמ"ש הַתּוֹסָ' דַּף ח' לְעֵיל וְהָכָא וַדַּאי לָאו מַכְשִׁירֵי אוֹכֶל נֶפֶשׁ אֶלָּא אוֹכֶל נֶפֶשׁ בְּעַצְמוֹ שֶׁהֲרֵי הַמְּלָאכָה נַעֲשֵׂית בְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ. וּמִיהוּ י"ל דְּהַטִּלְטוּל, בְּשָׁעָה שֶׁמְּטַלְטֵל הֲוָה בְּמַכְשִׁירִין ה"נ בְּטִלְטוּל הָאֻפָּר לְצוֹרֶךְ אוֹכֶל נֶפֶשׁ משא"כ כְּסוּי אֵין זֶה בְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ עַצְמוֹ וַעֲדַיִן צ"ע וְיבוֹאַר: גְּמָרָא תָּנָא וְשָׁוִין שֶׁאִם קִצֵּב שֶׁאָסוּר לְטַלְטְלוֹ הָא אוֹקְמוּהָ בְּשַׁבָּת קכ"ג א' בְּסִיכִּי זְיָירֵי וּמָזוֹרֵי אַף לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ וּמְקוֹמוֹ אָסוּר וע"ב מוֹקְמִי' לָהּ בְּמַחֲמָה לְצֵל.

וְרַשְׁ"י שפי' כָּאן דְּאִתְעֲבִיד צוֹרֶךְ יו"ט. כְּפִשׁוּטוֹ הוּא.

דְּהַיְינוּ שׁוּב אֵין צוֹרֶךְ בּוֹ וְאָסוּר בִּמְלַאכְתּוֹ לְאִיסּוּר. כמ"ש בַּמִּשְׁנָה וְהָא דְּלָא הִתִּירוּ סוֹפָן מִשּׁוּם תְּחִלָּתָן דְּיוּכַל לְקַצֵּב בָּצָל.

עמ"א חצ"ז אוֹת י"ט וְיבוֹאַר שָׁם אַיָּ"ה: וְאָמַר אַבַּיֵי כו' מְלַאכְתּוֹ לְאִיסּוּר כו'. יֵשׁ לְרָאוֹת וְכִי טַעְמָא דב"ש אָתֵי לְאַשְׁמְעִינַן דְּלֵבִית הִלֵּל אֲפִילּוּ עָלַי שָׂרֵי כ"ש תַּבְרָא גַּרְמֵי חַדְתָּא.

וְאֶפְשָׁר דָּל"ת דִּפְלֻגְתַּיְיהוּ הוּא בְּחָיְישִׁינַן לְאַמְלוֹכֵי וַהֲוָה טְרְחָא יַתִּירָא לְטַלְטֵל דַּף כְּבֵד וְעָב שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ וּבֵית שַׁמַּאי אָסְרִי. וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין.

וְאִם כֵּן לק"מ לְפָלְגֵי בְּשַׁבָּת בִּמְלַאכְתּוֹ לְאִיסּוּר לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ וּמְקוֹמוֹ, די"ל דְּאַשְׁמְעִינַן הָא מִלְּתָא בְּחָיְישִׁינַן לְאַמְלוֹכֵי בְּטִרְחָא יַתִּירָא דְּבֵית שַׁמַּאי אוֹסְרִין וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין וְלָא חָיְישִׁינַן לְאַמְלוֹכֵי אַף בְּטִרְחָא יַתִּירָא כָּזוֹ וְלָכֵן אָמַר דִּבְתָבְרֵי גַּרְמָא אַף חַדְתֵּי מוֹדוֹ ב"ש דְּמֻוּתֶּרֶת וְלָא חָיְישִׁי לְאַמְלוֹכֵי וע"כ פְּלִיגִי בְּסִיכִּי זְיָירֵי וּמָזוֹרֵי דְּאִם כֵּן לְפְלוּגֵי בְּשַׁבָּת וְזֶה יְצָדֵק לְפִי שִׁיטַת הַתּוֹסָ'.

וּלְרַשְׁ"י י"ל דִּרְבוּתָא דב"ה אַשְׁמְעִינַן דְּלָא חָיְישִׁינַן [אפי'] לְטִרְחָא גְּדוֹלָה דִּלְמָא אָתֵי לְאַמְלוֹכֵי: וְהִנֵּה תַּבְרָא גַּרְמָא וַדַּאי אַף לְהַחֲזִיר שָׂרִי. אע"ג דַּהֲוָה טְרְחָא.

אִין בְּכָךְ כְּלוּם תֵּדַע דאל"כ לָמָּה דָּחַק בב' אֻוקְמָתוֹת בְּשַׁבָּת ק"ג א' ב' וְשָׁוִוְין שֶׁאֵין מַחֲזִירִין. מַה קֻּשְׁיָא דַּהֲוָה טַרְחָא.

אֶלָּא וַדַּאי דְּשָׂרֵי. וְיֵשׁ לְרָאוֹת לָמָּה מֻוּתָּר.

דב"ה דְּמַתִּירִין טָבַח וְסַכִּין הַיְינוּ דְּלָא חָיְישִׁי לְאַמְלוֹכֵי הָא לא"ה לָא. וּמִסְתַּבְרָא וַדַּאי דְּתַבְרָא גַּרְמָא אִם אֵין צָרִיךְ לְגוּפוֹ וּמְקוֹמוֹ אָסוּר וּבְשַׁבָּת פָּרִיךְ דַּהֲוָה ס"ד דְּאַף לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ וּמְקוֹמוֹ אָסוּר פָּרִיךְ שַׁפִּיר וּמְשַׁנֵּי בְּסִיכִּי אוֹ מַחֲמָה לְצֵל וּאה"נ דְּמַחֲמָה לְצֵל אַף תַּבְרָא גַּרְמֵי אָסוּר לְהַחֲזִיר.

וצ"ע דִּבְסִימָן תצ"ט לֹא הִזְכִּיר מִזֶּה כְּלוּם וְיבוֹאַר שָׁם בְּפָרֵיץ אַיָּ"ה וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ. וּמִיהוּ הג"א כָּתַב לְהַחֲזִיר מֻוּתָּר וְעַיֵּין מ"ש לְקַמָּן מִזֶּה: תַּבְרָא גַּרְמָא כָּתַב הג"א.

דְּמֻוָתָר לְהַחֲזִיר מַשְׁמַע לְלֹא צוֹרֶךְ כְּלָל וצ"ע. וּבְחֶמֶד מֹשֶׁה תצ"ט אֲפִילּוּ מֵחַמָּה לְצֵל.

קֻשְׁיָה מַאי אֲפִילּוּ מֵחַמָּה לְצֵל י"ל הִתְּירוּ סוֹפָן משא"כ לְלֹא צוֹרֶךְ וְאַבַּיֵי אַבָּרַיְיתָא דְּלְהַחֲזִיר אָסוּר אָמַר תַּבְרָא גַּרְמָא שָׁרֵי. אפי' לְהַחֲזִיר אִם כֵּן מַה פָּרִיךְ פְּשִׁיטָא דְּלְהַחֲזִיר לָא שָׁמְעִינַן מִמַּתְנִיתַן וצ"ע: תָּנָא וְשָׁוִין שֶׁמּוֹלְחִין עָלָיו בָּשָׂר לְצָלִי תַּנָּא אֵין מוֹלְחִין חֲלָבִים כו'.

הִנֵּה מְלִיחַת הָעוֹר מְלָאכָה ד"ת מְעַבֵּד. וּמְלִיחָה מוּעָטֶת אֵין מְעַבֵּד וּמֻוָתָר ע"י הַעֲרָמָה וּמְלִיחַת אוֹכְלִין אֵין בּוֹ מִשּׁוּם מְעַבֵּד.

ומש"ה מַעֲרִים וּמָלַח גַּרְמָא לְקַמָּן וּמְלִיחַת חֲלָבִים. עַיֵּין רָ"ן י"א דַּהֲוָה מְעַבֵּד הוֹאִיל וְאֵין אוֹכְלִין מַמָּשׁ הֲוָה מְעַבֵּד.

ועמ"א תצ"ט אוֹת ז: וַהֲוֵי יוֹדֵעַ שְׁמָהּ שֶׁאָמְרוּ מוֹלְחִין עָלָיו מְלִיחָה מוּעָטֶת הַיְינוּ לְהַנִּיחַ עָלָיו מַמָּשׁ הָא לְמָלְחַ תּוֹךְ יָדוֹ בַּאֲוִיר יֵשׁ לוֹמַר דְּאָסוּר. כְּמוֹ חֲלָבִים שֶׁאָסוּר לְמָלְחַ בַּאֲוִיר בָּשָׂר לִיפּוֹל הַמֶּלַח ג"כ עַל הַחֲלָבִים.

כמ"ש הַטּוּר וְהַמְחַבֵּר בתצ"ט סְעִיף ד. וְאָמְנָם יֵשׁ לְהִתְיַישֵׁב בְּדָבָר דְּהַטּוּר כָּתַב חֲלָבִים הָאֲוִיר אָסוּר.

לְמָלְחַ בָּשָׂר מִשּׁוּם עִיבּוּד דְּמַהֲנֵי לְהוּ מְלִיחָה מוּעָטֶת. מַשְׁמַע בָּא עוֹר אֲפִילּוּ בַּאֲוִיר שָׁרֵי אֲבָל מֵהָרָ"ן נִרְאֶה הַטַּעַם (דְּאִם הִנִּיחַ בָּשָׂר ע"ג חָלָב כָּחוּשׁ מַמָּשׁ לָמָ"ד מְלִיחָה ב"נ) בַּאֲוִיר אָסוּר דְּמוֹכְחָא מִלְּתָא משא"כ ע"ג הָעוֹר (אָסוּר) והט"ז שָׁם אוֹת ה' מַשְׁמַע בְּעוֹר בַּאֲוִיר שָׁרֵי יעו"ש ויבוֹאַר שָׁם בְּפָרַיִן: עוֹד אֲבָאֵר לְךָ דְּמוֹלְחִין בָּשָׂר ע"ג עוֹר מַמָּשׁ כָּתַב המג"א בתצ"ט אוֹת ד' וְז"ל וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּמֻנָּח הָעוֹר בְּשִׁפּוּעַ.

דאל"כ הַוָה כְּלִי שֶׁאֵין מְנֻקָּב (וְשַׁיָּיךְ לְיוֹרֶה דֵּעָה) וְיִרְאֶה דְּהַיְינוּ אִם הָעוֹר נִכְפֶּלֶת קְצָת. אֲבָל אִם מָתוּחַ הֵיטֵב אֶפְשָׁר דַּהֲוָה כְּמוֹ דַּף חֵלֶק בִּרְהִיטָנִי דְּשָׁרֵי.

אפי' אֵין מִדְרוֹן כַּמְבוֹאָר בַּיו"ד. וְאָמְנָם אַגִּיד לְךָ דָּבָר אֶחָד שַׁיָּיךְ לְהִלְכוֹת מְלִיחָה.

וְהוּא הָא דְּמוֹלְחִין בָּשָׂר ע"ג עוֹר מַמָּשׁ מְלִיחָה מוּעָטֶת הָא מְלִיחַת קְדֵרָה לָא. וְאִי בְּחוֹל מָלַח ע"ג הָעוֹר מְלִיחָה לַקְּדֵרָה דִּיעֲבַד שָׁרֵי.

וכ"ת עוֹר יֵשׁ בּוֹ דָּם כַּמְבוֹאָר בי"ד גַּבֵּי חֲלָדָה וְהוּא מִגְּמָרָא מִדָּמוֹ וְלֹא דַּם הָעוֹר כו'. (עמ"ש בְּפָרַיִן שָׁם) וְיוֹצֵא אַחַר שִׁיעוּר מְלִיחָה מֵעוֹר לַבָּשָׂר.

י"ל חֲדָא דְּמְלִיחַת הַבָּשָׂר אֵין מַפְלִיט הַדָּם מֵעוֹד וְאַף לְדִידַן דְּמְלִיחָה מוּעָטֶת נָמֵי מ"מ פּוֹלֵט צִיר מעל"ע כו' וּמִיהוּ אִם מָלַח ע"ג עוֹר בָּשָׂר נְבֵלָה וְנִבְלַע בָּעוֹר צִיר נְבֵלָה. וְאַחַ"כ מָלַח עָלָיו בָּשָׂר כָּשֵׁר אִיכָּא לְעַיּוֹנֵא בי' דקיי"ל אֵין מְלִיחָה לַכֵּלִים לְהַפְלִיט.

עי"ד ק"ה מה"ט כְּלִי עֵץ שֶׁמָּלַח עָלָיו אִיסּוּר אִם מָלַח עָלָיו אַחַ"כ כָּשֵׁר אֵין מַזִּיק. דְּאֵין מַפְלִיט דַּהֲוָה כְּטָהוֹר מָלִיחַ וְטָמֵא תָּפֵל אֲבָל בְּעוֹר מְסַפְּקָא לִי.

אִי דִּין מַאֲכָל יֵשׁ לוֹ לְעִנְיָן זֶה שֶׁטָּבַע הַמֶּלַח לְהַפְלִיט מִמֶּנּוּ. אוֹ דִּין כְּלִי (כְּמוֹ כְּלִי עוֹר) וְאֵין מַפְלִיט ואע"ג דַּחֲזַינַן דְּמֶלַח מְעַלֵּי לָעוֹר לְעִנְיַן עִיבּוּד אַלְמָא פּוֹעֵל בּוֹ עֲדַיִין.

אֲנִי מְסֻפָּק בָּזֶה. וְאִם הָיִינוּ אוֹמְרִים דִּין כְּלִי יֵשׁ לוֹ אַף דָּם אֵין פּוֹלֵט בִּמְלִיחָה כְּמוֹ לְכִי כַּמְבוֹאָר בק"ה.

וְיֵרָאֶה דְּכָל זְמַן שֶׁלֹּא עַבְדָן דִּין אוֹכְלִין יֵשׁ לְהָעוֹר לְעִנְיָן זֶה דְּמַפְלִיט שַׁפִּיר ע"י מְלִיחָה וְאַיְ"ה יְבוֹאַר בְּפָרְיֵי ה' יו"ט. וּבְשׁוּ"ת מַגִּידוֹת אֶרְשׁוֹם זֶה: ע"ב מִשְׁנָה ב"ש אוֹמְרִים אֵין מְסַלְּקִין כו'.

אַף לְהַחֲזִיר מַיְרֵי בְּיֵשׁ צִיר בְּאֶמְצַע לֹא מִן הַצַּד. דִּבְיֵשׁ מִן הַצַּד אַף ב"ה אָסְרִי לְהַחֲזִיר.

וּבְאֵין צִיר כְּלָל אַף ב"ש מוֹדִים דְּמַחֲזִירִין כ"פ בְּיֵשׁ בְּאֶמְצַע כִּדְמַסִּיק לְקַמָּן בַּגְּמָרָא וְיִבּוֹאַר שָׁם: גְּמָרָא וְאָמַר עֻלָּא שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הִתִּירוּ כו' בְּרַשֵׁ"י גָּרַס הֲוּתְרוּ וְיִבּוֹאַר שָׁם. וּמִדְּלָא אָמַר נָעֲי בִּשְׁלֹשָׁה בְּבֵי"ת.

וַדַּאי דה"ק. הָנָךְ ג' דְּבָרִים שֶׁהֲוּתְרוּ הוּא רַק מִשּׁוּם תְּחִלָּתָן כִּדְמַסִּיק אַמַּ"כ וְהִתִּירוּ הָוָה מַשְׁמַע דְּבָא לְהוֹדִיעֲנוּ גּוּף הַדִּין דְּמֻוָּתָר לְהַחֲזִיר וּכְבָר אַשְׁמְעִינַן כִּדְפָרִיךְ אֶלָּא הִשְׁמִיעֲנוּ שֶׁהֲוּתְרוּ רַק מִשּׁוּם תְּחִלָּתָן וְכִדְמַסִּיק: וְרַחֲבָא אָמַר כו' י"ל הָא אֵין הֲלָכָה כר' יְהוּדָה אֶלָּא כַּחֲכָמִים.

(וּמְהַנֵּי) וּמַאי נ"מ] בָּזֶה וְאִי הָוָה אָמְרִינַן בְּרֶגֶל. וַדַּאי כֻּלָּם חֲבֵירִים וּמְטַהֲרִים עַצְמָן מִכָּל טֻמְאוֹת [וְלָכֵן ס"ל לר"י יִגְמוֹר] שֶׁאֵין כָּאן טֻמְאָה לָחוּל וחכ"א לְאַחַר הָרֶגֶל גָּזְרוּ מִשּׁוּם לָא פְּלִיג אע"ג דִּבְיוֹם טוֹב אֵין שָׁם טֻמְאָה כְּלָל.

(וְכַנִּרְאֶה מר"מ ז"ל פי"א מִמְּטַמְּאֵי מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב הֲלָכָה ט"ו. וע"ש בְּטֻמְאַת אוֹכְלִין פי"ו הֲלָכָה יו"ד.

וּבְמִשְׁנָה לַמֶּלֶךְ) הָוָה א"ש קָצַת דְּה"א דִּבְרֶגֶל טָהֳרָה גְּמוּרָה הִיא. ונ"מ לַחֲכָמִים, דְּאַף מִי שֶׁרוֹצֶה לְהַחְמִיר עַל עַצְמוֹ אֵין צָרִיךְ דְּטָהוֹרִים הֵם בָּרֶגֶל וּלְכָךְ אַשְׁמְעִינַן רַחֲבָא דְּאֵינוֹ כֵּן וּבָרֶגֶל מִשּׁוּם דְּלָא לִיתוּ לְאַנְצוֹי ור"י דְּמַתִּיר לְאַחַר הָרֶגֶל מִשּׁוּם תְּחִלָּתָן כו' אֲבָל הַגְּמָרָא לְקַמָּן כְּטָהֳרָה שָׁוְיָא רַבָּנָן בְּכַף הַדְּמְיוֹן וכפירש"י שָׁם.

קָשֶׁה.

ועמ"ש בְּרַשֵׁ"י שָׁם: קמ"ל הִתִּירוּ סוֹפָן מִשּׁוּם תְּחִלָּתָן דַּחֲגֵיוֹת אִין דְּבָתִים לָא. עַיֵּין או"ח סִימָן תקי"ט ס"א.

וְהַמִּתְבָּאֵר לַהֲלָכָה מִדִּבְרֵי הָרָן"ן ז"ל, וּשְׁאָר מְפָרְשִׁים הוּא כָּךְ, דְּוַדַּאי אֵין בְּנָיָן וּסְתִירָה בְּכֵלִים אַף מִדְּרַבָּנָן: אֶלָּא לְהַחֲזִיר בְּיֵשׁ צִיר אָסוּר גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִתְקַע בְּחוֹזֶק וְחַיָּיב מִשּׁוּם מַכֶּה בְּפַטִּישׁ אוֹ כה"ג יֵשׁ בְּנָיָן אַף בְּכֵלִים.

(עַיֵּין שַׁבָּת קכ"ב ב' בְּרַשֵׁ"י וְרָן"ן שָׁם וא"ח שַׁ"ח ס"ט יעו"ש). אֲבָל לְסַלֵּק לֹא שַׁיָּיךְ הַאי גְּזֵרָה.

וְאֵין סְתִירָה בְּכֵלִים. שָׁרֵי כַּמְבוֹאָר בְּשַׁבָּת קכ"ב ב' ובא"ח שַׁ"ח ס"ט וְאַף דְּבָתֵי שָׁרֵי לְסַלֵּק אֲפִילּוּ בְּצִיר מְצַדְּדִים.

אֲבָל לְהַחֲזִיר אָסוּר אַף בְּיֵשׁ צִיר בָּאֶמְצַע בְּבָתֵי. דְּגָזְרִינַן אטו מִן הַצַּד.

וְאַף דְּמֵהַצַּד גּוּפָא רַק גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִתְקַע וַהֲוָה גְּזֵרָה לְגְזֵרָה אַפְּ"ה גָּזְרוּ בָּזֶה דַּהֲוָה גְּזֵרָה קְרוֹבָה אֲבָל בַּחֲגֵיוֹת הִתִּירוּ סוֹפָן מִשּׁוּם תְּחִלָּתָן כְּהַאי גַּוְנָא בְּצִיר בְּאֶמְצַע לְהַחֲזִיר וְלֹא גָּזְרוּ אטו מִן הַצַּד.

וְזֶה אַשְׁמְעִינַן עֻוְלָּא דְּבָתֵי אָסוּר בְּיֵשׁ צִיר בְּאֶמְצַע אַטוּ מִן הַצַּד הוֹאִיל וְלֹא שַׁיָּיךְ סוֹכָּן מִשּׁוּם תְּחִלָּתָן בְּבָתִּים נִמְצֵינוּ לְמֵדִים שב"ש וב"ה פְּלִיגִי בְּתָרְתֵּי דב"ש סָבְרִי בְּיֵשׁ צִיר בְּאֶמְצַע אַף בַּחֲנֻיּוֹת דְּאִיכָּא שִׁמְחַת יוֹם טוֹב וְצָרְכֵי רַבִּים.

אַפֵּ"ה אֵין מְסַלְּקִין דְּגָזְרוּ אַטוּ מִן הַצַּד דְּסָבְרִי יֵשׁ בִּנְיָן וּסְתִירָה בִּכְלִים וכו'. וב"ה סָבְרִי אֵין בִּנְיָן וּסְתִירָה בִּכְלִים הִלְכָךְ לְסַלֵּק אַף בְּבָתִּים שָׂרֵי (רְצוֹנִי לוֹמַר כְּלֵי הַבַּיִת שֶׁאֵין מְחֻבָּרִים בַּקַּרְקַע) וּלְהַחֲזִיר לב"ש אָסוּר בַּחֲנֻיּוֹת ג"כ.

לָא מִבָּעְיָא צִיר מֵהַצַּד דַּהֲוָה בּוֹנֶה לְדִידְהוּ אֲפִילּוּ בְּאֶמְצַע דְּגָזְרוּ אַטוּ מִן הַצַּד וְחַיָּיב ד"ת. וב"ה לֹא גָּזְרוּ בְּשֶׁל חֲנֻיּוֹת בְּאֶמְצַע.

אֲבָל מֵהַצַּד אָסוּר שֶׁמָּא יִתְקַע כִּדְמוֹכַח בָּרַיְיתָא לְקַמָּן וּבְבָתֵּי אַף בְּאֶמְצַע אָסוּר לב"ה גַּם כֵּן דְּגָזְרִינַן אַטוּ מֵהַצַּד וְעַם דַּהֲוָה גְּזֵרָה לִגְזֵרָה כִּדְכָתַיְבְנָא וְזֶה מוּכָח מֵעֻוְלָּא אֲבָל בְּאֵין צִיר כְּלָל אֲפִילּוּ בָּאֶמְצַע כ"ע ב"ש וב"ה מוֹדִים דְּשָׂרֵי לְהַחֲזִיר אַף בְּבָתִּים כ"כ הָרִי"ף ור"מ וְכֻלָּם וְהַיְינוּ דְּלָא אָמְרִינַן בְּבָתִּים טוֹרַח שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ הוּא לְהַחֲזִיר.

וְלִיחוּשׁ מִשּׁוּם טִרְחָא וְכַנִּרְאֶה מֵרַשְׁ"י לְעֵיל יו"ד א' ד"ה אַף לְהַחֲזִיר וְכִדְבָעִינַן לְמֵימַר לְקַמָּן בְּרַשְׁ"י אַיְ"ה וּרְאָיָתָם נִרְאֶה מִשַּׁבָּת קכ"ב ב' דְּאָמַר שִׁיְדָּה תֵּיבָה וּמִגְדָּל אֵין מַחֲזִירִין דְּשֶׁמָּא יִתְקַע.

וְלֹא מִשּׁוּם טִרְחָא שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ. וא"כ הֵיכִי דְּלִית צִיר כְּלָל שָׂרֵי אַף לְהַחֲזִיר בְּבָתִּים וְאַפַּתִּי קָשֶׁה דִּלְמָא הָתָם בְּעוֹמְדִין ברה"ר דְּחָיְישִׁינַן לְגַנָּבֵי.

וּמִשּׁוּם צוֹרֶךְ שַׁבָּת הִתִּירוּ נָמֵי סוֹכָּן מִשּׁוּם תְּחִלָּתָן לֹא בע"א. וּבְוֹאַר בְּפָרַיְ אַיְ"ה: מַחֲזִירִין רטי' בַּמְקֻדָּשׁ כו'.

רַשְׁ"י פֵּירוּשׁ מע"ג יָדוֹ שֶׁלֹּא יְהֵא חֲצִיצָה בֵּין יָדוֹ לַעֲבוֹדָה וְעַיַּיִן בר"מ ז"ל הִלְכוֹת כְּלֵי מִקְדָּשׁ פֶּרֶק עֲשִׂירִי ה"ז. דְּבָכָל הַגּוּף אֵין רַשַּׁאי חֲצִיצָה בֵּינוֹ לִבְגָדִים.

וַאֲפִיְ' נִימָא חוֹצֵץ וְשֶׁלֹּא בְּמָקוֹם בְּגָדִים. בע"ג הֲוָה יַתִּיר בְּגָדִים יעו"ש.

וַחֲזֶרֶת רטי' יְבוֹאַר בְּרַשְׁ"י: דְּאֵין שְׁבוּת בַּמְקֻדָּשׁ כו'. עַיַּיִן מָהַרְשָׁ"א ז"ל.

וְעַיַּיִן מהר"מ שי"ף ז"ל. וְכַוָּנָתוֹ דִּלְכַתְּחִלָּה לְהַנִּיחַ רטי' יֵשׁ גְּזֵרָה שֶׁמָּא מְמַחֵק.

מְשַׁנֶּה גַּוָּמוֹת בְּרַטִי' וְזֶה גְּזֵרָה קְרוֹבָה גָּזְרוּ אַף בַּמְקֻדָּשׁ וַחֲזֶרֶת רטי' הוּא מְשׁוּם שְׁחִיקַת סַמָּנִין וּשְׁבוּת כְּזֶה לֹא גָּזְרוּ בַּמְקֻדָּשׁ. וּלְכָךְ מַחֲזִירִין לֹא מַנִּיחִין.

וְאִם לְכַתְּחִלָּה כָּאן וְכָאן אָסוּר. הַיְינוּ לְהַנִּיחַ לְכַתְּחִלָּה.

וּמַה שפירש"י שָׁם בע"א בְּעֵירוּבִין הַיְינוּ [לְפִי] הָאֱמֶת. אֲבָל לְפִי הֵ"א מְפָרְשִׁינַן לְכַתְּחִלָּה מַמָּשׁ.

וְעִם שֶׁמּוּכָח מֵרִישָׁא מַחֲזִירִין דֶּרֶךְ (לִשְׁבוּת) [לְשִׁנּוּת] מַה דְּאָתְיָא מִדִּיוּקָא. עַיַּיִן תּוֹסָפֶת פְּסָחִים ר"פ כ"ש.

וְעַיַּיִן מהר"מ שי"ף עוֹד במ"ש לְתָרֵץ קֻוּשְׁיוֹת הַתּוֹסָפֶת ט' ב' אָמַר ר"י כו' א"י דְּאַמַּאי אָסְרִי לְסַלֵּק. דְּלֹא שַׁיָּיךְ שֶׁמָּא יִתְקַע.

וְעַל כָּרְחָךְ מִשּׁוּם יֵשׁ בִּנְיָן וּסְתִירָה בְּכֵלִים. וְעוֹד דְּבָרַיְיתָא בְּשַׁבָּת קכ"ב ב' מְבֹאָר דְּמֻוָתָּר לְסַלֵּק אַף דְּבָתִּים כָּאָמוּר: מַתְנִיתַן דְּלָא כִּי הַאי תַּנָּא דְּאָמַר דְּלְסַלֵּק ב"ש מוֹדִים דְּשָׁרֵי וּפְלִיגִי רַק לְהַחֲזִיר וְאַף דְּלִכְאוֹרָה אֵין נ"מ בָּזֶה דלב"ה לְהַחֲזִיר שָׁרֵי י"ל דנ"מ טוּבָא דְּהֵ"א דְּמַתְנִיתִין וּבָרַיְיתָא ל"ק וּבָרַיְיתָא בְּיֵשׁ צִיר בָּאֻמְצַע וּמַתְנִיתִין בְּיֵשׁ צִיר מֵהַצַּד דְּהַשְׁתָּא בְּמַתְנִיתַן מֻהַצַּד ב"ש אֵין מְסַלְּקִין דְּיֵשׁ בִּנְיָן וב"ה מַתִּירִין לְהַחֲזִיר דְּאֵין בִּנְיָן וְלֹא גָּזְרִינַן שֶׁמָּא יִתְקַע וּבָרַיְיתָא בָּאֻמְצַע דכ"ש לְסַלֵּק שָׁרֵי ול"ג אַטוּ מֵהַצַּד וּלְהַחֲזִיר גְּזוּר וב"ה מַתִּירִין לְהַחֲזִיר וא"כ הֵ"א מֵהַצַּד לב"ה נָמֵי שָׁרֵי קמ"ל מַתְנִיתַן וּבָרַיְיתָא דְּפְלִיגִי אֶלָּא הָנָךְ בָּרַיְיתוֹת לָא פְּלִיגִי וּכְדִמְפָרֵשׁ אַבַּיֵי דְּבְצִיר מֵהַצַּד ב"ה מוֹדִים דְּאָסוּר לְהַחֲזִיר (אֲבָל לְסַלֵּק שָׁרֵי ב"ה דְּאֵין בִּנְיָן וּסְתִירָה וְיִתְקַע ל"ש בִּלְסַלֵּק) וְאֵין צִיר כְּלָל אַף ב"ש מוֹדִים דְּשָׁרֵי לְהַחֲזִיר אַף בְּבָתִּים וכ"פ בְּאֻמְצַע.

וּמִמֵּילָא מַתְנִיתַן וּבָרַיְיתָא פְּלִיגִי וּבְקַבָּלָה הִי' לְאַבַּיֵי כֵּן אוֹ מִסְּבָרָא דב' בָּרַיְיתוֹת ל"פ אַהֲדָדֵי וּמַתְנִי' וּבָרַיְיתָא אֵין חֲשָׁשׁ כ"כ אִם פְּלִיגִי וּבְפָרֵיךְ בתקי"ט יְבֹוֹאַר עוֹד. וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: בפירש"י בד"ה חֲנֻיּוֹת כו' וְאֵין מְחֻבָּרֶת לַקַּרְקַע דְּאִי מְחֻבָּרֶת הֲוָה בִּנְיָן וּסְתִירָה וְאָסְרִי ב"ה וְעַיֵּין מ"א תקי"ט אוֹת א' וְיֵשׁ לְרָאוֹת אַכַּתִּי נָהֲי דְּיֵשׁ כה"ג בִּנְיָן וּסְתִירָה מ"מ בָּאֻמְצַע פְּלִיגִי ב"ה וְשָׁרֵי אַף לְהַחֲזִיר דְּלָא גָּזְרוּ אַטוּ מֵהַצַּד וּלְפִי הַגִּרְסָא בַּיו"ד א' א"כ דְּאֵין בִּנְיָן וּסְתִירָה בְּכֵלִים הַיְינוּ דְּמַקְשֶׁה הַשּׁוֹחֵט דְּאֵין מַתִּיר ב"ה אִיסּוּר דְּרַבָּנָן אוֹ גְּזֵרַת כְּתִישָׁה מֻהָא דְּתְרִיסִין דְּרָאוּי ג"כ לִגְזוֹר אַטוּ מֵהַצַּד אַלְמָא מִשּׁוּם שִׁמְחַת יו"ט לָא גְּזוּר כו' וּלְדִידַן דְּלָא מְתַהַפְכָא חֲדָא מֵהָנָךְ מִשְׁנָיוֹת ע"כ בְּאֵין מְחֻבָּרִין דְּאֵין בִּנְיָן כו' הָא בְּמְחֻבָּרֶת לַקַּרְקַע דְּיֵשׁ בִּנְיָן מוֹדִים ב"ה דְּאָסוּר אַף לְהַחֲזִיר אֲבָל למ"ש הָרֹאֹ"ש זַ"ל בְּשֵׁם הר"ר יוֹסֵף בָּדַךְ ח' א' עֲלָהּ דְּאֵפֶר כִּירָה דְּשָׁאנֵי חֲנֻיּוֹת דְּצָרְכֵי רַבִּים וא"א לַעֲמוֹד בָּהֶם רֹוב הַצִּבּוּר א"כ אֲפִלּוּ אַף בְּמְחֻבָּרִין לַקַּרְקַע שָׁרֵי ב"ה וּמֻוּחְלֶפֶת הַשִּׁיטָה כָּאן הֻחְלְפָה דב"ה מְקִילִין מִשּׁוּם צוֹרֶךְ רַבִּים וְהַטּוּר פֵּירֵשׁ דְּבָרָיו וְכָתַב דַּוְקָא שֶׁאֵין מְחֻבָּרֶת בַּקַּרְקַע וְהַמְחַבֵּר סָתַם וְיֵשׁ לְהַקְשׁוֹת לְהָרֹאֹ"שׁ בְּשֵׁם הר"ר יוֹסֵף אֵין ראי' וכמ"ש וא"כ מנ"ל לְהַטּוּר זֶה וצ"ע וּבְפָרֵי אַיָּ"ה יְבֹוֹאַר: בד"ה תְּרִיסִין.

דַּלְתֵי פִּתְחֵיהֶן ה"ה דְּשְׁתֵּי הָחֲלוֹנַת כִּי פָּתַח מְשַׁמֵּשׁ כְּנִיסָה וִיצִיאָה וְחַלּוֹנוֹת הוּא שָׁם לְחַלֵּל בַּכּוֹתֶל לְהַכְנִיס אוֹר וַכְדּוֹמֶה וע' יְרוּשַׁלְמִי בְּשְׁמַעְתִּין אָמַר שְׁמוּאֵל הַמַּלְחָם (הַמְדַבֵּק) תְּרִיסִין חַיָּיב מִשּׁוּם בּוֹנֶה וְקַשְׁיָא ב"ה מַתִּירִין הַתִּירוּ סוֹפָן כו' יֵרָאֶה לְפָרֵשׁ הַמַּלְחָם בְּכֹחַ כְּמוֹ יִתְקַע חַיָּיב מִשּׁוּם בּוֹנֶה (כמ"ש הָרַ"ן בְּשַׁבָּת פֶּרֶק כָּל הַכֵּלִים אוֹ מַכֶּה בְּפַטִּישׁ אוֹ בּוֹנֶה) וּפָרִיךְ כֵּיוָן דְּאִם יִתְקַע חַיָּיב מִשּׁוּם בּוֹנֶה אֵיךְ הִתִּירוּ ב"ה לְהַחֲזִיר וְלֹא גָּזְרוּ אַטוּ יִתְקַע בְּשִׁלְמָא לְסַלֵּק אֵין כָּאן חֲשַׁשׁ דְּאֵין בִּנְיָן בְּכֵלִים.

משא"כ לְהַחֲזִיר וּמְשַׁנֵּי הִתִּירוּ סוֹפָן כו' וּפְלִיג אַבַּבְלִי דְּמַשְׁמַע בְּמַהֲצַּד אָסוּר לְהַחֲזִיר רַק בָּאֻמְצַע פְּלִיגִי אוֹ דְּפָרִיךְ אַמַּאי לָא גְּזַר אַטוּ מֵהַצַּד וְהַמְפָרֵשׁ (בד"ב) פֵּירוּשׁ דְּלְסַלֵּק שָׁרֵי דְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ וא"י מִי הִכְנִיסוֹ לְתַגָּר זֶה דְּבִנְיָן וַאֲרִיגָה לְצוֹרֶךְ אוֹכֶל נֶפֶשׁ לוֹקֶה ועמ"ש בְּפִתְיחָה ועמ"ש המ"מ פ"א מי"ט וְלָמָּה לֹא כִּדְכָתַיבְנָא: בד"ה הִתִּירוּ כו' ובד"ה מְשׁוּם וְאִי כו' כָּתַב הֻוְתְּרוּ בְּמָקוֹם הִתִּירוּ וְאִי בְּמָקוֹם דְּאִי לְהוֹדִיעֲנוּ שֶׁאֵין זֶה הוֹדָעַת דָּבָר לוֹמַר שֶׁחָזַ"ל הִתִּירוּ זֶה דְּמַה קמ"ל אֶלָּא עֻלָּא אָמַר טַעְמָא דְּהִתִּירוּ ג' אֵלּוּ שֶׁלֹּא הֻוְתְּרוּ רַק מְשׁוּם תְּחִלָּתָן וּלְדִידָן הָא הֵיכִי דְּלֵיכָּא מְשׁוּם תְּחִלָּתָן לֹא ומש"ה כָּתַב [וְאִי[לֹא דְּאִי כָּאָמוּר.

שֶׁאֵין זֶה נְתִינַת טַעַם כִּדְכָתַיְבְנָא: בד"ה דְּאֵין בִּנְיָן כו' בְּתֵיבַת הַבַּיִת שָׁרֵי לְסַלְּקוֹ וּלְהַחֲזִיר אע"ג דְּלָאו שִׁמְחַת יו"ט קמ"ל כו'. אע"ג דְּאֵין בִּנְיָן קָאָסְרִי לָהּ מִדְּרַבָּנָן כו' צָרְכֵי רַבִּים כו'.

הִנֵּה מ"ש צָרְכֵי רַבִּים יוֹרֶה כפי' הר"ר יוֹסֵף שֶׁהוּבָא בָּרֹאשׁ"ש ח' א' גַּבֵּי אֵפֶר כִּירָה ולג' לְעֵיל יו"ד א' א"כ אֶלָּא מֻוחְלֶפֶת כָּאן מְקִילִין ב"ה מִשּׁוּם צָרְכֵי רַבִּים אֲבָל דְּבָתִּים דְּלֵיכָּא צָרְכֵי רַבִּים לֹא הִתִּירָה הַתּוֹרָה וְאָמְנָם מ"ש כְּלֵי הַבַּיִת לְסַלֵּק מַשְׁמַע דְּבֶאֱמֶת כְּלֵי הַבַּיִת לְסַלֵּק אָסוּר וְהָא קיי"ל אֵין בִּנְיָן וּסְתִירָה בְּכֵלִים כַּמְבֹאָר בְּשַׁבָּת קכ"ב ב' דְּנוֹטְלִין כְּלֵי הַבַּיִת אֲבָל לֹא מַחֲזִירִין.

גַּם מ"ש דְּהֵ"א כְּלֵי הַבַּיִת שֶׁאֵין שִׁמְחַת יו"ט שָׁרֵי מַשְׁמַע דְּעִיקַּר הַטַּעַם דְּכְלֵי הַבַּיִת אָסוּר הוּא מִשּׁוּם שֶׁאֵין שִׁמְחַת יו"ט וְהָא כָּתַב דַּוְקָא צָרְכֵי רַבִּים שָׁרֵי (וּלְעֵיל יו"ד א' כָּתַב. בְּמִקְשֶׁה.

דַּחֲזָרָה וַדַּאי טִרְחָא שְׁלֹא לְצוֹרֶךְ וְאַפ"ה שָׁרֵי ב"ה וְלֹא פֵּירוּשׁ דְּהַמַּקְשֶׁה קַשְׁיָא לִי' דְּלָא גְּזוּר אֲטוּ מֵהַצַּד (דָּחוּהָ) דַּהֲוָה] בְּפֶלֶס גְּזֵרַת כְּתִישָׁה וְכַדּוֹמֶה וצ"ע בְּזֶה) וּמִלְּשׁוֹנוֹ כָּאן מַשְׁמַע דְּאַף דְּאֵין בִּנְיָן בְּכֵלִים.

מ"מ מִדְּרַבָּנָן יֵשׁ בִּנְיָן בְּכֵלִים וְהַהוּא דְּשַׁבָּת בְּיֵשׁ צִיר בָּאֶמְצַע וְלֹא מַשְׁמַע כֵּן וְכָל זֶה צ"ע: וְדַע דְּרִי"ף ז"ל כָּתַב הִתִּירוּ סוֹפָן מְשׁוּם תְּחִלָּתָן הוּא דְּלָא פָּתַח הוֹאִיל וְעוֹמְדִין ברה"ר וְיִגְנְבוּ ולפ"ז ברה"י בְּמָקוֹם דְּאֵין חֲשַׁשׁ זֶה אָסוּר לְהַחֲזִיר.

וּלְרַשְׁ"י י"ל מְשׁוּם צָרְכֵי רַבִּים הִתִּירוּ וַעֲדַיִן זֶה בִּלְסַלֵּק לֹא בִּלְהַחֲזִיר ועט"ז תקי"ט וְיִבֹּאַר שָׁם וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: צִיר מֵהַצַּד אִם בָּאֶמְצַע הוּא שְׁיֵּשׁ עוֹשִׁין כְּעֵין מַסְמֵר יוֹצֵא לְאוֹרֶךְ הַדֶּלֶת וְתָחוּב בְּאַסְקֻפָּה תַּחְתּוֹנָה וּבָעֶלְיוֹנָה וְזֶה הָוֵי בִּנְיָן בְּמְחֻבָּר לְקַרְקַע וּבְכֵלִים אֵין בִּנְיָן וּבְאֶמְצַע הוּא בְּעִנְיָן אַחֵר שֶׁעוֹשִׁין בַּרְזֶל מְדֻבָּק בֵּית יָדוֹת בַּדֶּלֶת בְּאֶמְצַע וְכָפוּף וְיוֹצֵא לֹא בְּאוֹרֶךְ וּבְאֶמְצַע אַסְקֻפָּה לְמַטָּה וּלְמַעְלָה בַּמַּשְׁקוֹף נָקוּב בְּאֶשְׁנָב וְתוֹחֲבִין שָׁם כְּעֵין שֶׁעוֹשִׁין אָנוּ לַדֶּלֶת הַחֲלוֹנוֹת שֶׁאֵין זֶה בִּנְיָן וְשָׁרֵי אַף בְּמְחֻבָּר לְקַרְקַע ועט"ז שי"ג ומ"א שַׁ"ח ס"ט בְּקוֹנַאטִיר בְּשַׁבָּת וְיֵשׁ לְעַיֵּן דְּשָׁלָנוּ אֵין תְּחוּבַת בְּחוֹר וְאֶפְשָׁר אֵין דּוֹמֶה לְבִנְיָן וצ"ע וְיִבֹּאַר אַיָּ"ה בְּפָרַיי תקי"ט: בד"ה מַהוּ דְּתֵימָא מִשּׁוּם שְׁחִיקַת הַסַּמָּנִין וּלְעֵיל פֵּירֵשׁ מָמָרַחַ ולמ"ש מַהַר"ם שי"ף ז"ל וַהֲבִיאוֹתִי דְּבָרָיו לְעֵיל א"ש דְּבָא לְתָרֵץ דְּלָא מוּכָח מִמַּתְנִיתִין דְּעֵירוּבִין לְכַתְּחִלָּה אָסוּר דְּמָמָרַחַ הוּא וּשְׁבוּת קָרוֹבָה אָסוּר מִשְׁנָה ב"ש אוֹמְרִים אֵין מוֹצִיאִין קֶטֶן וְלוּלָב וס"ת וב"ה מַתִּירִין פְּלֻוגְתַּיְיהוּ בְּמָתוֹךְ כִּדְמַסִּיק וְאַף ר"י סָבַר בְּמָתוֹךְ פְּלִיגִי וְהִנֵּה יֵשׁ בָּכָאן שַׁעֲרוּרְיָ' בֵּין הַפּוֹסְקִים (עמ"ש בִּפְתִיחָה) וְכָאן אֲקַצֵּר מִסּוּגְיַן מִשְׁמָע דְּבָכָל מְלָאכוֹת הַמְיֻחָדוֹת בְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ כְּמוֹ שְׁחִיטָה וַאֲפִי' וּבִישּׁוּל וְכַדּוֹמֶה שֶׁהַחוֹתֵר הַכָּתוּב בָּהֶן לְצוֹרֶךְ אוֹכֶל נֶפֶשׁ אָמְרִינַן לב"ש דַּוְקָא אוֹכֶל נֶפֶשׁ מַמָּשׁ הָא שְׁאָר צָרְכֵי הַיּוֹם לֹא.

ולב"ה מִתּוֹךְ שֶׁהַתִּיר הַכָּתוּב מְלָאכוֹת הַמְיֻחָדוֹת בְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ הִתִּירָה אַף לְצוֹרֶךְ הַיּוֹם קְצָת לְפִירוּשׁ תוס' ד"ה ה"ג וּלְרַשְׁ"י אַף שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ הַיּוֹם כְּלָל (רק מִדְּרַבָּנָן אָסוּר שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ כְּלָל) וְכִדְבָעֵינַן לְמֵימַר בְּרַשְׁ"י אַיָּ"ה וּפֵירוּשׁ הַכָּתוּב כָּךְ הוּא אַךְ אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה לְכָל נֶפֶשׁ.

כְּלוֹמַר מְלָאכוֹת הַמְיֻחָדוֹת בְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ מִסְתָּמָא כְּמוֹ שְׁחִיטָה וְכַדּוֹמֶה הוּא לְבַדּוֹ יֵעָשֶׂה לָכֶם אוֹתָן הַמְּלָאכוֹת הֲוּתְּרוּ לְגַמְרֵי אַף שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ כְּלָל מִן הַתּוֹרָה וּמִדְּרַבָּנָן אָסוּר שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ כְּלָל.

לְרַשִׁ"י. וּלְתוֹסְ' ה"פ הוּא לְבַדּוֹ יֵעָשֶׂה לָכֶם לַהֲנָאַתְכֶם צוֹרֶךְ הַיּוֹם קְצָת אֲבָל בִּנְיָן וַאֲרִיגָה וְכַדּוֹמֶה שֶׁמִּסְתָּמָא הֵם מְיֻחָדוֹת לִשְׁאָר צְרָכִים אֲפִילּוּ עֲשָׂאָם לְצוֹרֶךְ אֲכִילָה כְּגוֹן בָּנָה כִּירָה וְתַנּוּר בְּיוֹ"ט לֶאֱפוֹת שָׁם לוֹקֶה הוֹאִיל וּמְלָאכוֹת אֵלּוּ הֵם מְיֻחָדוֹת לִשְׁאָר צְרָכִים דְּקָרָא בַּמְּלָאכוֹת הַמְיֻחָדוֹת בְּאוֹבֵל נֶפֶשׁ קָמַשְׁמַע כָּאמוּר וְהוֹצָאָה וְהַבְעָרָה הִי' רָאוּי לֶאֱסוֹר אוֹתָם אַף לְצוֹרֶךְ אוֹכֶל נֶפֶשׁ.

כִּי אֵין מְיֻחָדוֹת כ"כ לְאוֹכֶל נֶפֶשׁ. (וּנְהִי שֶׁאֵין מְיֻחֶדֶת נָמֵי לִשְׁאָר צְרָכִים מ"מ ל"ד לִשְׁחִיטָה וַאֲפִי') אַפ"ה הוֹצָאָה שָׁרֵי הוֹאִיל וְנַעֲשָׂה בְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ עַצְמוֹ וְעָדִיף מִשְּׁחִיטָה שֶׁאִלּוּ שְׁחִיטָה דּוֹמֶה קְצָת לְמַכְשִׁירִין שֶׁהוּא רַק הֲכָנָה לְאוֹכֶל נֶפֶשׁ.

לָכֵן מֻוָתָּר בְּיוֹ"ט וְהַבְעָרָה הוּא מִבְּיוֹם הַשַּׁבָּת הָאָמוּר בִּקְרָא בַּשַּׁבָּת כו' (עמ"ש בַּפְּתִיחָה מִזֶּה ועמ"א תקי"ח וְתָבִין) וּמִסֻּוגְיַּין דִּגְמָרָא כָּאן מַשְׁמַע דלב"ה דְּאָמְרִי מִתּוֹךְ הוּא בְּהוֹצָאָה וְהַבְעָרָה לר' יוֹחָנָן וכ"ש בַּאֲפִי' וּבְיִשּׁוּל וּשְׁחִיטָה כִּדְאָמַר דְּהַשּׁוֹחֵט עוֹלַת נְדָבָה ב"ש הוּא דלב"ה מִתּוֹךְ שֶׁהַוְּתְרָה שְׁחִיטָה לְצוֹרֶךְ כו' וְאַנּוּנָם לִפְסַק הֲלָכָה כְּפִי מַה שֶׁמִּתְבָּאֵר מר"מ זַ"ל פ"א מה' יו"ט ה"ד ובמ"מ שָׁם ובתקי"ח בא"ח ובב"י שָׁם מְבֹאָר (דְּאַטוּ) [דַּאֲנַן] פָּסְקִינַן דִּבְהוֹצָאָה וְהַבְעָרָה אָמְרִינַן מִתּוֹךְ (ומ"ה שָׁרֵי לְגַמְרֵי (בְּתוֹךְ) [בְּמָתוֹךְ אֵלּוּ] שְׁנַיִּים כפירש"י בְּשֶׁמַּעְתִּין אַף שֶׁאֵין צוֹרֶךְ כְּלָל מִכַּמָּה הוֹכָחוֹת מר' יוֹחָנָן מְבַשֵּׁל גִּיד וּמִפְסָחִים ה' בְּיעוּר חָמֵץ ביו"ט יעו"ש) משא"כ בִּשְׁחִיטָה וְכַדּוֹמֶה לָא אָמְרִינַן מִתּוֹךְ וְהַיְינוּ מֻחֲמַת קֻוְשְׁיוֹת הַתּוֹסָפֶת ד"ה ה"ג מִפְּלוּגְתָּא דְּרַבָּה ור"ח הַמְבַשֵּׁל מי"ט לָחוּל אוֹ הָאוֹפֶה מי"ט לְחוֹל לר"ח לוֹקֶה וְאַף לְרַבָּה מִטַּעַם הוֹאִיל הָא סָמוּךְ לַלַּיְלָה שֶׁאֵין שְׁהוּת לֶאֱכוֹל אוֹ מְבַשֵּׁל נְבֵלָה דְּבַר אִיסּוּר לוֹקֶה דל"ש הוֹאִיל וְהָא מִתּוֹךְ כו' בֵּין לפירש"י שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ כְּלָל כְּמִי שָׁרֵי וּבֵין לְפֵירוּשׁ הַתּוֹסָפֶת דְּבָעֵי צוֹרֶךְ הַיּוֹם קְצָת.

מ"מ אַמַּאי לָא אַשְׁמְעִינַן רְבוּתָא טְפֵי לְרַבָּה אֲפִילּוּ בִּישֵּׁל דְּבַר אִיסּוּר לַרַבֵּה אֵין לוֹקֶה מִטַּעַם מִתּוֹךְ אֶלָּא ש"מ דְּמִתּוֹךְ דַּוְקָא בְּהוֹצָאָה וְהַבְעָרָה הַוְּתְרָה כמ"ש המ"א הַטַּעַם דַּוְקָא לִשְׁנֵי אֵלּוּ וכמ"ש הב"י בתצ"ה וְהַטְּעִים דְּבָרֵיהֶם המ"א בסי' תקי"ח (עמ"ש בַּפְּתִיחָה) אֶלָּא בְּהוֹצָאָה וְהַבְעָרָה וז"ש הרמז"ל בה' יו"ט פ"א הט"ו הַמְבַשֵּׁל לְגוֹיִם אֵין לוֹקֶה מִטַּעַם הוֹאִיל וּכְרַבָּה הָא סָמוּךְ לְלַיְלָה אוֹ דָּבָר אִיסּוּר לוֹקֶה דְּלָא אָמְרִינַן מִתּוֹךְ כה"ג בִּשְׁחִיטָה וַאֲפִי' וּבִיְשּׁוּל ועמ"א בסי' תקי"ח מַשְׁמַע בְּבִיְשּׁוּל אָמְרִינַן מִתּוֹךְ וּבְסִי' תקכ"ז מְבֹאָר דְּאַף בְּבִיְשּׁוּל לָא אָמְרִינַן מִתּוֹךְ רַק בְּהוֹצָאָה וְהַבְעָרָה דממ"נ אִי אָמְרִינַן מִתּוֹךְ בְּבִיְשּׁוּל ה"ה בְּכוּלְּהוּ אוֹ דַּוְקָא בִּשְׁנַיִם אֵלּוּ שֶׁיֵּשׁ טַעַם לַדָּבָר כמ"ש המ"א וּלְקַמָּן דַּאֲמַר ר' יוֹחָנָן פּוֹק תְּנָא לְבָרָא הַבְעָרָה וּבִיְשּׁוּל אֵינוֹ מִשְׁנָה וּבִיְשּׁוּל אֶפְשָׁר דְּלָא גָּרְסִינַן לָהּ וְהַבְעָרָה לְבַד אֵין מִשְׁנָה וּכְדִכְתִיבְנָא וְדָחֵינַן סֻוגְיַּין דְּכָאן דְּמַשְׁמַע לב"ה אַף בִּשְׁחִיטָה אָמְרִינַן מִתּוֹךְ מִקַּמֵּי פְּלוּגְתָּא דְּרַבָּה וור"ח: וְדַע דהפר"ח בתצ"ה הֶאֱרִיךְ וְהִקְשָׁה עַל שִׁיטָה זוֹ וְרָאִיתִי לְכְתוֹב בַּקְצָרָה הַמְעַיֵּין בב"י בתקי"ח מְבֹאָר דַּעַת הָרִי"ף ורמז"ל וכמ"ש הָרַ"ן בִּשְׁמַעְתִּין כְּרַשִׁ"י יעו"ש וְאַף שֶׁהָרֹא"ש הֵבִיא דִּבְרֵי הָרִי"ף וּפֵירְשָׁה לְפִי דַּעְתּוֹ (כַּתּוֹסְ' ד"ה ה"ג) מ"מ פַּשְׁטוּת דִּבְרֵי הָרִי"ף מוֹרִין כְּרַשִׁ"י ור"מ זַ"ל וכמ"ש המ"מ ומ"ש הָרֹא"ש אַמַּאי אֵין

שׁוֹרְפִין קָדָשִׁים בי"ט לְדִידַ' נָמֵי הָא צוֹרֶךְ הַיּוֹם קָצָת הֲוָה וְצָרִיךְ לְחַלֵּק בֵּין בִּיעוּר חָמֵץ (פְּסָחִים) דַּהֲוָה צוֹרֶךְ קָצָת שֶׁעוֹבֵר בב"י (אֶלָּא שֶׁהַתּוֹסְ' כְּתָבוֹ בכ"ט ב' ד"ה רַב אַשִׁי שֶׁהַמְשַׁהֶה וְדַעְתּוֹ לְבַעֲרוֹ אֵין עוֹבֵר כְּלָל עמ"ל פ"ח מֵהִלְכוֹת חו"מ) לִשְׂרֵפַת קָדָשִׁים סוֹבֵר דא"צ קָצָת.

וְאָמְנָם רַשִׁ"י בֵּיצָה כ"ז ב' תי' זֶה דְּרַחֲמָנָא אַחַשָּׁבֵי' וכ"כ מְגִינֵי שְׁלֹמֹה בְּכָאן אֶלָּא שֶׁזֶּה יִצְדַּק לְתַנָּא דְּבֵי חִזְקִיָּ' דְּאָמַר מִקְרָא עַד בֹּוקֶר אוֹ מֵהוּא כְּרָבָא. אֲבָל לְרַב אַשִׁי דְּמַסִּיק בְּפְסָחִים פ"ג ב' וּבְמַה מַדְלִיקִין כ"ד ב' די"ט עֲשָׂה ול"ת.

א"כ קָשֶׁה כֵּינָן דְּלֵית לי' קְרָא דְּעַד בֹּוקֶר הָא שְׂרֵיפָה הֲוָתְרָה בְּמָתוֹךְ אַף שֶׁאֵין צוֹרֶךְ הַיּוֹם כְּלָל לְרַשִׁ"י וְכֵן הרמז"ל פ"ג מה' יו"ט ה"ח חַלָּה שֶׁנִּטְמֵאת א"א לְשָׂרְפָהּ די"ט עֲשֵׂה ול"ת הוּא כְּרַב אַשִׁי וְקָשֶׁה כְּדָכְתִיבְנָא הָא הַבְעָרָה מֻוָתָּר מִתּוֹךְ.

אִם לֹא שֶׁנֹּאמַר דְּמַאן לֵימָא לָן דְּשָׂרֵיפַת בְּשַׂר נוֹתָר בי"ט לֵית בי' בִּישׁוּל וְכֵן שְׂרֵפַת חַלָּה טְמֵאָה ביו"ט לֵית בָּהּ אפי' וכה"ג הַבְעָרָה דְּבִישׁוּל פְּתִילָה בְּרֵישׁ יְבָמוֹת (וּבְהַקְטָרַת אֵימוּרִין ע"ג [מְזַבֵּחַ] נָמֵי י"ל בִּישׁוּל הוּא בְּתְחִלָּתוֹ) וא"כ שַׁפִּיר אָמַר עֲשֵׂה ול"ת דְּמִתּוֹךְ לָא אָמְרִינַן אֶלָּא בְּהוֹצָאָה וְהַבְעָרָה גְּרִידָא לֹא הֵיכִי שֶׁיֵּשׁ בִּישׁוּל וַאֲפִ' וְזֶה סִיּוּעַ לוֹמַר דְּלָא כְּסֵוְגִיַּין דְּשָׁמַעְתִּין דְּאַף שְׁחִיטָה וְכַדּוֹמֶה אָמְרִינַן מִתּוֹךְ אֶלָּא דַּוְקָא הוֹצָאָה וְהַבְעָרָה גְּרִידָא (בְּעִנְיַן מְשֻׁאֵצֶ"ל פָּסַק הרמז"ל דְּחַיָּיב וְכָאן י"ל דַּהֲוָה צְרִיכָה לְגוּפָא) וְיבֹואַר עוֹד אַיָּ"ה:הֵן אֱמֶת שֶׁבִּירוּשַׁלְמִי בְּפִרְקִין הֲלָכָה ג' וּבְשַׁבָּת פֶּרֶק כְּלָל גָּדוֹל פְּלֻוגְתָּא דר' יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ הֻבִיאוּ הפר"ח ג"כ דלר' יוֹחָנָן בִּישֵׁל נְבֵלָה בי"ט אֵין לוֹקֶה מִתּוֹךְ שֶׁהֻתַּר בִּישׁוּל לְצוֹרֶךְ וְרֵישׁ לָקִישׁ אָמַר לוֹקֶה וְהַיְינוּ דְּפְלִיגִי אִי אָמְרִינַן מִתּוֹךְ חוּץ הוֹצָאָה וְהַבְעָרָה ואע"ג דַּהֲלָכָה כר"י שֶׁאנִי הָכָא דְּרַבָּה ור"ח סוֹבְרִין כְּוָותֵי' דר"ל וְאֵין לְהַאֲרִיךְ יוֹתֵר וּמֵהַשּׁוֹחֵט מְסֻוָּכָנָת מוּכָח דְּבִשְׁחִיטָה לָא אָמְרִינַן מִתּוֹךְ: גְּמָרָא דַּאֲמַר לָךְ מַנִּי ב"ש כו' הֲוָתְרָה שְׁחִיטָה שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ הֶאֱרִכְנוּ בְּמַתְנִי' דְּמִכָּאן מַשְׁמַע אַף בִּשְׁחִיטָה אָמְרִינַן מִתּוֹךְ וּפְסַק הֲלָכָה דַּוְקָא הוֹצָאָה וְהַבְעָרָה לְבַד וְיֵשׁ טַעַם לְזֶה כמ"ש המ"מ פ"א ה"ד מי"ט וב"י תצ"ה ותקי"ח ומ"א תקי"ח ותקכ"ז יעו"ש: לוֹקֶה מְשׁוּם מְבַשֵּׁל גִּיד בי"ט וּמְשׁוּם הַבְעָרָה לְדִידָן בב' הַתָּרָאוֹת הָא בְּהַתָּרָאָה א' אֵין לוֹקֶה ב' בי"ט עַל בִּישׁוּל וְהַבְעָרָה עַיֵּין מַכּוֹת כ"א ור"מ פ"א מי"ט ה"ג וּמִיהוּ לְרַשִׁ"י בלא"ה אֵין לוֹקֶה עַל הַבְעָרָה וה"ה לְתוֹסְ' דַּהֲוָה צוֹרֶךְ קָצָת.

וְכִדְאָמַר ר"י פּוּק תַּנָּא לְבָרָא הַבְעָרָה כו' וּמְבַשֵּׁל בָּשָׂר בְּחָלָב וְאוֹכֵל קָסָבַר יֵשׁ בְּגִידִין בנ"ט וּלְדִידַן אֵין בְּגִידִין בנ"ט. וְאֵין חַיָּיב בִּמְבַשֵּׁל גִּיד בְּחָלָב מְשׁוּם בָּשָׂר בְּחָלָב וְלֹא נֶאֱסַר בַּהֲנָאָה רַק בַּאֲכִילָה ועי"ד ומ"ש בְּפָרֵיר בסי' פ"ז: בפירש"י בד"ה.

לֹא אֶת הַקֶּטֶן. כָּל מִילֵּי דְּלָאו צוֹרֶךְ אֲכִילָה אֲפִילּוּ יהי' צוֹרֶךְ הַיּוֹם קָטָן לְמוּלוֹ.

וְכַדּוֹמֶה אַפִּ"ה לב"ש אָסוּר וב"ה מַתִּירִין וְיֵשׁ בְּהוּ צוֹרֶךְ כמ"ש רַשִׁ"י לְקַמָּן ד"ה אֶלָּא מִדְּלָא אִפְּלִיג בַּאֲבָנִים וְהָעֵד מִדְּפָרַט ג' אִלּוּ ש"מ מְשׁוּם ב"ה וְעַיֵּין רָ"ן וב"י תקי"ח. י"א כֵּלִים אֲפִילּוּ אֵין בָּהֶם צוֹרֶךְ כְּלָל שָׁרֵי לְרַשִׁ"י אֲפִילּוּ מִדְּרַבָּנָן וּלְקַמָּן מְבוֹאָר דַּוְקָא שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם צוֹרֶךְ קָצָת וְיבֹואַר בְּפָרֵיר שָׁם: ד"ה עוֹלַת נְדָבָה דְּאִלּוּ עוֹלַת חוֹבַת הַיּוֹם כו' הַיְינוּ קָרְבְּנוֹת הַיּוֹם שֶׁל צִבּוּר.

אֲבָל עוֹלַת ראי' לב"ש לֹא כמ"ש הַתּוֹסָ' ד"ה הַשּׁוֹחֵט וּמִלְּקָא נָמֵי לָקֵי עַל עוֹלַת ראי' כִּדְבָעֵינַן לְמֵימַר שָׁם בס"ד: ד"ה לוֹקֶה מִשּׁוּם לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה (שֵׁמוֹת כָּ"ף) סָבוּר הָיִיתִי לוֹמַר דְּמְלָאכֶת עֲבוֹדָה רַק שְׁאָר דְּבָרִים אֲבָל מְלָאכוֹת הָעֲשׂוּיוֹת בְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ כְּמוֹ שְׁחִיטָה אֵין בִּכְלַל מְלֶאכֶת עֲבוֹדָה וְאֵין בּוֹ לָאו אַף בְּעוֹלַת נְדָבָה כ"א בְּפֶסַח לֹא כְּתִיב עֲבוֹדָה כ"א לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלָאכָה הַכֹּל בִּכְלָל וְאוֹכֶל נֶפֶשׁ הֶוְתֵּר מֵאַף כו' וְעוֹלָה צוֹרֶךְ גְּבוֹהַ לֹא הֶוְתֵּר וּבְאִיסּוּרוֹ עוֹמֵד וּמָה אֶעֱשֶׂה שֶׁסְּתָם אָמַר לוֹקֶה מַשְׁמַע בְּכָל י"ט (עמ"ש בְּפִתְיחָה בָּזֶה): ד"ה וְאֵין עֵירוּב כו' ואע"ג דְּוַיַּעֲבִירוֹ נָפְקָא בָּא יִרְמְיָ' וּפֵירֵשׁ כו' יִרְאַת לְפָרֵשׁ דְּאִי הוֹצָאָה בִּכְלָל לֹא תַּעֲשׂוּ מְלָאכָה בְּשַׁבָּת י"ל בי"ט שָׁרֵי הוֹצָאָה דְּלָאו מְלֶאכֶת עֲבוֹדָה הִיא דְּמְלָאכָה גְּרוּעָה הוּא אֶלָּא אֲפִילּוּ מִוַּיַּעֲבִירוּ דְּאָמַר בְּשַׁבָּת צ"ו ב' גְּמַר [הַעֲבָרָה הַעֲבָרָה מיוה"כ מַה לְהַלָּן] בְּיוֹם אָסוּר א"כ י"ל ה"ה י"ט בָּא יִרְמְיָ' וּפֵירֵשׁ די"ט שָׁרֵי וּמִיהוּ יֵשׁ לְרָאוֹת בי"ט מַשְׁמַע פֶּסַח ועמ"ש בְּרַשִׁ"י ד"ה לוֹקֶה (עמ"ש בַּפִּתְיחָה).

בד"ה פְּלִיגִי כו'. וַיַּעֲבִירוּ כו' וְיִרְמְיָ' הי' מַזְהִירָן עַל הַשַּׁבָּתוֹת.

עַיֵּין מָהַרְשָׁ"א וְיִרְאֶה לְפָרֵשׁ דְּאִי יִרְמְיָ' הי' מַזְהִירָן מ"ה אוֹ דְּלָא גָּזְרוּ עֲדַיִן עַל שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ כְּלָל אַף מִדְּרַבָּנָן ביו"ט. א"כ הי' לְהוֹכִיחַ סְתָם לֹא תַעֲשֶׂה מְלָאכָה בְּיוֹם הַשַּׁבָּת דְּמִסְתָּמָא ל"ד הוֹצָאָה עָבְרוּ אֶלָּא וַדַּאי מַזְהִירָן בְּהוֹצָאָה שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ כְּלָל כִּי סְתָם מַשָּׁא הַיְינוּ שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ הַיּוֹם כְּלָל.

וְאָמַר הַלָּזֶאי שַׁבָּת חֲמוּרָה לֹא יְזַלְזְלוּ בָּהּ שֶׁהוּא אִיסּוּר תּוֹרָה. וּכְמַתְמִיהַ נְהִי שבי"ט אַתֶּם עוֹבְרִים הוֹצָאָה שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ כְּלָל שֶׁאָסוּר מִדְּרַבָּנָן הַלָּזֶאי תַּזְהִירוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת אֲבָל אִי הוֹצָאָה לְגַמְרֵי מֻתָּר בי"ט בָּא לְהוֹרוֹת דִּין דְּשָׁרֵי בי"ט וְעַיֵּין מהרמשי"ף ז"ל וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: בְּתוֹסֶפֶת בד"ה הַשּׁוֹחֵט כו' ר"ע כו' בְּהֶדְיָא כו' לְדִיוּקָא דְּשַׁלְמֵי נְדָבָה פָּטוּר כו'.

וא"ת אֲפִילּוּ ב"ה כו' דְּלָא אַהֲדָרִי' עכ"ל. מ"ש ר"ע בִּפְסָחִים ה' ב' אָמַר רָבָא כו' וְזֶה לְשִׁיטָתָם שָׁם דְּבִיעוּר הָוֵי צוֹרֶךְ הַיּוֹם קָצָת.

(עִם דְּהָוֵי ב"י נִיתַּק לַעֲשֵׂה וְאֵין עוֹבֵר הַמַּשְׁהֶה ע"מ לְבַעֲרוֹ) אֲבָל לְרַשִׁ"י י"ל מר"ע אֵין ראי' דְּלֵית לי' מִתּוֹךְ הֵיכִי דְּלֵיכָּא צוֹרֶךְ קָצָת וּלְדִידַן גַּם זֶה אַלִּיבָּא דְּרַשִׁ"י וְעוֹלַת נְדָבָה וַדַּאי צוֹרֶךְ קָצָת הֲוָה שֶׁלֹּא יְהֵא כִּירַת רַבְּךְ רֵיקָן כמ"ש הַתּוֹסָ' לְקַמָּן ד"ה ה"ג.

וְאָמַר ב"ש הוּא דְּלֵית לְהוּ מִתּוֹךְ אַף צוֹרֶךְ קָצָת כָּל מִילֵּי דְּלָאו אֲכִילָה קָטָן לְמוּלוֹ וְלוּלָב כו' ומ"ש דְּלוֹקֶה עַל עוֹלַת ראי' אע"ג דְּחַגּוֹתָם לָאו הַבָּא מִכְּלַל עֲשֵׂה מ"מ כָּל שֶׁלֹּא בָּא הָיְתֵרוֹ בְּפֵירוּשׁ רַק סָפֵק הֲוָה אִי עוֹלַת ראי' קְרֵיבָה ביו"ט מלה' אוֹ לָאו בָּא הַכָּתוּב וְאָסוּר מֵחֲגוֹתָם וַדַּאי בֵּירוּר הַסָּפֵק אַהֲדָרִי' לְלָאו קַמָּא משא"כ לב"ה מִתּוֹךְ כו'.

הֶוְתֵּר בְּפֵירוּשׁ עוֹלַת נְדָבָה דַּהֲוָה צוֹרֶךְ קָצָת כמ"ש לְקַמָּן ד"ה ה"ג וּבָא הַכָּתוּב וְאָסַר מִלְּכָם. לָא אַהֲדָרִי' לְאִיסּוּרָא קַמָּא רַק עֲשֵׂה.

(עמ"ש בסי' ג"ו וש"ה בָּזֶה) וְתֵירְצוּ דַּאֲתָא לְאַשְׁמְעִינַן שַׁלְמֵי נְדָבָה פָּטוּר לב"ה דְּאִית בְּהוּ צוֹרֶךְ הֶדְיוֹט אֲכִילָה מַמָּשׁ רַק מִלְּכָם לָא אַהֲדָרִי' לְאִיסּוּרָא קַמָּא וּמוּכָח מִדְּאָמַר עוֹלַת נְדָבָה וְלֹא אָמַר רְבוּתָא (שַׁלְמֵי נְדָבָה אֲבָל אִי אָמַר עוֹלַת חוֹבָה הָא שַׁלְמֵי נְדָבָה חַיָּיב וּרְבוּתָא) עוֹלַת חוֹבָה דְּל"ת כָּל דלה' משא"כ עַכְשָׁיו עוֹלַת נְדָבָה וַדַּאי גָּרַע מִשַּׁלְמֵי נְדָבָה וְכֹחַ דְּהֶיתֵּרָא דְּפָטוּר מִמַּלְקוּת עָדִיף טְפֵי וְעַיֵּין לח"מ פ"א מי"ט הט"ו וּדְבָרָיו צ"ע וְיִשּׁוּב דַּעַת.

דְּמַה קַשְׁיָא לי' בְּדִבְרֵי הרמז"ל יוֹתֵר מֵרַבָּה ור"ח דְּאִית לְהוּ מִתּוֹךְ כב"ה כמ"ש הַתּוֹסָ' לְקַמָּן ה"ג וְעוֹד דְּנַדַּאי דַּוְקָא בְּהוֹצָאָה וְהַבְעָרָה אָמְרִינַן מִתּוֹךְ לֹא בִּשְׁאָר מְלָאכוֹת דְּלָא כְּסֵוְגְיִין וּכְבָר בֵּיאַרְתִּיו בַּגְּמָרָא גַּם מִשְׁנָה לְקַמָּן כ"ג הַשּׁוֹחֵט הַמְסַוְּכֶנֶת אִם יֵשׁ שָׁהוּת לָאֱכֹל בָּעֵינַן מִטַּעַם הוֹאִיל (עב"י תקי"ח) לֹא מִטַּעַם מִתּוֹךְ וַאֲפִילּוּ אֵין שָׁהוּת דְּיֵשׁ צוֹרֶךְ קְצָת הֶפְסֵד מָמוֹן דְּהָא מַפְתֵּחַ שֶׁל כֵּלִים אִם מִתְיָרֵא שֶׁיִּגְנוֹב שָׁרֵינַן בְּסִימָן תקי"ח דַּהֲוָה צוֹרֶךְ קְצָת כ"ש מְסַוְּכֶנֶת ש"מ דְּבִשְׁחִיטָה וְכַדּוֹמֶה וְאַף בְּבִישׁוּל לָא אָמְרִינַן מִתּוֹךְ.

והרמז"ל נָמֵי סָבַר לֹא אַהֲדָרִ' הֵיכִי דהי' הֶיְתֵּר מְפוֹרָשׁ וּכְדִכְתִיבְנָא: בד"ה דְּלָמָא כו'. שֶׁאֵין לְצוֹרֶךְ י"ט כְּלָל עַיֵּין רָ"ן.

ותקי"ח אִי כֵּלִים שֶׁאֵין בָּהֶם צוֹרֶךְ כְּלָל אֲסוּרִין מִדְּרַבָּנָן. לְרַשְׁ"י דַּוְקָא אֲבָנִים: ד"ה ה"ג כו' בֵּיאַרְתִּיו בַּגְּמָרָא וּבְאוֹרֶךְ.

(עמ"ש בַּפְּתִיחָה) וּכְפִי הַנִּרְאֶה הָכִין הִלְכָתָא לְדִידַן כְּרַשְׁ"י וְדַוְקָא הוֹצָאָה וְהַבְעָרָה אָמְרִינַן בְּהוּ מִתּוֹךְ אַף שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ כְּלָל מ"ה. וּמִדְּרַבָּנָן אָסוּר שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ כְּלָל אַף בִּכֵלִים כָּל שֶׁאֵין בָּהֶם צוֹרֶךְ כְּלָל וִיבֹאַר אַיְ"ה בְּפִרְיֵי ובתקי"ח וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: ע"ב מִשְׁנָה ב"ש אוֹמְרִים אֵין מוֹלִיכִין חַלָּה וּמַתָּנוֹת לַכֹּהֵן.

וב"ה מַתִּירִין מִלַּת חַלָּה ה"א נְקֵבָה. וְהָעֵד חָלְתָה וְעַיֵּין שַׁ"ך יו"ד שכ"ד אוֹת ב' וּבְצוֹהַר הַתֵּיבָה ועמ"ש בְּמִלַּת בֵּיצָה ג"כ הָא נְקֵבָה: אָמַר הַכּוֹתֵב הַדְּ מַתְנִיתַן וּשְׁמַעְתִּין דִּילַן יֵשׁ בָּהֶם קְצָת מֵהָעוֹמֶק וְהָעִיוּן וָאֶפְרֹשׁ כְּפִי חֵילִי.

וְאַקְדִּים הַקַּרְמָה אַחַת וְזֶה תָּוְאָרָהּ דָּבָר יָדוּעַ שֶׁאֵין מַגְבִּיהִין תְּרוּמוֹת וּמַעֲשְׂרוֹת בַּשַּׁבָּת ויו"ט אֲבָל מַתָּנוֹת זָרוּעַ כו' אֲפִילּוּ נִשְׁחֲטוּ מֵאֶמֶשׁ מֻתָּר לְהַפְרִישָׁן בי"ט שֶׁאֵין טוֹבְלִין וְגַם נִיכָּרִין הֵם עמ"ש בְּרַשְׁ"י מִזֶּה) וְחַלָּה יֵשׁ לָהּ דִּין מְמֻצָּע בְּלָשׁ ביו"ט מַפְרִישׁ לָשׁ מעיו"ט אֵין מַפְרִישׁ ביו"ט זֶהוּ תּוֹרֶף הַקְּדָמַת הַזֹּאת שֶׁרָצִינוּ לְבָאֵר וְאָמְנָם תִּצְטָרֵךְ לְתוֹסֶפֶת בֵּיאוּר כִּי בְּטַעַם מֻחְלָקְתָן אֵין מוֹלִיכִין יֵשׁ לוֹמַר ג' טְעָמִים א' שֶׁלֹּא הִתִּירוּ חָז"ל רַק הַפְרָשַׁת עִיסָּה לְתַקֵּן אֲבָל לֹא לְהוֹלִיךְ ב' מִפְּנֵי הָרוֹאִים שֶׁיִּסְבְּרוּ בְּלָשׁ אֲמֶשׁ שֶׁהִפְרִישׁ הַיּוֹם וְנוֹתֵן לַכֹּהֵן דאל"כ הי' נוֹתֵן מֵאֶתְמוֹל וְנִמְצָא יָבֹאוּ לְהַתִּיר הַפְרָשַׁת עִיסָּה שֶׁנִּילּוֹשָׁה מֵאֶתְמוֹל לְהַפְרִישׁ הַיּוֹם ביו"ט וְזֶה הַטַּעַם שַׁיָּיךְ במכ"ש בִּתְרוּמָה כָּאָמוּר וְזֶה כְּרָמַז במ"ש הַתּוֹסָ' ד"ה אֵין מוֹלִיכִין שֶׁיִּסְבְּרוּ שֶׁתָּרַם הַיּוֹם וּכְדִכְתִיבְנָא.

ג' גְּזֵרָה הוֹלָכָה אַטּוּ הַפְרָשָׁה שֶׁאִם תַּתִּיר הוֹלָכָה לְכֹהֵן יָבֹא לְהַתִּיר אַף הַפְרָשָׁה וְאָמְנָם ב' טְעָמִים אֵלּוּ לֹא שַׁיָּיכִים אֶלָּא בִּתְרוּמָה וְעִיסָּה שֶׁנִּילּוֹשָׁה מֵאֶתְמוֹל וּבְמַתָּנוֹת אֵין שַׁיָּיךְ כְּלָל דְּמֻתָּר לְהַפְרִישׁ בי"ט אַף נִשְׁחֲטוּ מֵאֶתְמוֹל משא"כ לְטַעַם שֶׁלֹּא הִתִּירוּ חָז"ל רַק הַהַפְרָשָׁה לֹא הוֹלָכָה צוֹדֵק אַף בַּמַּתָּנוֹת כָּאָמוּר ולפ"ז ב"ש דְּאָמְרִי אֵין מוֹלִיכִין חַלָּה וּמַתָּנוֹת לַכֹּהֵן לֹא זוֹ אַף זוֹ קָאָמַר לָא מְבָעְיָא חַלָּה דְּאִיכָּא לְמֵימַשׁ לב' טְעָמִים אַחֲרוֹנִים וַאֲפִילּוּ לָשׁ הַיּוֹם אִיכָּא חֲשָׁשָׁא יֹאמְרוּ מֵאֶתְמוֹל לָשׁ וְהַיּוֹם תָּרַם אֲפִילּוּ מַתָּנוֹת שֶׁאֵין חֲשָׁשׁ זֶה דְּמֻתָּר לְהַפְרִישָׁם בי"ט אֲפִילּוּ נִשְׁחֲטוּ אֶתְמוֹל אַפְּ"ה לֹא הִתִּירוּ רַק הַפְרָשָׁה אֲבָל לֹא הוֹלָכָה: וְהַדְּ מַתְנִיתַן אִדְּחֵיְיהּ מֵהֲלָכָה מִמַּה דְּמַסִּיק לְקַמָּן דַּהֲלָכָה כר' יוֹסִי דְּאַף בִּתְרוּמָה מַתִּירִין ב"ה וְחַלָּה וּמַתָּנוֹת אַף ב"ש מוֹדִים דְּשָׁרֵי וכ"כ הרמז"ל בְּפֵירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת.

וְהִנֵּה יֵשׁ מָקוֹם לוֹמַר לְקַיֵּים שְׁנֵיהֶן וּבָרַיְיתָא מַיְירֵי בְּלִמּוּד לֶאֱכֹל אֶצְלוֹ לְפֵירוּשׁ הַתּוֹסָ' כָּאן ד"ה אֵין מוֹלִיכִין וּמַתְנִיתַן בְּאֵין לָמוּד לֶאֱכֹל אֶצְלוֹ (פֵּירוּשׁ לְמוּד רָגִיל הַכֹּהֵן לֶאֱכֹל בְּבֵית שֶׁל זֶה אוֹ רָגִיל בעה"ב זֶה לִשְׁלֹחַ לַכֹּהֵן מְזוֹנוֹת תָּמִיד מִשֶּׁל חֻלִּין וְאַתָּא דִּידַ' סְמִיךְ תָּמִיד).

ולפ"ז בְּלִמּוּד אֵין כָּאן חֲשַׁשׁ הָרוֹאִים שֶׁיִּסְבְּרוּ שֶׁחֻלִּין שׁוֹלֵחַ לוֹ אוֹ הוֹלֵךְ לְבֵיתוֹ שֶׁרָגִיל כו'. וּלְכָךְ אֲפִילּוּ תְּרוּמָה מַתִּירִין ב"ה.

וב"ש אוֹסְרִין הוֹאִיל וְאֵין זַכַּאי בַּהֲרָמָה אֵין זַכַּאי בְּהוֹלָכָה. אֲבָל מַתָּנוֹת וְחָלָה שֶׁזַּכַּאי בַּהֲרָמָה זַכַּאי בְּהוֹלָכָה וּמַתְנִי' מַיְירֵי בְּאֵין רָגִיל אֶצְלוֹ דְּבִתְרוּמָה ב"ה מוֹדִים דְּאָסוּר הוֹלָכָה אוֹ לָבֹא לְבֵיתוֹ מִפְּנֵי הָרוֹאִים שֶׁיֹּאמְרוּ תָּרַם הַיּוֹם וְיַגְבִּיהוּ תְּרוּמַת וּמַעֲשְׂרוֹת בי"ט.

וְאִם הִיא גְּזֵרָה לִגְזֵרָה קְרוֹבָה הִיא אֲבָל בְּחַלָּה וּמַתָּנוֹת פְּלִיגִי לב"ה אֵין חֲשַׁשׁ הָרוֹאִים דְּיֹאמְרוּ נָטְלוֹ הַיּוֹם וב"ש אָמְרִי אַדְּרַבָּא הָרוֹאִים יֹאמְרוּ שֶׁמֵּאֶתְמוֹל נָטְלוֹ וְהֻפְרְשָׁה הַיּוֹם אֶלָּא דְּמַשְׁמַע לי' לְתַלְמוּדָא דְּמַתְנִי' וּבָרַיְיתָא תַּרְוַיְיהוּ בְּאֵין לָמוּד אוֹ תַּרְוַיְיהוּ בְּלִמּוּד.

וְעוֹד דעכ"פ מַתְנִיתַן קַשְׁיָא אַהֲדֵי דל"ש כְּלָל ב' טְעָמִים אַחֲרוֹנִים רַק אִי הִתִּירוּ הוֹלָכָה אוֹ לָאו וע"כ פָּרִיךְ מִמַּתְנִיתַן וְאָמַר דְּלָא כר' יוֹסֵי וְלָזֶה יֵשׁ רֶמֶז מִמַּאי דְּאָמַר קס"ד שֶׁנִּשְׁחֲטוּ מֵאֶמֶשׁ וְלֹא הִזְכִּיר נְילּוֹשָׁה מֵאֶמֶשׁ דְּעִיקַּר הַקֻּלְשְׁיָא מִמַּתָּנוֹת כְּדִכְתִיבְנָא וְהִנֵּה בְּדִמַּאי פ"ד מ"ד מִי שֶׁקָּרָא שָׁם כו' הוּבָא בַּתּוֹסָפֶת כָּאן ד"ה אֵין מוֹלִיכִין.

מְחַלֵּק בֵּין אֵין לָמוּד לֶאֱכֹל אֶצְלוֹ אָסוּר וּבְלִמּוּד מֻתָּר וְכָתַב הר"ש שָׁם והתיו"ט דִּלְמַסְקָנָא דַּהֲלָכָה כר' יוֹסֵי הַךְ מַתְנִיתַן דְּדִמַּאי כב"ש וְלֹא כב"ה יעו"ש. ולפ"ז אַדְּחַיָּיא מַתְנִי' דְּדִמַּאי מַהֲלָכָה אוֹ כר' יְהוּדָא וַאֲחֵרִים כמ"ש הר"ש שָׁם.

וְאָמְנָם הרמז"ל בפכ"ג הי"ו עִשַּׂבְתְּ הֶעָתִיקָה וּפָסְקָה לַהֲלָכָה ובפ"ד מ' י"ט הכ"ו פָּסַק כר' דב"ה מַתִּירִין אַף תְּרוּמָה לְהוֹלִיכָהּ לְכֹהֵן צָרִיךְ לְהַשְׁווֹתָם יַחַד וְאָמְנָם כְּפִי הֲבָנַת הר"ש ז"ל שָׁם בְּדִמַּאי דְּאָתְיָא כב"ש אוֹ כַּאֲחֵרִים ור"י הַחִילּוּק בֵּין לָמוּד לֶאֱכֹל אֶצְלוֹ הוּא כְּפִשׁוּטוֹ דִּבְלִמּוּד אֵין כָּאן נְתִינָה תְּרוּמָה לְכֹהֵן בְּשַׁבָּת רַק כְּאוֹכֶל חֻלִּין אֶצְלוֹ מֵאַחַר שֶׁלָּמוּד לֶאֱכֹל אֶצְלוֹ וּבְאֵין רָגִיל הוּא נְתִינָה מַמָּשׁ וְלֹא הִתִּירוּ חֲז"ל נְתִינַת תְּרוּמָה לְכֹהֵן וכ"ש לְהוֹלִיךְ לְבֵיתוֹ שֶׁל כֹּהֵן בְּשַׁבָּת ויו"ט.

אֲבָל הרמז"ל יִסְבּוֹר כְּפֵירוּשׁ הַתּוֹסָפֶת כָּאן ד"ה אֵין מוֹלִיכִין דג"ה דְּהָכָא מַיְירֵי בְּלִמּוּד הוּא דְּשָׁרֵי בִּתְרוּמָה וב"ש אָסוּר אַף בְּלִמּוּד וּמַתְנִי דְּדִמַּאי ע"כ דַּוְקָא כב"ה אָתְיָא לֹא כב"ש כמ"ש בִּירוּשַׁלְמִי יֵשְׁפָּא הָדָא מֵהָדָא וַהֲדָא מֵהָדָא (עַיֵּין ר"ש שָׁם) כְּלוֹמַר דְּמַאי לְטַלָּם הַיְינוּ לְתַנָּם כְּיָנִי מַתְנִי' כו' וְכָאוְיָלִיף מִשָּׁם דל"ד אֵין מוֹלִיכִין ה"ה לָבוֹא הַכֹּהֵן לְבֵיתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל אָסוּר לב"ש בְּכָל גַּוְונֵי ולב"ה בְּאֵין לָמוּד וְכָאן בָּרַיְיתָא דר' יוֹסֵי בְּלִמּוּד מַתִּירִין ב"ה ובה' י"ט פ"ד הכ"ו סְתָם וְכָתַב מוֹלִיכִין תְּרוּמָה סָמַךְ אמ"ש בְּשַׁבָּת דְּלִמּוּד מַיְירֵי כו' (לְשׁוֹן שֶׁכָּתַב בְּשַׁבָּת פכ"ג הי"ו אעפ"י שֶׁיִּיחֵד לוֹ מָקוֹם לְכְאוֹרָה לטל"ם מַמָּשׁ וְאֵינוֹ אֶלָּא לְתַנָּם וְצָרִיךְ לְיַיֵּשֵׁב הַלָּשׁוֹן שָׁם: וּמַעֲתָּה דִּבְרֵי הַמְחַבֵּר בא"ח תק"ו ס"ג שֶׁהִתְחִיל הַלָּשׁ עִיסָּה בי"ט יָכוֹל לְהַפְרִישָׁהּ וּלְהוֹלִיכָהּ לְכֹהֵן בי"ט.

וְאִם לָשׁ מֵאֶתְמוֹל אֵין מַפְרִישׁ בי"ט סִתְרֵי הַדְּיוּקִים וְעַיֵּין בַּטּוּר מִזֶּה כָּתַב הַלָּשׁ בי"ט יָכוֹל לְהַפְרִישָׁהּ וּלְהוֹלִיכָהּ בי"ט וְכֵן מַתָּנוֹת כְּהֻנָּה יָכוֹל לְהוֹלִיכָהּ לְכֹהֵן אֲפִילּוּ הוּרְמוּ מֵאֶמֶשׁ מב"י שָׁם. וְהִנֵּה פַּשְׁטוּת דִּבְרֵי הַטּוּר מַשְׁמִיעִין דְּיֵשׁ חִילּוּק בֵּין מַתָּנוֹת לְעִיסָּה וְהוּא כְּמוֹ שֶׁאֲגִיד דִּבְעִיסָּה בָּלָשׁ בעיו"ט וְיוֹלִיךְ ביו"ט אֵיכָא חֲשַׁשׁ הָרוֹאִים שֶׁיֹּאמְרוּ שֶׁתָּרַם הַיּוֹם (דאל"כ הי' מוֹלִיךְ מֵאֶתְמוֹל) משא"כ מַתָּנוֹת יָכוֹל לְהַפְרִישָׁהּ הַיּוֹם אֲפִילּוּ נִשְׁחֲטוּ מֵאֶמֶשׁ וְיָכוֹל לְהוֹלִיכָהּ בי"ט כְּפֵירוּשׁ הַתּוֹסָ' כָּאן ד"ה אֵין מוֹלִיכִין וּמַיְירֵי בְּאֵין לָמוּד כו'.

וְהַמְחַבֵּר נָקַט קָצָוות בָּלָשׁ הַיּוֹם יָכוֹל לְהוֹלִיכָהּ בי"ט אַף בְּאֵין לָמוּד דְּלֵיכָא חֲשַׁשׁ הָרוֹאִים כה"ג דְּיָדְעוּ ג"כ שָׁלַשׁ הַיּוֹם וּבְלַשׁ מֵאֶתְמוֹל אֵין יָכוֹל לְהַפְרִישָׁהּ הַיּוֹם וְלֹא סַיֵּים דְּאֵין מוֹלִיכָהּ דִּבְלָמוּד אֲצָלוֹ שָׁרֵי כְּפֵירוּשׁ הַתּוֹסָ' ועט"ז שָׁם ופר"ח שָׁם הֶאֱרִיכוּ בָּזֶה לְחַלֵּק עַל פי' הַתּוֹסָ' ולמ"ש הרמז"ל כפי' הַתּוֹסָ' דְּהֶעְתִּיק לַמִּשְׁנָה דְּדַמַּאי וּבָרַיְיתָא דר' יוֹסִי.

(וּמִיהוּ אַכַּתִּי י"ל דְּלָמוּד פֵּירוּשׁוֹ כמ"ש הר"ש דְּלָא הֲוָה נְתִינָה שֶׁאוֹכֵל מֵעַצְמוֹ לֹא חֲשַׁשָׁא חַדְתָּא גְּזֵרַת הָרוֹאִים שֶׁיִּסְבְּרוּ שֶׁתָּרַם הַיּוֹם) וְהַמְחַבֵּר כְּתוֹסָפְתָּ וּמִשּׁוּם גְּזֵרַת הָרוֹאִים וְאֵין מוֹלִיכִין בֵּין לְבֵיתוֹ שֶׁל כֹּהֵן אוֹ שֶׁל בע"ה.

אִם לָמוּד הַכֹּהֵן לֶאֱכוֹל בְּבֵיתוֹ שֶׁל בע"ה לֵיכָּא חֲשַׁשָׁא דְּרוֹאִים דְּיֹאמְרוּ שֶׁיֹּאכַל סְעֻדָּתוֹ שָׁם מֵחֻלִּין וּבֵין רָגִיל הבע"ה לִשְׁלֹחַ לְבֵיתוֹ שֶׁל כֹּהֵן נַמִּי אֵין חֲשַׁשׁ כו' וְעַיֵּין מַהֲר"ם מִלּוּבְלִין ז"ל אֵין כָּעֵת לְפָנַי והנלענ"ד כָּתַבְתִּי וּבְתוֹסָפְתָּ אֲבָאֵר עוֹד וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ וְאַיְ"ה בְּפִרְיֵי יְבוּאַר: לֵימָא מַתְנִיתַן דְּלָא כר"י בֵּאַרְתִּיו יָפֶה בַּמִּשְׁנָה בס"ד בָּזֶה: אָמַר רָבָא שֶׁהוּרְמוּ הַיּוֹם וְנִשְׁחֲטוּ מֵאֶמֶשׁ.

הִנֵּה רָבָא לְשִׁיטָתֵיָ' ט' א' גִּלְגֵּל עִיסָּה מעיו"ט מֻוָתָּר לְהַפְרִישׁ חַלָּה ביו"ט יהי' בא"י אוֹ בח"ל מִתּוֹקְמָא מַתְנִיתִין בְּחַד גַּוְונָא וְשַׁפִּיר גָּרַס שֶׁהוּרְמָה הַיּוֹם (בְּיֵשׁ סְפָרִים הוּרְמָה ובס"א הוּרְמוּ) ולפ"ז אֵין ראי' מִכָּאן לְדִידַן דְּגִלְגֵּל עִיסָּה מעיו"ט אֵין מַפְרִישִׁין בי"ט אֲפִילּוּ חַלַּת ח"ל דְּאוֹכֵל וְהוֹלֵךְ וְאַחַ"כ מַפְרִישׁ.

אֶפְשָׁר ה"ה מַתָּנוֹת אֵין מַפְרִישִׁין הַיּוֹם אִם נִשְׁחֲטוּ אֶמֶשׁ ומ"ש המ"מ פ"ד מיו"ט הכ"ו הֶיְתֵּר הַפָּרָשָׁה אעפ"י דְּנִשְׁחֲטוּ אֶמֶשׁ מְבוֹאָר בַּגְּמָרָא ולמ"ש. מֵרָבָא אֵין ראי' לְמַה שֶׁפָּסַק הרמז"ל בפ"ג מיו"ט ה"ח דְּגִלְגֵּל עִיסָּה מעי"ט אֵין מַפְרִישׁ בי"ט אַף ח"ל וְעִם שֶׁיֵּשׁ חִילּוּק דְּאֵין טוֹבְלִין כְּלָל מ"מ אֵין ראי' וצ"ע כָּעֵת: בפירש"י ד"ה אֵין מוֹלִיכִין שֶׁלֹּא הִתִּירוּ אֶלָּא הָרָמָה לֹא הוֹלָכָה בֵּיאַרְתִּיו בַּמִּשְׁנָה בְּאוֹרֶךְ דְּיֵשׁ ג' טָעֲמִים בְּחַלָּה וּבַמַּתָּנוֹת אֵין שַׁיָּךְ רַק טַעַם א' דְּלָא הִתִּירוּ הוֹלָכָה רַק הַפָּרָשָׁתָן: בד"ה מַתָּנוֹת כו'.

דְּאֵיךְ יֹאכַל וְעוֹבֵר בַּעֲשֵׂה כו' כ"כ הָרָ"ן וְלֹא זָכִיתִי לְהָבִין זֶה דִּבְחַוְלִין קל"ב מְבוֹאָר דְּשָׁרֵי לֶאֱכוֹל כָּךְ דְּנִיכָּרִין הֵם וכ"כ הרמז"ל פ"ט מִבְּכוֹרוֹת הי"ד וּבְטוּר כָּתַב בסי' ס"א דמ"מ מִצְוָה לְהַפְרִישָׁם והב"י לֹא הֻרְאָה מְקוֹמוֹ.

ומ"מ אֵין עֲשֵׂה וצ"ע: בד"ה עַל הַמַּתָּנוֹת כו' וה"ה לַחַלָּה וַחֲדָא מִינַּיְיהוּ נָקִיט די"ל דַּוְקָא מַתָּנוֹת דְּאֵין חֲשַׁשׁ הָרוֹאִים משא"כ חַלָּה אַף גִּלְגֵּל הַיּוֹם הָרוֹאִים יֹאמְרוּ מֵאֶתְמוֹל לָשׁ וְהֶוְפְרַשׁ הַיּוֹם וְהָעֵד בְּתִרוּמָה דַּוְקָא פְּלִיגִי לֹא בְּחַלָּה: בַּתּוֹסָפְתָּ בד"ה אֵין מוֹלִיכִין ל"ד אֵין מוֹלִיכִין ה"ה לְבֵיתוֹ כו' יֹאמְרוּ שֶׁתָּרַם כְּבָר פֵּירַשְׁתִּיו יָפֶה בַּמִּשְׁנָה יעו"ש וְכָתְבוּ ל"ד דנ"מ לְדִידַן לב"ה בְּאֵין לָמוּד דְּאַף לְבֵיתוֹ שֶׁל בע"ה אָסוּר ומ"מ מַה שֶּׁחִיְּדְשׁוּ סְבָרָא דְּיֹאמְרוּ

שֶׁתָּרַם אֵין מֵזִכְרָח וכמ"ש בַּמִּשְׁנָה וְעַיֵּין מָהַרְשָׁ"א ז"ל וּמַהֲר"ם מִלּוּבְלִין ז"ל וְאֵין לְהַאֲרִיךְ וְאָיְ"ה בְּפָרְיֵי יְבוֹאַר: גְּמָרָא אָמַר רָבָא מוֹלְלִין מְלִילוֹת וְכֵן הֲלָכָה וּמִיהוּ י"א ע"י שְׁינּוּי וּבְשַׁבָּת ע"י שְׁינּוּי נָמֵי אָסוּר וי"א דְּבְשַׁבָּת ע"י שְׁינּוּי מֻוּתָּר ובי"ט בְּלֹא שְׁינּוּי וכ"פ הַמְחַבֵּר בסי' תק"י ס"א.

וְעַיֵּין תו' י"ג ב' ד"ה כֵּיצַד מוֹלֵל וְשִׁיטַת רַשְׁ"י כָּאן ד"ה מוֹלְלִין דְּדָשׁ כִּלְאַחַר יָד בְּשַׁבָּת אָסוּר ובי"ט שָׁרֵי הוּא בתו' לְקַמָּן וְעַיֵּין רָ"ן כָּאן וְכֵן פירש"י לְקַמָּן י"ג ב' לְהָדְיָא כֵּיצַד מוֹלֵל ביו"ט יעו"ש וְעַיֵּין שַׁבָּת קכ"ח א' בְּרַשְׁ"י ד"ה שֶׁלֹּא יְקַטְּמֶנּוּ מוֹלֵל בְּזָרַע מִן הַשַּׁרְבִיטִין.

וְעַיֵּין רָ"ן כָּאן וְיֵשׁ ב' פֵּירוּשִׁים א' מוֹלֵל דְּשַׁבָּת לְרַכֵּךְ. וב' פֵּירוּשׁ הָרָנָ"ה שָׁאנִי סְאָה אֵיזוֹב.

וְאֶפְשָׁר פירש"י כְּבַעַל הַמָּאוֹר וְרָאִיתִי לְהמ"א אוה"ח שי"ט אוֹת חֵי"ת עַל מַה שֶּׁמְּפָרְקִין קְטָנִיּוֹת מֵעֲרָבִיז שׁוֹטִין. וְלֹא הֵבַנְתִּי דְּלֶאֱכוֹל מִיָּד הַכֹּל שָׁרֵי דְּלֹא אָסְרָה הַתּוֹרָה עָלֵינוּ אֲכִילָה בְּשַׁבָּת בְּאֵיזֶה צַד שֶׁנִּרְצֶה לֶאֱכוֹל אוֹכְלִין אִם הוּא מִיָּד לַאֲכִילָה כְּמוֹ מַזְרִיעַ בְּצָנוֹן וּבוֹרֵר לֶאֱכוֹל מִיָּד כַּמְבוֹאָר בסי' שכ"א שָׁם סָעִיף י"ב ואע"ג דְּהַמְחַתֵּךְ יָרָק חַיָּיב מִשּׁוּם טוֹחֵן כו' אֶלָּא דַּוְקָא לְהַנִּיחַ לַאֲחַר זְמַן אַף לִבּוֹ בַּיּוֹם אֲבָל לְאוֹתָהּ סְעוּדָה שָׁרֵי מכ"ש שֶׁמְּפָרְקִין וְאוֹכְלִין מִיָּד וּלְפִי זֶה מוֹלְלִין בי"ט הַיְינוּ אַף לְהַנִּיחַ לַאֲחַר שָׁעָה בְּלִי שְׁינּוּי שָׁרֵי לְדִידַן וּבְשַׁבָּת מְפָרֵק גְּמַר אִם לֶאֱכוֹל מִיָּד שָׁרֵי כְּמוֹ בְּמַזְרִיעַ שֶׁל צְנוֹן וְאָיְ"ה בְּפָרְיֵי בְּשַׁבָּת יְבוֹאַר זֶה.

ועמ"ש בְּרַשְׁ"י ד"ה מוֹלְלִין בָּזֶה ובר"מ פכ"א מִשַּׁבָּת הֲלָכָה י"ד מוֹלֵל ע"י שְׁינּוּי שֶׁלֹּא יהי' נִרְאֶה כְּדָשׁ מַשְׁמַע דְּבָלְאו שְׁינּוּי נָמֵי אֵין דָּשׁ מַמָּשׁ רַק נִרְאֶה כְּדָשׁ וא"י מָה הוּא אִם שֶׁרוֹצֶה לוֹמַר דְּכֹל שֶׁמּוֹלֵל בְּיָד הֲוָה הַכֹּל כְּלִאַחַר יָד אוֹ שֶׁמָּא כְּשֶׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל מִיָּד וצ"ע כָּעֵת: אַיְידֵי דְּתָנָא רֵישָׁא מע"ש תָּנָא סֵיפָא מעיו"ט.

עַיֵּין רָ"ן בְּשֶׁמַּעְתִּין וּלְמַאן דְּאָמַר בְּשַׁבָּת אֲפִילּוּ ע"י שְׁינּוּי אָסוּר א"ש וְלָמָּ"ד ע"י שְׁינּוּי מֻוּתָּר מַיְירֵי בָּרַיְיתָא בְּלֹא שְׁינּוּי דְּאָסוּר בְּשַׁבָּת: בפירש"י בד"ה מַהוּ לִפְרוֹכֵי כו' דְּאֶפְשָׁר מעיו"ט כו' וְקָפְשִׁיט לי' דְּמוֹלְלִין ע"י שְׁינּוּי דַּוְקָא דְּבְשַׁבָּת פָּטוּר אֲבָל אָסוּר בי"ט שָׁרֵי הָא מְפָרֵק מַמָּשׁ אָסוּר בי"ט דְּאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתוֹ מעיו"ט אַלְמָא בְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ נָמֵי יֵשׁ חִילּוּק בֵּין אֶפְשָׁר לְלֹא אֶפְשָׁר אִם הוּא מְלָאכָה מ"ה וי"א בְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ עַצְמוֹ אֵין חִילּוּק רַק בְּמַכְשִׁירִין וְדִישָׁה וּמְפָרֵק הוֹאִיל וְדָרְךְ לַעֲשׂוֹת לְהַרְבֵּה יָמִים וְעַיֵּין סי' תצ"ה וְאָיְ"ה יְבוֹאַר בְּפָרְיֵי: בד"ה מוֹלְלִין דְּדָשׁ כִּלְאַחַר יָד הוּא כו' הֵכִין הוּא וַדַּאי אַף לְמַאן דְּמַתִּיר בְּלֹא שְׁינּוּי אַפֵּ"ה ע"כ טַעְמָא דְּלִאַחַר יָד הוּא הַמּוֹלֵל דְּמְפָרֵק גָּמוּר עכ"פ אִיסּוּרָא אִיכָּא לְהַנִּיחַ לַאֲחַר זְמַן אוֹ מ"ה אוֹ מִדְּרַבָּנָן אֶלָּא לְקַמָּן י"ג ב' פירש"י כֵּיצַד מוֹלֵל בי"ט ע"י שְׁינּוּי יעו"ש: בד"ה אִם כֵּן דְּמוֹלְלִין כו'.

דְּסְתָם שִׁבֳּלִין לֹא מַפְרִישִׁין תְּרוּמָה עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה דָּגָן כו' פֵּירוּשׁ דכ"ז שֶׁלֹּא דָּיֵשׁ וּמֵרוּחַ בַּכְּרִי אֵין חַיָּיב בִּתְרוּמָה וּמַעֲשֵׂר (וְאִם הִפְרִישׁ בַּשִּׁבֳּלִין חָל שָׁם תְּרוּמָה מ"מ אֵין מַפְרִישִׁין בַּשִּׁבֳּלִין) וא"כ כְּשֶׁמּוֹלֵל בי"ט זֶהוּ גָּרְנָן וְחַיָּיב עַכְשָׁיו בִּתְרוּמָה וְיָכוֹל לְהַפְרִישׁ בי"ט כֵּינָן דְּעַכְשָׁיו חָל הַחִיּוּב לֹא קוֹדֶם י"ט כְּמוֹ עִיסָּה שֶׁגִּלְגֵּל הַיּוֹם יָכוֹל לְהַפְרִישָׁהּ ה"ה זֶה.

וּמִיהוּ אִי אֵין מוֹלִיכִין לֹא יְצַוֵּיר שֶׁחָל חִיּוּב תְּרוּמָה בי"ט דְּאִי אִיתַּמּוֹנֵי מעיו"ט נִתְחַיֵּיב אֶתְמוֹל וְאֵין רַשַּׁאי לְהַפְרִישׁ ביו"ט וְגַם אֵין רַשַּׁאי לָדוּשׁ ביו"ט וכ"ת אַכַּתִּי בְּדָשׁ בעיו"ט ובי"ט הֲבִיא לַבַּיִת דכ"ז שֶׁלֹּא רָאוּ פְּנֵי הַבַּיִת אֵין חַיָּיב כַּמְבֹאָר בר"מ פ"ג מה' מַעֲשֵׂר הֲלָכָה דה"ו וְכִדְבָעִינַן לְמֵימַר לְקַמַּן אַיָּ"ה י"ל דְּוַדַּאי הֲבִיא מֵאֶתְמוֹל לַבַּיִת דבי"ט הֲוָה מֻוקְצֶה וי"ל דְּאוֹמֵר מִכָּאן אֲנִי נוֹטֵל לְמָחָר וצ"ע ועמ"ש לְקַמָּן: דַּף י"ג ע"א גְּמָרָא הָא רַבִּי הָא ר' יוֹסֵי כו'.

הִנֵּה צָרִיךְ הַקְדָּמָה אַחַת וְהוּא דְּאֵין חַיָּיב בִּתְרוּמָה כ"א בְּנִגְמַר מְלַאכְתָּן יִתְחַיֵּיב וְזֶה בְּרוּצֶה לְמִכֹּור בַּשּׁוּק הָא רוֹצֶה לְהָבִיא לַבַּיִת צָרִיךְ גְּמַר מְלָאכָה וּרְאִיַּית פְּנֵי הַבַּיִת כמ"ש בְּמְצִיעָא פ"ח ע"ב.

וְאָמְנָם ר' אוֹשַׁעְיָא אָמַר מַעֲרִים עַל תְּבוּאָה וּמַכְנִיסָהּ בַּמּוֹץ. וּסְבָרַת הַתּוֹסָ' בְּמְצִיעָא שָׁם פ"ח ב' ד"ה מְשֶׁיְּפַקְסוּ דַּוְקָא פֵּירוֹת וְכַדּוֹמֶה אִם הִכְנִיסָן בְּלֹא גְּמַר מְלָאכָה לַבַּיִת וּבַבַּיִת נִגְמַר מְלַאכְתָּן חַיָּיב בִּתְרוּמָה וּמַעֲשֵׂר משא"כ דָּגָן דְּאֵין דֶּרֶךְ לְהַכְנִיס לַבַּיִת בַּשִּׁיבֳּלִים אִם הִכְנִיס בְּשִׁבֳּלִים וּמֵירוּחַ בַּבַּיִת עֲדַיִן פָּטוּר מ"ה מִמַּעֲשֵׂר וְאוֹכֵל עֲרַאי אא"כ הוֹצִיא וְהֵבִיא דֶּרֶךְ פְּתָחִים.

וְזֶה שֶׁאָמַר רַב אוֹשַׁעְיָא מַעֲרִים עַל תְּבוּאָה דְּאִלּוּ אִם נֶאֱמַר דְּהַכְנָסַת הַבַּיִת בְּשִׁבֳּלִים וְאַחַ"כ מֵירוּחַ בַּבַּיִת חַיָּיב מ"ה מֶה הַעֲרָמָה שַׁיָּיךְ אִם לִזְרוֹת אַחַ"כ מְעַט מְעַט בְּלֹא כְּרִי וּמֵירוּחַ זֶה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת בַּשָּׂדֶה לִזְרוֹת מְעַט מְעַט וּלְהָבִיא לַבַּיִת כ"ז שֶׁאֵין גְּמַר מְלָאכָה יעו"ש.

אֲבָל מר"מ פ"ג מִמַּעֲשֵׂר הֲלָכָה דה"ו מַשְׁמַע שֶׁאֵין חִילּוּק. וְאַף דָּגָן נָמִי אִם הִכְנִיס בְּשִׁבֳּלִים לַבַּיִת וְאַחַ"כ מֵירוּחַ בְּכִרֵי בַּבַּיִת חַיָּיב מ"ה בִּתְרוּמָה וּמַעֲשֵׂר וּלְפִי שִׁיטַת הר"מ ז"ל וְכַנִּרְאֶה שֶׁזּוֹ שִׁיטַת רַשְׁ"י בְּשִׁמְעָתִין פָּרִיךְ שַׁפִּיר וה"פ רַבִּי ור' יוֹסֵי פְּלִיגִי בְּהָא.

אִם הִכְנִיס בְּשִׁבֳּלִים לְמָרֵחַ. וְהַיְינוּ לַעֲשׂוֹת עִיסָּה אוֹכֵל מֵהֶן עֲרַאי כ"ז שֶׁלֹּא נִתְמָרֵחַ בַּכְּרֵי וה"ה קֶבַע מ"ה וּמִדְּרַבָּנָן אָסוּר קֶבַע.

אֲבָל אִם הִכְנִיס ע"מ לִמְלֹוֹל רַבִּי סָבַר מִיָּד נִתְחַיֵּיב בַּהֲבָאָה דְּזוֹ גָּרְנָן וַהֲוָה כְּפֵירוֹת שֶׁנִּגְמַר מְלַאכְתָּן וְאַף קוֹדֶם מְלִילָה כְּבָר נִתְחַיְּבוּ בְּמַעֲשֵׂר בְּרֵאשִׁית פְּנֵי הַבַּיִת לְבַד וּלְרַבִּי מָצִינוּ זַכַּאי בְּהֶרְמֵתְ תְּרוּמָה שֶׁהִכְנִיס מֵאֶתְמוֹל לַבַּיִת ובי"ט מוֹלֵל שֶׁנּוֹתֵן עַכְשָׁיו תְּרוּמָה וּלְרַבִּי יוֹסֵי פָּטוּר מִתְּרוּמָה (וְאוֹכֵל אַף קֶבַע בְּאֶפְשָׁר) אַף לְאַחַר שֶׁיִּמְלוֹל דְּאֵין זֶה דִּיגּוּן כו' וּמַתְנִי' דְּאֵין זַכַּאי בַּהֲרָמָה ר' יוֹסֵי וּפָרִיךְ לר' יוֹסֵי נַמִּי מַשְׁכַּחַת שֶׁהִכְנִיס ע"ד לְמָרֵחַ וְיָרְדָה תּוֹרַת תְּרוּמָה עֲלֵיהֶם, אִם הִ' מְמָרֵחַ בַּבַּיִת אַחַ"כ וְנִמְלַךְ לִמְלוֹל ביו"ט דַּהֲבָאַת פְּנֵי הַבַּיִת מוֹעִיל לִמְלִילָה דְּעַכְשָׁיו וְחַיָּיב עַכְשָׁיו בִּתְרוּמָה בי"ט וּמָצֵי לְהַפְרִישׁ בי"ט.

וְזֶה לְפִי שִׁיטַת רַשְׁ"י ורמז"ל משא"כ לְתוֹסָ' בְּמְצִיעָא לֹא יְצַדֵּק זֶה דְּאַף אִם הִכְנִיס בְּשִׁבֳּלִים ע"מ לְמָרֵחַ וַאֲפִילּוּ מֵרְחוֹ אַחַ"כ בְּבַיִת פָּטוּר מִמַּעֲשֵׂר כמ"ש שָׁם. וע"כ לֹא רָצוּ לְפָרֵשׁ כְּרַשְׁ"י כָּאן.

וְאִדְרַבָּא הִקְשׁוּ עֲלֵיהֶם בד"ה הָא ר' יוֹסֵי דְּנַהֲפוֹךְ הוּא לר' יוֹסֵי מָצִינוּ שֶׁזַּכַּאי בַּהֲרָמָתָהּ בי"ט שֶׁהִכְנִיס מעיו"ט ע"מ לִמְלוֹל א"כ פָּטוּר מִמַּעֲשֵׂר מ"ה ובי"ט מוֹלֵל וְרוֹצֶה לֶאֱכוֹל קֶבַע הַרְבֵּה אָז מִדְּרַבָּנָן חַיָּיב וְחָל הַחִיּוּב בי"ט לְאַחַר מְלִילָה א"כ זַכַּאי בְּהֶרְמֵתְ תְּרוּמָה כְּמוֹ חַלָּה.

וּלְרַבִּי דָּחָל הַחִיּוּב מֵהָבָאַת פְּנֵי הַבַּיִת א"כ מֵאֶתְמוֹל הֲבִיא הַשְּׁבָלִים לַבַּיִת וְאָסוּר לְהַפְרִישׁ בי"ט דְּמָצֵי לְהַפְרִישׁ בְּשִׁבָּלִים מֵאֶתְמוֹל דְּוַדַּאי הֵכִין הוּא דְּאִי בְּהֲבִיא הַיּוֹם א"כ מָצִינוּ זַכַּאי בַּהֲרָמָה לכ"ע ביו"ט שְׁמִירוּחַ בַּכְּרִי ע"פ הַשָּׁדֶה בַּגֹּרֶן ובי"ט הֲבִיא לַבַּיִת דִּבְרַאֲיַית פְּנֵי הַבַּיִת חָל הַחִיּוּב אֶלָּא וַדַּאי מִסְתָּמָא הֲבִיא מֵאֶתְמוֹל וא"כ נַהֲפוֹךְ הוּא.

לָכֵן פֵּירְשׁוּ בֶּאֱמֶת לְהֵיפוּךְ לר' יוֹסֵי זַכַּאי בַּהֲרָמָה וּלְרַבִּי לֹא זַכַּאי בַּהֲרָמָה וּפָרִיךְ לְרַבִּי נָמֵי מָצִינוּ זַכַּאי בַּהֲרָמָה שֶׁהִכְנִיס ע"מ לַעֲשׂוֹת מֵירוּחַ וְהָיָה פָּטוּר מִמַּעֲשֵׂר אֶתְמוֹל. ובי"ט נִמְלַךְ לְמִלּוֹל וְחָל הַחִיּוּב מִדְּרַבָּנָן בְּקֻבַּע עַתָּה וְזַכַּאי בַּהֲרָמָה וא"ש שִׁיטָתָם דִּמְצִיעָא וְכִדְכָתֵיבָנָא וְיֵשׁ לָהֶם הַגִּירְסָא לְקַמָּן וּלְרַבִּי נָמֵי לֹא ולר' יוֹסֵי נָמֵי וְהָא רַבִּי וְהָא ר' יוֹסֵי מְפָרְשִׁים לְהֵיפוּךְ זֶהוּ הַנִּרְאֶה לִי לְפָרֵשׁ בְּכָאן כ"א לְפִי שִׁיטָתָם: וְרָאִיתִי לְהַמְחַבֵּר בי"ד של"א סְעִיף פ"ד הֵבִיא הָא דר' אוֹשַׁעְיָא מְטָרִים.

וְסֵיֵּם דְּזוֹרֶה מָעַט מָעַט כו' וְיוֹרֶה לָשׁוֹן זֶה כר"מז"ל דְּאִם מֵירַחַ אַחַ"כ בב"א אַף שֶׁלֹּא הוֹצִיא לְחוּץ חַיָּיב וְכַנִּרְאֶה מפירש"י בְּשִׁמְעְתִּין דְּפֵרִישׁ דְּפָרִיךְ לר' יוֹסֵי נָמֵי אִם הִכְנִיס ע"מ לְמֵרוּחַ יָרְדָה תּוֹרַת תְּרוּמָה ובי"ט נִמְלַךְ לְמִלּוֹל חַיָּיב כְּשֶׁמּוֹלֵל אַלְמָא אַף דַּהֲבָאָה הי' לְשִׁיבֳּלִים חַיָּיב כה"ג.

וה"ה הִכְנִיס ע"מ לְמָרַחַ וּמֵירַחַ אַחַ"כ בַּבַּיִת דְּחַיָּיב וְסֵיֵּם שֶׁהֲרֵי אֵינוֹ מַתְחִיל לִגְמוֹר הַכֹּל וְהוּא מִמִּשְׁנָה דְּמִשְׁיַפְקְסוּ (בַּבַּיִת) כִּדְמוּקִי בִּמְצִיעָא וְאֵין חִילּוּק בֵּין פֵּירוֹת לִתְבוּאָה וּבְבָאַר הַגּוֹלָה שָׁם כפירש"י שָׁם הַיְינוּ בְּרָכוֹת ל"א וְשָׁם לֹא פֵּירֵשׁ רַשְׁ"י כְּלוּם וְאָמְנָם בִּפְסָחִים ט' א' פ' בְּהֶדְיָא כְּתוֹסֶפֶת מְצִיעָא דַּאֲפִי' מֵירַחַ אַחַ"כ בַּבַּיִת שָׁרֵי מ"ה דְּבָעֵינַן מֵירוּחַ וְאַחַ"כ רְאִיַּית פְּנֵי הַבַּיִת לֹא לְהֵיפוּךְ וא"כ יהי' דִּבְרֵי רַשְׁ"י פְּסָחִים וְכָאן סְתוּרִים ועש"ך שָׁם וּמָה אֶעֱשֶׂה שֶׁעָוֹנוֹתַי גָּרְמוּ וְלֹא זָכִיתִי לְהָבִין כָּל זֶה.

אוּלַי אֲזֵכֶּה לְפָרֵשׁ זֶה בְּמָקוֹם אַחֵר: וּלְרַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי יְהוּדָא נָמֵי זֶהוּ גִּירְסַת רַשְׁ"י ז"ל וְצָרִיךְ לְפָרֵשׁ דאע"ג דְּהִכְנִיס ע"מ לְמָרַחַ הוֹאִיל וְיָרְדָה תּוֹרַת תְּרוּמָה בַּהֲבָאָה זוֹ. תּוּ אִם נִמְלַךְ לְמִלּוֹל מְהַנֵּי הֲבָאָה זוֹ לִמְלִילָה וּלְתוֹסְ' א"צ לִדְחוֹק בָּזֶה תּוּ ועמ"ש בְּסָמוּךְ: מִיָּתְבִי מִי שֶׁהָיוּ לוֹ חֲבִילֵי תִּלְתָּן שֶׁל טֶבֶל יֵשׁ לִרְאוֹת דִּלְמָא שָׁאנֵי תִּלְתָּן דִּמְעַט מְעַט הוּא כו'.

דְּהָא לְלִישָׁנָא קַמָּא אָמַר כָּל שֶׁכֵּן תִּלְתָּן א"כ י"ל לל"ב דַּוְקָא מִקְּטָנִיּוֹת אֲבָל תִּלְתָּן דּוֹמֶה לְשִׁבָּלִים וְאָפְשָׁר עָדִיף מִשִּׁיבֳּלִים. וּמָה חֲזֵית שִׁבָּלִים דַּוְקָא אֵימָא קְטָנִיּוֹת דֶּוְקָאַף בפירש"י בד"ה הָא כו' לְתוֹסֶפֶת בְּהֵיפוּךְ הוּא מַתְנִיתִין רַבִּי הוּא יעו"ש: ד"ה אוֹכֵל כָּל זְמַן שֶׁלֹּא דָּשֶׁן וּמֵרְחָן מַשְׁמַע אִם דָּשׁ אַחַ"כ וּמֵירַחַ בַּבַּיִת חַיָּיב כר"מ פ"ב מִמַּעֲשֵׂר ד"ה ו' דְּלֹא כמ"ש בִּפְסָחִים ט' א'.

וּכְבָר הִתְבָּאֵר זֶה בְּאוֹרֶךְ בַּגְּמָרָא יעו"ש: בד"ה רַבִּי מְחַיֵּיב שֶׁהִכְנָסָתָן הוּא גְּמַר מְלָאכְתָּן קוֹדֶם הַמְּלִילָה כְּפֵירוֹת גְּמוּרִים עמ"ש בַּגְּמָרָא מִזֶּה: בד"ה וּפָרְכִינַן כו'. יָרְדָה תּוֹרַת תְּרוּמָה פֵּירַשְׁתִּיו בַּגְּמָרָא דְּכֵיוָן דַּהֲבָאָה הָיָה ע"מ לְמָרַחַ א"כ ע"י הֲבָאָה זוֹ יֵשׁ מָקוֹם לָחוּל עָלֶיהָ אִם יְמָרַחַ וְעַכְשָׁיו שֶׁמּוֹלֵל כְּבָר הֲבָאָה הָיָה שֶׁדִּיגּוּן וּרְאִיַּית פְּנֵי הַבַּיִת עִם מְלִילָה דְּעַכְשָׁיו חָל חוֹבַת תְּרוּמָה עלי' וּלְתוֹסְ' א"צ לָזֶה יעו"ש: ד"ה אֶלָּא מַאי תְּרוּמָה כו' מַשְׁמַע מִדְּבָרָיו דְּאִי אִירַע שֶׁמָּלַל בי"ט מוֹתָר לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה בי"ט וְלָא אָמְרִינַן דְּכֵיוָן דְּרוֹב הֵם מעי"ט,

אַף מִיעוּט שְׁעוֹשִׂין בי"ט חֲוָה בִּכְלַל גְּזֵרָה דְּאֵין מַגְבִּיהִין וְעַיֵּין לְעֵיל ט' א' בָּזֶה: בְּתוֹסְ' בד"ה הָא ר' יוֹסֵי כו'.

פֵּירְשׁוּתִיו יָפֶה בַּגְּמָרָא דְּהַתּוֹסְ' לְשִׁיטָתָם בְּמְצִיעָא פ"ח ב' וכפירש"י בִּפְסָחִים ט' א' וְלָכֵן פֵּירְשׁוּ בְּהֵיפּוּךְ וְגָרְסִי וּלְרַבִּי נָמֵי וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: גְּמָרָא מֵתִיבִי מִי שֶׁהָיוּ לוֹ חֲבִילֵי תִלְתָן שֶׁל טֶבֶל כו' לֹא טָבַל תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר כו' הִנֵּה תִּלְתָן מַרְשֵׁ"י ד"ה כּוֹתֵשׁ מַשְׁמַע תִּלְתָן דְּרַבָּנָן וּלְזֶה י"ל דְּסוֹבֵר דַּוְקָא דָּגָן תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר מ"ה וְעַיֵּין פ"ב דְּתְרוּמַת בר"מ הֵ"א ובכ"מ שָׁם מַחֲלוֹקֶת הר"מ והר"א אֲבָל יָרָק לכ"ע דְּרַבָּנָן וְקַטְנִיּוֹת יֵשׁ לְעַיֵּין בי' אִי הֲוָה בִּכְלַל תְּבוּאָה אוֹ בִּכְלַל יָרָק וּמִדְּפָרִיךְ בִּפְשִׁיטוּת חֲבִילֵי תִלְתָן טֶבֶל הַאֵיךְ מַשְׁכַּחַת לִי' וְלָא אָמַר אֵשׁ וּמָלַח ש"מ דְּאַף אֵשׁ וּמֶלַח אֵין קוֹבְעִין אֶלָּא בְּדָבָר שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ וְעַיֵּין פ"ב מִמַּעֲשֵׂר בר"מ הֲלָכָה ג' ובכ"מ וּלְפִי מ"ש מוּכָח מִכָּאן: לֹא טֶבֶל שֶׁל תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר כו' מִדִּבְרֵי רַשְׁ"י כָּאן ד"ה שְׁמוֹ טוֹבְלוֹ וּבְמִיתָה מְבוֹאָר דמ"ה הֲוָה טֶבֶל.

ובר"מ ה' מַעֲשֵׂר פ"ג הֲלָכָה י"ט כָּתַב מַכִּין מַכּוֹת מַרְדּוּת כָּתַב המ"ל דְּחוֹלֵק עִם רַשְׁ"י וְסוֹבֵר דְּמִדְּרַבָּנָן הֲוָקְבַּע וּלְקַמָּן אָמַר הוֹאִיל וְנִקְרָא עָלָיו שֵׁם מַעֲשֵׂר פירש"י וְרַחֲמָנָא אָמַר מִן הַמַּעֲשֵׂר יִרְאֶה מִיתּוּרָא דִקְרָא דַּהֲוָה מָצֵי לְכְתּוֹב וַהֲרִמּוֹתֶם מִמֶּנּוּ מַעֲשֵׂר כו' ועמ"ל שָׁם.

וְאַמַּת מִמַּכּוֹת מַרְדּוּת: כּוֹתֵשׁ לָמָּה לִי אָמַר רָבָא קָנָסָא תַּנְיָא נָמֵי הָכִי כו' לֹא הֲבִינוֹתִי אַמַּאי לֹא כל"ק כּוֹתֵשׁ לִרְבוּתָא דְּאֵין מַפְרִישׁ מֵהָעֵץ אע"ג שֶׁטַּעַם עֵצוֹ וּפִרְיוֹ שָׁוִוין וי"ל דְּמִלַּת כּוֹתֵשׁ מְיֻוָּתָר הול"ל חֲבִילֵי תִלְתָן טֶבֶל מַפְרִישׁ מִזֶּרַע לֹא מֵהָעֵץ אֶלָּא כּוֹתֵשׁ דַּוְקָא וְרָבָא דְּאָמַר קָנָסָא פירש"י עַל שֶׁהֶעֱרִים וְגָרַם לַעֲבוֹר עַל ד"ת שֶׁהִקְדִּים מַעֲשֵׂר לַתְּרוּמָה והר"מ ז"ל פ"ג מִתְּרוּמַת הי"ד פֵּירֵשׁ קָנָסָא שֶׁגָּרַם לְהַפְקִיעַ מִכֹּהֵן תְּרוּמָה גְּדוֹלָה וְלוּלֵי דְּמִסְתְּפֵינָא הָיִיתִי גּוֹרֵס בְּרַשְׁ"י עַל שֶׁהִקְדִּים וְהֶעֱרִים דְּגָרַם לַעֲבוֹר עַל ד"ת שֶׁלְּוֵי הֶעֱרִים לְהַפְקִיעַ תְּרוּמָה גְּדוֹלָה מִכֹּהֵן וְגָרַם לְיִשְׂרָאֵל לַעֲבוֹר עַל לָאו ד"ת כו'.

וְאָמְנָם הַקֻּוּשְׁיָא מְבוֹאָרֶת בְּמַה דְּמַיְיתֵי תנ"ה וּמְסַיֵּים כְּשֵׁם שֶׁתְּרוּמָה גְּדוֹלָה מִן הַגָּמוּר ה"ה לִתְרוּמַת מַעֲשֵׂר כו' וְזֶה סוֹתֵר למ"ש רָבָא דְּאִלּוּ מִטַּעַם קָנָס הֵיכִי דְּיִשְׂרָאֵל הִפְרִישׁ תְּרוּמָה גְּדוֹלָה בַּשִּׁיבֳּלִים וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן לְלֵוִי בְּשִׁבֳּלִים מִטַּעַם קָנָסָא לֵית כָּאן בְּלֵוִי קָנָס.

וּלְטַעַם בָּרַיְיתָא כְּשֵׁם שת"ג מִגָּמוּר ה"ה תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר. וּכְבָר עָמַד בָּזֶה המ"ל בפ"ג דְּתְרוּמַת הי"ג עיי"ש.

וְלִבִּי אוֹמֵר לִי דְּפָרִיךְ כּוֹתֵשׁ לָמָּה לִי הָא בָּעֵי כְּתִישָׁה דְּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר בָּעֵי מְדִידָה אוֹ אוֹמֶד הַקָּרוֹב לַמְּדִידָה וְאֵיךְ יוּכַל לְאוֹמֶד בְּעוֹדוֹ הַזֶּרַע בַּשִּׁרְבִיטִין דא"א כְּלָל לְאוֹמֶד יָפֶה וְיֵרָאֶה לִי דְּאַסִּיפָא דְּהָתָם פֶּרֶק עֲשִׂירִי דְּתְרוּמַת מִשְׁנָה ו' כּוֹתֵשׁ כו' וְאִם הִפְרִישׁ לֹא יֹאמַר אֶכְתּוֹשׁ וְאֶטּוֹל הָעֵץ אֶלָּא נוֹתֵן הָעֵץ עִם הַזֶּרַע דְּמְיֻוָּתָר והי' רָאוּי לוֹמַר וְאִם הִפְרִישׁ כו' אֶלָּא נוֹתֵן הַכֹּל אֶלָּא וַדַּאי אַף בְּהִפְרִישׁ בְּעוֹדוֹ בְּעֵץ אוֹ שִׁיבֳּלִים צָרִיךְ לִכְתּוֹשׁ וְאַחַ"כ לִיתֵּן הָעֵץ וְהַזֶּרַע שְׁנֵיהֶם לַכֹּהֵן וְכֵן מְבוֹאָר ברמז"ל פ"ג מה"ת הי"ד אִם הִפְרִישׁ שִׁיבֳּלִים תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר הֲרֵי זֶה כּוֹתֵשׁ וְנוֹתֵן לַכֹּהֵן הַזֶּרַע עִם הַתֶּבֶן.

(עתוי"ט שָׁם דְּלָא כְּהָרַב דְּתֶבֶן בְּשִׁבֳּלִים אֵין בָּהּ שׁוּם קְדֻוָּשָׁה רַק הַכֹּל קָנָס) וּמִפְּנֵי מַה קָנָסוּהוּ כו'. וְיִהְיֶ' לפ"ז וַדַּאי בַּעֲדַיִן לֹא הִפְרִישׁ הַלֵּוִי תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר צָרִיךְ לִכְתּוֹשׁ וְלִיתֵּן אַחַ"כ כְּשֵׁם שת"ג מְגָמוּר.

ה"ה תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר. אֶלָּא בְּהִפְרִישׁ בְּעוֹדוֹ בְּשִׁבֳּלִים דְּיֵעָבֵד מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי כה"ג בְּיִשְׂרָאֵל אִם הִפְרִישׁ בְּשִׁבֳּלִים.

משא"כ בְּלֵוִי קָנָס הוּא שֶׁצָּרִיךְ יָפָה לְכְתּוֹשׁ וְלִיתֵּן הַתֶּבֶן וְהַזֶּרַע שְׁנֵיהֶם כְּתוּשִׁים לַכֹּהֵן וְהַשְׁתָּא וַדַּאי רַק מִטַּעַם קָנָסָא דְּאִי כְּשֵׁם שת"ג זֶה שַׁיָּךְ בְּלֹא הִפְרִישׁ מִשִּׁבֳּלִים משא"כ אִם כְּבָר עָשָׂה וְעָבַר וְהִפְרִישׁ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר בְּשִׁבֳּלִים אַפִּ"ה קָנְסוּ וְצָרִיךְ לְכְתּוֹשׁ.

וַאֲתָא פָּרִיךְ כּוֹתֵשׁ לָמָּה לִי הַיְינוּ בִּכְבָר עָבַר וְהִפְרִישׁ שִׁבֳּלִים וּמְשַׁנֵּי קָנָסָא וְאַדְּרַבָּא הַקָּנָס הוּא שֶׁצָּרִיךְ לְכְתּוֹשׁ וְאַח"כ כְּשֶׁחָל עָלָיו שֵׁם מַעֲשֵׂר מַמָּשׁ כְּבָר פָּטוּר מִתְּרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁכְּבָר הִפְרִישׁ בְּשִׁבֳּלִים תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר וְצָרִיךְ אַח"כ כְּשֶׁכּוֹתֵשׁ לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה גְּדוֹלָה כְּדַעַת הַיְרוּשַׁלְמִי הוּבָא במ"ל שָׁם וּבָרַיְיתָא בַּעֲדַיִין לֹא הִפְרִישׁ מִשִּׁבֳּלִים תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר אָז הַטַּעַם כְּשֵׁם שת"ם.

וּמָה אֶעֱשֶׂה שהר"מ ז"ל שָׁם בה' י"ד כָּתַב בְּרֵישָׁא כּוֹתֵשׁ ג"כ מִטַּעַם קָנָס וְשָׁם עֲדַיִין לֹא הִפְרִישׁ בְּשִׁבֳּלִים תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר וְתִיפּוֹק לִי' מִטַּעַם כְּשֵׁם שת"ב מִן הַגָּמוּר ה"ה תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר וצ"ע: וְהֲוֵי יוֹדֵעַ שהמ"ל שָׁם בה"ג הֶאֱרִיךְ בָּזֶה בִּדְבַר הַיְרוּשַׁלְמִי דְּשָׁם דְּסוֹבֵר הֵיכָא שֶׁאֵין חִיּוּבָא דִּשְׁנֵיהֶם בְּבַת אַחַת כָּל שֶׁהִפְרִישׁ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר בְּשִׁבֳּלִים כְּשֶׁמִּיָּרַח דְּאָז כְּבָר נִפְטַר מִתְּרוּמַת מַעֲשֵׂר חָיַיל עָלָיו ת"ג יעו"ש (וּמְדֻיָּק לְשׁוֹן הַגְּמָרָא דִּלְקַמָּן מִן הַמַּעֲשֵׂר וְלֹא ת"ג מִן הַמַּעֲשֵׂר אֶלָּא ה"ק וְלֹא תְּרוּמָה גְּדוֹלָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר בְּיַחַד הָא בזאח"ז חַיָּיב וְכַיְרוּשַׁלְמִי) והמ"ל הַקָּשָׁה מַה קָּנָסָא.

אַדְּרַבָּא יַנִּיחֵנוּ לְהַפְרִישׁ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר בְּשִׁבֳּלִים. וְאַח"כ יְחַוַּיֵּב ת"ג כו' וּלְדִידִי י"ל דְּמַיְירֵי בְּלֹא רָאָה פְּנֵי הַבַּיִת דא"נ מַפְרִישׁ לְאַחַר מֵירוּחַ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר כְּשֶׁיִּרְאֶה פְּנֵי הַבַּיִת אָז מְכָבָר נִפְטַר מִתְּרוּמַת מַעֲשֵׂר חַיָּיב בת"ג וְכִי אָמַר הַיְרוּשַׁלְמִי דְּכְשֶׁהִפְרִישׁ אַחַר הַמֵּירוּחַ דְּפָטוּר מת"ג (לְשׁוֹן) [לַשּׁוּק] אוֹ כְּשֶׁהוּא תּוֹךְ הַבַּיִת לָמָּ"ד כה"ג מְהַנֵּי רְאִיַּית פְּנֵי הַבַּיִת כְּדִכְתִיבְנָא לְעֵיל: ע"כ גְּמָרָא גּוּפָא כו'.

שְׁמוֹ טוֹבְלוֹ כו'. רַשִׁ"י פֵּירוּשׁ מִקְרָא מַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר מְיֻוָּתָר מִן הַמַּעֲשֵׂר ובר"מ מַשְׁמַע מִדְּרַבָּנָן עמ"ל פ"ג מה' מַעֲשֵׂר הֲלָכָה י"ט יעו"ש וְיֵרָאֶה לְהַר"מ ה"ה אִיְדַּגַּן וְלֹא רָאָה פְּנֵי הַבַּיִת וְהִפְרִישׁ מִמֶּנּוּ מַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן דְּשְׁמוֹ טוֹבְלוֹ לִתְרוּמַת מַעֲשֵׂר דְּרַק מִדְּרַבָּנָן: וּמָה רָאִיתָ הָאי אִיְדַּגַּן וְהָאי לָא אִיְדַּגַּן.

רַשִׁ"י פי' וּמָה רָאִיתָ וְלֹא אִיפְּכָא וְהַתּוֹסְ' ד"ה הִקְשָׁה ע"ז. וְעַיֵּין מהרמשי"ף זַ"ל וְהִנֵּה כְּפִי מַשְׁמָעוּת רַשִׁ"י ע"א בְּהָא הָא רַבִּי וְהָא רַבִּי יוֹסֵי דְּמַשְׁמַע מִדְּבָרָיו הִכְנִיס בְּשִׁבֳּלִים וּמֵירוּחַ בַּבַּיִת נִתְחַיֵּיב לֹא כְּשִׁיטַת הַתּוֹסְ' מְצִיעָא פ"ח ב' וְלֹא כמ"ש רַשִׁ"י בְּעַצְמוֹ פְּסָחִים ט' א' מַעֲרִים כו' יעו"ש א"כ יֵשׁ ב' דְּבָרִים הַגּוֹרְמִים חִיּוּב מַעֲשֵׂר א' מֵירוּחַ ב' רְאִיַּית פְּנֵי הַבַּיִת פָּרִיךְ כִּפְשׁוּטוֹ.

וּמָה רָאִיתָ לוֹמַר בְּאִיְרְגֵּן לְחוּד אעפ"י שֶׁלֹּא רָאָה פְּנֵי הַבַּיִת דַּעֲדַיִין לֹא נִתְחַיֵּיב בַּמַּתָּנוֹת לוֹמַר דְּהַקְדִּימוֹ הַלֵּוִי לַמַּעֲשֵׂר קוֹדֶם ת"ג חַיָּיב בת"ג אֵימָא כה"ג פָּטוּר וְהַחִיּוּבָא בִּכְבָר בַּבַּיִת וְעוֹדֵנוּ בְּשִׁבֳּלִים דְּחַיָּיב כה"ג מַה לִּי זֶה אוֹ זֶה וּמְשַׁנֵּי הַאי אִיְדַּגַּן ופירש"י חָלָה עָלָיו חוֹבַת כֹּהֵן.

הַיְינוּ בְּאֵין מְחַוסַר מַעֲשֶׂה כ"כ גַּם אִי מִימְלָךְ לַשּׁוּק כו' משא"כ בְּלֹא אִיתַּגַּן והרמז"ל פ"ג מִתְרוּמַת הֶלְכָה י"ג כָּתַב שֶׁכְּבָר נִתְחַיֵּיב מַשְׁמַע דַּוְקָא בְּשֶׁכְּבָר רָאָה פְּנֵי הַבַּיִת. וכמ"ש הַתּוֹסֶפֶת בְּשַׁבָּת קכ"ז ב' ד"ה הַאי אִיתַּגַּן יעו"ש: וְהִנֵּה כְּפִי דַּעַת הַיְרוּשַׁלְמִי שֶׁכֹּל שֶׁהִפְרִישׁ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר בְּעוֹדוֹ שִׁבֳּלִים מְחֻוָּב אַחַ"כ לִיתֵּן ת"ג כמ"ש המ"ל שָׁם פ"ג מִתְרוּמַת הי"ג יעו"ש א"כ יֵשׁ לְפָרֵשׁ וּמָה רָאִיתָ לְהֵיפוּךְ כְּשֶׁנִּטְּלוּ בִּכְרִי וְרָאָה פְּנֵי הַבַּיִת פָּטוּר מת"ג דְּמַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר וְלֹא שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד מַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר ות"ג כו'.

משא"כ אִם הִקְדִּימוֹ בְּשִׁבֳּלִים וְהִפְרִישׁ שָׁם תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר בְּעוֹדוֹ שִׁיבֳּלִים אֲזַי מְחֻוָּב אַחַ"כ לִיתֵּן ת"ג כ אוֹ דִּגְזֶרֶת הַכָּתוּב הוּא אִם הִקְדִּימוֹ בְּשִׁבֳּלִים שֶׁצָּרִיךְ לְהַפְרִישׁ מִיָּד תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר וּכְשֶׁיִּמָּרַח ת"ג אוֹ דִּמְקַיֵּים קְרָא דְּכָל תָּרִימוּ הַכֹּל הַיְינוּ אִם אֵירַע שֶׁהִפְרִישׁ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר בְּעוֹדוֹ שִׁיבֳּלִים דְּצָרִיךְ אַחַ"כ לְאַחַר מֵירוּחַ לְהַפְרִישׁ ת"ג כְּסָבָרַת יְרוּשַׁלְמִי וּמְשַׁנֵּי מִסְתַּבְּרָא הַאי אִיתַּגַּן וְרָאָה פְּנֵי הַבַּיִת אֵין סְבָרָא לוֹמַר מֵאַחַר שֶׁכְּבָר נִתְחַיֵּיב בִּתְרוּמָה גְּדוֹלָה וְחֵלֶק הַכֹּהֵן בִּתְרוּמָה זוֹ אֵיךְ יִפְטוֹר מַה שֶּׁקָּדַם הַלָּה וְלָקַח קוֹדֶם אֶלָּא וַדַּאי כה"ג חַיָּיב בת"ג.

וְאַהָא מְתוֹקֶמָא רִבּוּיָא דְּכֹל וּקְרָא דְּמַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר לֹא ת"ג וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר מֵיְירֵי בְּשִׁבֳּלִים אוֹ קוֹדֶם רְאִיַּית פְּנֵי הַבַּיִת דְּפָטוּר מת"ג אִם הִפְרִישׁ תְּרוּמַת מַעֲשֵׂר אַחַר מֵירוּחַ וּרְאִיַּית פְּנֵי הַבַּיִת כִּדְקָתָנֵי: תְּנַן הַקֹּם הַמְקַלֵּף שְׁעוֹרִים מְקַלֵּף אַחַת אַחַת וְאוֹכֵל כו' רַשַּׁ"י פֵּירֵשׁ בְּשֶׁלֹּא נִתְמָרְחוּ כו'.

וְתוֹסְ' פֵּירְשׁוּ בְּמְקַלֵּף הַסָּמוּכִין מֵהֶם. וְהִקְשׁוּ עַל פֵּירוּשׁ רָשַׁ"י דִּבְשַׁבָּת אָסוּר וְהַיְינוּ שֶׁרַשַּׁ"י פֵּירֵשׁ כֵּיצַד מוֹלְלָן בי"ט ע"י שִׁינּוּי הָא שַׁבָּת אֲפִילּוּ ע"י שִׁינּוּי אָסוּר וְזֶה וַדַּאי צ"ע.

וְאָמְנָם קָשֶׁה בלא"ה לְרַשַּׁ"י הֵיכִי מַיְירֵי אִי בַּבַּיִת הָא רַבִּי מְחַיֵּיב לְעֵיל בְּהֶכְנֵיס לְמָלִילוֹת הֲבָאָתְךָ זוֹ גְּמַר מְלָאכְתָּן וְאִי בְּשָׂדֶה א"כ מָצִינוּ לְאוֹקְמֵי' אֲפִילּוּ בְּמֵירְחָן כְּבָר וְדַעְתּוֹ לְהוֹלִיךְ לַבַּיִת דְּאוֹכֵל עֲרַאי כָּל זְמַן שֶׁלֹּא רָאָה פְּנֵי הַבַּיִת:דַּף י"ד ע"א מִשְׁנָה.

בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים תַּבְלִין וכו' פֵּירוּשׁ הַמְּלוֹת בַּדּוּכָן שָׁרְשׁוֹ דו"ך דַּכָּא דְּכֹה עַיֵּין בְּמַאיר נָתִיב (הַקּוּנְקוּרְדַּנְסְיוֹשׁ) דו"ך מִנָּחֵי עַיִן עִנְיַן שְׁחִיקָה וּכְתִישָׁה וְדַכָּא אוֹ דְּכֹה מִכֹּחִי לָמֶ"ד א' ה' הוּא עִנְיַן כְּתִישָׁה וּשְׁבִירָה וְיֵרָאֶה דּוּדְ שְׁחִיקָה שֶׁהוּא דַּק כְּקֶמַח נָמֵי שָׁרֵי וְדוּדְ הוּא הַבּוּכָנָא וּמְדוֹכָה הַמַּכְתֶּשֶׁת בַּהֵ"א הַנִּקְבָה וּפַדְ הוּא כְּלִי חֶרֶס אוֹ קְעָרָה וּבְעֵץ הַפָּרוּר יָ"ו הַפִּירוּד יִרְצֶה ב"ש סוֹבְרִים תַּבְלִין שִׁינּוּי קָצָת וּמְלַח בָּעֵי שִׁינּוּי גָּמוּר כִּי תַּבְלִין נִדּוֹכִין בְּמָדוֹךְ אֶבֶן וְהַבּוּכָנָא יִהְיֶה עֵץ וּמֶלַח צָרִיךְ מַכְתֵּשׁ חֶרֶס אוֹ בְּמַכְתֵּשׁ אֶבֶן וּבוּכָנָא עֵץ הַפָּרוּר עתוי"ט מִזֶּה וְשָׁם תַּבְלִין כּוֹלֵל לְכֻלָּן יִהְיֶה פִּלְפְּלִין.

מוֹרִיקָא שׁוּם וְכִדְבָעֵינַן לְמֵימַר לְקַמָּן בגמ' אַיְ"ה וב"ה סָבְרִי תַּבְלִין א"צ שִׁינּוּי כְּלָל וּמַיְירֵי כְּדַרְכָּן בְּמָדוֹךְ שֶׁל אֶבֶן לְאַפּוֹקֵי בְּרַחַיִם כַּחֲכָמִים לְקַמָּן כ"ג. וכמ"ש הַמְחַבֵּר בתק"ד וְהִנֵּה שְׁחִיקַת תְּבָלִין הוּא טוֹחֲנָן אַב מְלָאכָה כמ"ש הרמז"ל פ"ח מִשַּׁבָּת הט"ו.

וְאַפְּ"ה בי"ט שָׁרֵי וּכְבָר הוֹדַעְתִּיךְ בִּפְתִיחָה שֶׁיֵּשׁ מַחֲלוֹקֶת י"א דמ"ה אָסוּר הַמְּלָאכוֹת שֶׁקּוֹדֶם לִישָׁה כְּמוֹ טְחִינָה וי"א מִדְּרַבָּנָן וכמ"ש הַמְחַבֵּר תצ"ה. וּלְדִבְרֵי הָאוֹמֵר טְחִינָה מ"ה אָסוּר אֵיךְ הֻתַּר בי"ט טְחִינַת תַּבְלִין כְּדַרְכָּן.

בִּשְׁלָמָא לְאֶכֹל מִיָּד שָׁרֵי אַף בְּשַׁבָּת עַיֵּין א"ח שכ"א דִּלְאׇ אָסְרָה הַתּוֹרָה הָאֲכִילָה לְאֶכֹל ע"י מְלָאכָה רַק מַנִּיחַ לְאַחַר שָׁעָה יֵשׁ חִיּוּב חַטָּאת בְּשַׁבָּת (וביו"ט [וי"ל דביו"ט] אַף שֶׁה מוֹסֵר הוֹאִיל וא"א לֵעָשׂוֹת מעיו"ט ומ"מ קָשֶׁה מֻלַּח גַּס דְּיֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם טוֹחֵן דְּלָאו פֵּירֵי הֲוָה (דְּאֵין טְחִינָה בָּאֳכָלִין משא"כ זֶה.

וְעוֹד בָּאֳכָלִין גּוּפָא יֵשׁ דֵּעוֹת) וְלׇא מִיקְּמָם כְּלָל וְהַטָּיָה בְּעָלְמָא זֶה אֵין מוֹצִיא מִידֵי חִיּוּב וְעוֹד די"א דְּרַב שֵׁשֶׁת ור"א מַחְמְרֵי אַנַּפְשַׁיְיהוּ וּשְׁמוּאֵל אָמַר דא"צ שׁוּם שִׁינּוּי וא"כ קָשֶׁה. משא"כ לָמֶ"ד כָּל הַמְּלָאכוֹת אֲפִילּוּ קְצִירָה שָׁרֵי מ"ה רַק מִדְּרַבָּנָן כמ"ש הרמז"ל פֵּ"ה מי"ט ה"ה וכ"פ הַמְּחַבֵּר בתצ"ה מִטְּעָמִים הַמְבֹאָרִים שָׁם וּבְמֻלַּח אֵין שַׁיָּיךְ טְעָמִים אֵלּוּ: וְדָנָה מֻלַּח וּתְבָלִין אִי הֲוָה מַכְשִׁירֵי אֹוכֶל נֶפֶשׁ אוֹ אֹוכֶל נֶפֶשׁ מַמָּשׁ הֵמָּה בְּדַדּוֹ ז"ל בָּזֶה.

וְהָרָ"ן ז"ל בִּשְׁמַעְתִּין כָּתַב דְּמֻלַּח אֹוכֶל נֶפֶשׁ עַצְמוֹ הוּא יעו"ש. וְהִתְחִיל בְּתַבְלִין וּמֻלַּח וְסַיֵּם בְּמֻלַּח.

וְאַחַ"כ כָּתַב עוֹד תַּבְלִין. בְּאׇפֶן כִּי י"ל מֻלַּח הֲוָה אֹוכֶל נֶפֶשׁ עַצְמוֹ הֵיאָכֵל תָּפֵל מִבְּלִי מֻלַּח וְתַבְלִין י"ל דַּהֲוָה מַכְשִׁירִין וְאִם תַּבְלִין אֹוכֶל נֶפֶשׁ כ"ש מֻלַּח.

ולפ"ז יֵשׁ מָקוֹם לוֹמַר דְּמֻלַּח קִיל מִתַּבְלִין כִּי בְּאׇכֶל נֶפֶשׁ עַצְמוֹ אֵין חִילּוּק בֵּין אֶפְשָׁר מעיו"ט אוֹ לָאו משא"כ מַכְשִׁירִין כמ"ש הַמְּחַבֵּר בתצ"ח (ע"ש בהג"ה) וּמַתְנִי' אָמְרָה לְהַיְפּוּךְ כִּי מֻלַּח הָעוֹר מִתַּבְלִין. וי"ל לְהַיְפּוּךְ אַדַּרְבָּה כִּי הַמֻּלַּח מֵאׇכֶל נֶפֶשׁ עַצְעוֹ הוּא וְתַבְלִין בְּכָלַל מַכְשִׁירִין הוּא.

ומש"ה כִּי גָּזְרוּ עַל קְצִירָה וּטְחִינָה וְכַדּוֹמֶה שֶׁאֵין בָּהֶם הֶפְסֵד וְשֶׁלׇּא יַעֲשֶׂה בי"ט כִּי יִמָּצֵא מְשֻׁמָּחַת י"ט כמ"ש הרמז"ל פ"א מי"ט ה"ה וְכֵיוָן שֶׁעִיקַּר הַקְּצִירָה בִּדְבָרִים שֶׁאֶפְשָׁר מעיו"ט ל"פ וְגָזְרוּ עַל הַחֵלֶק מִמֶּנָּה ר"ל הַתְּלִישָׁה בְּפֵירוֹת תּוֹלְדֹת קוֹצֵר אַף שֶׁהֵם כְּעוֹשִׂים מעיו"ט מֻחָמַת ל"פ.

וא"כ הַמֻּלַּח שֶׁהוּא ג"כ מֵאׇכֶל נֶפֶשׁ עַצְמוֹ הוּא בְּכָלַל הַטְּחִינָה. ומכ"ש שֶׁאֵין מַפִּיג טַעְמוֹ משא"כ תַּבְלִין שֶׁהֵם מַכְשִׁירִין לָא הֲוָה בְּכָלַל גְּזֵרַת טְחִינָה שֶׁהוּא בְּאׇכֶל עַצְמוֹ וְלׇא גָּזְרוּ כְּמוֹ עַל הַפֵּירוֹת וכ"מ מהמ"מ פ"א ה"ד שָׁם.

וְעַיֵּין בלח"מ פ"ג הי"ב וְתָבִין זֶה. ועמ"ש בַּגְּמָרָא מִזֶּה: גְּמָרָא דכ"ע מִיהַת מֻלַּח בָּעֵי שִׁינּוּי מ"ט כו'.

לׇא אוּכַל לְכַוֵּן הַלָּשׁוֹן וּדְהַוָה לְהַקְשׁוֹת מ"ש מֻלַּח מִתַּבְלִין בֵּין לב"ש ולב"ה וּמִדְּאָמַר דכ"ע מֻלַּח בָּעֵי שִׁינּוּי מַשְׁמַע דְּרַק אַמֻּלַּח קָשְׁיָא לי' לָמָּה לִי שִׁינּוּי בְּמֻלַּח וַאֲפִילּוּ לב"ש כִּי הַמֻּלַּח אֹוכֶל נֶפֶשׁ עַצְמוֹ אֵין חִילּוּק בֵּין אֶפְשָׁר מעי"ט אוֹ לָאו כִּי י"א כָּךְ וכ"פ הַמְּחַבֵּר דְּאִם כֵּן לָא מְשַׁנֵּי שֶׁאֵין מַפִּיג.

אוֹ יָדַע מַה בְּכָךְ: חַד אָמַר שֶׁמְּפִיגִין (כו' וח"א דִּלְאׇ יָדַע) [אִיכָּא בֵּינֵיהוּ] דְּיָדַע א"נ מוֹרִיקָא הִנֵּה יֵשׁ ג' מִינֵי תַּבְלִין א' תַּבְלִין שֶׁמְּפִיגִין מַמָּשׁ. וּבִכְלָל זֶה פִּלְפְּלִין וּמוֹרִיקָא אֶפְשָׁר דְּאֵין מַפִּיג כְּלָל אוֹ מַפִּיג פּוּרְתָּא.

(עב"י וכ"מ פ"ג מי"ט הי"ב ועמ"ש לְקַמָּן מִזֶּה). וְשׁוּם וְשַׁחֲלַיִם מַפְסִידִין בְּיוֹתֵר וּבְשׁוֹרֵשׁ מי"ר בְּמֵאִיר נָתִיב מי"ר חֲלִיפִין.

וז"ש רַשְׁ"י כָּאן מְפִיגִין מְמִירִין וּרְאָיָ' וְרֵיחוֹ לֹא כְּמַר מְתַרְגְּמִין פג. וְהָעִנְיָן כִּי הַשֵּׁמֶן הַטּוֹב רֵיחוֹ טוֹב וּכְשֶׁהוּא נָתוּן בְּמָקוֹם גָּרוּעַ אוֹ כְּלִי גָּרוּעַ הֶחָלַף רֵיחוֹ לְרַע וּבָאֵשׁ.

וּבְמַלַּת מְפִיגִין נִכְלָל. אַף שׁוּם שֶׁאִם מעיו"ט מַפְסִיד בְּיוֹתֵר שֶׁנֶּחְלַף מִטּוֹב לְרַע.

כִּי הֶפְרֵשׁ יֵשׁ בֵּין חָסֵר וַהֲסָרָה (עַיֵּין רַשְׁ"י וְיָפָ לִבּוֹ) כמ"ש פֵּירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת כָּאן חָסֵר טַעְמוֹ יעו"ש. ולפ"ז יֵשׁ מָקוֹם לוֹמַר דְּלָמָ"ד יָדַע א"כ שׁוּם אִם יָדַע.

וּמִסְתָּמָא [כֵּן הוּא] שֶׁהַכֹּל רְגִילִין בָּזֶה אָסוּר. אַף שֶׁמְּפִיגִין מְמִירִין ועמ"ש בְּרַשְׁ"י בָּזֶה וּבְתוֹסְ' ד"ה אִיכָּא: וְעַיֵּין כ"מ וב"י בפ"ג מי"ט הי"ב וּבַטּוּר סי' תק"ד.

וַאֲנִי הַהֶדְיוֹט מֵבִין קְצָת מִדְּבָרָיו דְּנַדַּאי תְּרֵי לִישָׁנָא דבכ"א קָוְלָא וְחוּמְרָא אֵין לִבְרֹור ב' הַקּוֹלוֹת וְגַם קָוְלָא א' אֵין בְּבֵרְיָרָה מִי הוּא הַמַּגִּיד שֶׁל מִי לִבְרֹור וְרָאוּי לִבְרֹור ב' חֻמְרוֹת כַּנִּרְאֶה מִתּוֹסְ' ד"ה אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ כו' יעו"ש.

וְאַפְּ"ה פָּסַק הרמז"ל מְפִיגִין עִיקָּר וְהִשְׁוָה דַּעַת הָרִי"ף כֵּן הוּא דמ"ד מְפִיגִין הוּא סְבָרָא פְּשׁוּטָה לְחַלֵּק בֵּין תַּבְלִין לְמֶלַח ומ"ד לָא יָדַע וּמַגִּ' נָפֵיק חֻמְרָא בְּיָדַע. הוּא סְבָרָא מְחֻזֶּקֶשֶׁת וְעָלָיו לְהָבִיא רְאָיָה אֶלָּא דְּסוֹבֵר דְּתַבְלִין אֵין מְפִיגִין טַעְמָן בְּנִכְתָּשִׁין מעיו"ט.

וּלְכָךְ הֲוָצְרַךְ לוֹמַר דְּיָדַע וּמַגִּ' קָוְלָא וְחוּמְרָא כו'. וּמֵאַחַר דְּלִחוּשׁ יָדוּעַ דְּמְפִיגִין לָכֵן בָּחַר כמ"ד כֵּן יעו"ש.

וְיִבְוֹאַר עוֹד לְקַמָּן: אָמַר אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל כָּל הַנִּדּוֹכִין [נְדוֹכִין] כְּדַרְכָּן וַאֲפִילּוּ מֶלַח יֵשׁ בָּזֶה ב' שִׁיטוֹת אוֹ דִּשְׁמוּאֵל בְּלֹא הַטָּיָ' אָמַר וְחוֹלֵק עַל רַב אָחָא בַּרְדְּלָא וְרַב שֵׁשֶׁת. (י"ג רַב וְהִלְכְתָא כְּוָותֵ' לְגַבֵּי שְׁמוּאֵל) אוֹ דְּגַם הוּא בְּהַטָּ' קָאָמַר וּכְדַרְכָּן בְּלֹא שִׁינּוּי דְּמַתְנִיתִין.

אוֹ דְּרַב אָחָא וְרַב שֵׁשֶׁת לֹא מִדִּינָא אֶלָּא הֶחֱמִירוּ עַל עַצְמָן. וּכְלִישָׁנָא הַהוּא לָאו מִבִּיתַאי.

(דאל"כ הי' לִשְׁאוֹל מִי הוּא זֶה שֶׁעוֹשֶׂה דְּבַר אִיסּוּר ביו"ט עַיֵּין רָ"ן). וּמִדְּאָמַר כָּל הַנִּדּוֹכִין וַאֲפִילּוּ מֶלַח וְלֹא אָמַר מֶלַח נִידּוֹךְ כְּדַרְכּוֹ דְּתַבְלִין מְבוֹאָר בַּמִּשְׁנָה לב"ה.

אוֹ דְּבָא לוֹמַר דְּשָׁוִין הֵמָּה וּבְתַבְלִין נָמֵי בָּעֵי הטי' אוֹ דה"ק כְּמוֹ שֶׁאֵין תַּבְלִין בָּעֵי הטי' ה"ה מֶלַח וְחוֹלֵק עַל ר"ש אוֹ דְּלֶ"ת מֶלַח קִיל דַּהֲוָה אוֹכֶל נֶפֶשׁ עַצְמוֹ משא"כ תַּבְלִין דַּהֲוָה מַכְשִׁירִין. לָכֵן אָמַר כָּל הַנִּדּוֹכִין וַאֲפִילּוּ מֶלַח וְעִם שֶׁהוּא כ"ש אָמַר תַּבְלִין ג"כ דָּלֶ"ת לְהֵיפּוּךְ כָּאָמוּר: כִּי דָּיְיכַת אַצְלוּי וְדוּךְ הַיְינוּ מֶלַח כפירש"י וכמ"ש הָרִי"ף בְּתַבְלִין לֹא בָּעֵי הַטָּיָ' כִּדְמוֹכַח דְּפָרִיךְ וְדִלְמָא תַּבְלִין הָא נָמֵי בָּעֵי הַטָּיָ' יעו"ש וְהַמְיָ' לָא הָוֵי שִׁינּוּי כְּמוֹ מָדוֹךְ שֶׁל עֵץ דְּאִי תֵּימָא הַטָּיָ' חָשׁוּב שִׁינּוּי כְּמוֹ מָדוֹךְ שֶׁל עֵץ א"כ אֵיךְ אָמַר לֹא נֶחְלְקוּ בְּתַבְלִין כְּדַרְכָּן הַיְינוּ בְּלֹא מָדוֹךְ שֶׁל עֵץ דב"ה אָמַר הָכִין בַּמִּשְׁנָה תַּבְלִין כְּדַרְכָּן וּמֶלַח בְּמָדוֹךְ עֵץ וא"כ עַל מַה נֶחְלְקוּ בְּמֶלַח דלב"ה כְּדַרְכָּן בְּלֹא מָדוֹךְ עֵץ.

וה"ה בְּלֹא הטי' אִם אִיתָא דְּשָׁוִין הֵמָּה וע"כ הטי' הוּא שִׁינּוּי מוּעָט יוֹתֵר מִמָּדוֹךְ שֶׁל עֵץ וְלָא בָּעֵי ב"ה מָדוֹךְ שֶׁל עֵץ אֲבָל הטי' בָּעֵי. וע"כ אֲנִי הָעָנִי תַּמָּה.

עַל מַה שֶׁרָאִיתִי כָּתוּב לְרַבֵּינוּ הַמַּשְׁבִּיר בב"י תק"ד דְּלָתוֹ' שֶׁפּוֹסְקִין כר"ה ור"ח כְּתַנָּא דְּמַתְנִיתִן וְהִטִּי' שָׁוֶה לְמָדוֹךְ עֵץ ור"ש ור"א אַצְלוּי אֶצְלִי כְּתַנָּא דְּמַתְנִיתִן א"כ בָּרִיְיתָא

דְּלֹא נָחְלְקוּ בְּתַבְלִין כְּדַרְכָּן הַיְינוּ בְּלֹא מָדוֹךְ עֵץ כְּלָל לב"ה כְּמוֹ מַתְנִיתַן וּמַנְי' עַל מַה נָחְלְקוּ בְּמֶלַח לב"ה אַף הטי' א"צ שׁוּב רָאִיתִי שֶׁדִּבְרֵי אֲדוֹנֵינוּ אֲשֶׁר בְּרֹעַ כָּל סוֹקֵר הַזּוֹטְבְעוּ עַל אַדְנֵי פָּז וְזֶה שֶׁתָּמַהְנוּ אֵין כְּלוּם דְּוַדַּאי אִי הַלָּכָה כְּבָרַיְיתָא וְאַפִּ"ה אַצָּלוּי וַדַּאי הֵכִין הוּא דְּהַטֵּי' קִיל מִמָּדוֹךְ עֵץ.

אֶלָּא דִּלְשִׁיטָתִי' דְּתוֹסְ' פּוֹסְקִין כְּתַנָּא דְּמַתְנִיתַן וְהוּא שִׁיטַת ר"י בַּעַל הַתּוֹסָפָת ד"ה אִיכָּא דְּפָסְקוּ כר"ה ור"ח וּמִמֵּילָא רַב אֶחָא וְרַב שֵׁשֶׁת דְּפָסְקוּ אַצָּלוּי בְּמֶלַח דְּהוּא שָׁוֶה לְמָדוֹךְ שֶׁל עֵץ דְּלָא כְּבָרַיְיתָא דְּלָא כִּשְׁמוּאֵל וְעִם הֵבַנְתִּי דְּבָרִים במ"ש דִּשִׁיטַת ר"י הוּא דַּהֲלָכָה כְּתַנָּא דְּמַתְנִי' וּמָנָא לִי' זֶה.

אֶלָּא ממ"ש הַתּוֹסָפָת וּמִיהוּ מֵהַאי פִּיסְקָא לָא נָפְקָא לָן מִידֵּי דקיי"ל כִּשְׁמוּאֵל הָא נ"מ בְּהַטָּ' וכמ"ש מָהַרְשָׁ"א ז"ל וְהָרָ"ן עַד דְּהֵקְשָׁה לָמָּה הַשְׁמִינוּ הָרִי"ף ז"ל פְּלוּגְתָּא דר"ה ור"ח. אֶלָּא ש"מ דְּשִׁיטַת הַתּוֹסָפָת הוּא דר"י פּוֹסֵק כר"ה ור"ח וּכְתַנָּא דְּמַתְנִי' כו' וְרַב אֶחָא וְרַב שֵׁשֶׁת (וי"ג רַב) אַצָּלוּי מִדִּינָא הוּא דְּשָׁוֶה הטי' לְמָדוֹךְ שֶׁל עֵץ וְלֹא כַּבָּרַיְיתָא.

וְהַתּוֹסְ' כָּתְבוּ דַּאֲנַן כְּבָרַיְיתָא ור"ש ור"א כְּבָרַיְיתָא וְאַדְּרַבָּה מִדְּגָרְרִי בָּתַר בָּרַיְיתָא (הַמְסַדֵּר הֵבִיא דִּבְרֵיהֶם כָּאן לֹא עַל הַמִּשְׁנָה מַשְׁמַע דִּכְבָרַיְיתָא סָבְרִי) וְאַפִּ"ה הטי' שִׁנּוּי קַל בָּעֵי לְחוּמְרָא בְּעָלְמָא וְזֶה דַּוְקָא מֶלַח לֹא תַּבְלִין הוֹאִיל וְחוּמְרָא בְּעָלְמָא הוּא וְהַטֵּי' ג"כ אֵין זֶה שִׁנּוּי חֲשִׁיב רַק חוּמְרָא בְּעָלְמָא וז"ש הַתּוֹסָפָת דְּגָרְרִי וְשָׁם יְבוֹאַר בעזה"י: וְדִלְמָא תַּבְלִין הָוָה לב"י שֶׁכָּתַבְנוּ בְּסָמוּךְ לְפֵירוּשׁ הַתּוֹסָפָת דְּהַטֵּי' וּמָדוֹךְ שֶׁל עֵץ שָׁוִוין הֵמָּה א"ש דִּלְמָא תַּבְלִין דע"כ כִּי דָּיְיכַת רַק אֲמֶלַח.

משא"כ לָרִי"ף וְאִינָךְ מָנָא לִי' לִסְתָמָא דְּתַלְמוּדָא כִּי דָּיְיכַת אֲמֶלַח דִּלְמָא תַּבְלִין נָמֵי (וְזֶה כְּדוּכְן) וַהֲוָה לְפָרוּשֵׁי תְּחִלָּה לָא אֲמַרַן אֶלָּא מֶלַח כו': בפירש"י בד"ה וּמָדוֹךְ בּוּכָנָא מֶלַח גַּסָּה כו' מְדוֹכָה שֶׁל אֶבֶן [אֵינוֹ רַשַּׁאי] לב"ש וְגַסָּה הִיא מֶלַח שֶׁלָּנוּ שֶׁמְּבַשְּׁלִין אֵין טְחִינָה דְּדַוְקָא דָּבָר (שֶׁגִּיחֲלוֹ) [שֶׁגִּידּוּלוֹ] בְּמָקוֹם לֹא קִיבּוּץ מַלְאַכְתִּיי.

וְעַיֵּין הִלְכוֹת שַׁבָּת סי' שכ"א סְעִיף ח' בהג"ה מֶלַח שֶׁלָּנוּ (טַאֲלְפִין) מֻוָתָּר לַחְתּוֹךְ בְּסַכִּין מַשְׁמַע בְּמָדוֹךְ לֹא וי"ל בֵּין שַׁבָּת לי"ט: ד"ה מְפִיגִין מְמִירִין לֹא נָמֵר לֹא פָּג בֵּאַרְתִּיו בַּגְּמָרָא אֶפְשָׁר אֲפִילּוּ שׁוּם שֶׁמְּמִירִין וְנִתְקַלְקֵל מִטּוּב לְרֵיחַ רַע אַפִּ"ה אָסוּר לל"ב וְאֵין מְוֻכְרָח כ"כ וְעַיֵּין בְּמֵאִיר נָתִיב פָּג הָעֵדֶר הַבִּישׁוּל הַתְּאֵנָה חֲנָטָה פַּגְיָהּ וְלֹא הֵבִיא הָא דְּיָפָג לִבּוֹ וְאֶפְשָׁר סוֹבֵר זֶה אַרְמִית הַמּוּבָא בַּתּוֹרָה נֶחֱלַף כו' וי"ל וְיָפָג לִבּוֹ לֹא עָשׂוּי פְּעֻלָּתוֹ לְבַשֵּׁל הַדָּמִים וּלְחַלֵּק וּלְפִי שֶׁאֲנִי הַהֶדְיוֹט ברי' שְׁפָלָה אֵין לִי עֵסֶק בָּזֶה לֹא אַאֲרִיךְ בָּזֶה אוּלַי יְזַכֵּנִי ה' לְבָאֵר קְצָת בְּעִנְיָנִים אֵלּוּ: בְּתוֹסָפָת בד"ה אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ כו' פָּסַק ר"י כו' מֵהַאי פִּיסְקָא לָא נ"מ לָן מִידֵּי די"ל מוֹרִיקָא אָסוּר ול"ד לְמֶלַח שֶׁהוּא אוֹכֶל נֶפֶשׁ עַצְמוֹ משא"כ מוֹרִיקָא מַכְשִׁירֵי מִקְרֵי לָזֶה כָּתְבוּ דְּאֵינוֹ כֵּן דְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ עַצְמוֹ חָמוּר כה"ג עמ"ש מִזֶּה לְעֵיל.

וְעַיֵּין דַּף ג' מִזֶּה בְּתוֹסְ' שֶׁכָּתְבוּ טְחִינָה ד"ת. וּמַה שֶׁכָּתְבוּ דְּאֵין נ"מ וְאָמוֹרָאֵי כְּבָרַיְיתָא מַשְׁמַע לר"י פָּסַק כְּתַנָּא דְּמַתְנִי' וכר"ה וכר"ח ב' חֲמָרוֹת וע"ז כָּתְבוּ דְּלָא נ"מ בָּזֶה דַּהֲלָכָה כְּבָרַיְיתָא וְאַצָּלוּי חוּמְרָא בְּעָלְמָא כו' אֲבָל הַטּוּר סוֹבֵר דְּמָדוֹךְ עֵץ וְהַטֵּי' א' הוּא וְהָנָהוּ אָמוֹרָאֵי כְּמַתְנִי' ומש"ה פָּרִיךְ דִּלְמָא תַּבְלִין בִּפְשִׁיטוּת דְּבַמִּשְׁנָה מְבוֹאָר תַּבְלִין א"צ מָדוֹךְ עֵץ.

וה"ה דְּלָא בָּעֵי הטי' וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: ת"ר אֵין עוֹשִׂין טִיסָנֵי וְאֵין כּוֹתְשִׂין בְּמַכְתֶּשֶׁת אֵיכָא תְּרֵי אַקִּימְתָּא אַבַּיֵי וְרָבָא. וּלְאַבַּיֵי תַּרְתֵּי מִילֵּי קָתָנֵי טִיסָנֵי אֵין עוֹשִׂין וְלָא תְּנָא בְּמַכְתֶּשֶׁת אֶלָּא אֵין עוֹשִׂין מַשְׁמַע דְּלָא מִתְעֲבֵיד כְּלָל טִיסָנֵי אֲפִילּוּ בְּקָטַנָּה.

וְאֵין כּוֹתְשִׂין שְׁאָר כְּתִישׁוֹת כְּמוֹ טָרָגִיס וְחֶלְקָא וְדַיְיסָא בְּמַכְתֶּשֶׁת גְּדוֹלָה הָא בַּקָּטַנָּה שָׁרֵי שְׁאָר כְּתִישׁוֹת וְהַהֶפְרֵשׁ בֵּין טִיסָנֵי שֶׁהוּא אֶחָד לְאַרְבָּעָה טוֹרַח גָּדוֹל אָסוּר בְּקָטַנָּה נָמֵי משא"כ טַרְגַּס א' לג' וכ"ש לב' שָׁרֵי בְּקָטַנָּה וּבִגְדוֹלָה אָסוּר וְעַיֵּין לח"מ פ"ג מי"ט הי"ג ואע"ג דְּטָחֵינָה בי"ט אָסוּר לי"א מ"ה ולי"א מִדְּרַבָּנָן.

צָרִיךְ לוֹמַר טִיסָנֵי וְכַדּוֹמֶה אֶפְשָׁר מְפִיגִין טַעְמָן. אוֹ דְּמַכְתֶּשֶׁת שִׁינּוּי הוּא וְהָא דְּאֵין כּוֹתְשִׂין טִיסָנֵי דְּטוֹרַח הוּא.

וּלְרָבָא מַה טַּעַם קָאָמַר וַחֲדָא הוּא דְּטִיסָנֵי וְחֶלְקָא אֵין כּוֹתְשִׂין בְּקָטַנָּה נָמֵי בְּמָקוֹם דְּשָׁכִיחִי עָבְדִי וּלְרַשִׁ"י מַשְׁמָעוּת דְּלְרָבָא טִיסָנֵי אֵין בּוֹ אִיסּוּר טוֹרַח רַק שָׁוֶה לְדַיְיסָא וְהַטַּעַם לְפִי שֶׁאֵין כּוֹתְשִׂין שׁוּם כְּתִישָׁה בְּקָטַנָּה הֵיכִי דְּשָׁכִיחִי עָבְדִי כו' ולפ"ז פְּלִיגִי אַבַּיֵי וְרָבָא בְּתָרְתֵּי לְאַבַּיֵי טִיסָנֵי אָסוּר בַּקָּטַנָּה אֲפִילּוּ ל"ש עָבְדִי וְדַיְיסָא שָׁרֵי בְּקָטַנָּה אֲפִילּוּ שָׁכִיחַ עָבְדִי וּלְרָבָא טִיסָנֵי הֵיכִי דל"ש עָבְדִי שָׁרֵי וְדַיְיסָא הֵיכִי דְּשָׁכִיחַ עָבְדִי אָסוּר וּפָסַק הָרִי"ף זַ"ל כְּרָבָא לְגַבֵּי אַבַּיֵי וכ"פ הרמז"ל והט"ו בסי' תק"ו וְלֹא הִזְכִּירוּ חִילּוּק בֵּין טיסכי לְשְׁאָר (אֶלָּא שֶׁמְּחֻלָּקִין בְּפֵירוּשׁ הָא לַן וְהָא לְהוּ) אֲבָל מִדִּבְרֵי הָרָ"ן זַ"ל נִרְאֶה דְּטִיסָנֵי אֵיכָא טַעְמָא טִרְחָא יְתֵירָה כְּעֵין לְאַבַּיֵי וְרָבָא ה"ק מַה טַּעַם כְּלוֹמַר אֵין עוֹשִׂין טִיסָנֵי מַה טַּעַם מִשּׁוּם דְּאֵין כּוֹתְשִׂין כו'.

כְּמוֹ טִיסָנֵי דְּאָסוּר בְּקָטַנָּה וַדַּאי מִשּׁוּם טִירְחָא ה"ה דַּיְיסָא נָמֵי אָסוּר בַּקָּטַנָּה וְהַיְינוּ בְּעַבְדִי. ולפ"ז יֵשׁ חִילּוּק בֵּין טִיסָנֵי לְדַיְיסָא בל"ש עָבְדִי דְּטִיסָנֵי אָסוּר מִשּׁוּם טוֹרַח וְדַיְיסָא שָׁרֵי.

וּמַה טַּעַם פֵּירוּשׁ דְּיֵשׁ עוֹד טַעַם מִשּׁוּם דְּאֵין כּוֹתְשִׂין שׁוּם כְּתִישָׁה ולפ"ז בְּטִיסָנֵי אֵין מַחֲלוֹקֶת בֵּין אבי' וְרָבָא דלכ"ע אָסוּר בְּקָטַנָּה הֵיכִי דל"ש עָבְדִי רַק בְּדַיְיסָא פְּלִיגִי הֵיכִי דְּשָׁכִיחַ עָבְדִי ולפירש"י הי' לוֹמַר אֵין עוֹשִׂין דַּיְיסָא וְלֹא הי' צָרִיךְ לוֹמַר אֵין כּוֹתְשִׂין תו.

משא"כ לָךְ"ן א"ש אִי אָמַר אֵין עוֹשִׂין דַּיְיסָא הֵ"א בִּגְדוֹלָה לְכָךְ אָמַר טִיסָנֵי דְּוַדַּאי בְּקָטַנָּה אָסוּר דְּטוֹרַח וְאָמַר דְּיֵשׁ נָמֵי בְּהַטַּעַם אַחֵר מִשּׁוּם דְּאֵין כּוֹתְשִׂין שׁוּם כְּתִישָׁה בְּקָטַנָּה וְהַיְינוּ בְּעַבְדִי כו' מ"ש רַשִׁ"י ד"ה תַּרְתֵּי טִיסָנֵי הָא חֶלְקָא וְדַיְיסָא הַיְינוּ א' לב' וְהִשְׁמִיט טָרָגִיס א' לג' כו' עַיֵּין בְּמוֹעֵד קָטָן י"ג ב': ע"ב גְּמָרָא הָא לַן וְהָא לְהוּ ג' פֵּירוּשִׁים יֵשׁ פירש"י וּפֵירוּשׁ הרמז"ל בפ"ג מי"ט הי"ג דבא"י טוֹבָה וְאֵין מְפִיגִין אָסוּר בְּקָטַנָּה ול"ד לְמֻלַּח דְּכָל קְדֵרוֹת צְרִיכִין מֻלַּח וא"א בלא"ה.

וְשֶׁל בְּבֶלָא מֵפִיג טַעְמוֹ שָׁרֵי בְּקָטַנָּה לֹא בִּגְדוֹלָה דְּדָמֵי לְעוֹבְדִין דְּחוֹל עלח"מ שָׁם. וְהָרָאָבָ"ד פי' לא"י קָטַנָּה לָאו שִׁינּוּי הוּא יעו"ש וְטוּר כָּרֹא"שׁ וְרַשִׁ"י וְהַמְחַבֵּר בתק"ד ס"ג כר"מ זַ"ל יעו"ש וְהִשְׁמִיטוּ הָא דְּעָבְדִי אע"ג דְּרַב פַּפִּי מַסִּיק בְּהֶדְיָא דְּשָׁכִיחִי עָבְדִי י"ל דְּבִדְרַבָּנָן פָּסַק לְקֻלָּא כְּתֵירוּצָא קַמָּא דְּדַיְיק טוּבָא וְהָרִי"ף הֵבִיא הָא לָן וְרַב פַּפִּי נָמֵי י"ל דְּפֵירוּשׁ כר"מ הָא לָן (וְרַב פַּפִּי נָמֵי) יעו"ש ועכ"מ דִּפְרִיצוּתָא דַּוְקָא הָא סְתָם עָבְדִי לֹא.

ומש"ה הִשְׁמִיט הרמז"ל זֶה מִשְׁנָה הַבּוֹרֵר קְטָנִיּוֹת כו' בש"א בּוֹרֵר אוֹכֶל וְאוֹכֵל וּבַה"א בּוֹרֵר כְּדַרְכּוֹ בְּחֵיקוֹ כו'. הַךְ מַתְנִיתַן צְרִיכָא עִיּוּנָא וְדִקְדּוּקָא רַבָּא ובעו"ה אֵין הַזְּמַן מַסְפִּיק אָמַרְתִּי אֲקַצֵּר הִנֵּה בְּשַׁבָּת בּוֹרֵר אַב מְלָאכָה עפ"י תְּנָאִים כְּמוֹ שֶׁאַגִּיד.

בּוֹרֵר בְּיָד לְהַנִּיחַ לִבּוֹ בְּיוֹם לִסְעוּדָה אוּחְרָא חַיָּיב חַטָּאת וְאִם לֶאֱכֹל א"צ מְיָד בּוֹרֵר בַּיָּד וְנוֹתֵן לְתוֹךְ פִּיו דְּמֻוָּתָר בְּשַׁבָּת דְּאֵין זֶה בּוֹרֵר כְּלָל רַק מַנִּיחַ לְפִיו לֶאֱכֹל אֶלָּא אֲפִילּוּ מַנִּיחַ הַרְבֵּה לֶאֱכֹל בְּאוֹתוֹ סְעוּדָה מֻוָּתָר אֲבָל פְּסוֹלֶת לִבְרוֹר אֲפִילּוּ לֶאֱכֹל מְיָד חַיָּיב חַטָּאת כ"כ הרמז"ל פ"ח מִשַּׁבָּת וְהוֹכִיחַ זֶה מִירוּשַׁלְמִי בּוֹרֵר תּוּרְמָסִין מִפְּסוֹלֶת בְּיָד חַיָּיב שֶׁהַפְּסוֹלֶת מְמַתֵּק הַתּוּרְמָסִין וַהֲוָה הַתֻּרְמָסִין פְּסוֹלֶת וע"כ בּוֹרֵר לֶאֱכֹל מְיָד דְּאִי לְאַחַר זְמַן אֲפִילּוּ אוֹכֶל מִפְּסוֹלֶת חַיָּיב יעו"ש וכ"כ הַמְחַבֵּר בשי"ט יעו"ש וּבְקָטָן וְתַמְחוּי אֲפִילּוּ מַנִּיחַ לְאַחַר זְמַן פָּטוּר אֲבָל אָסוּר וּבְנָפָה וּכְבָרָה חַיָּיב חַטָּאת וְהַשְׁתָּא בי"ט פְּלִיגִי לב"ש בְּרִירָה בי"ט אָסוּר כְּמוֹ בְּשַׁבָּת (עַיֵּין יְרוּשַׁלְמִי בִּשְׁמַעְתִּין כְּמוֹ קְצִירָה לָמֶ"ד מ"ה ה"ה בְּרִירָה) לְכָךְ צָרִיךְ בּוֹרֵר אוֹכֶל דַּוְקָא וְאוֹכֵל לְאַלְתַּר דְּזֶה בְּשַׁבָּת נָמֵי שָׁרֵי אֲבָל לִבְרוֹר פְּסוֹלֶת אֲפִילּוּ לְאַלְתַּר חַיָּיב בְּשַׁבָּת.

ה"ה בי"ט אָסוּר וב"ה מַתִּירִין בּוֹרֵר כְּדַרְכּוֹ דְּסוֹבֵר בּוֹרֵר מֻוָּתָר בי"ט כְּמוֹ בְּיוֹשׁוּל וַאֲפִיָּה וַאֲפִילּוּ פְּסוֹלֶת מֵאוֹכֶל שָׁרֵי וּבְחֵיקוֹ וּבְקִינּוּן הַיְינוּ לְהַנִּיחַ הַפְּסוֹלֶת בְּחֵיקוֹ. אוֹ בְּקִנּוֹן וְתַמְחוּי וְלֹא בְּנָפָה וּכְבָרָה דְּדָמֵי לְעוֹבְדִין דְּחוֹל כפירש"י ז"ל י"ב ב' ד"ה אֲבָל לֹא בְּטַבְלָא דְּמַתִּיר דַּעֲבִיד לְצוֹרֶךְ מָחָר הָא לא"ה שָׁרֵי בְּרִירָה וְדַעַת הָרַשְׁבָּ"א ז"ל הֶבְיאוּ המ"מ פ"ג מי"ט והב"י בסי' תק"י דִּבְרִירָה בי"ט אָסוּר ומש"ה בַּטַבְלָא אָסוּר וּבְקִנּוֹן מֻוָּתָר דִּבְשַׁבָּת פָּטוּר אֲבָל אָסוּר הָא בַּיָּד לַזְּמַן אַחֵר לִסְעֻדַּת עַרְבִית דִּבְשַׁבָּת חַיָּיב חַטָּאת.

בי"ט אָסוּר. וב"ה מַתִּירִין הַיְינוּ לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר וּפְלִיג אב"ש דלב"ש אוֹכֶל דַּוְקָא בּוֹרֵר לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר הָא פְּסוֹלֶת לֹא.

ולב"ה בּוֹרֵר כְּדַרְכּוֹ פְּסוֹלֶת מֵאוֹכֶל וּבְתַנַאי לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר וְאֶפְשָׁר דְּסוֹבֵר הָרַשְׁבָּ"א דִּפְסוֹלֶת מֵאוֹכֶל לְאַלְתַּר לָאו בּוֹרֵר הוּא וְתוּרְמָסִין אָתְיָא כב"ש שׁוּב רָאִיתִי שֶׁזֶּה לֵיתָא דִּבְשַׁבָּת ע"ד מְבֹרָאָר חִזְקִנְ' אָמַר הַבּוֹרֵר תּוּרְמָסִין חַיָּיב וע"כ פָּסַק כַּהֲלָכָה כב"ה וי"ל לְרַשְׁבָּ"א חַיָּיב מַכּוֹת מַרְדּוּת מִדְּרַבָּנָן פְּסוֹלֶת מֵאוֹכֶל לֶאֱכֹל לְאַלְתַּר וּמָצִינוּ כ"פ חַיָּיב (פְּסָחִים מ"א חַיָּיב מַכּוֹת מַרְדּוּת) וְכֵיוָן דִּבְשַׁבָּת פָּטוּר אֲבָל אָסוּר בי"ט שָׁרֵי וּבְרֹאשׁ"ש שַׁבָּת ע"ד חַיָּיב חַטָּאת וּבַטּוּר שי"ט פְּסוֹלֶת מִתּוֹךְ אוֹכֶל שָׁרֵי בְּשַׁבָּת.

אִם טוֹרֵחַ אוֹכֶל מְרֻבֶּה וּמֵבִיא הָא דְּתוֹרְמָסִין וצ"ל שֶׁיֵּשׁ לוֹ פֵּירוּשׁ אַחֵר בְּתוֹרְמָסִין עב"י שָׁם. ובש"ע שי"ט כָּתַב פְּסוֹלֶת מֵאוֹכֶל חַיָּיב וְאֶפְשָׁר מִדְּרַבָּנָן וְאֵין זֶה נָכוֹן וְהַדְּבָרִים אֲרֻכִּים אוּלַי אֶזְכֶּה לְבָאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר: גְּמָרָא מִי אִיכָּא מַאן דְּשָׁרֵי כו'.

ה"ג רַשׁ"י וְתוֹסָ' כָּאן. ולפ"ז פְּסוֹלֶת מְרֻבֶּה בָּטֵל אוֹכֶל וְאָסוּר לְטַלְטֵל.

וכ"פ הָרֹאשׁ"ש וְטוּר אֲבָל הָרִי"ף ור"מ וּמְחַבֵּר בתק' גּוֹרְסִין פְּשִׁיטָא מִי אִיכָּא מַאן דְּשָׁרֵי מִי אִיכָּא דְּטָעֵי לְמִשְׁרֵי לִיטּוֹל פְּסוֹלֶת וּמְשַׁנֵּי כו'. ולפ"ז בֵּין אוֹכֶל מְרֻבֶּה בְּכַמּוּת אוֹ פְּסוֹלֶת מְרֻבֶּה בְּכַמּוּת אִם טְרָחַת שְׁנֵיהֶם שָׁוִין הוֹלְכִין אַחַר הַכַּמּוּת וְאִם א' נִפְיָשׁ בְּטָרְחָא הוֹלְכִין אַחַר הַנִּפְיָשׁ בְּטָרְחָא וּבוֹרְרִין הַקַּל בְּטָרְחָא אֲפִילּוּ נִפְיָשׁ בְּשָׁעוֹרִי': בַּתּוֹסֶפֶת בד"ה הַבּוֹרֵר קְטָנִיּוֹת כו' וְלָאו הַיְינוּ בְּרִירָה וְתֵימָא כו' נִרְאֶה מִתּוֹסָ' סוֹבְרִים טַעְמָא דב"ש הוּא דְּאוֹכֶל

מְפֹרָשׁ לָאו בּוֹרֵר הוּא וְאוֹכֶל ל"ד לְאַלְתַּר אֶלָּא אֲפִילּוּ לְהַנִּיחַ לִבּוֹ בְּיוֹם שָׁרֵי כה"ג וּבַהֶ"א בּוֹרֵר כְּדַרְכּוֹ פְּסוֹלֶת (אֲבָל לְפִי מ"ש בַּמִּשְׁנָה י"ל הַטַּעַם דְּאוֹכֵל לְאַלְתַּר) וְהִקְשׁוּ אֵיךְ קָאָמַר פְּסוֹלֶת מְרֻבֶּה ד"ה בּוֹרֵר אוֹכֶל וְהָא נַהֲפוֹךְ הוּא לב"ש בּוֹרֵר פְּסוֹלֶת כה"ג וְזֶה קֻוּשְׁיוֹת הַתּוֹסָ' בְּשַׁבָּת ע"ד א' אֲבָל מָהַרְשָׁ"א ז"ל פִּי' דְּקַשְׁיָא לְהוּ דַּהֲוָה לְהַקְשׁוֹת אַף לב"ה אֵיךְ אָמַר פְּסוֹלֶת מְרֻבֶּה ד"ה בּוֹרֵר אוֹכֶל הָא לב"ה שָׁרֵי כְּדַרְכּוֹ פְּסוֹלֶת וכ"ש בְּפְסוֹלֶת מְרֻבֶּה יְבֹרוֹר הַפְּסוֹלֶת דַּהֲוָה שָׁלֹא כְּדַרְכּוֹ.

וְלֹא הִ' פְּנַאי כָּעֵת לְעַיֵּן בְּמָהַרְשָׁ"א ז"ל כָּרָאוּי וְאַיְ"ה יְבֹרַאר: מִשְׁנָה ב"ש אוֹמְרִים אֵין מְשַׁלְחִין מָנוֹת כו' אֲבָל לֹא תְּבוּאָה הפר"ח בסי' תרצ"א בְּפוּרִים מָנוֹת כָּתַב דְּאַף שֶׁאֵין מְבֻוָּשָׁל והמ"א בְּשֵׁם מַהֲרִי"ל בָּשָׂר מְבֻוָּשָׁל וּמִכָּאן מֻרְשֶׁ"י מַשְׁמַע קְצָת כפר"ח אֲבָל בָּרָ"ן מַשְׁמַע כְּמָהֲרִי"ל מָנוֹת מְבֻוָּשָׁלִין וכ"כ הַטּוּר בתקי"ו מְשַׁלְחִין בֵּין מָנוֹת מְבֻוָּשָׁלִין כו' הַיְינוּ בֵּין כְּדִבְרֵי ב"ש וְאַף כְּדִבְרֵי ב"ה וּמָנוֹת הוּא בְּשׁוֹרֶשׁ מָנָה בְּקוּנְקוּרְדָנְטִיוּשׁ יעו"ש לְשׁוֹן הַזְּמָנָה.

וּתְבוּאָה אֲסוּרָה דא"א לִטְחֹן בי"ט. וְאַף דְּצוֹרֶךְ חוֹל שָׁרֵי בי"ט.

כְּמוֹ תְּפִילִין כְּדִמְסִיק לְקַמָּן כָּתַב הר"מ ז"ל בְּמִשְׁנָה דִּלְקַמָּן דִּתְפִילִין נָאוֹתָן בְּחוֹל בְּלִי מַעֲשֶׂה משא"כ תְּבוּאָה צָרִיךְ מַעֲשֶׂה ג"כ טְחִינָה בְּחוֹל שֶׁאֲסוּרָה בי"ט יעו"ש. ועמ"ש בַּמִּשְׁנָה לְקַמָּן.

ועתוי"ט הִקְשָׁה תְּבוּאָה טְחִינָה אָסוּר שֶׁאֵין מַפִּיג טַעְמוֹ א"כ לִשְׁתְּרֵי בְּהַטָּיָ' יעו"ש וא"י דְּנַדַּאי ע"י שִׁינּוּי שָׁרֵי בַּמַּכְתֶּשֶׁת קְטַנָּה כְּדִמְסִיק לְעֵיל אֲפִילּוּ לִכְתּוֹשׁ כְּקֶמַח וּבְגְדוֹלָה אָסוּר מִשּׁוּם עוֹבְדִין דְּחוֹל.

וְאִי דְּקַשְׁיָא לִי' הַטָּיָ' שִׁינּוּי מוּעָט לִשְׁתְּרֵי אֶפְשָׁר אה"נ בִּגְדוֹלָה ע"י הטי' שָׁרֵי וּמְמֻלַּח בלא"ה אֵין ראי' דְּכָל הַקְּדֵרוֹת צְרִיכוֹת מֶלַח וּכְלֹא אֶפְשָׁר דָּמֵי כמ"ש הלח"מ פ"ג מי"ט יעו"ש. ומ"ש דְּמַתִּיר בִּתְבוּאָה עט"ז תקי"ו הַיְינוּ מִסְתָּם הוֹאִיל וּרְאוּיוֹת לַלּוּדְיוֹת אֲבָל אִם צָרִיךְ לוֹ בֶּאֱמֶת אַף לת"ק שָׁרֵי וְלָנוּ אֵין רה"ר יעו"ש.

מ"ש דַּוְקָא דֶּרֶךְ רה"ר אָסוּר לֹא הֲבִינוֹתִי מָנָא לִי' זֶה דְּכָל הַפּוֹסְקִים הֵבִיאוּ זֶה וּלְדִידַן לֵית לָן רה"ר אַפְּ"ה אֵין מְשַׁלְחִין אַלְמָא בְּכַרְמְלִית נָמֵי אָסוּר ומ"ש אִם צוֹרֶךְ לוֹ מֻוָּתָּר דְּבִסְתָמָא אָזְלִינַן בָּתַר רֻבָּא וְעַיֵּן מ"מ פֶּ"ה מי"ט ה"ו ובס' חֶמֶד מֹשֶׁה וּבְפִרְיֵי אַיְ"ה יְבֹרַאר זֶה: תָּנֵי רַב יְחִיאֵל.

וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂנּוּ בְּשׁוּרָה ג' בְּנֵי אָדָם הַיְינוּ כֵּוָן נוֹשְׁאִין כֵּן מְבֹרָאָר בָּרָ"ן וְטוּר וּמְחַבֵּר תקי"ו ובר"מ פֶּ"ה מי"ט ה"ו. אֲבָל לְפִי הַטַּעַם שֶׁל רַבֵּינוּ אֶפְרַיִם שֶׁהֵבִיא הָרָ"ן זַ"ל שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ א' מוֹכֵר וְלוֹקֵחַ וְסַרְסוּר א"כ אַף א' נוֹשֵׂא וּשְׁנַיִם עִמּוֹ בְּלִי מַתָּנוֹת אָסוּר וְהַפּוֹסְקִים הִשְׁמִיטוּ טַעַם ר"א וְדַוְקָא כְּשֶׁשִּׁלְשָׁתָן נוֹשְׂאִים אָסוּר דְּאָוְושָׁא מִלְּתָא: תַּנְיָא ר"ש מַתִּיר חִטִּים כו' שְׁעוֹרִים לִפְנֵי בְּהֶמְתּוֹ כו' עַיֵּן רא"ש מ"ש דְּבַבְלִי פְּלִיג אַיְרוּשַׁלְמִי וצ"ע.

וּכְבָר עָמַד בָּזֶה הַמְפָרֵשׁ בִּירוּשַׁלְמִי דְּשַׁמַּעְתִּין דר"ש מַתִּיר בְּמַאֲכַל אָדָם וּבְהֶמָה יעו"ש ועמ"א תקי"ו וּמִתְבָּאֵר מִדְּבָרָיו חִטִּים וְכַדּוֹמֶה כָּל שֶׁיֵּשׁ לַחֲבֵרוֹ סוּס וְהוּא רְשׁוּת א' בָּעִיר מֻקָּף חוֹמָה רַשַּׁאי לִשְׁלֹחַ לוֹ שֶׁיֹּאמְרוּ לְצוֹרֶךְ סוּס הוּא אוֹ בֶּאֱמֶת אִם צָרִיךְ לְסוּס עַיֵּן

מְפָרֵשׁ פּוֹל גְּדִיּוֹת חֻלִּין ס"ה א' גְּדִיאַן אֶפְשָׁר נְדִיאָן וְרַשׁ"י פי' בע"א: מַשְׁמַע מִירוּשַׁלְמִי שָׁם דְּאָמַר עַל דַּעְתֵּי' דב"ש יֶרֶךְ גְּדוֹלָה מֻוּתָּר לְשָׁוְלְחָן גְּדִי קָטָן לָא.

בְּתִמְי'. עַיֵּין בְּמְפָרֵשׁ שָׁם מַשְׁמַע דלב"ש מָנוֹת הַיְינוּ שָׁאֵין מְבֻוָּשָׁלִים נָמֵי שָׁרֵי וה"ה לְעִנְיַן פּוּרִים וכמ"ש הפר"ח בתרצ"א: מִשְׁנָה מְשַׁלְּחִין כֵּלִים כו' ואעפ"י שֶׁהֵם כְּלָאַיִם וְהֵן לְצוֹרֶךְ הַמּוֹעֵד הָכִי נָוְסַחַת בַּבְלִי.

וְכָתַב בתג"א דְּמִכָּאן דְּמַנִּיחִין תְּפִילִּין בחוה"מ וְזֶה הַכְּלָל לַאֲתוּיֵי תְּפִילִּין כְּדְמַסִּיק לְקַמָּן וּלְצוֹרֶךְ הַמּוֹעֵד אחה"מ קָאֵי ולפ"ז עֶצֶרֶת אֵין מְשַׁלְּחִין תְּפִילִּין דְּכֹל שָׁאֵין לְצוֹרֶךְ חוה"מ רַק לְצוֹרֶךְ חוֹל מַמָּשׁ אָסוּר וְזוֹחֵק ועתוי"ט לפי' הב"י בא"ח ל"א דְּאָסוּר לְהַנִּיחַ תְּפִילִּין בחוה"מ צָרִיךְ לוֹמַר וְהֵן לְצוֹרֶךְ הַמּוֹעֵד הַיְינוּ שֶׁשִּׁמְחָה הִיא לוֹ בַּמּוֹעֵד וְגַם זֶה זוֹחֵק.

וְאָמְנָם בְּגֶוָסְחַת יְרוּשַׁלְמִי מְשַׁלְּחִין כֵּלִים בֵּין תְּפוּרִין וְאֵין תְּפוּרִין אעפ"י שָׁאֵין לְצוֹרֶךְ הַמּוֹעֵד וְהִשְׁמִיט שָׁם כְּלָאַיִם אִם לֹא ט"ס הוּא י"ל דְּגֵירְסַת זֹאת הַמִּשְׁנָה דבחה"מ אֵין לְהַנִּיחַ תְּפִילִּין אוֹ מִשּׁוּם עֶצֶרֶת וַעַיֵּין א"ח ל"א בְּשַׁבָּת וי"ט אָסוּר לְהַנִּיחַ תְּפִילִּין וְאַפִּ"ה לק"מ מִסַּנְדָּל דַּחֲמִיר טְפֵי עתוי"ט וי"ל תְּבוּאָה אַמַּאי לֹא מְשַׁלְּחִין בי"ט שֶׁהֵם לְצוֹרֶךְ חה"מ וכ"ת כֵּיוָן דְּצָרִיךְ עֲשָׂיָה טְחִינָה יֹאמְרוּ דְּטוֹחֵן בי"ט תְּפִילִּין נָמֵי אָסוּר לְהַנִּיחָן בי"ט וְאַפִּ"ה מְשַׁלְּחִין לְצוֹרֶךְ חוֹל אוֹ חוֹל הַמּוֹעֵד א"כ חִטִּים נָמֵי דְּמֻוָּתָּר לִטְחוֹן בחוה"מ כַּמְבֹואָר בתקל"ב וְצָרִיךְ לְחַלֵּק בֵּיניֵהֶם וּלְרַשְׁבָּ"א דְּסוֹבֵר טְחִינָה בי"ט אִיסּוּר תּוֹרָה.

י"ל תְּפִילִּין רַק אִיסּוּר דְּרַבָּנָן וכ"ז אֵינוֹ שׁוֶה לִי. חֲדָא דְּאֶפְשָׁר תְּפִילִּין נָמֵי מ"ה אָסוּר בְּשַׁבָּת וי"ט לְהַמְחַבֵּר בא"ח ל"א וְעוֹד טְחִינָה לְדִידַן נַמִּי אִיסּוּר דְּרַבָּנָן הוּא כַּמְבֹואָר בתצ"ה: כְּלָאַיִם בִּגְמָרָא מוֹקֵי לָהּ בְּקַשִּׁין וּבוֹאַר שָׁם וּמִיהוּ בִּזְמַן דְּאִיכָּא תְּכֵלֶת דְּדָחֵי צִיצִית לְכִלְאַיִם וְנֶאֱמַר כְּסוּת יוֹם בַּלַּיְלָה פָּטוּר מִצִּיצִית וְלָא דָּחוּ לָהּ עֲשֵׂה לְלָאו בַּלַּיְלָה.

(עַיֵּין מָנָחוֹת מ"ו סָדִין בְּצִיצִית וּבְרֹאשׁ"ש שָׁם יעו"ש א"כ מֻוָּתָּר לִשְׁלֹחַ בֶּגֶד צִיצִית בְּלֵיל י"ט לְצוֹרֶךְ י"ט בְּשַׁחֲרִית ול"ד לְסַנְדָּל הַמְסֻמָּר אַף לפירש"י לְקַמָּן דבי"ט אָסוּר לְגַמְרֵי משא"כ זֶה רָאוּי לְמָחָר. אֶלָּא דְּזוֹחֵק לוֹ לְהַעֲמִיד הַמִּשְׁנָה בְּכָךְ ומש"ה מַעֲמִיד בְּקַשִּׁין:זְמַן שְׁמַיָּא אַנְהִירִינְין לְעַיְינִין דְּבְשַׁבָּת ויו"ט אָסוּר לִלְבּוֹשׁ בֶּגֶד כִּלְאַיִם עִם צִיצִית דמ"ט בְּחוֹל מֻוָּתָּר כֵּיוָן דְּרוֹצֶה לִילֵךְ בְּטַלִּית זֶה וְצָרִיךְ צִיצִית עֲשֵׂה דּוֹחֶה לל"ת משא"כ בְּשַׁבָּת ויו"ט מ"ה לֵיכָּא עֲשֵׂה כְּלָל דְּאֵין יָכוֹל לִקְשׁוֹר וְשָׁרֵי מ"ה לִלְבּוֹשׁ בְּלֹא צִיצִית תּוּ אָסוּר בְּכִלְאַיִם דְּלֵיכָּא עֲשֵׂה וּמְנָא אָמִינָא לַהּ מֵהָא דא"ח י"ג בְּשַׁבָּת הַיּוֹשֵׁב בבה"כ יָכוֹל לִלְבּוֹשׁ טַלִּית בְּלֹא צִיצִית וְהוּא מֵהַמָּרְדְּכִי דְּלָא אָסְרָה תּוֹרָה לִלְבּוֹשׁ בְּלֹא צִיצִית אֶלָּא שֶׁהִצְרִיכָה צִיצִית וּבְשַׁבָּת א"א וְרַק מִדְּרַבָּנָן אָסוּר יעו"ש תּוּ לָא דָּחֵי וכ"ת שֶׁיֵּשׁ חִילּוּק בֵּין שַׁבָּת לי"ט דְּמִתּוֹךְ שֶׁהֻתְּרָה בְּצוֹרֶךְ קָצַת לְהִתְנָאוֹת בְּבֶגֶד יָפֶה (כְּמוֹ כָּל צוֹרֶךְ קָצַת עוֹנֶג י"ט דַּאֲגַת מָמוֹן וְכַדּוֹמֶה) וְכֵיוָן שֶׁכֵּן רַשַּׁאי לִקְשׁוֹר צִיצִית בי"ט.

הָא בְּזֹרְכָא קְשׁוּרָה מִמְּלָאכוֹת אֵין מְיֻחָדוֹת לַאֲכִילָה. וְעוֹד מִתּוֹךְ דַּוְקָא בְּהוֹצָאָה וְהַבְעָרָה לָא בְּאִינָךְ וּכְבָר הֶאֱרַכְנוּ בָּזֶה במ"א (עמ"ש בַּפְּתִיחָה) וְזֶהוּ מַה שֶּׁרָצִינוּ לְבָאֵר: גְּמָרָא כִּלְאַיִם לְמַאי חָזֵי וכ"ת לְמִימַךְ כו' רַשְׁ"י פֵּירוּשׁ לִכְפּוֹל אוֹ לְקַפּוֹל כמ"ש הָרַ"ן זַ"ל וְיֵרָאֶה מִיַּמְךָ הוּא מִשּׁוּרֶשׁ וְאִם מָךְ הוּא וְעָנִי שָׁפֵל וז"ש לְמִימַךְ תּוּתֵי' שֶׁהִשְׁפִּיל הַבֶּגֶד וְלָתֵת ע"ג הַקַּרְקַע וְיוֹשְׁבִין עֲלֵיהֶם כִּי כֵן הִי' יְשִׁיבָתָם וּפָרִיךְ וְהָא אָסוּר וּמַסִּיק בְּקַשִּׁין וכמ"ש הַתּוֹסָ'

דִּבְקָשִׁין בְּלֹא שְׁזוּרִין שָׁרֵי אַף בְּהַעֲלָאָה דִּבְרִכִּים רַק אִיסּוּר דְּרַבָּנָן בְּקָשִׁים לֹא גָּזְרוּ וּבִשְׁזוּרִים לְהַצִּיעַ תַּחְתָּיו שָׁרֵי דְּלֹא שַׁיָּיךְ נִימָא אוֹ כֵּיוָן דְּהָתָם דְּרַבָּנָן לֹא גָּזְרוּ בְּקָשִׁים.

אֲבָל בְּהַעֲלָאָה אָסוּר בְּקָשִׁים בִּשְׁזוּרִים מִדְּרַבָּנָן. אַף שֶׁאֵין בָּהֶם הֲנָאָה בְּחִימּוּם דְּלָא חָזֵי לְחִימּוּם מ"מ אָסוּר כָּל שֶׁמַּעֲלֶה עָלָיו דֶּרֶךְ הַעֲלָאָה לְהָגִין מִפְּנֵי הַחַמָּה אוֹ גְּשָׁמִים וְכִדְבָעֵינַן לְמֵימַר לְקַמָּן אַיָּ"ה בְּסָמוּךְ וְיֵרָאֶה פָּשׁוּט דְּאָסוּר לִיקַּח בֵּיצָה חַמָּה בְּבֶגֶד כִּלְאַיִם הַמְּוַכָּר בַּיּוֹ"ד ש"א סְעִיף י"ב ה"ה בְּקָשִׁים אָסוּר לִיקַּח בָּהֶם בֵּיצָה חַמָּה וְאֶפְשָׁר אַף בְּכִלְאַיִם דְּרַבָּנָן כָּל שֶׁבְּשָׁרוֹ נוֹגֵעַ בָּהֶן עי"ד ש"א סְעִיף א': וְיִלּוֹן טָמֵא.

מִפְּנֵי שֶׁהַשַּׁמָּשׁ מִתְחַמֵּם כְּנֶגְדּוֹ. ופירש"י ה"ה שֶׁאָסוּר לַעֲשׂוֹת מִכְּלְאַיִם וּמֻכְרָח הוּא דאל"כ לָא פָּרִיךְ לְמַאי חָזֵי הָא רָאוּי לְוִילּוֹן וּכְבָר תָּמַהּ מָהַרְשָׁ"א ז"ל עַל הב"י בי"ד ש"א וְהַשָּׁ"ךְ שָׁם אוֹת י"א יעו"ש וּבֶאֱמֶת לֹא זָכִיתִי כָּעֵת לְהָבִין דִּבְרֵי הב"י וְכִדְכָתַיבְנָא דְּמוּכָח מֵהַגְּמָרָא.

וֶהָוֵי יוֹדֵעַ דְּכִלְאַיִם אָסְרָה תּוֹרָה בְּהַעֲלָאָה יהי' לַהֲנָאַת חִימּוּם אוֹ מְנִיעַת הַקּוֹר אוֹ לְהַצִּיל מֵהַגְּשָׁמִים כָּל דֶּרֶךְ הַעֲלָאָה אָסוּר. אֲבָל כְּשֶׁאֵין מַעֲלֶה עָלָיו כְּמוֹ אֹהֶל כִּלְאַיִם שָׁרֵי דְּכִלְאַיִם אֵין אֲסוּרִין בַּהֲנָאָה רַק דֶּרֶךְ הַעֲלָאָה בְּנֶהֱנֶה הָא הַעֲלָאָה בְּלֹא הֲנָאָה שָׁרֵי וילו"ן רַךְ אָסוּר וְקָשֶׁה שָׁרֵי וַאֲפִילּוּ מֵגֵן מִגְּשָׁמִים וְכַדּוֹמֶה כָּל שֶׁאֵין בְּהַעֲלָאָה שָׁרֵי וְזֶה מְבֹאָר בְּסָעִיף א' שָׁם וַאֲפִילּוּ עַל גִּיגִית לְהַעֲמִיד הַחֹם שָׁרֵי כמ"ש הָרַב בהג"ה שָׁם.

וְיֵשׁ לְרָאוֹת מ"ש הַשָּׁ"ךְ שָׁם אוֹת דְּוִילּוֹן אעפ"י שֶׁמֵּגֵן מִגְּשָׁמִים שָׁרֵי וְהֵבִיא מִמָּרְחָק לַחְמוֹ ב"ח ויש"ש וּמְבֹאָר בְּסָעִיף א' מֻתָּר לַעֲשׂוֹת אֹהֶל מִכְּלְאַיִם כו'. וְלָזֶה יֵשׁ לָנוּ לוֹמַר דְּאַשְׁמְעִינַן דַּאֲפִילּוּ דְּיֵשׁ לָחוּשׁ שֶׁהַשַּׁמָּשׁ יִפָּרֵס עָלָיו הַוילו"ן דֶּרֶךְ הַעֲלָאָה לְהָגֵן מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים וְכָל דֶּרֶךְ הַעֲלָאָה אָסוּר אֲפִילּוּ רַק לְהָגֵן מִגְּשָׁמִים שֶׁנֶּהֱנֶה עכ"פ אֲפִילּוּ אֵין רָאוּי לְחִימּוּם קמ"ל דְּלָא חָיְישִׁינַן לְהָכִי הוֹאִיל וְקָשֶׁה א"א לִהְיוֹת נִכְפָּף עַל הַשָּׁמָשׁ.

וְעַיֵּן פ"י בר"מ מה' כִּלְאַיִם. ולפ"ז בְּקָשִׁים אִם הֵם שְׁזוּרִים דַּי.

שְׁאִיסּוּר תּוֹרָה אֲפִילּוּ קָשִׁים אָסוּר בְּהַעֲלָאָה מ"ה אִם הוּא לְהָגֵן מִגְּשָׁמִים (אֲבָל בְּלֹא הֲנָאָה כְּלָל. כְּמוֹ [אֹהֶל] מֻתָּר עַיֵּן שָׁם) וְאִם הוּא בְּלֹא שְׁזוּרִים לֹא גָּזְרוּ כְּלָל בְּקָשִׁים אֲפִילּוּ הַעֲלָאָה בְּנֶהֱנֶה ומ"מ לוֹקֵחַ בֵּיצָה חַמָּה שֶׁבְּשָׁרוֹ נוֹגֵעַ בּוֹ בְּקָשִׁים אָסוּר וּמַה שֶּׁנּוֹהֲגִין לַעֲשׂוֹת אֹהֶל עַל הָעֶגְלָה שֶׁקּוֹרִין בְּוִיד מִכְּלְאַיִם יִרְאֶה דְּיֵשׁ לְיָזֵהֵר שֶׁלֹּא יְהֵא נוֹגֵעַ בָּהֶן עש"ך שָׁם וְאֵין נִזְהָרִין בָּזֶה אִם הוּא כָּמוֹךְ שֶׁשּׁוֹכֵב עַל הָרֹאשׁ דַּהֲוָה הַעֲלָאָה מִגְּשָׁמִים וְיֵשׁ אִיסּוּר: דַּף ט"ו ע"א גמ'.

פִּסְקָא זֶה הַכְּלָל כָּל שֶׁנֶּאוֹתִים בי"ט כו' רַב שֵׁשֶׁת שָׁרֵי לְשַׁדּוֹרֵי תְּפִילִּין כו'. רַשְׁ"י וְתוֹסָפוֹת פי' דְּסַנְדָּל הַמְסֻמָּר אָסוּר וּתְפִילִּין אֵין אִיסּוּר לְהַנִּיחָם וְהַמְחַבֵּר בסי' ל"א פָּסַק דְּאָסוּר לְהַנִּיחַ תְּפִילִּין בְּשַׁבָּת ויו"ט ע"כ צ"ל סַנְדָּל הַמְסֻמָּר חֲמִיר טְפֵי וְעַיֵּן הג"א כָּאן.

וּבְמַהֲרַ"ם מִלּוּבְלִין וצ"ע שָׁם. וְעַיֵּן פֶּרֶק בָּמָה אִשָּׁה יָצְאָה ובתוי"ט מֵעְנַיִן תְּפִילִּין וְאֵין לְהַאֲרִיךְ עמ"א שי"ח י"א וְעַיֵּן בְּחִדּוּשֵׁינוּ שַׁבָּת.

ד"ה דִּלְמָא: בְּתוֹסָפוֹת ד"ה אֶלָּא בְּקָשִׁין כו' הוֹאִיל וְאִשְׁתְּרִי כִּלְאַיִם כו' עַיֵּן בְּרָ"ן רַשְׁ"י בְּיוֹמָא פי' בַּגְּדִי כְּהֶנָּה קָשִׁים שָׁרֵי לְגַמְרֵי אֲפִילּוּ בְּהַעֲלָאָה וְהֵם שְׁזוּרִים. א"כ קַשְׁיָא הַךְ דְּעִירּוּכִין כו' ותי' בְּשֵׁם בַּעַל הַמָּאוֹר דִּבְכֹהֵן גָּדוֹל הי' בְּגָדִים כִּלְאַיִם רַכִּים (כְּמוֹ חֹוּשֶׁן אֵפוֹד

כו') וְאִשְׁתְּרִי כִּלְאַיִם וּפְרִחֵי כְּהַנָּה כֹּהֲנִים הֲדְיוֹטִים וְלֵית כִּלְאַיִם רַק אַבְנֵט וְהָיָה קָשֶׁה לְחַזֵּק הַמְּתְנַיִם וְלֵית כִּלְאַיִם אֲפִילּוּ בְּהַעֲלָאָה שָׁרֵי וּמָהַרְשָׁ"א ז"ל [הקשה] דעכ"פ סוֹתֵר רַשְׁ"י לְמ"ש כָּאן בְּהֶוְצֵעָה רַק מֵוֹתָר וּלְזֶה יֵשׁ לוֹמַר דְּנַדַּאי שְׁזוּרִים כָּל שֶׁהוּא לַהֲנָאַת הַגּוּף אָסוּר אֲפִילּוּ בְּקָשִׁים רַק הֵיכִי דְּלֵיכָּא הֲנָאַת הַגּוּף דְּהַיְינוּ מִפְּנֵי הַגְּשָׁמִים וְכַדּוֹמֶה אָסוּר אֲפִילּוּ בְּקָשִׁים כָּל שֶׁהֵן שְׁזוּרִים.

וְהָתָם בְּיוֹמָא דְּמְקַפְּלִין תַּחְתֵּיהֶן כְּשֶׁשִׁימֵּשׁ מַעֲשֶׂה עֵץ שִׁימֵּשׁ שֶׁאֵין בּוֹ הֲנָאָה שֶׁל כְּלוּם כה"ג אֲפִילּוּ לִלְבּוֹשׁ שָׂרֵי. וְהָא דְּאָמַר אֲבָל מַצִּיעַ תַּחְתֶּיהָ הַיְינוּ אֲפִילּוּ נָהֶנֶה מֵהֶם שֶׁהֵם רַכִּים וּמֵגִּין עַל הַגּוּף וְכַדּוֹמֶה.

אַפִּ"ה כָּל שֶׁאֵין דֶּרֶךְ הֲעָלָאָה שָׁרֵי וּכְדַאֲמָרָן וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: סְלִיק פִּרְקָא קַמָּא דְּבֵיצָה. יוֹם ה' ה' תַּמּוּז התקל"ז) פֶּה לְבוֹב מַסַ"ל ה' יְזַכֵּינִי לְסַיֵּים הַמַּסֶּכְתָּא וּלְהַתְחִיל אֲחֵרוֹת וְלִגְמוֹר וְלִרְאוֹת בָּנִים וּבְנֵי בָּנִים עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּמִצְוֹת ה' אָמֵן: בֵּיצָה פֶּרֶק שֵׁנִי בַּמִּשְׁנָה יוֹם טוֹב שֶׁחָל ע"ש לֹא יְבַשֵּׁל כו' וְעוֹשֶׂה תַּבְשִׁיל עֲהֶרְאוּ יֹאמַר יוֹם טוֹב בע"ש עוֹשֶׂה עֵירוּב תַּבְשִׁילִין וְאִם לֹא עָשָׂה לֹא יְבַשֵּׁל וּבֵין אִם יהי' הַפֵּירוּשׁ שֶׁהָאִיסּוּר הוּא מִדְּרַבָּנָן כְּדֵי שְׁיִּבָּרֵר מָנָה יָפָה אוֹ שְׁיִּלְמֹד ק"ו.

הי' רָאוּי לוֹמַר כֵּן. אֲבָל אִם הָאִיסּוּר דְּהוֹאִיל לָא שָׁרִינַן מִדְּרַבָּנָן שַׁפִּיר אֲתָא דְּאִי הֲוָה תְּנַן עוֹשֶׂה תַּבְשִׁיל וְאִם לָאו לֹא יְבַשֵּׁל ה"א דְּעִיקַּר אִיסּוּרִי' הוּא דְּקָתָנֵי עֵירוּב תַּבְשִׁילִין שְׁיִּבָּרֵר אוֹ שֶׁיִּלְמֹד ק"ו.

ומש"ה אִם לֹא הִנִּיחַ אָסוּר לְבַשֵּׁל שֶׁעָבַר עַל תַּקָּנַת חֲכָמִים וְזֶה אֵינוֹ אֶלָּא הָעִיקָּר הָאִיסּוּר מְשׁוּם דְּהוֹאִיל מִדְּרַבָּנָן אָסוּר לז"א לֹא יְבַשֵּׁל כו' הָאִיסּוּר פָּשׁוּט וְאַחַ"כ אָמַר וְעוֹשֶׂה וָי"ו בְּמָקוֹם אֲבָל (כְּמוֹ וה' שָׁמַיִם עָשָׂה) דְּאִם עָשָׂה ע"ת סוֹמֵךְ עָלָיו ונ"מ טוּבָא דְּאִם סָמוּךְ לַחֲשֵׁכָה שא"א לֶאֱכוֹל הַיּוֹם דל"ש הוֹאִיל אָסוּר מִן הַתּוֹרָה עמ"א תקכ"ז וְיִבָּואֵר בגמ' אַיְ"ה וי"ל לָמֶ"ד עִיקַּר הָאִיסּוּר הוּא שֶׁעָבַר עַל תַּקָּנַת חֲכָמִים שֶׁלֹּא הִנִּיחַ ע"ת.

ה"פ לֹא יְבַשֵּׁל בַּתְּחִלָּה שֶׁיְּהֵא מַתְחִיל תְּחִלָּה בי"ט אֶלָּא עוֹשֶׂה מעיו"ט תַּבְשִׁיל. וְזֶה הַתְּחָלָה שֶׁל שַׁבָּת הָא תַּבְשִׁיל ובי"ט סוֹמֵךְ וְגוֹמֵר וְרַשְׁ"י פֵּירוּשׁ בְּתְחִלַּת בִּישׁוּלוֹ עִיקָּרוֹ לְשַׁבָּת הוּא לְרַבָּה כְּנִרְאֶה מִדְּבָרָיו בַּגְּמָרָא מַאי טַעְמָא תִּקְּנוּ עֵירוּב וְשָׁם יְבֹואַר זֶה בעזה"י: וְתַבְשִׁיל זֶה נִקְרָא עֵירוּבֵי תַּבְשִׁילִין וְנֶאֱמְרוּ בּוֹ ג"כ הַרְבֵּה פי'] הרמז"ל פ"ו מי"ט ה"ב.

מֻוּשְׁאָל מֵעֵירוּבֵי חֲצֵרוֹת שֶׁשָּׁם נוֹפֵל לְשׁוֹן עֵירוּב כֻּלּוֹ הֵם רְשׁוּת אַחַת ומ"ש המ"מ עֵירוּבֵי תְּחוּמִין שֶׁנַּעֲשָׂה בְּאוֹכֶל והר"מ ז"ל כָּתַב הֵיכֵּר יעו"ש. והר"א ז"ל כָּתַב דִּמְעָרֵב סְעוּדַת י"ט וְשַׁבָּת כַּהֲדָדֵי יעו"ש.

וּמִדְּבְרֵי הָרַב בהג"ה תקכ"ג ס"א נִרְאֶה שֶׁמְּעָרֵב מַה שֶּׁבִּישֵּׁל מעיו"ט לְשַׁבָּת עִם מַה שְׁיִּבַשֵּׁל בי"ט לְשַׁבָּת. וְנִמְצָא שֶׁלֹּא הִתְחִיל הַיּוֹם בי"ט אֶלָּא מֵאֶתְמוֹל.

וְיִרְאֶה דהר"א כְּרָבָא דְּמְעָרֵב סְעוּדַת יו"ט וּסְעוּדַת שַׁבָּת יַחַד. וְיִבָּרֵר מָנָה לִשְׁנֵיהֶם וְאִם מַנִּיחַ ביו"ט גּוּפָא שַׁפִּיר דָּמֵי.

וְהָא דְּאָמַר שֶׁמָּא יִפְשַׁע הַיְינוּ לְכַתְּחִלָּה וְכִדְמַשְׁמַע לִישָׁנָא אה"נ. שׁוּב רָאִיתִי שֶׁזֶּה לִיתָא דַּהֲרֵי בפ"ו מי"ט הי"א מְעָרֵב וּמַתְנֶה לֹא הִשִּׂיג הרא' כְּלוּם וְהוּא לְקַמָּן י"ז א' מַתְנֶה.

אַלְמָא אַף לְרָבָא שָׁמָּא יִפְשַׁע אֲפִילּוּ דִּיעֲבַד אֵין מַנִּיחַ בִּסְעוּדַת שַׁחֲרִית אֶלָּא מִי"ט א' לְשַׁנִּי אֶלָּא דנ"מ להר"מ ז"ל. וּלְהָרַב בהג"ה כְּרַב אַשִּׁי דְּבָתְרָא וְרַשַּׁאי לְהַנִּיחַ ב' יָמִים קוֹדֶם י"ט.

וּלְרָבָא דַּוְוקָא עי"ט מַמָּשׁ, דְּמֵעֶרֶב סְעוּדַת י"ט וְשַׁבָּת וב' יָמִים קוֹדֶם יֵשׁ שִׂכְחָה. וְעַיֵּין רא"ש כָּאן ובש"ע סי"ד ויבוֹאַר: גְּמָרָא זָכְרֵהוּ מֵאַחֵר שֶׁבָּא לְהַשְׁכִּיחוֹ רַשִׁ"י פִּי' שֶׁבָּא לְהַשְׁכִּיחוֹ י"ט רוֹצֶה לְהַשְׁכִּיחַ מִמְּךָ שַׁבָּת שֶׁלֹּא תִּבְרוֹר מָנָה יָפָה לְשַׁבָּת (הַשָּׁכִיחַ הִפְעִיל) וְשַׁיָּיְךְ רַק לְהַבָּא כמ"ש מָהַרְשָׁ"א ז"ל וְרָ"ן פִּי' שֶׁבָּא י"ט לְהַשְׁכִּיחוֹ לֶאֱסוֹר עָלֶיךָ לְבַשֵּׁל לְצוֹרֶךְ שַׁבָּת כו' וְשַׁיָּיְךְ לר"א ג"כ.

וְאָמְנָם יֹאמַר רָ"ן לְרַבָּה אָמַר דְּמִדְּרַבָּנָן אָסוּר הוֹאִיל וְעֵירוּב בָּא לְהַתִּיר וְרַשִׁ"י לְרַב חִסְדָּא דְּצוֹרְכֵי שַׁבָּת נַעֲשִׂין בי"ט וְלֵיכָּא לְפָרֵשׁ שֶׁבָּא לֶאֱסוֹר מִדְּרַבָּנָן אוֹ דְּאַף רַבָּה מוֹדֶה דְּצוֹרְכֵי שַׁבָּת נַעֲשִׂין בי"ט וְהָעִיקָּר הָאִיסּוּר מִשּׁוּם דְּקָתָנֵי עֵירוּבֵי תַּבְשִׁילִין שֶׁיִּבָּרֵר כו'.

וְאִם לֹא הִנִּיחַ אָסוּר לְבַשֵּׁל דְּעָבַר עַל תַּקָּנַת חֲכָמִים. וּלְרַב אַשִּׁי נָמֵי י"ל דְּרַבָּנָן אָסְרוּ לְבַשֵּׁל מי"ט לְשַׁבָּת שֶׁלֹּא יָבֹא לְבַשֵּׁל מי"ט לָחוּל וְעָשׂוּ תַּקָּנָה לָזֶה ע"ת וְיִזְכּוֹר וְלֹא יְבַשֵּׁל מי"ט לְשַׁבָּת אַטּוּ חוֹל וְהַיְינוּ אע"ג דמי"ט לְחוֹל הֲוָה גְּזֵרָה דְּרַבָּנָן אִי אָמְרִי' הוֹאִיל מ"מ סָמוּךְ לַחֲשֵׁיכָה ל"ש הוֹאִיל ומי"ט לְשַׁבָּת שָׁרֵי דְּצוֹרְכֵי שַׁבָּת נַעֲשִׂין בי"ט סָמוּךְ לַחֲשֵׁיכָה אַף לְרַבֵּה כמ"ש הב"י בתקכ"ז.

וּיבוֹאַר בְּסָמוּךְ אַיָּ"ה (עמ"ש בִּפְתִיחָה מִזֶּה) וע"י ע"ת שָׁרֵי (כָּאן חָסֵר אֵיזֶה תֵּיבוֹת) רַשִׁ"י לְהִשְׁתַּכֵּחַ עוֹמֵד: מַאי טַעְמָא רָבָא אָמַר שֶׁיִּבָּרֵר מָנָה יָפָה לַשַּׁבָּת ולי"ט וְרַב אַשִּׁי אָמַר מי"ט לַשַּׁבָּת ק"ו רַשִׁ"י פִּי' מַאי טַעְמָא תִּקְּנוּ עֵירוּב וְיֵשׁ לְפָרֵשׁ מ"ט אָסְרוּ לְבַשֵּׁל מי"ט לְשַׁבָּת וּבְקָצָרָה.

פְּלֻגְתַּת רַבָּה וְרַב חִסְדָּא פְּסָחִים מ"ו ב' יָדוּעַ וַאֲנַן פּוֹסְקִין כְּרַבָּה. וּמִתּוֹסָ' לְעֵיל ב' ד"ה וְהָיָה כו'.

יֵרָאֶה שֶׁפּוֹסְקִין כְּרַב חִסְדָּא יעו"ש. וְהִנֵּה הב"י בתקכ"ז סוֹבֵר להרמז"ל דְּרַבָּה מוֹדֶה לְרַב חִסְדָּא דְּצוֹרְכֵי שַׁבָּת נַעֲשִׂין בי"ט (לֹא חָדָא קָדֵוּשָׁה כפירש"י מ"ו א' דְּפוֹסְקִין ב' קִדּוּשׁוֹת בְּעֵירוּבִין לר' מְעָרֵב ב' עֵירוּבִין אֶלָּא כַּתּוֹסָ' מ"ז א' פְּסָחִים ד"ה וְאִי אָמְרַתְּ יעו"ש.

ועמ"ש בִּפְתִיחָה) וַאֲפִילּוּ סָמוּךְ לב"ה שָׁרֵי דל"ש הוֹאִיל כָּאָמוּר והיש"ש ומ"א תקכ"ז סוֹבֵר דְּמִטַּעַם הוֹאִיל וְזֶה דַּעַת הַגָּהוֹת בפ"י מי"ט יעו"ש וְאָמְנָם יֵשׁ סִיּוּעַ מִלְּשׁוֹן הרמז"ל פ"ו מי"ט ה"א שֶׁכָּתַב אִיסּוּר זֶה מד"ס שֶׁלֹּא יָבֹא לְבַשֵּׁל מי"ט לָחוּל וְלֹא פָּשׁוּט דְּהוֹאִיל מ"ה שָׁרֵי דְּאֵין לוֹקֶה.

וּמִדְּרַבָּנָן אָסוּר גַּם הֲוָה גְּזֵרָה לִגְזֵרָה וְאִי דְּלָא יָבֹא לְבַשֵּׁל מי"ט לָחוּל סָמוּךְ לְבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת דַּהֲוָה דְּאוֹרָיְיתָא א"כ קַשְׁיָא עַל רַב אַשִּׁי גּוּפָא לָמָּה אָמַר מי"ט לָחוּל וְלָא מי"ט לְשַׁבָּת סָמוּךְ לַחֲשֵׁיכָה דל"ש הוֹאִיל וְיָבֹא לִידֵי אִיסּוּר תּוֹרָה וְתִקְּנוּ ע"ת לְהוֹדִיעַ שֶׁהוּא רַק גּוֹמֵר כְּהָרַב בהג"ה תקכ"ז ס"א אוֹ כַּדּוֹמֶה לָזֶה אֲשֶׁר ע"כ דכ"ע צָרְכֵי שַׁבָּת נַעֲשִׂין בי"ט וְהַתַּקָּנָה שֶׁלֹּא יָבֹא לְבַשֵּׁל מי"ט לָחוּל סָמוּךְ לַחֲשֵׁיכָה דַּהֲוָה אִיסּוּר תּוֹרָה וְכָאָמוּר,: וֶהֱוֵי יוֹדֵעַ דַּאֲנַן קיי"ל הַכָּנָה ד"ת כְּרַבָּה וּמֵוקְצֶה דְּרַבָּנָן וְאַפ"ה אֵין קוֹשְׁיָא אֵיךְ ע"י ע"ת שָׁרֵי אִיסּוּר תּוֹרָה.

דְּהוֹאִיל שַׁיָּיךְ מי"ט לְחוֹל שָׁרִי מה"ת מַאךְ לְכָל נָפֶשׁ דָּבָר הָרָאוּי לְנָפֶשׁ. משא"כ לְהָכִין בְּפֵירוּשׁ מי"ט לְשַׁבָּת הַתּוֹרָה אֲסָרַתָּה.

סְעוּדַת שַׁבָּת בָּעֵי הַזְמָנָה וַחֲשִׁיבָה וְאָסוּר לַעֲשׂוֹתָהמי"ט וי"ל כמ"ש הַתּוֹסָ' ב' ב' דַּיָּה וְהָיָה הֲכָנָה טִבְעִית גָּרַע טְפֵי שֶׁאֵין רָאוּי כְּלָל משא"כ בִּישׁוּל וַאֲפִי' דַּהֲוָה בָּעוֹלָם וְתִיקּוּן לָא הֲוָה הֲכָנָה. אֲבָל הר"מ ז"ל יֵרָאֶה בְּפֵירוּשׁ הַמִּשְׁנָה פ"ק מ"א הֲכָנָה טִבְעִיּוּת ג"כ דְּרַבָּנָן (הַמְפָרֵשׁ בֵּירוּשַׁלְמִי עָלָה מַתְנִיתִין תוס' ד"ה אִיתָא כָּתַב דְּמִכָּאן מוּכָח כו' א"י מֵהֵיכָן דְּשָׁאנֵי מְלַאכְתִּיּוֹת מִטִּבְעִיּוּת) א"כ י"ל אֵין צוֹרֶךְ לְדִבְרֵי הַתּוֹסָ' ומ"מ ממ"ש וְאִיסּוּר זֶה מד"ס שֶׁלֹּא יָבֹא לְבַשֵּׁל מי"ט לָחוּל וְלֹא שֶׁאָסְרוּ הֲכָנָה דְּרַבָּנָן ש"מ שֶׁאֵין זֶה הֲכָנָה תִּיקּוּנֵי בִּישׁוּל שהי' בָּעוֹלָם.

וְעֵצִים שֶׁנִּשְׁרוּ מִדֶּקֶל בְּשַׁבָּת אָסוּר בי"ט לָאו מִשּׁוּם הֲכָנָה וְשָׁאנֵי בֵּיצָה דְּלָא הֲוָה רָאוּי בְּמֵעֵי אִמּוֹ כָּךְ עמ"ש בפ"ק דַּף ד' א' ב' יעו"ש. וְדִבְרֵי הַתּוֹסָפֶת פ"ק ב' ב' ד"ה וְהָיָה הֲוָקְשָׁה לָהֶם לְרַבָּה הֲכָנָה ד"ת אֵיךְ אוֹפִין.

וכ"ת הוֹאִיל מ"מ מי"ט לְשַׁבָּת אָסְרָה הַתּוֹרָה בְּפֵירוּשׁ וְהֵכִינוּ וְצָוְרֵכִי שַׁבָּת אֵין נַעֲשִׂין בי"ט מה"ט דְּהֵכִינוֹ כו' וע"ז תֵּרְצוּ דה"מ הֲכָנָה ד"ת בֵּיצָה דל"ש בי' הוֹאִיל אָסַר הַכָּתוּב אֲבָל דָּבָר דְּשַׁיָּיךְ הוֹאִיל לֹא אָסְרָה תּוֹרָה אֲפִילּוּ מי"ט לְשַׁבָּת דְּהוֹאִיל דְּאִי מְקַלְּעֵי אוֹרְחִים כו' אַף שי"ל דְּשָׁאנֵי מי"ט לָחוּל קִיל טְפֵי דְּלָא בָּעֵי הַזְמָנָה כו' וַהֲדַר הִקְשׁוּ לְדִידַן דְּלֵית לָן הוֹאִיל וַהֲכָנָה ד"ת.

וא"כ ע"כ צָוְרֵכִי שַׁבָּת אֵין בְּעָשִׂין בי"ט מִטַּעַם הֲכָנָה וא"כ אֵיךְ אוֹפִין וְתֵירְצוּ דע"כ טִבְעִיּוּת גָּרַע מִמְּלַאכְתִּיּוֹת יעו"ש: והר"מ ז"ל בְּפֵירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת. כְּבָר בֵּאַרְנוּ בְּמַה שֶׁקָּדַם אֲמָרָם ז"ל חוֹל מֵכִין לְשַׁבָּת וְאֵין יו"ט מֵכִין בְּשַׁבָּת הַיְינוּ כמ"ש בפ"ק מ"א דַּהֲכָנָה דְּרַבָּנָן הוּא וּמִשּׁוּם [הוֹאִיל] מַתִּירִין וְאֵין חִילּוּק אַף בִּמְלַאכְתִּיּוֹת שַׁיָּיךְ הֲכָנָה.

ומ"מ יֵשׁ חֲזָרָה מִכָּאן לִמ"ש בְּחִבּוּרוֹ פ"ו מי"ט דְּאִיסּוּר הוּא כְּרַב אַשִׁי דְּיֹאמְרוּ מי"ט קו"ו לְחוֹל וְאוּלַי סוֹבֵר בְּכָאן דְּלַרְבֵּה א"צ לָזֶה וצ"ע: עוֹד אֲבָאֵר לְךָ ע"ת מַתִּירִין לְבַשֵּׁל מי"ט לְשַׁבָּת אִם חָל יו"ט ה"ו אִם שָׁרִי לְבַשֵּׁל מִיּוֹם ה' לְשַׁבָּת עמ"א תקכ"ז אוֹת י"ג כָּתַב שְׁנֵי טְעָמִים וְהוּא מִטּוּר יעו"ש.

ומ"מ יוֹם רִאשׁוֹן אֵין הֶיְתֵּר רַק מִשּׁוּם הוֹאִיל וְסָמוּךְ לַחֲשִׁיכָה לֵיכָּא הֶיְתֵּר מִשּׁוּם צָוְרֵכִי שַׁבָּת נַעֲשִׂין בי"ט דְּהָא מַפְסִיק יוֹם חוֹל בֵּין לְרִשְׁ"י וְתוֹסָפָת פְּסָחִים מ"ו ומ"ז יעו"ש וא"כ וַדַּאי אָסוּר אַף שֶׁיִּהְיֶ' אָנוּס בְּיוֹם שֵׁנִי וְשָׁם בְּפִרְיֵי יְבוּאַר אַיְ"ה: בפירש"י בד"ה מַאי טַעְמָא תִּקְנוּ לְעֵירוּב כְּבָר פֵּירְשְׁתִּיו בַּגְּמָרָא די"ל מַאי טַעְמָא אָמְרוּ [אָסְרוּ].

וְעַיֵּין בַּעַל הַמָּאוֹר (אִין כָּעֵת ת"י) דַּאֲפִילּוּ לְרַבָּה דְּהוֹאִיל ומד"ת צָוְרֵכִי שַׁבָּת אֵין נַעֲשִׂין בי"ט אַפְּ"ה קַשְׁיָא לִי' כֵּיוָן דע"כ בְּהֶכְרֵחַ הִתִּירוּ חֲז"ל אִיסּוּר דְּרַבָּנָן מי"ט לְשַׁבָּת [אַף שֶׁיָּכוֹל (הוּא לְבַשֵּׁל מעיו"ט לְשַׁבָּת.

וְכֵיוָן שָׁכֵן לִשְׁתְּרֵי בְּלֹא עֵירוּב וּמַה תּוֹעֶלֶת יֵשׁ בָּעֵירוּב לז"א שֶׁיֵּשׁ תּוֹעֶלֶת לָרָבָּא וּלְרַב אַשִׁי: דַּף י"ו ע"א גְּמָרָא כָּל מְזוֹנוֹתָיו קְצוּבִים מר"ה וְעַד יוֹם הַכִּפּוּרִים וּבָרִי"ף וְרֹא"שׁ הַגִּירְסָא מֵרֹאשׁ הַשָּׁנָה עַד רֹאשׁ הַשָּׁנָה כו' ולפ"ז פַּרְנָסָה אֵין תְּלוּיִם מר"ה וְעַד יוה"כ.

וּלְגִירְסָתֵינוּ אֲפִילּוּ פַּרְנָסָה תְּלוּיָ' מר"ה וְעַד יוה"כ אִם יִטְבוּ מַעֲשֵׂיהֶם: אֶלָּא מַעֲתָּה לֹא לְעָנְשׁוֹ נָכְרִים עֲלַיְיהוּ כו' רַשִׁ"י פֵּירֵשׁ עַל שֶׁלֹּא קִיְּמוּ וּמָהַרְשָׁ"ל מְפָרֵשׁ זֶה. וּמָהַרְשָׁ"א ז"ל פֵּירוּשׁ בע"א [וְלֹא יָדַעְתִּי] הָאֵיךְ יְפָרֵשׁ פירש"י וצ"ע: פְּסָקָא עוֹשָׂה תַּבְשִׁילִין מעיו"ט אָמַר אַבָּיֵי לֹא שָׁנוּ אֶלָּא תַּבְשִׁיל אֲבָל פַּת לֹא.

בְּנִיחוּתָא. דְּמַאחַר דְּלֹא שָׁנוּ אֶלָּא תַּבְשִׁיל אֵין לָנוּ אֶלָּא דָּוְקָא תַּבְשִׁיל וְלֹא פַּת וְאֵיכָא תְּרֵי לִישָׁנָא לל"ק דְּלֵיכָּא שָׁרֵי כֵּיוָן דְּלָא שְׁכִיחָא תּוּ אֵיכָּא הֵיכֵּרָא ול"ב מַחֲמִיר דַּיְיסָא לֹא וּפָסְקוּ הַפּוֹסְקִים כל"ב דַּיְיסָא לָא וי"ל בִּדְרַבָּנָן אַמַּאי לָא אָזְלִינַן לְקֻלָּא וְלִישָׁנָא דְּמַתְנִיתִין מְסַיְּעָן לל"ק תַּבְשִׁיל הַכֹּל בְּכָלָל אֲפִילּוּ דַּיְיסָא דלל"ב הֲוָה לְהוֹצִיא מֵהַכְּלָל דַּיְיסָא וְגַם עַל אַבַּיֵי קָשָׁה דְּאָמַר בל"ב פַּת לֹא וְהָא אָמַר כְּבָר אֲפִילּוּ דַּיְיסָא לֹא.

וּלְזֶה י"ל דְּהֵ"א פַּת עִיקַּר מְזוֹנֵי דְּאָדָם וּלְהָנֵי [עָדִיף] טְפֵי מִדַּיְיסָא ומ"מ קָשָׁה וצ"ע וּפֵירוֹת חַיִּין לָא אע"ג דְּמִלַּפְתִּין הַפַּת מ"מ תַּבְשִׁיל בָּעֵינַן שֶׁאֵין מְבַשְּׁלִין אֶלָּא עַל הַמְבֻשָּׁל וּפֵירוֹת מְבֻשָּׁלִין מְעָרְבִין עב"י ובש"ע תקכ"ז ועמ"א אות ב' דְּדַעַת] רַשִׁ"י דְּבָעֵינַן שֶׁאֵין אוֹכֵל בְּכָל יוֹם.

וְהַיְינוּ ממ"ש ד"ה וּפַת לָא מִלַּפְתָּא שֶׁהֲרֵי בְּכָל יוֹם יֵשׁ לָחֶם מַשְׁמַע אֲפִילּוּ מְלַפֶּת אִם בְּכָל יוֹם אֵין הֵיכֵּרָא. וְלֹא הֲבִינוֹתִי דְּוַדַּאי מַשְׁמַע אִם מְלַפֶּת אע"ג שֶׁעָשׂוּי בְּכָל יוֹם שַׁפִּיר דָּמֵי וְרַשִׁ"י ז"ל כְּבָר פֵּירֵשׁ הַמַּהַרְשָׁ"א ז"ל וּיבֹוַאר בְּרַשִׁ"י ומ"ש אוֹת ד' דְּפֵירוֹת מְבֻשָּׁלִים אִם אֵין עֲשׂוּיִן לְלַפֶּת זֶה ג"כ פָּשׁוּט דְּמִידֵי דְּמְלַפֶּת בָּעֵינַן וְאַיְ"ה בְּפֵרְיֵי יְבוֹאַר: מִלַּת לפ"ת בְּעִבְרִי בְּקוֹנְקוֹרְדֶנְסִיוֹ"ש בְּעִתָּה (לְשׁוֹן חֲרָדָה) וְהֵבִיא וַיִּלְפֹּת שִׁמְשׁוֹן א"ת שְׁנֵי עַמּוּדֵי הַתָּוֶךְ.

לֹא אֶחְיֶזָה כִּי לֹא שַׁיָּיךְ בִּמְחֻבָּר והי' לוֹמַר וַיִּלְפֹּת בִּשְׁנֵי עַמּוּדֵי כו'. אֶלָּא כְּאוֹמֵר שֶׁחָרְדוּ הָעַמּוּדִים מִגְּבוּרָתוֹ וַיֶּחֱרַד הָאִישׁ וַיִּלְפֹּת אֲבָל רַשִׁ"י בְּחוֹמֶשׁ פ' אֱמוֹר יַלֶּפֶת שֶׁמְּלַפֶּפֶת בּוֹ.

מַשְׁמַע אֲחִיזָה וַאֲרָמִית וְחִבְּרָתָ וּתְלַפֵּף מִשּׁוֹרֶשׁ לַפֵּף: וַהֲוָה יָדַע למ"ש הַתּוֹסָפֶת לְקַמָּן י"ז ב' ד"ה אָמַר רָבָא דְּצָרִיךְ פַּת וְתַבְשִׁיל שֶׁאֵין אוֹפִין אֶלָּא עַל הָאָפוּי וּמְבַשְּׁלִין עַל הַמְבֻשָּׁל כמ"ש לְעֵיל וְתַנָּא מַיְיתָא לָהּ מֵהָכָא וְהִקְשׁוּ הַתּוֹסְ' מֵאַבַּיֵי כָּאן דְּפַת לֹא.

וְתֵירְצוּ דְּפַת לָא הֵיכִי שֶׁאֵין רוֹצֶה לֶאֱפוֹת וְקָשָׁה מַה פְּסָקָא דְּבְרוֹצֶה לֶאֱפוֹת בָּעֵינַן פַּת. גַּם הַסּוּגְיָן דְּאָמַר פַּת לֹא דְּשָׁכִיחַ אוֹ דְּלָא מְלַפֶּת וְתִיפּוֹק לִי' דְּבָעֵינַן אֵין מְבַשְּׁלִין אֶלָּא עַל הַמְבֻשָּׁל לֹא עַל הָאָפוּי וּמִדְּבְרֵי הָרָ"ן שָׁם לָמַדְתִּי פֵּירוּשׁ הַסּוּגְיָא כָּאן דה"פ אֲבָל פַּת לֹא דמש"ה הִזְכִּיר בַּמִּשְׁנָה וְעוֹשֶׂה תַּבְשִׁיל וְלֹא הִזְכִּיר פַּת נָמֵי דְּתַרְוַיְיהוּ בָּעֵינַן מִשּׁוּם דְּתַבְשִׁיל בְּהֶכְרֵחַ בָּעֵינַן אֲפִילּוּ אֵין רוֹצֶה לְבַשֵּׁל רַק לֶאֱפוֹת אַפַּ"ה בָּעֵינַן תַּבְשִׁיל וְלָא מְהַנֵּי פַּת דְּבָעֵינַן הֵיכֵּרָא דל"ש לל"ק.

וּמְלַפֶּת לל"ב דְּאִי לא"ה אֵין נִיכָּר שֶׁעוֹשֶׂה זֶה מִשּׁוּם שַׁבָּת וְלֵיכָּא הֵיכֵּרָא וא"ש יעו"ש וכ"פ בש"ע תקכ"ז דְּמִנָּהֲגִינוּ פַּת וְתַבְשִׁיל וּיבֹוַאר שָׁם אַיְ"ה: וְאָמַר רִי זֵירָא הָנֵי בַּבְלָאֵי טַפְשָׁאֵי דְּאָכְלִי נַהֲמָא בְּבַהֲמָא ר' זֵירָא לָאו לְהָא מִלְּתָא אֲמָרָהּ וְעַיֵּין בְּאֵר הַגּוֹלָה תקכ"ז אות ו' ז.

ומר' זֵירָא מַשְׁמַע אֲפִילּוּ מִי שֶׁמְּלַפֶּת הַפַּת בּוֹ בָּטְלָה דַּעְתּוֹ וכמ"ש המ"א בָּאוֹת ב' וַאֲפִילּוּ לָא שְׁכִיחַ וַאֲפִילּוּ לל"ק מוּכָח כֵּן דאל"כ לָא מַקְשֶׁה מִדַּיְיסָא דְּאִימָא לְבַבְלָאֵי קָאָמַר וּפָשׁוּט הוּא וְיִרְאֶה דמל"ק דָּיֵיק לִי': סוֹמֵךְ עֲלֵיהֶם עַיֵּין בש"ע תקכ"ז.

מַזֶּה אִי דַּוְקָא דִּיעֲבַד אוֹ לְכַתְּחִלָּה: בפירש"י בד"ה ופַּת לָא מִלַּפְתָּא כִּי בְּכָל יוֹם יֵשׁ לֶחֶם. עַיֵּין מָהַרְשָׁ"א ז"ל וְדִבְרֵי רַשִׁ"י לל"ב קָאֵי וְהָעִיקָּר מִיָּדֵי דִּמְלַפֵּת בָּעֵינַן יהי' שְׂכִיחַ אוֹ לָא שְׂכִיחַ אֶלָּא דָּבָר דִּמְלַפֵּת.

לִפְעָמִים אוֹמְרִים שֶׁיַּעֲשׂוּ לִכְבוֹד שַׁבָּת אֶלָּא כִּרְצוֹנָם בֵּין בְּחוֹל וּבֵין בְּשַׁבָּת וְלֶחֶם נָמֵי אֵין עָשׂוּי לִכְבוֹד שַׁבָּת שֶׁאֵין בָּזֶה כִּיבּוּד שַׁבָּת וּלְכָל יוֹם נָמֵי עוֹשִׂין לְצוֹרֶךְ מָזוֹן. וה"ה דַּיְיסָא אֵין עָשׂוּי דַּוְקָא לִכְבוֹד שַׁבָּת ועמ"א תקכ"ז אות ב' יעו"ש: ד"ה סוֹמֵךְ כו'.

בְּלֹא מִתְכַּוְּנִין כו' ומ"מ צָרִיךְ לוֹמַר אַחַ"כ בְּדִין יְהֵא שְׂרָא לָנוּ כַּמְבוֹאָר בתקכ"ז וּבְלֹא מִתְכַּוְּנִין פֵּירוּשׁוֹ שֶׁמַּעֲצְמוֹ נִשְׁאַר וְלֹא בִּיְשָׁלוּ לְכָךְ וְלֹא שִׁיְּירוּ לְכָךְ כְּשֶׁאוֹמֵר בַּדִּין סוֹמֵךְ עֲלֵיהֶם: מִלַּת גּוֹרְרוֹ בְּשָׁנֵי רִישִׁין אֵין לוֹ מָקוֹם כָּאן רַק גּוֹרְדוֹ בְּדָלֶ"ת עַיִן בְּשׁוֹרֶשׁ גָּרַד חִיכּוּךְ וא"ש כָּאן וְגָרַר בְּשָׁנֵי רישי"ן מַעְנַיִן כְּרִיתָה וּמִזֶּה הָעִנְיָן מְגָרָה וְיִהְיֶ' ה' נְקֵבָה וּמֵם מִפּוֹעֵל שָׁם עַיֵּין בְּקוֹנְקוֹרְדָנְסוּיש: גְּמָרָא דָּגִים מְלוּחִים אֵין בָּהֶם מִשּׁוּם בְּשׁוּלֵי נָכְרִים וְאִם צָלָאוֹ נָכְרִים סוֹמֵךְ עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם עֵרוּבֵי תַּבְשִׁילִין אַשְׁמְעִינַן דל"ה הוֹאִיל וּכְבָר נֶאֱכָלִים חַיִּין אֵין זֶה תַּבְשִׁיל קמ"ל דמ"מ הֲוָה תַּבְשִׁיל וְיֵשׁ לְעַיֵּין פֵּירוֹת שֶׁטּוֹבִים חַיִּין יוֹתֵר מְבֻשָּׁלִים אי הֲוָה תַּבְשִׁיל דְּכָאן מ"מ הַתַּבְשִׁיל מְשַׁבְּחוֹ קָצָת משא"כ הָתָם שֶׁהַתַּבְשִׁיל מֻגְרָעָם אֵין זֶה תַּבְשִׁיל וצ"ע: ע"כ גְּמָרָא ת"ש תַּבְשִׁיל זֶה אֲפִילּוּ צָלוּי כָּבוּשׁ שָׁלוּק מְבֻשָּׁל אֲבָל מָלוּחַ לֹא וּמְבֹאָר כֵּן בַּטּוּר תקכ"ז וּמֻכְרָח הוּא מִמַּה דְּאָמְרִינַן לְעֵיל דָּגִים מְלוּחִים קְטַנִּים אִי בִּיְשָׁלוּ נִיכָּרִים סוֹמֵךְ עֲלֵיהֶם הָא מְלִיחָה לְחוּד לֹא דְּכָבוּשׁ כִּמְבֻשָּׁל.

אֲבָל מָלִיחַ רַק כְּרוֹתֵחַ עמ"א תקכ"ז אות ג' וּבֶאֱמֶת כָּבוּשׁ כִּמְבוּשָׁל רַק לְהַפְלִיט וּלְהַבְלִיעַ לֹא מְבֻשָּׁל מַמָּשׁ. וּמְעֻוָּשָׁן כָּתַב בש"ע שָׁם ס"ה וְלֹא נִזְכַּר בַּבָּרַיְיתָא גַּם לֹא בַּטּוּר ועב"י מ"ש דמש"ה הִשְׁמִיט הַטּוּר כָּבוּשׁ דְּדָגִים מְלוּחִים הַיְינוּ כָּבוּשׁ וְלֹא הֲבִינוֹתִי במ"ש דְּכָבוּשׁ בַּמַּיִם מעל"ע נָמֵי דא"נ כָּבוּשׁ מעל"ע בַּמַּיִם לֹא מ"מ חֹזֶק וְצִיר כָּל שֶׁשָּׁהָא כְּדֵי שֶׁיִּתְּנוּ עַל הָאֵשׁ וְיַרְתִּיחַ כָּבוּשׁ לכ"ע וְדָגִים מְלוּחִים כְּמוֹ הערינג"ש שׁוֹהִין כַּמָּה יָמִים כֵּן וְזֶה רְאָיָתוֹ א"כ אֵין צוֹרֶךְ לְכָבוּשׁ בְּמַיִם ובמ"מ פ"ו מי"ט ה"ד הֵבִיא מִירוּשַׁלְמִי דִּנְדָרִים מְעֻוָּשָׁן יוֹצְאִין בָּהֶם מִשּׁוּם עֵירוּבֵי תַּבְשִׁילִין עַיֵּין יש"ש מַשְׁמַע דְּמָלִיחַ לֹא וְכָבוּשׁ יוֹצֵא מִשּׁוּ"ת ח"ץ ז"ל ס"ס ק"ל: לְשָׁנָה כו' פירש"י לְשָׁנָה הָאַחֶרֶת ור"ה הי' כו' וְרָ"ן פֵּירוּשׁ שְׁאֵר י"ט וּבְיוֹם שֵׁנִי הי'.

וְעַיֵּין מָהַרְשָׁ"א ז"ל וְכַנַּוָּתוֹ כִּי יֵשׁ ג' קֻוּשְׁיוֹת א' אַמַּאי לֹא פֵּירוּשׁ לְעֵיל בָּרִאשׁוֹנָה בר"ה הֲוָה ב' דִּלְמָא בִּשְׁאָר י"ט בְּיוֹם ב' ג' לְשָׁנָה הָאַחֶרֶת פְּשִׁיטָא דִּלְשָׁנָה אַחֶרֶת מַשְׁמַע וְתֵירוּץ חֲדָא מְתוֹרֶצֶת בַּחֲבֶרְתָּהּ לְעֵיל י"ל בְּיוֹם ב' בִּשְׁאָר יו"ט.

אַדְּ כָּאן דְּאָמַר לְשָׁנָה דְּהַיְינוּ וַדַּאי הָאַחֶרֶת וּלְאֵיזֶה צוֹרֶךְ אָמַר זֶה וְלֹא אָמַר לְזַיְמָנָא אוֹחֲרָא אוֹ בי"ט אַחַר שָׁכַח עוֹד כו' דְּוַדַּאי יְצַוַּיר ג"כ בְּשָׁנָה א' ב"פ כְּשֶׁפָּסַח יוֹם ה"ו א"ת ב"ש שְׁבוּעוֹת ו' זיי"ן אֶלָּא אַשְׁמְעִינַן דִּיָּא דבר"ה א"א לְהַתְנוֹת דְּיוֹמָא אֲרִיכְתָּא הוּא וז"ש לְשָׁנָה דבר"ה א"א לְאַשְׁכּוֹחֵי רַק בְּשָׁנָה אַחֶרֶת עַיֵּין שוּ"ת ח"צ ז"ל סי' ק"ל: אָמַר לִי' פּוֹשֵׁעַ אַתְּ כו' עַיֵּין פירש"י וְעַיֵּין טַ"ז תקכ"ז אות ט' הָאֲרִיךְ בָּזֶה במ"ש הַמְחַבֵּר שֶׁאִם מְכַוִּין לִסְמוֹךְ עַל גְּדוֹל הָעִיר כו' וְעַיֵּין רָ"ן כָּאן במ"ש כֵּיוָן דַּעֲצִיבַתְּ לָא נִיחָא לָךְ עַל דִּידִי וְאַיְ"ה בְּפָרִיר יְבוֹאַר שָׁם שִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת בְּשָׁם י"מ: מְעָרְבִין עֵירוּבֵי חֲצֵרוֹת דְּמֻוָּתָּר לוֹ בי"ט אע"ג הוֹצָאָה שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ כְּלָל אָסוּר גַּם בי"ט מ"מ הָעִיקָּר שֶׁמְּעָרְבִין הוּא לְצוֹרֶךְ.

וְזֶה מָוָתָר בי"ט וְלֹא הִזְכִּיר בְּכָאן שְׁיתּוּפֵי מְבוֹאוֹת וְיבֹוָאר בְּפִרְיֵי אַיְ"ה: דַּף י"ז ע"א גְּמָרָא מְקַדֵּשׁ הַשַּׁבָּת וְיִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים. דְּאִי אֵין יִשְׂרָאֵל אֵין שַׁבָּת וּמִי יִשְׁמֹור אוֹתוֹ מ"מ אֵין חוֹתְמִין בִּשְׁתַּיִים אֶלָּא מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל דְּהֵם מְקַדְּשִׁים לִזְמַנִּים אֲבָל שַׁבָּת מְקֻוָּדָשׁ וְעוֹמֵד בְּלֹא יִשְׂרָאֵל א"כ הו"ל כַּחוֹתְמִין בִּשְׁתַּיִם אִם יֹאמַר מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְהַשַּׁבָּת לְכָךְ צָרִיךְ לְאַקְדּוֹמֵי לְשַׁבָּת.

ומ"מ קָשֶׁה דְּהַשְׁתָּא נָמֵי חוֹתְמִין בִּשְׁתַּיִם וְעַיֵּין בְּרָכוֹת פ"ג שֶׁאָכְלוּ וְאַיְ"ה יְבֹוָאר: מַנִּיחַ עֵירוּבֵי תְּחוּמִין מי"ט לַחֲבֵרוֹ וּמַתְנֶה כו' מַנִּיחַ עֵירוּב תַּבְשִׁילִין מי"ט לַחֲבֵרוֹ בַּחֲדָא גַּוְונָא הוּא כְּמוֹ עֵירוּבֵי תַּבְשִׁילִין כְּשֶׁחָל י"ט ה"ו.

ה"ה תְּחוּמִין דְּמַתְנָה מי"ט לַחֲבֵרוֹ הַיְינוּ שֶׁמַּנִּיחַ עֵירוּב עַל שַׁבָּת וכמ"ש רַשְׁ"י וְתוֹסָפֶת אֶלָּא שֶׁבַּתַּבְשִׁילִין אֵין אוֹמֵר רַק בְּיוֹם א' וּלְמָחָר אֵין אוֹמֵר כְּלוּם וּבִתְחוּמִין צָרִיךְ לוֹמַר לְמָחָר גַּם כֵּן דְּאִי הַיּוֹם קוֹדֶשׁ א"א לוֹמַר שֶׁיֹּאמַר יְהֵא עֵירוּבִי קוֹנָה לְמָחָר בֵּין הַשְׁמָשׁוֹת וּלְכָךְ צָרִיךְ שֶׁיֹּאמַר לְמָחָר כֵּן וה"ה עֵירוּבֵי חֲצֵרוֹת נָמֵי צָרִיךְ שֶׁיֹּאמַר הַיּוֹם וְגַם לְמָחָרכֵּן.

וְהִלְכָתָא עֵירוּבֵי תַּבְשִׁילִין לְכַתְּחִלָּה מְעָרֵב בְּיוֹם ד' וּבְשָׁכַח מְעָרֵב בְּיוֹם ה' וּמַתְנֶה כו'. אֲבָל תְּחוּמִין לֹא אֲבָל חֲצֵרוֹת שַׁפִּיר דָּמֵי מי"ט לַחֲבֵרוֹ עַיֵּין א"ח תקצ"ח ס"ב אֲבָל כְּשֶׁחָל יו"ט ו"ז אֵין מְעָרְבִין מי"ט לְשַׁבָּת דְּלֵיכָּא ממ"כ וְכִדְמַסִּיק לְעֵיל הִלְכָתָא כְּרַבִּי לְחוּמְרָא יעו"ש: וְהִנֵּה עֵירוּבֵי תְּחוּמִין מי"ט א' עַל י"ט שֵׁנִי שֶׁל גָּלֻיּוֹת שֶׁרוֹצֶה לֵילֵךְ בַּיּוֹם ב' חוּץ לַתְּחוּם וְשָׁכַח מעי"ט מְבַעְיָא לִי אִי שָׁרֵי אוֹ לָאו דע"כ אָסוּר מי"ט לְשַׁבָּת דְּצָרִיךְ בְּשֶׁנֵּי יָמִים אֲמִירָה וּלְהַתְנוֹת הֲוָה כַּהֲכָנָה דמ"מ עוֹשֶׂה הֲכָנָה בי"ט דְּהָא בב' יָמִים צָרִיךְ אֲמִירָה וּתְנַאי.

משא"כ עֵירוּבֵי תַּבְשִׁילִין וּתְחוּמִין מי"ט א' עַל חֲבֵרוֹ מַמָּשׁ נָמֵי א"צ אֲמִירָה רַק בא' וממ"נ אֶפְשָׁר שָׁרֵי אוֹ מֵיקָנֵי בֵּיתָא וּרְשׁוּתָא אָסוּר בְּכָל עִנְיָן. משא"כ חֲצֵרוֹת דְּלֵיכָּא כִּי אִם בִּיטּוּל רְשׁוּת שֶׁכֵּוָן בְּבַיִת א' הֵן וְכָעֵת לֹא מָצָאתִי מְבֹוָאר זֶה.

ומ"ש רָבָא עֵירוּבֵי תַּבְשִׁילִין שָׁרֵי אַמַּאי לֹא הִשְׁמִיעָנוּ רְבוּתָא טְפֵי. אֲפִילּוּ חֲצֵרוֹת דְּצָרִיךְ אֲמִירָה בב' הַיָּמִים דְּנִרְאֶה כי"ט מֵכִין לְשַׁבָּת אַפַּ"ה שָׁרֵי [עַיֵּין] שִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת: מְמַלְּאָה אִשָּׁה כָּל הַקְּדָרָה בָּשָׂר מְמַלֵּא נַחְתּוֹם [חָבִיּוֹת] מַיִם אֲבָל אֵינוֹ אוֹפֶה אֶלָּא מַה שֶּׁצָּרִיךְ לוֹ.

רַשְׁבָּ"א אוֹמֵר מְמַלְּאָה אִשָּׁה פַּת כו' ת"ק סוֹבֵר מַה שֶּׁמַּשְׁבִּיחַ הַתַּבְשִׁיל וְהַפַּת אָסוּר לְרַבּוֹת בְּמְלָאכָה זֶה אַחַר זֶה כְּמוֹ פַּת דְּכָל א' כְּאָפָה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וה"ה בָּשָׂר לְהַנִּיחַ קְדֵרָה לָאֵשׁ עִם חֲתִיכָה הַצְּרִיךְ לוֹ וְאַחַ"כ לִיתֵּן עוֹד חֲתִיכָה לַקְּדֵרָה שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ יו"ט אָסוּר וּמִלְּקָא נָמֵי לָקֵי בְּאֶפְשָׁר.

וְדַוְקָא בְּחַד הַנָּחָה דְּמִרַבֵּי רַק בְּשִׁעוּרָא שָׁרֵי וז"ש בָּשָׂר וּמַיִם (הַיְינוּ לְמַלֹּא חָבִיּוֹת וְלִשְׁפּוֹךְ לַקְּדֵרָה לְהָחֵם אעפ"י שֶׁאֵין צָרִיךְ לְהָחֵם אֶלָּא קִיתּוֹן בְּחַד הַנָּחָה שָׁרֵי) לֹא זוֹ בָּשָׂר דְּאִיכָּא תַּרְתֵּי מְשֻׁוָּבָח הַתַּבְשִׁיל וְהָרֹוטָב יוֹתֵר וְחַד טַרְחָא וְלֵיכָּא רִבּוּי מְלָאכָה רַק רִבּוּי בְּשִׁעוּרָא שָׁרֵי אֲפִילּוּ מַיִם דְּאֵין מַשְׁבִּיחַ בֵּין רַב לְמַעֵט אַפַּ"ה בְּחַד טַרְחָא שָׁרֵי.

אֲבָל לְאֻפּוֹת כָּל כְּכָר בפ"ע אָסוּר דְּמִפִּישׁ בַּמְּלָאכָה שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ הַיּוֹם. וְרַשְׁבָּ"א מוֹדֶה בַּמַּיִם דְּשָׁרֵי בְּחַד טַרְחָא דַּוְקָא.

וּבְאוֹפָה אֲפִילּוּ בִּשְׁתֵּי פְּעָמִים דְּמַשְׁבִּיחַ פַּת שֶׁצָּרִיךְ לוֹ וַהֲלָכָה כָּרַשְׁבָּ"א. נִמְצָא יֵשׁ ג' דִּינִים בָּשָׂר אֲפִילּוּ מִפִּישׁ בְּטִרְחָא שָׂרֵי דְּמַשְׁבִּיחַ.

מַיִם דַּוְקָא בְּחַד טִרְחָא דְּמִפִּישׁ בִּשְׁעוּרָא שָׂרֵי וּפַת בְּתַנּוּרִים שֶׁלָּהֶם שָׂרֵי וּבְתַנּוּר גָּדוֹל אָסוּר דְּלֵית שֶׁבַח וַהֲוָה כְּמַיִם בְּמֻלְאכָה דְּאָסוּר וז"ש רַשְׁבָּ"א מְמַלְאָהּ אִשָּׁה ות"ק נָקִיט נַחְתּוֹם אֵין אוֹפֶה אֶלָּא מַה שֶּׁצָּרִיךְ לוֹ (אוֹפֶה בְּסָגוֹל הָעַיִן) וְעַיֵּין בא"ח תק"ג ותק"ז וְדִבְרֵי ב"י שָׁם צ"ע עט"ז שָׁם עמ"ש בְּרַשׁ"י מִזֶּה: לֹא לוֹ וְלֹא לַאֲחֵרִים הַיְינוּ אַף מִשֶּׁלָּהֶם אָסוּר לוֹ.

אוֹ שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ שֶׁל עַצְמוֹ מְבַשֵּׁל אוֹ הוֹאִיל וְהוּא אָסוּר לְעַצְמוֹ אָסוּר גַּם כֵּן לַאֲחֵרִים. אֲבָל בַּעַל הָעִיטּוּר מְפָרֵשׁ לֹא לַאֲחֵרִים קָמַח שֶׁלּוֹ אֲבָל שֶׁלָּהֶם מֻוּתָּר וַהֲלָכָה אַף שֶׁלָּהֶם אָסוּר לוֹ לְבַשֵּׁל לָהֶם וְהַהוּא סְמָיָא דַּהֲוָה עָצִיב לֹא רָצָה לִיתֵּן בְּמַתָּנָה קָמְחוֹ לַאֲחֵרִים: בפירש"י בד"ה מי"ט לַחֲבֵרוֹ כו' וּבְתָחוּמִין נָמֵי כו' הַיְינוּ מי"ט לַחֲבֵרוֹ שֶׁחָל יו"ט ה"ו וּמְעָרֵב עַל שַׁבָּת כְּמוֹ בַּתַּבְשִׁילִין שֶׁהוּא לְשַׁבָּת וְאִם מְעָרֵב מִיּוֹם א' לַחֲבֵרוֹ מַמָּשׁ עמ"ש בַּגְּמָרָא מִזֶּה יעו"ש: בד"ה מְמַלְאָהּ אִשָּׁה דְּבָחַד טִרְחָא סַגִּי כו' הַיְינוּ לת"ק דְּאוֹפֶה אָסוּר דְּלֵית לִי' מַה שֶּׁמַּשְׁבִּיחַ וּלְכָךְ הַטַּעַם דְּמִפִּישׁ בְּשִׁעוּרָא שָׂרֵי משא"כ לְדִידַן כְּרַשְׁבָּ"א אַף ב' טִרְחוֹת שָׂרֵי וכמ"ש הַטַּ"ז והפר"ח בתק"ג עַל הב"י וְאָפְשָׁר לְדָחוֹק וּלְיַיֵּשֵׁב דִּבְרֵי הב"י דְּאֶפְשָׁר ת"ק נָמֵי סוֹבֵר תַּבְשִׁיל מַשְׁבִּיחַ וְאַפֵּ"ה דַּוְקָא בְּחַד טִרְחָא וְרַשְׁבָּ"א אָמַר פַּת א"א לֶאֱפוֹת הֵיטֵב בְּתַנּוּרִים קְטַנִּים אִם לֹא בְּמִילּוּי אֲבָל תַּבְשִׁיל אֶפְשָׁר לְבַשֵּׁל כָּךְ ומ"מ מְנָא לִי' הָא וְעַיֵּין רָ"ן הֶאֱרִיךְ מִפִּישׁ בְּשִׁעוּרָא אִי הֲוָה ד"ת אוֹ דְּרַבָּנָן וְהֵבִיא סְוָגְיָא דִּמְנָחוֹת תּוֹלֶה וב' תְּאֵנִים יעו"ש.

וְהֶעֱלָה מִפִּישׁ בְּשִׁעוּרָא ד"ת בְּשַׁבָּת וי"ט. שָׂרֵי דְּלֹא אָמְרָה תּוֹרָה שֶׁיְּצַמְצֵם יעו"ש וְיֵשׁ לוֹמַר עוֹד לְדִידַן דְּרַבָּה אִית לִי' הוֹאִיל א"כ מי"ט לְחוֹל אִיסּוּר דְּרַבָּנָן וּמִפִּישׁ בְּשִׁעוּרָא בְּחַד טִרְחָא לֹא גָּזְרוּ כו' וז"ש הב"י מִידֵי דְּרַבָּנָן יֵשׁ לִפְסוֹק לְהָקֵל דַּאֲפִילּוּ בב' טִרְחוֹת שָׂרֵי הַיְינוּ מִטַּעַם הוֹאִיל: בְּתוֹסֶפֶת בד"ה מַאי טַעְמָא כו' וְלִי נִרְאֶה כו' וְלָא נְהִירָא יֵשׁ לִגְרוֹס וְכֵן הֲלָכָה דְּעֵירוּבֵי חֲצֵרוֹת שָׂרֵי מי"ט לְשַׁבָּת כְּשֶׁנִּזְכַּר בְּיוֹם ה' וּלְעֵיל דְּאָסוּר כְּשֶׁנִּזְכַּר בְּיוֹם וְאוֹ וּלְכַתְּחִלָּה רָצוּ לְחַלֵּק בֵּין חֲצֵרוֹת לַתַּבְשִׁילִין שֶׁזֶּה צָרִיךְ לְהַתְנוֹת בְּשֵׁנִי יָמִים הַוָּה טְפֵי הֲכָנָה מִתַּבְשִׁילִין שא"צ אֶלָּא בְּיוֹם א' (ומ"ש רַשׁ"י בְּפַת אֶחָד דְּלָא לֶהֱוֵי הֲכָנָה מֻחְדָּשׁ) אֲבָל בֶּאֱמֶת קיי"ל אֲפִילּוּ עֵירוּבֵי חֲצֵרוֹת שָׂרֵי בְּיוֹם ה' וּמ"ש עוֹד הֲכָנָה בְּיָדַיִם ג' חִילּוּקִים יֵשׁ הֲכָנָה טִבְעִיּוֹת.

וַהֲכָנָה בְּיָדַיִם לְתַקֵּן תַּבְשִׁיל וַהֲכָנָה בְּיָדַיִם לְעָרֵב. וּלְדִידַן הֲכָנָה טִבְעִיּוֹת אָסוּר מִן הַתּוֹרָה וַהֲכָנָה לְתַקֵּן תַּבְשִׁיל כָּתְבוּ תּוֹסֶפֶת ב' ב' ד"ה וְהָיָה דְּלָא חָשִׁיב הֲכָנָה רַק תִּיקּוּן בְּעָלְמָא.

אֲבָל לְעָרֵב תְּחוּמִין מי"ט לְשַׁבָּת בְּיָדַיִם מוֹדֶה ר' יוֹחָנָן דְּלָא תִּיקּוּן מִלְּתָא בְּעָלְמָא אֶלָּא דָּבָר חָדָשׁ. וּלְדִידַן כְּרַבָּה דְּהוֹאִיל א"כ הֲכָנָה בְּיָדַיִם חָמוּר מִטִּבְעִיּוֹת וע"י הוֹאִיל מַתִּירִין ועמ"ש בְּפִתְיחָה וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: בד"ה אִי אָמְרַתְּ כו' וְתֵימָא כו' עַיֵּין רָ"ן ז"ל רא' מֵהַבְּהֵמָה וְהַכֵּלִים כְּרַגְלֵי הַבְּעָלִים.

ותי' דל"ד שָׁם עִיקַּר הַקְּנָיָן בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. משא"כ כָּאן דְּרַשַּׁאי אָדָם לְקָנוֹת בי"ט קָמַח מֵאֵיזֶה שֶׁיִּרְצֶה וּלְבַשֵּׁל כו' וּלְעִנְיַן דִּינָא אֵין נ"מ אִי גָּרְסִינַן קְמָחוֹ נָאֶסַר אוֹ אֵין נֶאֱסַר כֵּיוָן

דְּתַנְיָא כֵּיצַד הִיא עוֹשָׂה מַקָּנָה קִמְחוֹ לַאֲחֵרִים הֲרֵי דְּבָעֵינַן הַקָּנָאָה וע"י הַקָּנָאָה מִיהַת מֻוָתָּר לַאֲחֵרִים לֶאֱפוֹת וּלְבַשֵּׁל וְאַיְ"ה בְּפִרְיֵי יְבוּאַר בָּזֶה: ע"ב גְּמָרָא וְאִי אִיתָא לִיתְנֵי עָבַר וְאָפָה כו' לְבַעַל הָעִיטּוּר הוּבָא בַּטּוּר תקכ"ז שֶׁמְּפָרֵשׁ בָּרַיְיתָא דְּאֵין אוֹפֶה לַאֲחֵרִים מִשּׁוּם הָא מִשּׁוּם אוֹפֶה (עב"י שָׁם) וא"כ הָא דְּקָתָנֵי מַקָּנָה קִמְחוֹ לַאֲחֵרִים וְאוֹפִין לוֹ (הַיְינוּ אֲחֵרִים וְזֶה שֶׁהוֹסִיף הֶפְשֵׁטָן מִלַּת אחרי"ם) וַאֲמַאי לָא תְּנָא תַּקָּנָה רְבוּתָא טְפֵי דְּהוּא מַקָּנָה לַאֲחֵרִים וְהוּא אוֹפֶה וּמְבַשֵּׁל.

לְאַפּוּקֵי מִדַּעַת הַטּוּר דְּתַקָּנָה שְׁכִיחָא טְפֵי דְּהָא דַּאֲחֵרִים מְבַשְּׁלִין בְּהַקָּנָאָה פָּשׁוּט הוּא ומכ"ש לְשִׁיטַת הַתּוֹסָפוֹת לְעֵיל ד"ה אִי וְגַם כָּל זֶה בִּכְלַל אִי הוּא אוֹפֶה כו'. אֶלָּא תָּנָא וְשַׁיֵּיר.

כ"ש הָא תַּקָּנָתָא דְּאִיסּוּרָא וש"מ כְּדַעַת הַטּוּר וְזֶה יֵשׁ לְהַעֲמִיס בפירש"י ד"ה וְאִי אִיתָא וְשָׁם יְבוּאַר: תְּנַן הַמַּעֲשֵׂר פֵּירוֹתָיו כו' יֵשׁ לִי בְּכָאן הִרְהוּרֵי דְּבָרִים וְהִנְנִי פּוֹרְטָם. מִשְׁנָה זוֹ שְׁנוּיָ' בִּתְרוּמוֹת פ"ב מ"ג.

בְּמַעֲשֵׂר וּמְבַשֵּׁל בְּשׁוֹגֵג יֹאכַל. בְּמֵזִיד לֹא יֹאכַל.

ועתוי"ט צָיְדַד לוֹמַר דִּין מַעֲשֵׂר וּמְבַשֵּׁל דִּין א' לָהֶם והרמז"ל בפ"ו מִשַּׁבָּת הכ"ג ופכ"ג הט"ו חוֹלֵק בֵּין מְבַשֵּׁל אִיסּוּר תּוֹרָה פָּסַק כר' יְהוּדָא בְּשׁוֹגֵג יֹאכְלוּ למ"ש בֵּין הוּא וַאֲחֵרִים והמ"א באו"ח של"ט אות זיי"ן [כ'] וְלֹא מַפְרִישִׁין וְאִם הִפְרִישׁ דִּינוֹ כִּמְבַשֵּׁל ר"ן וְרַמְבַּ"ם וְהָנָךְ הֲנָאָה שֶׁהֵם רְחוֹקִים זֶה מִזֶּה והרמז"ל סְתָם בפכ"ג דט"ו אֲפִילּוּ לִית לי' פֵּירֵי אַחֲרִינִי אָסוּר בְּמֵזִיד בּוֹ בַּיּוֹם אֲפִילּוּ ביו"ט.

וּכְבָר הֻזְקְשָׁה ללח"מ פ"ו מי"ט ה"י דא"כ הָא בַּעְיָא דְּעָבַר וְאָפָה פָּסַק בפ"י שָׁם לְקַוְלָּא וע"כ דְּיֵשׁ הֶפְרֵשׁ בֵּין מְעַשֵּׂר פֵּירוֹתָיו לְעִבֵּר וְאָפָה בי"ט הוּא דְּאִית פֵּירֵי אַחֲרִינִי ותי' בְּדוֹחַק דְּאָפְשָׁר בִּשְׁאֵלָה נָמֵי בְּפֵירוֹת יעו"ש.

וּמִלְּבַד הַדּוֹחַק הַזֶּה א"י מנ"ל להר"מ זַ"ל כֵּינָן דְּמִשְׁנָה דִּתְרוּמוֹת לְשַׁבָּת מִתַּנְיָא מְנָא לי' לְהוֹסִיף י"ט בפכ"ג מִשַּׁבָּת יעו"ש גַּם מִדְּפָרִיךְ כָּאן עָבַר וְאָפָה אִי מֻוָתָּר לְשַׁבָּת מְמַעֲשֵׂר פֵּירוֹתָיו דְּאָסוּר מֵזִיד דְּהָתָם אָסוּר בּוֹ בַּיּוֹם וְלָעֶרֶב מֻוָתָּר מִיָּד א"כ אה"נ עָבַר וְאָפָה עכ"פ לְשַׁבָּת שֶׁאַחַר יו"ט תִּשְׁתְּרִי וְדַי לְקִנּוֹס בּוֹ בַּיּוֹם וּמִשְׁמַע דִּין מַעֲשֵׂר פֵּירוֹת כְּמוֹ מְבַשֵּׁל יֵשׁ לוֹ הֶפֶךְ מ"ש הר"מ זַ"ל פכ"ג מִשַּׁבָּת פט"ו: עוֹד יֵשׁ לָנוּ לַחְקוֹר דְּמִשַּׁנִּי שָׁאנֵי אִיסּוּרָא שַׁבָּת מי"ט מִשְׁמַע הָא בי"ט אֵין חִילּוּק בֵּין עָבַר וְאָפָה מי"ט לְשַׁבָּת אוֹ עָבַר וְאָפָה מי"ט לָחוּל וברמז"ל פ"א מי"ט ה"ט וי"א לֹא מִשְׁמַע כֵּן וכמ"ש הלח"מ שָׁם בְּשֵׁם הרלב"ח יע"ש דְּעָבַר וְאָפָה מי"ט לְחוֹל אָסוּר לֶאֱכוֹל אֲפִילּוּ בְּלֹא הַעֲרָמָה וְכָתַב דְּהַעֲרָמָה א"צ לוֹמַר דַּאֲפִילּוּ מי"ט לְשַׁבָּת אָסוּר בְּהֶעֱרִים עכ"פ.

וְהִנֵּה מ"ש הרמז"ל וַאֲפִילּוּ שַׁבָּת שְׁאַחַר יו"ט. להב"י בתקכ"ז דְּצָרְכִי שַׁבָּת נַעֲשִׂין בי"ט שַׁפִּיר אֲפִילּוּ וְאַף אִם נֹאמַר דהר"מ לִית לי' צָרְכֵי שַׁבָּת נַעֲשִׂין בי"ט רַק הוֹאִיל אַפֵּ"ה שַׁיָּיךְ אֲפִילּוּ לְכָבוֹד שַׁבָּת אָסְרוּ כ"ש מַעֲרִים מי"ט לְחוֹל דְּאָסוּר בְּחוֹל: אָמְנָם שֶׁלֹּא יִסְתּוֹר דִּבְרֵי הרמז"ל מ"ש בה"ט דְּאָסוּר אִם בִּיְשֵׁל לְצָרְכֵי חוֹל.

א"א לְיַיְשְׁבוֹ כְּפִשׁוּטוֹ דַּהֲרֵי מְבוֹאָר בה"ט דְּאָסוּר אַף בְּחוֹל וּמִיהוּ מֵהַמַּעֲשֵׂר פֵּירוֹתָיו בְּמֵזִיד דְּשָׁרֵי לְמ"ש ולמי"ט ל"ק דְּיֵשׁ לוֹמַר אע"פ דְּבִישֵּׁל בי"ט לְחוֹל ג"כ דְּרַבָּנָן מִטַּעַם הוֹאִיל. מ"מ בִּישּׁוּל מְלָאכָה דְּאוֹרָיְיתָא הוּא וּמַעֲשֵׂר שְׁבוּת הוּא לָכֵן מֻוָתָּר במ"ש ומי"ט.

כַּנִּרְאֶה מִתּוֹסֶפְתָּ כָּאן ד"ה וּבְלָבַד יעו"ש וְרָאִיתִי לְהפר"ח בסי' תק"ג הֵבִיא בְּשֵׁם הַבַּ"ח דְּעָבַר וְאָפָה מי"ט לְחוֹל אָסוּר (מע"ש) [ע"ש[וְהַיְינוּ מִטַּעְמָא דְּפָרִישִׁית דְּהָתָם צָוְרְכֵי שַׁבָּת נַעֲשִׂים בי"ט אֲפִילּוּ מִדְּרַבָּנָן וְרַק הֶחְמִירוּ מִשּׁוּם תַּקָּנָה דְּעֵירוּבֵי תַּבְשִׁילִין כו'.

מש"ה עָבַר וְאָפָה לֹא גָּזְרוּ דְּיעָבַד גַּם מִשּׁוּם עוֹנֶג שַׁבָּת. משא"כ מי"ט לְחוֹל דְּעָבַר אִיסּוּרָא דְּרַבָּנָן שֶׁגָּזְרוּ בְּהוֹאִיל מִדְּרַבָּנָן עכ"פ.

א"כ אַף דְּיעָבַד אָסוּר ומ"ש הפר"ח מהר"מ מוּכָח דְּמֻוָתָּר הַיְינוּ פ"א הי"א וְאַמַּאי לָא דָּיֵיק מִפ"א שָׁם ה"ט וכמ"ש הלח"מ בְּשֵׁם הרלב"ח וְעַיֵּין בש"ע סִימָן תק"ג סְעִיף ב' ובמ"א אות ג' וּבְסִימָן תקכ"ז סְעִיף כ"ג. כָּתַב הַמְחַבֵּר בְּבֵיאוּר הַמְבַשֵּׁל בְּשַׁבָּת אוֹ לָחוּל שָׁרֵי דְּלָא כְּמַשְׁמָעוּת הרמז"ל פ"א מי"ט ה"ט וכמ"ש כָּאן.

וְלוֹמַר אוֹ בְּחוֹל שֶׁכָּתַב קָאֵי לְמְבַשֵּׁל מי"ט לְשַׁבָּת וְהוֹתִיר מֻוָתָּר בְּחוֹל אֵין נִרְאֶה וְעַיֵּין מ"ש לְקַמָּן במ"ש הב"י בס"ס תק"ג בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א: וְרָאִיתִי להט"ז או"ח תק"ב אות א' וְתוֹכָן דְּבָרָיו דְּתֵירוּצָא דגמ' כָּאן שָׁאנֵי שַׁבָּת מי"ט הוּא דְּכָאן אִיסּוּר דְּרַבָּנָן וְשַׁבָּת אִיסּוּר תּוֹרָה אֲבָל כָּל שֶׁיֵּשׁ אִיסּוּר תּוֹרָה בי"ט אֵין חִילּוּק בֵּין י"ט לַשַּׁבָּת ומש"ה אָסַר בְּהוֹצָאַת אֵשׁ מֵאֲבָנִים יעו"ש.

וא"ר הִשִּׁיג עָלָיו ממ"ש הָרַשְׁבָּ"א הֵבִיאוּ הב"י בְּסוֹף סִימָן תק"ג דַּוְקָא שַׁבָּת לֹא י"ט יעו"ש וְהֵנָּה אֱמֶת שֶׁהַמְחַבֵּר בתקכ"ז סכ"ג הִתִּיר בָּאָפָה מי"ט לְחוֹל וְיֵרָאֶה דְּהַיְינוּ בְּהוֹאִיל דְּלֵיכָּא רַק אִיסּוּרָא דְּרַבָּנָן וּמֻוָתָּר בי"ט משא"כ אִיסּוּר תּוֹרָה אָסוּר בי"ט ולפ"ז מ"ש הרמז"ל פי"א מי"ט ה"ט והי"א.

יֵשׁ לְיַיְשֵׁב שֶׁלֹּא יִהְיוּ דְּבָרָיו סְתוּרִים זֶה לָזֶה דבה"ט קָאָמַר אִם עָשָׂה כְּדֵי לֶאֱכוֹל בי"ט וְהוֹתִיר מֻוָתָּר בְּחוֹל הָא בִּישֵּׁל רַק לְצֹרֶךְ חוֹל סָמוּךְ לַחֲשֵׁיכָה שא"א לֶאֱכוֹל הַיּוֹם רַק לְצֹרֶךְ חוֹל דְּעָבַר אַאִיסּוּר תּוֹרָה אָסוּר בְּחוֹל כִּדְאָמְרִינַן בְּרֵישׁ יְבָמוֹת מַה לִי לָאו אוֹ אִיסּוּר כָּרֵת.

ובהי"א מַיְירֵי בְּיֵשׁ שְׁהוּת לֶאֱכוֹל הַיּוֹם דְּלֵיכָּא אִיסּוּר תּוֹרָה רַק אִיסּוּר דְּרַבָּנָן. בָּזֶה מַעֲרִים אָסוּר וּמֵזִיד שָׁרֵי וְכִדְכָתַיְבְנָא בְּאוֹפָן שֶׁדִּבְרֵי הַט"ז שָׁרִירָן וְקַיָּימִין וְאַיְ"ה בְּפָרְיֵי יְבוֹאַר עוֹד (עַיֵּין מ"ש בְּשוּ"ת מַגִּידוֹת בָּזֶה): פְּסָקָא ב"ש אוֹמְרִים שְׁנֵי תַּבְשִׁילִין מַתְנִיתַן דְּלֹא כִּי הַאי תַּנָּא כו' הִלְכְתָא כְּתַנָּא דְּמַתְנִיתַן וְאַלֵּיבָּא דב"ה.

בְּטַעַם שְׁנֵי תַּבְשִׁילִין לב"ש פֵּירֵשׁ הָרָ"ן ז"ל בְּשֵׁם ר"ת צָלִי וּמְבֻשָּׁל לכ"א הֶיְכֵר בְּפְנֵי עַצְמוֹ וְצָלִי לָאו בִּכְלַל בִּישּׁוּל וְרָ"ן סָבַר דַּאֲפִי' נָמֵי בִּכְלַל בִּישּׁוּל וְכִפְסַק הר"י שֶׁבַּתּוֹסָ' ד"ה אָמַר רָבָא. וּמַה דְּמֵבִיא לְעֵיל וְתַנָּא מַיְיתֵי מֵהָכָא ר' אֱלִיעֶזֶר פירש"י לְעֵילְדֶּרֶךְ הַשֵּׁ"ס כו'.

וּמִשּׁוּם דְּאַסְמַכְתָּא שַׁיְיכָא שַׁפִּיר לר"א מר' יְהוֹשֻׁעַ מַיְיתֵי לָהּ אֲבָל הֲלָכָה כר' יְהוֹשֻׁעַ בִּירוּשַׁלְמִי דַּאֲפִי' בִּכְלַל בִּישּׁוּל כו' (ומש"ה מַיְיתֵי אָמוֹרָאֵי לְעֵיל אַסְמַכְתָּא אַחֲרִיתָא אַלֵּיבָּא

דר' יְהוֹשֻׁעַ) וּבַמִּשְׁנָה לֹא נִזְכַּר פַּת לב"ש דכ"ש הוּא דְּאִם ב' תַּבְשִׁילִין צָרִיךְ לְצָלִי וּמְבֻשָּׁל כ"ש לְאַפּוֹיֵי פַּת אֲבָל לב"ה הי' לְהַזְכִּיר דְּצָרִיךְ פַּת ש"מ דְּלֹא צָרִיךְ פַּת לב"ה דַּהֲוָה אפי' ג"כ בִּכְלַל בִּישׁוּל.

ולפ"ז א"ש דְּאָמַר הֲלָכָה כְּמַתְנִיתַן וְאַלִּיבָּא דב"ה שֶׁלֹּא תֹּאמַר הֲלָכָה כר' אֱלִיעֶזֶר דְּפַת נָמֵי בָּעִינַן אָמַר שְׁאִינוֹ כֵּן דְּמִתַּלְמִידֵי שַׁמַּאי הי' [דְּפַת נָמֵי] צָרִיךְ אֲבָל הֲלָכָה כב"ה וְעַיֵּין רָ"ן: אָמַר אַבַּיֵי. הִתְחִיל בְּעִיסָּתוֹ וְנֶאֱכַל עֵירוּבוֹ גּוֹמֵר עֵיֵּין רא"ש מִדְּלָא אָמַר גּוֹמְרָהּ מַשְׁמַע כָּל צָרְכֵי שַׁבָּת.

דְּעִיסָּה בַּהֲ"א הַנְּקֵבָה וְשָׁרְשׁוֹ נִרְאֶה עָסַס מִפְּעָלֵי כֻּלָּל עַיֵּין בְּקוֹנְקוֹרְדָנְס' שׁוֹרֶשׁ עָסַס מִיץ וְהִיא דְּרִיכָה אוֹ הַשְׁאָלָה וְעִיסָּה ג"כ דּוֹרְכִין וְעַסּוֹתֶם רְשָׁעִים יעו"ש וְהָעֵד עִיסָּתוֹ עִיסָּתָהּ וְעַיֵּין בש"ע וְשָׁם יְבֹאַר לְדִינָא אַיָּ"ה: בפרש"י בד"ה וְאִם אִיתָא כו' בַּהֲדֵי הַדְּ תַּקַּנְתָּא דְּמַקָּנָה קָמְחוֹ אֶפְשָׁר כֵּיוָן לְאַפּוֹקֵי מִבַּעַל הָעִיטּוּר וה"פ לִיתְנֵי בְּהָא דְּמַקָּנָה קָמְחוֹ.

וַאֲחֵרִים דַּוְקָא מְבַשְּׁלִין לוֹ עָבַר וְאָפָה הוּא בְּמַקָּנָה קָמְחוֹ שָׁרֵי וּמִינָּהּ הָא לְכַתְּחִלָּה הוּא אָסוּר אַף בְּמַקָּנָה קָמְחוֹ: בד"ה וְאִם הֶעֱרִים דְּאֵין עִבּוּד כו'. וּמִימְנַע בְּתוֹסְ' ד"ה וּבִלְבַד כָּתְבוּ ב' תֵּירוּצִים א' שָׁם מִימְנַע וְכָאן ל"ש זֶה.

וְעוֹד דְּהָתָם עִיבּוּד בָּאֳוָכָלִין שְׁבוּת בְּעָלְמָא משא"כ בִּישׁוּל אָב מְלָאכָה אע"פ דמ"ה מֻוָתָּר הוֹאִיל אִי צרכ' שַׁבָּת נַעֲשִׂין בי"ט הֶחְמִירוּ בְּבִישׁוּל ולפ"ז אִיכָּא לַעֲיוּנָא בִּשְׁבוּת דְּרַבָּנָן אִם עֲשָׂאוֹ בַּמַּעֲרִים אִם אָסוּר אוֹ לָאו וּמִיהוּ הָא וַדַּאי דְּאֵין עִיבּוּד בָּאֳוָכָלִין מ"ה דְּאִי הֲוָה.

וַדַּאי דְּאָסוּר לְמִלּוֹחַ כְּלָל בי"ט למ"ש המ"מ דְּמְלָאכְת שְׁאֵין עִיקָּרָן לְאֹוכֶל נָפֶשׁ אָסוּר בְּאֹוכֶל נָפֶשׁ כְּמוֹ הַבְּנָיָן וְהָאֲרִיגָה וַהֲרִיסָה (עמ"ש בַּפְּתִיחָה) ומ"ה שָׁרֵי לְשַׁמֹּחַ בְּבָשָׂר בי"ט. כִּי תּוֹרַת הַמְּלִיחָה דְּרַבָּנָן דמ"ה דָּם שְׁבִישְׁלוֹ שָׁרֵי עַיֵּין מ"ש בְּפֵרְיֵי לי"ד בִּפְתִיחָה לְהִלְכוֹת מְלִיחָה אֶלָּא שֶׁזֶּה לֹא שַׁיָּיךְ לְהַזְכִּיר כָּאן: בד"ה אִסּוּרָא בְּשַׁבָּת לְסָקִילָה כו' י"ט אִיסּוּר דְּרַבָּנָן.

בְּשַׁבָּת אֲפִילּוּ אִיסּוּר דְּרַבָּנָן אָסוּר הוֹאִיל וְיֵשׁ בּוֹ מ"ה סְקִילָה משא"כ י"ט לָאו הִלְכָךְ בְּאִיסּוּר דְּרַבָּנָן מְקִילִין הָא בְּאִיסּוּר לָאו תּוֹרָה לֹא מְקִילִין בי"ט וְזֶה יוֹרֶה כמ"ש הַטַּ"ז בתק"ב אוֹת א' וַהֲבִיאוֹתִיו לְעֵיל יעו"ש: בַּתּוֹסָפָת בד"ה.

עַל מַה נֶּחְלְקוּ כו' בַּיְרוּשַׁלְמִי גָּרַס לְהֵיפוּךְ ב"ש אוֹמְרִים תַּבְשִׁיל אֶחָד וב"ה אוֹמְרִים שְׁנֵי תַּבְשִׁילִין. יְעַוְיֵן שָׁם: מִשְׁנָה חָל לִהְיוֹת אַחַר הַשַּׁבָּת כו' פְּלֻגְתַּיְיהוּ בְּאָדָם אִם רַשַּׁאי לִטְבּוֹל בְּשַׁבָּת ב"ש אוֹסְרִין וב"ה מַתִּירִין וּלְרָבָא נִיחָא כִּי נִרְאֶה כְּמִתַּקֵּן.

וב"ה אָמְרוּ כְּמֵיקֵר. אֲבָל לְרַבָּה קָשֶׁה דל"ש ד"א בָּאָדָם וי"ל דב"ש מִשּׁוּם מְתַקֵּן וב"ה רַק חָיְישִׁינַן ד"א.

וּלְרַב יוֹסֵף סְחִיטָה שַׁיָּיךְ בְּאָדָם בִּשְׁעָרוֹ וּלְרַב ביב' שָׁמָא יִשְׁהֶה לֹא שַׁיָּיךְ בָּאָדָם. וּנְקֵט י"ט אַחַר שַׁבָּת לְרִבּוּתָא דַּאֲפִילּוּ שַׁבָּת שר' ב"ה כמ"ש וּמִיהִי יְצַוַּיר פְּלֻגְתַּיְיהוּ בי"ט בְּנִטְמָא בי"ט אֶלָּא בְּנִטְמָא בי"ט לכ"ע שָׁרֵי לְקַמֵּן וְאָמְנָם יְצַוַּיר בְּנִטְמָא מעי"ט וְשָׁכַח וְלֹא טָבַל עַד יו"ט.

אֲפִשָׁר לב"ה שָׁרֵי אַף באה"ט שֶׁאֵין רָאוּי הַיּוֹם לֶאֱכֹל תְּרוּמָה וְחֻלִּין אֵין אוֹכֵל בְּטָהֳרָה. מ"מ כְּמֵיקַר אוֹ חַיָּיב אָדָם לְטַהֵר בְּרֶגֶל וְיֹאכַל חֻלִּין בְּטָהֳרָה וְעַיֵּין תוי"ט ויש"ש וְאֵין לְהַאֲרִיךְ וְשָׁוִין שֶׁמַּשִׁיקִין אֲבָל לֹא מַטְבִּילִין מִלַּת וְשָׁוִין אֵין לוֹ בֵּיאוּר דִּבְכֵלִים כ"ע מוֹדִים דְּאָסוּר וּמוֹדִים בְּהַשָּׁקָה וְהִנֵּה הר"מ ז"ל מְפָרֵשׁ מִשְׁנָה זוֹ בְּשַׁבָּת.

וה"ק בְּשַׁבָּת הַשָּׁקָה מֻוָתָּר דְּלָאו טְבִילָה רַק מִתּוֹרַת זְרִיעָה וּבִכְלִי אֶבֶן אֲבָל הַטְבָּלָה מַיִם טְמֵאִים ע"ג כְּלִי טָמֵא אָסוּר בְּשַׁבָּת אֲבָל בי"ט בֵּין הַשָּׁקָה וּבֵין הַטְבָּלָה מֻוָתָּר וכ"פ בפ"ד די"ט הֲלָכָה י"ז י"ח וּפָסַק שָׁם נְטָמָא מעי"ט בְּאַב הַטֻּמְאָה אָסוּר לְטוֹבְלוֹ ביו"ט (אֲפִילּוּ לְחֻלִּין).

נְטָמָא בַּנָּוָלָד מעי"ט טוֹבְלִין בי"ט נְטָמָא ביו"ט אֲפִילּוּ בא"ה טוֹבְלִין בי"ט וּמַטְבִּילִין כְּלִי ע"ג מֵימָיו בי"ט אֲפִילּוּ נְטָמָא הַכְּלִי בא"ה. וְאָמְנָם בְּהִלְכוֹת שַׁבָּת פֶּרֶק כ"ג הֲלָכָה ח'.

כָּתַב סְתָם אֵין טוֹבְלִין כֵּלִים טְמֵאִים בְּשַׁבָּת וְהַשָּׁקָה בִּכְלִי אֶבֶן מֻוָתָּר וְזֶה כְּאַקּוּמְתָא ע"ב שָׁם מִתְּנָיָתָן חֲכָמִים בְּשַׁבָּת הַשָּׁקָה מֻוָתָּר טְבִילָה אָסוּר וְאֵין חִילּוּק בַּשַּׁבָּת בֵּין נְטָמָא מע"ש אוֹ וְלַד הַטֻּמְאָה אֲפִילּוּ נְטָמָא בְּשַׁבָּת בְּוֹלַד הַטֻּמְאָה אַפִּ"ה אָסוּר בְּשַׁבָּת וַאֲפִילּוּ בִּכְלִי עֵץ אָסוּר בְּשַׁבָּת וְהַטַּעַם דְּפָסַק כְּרַב בֵּיבִי דְּתַנְיָא כְּוָתֵ' וּכְרָבָא כמ"ש מָהַרְשָׁ"א ז"ל וְהַיְינוּ בְּשַׁבָּת אִיכָּא נִרְאֶה כִּמְתַקֵּן וְשֶׁמָּא יִשְׁהוּ הִלְכָךְ אָסוּר אֲפִילּוּ נְטָמָא בי"ט בְּוָלָד אַפִּ"ה נִרְאֶה כִּמְתַקֵּן וּמִידֵי דַּהֲוָה אַמַּעֲשֶׂר פֵּירוֹתָיו בי"ט וְשַׁבָּת אוֹ אֲפִילּוּ דְּמַאי אָסוּר בְּשַׁבָּת ויי"ט אַלְמָא אֲפִילּוּ רוֹב ע"ה מְעַשְּׂרִין אָסוּר דְּנִרְאֶה כִּמְתַקֵּן.

משא"כ י"ט דְּקִיל לֹא חָשׁוּ דְּנִרְאֶה כִּמְתַקֵּן. רַק טַעַם רַב בֵּיבִי שֶׁמָּא יִשְׁהֶה וְדַוְקָא מעי"ט וא"ה.

אֲבָל וָלָד דַּהֲוָה דְּרַבָּנָן. א"כ יֹאכַל בְּטֻמְאָה רַק אִיסּוּר דְּרַבָּנָן כְּאָמוּר וְאַף שֶׁהַתּוֹסֶפֶת לְקַמָּן ח"י ב' ד"ה וְשָׁוִין כָּתְבוּ דְּיֵשׁ לֶאֱסוֹר יוֹתֵר הַשָּׁקָה בִּכְלִי עֵץ שֶׁגּוֹרֵם טֻמְאָה בְּיָדַיִם בי"ט וּלְהַטְבִּילוֹ.

משא"כ כְּלִי שֶׁנִּטְמָא מעי"ט לְהַטְבִּיל ע"ג מֵימָיו י"ל דְּקִיל טְפֵי זֶהוּ לְרַבִּי אֲבָל לַחֲכָמִים א"צ לְדוֹחֲק זֶה וְהַשָּׁקָה ע"ג מֵימָיו הוּא כְּמוֹ מִכְּלִי שֶׁנִּטְמָא כְּבָר וְקִיל טְפֵי מִינֵּ' וְאִם הַשָּׁקָה ע"ג כְּלִי עֵץ אָסוּר כ"ש שֶׁאֵין מַטְבִּילִין כְּלִי ע"ג מֵימָיו כְּלִי שֶׁנִּטְמָא מֵאֲתְמוֹל שֶׁאָסוּר וְהַיְינוּ בְּשַׁבָּת וכמ"ש בְּפֵירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת וְאֵין מַטְבִּילִין הַיְינוּ בִּכְלִי עֵץ כְּמוֹ שֶׁקָּדַם מִטַּעַם אֵין מַטְבִּילִין כְּלִי בְּשַׁבָּת (מ"ש שָׁם מִלַּת י"ט יוֹרֶה דְּאַשַּׁבָּת קָאֵי אָמְנָם מ"ש תְּחִלָּה י"ט וְשַׁבָּת נִרְאֶה כִּמְתַקֵּן לָא א"ש דבי"ט הַטַּעַם רַק כְּרַב בֵּיבִי לֹא מְשׁוּם מְתַקֵּן כמ"ש מָהַרְשָׁ"א ז"ל) וא"כ יהי' חִילּוּק שַׁבָּת מי"ט [בד'] דִּינִים א' נְטָמָא בְּשַׁבָּת אָסוּר.

ב' אֲפִילּוּ בְּוָלָד אָסוּר ב' אֵין מַטְבִּילִין כְּלִי ע"ג מֵימָיו ד' אֲפִילּוּ בִּכְלִי עֵץ דְּאִיכָּא ב' קוֹלוֹת הַיּוֹם וָלָד וְצֵירוּף ע"ג מֵימָיו אָסוּר בְּשַׁבָּת ובי"ט כָּל הָנֵי שָׁרֵי ולפ"ז כ"ש דְּאָסוּר לְהַטְבִּיל כְּלִי חָדָשׁ הֲנִיקַּח מִנָּכְרִים אֲפִילּוּ כְּלֵי זְכוּכִית (לְדִידַן נָמֵי מִדְּרַבָּנָן) נָמֵי אָסוּר מֵהַאי טַעְמָא דְּשַׁבָּת חָמוּר ובש"ע סִימָן שכ"ג סְעִיף זַי"ן פָּסַק הַמְחַבֵּר בא"ח מֻוָתָּר לְהַטְבִּיל כְּלִי חָדָשׁ בְּשַׁבָּת (כְּסְתָם כְּדַרְכּוֹ בש"ע) וְהוּא סוֹתֵר למ"ש בי"ד סִימָן ק"כ סי"ד אֵין הַקֶּטֶן נֶאֱמָן עַל טְבִילַת כֵּלִים דְּמַשְׁמַע דַּהֲוָה מִן הַתּוֹרָה כמ"ש הט"ז שָׁם דְּעַל דְּרַבָּנָן הַמְנַוְּהוּ קָטָן וּבְכָאן מַשְׁמַע דְּטְבִילַת כְּלִי מַתָּכוֹת ד"ת.

וְאִם נִתְּרֵץ זֶה אַכַּתִּי קָשֶׁה דבה"ש פָּסַק בְּפֵירוּשׁ דַּאֲפִילּוּ כְּלִי עֵץ אָסוּר הַשָּׁקָה דְּנִטְמָא בְּיוֹם שַׁבָּת וְלָדָ דְּרַבָּנָן אָסוּר. כ"ש כְּלִי חָדָשׁ שֶׁנִּיקַּח מע"ש ועמ"ש בְּסָמוּךְ: וְרָאִיתִי להט"ז שָׁם אוֹת ה' כָּתַב דְּבְהִלְכוֹת שַׁבָּת סָמַךְ אמ"ש בהי"ט דַּוְקָא א"ה יעו"ש.

וְהִנֵּה א"כ נֹאמַר דְּסָמַךְ אמ"ש בהי"ט בְּכָל גַּוְונָא וְנִטְמָא בי"ט נָמֵי שָׁרֵי א"כ לְאֵיזֶה צוֹרֶךְ הִזְכִּיר בְּשַׁבָּת מְתַקֵּן טַעַם רָבָא ובי"ט טַעַם רַב בִּיבִי וְאִם נֶאֱמַר דְּיֵשׁ חִילּוּק בֵּין שַׁבָּת לי"ט בְּאֵין מַטְבִּילִין כְּלִי ע"ג מֵימָיו דְּבָזֶה חִילּוּק שַׁבָּת מי"ט וּמִטַּעַם רָבָא כו' וְכִאְקוֹמְתָא דְּגְמָרָא מַתְנִי' חֲכָמִים וּבְשַׁבָּת הַטְבָּלָה אָסוּר הַשָּׁקָה מֻוָּתָּר עכ"פ מִדְּהַשָּׁקָה בִּכְלִי עֵץ אָסוּר בְּשַׁבָּת תַּרְתֵּי לְמַעֲלְיוּתָא בְּשַׁבָּת וָלָדָ כ"ש טְבִילָה דְּרַבָּנָן אָסוּר וכ"ת שָׁאנֵי הַשָּׁקָה בִּכְלִי עֵץ שֶׁגּוֹרֵם כמ"ש הַתּוֹסָפָת י"ח ב' ד"ה וְשָׁוִין כְּמוֹ לְרַבִּי מִלְבַד שֶׁאֵין דְּבָרָיו בְּפֵירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת כֵּן שָׁכָתַב כְּלִי עֵץ חַד טַעַם מִשּׁוּם דְּאֵין מַטְבִּילִין בְּשַׁבָּת אֶלָּא דַּאֲפִילּוּ בְּחִבּוּרוֹ א"א לוֹמַר כֵּן דא"כ ממ"נ אִי בי"ט גַּם בִּכְלִי עֵץ שָׁרֵי לָמָּה הִשְׁמִיט זֶה בי"ט וְאִי אָסוּר ג"כ לָמָּה הִשְׁמִיט וּמַאי שְׁנָא שַׁבָּת דְּנָקֵט הָא כְּלִי עֵץ מִדִּיוּקָא ובי"ט הָא דְּמַטְבִּילִין ע"ג מֵימָיו אֶלָּא ש"מ תַּרְוַיְהוּ עֵץ וּמַטְבִּילִין ע"ג מֵימָיו חֲדָא הוּא לְרַבָּנָן וְאַלְעָא בְּשַׁבָּת אָסוּר אֲפִילּוּ נִטְמָא בְּיוֹמוֹ וָלָדָ ג"כ אָסוּר וְזֶה כמ"ש רש"ל.

וצ"ע וְאַיָּ"ה בְּפִרְיֵי יְבוֹאַר זֶה: בפירש"י בד"ה מִלִּפְנֵי הַשַּׁבָּת חַיָּיב כו' לֹא הֲבִינוֹתִי כֵּיוָן דְּמָפֹרֵשׁ לְקַמָּן רְבוּתָא נְקֵט שַׁבָּת א"כ א"נ א"צ לְטַהֵר בְּרֶגֶל מ"מ אִם רוֹצֶה לְטַהֵר עַצְמוֹ שַׁיָּיךְ פְּלֻגְתַּיְיהוּ וְאוּלַי קוּשְׁטָא קָאָמַר דְּחַיָּיב: בד"ה וְשָׁוִין מַיִם יָפִים בְּמַיִם מְלוּחִים.

עַיֵּין מָהָרָ"ם שִׁיף ז"ל דלק"מ מִסּוֹף מִקְוָואוֹת דלב"ש מַיִם רָעִים בְּיָפִים לָא מְהַנֵּי הַשָּׁקָה. דְּכָאן מְלוּחִים קָצַת וְטוֹבִים לִשְׁתִּיָּ' וְלֹא כַּמַּיִם הַיָּפִים שֶׁהֵם טוֹבִים יוֹתֵר וְעַיֵּין בְּלֶחֶם שָׁמַיִם מִזֶּה: דַּף י"ח ע"א גְּמָרָא כְּלִי שֶׁנִּטְמָא מעי"ט כו'.

נִטְמָא בא"ה כו' כֹּהֲנִים זְרִיזִין הֵם. הָנָךְ תַּרְתֵּי בָּרַיְיתָא מְפֹרֵשׁ רַשְׁ"י דמעי"ט ובא"ה אֵין מַטְבִּילִין ובי"ט אֲפִילּוּ בא"ה מַטְבִּילִין.

וָלָדָ אֲפִילּוּ מעי"ט מַטְבִּילִין. וּבְתַנַּאי שֶׁיִּהֵא רָאוּי לִבּוֹ בְּיוֹם דְּוַדַּאי אה"נ לְצוֹרֶךְ תְּרוּמָה לְבַד לְצוֹרֶךְ חוֹל כ"ע מוֹדִים דְּטִרְחָא שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ י"ט אָסוּר אֶלָּא יֵשׁ מְפָרְשִׁים סוֹבְרִים דבי"ט אה"ט אָסוּר דְּאֵין רָאוּי.

וָלָדָ רָאוּי וּמְיֻנֵּי בעי"ט אֲפִילּוּ וָלָדָ אָסוּר וע"ז הִקְשָׁה רַשְׁ"י דא"א לְפָרֵשׁ בי"ט דְּרָאוּי עכ"פ לְחֻלִּין (וְלָא נִיחָא לי' לְפָרֵשׁ דְּאַפֵּ"ה בי"ט אָסוּר באה"ט דְּבְחוֹל כו') וע"כ מעי"ט וְאַפֵּ"ה וָלָדָ שָׁרֵי אֲפִילּוּ מעי"ט וּמְשַׁנֵּי כֹּהֲנִים זְרִיזִין הֵם וְזֶה הַטַּעַם שַׁיָּיךְ לְרָבָא וּלְרַב יוֹסֵף וּלְרַב בִּיבִי לב' פֵּירוּשֵׁי רַשְׁ"י.

וְאָמְנָם לְרָבָא נִרְאֶה כְּמְתַקֵּן צָרִיךְ לוֹמַר דְּוָלָדָ לֹא נִרְאֶה כְּמְתַקֵּן דְּטָהוֹר מ"ה. וּמִיהוּ הר"מ ז"ל בפ"ד מהי"ט הי"ז כָּתַב רַק טַעַם רַב בִּיבִי בי"ט וכמ"ש מָהַרְשָׁ"א ז"ל דבי"ט דְּקִיל לֹא גָּזְרוּ נִרְאֶה כְּמְתַקֵּן וְאַפֵּ"ה נְקֵט טַעְמָא טָהוֹר גָּמוּר יעו"ש במ"מ דְּלְרַב בִּיבִי י"ל שֶׁפִּיר הַטַּעַם דְּטָהוֹר מ"ה לָא גָּזְרִינַן יִשְׁהֶה דא"נ יִשְׁהֶה דְּרַבָּנָן הוּא.

בס' הַמַּגִּיד בְּשֵׁלַח רִשַּׁמְתִּיו סִיְּעְתָּא לְהרמז"ל פי"א מהא"ט ה"ט חֻלִּין עט"ק לָאו כְּקִדֵּשׁ: בפירש"י בד"ה בִּדְלִי טָמֵא וְלָא דַּמְיָא אֵין מַטְבִּילִין כְּלִי ע"ג מֵימָיו כו'. לְיֵשׁ מְפָרְשִׁים לְקַמָּן דְּנִטְמָא מעי"ט אֲפִילּוּ וָלָדָ אֵין מַטְבִּילִין בי"ט א"כ י"ל בִּפְשִׁיטוּת דְּאֵין מַטְבִּילִין כְּלִי

ע"ג מֵימָיו דְּחָזֵי דַּעֲבִיד הַשָּׁקָה לְמַיִם טְמֵאִים בִּכְלֵי עֵץ יוֹדֵעַ שֶׁנִּטְמָא הַכְּלִי מִמַּשְׁקִין טְמֵאִים וְסָבַר דְּמִסְתָּמָא גַּם הַכְּלִי מעי"ט נִטְמָא וְאֵין מַטְבִּילִין משא"כ מַדְלִין בְּדְלִי טָמֵא אֶלָּא רַשַּׁ"י לְשִׁיטָתֵי' לְקַמָּן דְּוָדָא מֻוָתָּר אֲפִילּוּ מעי"ט לְכָךְ הֻצְרַךְ לְחַלֵּק.

וּמַטְבִּיל דְּלִי מָלֵא מַיִם יִשְׁאַל אוֹתוֹ וְיֹאמַר וּמִתּוֹךְ דִּבּוּרוֹ יֹאמַר שֶׁגַּם הַדְּלִי טָמֵא א"ה מעי"ט כו' וְיֵשׁ לִרְאוֹת לְמָאן קַשְׁיָא לי' לְרַבָּנָן י"ל מַתְנִיתַן שַׁבָּת וּמַדְלִין בי"ט וּכְמוֹ דְּחָלוּק שַׁבָּת מי"ט לְעִנְיַן הַנּוֹבֵילָה ה"ה לְעִנְיַן מַדְלִין וּלְרַבִּי י"ל אֵין מַטְבִּילִין כְּלִי ע"ג מֵימָיו גָּרַע טְפֵי.

דְּהַיְינוּ בִּכְלֵי עֵץ שֶׁגּוֹרֵם כמ"ש תוס' ע"ב ד"ה וְשָׁוִין. ואה"נ מַטְבִּילִין כְּלִי שֶׁנִּטְמָא כְּבָר ע"ג מֵימָיו וכ"ש מַדְלִין כו' וְי"ל דְּמַשְׁמַע לי' אֵין מַטְבִּילִין כְּלִי ע"ג מֵימָיו מַשְׁמַע אֲפִילּוּ נִטְמָא כְּבָר וְזֶה שֶׁפֵּירוּשׁ בְּמַתְנִי' אֲבָל לֹא מַטְבִּילִין בִּגְמָרָא מְפָרֵשׁ בִּכְלֵי עֵץ טָמֵא דִּלְשׁוֹן אֵין מַטְבִּילִין כְּלִי מַשְׁמַע שֶׁכְּבָר נִטְמָא דאל"כ הי' לוֹמַר אֲבָל לֹא בִּכְלֵי עֵץ ועתוי"ט וּלְפִי מ"ש א"ש וא"ש נָמֵי דִּכְלֵי עֵץ מְדִיוּקָא נָפְקָא אֶלָּא תַּרְתֵּי אַשְׁמְעִינַן וְאַף שי"ל נָקֵיט מַה דְּנָפֵיק מִדִּיוּקָא מ"מ י"ל כמ"ש וּלְזֶה הִקְשָׁה לְרַשַּׁ"י מִמַּדְלִין וְתֵירֵץ וְאָמְנָם הרמז"ל פ"ד מהי"ט הי"ח כָּתַב מַדְלִין בְּדְלִי טָמֵא וְהוּא טָהוֹר וְהוּא כ"ש מִמַּטְבִּילִין מַיִם בִּכְלִי טָמֵא בי"ט וּבַשַּׁבָּת הִשְׁמִיט מַדְלִין בַּדְּלִי טָמֵא סָבוּר אֲנִי הֶעָנִי לוֹמַר דִּבְשַׁבָּת אָסוּר מַדְלִין וְדַוְקָא בי"ט אִתְּמַר וּבְשַׁבָּת לָא אִתְּמַר וְאָסוּר לִדְלוֹת בְּדְלִי טָמֵא בְּשַׁבָּת דַּהֲרֵי אַתָּה רוֹאֶה שֶׁכַּמָּה חֲזָקוֹת הֶחְמִירוּ בְּשַׁבָּת משא"כ בי"ט וָוָלָד וּבוֹ בַּיּוֹם וּכְדִכְתִיבְנָא לְעֵיל ומש"ה הֵבִיא בָּרַיְיתָא דְּמַדְלִין בִּדְלִי טָמֵא וְהוּא טָהוֹר בְּהִלְכוֹת יוֹם טוֹב לְאַשְׁמְעִינַן דִּבְשַׁבָּת אָסוּר וּמָה אֶעֱשֶׂה שֶׁהָרַב בהג"ה א"ח שכ"ג סְעִיף כָּתַב אִם רָאוּי לְמַלֹּאוֹת שָׂרֵי המ"מ פ"ד די"ט בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א וְזֶה בי"ט וְאָמְנָם בְּהַגָּהוֹת מַיְימוֹנִי פכ"ג מִשַּׁבָּת אוֹת ה' כָּתַב לְהַתִּיר בְּשַׁבָּת וּרְאָיָ' מִמֵּיקַר ה"ה כָּאן יֹאמְרוּ לִשְׁאוֹב מַיִם הֲגַם שי"ל מַטְבִּילִין כֵּלִים יֵשׁ תַּרְתֵּי מְתַקֵּן וְיִשְׁהֶה וצ"ע וְאַיָּ"ה בְּפָרִיךְ יְבוֹאַר זֶה וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: ע"ב פְּסָקָא וְשָׁוִין שֶׁמַּשִּׁיקִין אֶת הַמַּיִם בִּכְלִי אֶבֶן לְטַהֲרוֹ כו' מַתְנִיתִין לַחֲכָמִים מִתּוֹקְמָא בְּשַׁבָּת הַשָּׁקָה מֻוָתָּר וְהַטַּבְלָה אָסוּר בְּשַׁבָּת ע"ג מֵימָיו וּבִכְלֵי עֵץ נָמֵי אָסוּר מֵהַטַּעַם שֶׁאֵין מַטְבִּילִין כְּלִי ע"ג מֵימָיו בְּשַׁבָּת.

לֹא מְטַעַם גּוֹרֵם לְרַבָּנָן (כמ"ש תִּתַּוֵּס' ד"ה וְשָׁוִין לְרַבָּנָן נִיחָא וכמ"ש בְּפֵירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת להרמז"ל מֵהַטַּעַם שֶׁקָּדַם יעו"ש הֲבִיאוֹתִיו לְעֵיל) כְּלָלָא דְּמִלְתָא לַחֲכָמִים שַׁבָּת הַכֹּל אָסוּר אַף נִטְמָא בי"ט בַּוָּלָד וְאֶפְשָׁר אַף אֵין מַדְלִין בִּדְלִי טָמֵא וְהוּא טָהוֹר בי"ט דַּוְקָא לֹא בַּשַּׁבָּת.

וְשָׁאנֵי אָדָם דְּמִיקַר דְּלִית בי' טַעֲמָא דִּלְמָא יִשְׁהֶה וּבְמַדְלִין יֵשׁ טַעֲמָא דְּיִשְׁהֶה ובי"ט לֵית מְתַקֵּן משא"כ בַּשַּׁבָּת בְּהִצְטָרְפָם יַחַד יִשְׁהֶה וְנִרְאֶה מְתַקֵּן י"ל דְּאָסוּר מַדְלִין כו' כַּנִּרְאֶה מהרמז"ל דבי"ט כָּתַב מַדְלִין שא"צ דכ"ש מִמַּטְבִּילִין כְּלִי ע"ג מֵימָיו (כמ"ש רַשַּׁ"י לְעֵיל ד"ה בִּדְלִי יעו"ש) בְּשַׁבָּת הִשְׁמִיט זֶה לוֹמַר דַּוְקָא י"ט וְלֹא שַׁבָּת וּלְפִי זֶה בי"ט הַכֹּל מֻוָתָּר אֲפִילּוּ כְּשֶׁיֵּשׁ לוֹ כְּלֵי אֶבֶן שָׂרֵי בִּכְלֵי עֵץ [אַף[לִגְרוֹם כו'.

רַק נִטְמָא מעי"ט בא"ה אָסוּר לִטְבּוֹל בְּעֵינַי' כְּלִי טָמֵא הָא ע"ג מֵימָיו שָׂרֵי אֲפִילּוּ כה"ג כְּמוֹ שֶׁנִּרְאֶה מִפְּשָׁטוּת דִּבְרֵי הרמז"ל (עמ"ש לְעֵיל ובט"ז א"ח שב"ג אוֹת ה' וַהֲבִיאוֹתִיו לְעֵיל) וְהִשְׁתָּא פְּלִיגִי רַבָּנָן וְרַבִּי בִּתְלָת.

לְרַבָּנָן בי"ט הַטְבָּלָה ע"ג מֵימָיו שָׂרֵי אֲפִילּוּ נִטְמָא בעי"ט בא"ה ב' בִּכְלֵי עֵץ לִגְרוֹם נָמֵי שָׂרֵי לְרַבָּנָן דְּלָא מַחֲלְקִינַן כְּלָל לְדִידְהוּ כו' ג' בְּשַׁבָּת הַשָּׁקָה בִּכְלֵי אֶבֶן עכ"פ שָׂרֵי בְּמַתְנִיתַן

דְּמִתּוֹקְמָא בְּשַׁבָּת לְרַבָּנָן וּלְרַבִּי בי"ט אֵין מַטְבִּילִין כְּלִי ע"ג מֵימָיו וְאֵין מַטְבִּילִין בִּכְלִי עֵץ בי"ט אִי מַתְנִיתַן רַבִּי ובי"ט וּבְשַׁבָּת הַשָּׁקָה בִּכְלִי אֶבֶן אָסוּר כָּאָמוּר וּמַדְלִין אֶפְשָׁר לְרַבָּנָן אָסוּר בְּשַׁבָּת: וְהֲוֵי יוֹדֵעַ דְּבָרַיְתָא דְּמַדְלִין אִם נֶאֱמַר בי"ט אֲיִירִי ע"כ רַבִּי הִיא.

דְּלְרַבָּנָן אֲפִילּוּ מַטְבִּילִין ע"ג מֵימָיו כו' וְאִם נֶאֱמַר בְּשַׁבָּת מַיְירִי כַּחֲכָמִים נָמֵי אָתְיָא וְרַשִׁ"י לְעֵיל ד"ה בְּדִלִי שֶׁהַזָּקָשָׁה לוֹ הַיְינוּ לְרַבָּנָן וּמַתְנִיתִין חֲכָמִים הוּא וּמְחַלֵּק בֵּין מַדְלִין לְאֵין מַטְבִּילִין ע"ג מֵימָיו וְאֵין נִרְאֶה כֵּן מִדַּעַת הרמז"ל מִדְּהֲבִיא מַדְלִין בי"ט וְהִשְׁמִיט בְּשַׁבָּת וְאִי הֲוָה (מִיתַּסְרָא) מִשְׁתְּרִי בְּשַׁבָּת שָׁם הי' לַהֲבִיאוֹ לֹא בי"ט שא"צ וּכְבָר הִתְבָּאֵר זֶה לְעֵיל יעו"ש: דְּתַנְיָא אֵין מַטְבִּילִין אֶת הַכְּלִי ע"ג מֵימָיו לְטַהֲרוֹ וְאֵין מַשִּׁיקִין וַחֲכָמִים כו' זֶהוּ גִּרְסַת רַשִׁ"י וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים בְּהֵיפּוּךְ וְתוֹסָ' גּוֹרְסִים כי"מ וְגוֹרְסִים רִישָׁא בְּשַׁבָּת כו' וּלְרַשִׁ"י וְתוֹסָ' בָּרַיְיתָא פְּלֵיגִתַּיְיהוּ בְּשַׁבָּת וי"ט כמ"ש לְעֵיל וּמַתְנִי' אִי רַבִּי מִתּוֹקְמָא הַמִּשְׁנָה בי"ט וְאִי רַבָּנָן מִתּוֹקְמָא הַמִּשְׁנָה בְּשַׁבָּת אֲבָל בָּרַיְיתָא כִּדְקָאֵי קָאֵי ולי"מ אִי מַתְנִי' דְּהָכָא כְּרַבִּי מִתּוֹקְמָא פְּלֵיגִתַּיְיהוּ רַבִּי וְרַבָּנָן בְּשַׁבָּת דְּלְרַבִּי בְּשַׁבָּת אֵין מַשִּׁיקִין וְלֹא מַטְבִּילִין וּלְרַבָּנָן אַף בְּשַׁבָּת מַשִּׁיקִין וּמַטְבִּילִין וְאִי מִשְׁנָה חֲכָמִים פְּלֵיגִתַּיְיהוּ בי"ט וּמַתִּירִין רַבָּנָן וְגוֹרְסִים בֵּין אִי רַבִּי אוֹ רַבָּנָן מַתְנִי' רִישָׁא דְּמַתְנִיתַן בי"ט הַשָּׁקָה ה"ה הַטְבָּלָה וְסֵיפָא בְּשַׁבָּת הַטְבָּלָה הַשָּׁקָה.

וְלֹא הֲבִינוֹתִי לָמָּה לִי כֻּלֵּי הַאי בֵּין אִי רַבִּי אוֹ רַבָּנָן מִתּוֹקְמָא הַמִּשְׁנָה שַׁפִּיר לְרַבִּי בְּשַׁבָּת הַכֹּל אָסוּר הַשָּׁקָה וְהַטְבָּלָה וי"ט הַשָּׁקָה שָׁרֵי וְהַטְבָּלָה אָסוּר בי"ט וְאִי רַבָּנָן וּבָרַיְיתָא בי"ט וּבְשַׁבָּת הַשָּׁקָה שָׁרֵי הַטְבָּלָה אָסוּר וצ"ע.

וְרַשִׁ"י כָּתַב דְּאֵין דֶּרֶךְ לְמַתְנֵי קִילְתָא וה"ה חֲמִירְתָּא אוֹ חֲמִירְתָּא לְאֵיסּוּרָא וה"ה קִילְתָא גַּם מתו' מוּכָח כמ"ש רַשִׁ"י וכמ"ש הַתּוֹסָפֶת ד"ה אֵין מַטְבִּילִין וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: בְּתוֹסָפֶת בד"ה וְשָׁוִין כו'.

אֲבָל לֹא בִּכְלִי עֵץ כו' כְּשֶׁנִּטְמָא כְּבָר בִּוּלַּד הַטֻּמְאָה עַיֵּין מָהַרְשָׁ"א ז"ל דְּמִדְיוּקָא דָּיְיקִי לָהּ וְאֵין מַטְבִּילִין פֵּירוּשׁ בִּכְלִי טָמֵא מעי"ט בא"ה. ולי"מ בִּוּלַּד הַטֻּמְאָה וּמִיהוּ מַתְנִי' שַׁפִּיר תְּנַן בִּכְלִי אֶבֶן אִם יֵשׁ לוֹ אָסוּר בִּכְלִי עֵץ משא"כ בָּרַיְיתָא תְּנָא סְתָמָא אֵין מַטְבִּילִין כְּלִי ע"ג מֵימָיו אֲפִילּוּ לִית לִי' כְּלִי אֶבֶן וְהָא וַדַּאי כֵּיוָן דְּלִית לִי' לֹא שַׁיָּיךְ גּוֹרֶם וְשָׁרֵי אַף לְרַבִּי כְּמוֹ כְּלִי שֶׁנִּטְמָא בִּוּלַּד אֲפִילּוּ מעי"ט כ"ש תַּרְתֵּי לְמֵעֲלְיוּתָא דְּשָׁרֵי לכ"ע אֲפִילּוּ לְיֵשׁ מְפָרְשִׁים לְעֵיל וְזֶה שֶׁהִנִּיחַ מָהַרְשָׁ"א ז"ל בצ"ע יעו"ש ומ"ש הַתּוֹסָ' כְּבָר בְּנָלָד אֲפִילּוּ לְיֵשׁ מְפָרְשִׁים: דַּף י"ט ע"א גְּמָרָא.

תָּנוּ רַבָּנָן כְּלִי שֶׁנִּטְמָא מעי"ט אֵין מַטְבִּילִין בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת לִיכָּא לְמֵימַר בְּיִשְׂרָאֵל וּלְצוֹרֶךְ חֻלִּין בְּטָהֳרָה דט"י מֻוָתָּר בְּחֻלִּין דְּאֵין שֵׁנִי עוֹשֶׂה שְׁלִישִׁי בְּחֻלִּין. דא"כ מַאי טַעְמָא דר"ש שְׁזוּרִי דְּדוֹחֵק לוֹמַר דְּסוֹבֵר כר"ע דְּשֵׁנִי עוֹשֶׂה שְׁלִישִׁי בְּחֻלִּין כו' וּמַסִּיק דְּרָהִיט בי' וּבְכֹהֵן מִיר וַדַּאי לְרַבָּנָן דְּבֵי רַב דלת"ק בְּחוֹל מַנִּיחִין לֵילֵךְ דְּרָהִיט יָדַע דִּין הָעֶרֶב שָׁמֶשׁ.

וְסָבוּר שֶׁעֲדַיִן הַחַמָּה עַל הָאָרֶץ וְכִי יִמְטֵי לְבֵי הַטְבִילָה יְעַיֵּין אִם בה"ש לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ עַד לְמָחָר לְאֻורְתָּא. ור"ש שְׁזוּרִי אוֹמֵר רָהִיט אֵין רֹאִי' דְּיָדַע הָעֶרֶב שַׁמֶּשׁ אֶפְשָׁר טָרוּד בְּמְלַאכְתּוֹ וְאֵין מַנִּיחִין לוֹ כִּי שָׁמֶּא סוֹבֵר א"צ הָעֶרֶב שֶׁמֶשׁ מֵאַחַר שֶׁמּוֹלִיכוֹ ביה"ש וּמִסְתָּמָא לְצוֹרֶךְ תְּרוּמָה הוּא בְּכֹהֵן וּמַחֲזִירִין אוֹתוֹ וּלְרָבָא דְּאָמַר ר"ש נָמֵי סוֹבֵר בְּאֵינָשׁ

דְּעָלְמָא מִדְּרַהִיט סְבָרָא דְּיָדַע דִּין הֶעָרֵב שַׁמָּשׁ אֶלָּא בְּלֹא יָדַע פָּחוֹת כַּעֲדָשָׁה הָא נָמֵי לֹא יָדַע וע"כ לְמָלַאכְתּוֹ רְהִיט וְנָמֵי בְּכֹהֵן מַיְירֵי דְּאִי בְּיִשְׂרָאֵל וּלְחֻלִּין עט"ק כו' וּרְהִיט נְרְאִין לְחֻלִּין עט"ק קָבָעֵי לָהּ.

א"כ אַמַּאי מַחֲזִירִין לר"ש שְׁזוּרֵי כֵּיוָן דְּרְהִיט יָדַע מִדִּין הֶעָרֵב שַׁמָּשׁ אֶלָּא בְּכֹהֵן וְכָאָמוּר וז"ש רַשָּׁ"י ד"ה הָא הוּא דְּלָא גָּמוּר וּבְכֹהֵן כו' הַיְינוּ אַף לְרָבָא וכ"ש לְרַבָּנָן דְּבֵי רַב וִיבוֹאַר בְּרַשָּׁ"י אַיָּ"ה וְלֹא מָצָאתִי כָּעֵת בר"מ זַ"ל שֶׁיִּכְתּוֹב מִזֶּה כְּלוּם: תָּנוּ רַבָּנָן כֵּיצַד מְגַב לְגַב גִּתּוֹ ע"ג כַּדּוֹ ור"ע בְּפֵירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת גּוֹרֵס מִבַּדּוֹ בְּבֵי"ת כו' וְהַיְינוּ טָבַל לְחֻלִּין לֹא הֶחְזַק לְתִרוּמָה וְצָרִיךְ טְבִילָה אַפֵּ"ה תּוֹסֶפֶת טָהֳרָה רַשָּׁאִים כו'.

וּכְפִי הַנִּרְאֶה שֶׁמַּעֲלוֹת אֵלּוּ דְּרַבָּנָן וְאַפֵּ"ה הֲוָצְרָךְ לַטַּעַם לְתוֹסֶפֶת טָהֳרָה הַיְינוּ בְּשַׁבָּת כַּחֲכָמִים. דְּמוֹקֵי מַתְנִי' בְּשַׁבָּת אַפֵּ"ה הָנְהוּ שָׁרֵי וְדַוְקָא כֵּלִים טְמֵאִין מִדְּרַבָּנָן אָסוּר בְּשַׁבָּת אֲפִילּוּ נִטְמְאוּ בְּשַׁבָּת משא"כ תּוֹסֶפֶת טָהֳרָה.

וְאִם שֶׁכָּתַב י"ט כַּוָּנָתוֹ לְשַׁבָּת וְכָמוֹהוּ קוֹדֶם לָכֵן ג"כ כָּתַב י"ט וְכַוָּנָתוֹ לְשַׁבָּת כְּמוֹ שֶׁיִּרְאֶה הָרוֹאֶה שָׁם. ובה' י"ט פ"ד הי"ז הֵבִיא דִּין זֶה מִתְּרוּמָה לַקּוֹדֶשׁ וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה וּפֵירוּשׁ מֻחֲבוּרָה לַחֲבוּרָה מִתְּרוּמָה לַקּוֹדֶשׁ כמ"ש המ"מ בְּשֵׁם רַבֵּינוּ חֲנַנְאֵל (וּבְפֵירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת לֹא פֵּירֵשׁ הוּא זַ"ל בְּעַצְמוֹ כֵּן).

וְאָמְנָם בה' שַׁבָּת פכ"ג לֹא הֵבִיא הָא דְּמַטְבִּילִין מֻחֲבוּרָה לַחֲבוּרָה וְהָא וַדַּאי לַאֲקַוְמְתָא דְּמַתְנִי' חֲכָמִים חֲבוּרָה נָמֵי שָׁרֵי וי"ל דִּמְסַוְפָּק הֵי מִתֵּירוּצִים אֱמֶת וּפָסַק כַּחֲכָמִים דְּבָרַיְיָ' וְאֶפְשָׁר במ"ש אֵין מַטְבִּילִין כֵּלִים טְמֵאִים מַשְׁמַע הָא לְתוֹס' טָהֳרָה רַשָּׁאִים אַף בְּשַׁבָּת וּבְזֶה סָמַךְ עַל מ"ש בה' יוֹם טוֹב וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: מִשְׁנָה בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים כו' וּבַהַ"א מְבִיאִין שְׁלָמִים וְעוֹלוֹת וְסוֹמְכִין עֲלֵיהֶם הַיְינוּ שַׁלְמֵי שִׂמְחָה וַחֲגִיגָה וְעוֹלַת ראי' אֲבָל שַׁלְמֵי יָחִיד ב"ה מוֹדִים דַּעֲשֵׂה אֵית בְּהוּ ולב"ש עוֹלַת ראי' לָאו אֵית בְּהוּ.

עַיֵּין תוס' לְעֵיל י"ב א' ד"ה הַשּׁוֹחֵט וְשָׁם מְבֹאָר הַטַּעַם וּבְסָמִיכָה ב"ש סָבְרִי דְּלָא בָּעֵינַן תֵּיכֶף לִסְמִיכָה שְׁחִיטָה וב"ה סָבְרִי דְּבָעֵינַן וְאַף לֹא גָּזְרוּ עַל שְׁבוּת בַּמִּקְדָּשׁ. עַיֵּין ר"מ זַ"ל פ"א מֵחֲגִינָה הֲלָכָה ח' ט' יע"ש: בפירש"י בד"ה מַעֲשָׂיו כו'.

מַטְבִּיל בי"ט שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ עַיֵּין מָהַרְשָׁ"א זַ"ל די"א שְׁבוּת לֹא גָּזְרוּ בֵּין הַשְׁמָשׁוֹת אִם הוּא לְצוֹרֶךְ שַׁבָּת אוֹ י"ט אֲבָל כָּל שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ כְּלָל אַף ביה"ש אָסוּר טִרְחָא דְּלֹא צָרִיךְ. וּלְעֵיל ד"ה אֵין מַטְבִּילִין פירש"י מַטְבִּיל בי"ט מִשּׁוּם דְּבִלֹּא אַקּוֹמְתָא זוֹ י"ל מַטְבִּיל ביה"ש וְוָלָד כי"מ לְעֵיל דְּאָסוּר בי"ט לְצוֹרֶךְ י"ט וְכָאן דְּמַסִּיק הֶעָרֵב שֶׁמָּשׁ הַיְינוּ באה"ט וּמַטְבִּיל שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ י"ט הוּא וַדַּאי יעו"ש: ע"כ גְּמָרָא וְהָנֵי תַּנָּאֵי כְּהָנֵי תַּנָּאֵי ופירש"י זַ"ל הָכִי דְּלִקַּמָּן כָּהֵנֵי דְּכָאן לָא אִיפְּכָא דְּכָאן מְפוֹרָשׁ וּלְקַמָּן י"ל כמ"ש מָהַרְשָׁ"ל זַ"ל דִּפְלִיגִי בָּבֶל תִּאַחֵר וּכְמוֹ שֶׁיְּבוֹאַר לְקַמָּן ע"כ הַפֵּירוּשׁ לְדַמּוֹת הָנֵי דְּלִקַּמָּן פְּלִיגִי נָמֵי כְּהָנֵי דְּקָמַן: פְּשִׁיטָא הָכָא בי"ד עָסְקִינַן כו' הָא לָא קַשְׁיָא דְּלְמָא דְּלֹא יָבִיא בִּשְׁבִיעִי שֶׁל פֶּסַח דְּקוֹדֶם זְרִיקָה שֶׁל גָּבוֹהַּ וּלְאַחַר זְרִיקָה לָמ"ד מָמוֹן גָּבוֹהַּ וַאֲפִילּוּ לָמ"ד מָמוֹן בְּעָלִים מ"מ כְּשֶׁמַּשְׁהֶה וְדַעְתּוֹ לְבַעֲרוֹ אֵין עוֹבֵר כְּלָל כמ"ש הַתּוֹס' פְּסָחִים כ"ט ב' ד"ה רַב אַשִׁי מִכָּאן אוֹמֵר ר"י כו' יֵשׁ לוֹמַר דְּלְאַחַר הַפֶּסַח לֹא נִיתַּק לַעֲשֵׂה אֲבָל הָא קַשְׁיָא לִי לְהַמְעַיֵּן בְּתוֹס' חֻלִּין כ"ג ב' ד"ה וְאִי

דְּחָמֵץ נֶזְקָשָׁה כְּשֵׁר לְלַחְמֵי תּוֹדָה לר"מ דְּנֶזְקָשָׁה אִתְרַבִּי מִכָּל דְּלָקֵי עָלֶיהָ בַּאֲכִילָה וְאֵין חַיָּיב כָּרֵת אַפֵּ"ה בְּלַחְמֵי תּוֹדָה יֵשׁ רִבּוּיָא יעו"ש.

וּלְפִי' ר"ת בְּאֵלּוּ עוֹבְרִין דְּנֶזְקָשָׁה לָא אִתְרַבִּי לְמַלְקוּת בְּבַל יֵרָאֶה וא"כ וַדַּאי מַשְׁכַּחַת לר' מֵאִיר שֶׁיָּבִיא תּוֹדָתוֹ בִּשְׁבִיעִי שֶׁל פֶּסַח וְאֵין עוֹבֵר עַל עֲשֵׂה חֲלוֹת שֶׁל חָמֵץ דְּמִנֶּזְקָשָׁה מַיְיתֵי לְהוּ וְלָעֲרֵב בַּלַּיְלָה מוֹצָאֵי י"ט יֹאכַל אוֹתָם (דְּמָנָא לַן לוֹמַר דְּבָעֵינַן רְאוּיִן לַאֲכִילָה מִיָּד.

וּמִיהוּ הָא וַדַּאי בְּשִׁשִּׁי שֶׁל פֶּסַח אִם הֵבִיא דְּלָא יָצָא הוֹאִיל וא"א לֶאֱכֹל הָעֲשֵׂר שֶׁל חָמֵץ הֲוָה כְּנֶחְסָר לַחְמָהּ הַמְבֹאָר בר"מ ה' מעה"ק דְּפָסוּל יעו"ש) וא"כ שַׁפִּיר אִצְטְרִיךְ לְאַשְׁמְעִינַן דְּאֵין מְבִיאִין תּוֹדָה מִפְּנֵי חָמֵץ שָׁבָּה.

אֶלָּא דְּזֶה שִׁבּוּשׁ כֵּינָן דְּלֹא יְצַוִּיר כ"א בִּשְׁבִיעִי שֶׁל פֶּסַח לָמָּה לִי' לוֹמַר מִפְּנֵי חָמֵץ לֵימָא מִשּׁוּם דְּאֵין מַקְרִיבִין בי"ט כְּמוֹ בַּעֲצֶרֶת וְאַפַּתִּי י"ל דְּאַגַּב גְּרָרָא אַשְׁמְעִינַן דִּינָא דְּמִפְּנֵי חָמֵץ נָמֵי לֹא יְצַוִּיר וְהַיְינוּ דְּנֶזְקָשָׁה דְּרַבָּנָן ומ"ה שָׁרֵי וְאֵין יוֹצֵא בְּנֶזְקָשָׁה בְּלַחְמֵי תּוֹדָה וְעַיַּיִן תוס' רִישׁ אֵלּוּ עוֹבְרִין דַּף מ"ג א' ד"ה מַאן יעו"ש: כָּתַב הָרַמְבַּ"ם ז"ל בה' חֲגִיגָה פ"ב הי"ג אֵין מֵבִיא תּוֹדָה בע"פ וְאִם הֵבִיא יוֹצֵא יְדֵי שִׁמְחָה.

עַיַּיִן כ"מ בְּשֵׁם הר"י קוֹרְקוֹס ז"ל דה"ק אִם הֵבִיא בְּפֶסַח יוֹצֵא יְדֵי שִׁמְחָה. ולפ"ז אַף שֶׁהַלֶּחֶם פָּסוּל דְּהָא עֲשָׂרָה שֶׁל חָמֵץ א"א לֶאֱכֹל אַפֵּ"ה כְּשֵׁרָה הַתּוֹדָה.

וְחִידּוּשׁ הוּא בְּעֵינַי וְעַיַּיִן פי"ב מה' מַחֲמֵץ הי"ג וי"ד וּמִשָּׁם אֵין רְאִי' דְּבַתְּחִלָּה אֵין לְהָבִיא תּוֹדָה בְּלֹא לֶחֶם ומש"ה תּוֹדָה שֶׁנִּתְעָרְבָה בִּתְמוּרָתָהּ וּמֵתָה א' מֵהֶם אֵין תַּקָּנָה יעו"ש: דַּף כ' ע"א גְּמָרָא נָדָר וְאֵינוֹ יוֹצֵא יְדֵי חֲגִיגָה ומפירש"י וְתוֹסֶפֶת כָּאן מַשְׁמַע אֲפִילּוּ אָמַר ע"מ שֶׁאֵצֵא בָּהּ יְדֵי חֲגִיגָה לֹא יָצָא דַּאֲמִירָתוֹ לְגַבּוֹהַּ כְּמִסְירָה לְהֶדְיוֹט וְלָאו כָּל כְּמִינֵּי'.

אֲבָל אָמַר ע"מ שֶׁאֵצֵא מִשּׁוּם חֲגִיגָה הֲרֵי עָלַי תּוֹדָה יָצָא והרמז"ל פ"ב מה' חֲגִיגָה י"ד כָּתַב כפירש"י כָּאן והר"א ז"ל בְּהַשָּׁגוֹת כָּתַב דְּגָרְסִינַן וְאֵצֵא לֹא ע"מ שֶׁאֵצֵא דע"מ שֶׁאֵצֵא עַל תְּנַאי כָּךְ הִתְנָה וְיוֹצֵא ע"ש וְהָא דְּלֹא כָּתַב הרמז"ל כְּשֶׁאָמַר לְהֵיפּוּךְ ע"מ שֶׁאֵצֵא יְדֵי חֲגִיגָה הֲרֵי עָלַי תּוֹדָה דְּיוֹצֵא פָּשׁוּט הוּא: הַהוּא גַּבְרָא דְּאָמַר כו'.

עַיַּיִן בח"מ רנ"ג סי"ב וּבַשָּׁ"ךְ וְהוּא לָשׁוֹן הרמז"ל פי"א מה' זכי' וּמַתָּנָה הֲלָכָה כ' שְׁכִיב מְרַע שֶׁאָמַר תְּנוּ ת' זוּז וְיִשָּׂא בִּתִּי ב' מַתָּנוֹת. אֲבָל אִם אָמַר לְנָסִיב וְהַבוּ לִי' הֲוָה תְּנַאי כו' וא"כ וַדַּאי ה"ה כְּשֶׁאָמַר תְּנוּ ת' זוּז שֶׁיִּשָּׂא בַּרְתִּי וכ"ש ע"מ שֶׁיִּשָּׂא בְּרָתָא אִי נָסִיב שְׁקִיל אִי לָא לָא שְׁקִיל וכמ"ש הַשָּׁ"ךְ שָׁם.

וְאִי אָמַר לְנָסִיב בָּרָתִי וְהַבוּ לִי' אַפֵּ"ה אָמְרִינַן מִסְתָּמָא דַּעְתּוֹ הֲוָה ע"מ שֶׁיִּשָּׂא הַבַּת מִדְּהִקְדִּים הַבַּת כו'. וּבְבָרִיא כה"ג שָׁקִיבֵּל בְּקִנְיָן סוּדָר לִיתֵּן לַחֲבֵרוֹ חֵפֶץ (מַטְבֵּעַ אֵין נִקְנֶה בַּחֲלִיפִין) וְיִשָּׂא בִּתִּי י"ל אִי שׁוֹאֲלִין אַחַ"כ אֵיךְ הֲוָה כַּוָּנָתוֹ אִם אוֹמֵר שֶׁתְּנַאי הִי' דְּבָרָיו נֶאֱמָן דְּאוֹקֵי מָמוֹנָא בְּחֶזְקַת מֵוְחָזָק מרי' קָמָא משא"כ בִּשְׁכִיב מְרַע דִּכְתוּבִין וּמְסוּרִין דָּמֵי וא"צ קִנְיָן כְּשֶׁמֵּת וא"י מָה הִי' כַּוָּנָתוֹ י"ל דב' מַתָּנוֹת הִי' וּלְפִיכָךְ רָצָה לוֹקֵחַ הַמָּנֶה וְלֹא הַבַּת כֵּינָן דְּאֵין כָּאן מִי שֶׁיַּכְחִישׁ אוֹתוֹבְטַעֲנַת בָּרִיא.

וְאָמְנָם נִרְאֶה דְּאַדְרַבָּא כ"ש בְּבָרִיא דְּאִם אָמַר קָנוּ מְמֶנּוּ לִפְלוֹנִי ת' זְהוּבִים וְיִשָּׂא בִּתִּי רָצָה לִיקַּח הַמָּנֶה וְלֹא הַבַּת דְּמָצֵי לַעֲשׂוֹת כֵּן דְּמַעֲשֶׂה קוֹדֵם לְתְנַאי הַמַּעֲשֶׂה קַיָּים וְהַתְנַאי בָּטֵל. וּבְשְׁכִיב מְרַע הוּא דְּלָא בָּעֵינַן כָּל דִּינֵי תְּנָאִים כמ"ש הַשָּׁ"ךְ ז"ל שָׁם.

אֶלָּא דמ"ש רַשְׁ"י כָּאן בִּשְׁכִיב מְרַע מַיְירֵי הַיְינוּ דְּאִי בְּבָרִיא אֲפִילּוּ אָמַר תְּנוּ ת' זוּזֵי לְפְלוֹנִי ע"מ שֶׁיִּשָּׂא בָּתִּי מַעֲשֶׂה קוֹדֵם לְתְנַאי הַתְנַאי בָּטֵל וּמַעֲשֶׂה קַיָּים משא"כ בשכ"מ דַּוְקָא ויש"א. שי"ל ב' מַתָּנוֹת הֲוָה.

אֲבָל אִם אָמַר בְּפֵירוּשׁ שֶׁיִּשָּׂא וכ"ש ע"מ שֶׁיִּשָּׂא אִם לוֹקַחַ הַבַּת לוֹקַחַ הַמָּנֶה וְאִי לָא אֵין לֹא בְּמָנֶה דבש"מ א"צ לדי' תְּנָאִים ולהרמז"ל פ"ב מֵחֲגִיגָה בְּהַהִּ דְּלְעֵיל אַף שֶׁאָמַר הֲרֵי עָלַי ע"מ שֶׁאֵצֵא אֵין כְּלוּם ל"ד לְהַהוּא גַּבְרָא דְּהָתָם אִלּוּ אָמַר ע"מ שֶׁיִּשָּׂא הֲוָה שַׁפִּיר אֶלָּא מַיְירִתֵי לָהּ נָמֵי הָתָם דְּאִי אָמַר לְנָסוּב וְהָבוּ דְּשַׁפִּיר דָּמֵי (הד' ע כָּאן אִי אָמַר ע"מ שֶׁאֵצֵא הֲרֵי עָלַי תּוֹדָה יוֹצֵא ולהר"א ז"ל אָתְיָא כִּפְשׁוּטוֹ דְּדָמְיָא לַהֲדָדֵי וְאֵין לְהַאֲרִיךְ עַיֵּין לְקַמָּן שִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת יעו"ש פ' ב' ובכ"מ פ"ח מִנְּזִירוּת הי"ד: אָתְיָא מִבְּנַיָּא עַיֵּין פירש"י בד"ה אָתְיָא מִבְּנַיָּא וּכְבָר הוּבָא בִּכְלָלֵי הַתַּלְמוּד (אָמַר הַמָּר בעו"ה אֵין הַסְּפָרִים הַלָּלוּ מְצוּיִן וְהָעוֹלָם אֵין מַרְגִּישִׁין כִּי הֵם עִקְּרֵי וּשְׁבִילֵי הַדַּעַת וּנְתִיב בְּיַם הַתַּלְמוּד.

וּבִימֵי חָזְרְפִּי לָמַדְתִּי מְעַט בָּהֶם) דְּכָל מַה מָּצִינוּ צָרִיךְ שְׁיִּשְׁתַּנֶּה הַלָּמֵד וְהַמְלַמֵּד בְּחֻמְרָא מָה אוֹ בְּקֻלָּא מַה וּבָמָה הַצַּד בָּעֵינַן חוּמְרָא הַמִּשְׁתַּנָּה בִּשְׁלָשְׁתָּן אָז נוֹצִיא הַדִּין וְלוֹמַר מִסְתָּמָא אֵין חֻמְרַת חֲלֻקּוֹת גּוֹרְמִים הַדִּין רַק חוּמְרָא הַמִּשְׁתַּנָּוִית הָא כְּשֶׁאֵין חוּמְרָא הַמִּשְׁתַּנָּוִית בִּשְׁלָשְׁתָּן פָּרְכִינַן צַד חָמוּר כמ"ש בִּכְתֻבּוֹת רֵישׁ אֵלּוּ נְעָרוֹת צַד חָמוּר ועמ"ש בְּתוֹסְ' שָׁם א"כ בָּטַלְתָּ כָּל מָה הַצַּד שֶׁבַּתַּלְמוּד וְשָׁם אֵין חוּמְרָא מִשָּׁתְּווּיַת בִּשְׁלָשְׁתָּן עַיֵּין מהר"מ שי"ף וּפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ שָׁם ומ"ש בְּסִפְרֵי פּוֹרַת יוֹסֵף שָׁם וְהוּא בִּכְלָלֵי הַתַּלְמוּד וּבְסֵפֶר הַכְּרִיתוּת לר"ש מִקִּינּוּן יעו"ש וְכָאן מַה מָּצִינוּ שֶׁלְּמֵי חוֹבָה מִשֶּׁלְמֵי נְדָבָה כמ"ש רַשְׁ"י ז"ל וְלֹא רְאִי זֶה כִּרְאִי זוֹ פירש"י פֶּה כָּאן ראי' זוֹ שֶׁזֶּה חוּמְרָא גּוֹרֵם הַדִּין הָא שֵׁנִי אֵין לוֹ זוֹ הַחֻמְרָא וְהוּא כְּלָל גָּדוֹל לְדִינֵי ק"ו וּמַה מָּצִינוּ: בַּתּוֹסֶפֶת בד"ה נָזִיר כו' וְכֵן מַשְׁמַע לְקַמָּן וְאִי אָמַר לְנָסֵיב בַּרְתִּי כו' כְּבָר כָּתַבְנוּ בַּגְּמָרָא מִזֶּה דְּתוֹסֶפֶת וְרַשְׁ"י כר"מ ז"ל יעו"ש.

וְאַגַּב גְּרָרָא רָאִיתִי לְהַזְכִּיר כָּאן פְּרָט אֶחָד בְּדִינֵי קִדּוּשִׁין קיי"ל בְּאָדָם חָשׁוּב אִי אָמְרָה קַח מָנֶה וְאֶקַּדֵּשׁ אֲנִי לָךְ וְאָמַר הֵן מְקֻדָּשֶׁת וְהִנֵּה בְּאָב בְּבִתּוֹ נַעֲרָה אִי אָמַר לְהַמְקַדֵּשׁ כֵּן קַח מָנֶה וְאֶקַּדֵּשׁ בִּתִּי לְךָ אִי מְקֻדָּשֶׁת בְּאָדָם חָשׁוּב די"ל דַּוְקָא אִתְּתָא בְּכָל דְּהוּ נִיחָא לַהּ בְּהַאי הֲנָאָה דְּמִקַּבֵּל הַמַּתָּנָה מִינָּהּ אֶלָּא דְּמַשְׁמַע בְּקִדּוּשִׁין פ"ק גַּבֵּי אָמַר רָבָא הֵילָךְ מָנֶה וְאִי אָדָם חָשׁוּב אֲפִילּוּ בְּמֶכֶר כה"ג קָנָה בְּאָדָם חָשׁוּב יעו"ש וְאָמְנָם אִי בָּעֵינַן דַּוְקָא שֶׁקִּיבֵּל הַמָּעוֹת מִיָּדָהּ הָא אָמַר רַק הֵן שֶׁאֲקַבֵּל וַעֲדַיִן לֹא קִיבֵּל אִי מְקֻדָּשֶׁת אוֹ לָא סָמְכָא דַּעְתָּא בְּדִבּוּר בְּעָלְמָא וְשֶׁמָּא לֹא יְקַבֵּל.

עַיֵּין בְּקִידּוּשִׁין בָּרֹאשׁ"ש שָׁם וּבְחִדּוּשֵׁינוּ. וְהִנֵּה כָּאן דְּאָמַר תְּנוּ מָנֶה לִפְלוֹנִי וְלִנְסוֹב בַּרְתִּי דְּכָתַב הרמז"ל פי"א מֵהִלְכוֹת זכי' וּמַתָּנָה הֲלָכָה כ' דַּהֲוָה שְׁתֵּי מַתָּנוֹת וְהַיְינוּ מַתָּנָה א' ת' זוּזֵי וב' מַתְּנַת הַבַּת.

וּמִי יִתֵּן וְאֵדַע אֵיךְ שַׁיָּךְ מַתָּנָה בְּבַת וְאִי בְּנַעֲרָה דִּרְשׁוּת בְּיַד אָבִיהָ לְקַדְּשָׁהּ לְמִי שֶׁיִּרְצֶה מ"מ צָרִיךְ נְתִינַת מָעוֹת וַאֲמִירָה וְאִי הֲוָה נָאֵמַר דאעפ"י שֶׁעֲדַיִן לֹא בָּא לְיַד הַמְקַבֵּל

כְּשֶׁאוֹמֵר הֵן סַגִּי דְּבָהָהוּא דְּאָמַר הֵן כְּאִלּוּ נָתַן פְּרוּטָה לַנּוֹתֵן א"כ א"ש דְּאָמַר הַשְׁכֵּיב מְרַע תְּנוּ מָנֶה לְפְלוֹנִי וּכְשֶׁיִּקַּבֵּל תְּקַבְּשׁ בַּרְתִּי לִי' בְּהַהוּא הַנָּאָה.

א"כ יְצַוַּיר שֶׁאָמַר הַמְקַבֵּל בְּחַיֵּי הַנּוֹתֵן הֵן שֶׁרוֹצֶה לְקַבֵּל הַמָּנֶה וּכְאִלּוּ נָתַן לַנּוֹתֵן פְּרוּטָה בְּאָדָם חָשׁוּב וְאִי בָּעֵי מְקַדֵּשׁ ג"כ בִּתּוֹ בְּהַהוּא הַנָּאָה כָּאָמוּר וז"ש הָוָה שְׁתֵּי מַתָּנוֹת הִלְכָךְ אִי בָּעֵי לוֹקֵחַ הַמָּנֶה וְלֹא הַבַּת וְלֹא אָמַר חֲלַוקָּה שני' אִי בָּעֵי לוֹקֵחַ הַבַּת וְלֹא הַמָּנֶה דְּאִי אֵין לוֹקֵחַ הַמָּנֶה בְּמַאי קָנוּ' לוֹ הַבַּת וְאִי אַיְירֵי שֶׁלּוֹקֵחַ הַמָּנֶה אַחַר מִיתַת הַשְׁכֵּיב מְרַע אָז אֵין לוֹמַר שֶׁמְּקַוְּשֶׁת בְּשָׁעַת לְקִיחַת הַמָּעוֹת דִּכְבָר מֵת הָאָב וְאֶפְשָׁר לוֹמַר לְמַפְרַע מְקַוְּשֶׁת וצ"ע בָּזֶה וְאַיְ"ה יְזַכֵּנִי לַעֲשׂוֹת חִבּוּר עַל אה"ע אֲבָאֵר זֶה בְּפָרִין וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: עכ"מ פ"ח מה' נְזִירוּת הי"ד דְּאִיפְּכָא הַוָה נָזִיר וְיוֹצֵא יְדֵי חֲגִיגָה וְאֶפְשָׁר דְּלָא הַוָה מַתָּנָה ע"מ שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה וְהָבֵן כְּתֻבּוֹת כ"ו א' תוס' ד"ה הֲרֵי אה"ע ל"ח ב"ש שָׁם וְאַיְ"ה יְבוֹאַר: ע"ב גְּמָרָא תַּנְיָא אָמְרוּ ב"ה וּמַה בְּמָקוֹם שֶׁאָסוּר לְהֶדְיוֹט כו' הִנֵּה י"ל א' מג' פָּנִים אוֹ דְּמֻוְפָרָךְ ק"ו לָא אָמְרִינַן דַּיּוֹ וז"א דְּאֵין הֲלָכָה כר"ט אוֹ דְּיָלִיף מי"ט גּוּפָא אִם מֻוָתָּר לְהֶדְיוֹט כ"ש לְגָבוֹהַּ וְשַׁבָּת רַוְוחָא דְּמִלְתָא נְקִיט וְגַם זֶה אֵינוֹ אֶלָּא (מְקוֹמַת) מק"ו] יָלִיף מְהַדְּדֵי וְלֹא שַׁיְּיךְ דְּיוֹ דְּלָא שָׁיְיכָא שָׁם עוֹלַת ראי' וְעַיִּין רֵישׁ קִדּוּשִׁין.

וְשׁוּב מָצָאתִי במהר"מ שי"ף זַ"ל הֵעִיר בָּזֶה יעו"ש: א"כ מַה ת"ל לָכֶם וְלֹא לַכּוּתִים וְאִם נֶאֱמַר נְדָרִים וּנְדָבוֹת אֵין קְרֵיבִין ה"ה לָכֶם וְלֹא לְגָבוֹהַּ וְעַיִּין תוס' בָּזֶה. וְהֶוֵי יוֹדֵעַ דהרמז"ל פ"א מֵחֲגִיגָה פָּסַק דנונ"ד אֵין קְרֵיבִין בי"ט.

וְלִכְאוֹרָה יֵשׁ חִילּוּק בֵּין עוֹלַת נְדָבָה וּבֵין שַׁלְמֵי נְדָבָה כִּי הַשּׁוֹחֵט עוֹלַת נְדָבָה לוֹקֶה לְדִידַן דְּלָא אָמְרִינַן מִתּוֹךְ רַק בְּהוֹצָאָה וְהַבְעָרָה לֹא בִּשְׁחִיטָה וּשְׁאָר מְלָאכוֹת דְּלָא כְּסֻוגְיַין דִּלְעֵיל י"ב א' (וְנִתְבָּאֵר בְּאוֹרֶךְ שָׁם וּבַפְּתִיחָה) וְהוֹאִיל וְלֹא שַׁיְּיךְ בְּעוֹלַת נְדָבָה א"כ לוֹקֶה מִן הַתּוֹרָה אַף לב"ה מש"כ שַׁלְמֵי נְדָבָה הֶיתֵּר מְפוֹרָשׁ רַק מִלָּכֶם וְלֹא אַהֲדָרִי' לְאִיסּוּרָא קַמָּא אָמְנָם לָמָּה שֶׁאָמַר ב"ה ק"ו וּמַה בְּמָקוֹם כו' הי' מָקוֹם לוֹמַר אַף עוֹלַת נְדָבָה לְהַתִּיר מַהַאי ק"ו אוֹ כְּאַבָּא שָׁאוּל וְכֵן בְּדִין שֶׁלֹּא יְהֵא כְּיֶרֶךְ פְּתוּחָה וְכִירַת רַבְּךְ סְתוּמָה וּמַלְכָּם נָפֵיק א"כ אֵין חִילּוּק בֵּין עוֹלַת נְדָבָה לְשַׁלְמֵי נְדָבָה וְאֵין לוֹקֶה בְּתַרְוַיְיהוּ ועמ"ש לְקַמָּן: אָמַר רַב הוּנָא כו' פירש"י לה' כָּל דלה' כו' יֵשׁ לְרָאוֹת הָא בְּשַׁלְמֵי נְדָבָה אַיְירֵי שָׁמָּא יִשְׁהֶה לְבָשָׂר כו' וא"כ בלא"ה דְּצָרְכֵי הֶדְיוֹט הֵן הֶיתֵּר מְפוֹרָשׁ אִי לָאו לָכֶם וּמִיהוּ בֶּאֱמֶת מְמַעֲטִין מַלְכָּם הַכֹּל אַף שַׁלְמֵי נְדָבָה וב"ה רַק הַדּוֹמֶה לַחֲגִיגָה שֶׁאֵין תַּשְׁלוּמִין רַק כָּל שִׁבְעָה וְלֹא הַכָּךְ וּמִמֵּילָא לָא אִימַּעַט מַלְכָּם דְּהָנֵי עִיקָּרָן לְגָבוֹהַּ: עָבַר וְשָׁחַט מַהוּ רָבָא אָמַר זוֹרֵק ע"מ לְהַתִּיר בַּאֲכִילָה אע"ג דְּמֻוקְצָה הָוֵי בֵּין הַשְׁמָשׁוֹת מֻחְמֶּצֶת אִיסּוּר דְּנוֹכִיד אֵין קְרֵיבִין בי"ט מ"ה וְרָבָא אִית לי' מֻוקְצָה סוֹף שַׁבָּת וְדוֹחֵק לוֹמַר דִּלְגַבֵּי הֶפְסֵד קָדָשִׁים לֹא גָּזְרוּ וְהִתִּירוּ לֶאֱכוֹל מֻוקְצָה דְּנָהֵי דְּהִתִּירוּ זְרִיקָה שֶׁהוּא שְׁבוּת בַּמִּקְדָּשׁ אֲבָל לֶאֱכוֹל בָּשָׂר חוּץ לָעֲזָרָה קָשֶׁה עָלַי לוֹמַר כֵּן וּבִפְרָט לָמָ"ד מֻוקְצָה כְּעֵין שֶׁל תּוֹרָה וּלְקַמָּן בְּבַרְוַיְיתָא כַּבְשֵׁי עֲצֶרֶת כו' וְלָא נָקִיט שַׁלְמֵי יָחִיד בי"ט וְשַׁבָּת כה"ג הַיְינוּ מִשּׁוּם מֻוקְצָה משא"כ כִּבְשֵׁי עֲצֶרֶת דְּרָאוְיָן ביה"ש לְמָחָרָת לִשְׁמָן וְאֵין זֶה מֻוקְצָה דְּוַדַּאי לְמָחָר יֵוְתְּרוּ ול"ש מִגּוֹ דְּאִתַּקְצִי ביה"ש דַּהֲוָה כְּנִגְמְרוּ בִּידֵי אָדָם הַמְבֹוָאָר לְקַמָּן כ"ו כ"ז וְשָׁם יְבוֹאַר (ועמ"ש בַּפְּתִיחָה).

וּלְזֶה יֵשׁ לוֹמַר דְּרָבָא סוֹבֵר בְּשֶׁבֶת מֻוקְצָה ובי"ט סוֹבֵר מֻוקְצָה מֻוָתָּר כְּסָבְרָא הַפְּשׁוּטָה י"ט דְּקִילִ הֲקִילוּ בּוֹ וּמִזֶּה ראי' למ"ש בה"ג הֶבְיאוֹ הָרֹא"ש זַ"ל סוֹף בֵּיצָה ראי' נוֹלָד אָסוּר

מֵרָבָא לֹא [תִּפָּנֵס כו'] לְתִטּוֹל וְהִקְשָׁה ר"ת רָבָא סוֹבֵר מֻוקְצֶה ולמ"ש רָבָא בי"ט מֻוקְצֶה שָׁרִי מִכָּאן יָכוֹל דְּאָסוּר (כְּבָר הֶאֱרַכְנוּ בְּסֵוֹגְיָא זוֹ בה' שְׁבוּעוֹת שָׁלִי וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ ועי' שִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת שְׁבוּת אוֹכֶל נֶפֶשׁ בְּשַׁבָּת לֹא הִתִּירוּ ועמ"ש אַיְ"ה לְקַמָּן מַאי בֵּינַיְיהוּ נִטְמָא הַבָּשָׂר צ"ע אַמַּאי לֹא עוֹלַת נְדָבָה וְהִנֵּה יֵשׁ לִי הַרְהוּרֵי דְּבָרִים בְּכָאן אָמַרְתִּי אַרָּמוּז עֲלֵיהֶם בְּרָמְיָה עי"ד סִימָן א' בַּשַּׁ"דּ אוֹת ב' וקי"ט אוֹת י"ח וקכ"ז אוֹת כ' בְּפִסּוּלֵי עֵדוּת יעו"ש וְרָבָא אָמַר בְּחֻלִּין מוּמָר לְתֵיאָבוֹן יִשְׂרָאֵל בּוֹדֵק סַכִּין וְנוֹתֵן לוֹ דְּלָא שְׁבִיק הֵיתֵּרָא וְאָכִיל אִיסּוּרָא וְאֶפְשָׁר זֶה לְתֵאִיבְנָן.

הָא לֹא לְהַכְעִיס וְלֹא לְתֵיאָבוֹן נְהִי דְּאֵין מוּמָר לְכָל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ מ"מ בְּאִתַּחְזַק אִיסּוּרָא כְּמוֹ שְׁחִיטָה אֶלָּא שֶׁבְּיָדוֹ מְהֵימַן בָּעֵינַן שֶׁלֹּא יְהֵא פָּסוּל לְעֵדוּת אוֹ כְּשֶׁעָבַר עַל חִילּוּל י"ט תּוּ חָשׁוּד עַל כַּדּוֹמָה (י"ט עֲשֵׂה ול"ת וּנְבֵלָה עֲשֵׂה ול"ת) וְשׁוּב אֵין לוֹ נֶאֱמָנוּת לִשְׁחוֹט אֲפִילּוּ עֵדִים רוֹאִין שֶׁמָּא כֵּיוָן שֶׁלֹּא לְשֵׁם שְׁחִיטָה אוֹ עכ"פ בֵּינוֹ לְבֵין עַצְמוֹ עכ"פ שְׁחִיטָתוֹ פְּסוּלָה הִלְכָךְ לָא פְּסִיקָא לי' לוֹמַר עוֹלָה א"ב דְּלוֹקֶה כְּפִי מ"ש לְעֵיל לְדִידַן דְּמִתּוֹךְ דַּוְקָא בְּהוֹצָאָה וְהַבְעָרָה וְלִהְיוֹת הַדְּבָרִים אֲרֻכִּים וְלִי הֶעָנִי דַּרְכִּי הַחֲכָמָה נֶעֱלְמוּ מִמֶּנִּי אָמַרְתִּי אֵין מְקוֹמוֹ פֶּה אוּלַי אֶזְכֶּה לְבָאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר: בפירש"י בד"ה שֶׁלֹּא לִשְׁמָן כו'.

כָּל הַזְּבָחִים שֶׁנִּזְבְּחוּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן כְּשֵׁרִים אֶלָּא שֶׁלֹּא עָלוּ לַבְּעָלִים לְשֵׁם חוֹבָה עַיֵּין מָהַרְשָׁ"א ז"ל וּדְבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים צ"ע כִּי בִּזְבָחִים סַכִּין מוֹשַׁכְתָּן לְמַה שֶׁהֵן בְּשִׁינּוּי בְּעָלִים וְלִדְבָרָיו הָא דְּאִם שַׁבָּת לֹא יִזְרוֹק קָאֵי אַלִּבְנֵי זְמַנָּן וּלְאַחַר זְמַנָּן דְּבֵשְׁלָא לִשְׁמָן אַמַּאי לֹא יִזְרוֹק דְּהָא עָלוּ לְשֵׁם חוֹבָה וְרַשְׁ"י בִּמְנָחוֹת מ"ז פֵּירֵשׁ דְּקָאֵי אַשְׁלָא לִשְׁמָן וְהַיְינוּ אַף שֶׁלֹּא לִשְׁמָן אוֹ אֶפְשָׁר דַּוְקָא שֶׁלֹּא לִשְׁמָן וּכְבָר הֶאֱרַכְנוּ בה' שְׁבוּעוֹת מִזֶּה וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ וּבְסַפֶּר א"א הָרַב זַ"ל הֵעִיר בְּסֵוֹגְיָא זוֹ יעו"ש וְאַיְ"ה כְּשֶׁאָזְכֶּה לְהַדְפִּיס סְפָרָיו אֲבָאֵר ג"כ שָׁם ע"ש וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ עַיֵּין י"ז ב' עָבַר וְאָפָה רַשְׁ"י י"ט דְּרַבָּנָן ד"ת לֹא וצ"ע לְרָבָא נִיחָא דְּלָא תְּנַן נדונ"ד וּלְרַבָּה בר"ה קָשֶׁה דמ"ש דְּעִיקַּר שְׁבוּת שַׁבָּת וְהַבֵּן דַּף כ"א ע"א גְּמָרָא בָּעֵי מני' כו' מֵרַב הוּנָא כו' וְטַעְמָא מַאי כו' הֲוָקְשָׁה לוֹ מ"ש עַכּוּ"ם מִלְּגָבוֹהַּ וְתַרְוַיְיהוּ אִיְּמַעֲטוּ מַלְּכָם.

וְתֵירֵץ זֶה א"א לְמַפַּלְגֵי' וְכִי טָרַח בְּשֶׁל יִשְׂרָאֵל כו' וְהַיְינוּ סְתָמָא דְּתַלְמוּדָא לפירש"י וּכְרַב חִסְדָּא דְּלְרַב הוּנָא אָמַר לְקַמָּן דַּאֲפִילּוּ אֶפְשָׁר לְמִפְלָגָה כְּמוֹ בְּנֵי בְּאָגָא דְּהַקְּמַח שֶׁל יִשְׂרָאֵל שָׁרֵי לֶאֱפוֹת בִּשְׁבִיל אוֹתוֹ הַפַּת לְשִׁיטַת רַשְׁ"י לְקַמָּן כמ"ש מָהַרְשָׁ"א ז"ל וּלְתוֹסְ' ד"ה חָזַינַן לְקַמָּן בְּקֶמַח שֶׁל עַכּוּ"ם קָאֵי וְטַעְמָא מַאי לְרַב הוּנָא וְהִנֵּה אַף לְרַשְׁ"י י"ל לְקַמָּן מַיְירֵי בְּתַנּוּר אֶחָד כְּרַשְׁבָּ"א לְעֵיל י"ז א' אֶלָּא דְּלְרַשְׁ"י לְקַמָּן אַיְירֵי אַף ב' תַּנּוּרִים וְיִבְוַאר עוֹד שָׁם: מִלַּת משתב"ח מִתְפַּעֵל אֵין לוֹ הֲבָנָה וּמִלַּת יִשְׁתַּבַּח (שֶׁיָּסַד שְׁלֹמֹה הע"ה) כִּי הוּא מְשֻׁתַּבַּח מִצַּד פְּעֻלּוֹתָיו וְאֵין מִי שֶׁיְּשַׁבְּחֵהוּ אוֹתוֹ י"ת.

וְאָמְנָם עפ"י רֶמֶז כִּי יִשְׂרָאֵל אַחְדוּת לָהֶם וּמִי מֵטִיב לְעַצְמוֹ מֵטִיב לַאֲחֵרִים כְּעִנְיַן הַכְּרִיעַ עַצְמוֹ וְכָל הָעוֹלָם לְטוֹב נִמְשָׁל לב' שֶׁוְּתָפִין כְּשֶׁאָחָד מְשַׁבֵּחַ לַחֲבֵרוֹ גַּם הוּא מְשֻׁבָּח שֶׁיֵּשׁ לוֹ חָבֵר טוֹב וּבְהַצָּלַחַת חֲבֵרוֹ גַּם הוּא יַצְלִיחַ.

וז"ש מְשֻׁתַּבַּח לי' מַר בְּגוֹיָה עִם רַב אַוְיָא (א"נ) ע"י שֶׁמְּשֻׁבָּח וּמִלַּת רפד בְּשׁוֹרֶשׁ הוּא חִזּוּק אוֹ סְמִיכָה וּמִלַּת רָבָד שֵׁם עֵדִי וְתַכְשִׁיט וְרַבַּדְתִּי עַרְשִׂי קִשַּׁטְתִּי. וְרָבְדֵי הֵיכָל בְּחִלּוּף

רִפְדֵי כִּסּוּיֵי הֵיכָל: עִיסַּת כְּלָבִים כו' לָמֶ"ד דַּהֲלָכָה כר"ע וְהוּא שִׁיטַת רָזָ"ה וְעִיסַּת כְּלָבִים אָסוּר דְּאֶפְשָׁר בְּלֹא אפי' בָּעִיסָּה.

וְלִכְאוֹרָה מִדְּרַבָּנָן אָסוּר כְּמוֹ אוֹכֶל נֶפֶשׁ דְּשָׁרֵי אַף שֶׁרָאוּי חַיִּין אַפְּ"ה שָׁרֵי לְבַשֵּׁל וא"כ מַה פָּרִיךְ מֵעִיסָּה שֶׁל עַכּוּ"ם דמ"ה אָסוּר וכ"ת הָתָם נָמֵי הוֹאִיל מָה הוֹאִיל אִיכָּא דְּמַקְלְעֵי אוֹרְחִים הָא חצי' ש"ג וְאִי הוֹאִיל כָּל חֲדָא חזי' לי' כמ"ש פְּסָחִים מ"ו ב' לר"א כָּל חֲדָא חזי' לי' הָא לר"ח לֵית לי' הוֹאִיל: שָׁאנֵי עִיסַּת כְּלָבִים דְּאֶפְשָׁר לְפַיְּסָן בִּנְבֵלָה כו' דְּוַדַּאי אֶפְשָׁר כו' עַיֵּין ב"י תקי"ב ור"מ פ"א מהי"ט יעו"ש וְהַמַּקְשֶׁה דְּהֲוֹנַח לוֹ לָמֶ"ד הוֹאִיל אע"ג הוֹאִיל מ"ה אֵין לוֹקֶה הָא אִיסּוּר דְּרַבָּנָן יֵשׁ.

י"ל דְּבְתַנּוּר אֶחָד שָׁרֵי כָּל דמ"ה מֻוָתָּר מִשּׁוּם הוֹאִיל כמ"ש הַתּוֹסָ' ד"ה עִיסָּה והו"מ לוֹמַר מְקַלְעֵי אוֹרְחִים וּנְקַט הַאי הוֹאִיל דְּאִי מִתָּרְמִי נְבֵלָה ומש"ה שָׁרֵי בְּתַנּוּר אֶחָדמשא"כ עִיסָּה חצי' שֶׁל עַכּוּ"ם משא"כ לְמָאן דְּלֵית הוֹאִיל קַשְׁיָא.

וּמְשַׁנֵּי דְּאִית לי' נְבֵלָה לְפַיְּסָן. וּמִיהוּ קָשֶׁה הָתָם לֵיכָּא כָּל חֲדָא חַזְיָא לי' וְכָאן י"ל כָּל חַד חַזְיָא לי': בפירש"י בד"ה מי"ט לָחוּל לְאַחַר כו' דְּבְשַׁחֲרִית אֲפִילּוּ הַרְבֵּה קְדֵירוֹת.

וְאוֹכֶל מִכָּל א' מְעַט שָׁרֵי. דְּהַתּוֹרָה לֹא אָסְרָה לְבַשֵּׁל הַרְבֵּה.

אעפ"י שא"צ לוֹ אֶלָּא מְעַט. עַיֵּין י"ז א' וּרְאֵ' מְחַמִּין יעו"ש: בְּתוֹסֶפֶת בד"ה עִיסָּה וכו' וְי"ל כו' אוֹ זֶה אוֹ זֶה א"כ מְקַלְעֵי אוֹרְחִים.

הִנֵּה לִכְאוֹרָה הָתָם הַטַּעַם הוֹאִיל דְּרַק אִיסּוּרָא דְּרַבָּנָן דמ"ה מִפִּישׁ בְּשִׁיעוּרָא שָׁרֵי דְּלָא צְיְוְתָה הַתּוֹרָה לְבַשֵּׁל בְּצִמְצוּם וְאַף מִפִּישׁ בְּטִרְחָא פַּת כָּל א' אֲפִיָּה בִּפְנֵי עַצְמוֹ מ"ה שָׁרֵי אִי מְקַלְעֵי אוֹרְחִים וּמִדְּרַבָּנָן אָסוּר הוֹאִיל.

וְהֵיכִי דְּשַׁיָּיךְ מְתַקֵּן שֶׁנֶּאֱפָה יָפָה שָׁרֵי. משא"כ כָּאן מ"ה אָסוּר דל"ש הוֹאִיל וּמְקַלְעֵי אוֹרְחִים.

דְּחֲצִ' ש"ג וַהֲוָה אִיסּוּר תּוֹרָה. מִשּׁוּם נֶאֱפֵית יָפָה לָא שָׁרֵינַן אִיסּוּר תּוֹרָה.

וּמִכָּל מָקוֹם קָשֶׁה לְרַב חִסְדָּא לֵית לי' הוֹאִיל. וי"ל דלר"ח אה"נ דְּסוֹבֵר הֲלָכָה כת"ק וְהַתּוֹסָ' כָּתְבוּ דִּלְדִידַן הֲלָכָה כְּרַשְׁבָּ"א.

וּמִיהוּ לְעֵיל ב' ב' ד"ה וְהָיָה כָּתְבוּ דַּהֲלָכָה כר"ח דְּלֵית לי' הוֹאִיל יעו"ש. ומ"ש עוֹד.

לְעֵיל כָּל חֲדָא חַזְיָא לי'. א"י פֵּירוּשׁוֹ כָּאן נָמֵי כָּל חֲדָא חַזְיָא לי'.

אִם לֹא סבע"כום בּוֹרֵר לְעַצְמוֹ. אוֹ דְּצָרִיךְ לְחַלֵּק עִמּוֹ בְּגוֹרָל כו'.

וּכְשִׁיטַת הַתּוֹסָ' פָּסְקוּ הַפּוֹסְקִים. וּבְחַלָּה דל"ש הוֹאִיל אָסוּר לֶאֱפוֹתָהּ אַפִלּוּ בְּתַנּוּר אֶחָד מה"ט.

דְּדַוְקָא ע"י הוֹאִיל שַׁיָּיךְ הֶיתֵּרָא דְּנֶאֱפֵית יָפָה לֹא בְּעִנְיָן אַחֵר עמ"א א"ח סִימָן תק"ו אוֹת ט"ו יעו"ש: אָמַר לי כו'. ור"ש הַתִּימָנִי שְׁשָׁחַט לָהֶם עֵגֶל טְרֵפָה יֵשׁ לוֹמַר דְּסוֹבֵר כר"ע.

דִּלְכָלְבִים שָׁרֵי וּשְׁחָטוֹ לָהֶם עֵגֶל. וְנָתְנוּ קֵצָת לַבְּהֵמוֹת כְּלָבִים וְשָׁרֵי.

ועט"ז תקי"ב אות ו' הקשה מה ס"ד דשמעון התימני. ולפי מ"ש א"ש: ע"ב גמרא הני סופלי לחיותא היכי שדינן כו'.

תוס' ד"ה הני פירשו כיון דע"י טורח גדול חזיא בלא חיתוך. מוקצה הוא.

בשלמא לר"ע שרי לחתוך להו. תו לא הוה מוקצה ומותר לטלטל.

אפילו בלא חיתוך משא"כ לר"י הגלילי חיתוך אסור מפיל בלא חיתוך מוקצה הוה ומשני כו'. ובש"ע תקי"ב ס"ג סתם וכתב מותר ליתן לפני בהמה ולא הזכיר סופלי האסור בלא ריפתא.

ומיהו בי"ט שרי ובשבת יבואר אי"ה: ופליגא דריב"ל רש"י לשטתיך' דפי' אדרב הונא אבל המ"מ פ"א מי"ט פירש דריב"ל פליג אהא דאמר מטלטלין אגב ריפתא הואיל דבי"ט אסור מלאכה בשבת אסור הטלטול פליג דריב"ל.

(אמר הצעיר בהיות סוגיא זו עמוקה ולא הי' פנאי אולי אי"ה אבאר): בתוספת בד"ה הואיל תימא הרודה כו' היינו לשיטת רש"י ז"ל ושאר מפרשים דקצירה מדרבנן אסור. ומ"ה בכל ענין שרי הוקשה להם רודה דהוה קוצר.

ותו לש אמאי חייב ניתא הואיל. ותירצו דסמוך להשכה או הדבישׁ כו' ומיהו מתוך למ"ד בכל מלאכות מתוך ל"ק להו.

דבעינן צורך היום קצת. אלא דמ"נ לרש"י לעיל י"ב.

אף שלא לצורך לגמרי שרי מתוך ולתוס' דבעינן צורך גם הואיל. לק"מ דקצירה מ"ה אסור לדידהו באוכל נפש.

כמ"ש בד"ג יעו"ש ואין להאריך: משנה בית שמאי אומרים כו' הבה פלוגתא בית שמאי ובית הלל לכאורה מתוך פליגי. וב"ש לשיטתם י"ב א' דלית להו מתוך ובית הלל שרי בתוך ושיהא צורך היום קצת.

לתוס' מ"ה. ולרש"י מדרבנן ודוקא ידיו ורגליו הא כל גופו לא.

לתוס' מ"ה אסור. דבעינן לכל נפש השוה לכל נפש ולרש"י מדרבנן בעינן השוה לכל נפש.

ואמנם למה שהתבאר שאין פוסקין מתוך רק בהוצאה והבערה לא באפי' ובישול. אם כן אף לרש"י מ"ה אסור לכל גופו דידיו ורגליו שרי הוא דהנאת גופו הוה כאוכל נפש.

ומה לי אוכל נפש הנאה בפנים או הנאת חוץ ובעינן לכל נפש שוה נפש. וכל גופו לא.

ומבואר זה בר"ן כאן וברע"ב הטעם מתוך. ור"מ בפי' המשניות ופ"א מי"ט ה"ו הטעם דרחיצת ידיו ורגליו.

הוא דהוה כאוכל נפש עצמו וזה שסובר כרש"י. ומתוך לא אמרינן רק בהוצאה והבערה לא בשאר מלאכות ובישול מים שניך בהו בישול כמבואר בהא דממלא נחתום חביות מים ובפרק כירה מים מצטמק כו'.

אלמא שניך בהו בישול. ואם כן ע"כ הטעם משום דהוה בכלל אוכל נפש הנאת הגוף.

וְאָמְנָם הר"מ ז"ל סְיֵּים דְּכָל גּוּפוֹ אָסוּר הוּא מִשּׁוּם גְּזֵרַת מֶרְחָץ יעו"ש. וְיִרְאֶה אַטּוּ שַׁבָּת אוֹ שֻׁמָּא (יִבָּנֶה)[יִכָּנֵס בְּמֶרְחָץ וְכַדּוֹמֶה (עַיֵּין פֶּרֶק כִּירָה ל"ט ב' ול"ח א' וּבְתוֹסְ' שָׁם.

וְדַף מ"ם א') לֹא כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסְ' כָּאן ד"ה לֹא יָחֵם מִשּׁוּם דְּאֵין שָׁוֶה לְכָל נֶפֶשׁ דִּלְפִי דִּבְרֵיהֶם הָוָה מִן הַתּוֹרָה. ולרמז"ל מִדְּרַבָּנָן וְאֶפְשָׁר דְּסוֹבֵר הרמז"ל דְּכָל גּוּפוֹ שָׁוֶה לְכָל נֶפֶשׁ הָוָה (וּמֻוְגְמָר לְרַשׁ"י הָוָה רַק דְּרַבָּנָן וּלְתוֹ' דְּאוֹרָיְיתָא.

עַיֵּין רֵישׁ כְּתֻבּוֹת יעו"ש) וְעוֹד אֶפְשָׁר דהרמז"ל יוֹדֶה דְּכָל גּוּפוֹ אֵין שָׁוֶה לְכָל נֶפֶשׁ. וַהֲוָה ד"ת דְּבִישּׁוּל לָא אָמְרִינַן מִתּוֹךְ רַק בְּהוֹצָאָה וְהַבְעָרָה.

וְהָא דְּכָתַב הַטַּעַם מִשּׁוּם גְּזֵרַת מֶרְחָץ הוּא לוֹמַר דַּאֲפִילּוּ הֵיחַם לִשְׁתֵּי' וְנִתְנוֹתְרוּ. אוֹ דְּרַשַּׁאי מַפִּישׁ בְּשִׁיעוּרָא כִּמְבֹאָר לְעֵיל מְמַלְאָה נַחְתּוֹם חָבִיּוֹת מַיִּים כו'.

אַפִּ"ה אָסוּר לְרַחְוץ בָּהֶם כָּל גּוּפוֹ מִשּׁוּם גְּזֵרַת מֶרְחָץ וְשָׁוֶה י"ט לְשַׁבָּת בָּזֶה. אעפ"י חַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב אֵין שָׁוֶה לְשַׁבָּת.

בְּיוֹם טוֹב שֶׁהוּחַמּוּ גָּזְרוּ. וּלְפִי זֶה אֲנִי הֶעָנִי תָּמַהּ עַל הַטַּ"ז בתקי"א אוֹת ד' ומ"א שָׁם אוֹת ד כָּל גּוּפוֹ אָסוּר מִשּׁוּם דְּאֵין שָׁוֶה לְכָל נֶפֶשׁ אַמַּת דַּהֲוָה אִיסּוּר תּוֹרָה בְּהוּחַמּוּ לְרַחְיצַת כָּל גּוּפוֹ לְבַד וְהַיְינוּ בְּאֵין רְאוּיִן לִשְׁתֵּי' דאל"כ הֲוָתְרָה מִטַּעַם הוֹאִיל וְלֵית בי' אִיסּוּר תּוֹרָה.

לְדִידַן דְּפָסְקִינַן כַּרְבֵּה אֶלָּא הָוָה לְהוּ לְכְתּוֹב אַפִּילּוּ הוּחַם לִשְׁתֵּי' וְנִתְנוֹתְרוּ אָסוּר כָּל גּוּפוֹ דַּהֲוָה גְּזֵרָה דְּמֶרְחָץ. וכמ"ש הרמז"ל וֶאֱמֶת גַּם בב"י לֹא זָכַר כְּלוּם מִדִּבְרֵי הרמז"ל דְּהַטַּעַם מִשּׁוּם מֶרְחָץ וַאֲפִילּוּ הוּחַמּוּ בְּהֶיתֵּר אָסוּר לְרַחְוץ כָּל גּוּפוֹ כְּדִכְתִיבְנָא וְאַיְ"ה בְּפָרְיֵי יְבוֹאַר שָׁם: וְעַיֵּין א"ח תק"א בט"ז ב'.

ופר"ח שָׁם בִּיקּוּעַ עֵצִים דְּהַבְעָרָה לַעֲשׂוֹת מְדוּרָה הָוָה כְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ דְּהָא ס"ד דִּלְבֵית שַׁמַּאי שָׁרֵי הֲנָאַת כָּל גּוּפוֹ אַף עַל גַּב דְּלֵית לְהוּ מִתּוֹךְ אֲפִילּוּ הָכֵי הָוָה ס"ד דְּשָׁרֵי וכפירש"י בַּגְּמָרָא דַּהֲנָאַת כָּל גּוּפוֹ הָוָה כְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ.

אַף עַל גַּב דְּמַסִּיק לב"ש אָסוּר דְּסוֹבֵר דְּלָא הָוָה כְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ. אֲבָל לב"ה דְּשָׁרֵי לֹא מִטַּעַם מִתּוֹךְ לְחוּד אֶלָּא מִשּׁוּם דַּהֲוָה כְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ וְכָאָמוּר: וּלְעִנְיַן הִלְכְתָא פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו שָׁרֵי לְהָחֵם בפ"ע, וַאֲפִילּוּ אֵין רָאוּין לִשְׁתֵּי' שָׁרֵי כב"ה דַּהֲוָה בִּכְלַל אוֹכֶל נֶפֶשׁ אוֹ לָמ"ד מִתּוֹךְ אַף בְּבִישּׁוּל אֶלָּא שֶׁרָאִיתִי לְהַיְרוּשַׁלְמִי כָּתוּב שָׁם עַל דַּעְתְּהוֹן דְּבֵית שַׁמַּאי שֶׁיִּשְׁתֶּה מֵהֶם.

ע"ד ב"ה שֶׁיְּהֵא רָאוּיָן לִשְׁתֵּי' וּבַפּוֹסְקִים לֹא נִזְכַּר מִזֶּה כְּלוּם וּפִי' הַמִּשְׁנָה לב"ש שֶׁיְּהֵא רָאוּיָן. מַשְׁמַע לב"ה אַף זֶה א"צ ומש"ה סָתַם רַבִּי וְאָמַר לְבֵית שַׁמַּאי.

שֶׁיְּהֵא רָאוּיָן אַף עַל גַּב דלב"ש בָּעֵינַן שֶׁיִּשְׁתֶּה לוֹמַר לב"ה. גַּם זֶה א"צ.

וְאַף עַל גַּב דְּאִיתָא הָתָם פָּתַר אוֹתָהּ זֶה קָאֵי אַסִּיפָא אֲבָל בְּרֵישָׁא מַשְׁמַע שֶׁאֵין חוֹלֵק. וְהַמְפָרֵשׁ כָּתַב דה"ה רֵישָׁא וְאֵין רָמָז.

וְאִי לוֹמַר דְּבְמְדוּרָה שָׁרֵי מִתּוֹךְ. אוֹ הֲנָאַת גּוּפוֹ כְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ ה"ה רֵישָׁא.

אִם כֵּן לְמָאן דְּפָתַר בְּרֵישָׁא מְדוּרָה קָמְקוּם כְּנָגְדּוֹ וְלֵית לי' לְבֵית הִלֵּל מִתּוֹךְ הָא בְּהוֹצָאָה אִית לי' בְּפֵירוּשׁ מִתּוֹךְ. וְלָזֶה יֵשׁ לָנוּ לוֹמַר דַּוְקָא הוֹצָאָה דִּמְלָאכָה גְּרוּעָה לֹא בְּהַבְעָרָה.

וּמִכָּל מָקוֹם קָשֶׁה א"כ מַה מְּהַנֵּי שֶׁיְּהֵא רָאוְיָן לִשְׁתֵּי' וי"ל דְּבָרָאוְיָן לִשְׁתֵּי'. הֲוָה הוֹאִיל וְאִי מִקַּלְעֵי אוֹרְחִים.

וַאֲפִ' לְרַב חִסְדָּא דְּלִית לי' הוֹאִיל בכה"ג מוֹדֶה הוֹאִיל וְאִי בָּעֵי לוֹקֵחַ לִשְׁתּוֹת שָׁרֵי אֲפִילּוּ מִדְּרַבָּנָן כְּהַהוּא דְּעִיסַּת כְּלָבִים בִּזְמַן שֶׁרוֹעִים כו'. אַף עַל גַּב דְּמִפִּישׁ בְּטַרְחָא שֶׁכָּל לֶחֶם בפ"ע צָרִיךְ אפי' שָׁרֵי בִּדְאִית נְבָלָה לְפַיְּסָן כִּדְמַסִּיק לְעֵיל כ"א א' יעו"ש.

וב"ש סָבְרֵי אֲפִילּוּ כְּהַאי גַּוְונָא אָסוּר אִם לֹא שֶׁיִּשְׁתֶּה מֵהֶן וְאָמְנָם בַּבַּבְלִי אֵין זֶכֶר מִזֶּה. וְאִם כֵּן לב"ה אֲפִילּוּ אֵין רָאוּין לִשְׁתֵּי' שָׁרֵי מִתּוֹךְ.

אִי הֲוָה כְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ מַה לִּי הֲנָאַת פָּנִים אוֹ הֲנָאַת חוּץ. ולב"ח בָּעֵינַן שֶׁיְּהֵא רָאוּי לִשְׁתֵּי'.

וא"צ שֶׁיִּשְׁתֶּה דְּהוֹאִיל כְּזֶה מוֹדֶה ב"ש אַף לר"ש כָּאָמוּר. וע"כ יֵשׁ לְהַקְשׁוֹת עַל מַה שֶּׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָפֹת ד"ה לֹא יָחֵם לב"ש שֶׁיִּשְׁתֶּה מִמֶּנּוּ דַּוְקָא וְזֶה לְמָאן דְּפָתַר לב"ה דְּרָאוּיָן בָּעֵינַן מְמֵילָא לב"ש שֶׁיִּשְׁתֶּה משא"כ לְפָתַר אוֹחָרָא אֵינוֹ כֵּן וצ"ע: עַיֵּין רָ"ן בִּשְׁמַעְתִּין מַשְׁמַע דְּחַמִּין מעי"ט.

שָׁרֵי בְּיוֹם טוֹב כָּל גּוּפוֹ אַף בב"י וּבְשַׁבָּת פ' כִּירָה מַשְׁמַע דְּסוֹבֵר דְּאָסוּר כָּל גּוּפוֹ בְּחַמִּין וְכָאן כָּתַב כֵּיוָן דְּמִדְּרַבָּנָן הוּא הַיְינוּ בְּהוּחַמּוּ מעי"ט נָקְטִינַן לְקֻלָּא וצ"ע: אִיבַּעְיָא לְהוּ מְדוּרָה כו'.

וּשְׁנֵי לב"ש בֵּין כָּל גּוּפוֹ כו' כפירש"י דַּהֲנָאַת כָּל גּוּפוֹ הֲוָה כְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ עַצְמוֹ. וּבִירוּשַׁלְמִי מַשְׁמַע דְּמַיְירֵי קֻמְקוּם נָגֶד הַמְּדוּרָה.

ר"ל דְּהוֹאִיל וּמְבַשֵּׁל וּמַבְעִיר לְצוֹרֶךְ אוֹכֶל נֶפֶשׁ מַתִּירִין בֵּית שַׁמַּאי לְהוֹסִיף עֵצִים מְדוּרָה גְּדוֹלָה אַף עַל פִּי שֶׁלְּקֻמְקוּם א"צ כ"א מְעַט עֵצִים. דִּכְהַאי גַּוְונָא שָׁרֵי מ"ה דְּלָא אָסְרָה תּוֹרָה שֶׁיַּבְעִיר בְּצִמְצוּם מַה שֶּׁצָּרִיךְ רַק לְאוֹכֶל נֶפֶשׁ.

וְאָמְנָם תִּרְאֶה לְפִי גְּמָרָא דִּידַן נ"מ טוּבָא מֵאִיבַּעְיָא זוֹ אַלִּיבָּא דְּהִלְכְתָא לב"ה. דְּאִי שַׁנִּי לב"ש בַּהֲנָאַת כָּל גּוּפוֹ וְיָדָיו וְרַגְלָיו בָּעֵינַן שֶׁיְּהֵא רָאוּיָן לִשְׁתֵּי'.

אִם כֵּן לב"ה אֶפְשָׁר כָּל גּוּפוֹ נָמֵי שָׁרֵי במכ"ש דְּבָזֶה בֵּית שַׁמַּאי מוֹדִים. וְאִי ב"ש כָּל גּוּפוֹ נָמֵי אוֹסֵר.

אִם כֵּן אַמַּאי לָא תְּנַן בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים. לֹא יָחֵם חַמִּין לְרַחְוץ אא"כ רָאוּיִן לִשְׁתֵּי' וְיִהְיֶ' רְבוּתָא אֲפִילּוּ הֲנָאַת כָּל גּוּפֵי אָסוּר לְבֵית שַׁמַּאי.

אֶלָּא שֶׁבָּזֶה לֹא הָיוּ חוֹלְקִין בֵּית הִלֵּל. וּמִשּׁוּם ב"ה נָקִיט רַגְלָיו הָא כָּל גּוּפוֹ אָסוּר דְּאֵין שָׁוֶה לְכָל נֶפֶשׁ וְכָאָמוּר.

וְכֵן הוּא הָאֱמֶת דְּכָל גּוּפוֹ אָסוּר לב"ה מִשּׁוּם דְּאֵין שָׁוֶה לְכָל נֶפֶשׁ אוֹ מִשּׁוּם גְּזֵרַת מֻרְחָץ וּכְדִכְתִיבְנָא לְעֵיל: מִשְׁנָה שְׁלִשָּׁה דְּבָרִים כו'. אֵין טוֹמְנִין חַמִּין לְכַתְּחִלָּה בי"ט הרמז"ל והרע"ב מְפָרְשִׁי כְּאַבַּיֵי דלב"ש צָרִיךְ לְכָל מִין עֵירוּב.

וְכֵן מַשְׁמַע פְּשָׁטָא דְּמַתְנִי'. וּלְרַב הוּנָא פְּלִיגִי בֵּית שַׁמַּאי סָבְרֵי הַטְמָנַת חַמִּין אֵין זֶה כְּדֵי חַיָּיו שא"צ בּוֹ כ"כ.

ולב"ה מַתִּירִין. וי"ל רַב הוּנָא אַמַּאי לֹא הִזְכִּיר בִּדְבָרָיו הַטְמָנַת חַמִּין.

וּבַבָּרַיְיתָא מַזְכִּיר דַּהֲלָכָה כב"ה וְרָבָא אָמַר שָׁאנֵי הַטְמָנָה דְּמוֹכְחָא מִלְּתָא דִּלְצוֹרְךְ שַׁבָּת. וְיֵרָאֶה דב"ש וב"ה פְּלִיגִי בְּהָא דלב"ש עֵירוּבֵי תַּבְשִׁילִין מִטַּעַם הוֹאִיל וּבְהַטְמָנָה דְּאֵין מִיתַּקֵּן עַד תּוֹךְ הַלַּיְלָה.

אוֹ לְמָחָר בַּשַּׁבָּת לֹא שַׁיְיךְ הוֹאִיל. ולב"ה שָׁרְיָא מִטַּעַם מִתּוֹךְ אוֹ צָוְרְכֵי שַׁבָּת נַעֲשִׂין בְּיוֹם טוֹב מ"ה וְעַיֵּין ב"י תקכ"ז.

וּלְעֵיל בְּתוֹסְ' י"ב א' ד"ה ה"ג (עמ"ש בִּפְתִיחָה מִזֶּה בְּאוֹרֶךְ וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ בָּזֶה): ד' כב ע"א גמ' תַּנְיָא נָמֵי הָכִי אוֹפִין לוֹ כו' עַיֵּין רָ"ן וְרֹאשׁ"ש לָרָ"ן בֵּין יֵשׁ אֲחֵרִים שֶׁעֵירְבוּ וּבֵין לֵיכָּא רַשַּׁאי הוּא בְּעַצְמוֹ לֶאֱפוֹת כְּדֵי חַיָּיו.

וְלָרֹאשׁ"שׁ בְּאֵיכָּא אֲחֵרִים אָסוּר לוֹ כְּדֵי חַיָּיו דְּהָא יֵשׁ תַּקָּנָה שֶׁיִּקָּנֶה קֶמְחוֹ לַאֲחֵרִים. וְאַיָּ"ה כְּפִרְיֵי יְבוֹאַר זֶה וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: שָׁאנֵי הַטְמָנָה דְּמוֹכְחָא מִלְּתָא כו'.

פֵּירַשְׁתִּיו לְעֵיל י"ל דלב"ש הַטַּעַם מִשּׁוּם הוֹאִיל וְדַוְקָא תַּבְשִׁיל הָרָאוּי הַיּוֹם הָא לֹא רָאוּי הַיּוֹם לֹא וּלְדִידַן דְּטוֹמְנִין הַטְמָנַת תַּבְשִׁיל מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבָּת. יֵרָאֶה מִטַּעַם צָוְרְכֵי שַׁבָּת לֹא מִטַּעַם מִתּוֹךְ.

דְּבַבִּישׁוּל לָא אָמְרִינַן מִתּוֹךְ וּכְבָר הִתְבָּאֵר: בְּתוֹסֶפֶת בד"ה ומַדְלִיקִין לוֹ נֵר כו'. וְאִם בִּשְׁבִיל הַדְּלָקָה לֹא הִתְנָהכו'.

עט"ז תקכ"ז אוֹת י"א וַדַּאי אִם הִנִּיחַ עֵירוּבֵי תַּבְשִׁילִין. וְלֹא אָמַר כְּלָל שָׁרֵי אֶלָּא אִם הִתְנָה אֵיזֶה פְּרָטִים וּשְׁאָר לֹא.

אִם כֵּן אָסוּר אוֹתוֹ שֶׁלֹּא הִזְכִּיר וכ"נ מד"ה כָּאן. וְאָמְנָם הִנֵּה נִרְאֶה דְּמִתּוֹךְ אָמְרִינַן בְּהוֹצָאָה וְהַבָּעָרָה לְרַשֹּׁ"י אֲפִילּוּ אֵין צוֹרְךְ כְּלָל נָמֵי שָׁרֵי וּמִדְּרַבָּנָן אָסוּר אִם כֵּן י"ל דְּלָא הִצְרִיכוּ חֲזַ"ל עֵירוּבֵי תַּבְשִׁילִין אֶלָּא עַל מְלָאכָה ד"ת כְּרַב אַשִׁי ר"פ י"ט שֶׁיִּזְכּוֹר מי"ט לְשַׁבָּת לֹא.

כ"ש מי"ט לְחוֹל לֹא. משא"כ הַדְּלָקָה שֶׁהוּא הַבָּעָרָה ביו"ט לְחוֹל לֵיכָּא ד"ת כ"א דְּרַבָּנָן א"צ לַעֲשׂוֹת בִּשְׁבִיל זֶה עֵירוּבֵי תַּבְשִׁילִין וּבָרַיְיתָא דְּמַדְלִיקִין לוֹ נֵר לָא קָתָנֵי אֶחָד וְסֵדֶר שְׁלִיחוּת נָקִיט דְּעוֹשִׂין לוֹ פַּת אַגַּב עוֹשִׂין הַדְּלָקָה וְהַדְּלָקָה אִיהוּ נָמֵי שָׁרֵי.

(עַיֵּין רֹאשׁ"שׁ) אֲבָל הַתּוֹסֶפֶת לְשִׁיטָתָם הַבָּעָרָה שֶׁלֹּא לְצוֹרְךְ כְּלָל אָסוּר מ"ה וַדַּאי צָרִיךְ ע"ת לְהַדְּלָקָה נָמֵי: וֶהֱוֵי יוֹדֵעַ דבע"ת מַזְכִּירִין אֲפוּיֵי וּלְאַבַּשּׁוֹלֵי וּלְאַטְמוֹנֵי וּלְאַדְלוֹקֵי וְלָא הוֹצָאָה ובהג"א מַזְכִּיר הוֹצָאָה.

וְלִכְאוֹרָה כָּל הָנֵי ד"ת נִינְהוּ כִּי הַדְּלָקָה יְתֵכֶן עַל יְדֵי בִּישׁוּל חֵלֶב חַי דְּרָאוּי לְהַדְּלָקָה. (עַיֵּין תצ"ט חֲלָבִים שָׁרֵי בְּטִלְטוּל מה"ט) וא"נ חֵלֶב מְבֻשָּׁל.

לָמֶ"ד יֵשׁ בִּישׁוּל אַחַר בִּישׁוּל בְּשַׁבָּת אִם כֵּן כְּשֶׁמַּדְלִיק נֵר אִיכָּא הַבָּעָרָה וּבִישׁוּל. וּבִישׁוּל לָא אָמְרִינַן מִתּוֹךְ לְדִידַן רַק הוֹצָאָה וְהַבָּעָרָה וְלָכֵן צָרִיךְ לְהַזְכִּיר בע"ת זֶה כְּרַב אַשִׁי שֶׁיִּזְכּוֹר מִיּוֹם טוֹב לְחוֹל.

משא"כ הוֹצָאָה אֵין בּוֹ אִיסּוּר תּוֹרָה לְגַמְרֵי לְשִׁיטַת רַשֹּׁ"י מִיּוֹם טוֹב לְחוֹל. מִתּוֹךְ.

וּמִדְּרַבָּנָן אָסוּר בְּאֵין צוֹרְךְ כְּלָל לֹא הֻזְקְרכוּ לָזֶה ע"ת. דא"נ מִיּוֹם טוֹב לָחוּל הֲוָה גְּזֵרָה לִגְזֵרָה.

זֶהוּ מַה שֶׁרָצִינוּ לְבָאֵר בְּכָאן וְאָמְנָם מַה שֶּׁאָנוּ אוֹמְרִים פְּרָטִים וְאַחַר כָּךְ כָּל צֻרְכֵּנוּ צָרִיךְ בֵּיאוּר ועט"ז תקכ"ז אות י"א וְאַיָּ"ה יְבֹוָאַר בְּפָרַיִן שָׁם: בד"ה וְהַמִּסְתַּפֵּק כו' גָּרַם כְּבוּי כו' עַיֵּין רֹאשׁ"ש הקשה ע"ז מֵהָא דְּלָא יִקּוֹב שְׁפוֹפֶרֶת שֶׁל בֵּיצָה וְהֶעֱלָה כָּל הֵיכִי דְּנוֹגֵעַ בְּדָבָר הַמַּדְלִיק מַמָּשׁ גָּרַם כְּבוּי חַיָּיב.

וּלְפִי זֶה קנד"ליא אֶפְשָׁר אָסוּר. וְאַיָּ"ה בתקי"ד מְבֹוָאָר וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ.

וּבְהָא דְּלָא יִמְלָאֶנָּה שֶׁמֶן. עַיֵּין פְּסָחִים "א ובר"מ ה' שַׁבָּת אִי מ"ה חַיָּיב בְּמִסְתַּפֵּק מִמֶּנּוּ אוֹ לָאו, וי"ל מַה בְּכָךְ דְּהַזְמֵי לֵנֵר כֵּינָן דְּאֵין בּוֹ יְהָא חַיָּיב חַטָּאת וְאַיָּ"ה יְבֹוָאַר: בָּעֵי מִנַּיהּ מַהוּ לְכַבּוֹת הַנֵּר מִפְּנֵי ד"א אָמַר לִי' אָסוּר כו' צְדָדֵי אִבַּעְיָא א' אִי דָּמֵי לְחַמִּין לְרַגָּלִים דַּהֲנָאַת הַגּוּף כְּאֹכֶל נָפֶשׁ.

א"ד שֶׁאנֵי הֲנָאַת חַמִּין מֵהֲנָאַת ד"א. אוֹ דְּהָתָם מִתּוֹךְ שֶׁהַוְתְּרָה הַבְעָרָה לְצֹרֶךְ וְכִבּוּי לֵיכָּא בְּאֹכֶל נָפֶשׁ וְהָא דְּאָמַר אָסוּר (חָסֵר אֵיזֶה תֵּיבוֹת) ז"ל ובא"ח תקי"ד ס"א וִיבֹוָאַר לְקַמָּן הַטַּעַם וְהָא דְּאָמַר אֶפְשָׁר בַּיִת אַחֵר כו' כָּתַב הַטַּ"ז שָׁם אוֹת ב' לְהוֹרוֹת דַּהֲלָכָה וְאֵין מוֹרִין כֵּן זֶה כתי' א' שֶׁל הַתּוֹסֶפֶת כָּאן יְעַוְיַין שָׁם וְהַיְינוּ לוֹמַר דְּאָמַר לֵיהּ כֵּן לְהוֹרוֹת הֶיְתֵּר הַמְּחִיצָה דְּבִשַּׁבָּת אָסוּר כַּמְבֹוָאָר בשט"ו כָּאן לִצְנִיעוּת דְּמִדִּינָא שָׁרֵי.

ועמ"א שט"ו אוֹת ג' וְכַוָּנָתוֹ דהרמז"ל פ"ד מי"ט הֲלָכָה ד' אֵין מְכַבִּין מִפְּנֵי תַּשְׁמִישׁ וְעוֹשֶׂה מְחִיצָה יְעַוְיַין שָׁם. וַהֲרֵי הרמז"ל נִרְאֶה שֶׁפּוֹסֵק כְּרַבָּנָן לֹא כר' יְהוּדָא בְּמַכְשִׁירִין כמ"ש המ"מ שָׁם כַּמָּה פְּעָמִים.

וְאִם כֵּן לְדִינָא אָסוּר לְכַבּוֹת הַנֵּר אֲפִילּוּ הָכִי שָׁרֵי מְחִיצָה וּלְזֶה י"ל כמ"ש המ"מ שָׁם דְּמְחִיצָה שֶׁמְּכַסֶּה כָּל הַסְּפָרִים אוֹ שֶׁמְּכַסֶּה הַנֵּר שָׁרֵי דְּאֵין זֶה מְחִיצָה הַמַּתֶּרֶת אֶלָּא כִּסּוּי בְּעָלְמָא שָׁרֵי. וּמְחִיצָה שֶׁאוֹר הַנֵּר נִרְאֶה לְמַעְלָה מִמְּחִיצָה דְּאָז רַק מִטַּעַם מְחִיצָה הֶיְתֵּרָא זֶם אָסוּר לַעֲשׂוֹת בְּיוֹם טוֹב יְעַוְיַין שָׁם.

(וּמִדִּבְרֵי הַטַּ"ז כָּאן מַשְׁמַע כָּל שֶׁיֵּשׁ אֶפְשָׁר בע"א אֵין זֶה מְחִיצָה הַמַּתֶּרֶת. וה"ה בְּשַׁבָּת כָּל שֶׁאֶפְשָׁר בְּלֹא מְחִיצָה עַל יְדֵי בִּיטּוּל רְשׁוּת בְּשַׁבָּת וְכַדּוֹמֶה אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא בִּיטֵּל כ"א עָשָׂה מְחִיצָה שָׁרֵי דְּהָא אֶפְשָׁר בְּלָאו הָכִי וְאַיָּ"ה יְבֹוָאַר.

אָמַר לִי' הַהוּא דר"י כִּי קָאָמֵינָא אֲנָא לְרַבָּנַן וְהִנֵּה אֲנַן פָּסְקִינַן דְּאָסוּר לְכַבּוֹת מִפְּנֵי תַּשְׁמִישׁ וּלְכַבּוֹת דְּלֵיקָה. וְלִכְחוֹל עֵינָא ביו"ט רִאשׁוֹן אָסוּר.

וְיֵשׁ בָּזֶה ג' שִׁיטוֹת א' דַּהֲלָכָה וְאֵין מוֹרִין כֵּן. וּמִדִּינָא שָׁרֵי כתי' א' שֶׁל תוס' ד"ה הַהוּא.

וְשִׁיטָה ב' דְּמִדְּרַבָּנַן מִדִּינָא אָסוּר. כתי' ב' שֶׁל תוס' כָּאן.

וְשִׁיטָה ג' הוּא שִׁיטַת הרמז"ל. פ"ד די"ט ה"ב ור' יָ"ו כְּפִי דַּעְתִּי הָעָנִָי' הוּא כָּךְ.

דלהר"מ ז"ל כָּל מְלָאכָה שֶׁאֵין מְיֻחֶדֶת לְאֹכֶל נָפֶשׁ. כְּמוֹ בִּנְיָן וַאֲרִיגָה וְכַדּוֹמֶה אפי' עֲשָׂאָן לְצֹרֶךְ אֲכִילָה לוֹקֶה וכמ"ש המ"מ פֵּ"א לְדַעַת רַבֵּינוּ כֵּן.

וְהַיְינוּ שֶׁאָזִיל לְשִׁטָּתֵי' שֶׁמְּפָרֵשׁ כָּאן דהר"מ ז"ל פּוֹסֵק כְּרַבָּנַן לֹא כר' יְהוּדָא. דְּמַכְשִׁירֵי אֹכֶל נָפֶשׁ אֲסוּרִין מ"ה.

דלר' יְהוּדָא דְּדָרִישׁ לָכֶם לִכָל צָרְכֵיכֶם. שָׁרֵי אפי' בִּנְיָן מַכְשִׁירֵי אוֹכֶל נֶפֶשׁ ולר"י מְלָאכָה בְּיוֹם טוֹב לֹא יְצֻוַּיר כ"א שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ אֲכִילָה דְּלָא אָמְרִינַן מִתּוֹךְ כִּי אִם בְּהוֹצָאָה וְהַבְעָרָה לֹא בִּישׁוּל כו' וּלְתוֹסְ' דְּשֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ כְּלָל אָסוּר מ"ה בלא"ה שַׁפִּיר.

(כמ"ש כ"ז בְּפָחִיחָה) וּלְרַבָּנָן בִּנְיָן לְצוֹרֶךְ אוֹכֶל נֶפֶשׁ. אפי' בְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ עַצְמוֹ לוֹקֶה.

ומש"ה כִּיבּוּי שֶׁעִיקָּרוֹ אֵין מְיֻחָד לְאוֹכֶל נֶפֶשׁ. אִם כִּיבָּה לְצוֹרֶךְ אוֹכֶל נֶפֶשׁ.

לוֹקֶה מִן הַתּוֹרָה וְלָכֵן כָּתַב שָׁם פ"ד ה"ב. אעפ"י שֶׁהַוְתְּרָה הַבְעָרָה שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ הַכִּבּוּי אָסוּר אפי' הֻבְעֲרָה לְצוֹרֶךְ אֲכִילָה שֶׁהַכִּבּוּי מְלָאכָה שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ אֲכִילָה כְּלָל כו'.

וְלוֹקֶה כְּמִי שֶׁבָּנָה כו' ובה"ו שֶׁלֹּא תִּתְעַשֵּׁן הַקְּדֵרָה אָסוּר וְלֹא חִילֵק אֲפִילּוּ יַקְדִּים תַּבְשִׁילוֹ וְיִשְׁרוֹף אָסוּר. וכ"פ הַמְחַבֵּר בתקי"ד ס"א וְהָרַב חוֹלֵק שָׁם בהג"ה יעו"ש.

וְסָבוּר הָיִיתִי לוֹמַר דהר"מ לְשִׁטָּתֵי' דְּבִנְיָן אָסוּר לְצוֹרֶךְ אֲכִילָה כְּרַבָּנָן וְלוֹקֶה וה"ה כִּבּוּי הוֹאִיל וְאֵין מְיֻחָדוֹת לְאוֹכֶל נֶפֶשׁ. אפי' עֲשָׂאָן לְצוֹרֶךְ אוֹכֶל נֶפֶשׁ.

דְּמַשְׁמָעוּת הַקְּרָא. אַךְ אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה לְכָל נֶפֶשׁ מְלָאכוֹת הַמְיֻחָדוֹת לְאוֹכֶל נֶפֶשׁ כו' אֶלָּא דְּהַמְחַבֵּר מַשְׁמַע דְּפָסַק כר' יְהוּדָה ומ"ה שָׁרֵי מַכְשִׁירִין שא"א מעי"ט.

אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן יֵשׁ שֶׁאָסְרוּ. וְיֵשׁ שֶׁהִתִּירוּ אֵיזוֹ מְלָאכוֹת.

וְאִם כֵּן לָמָּה אָסְרוּ הַכִּבּוּי. אַף שֶׁתִּשְׁרוֹף הַקְּדֵרָה.

וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּכִבּוּי אֵין בּוֹ צוֹרֶךְ כְּלָל אוֹכֶל נֶפֶשׁ. כְּלוֹמַר דִּמְלֶאכֶת אוֹכֶל נֶפֶשׁ שֶׁמִּתְקֵן בְּכָךְ הָאוֹכֶל משא"כ כִּבּוּי הוּא אֵין בּוֹ תִּיקּוּן אוֹכֶל נֶפֶשׁ אֶלָּא הָעֲדֵר הַהֶיזֵק.

וְזֶה לֹא הִתִּירָה הַתּוֹרָה וא"ש לִישָׁנָא דרמז"ל. דְּכִבּוּי אֵין בּוֹ צוֹרֶךְ אוֹכֶל נֶפֶשׁ כְּלָל.

מִלַּת כל"ל דַּיְקָא דְּאַף שֶׁתִּשָּׁרֵף הַקְּדֵרָה אֵין זֶה תִּיקּוּן אוֹכֶל נֶפֶשׁ. (ומ"ש אעפ"י שֶׁהַבְעָרָה הַוְתְּרָה שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ מַשְׁמַע דְּכִבּוּי הוּא רָאוּי לְהַתִּיר.

שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ בְּמָתוֹךְ. אֶלָּא שֶׁאֵין בּוֹ צוֹרֶךְ כְּלָל וַהֲלֹא מַשְׁמַע דְּמִתּוֹךְ דַּוְקָא בְּהַבְעָרָה וְהוֹצָאָה לָא בְּאַחֲרִינ' עֲדִיפָא מִינַּ' קָאָמַר דְּאֵין בּוֹ כְּלָל כו').

ומ"ש אפי' הֻבְעֲרָה לְצוֹרֶךְ אֲכִילָה פי' הלח"מ דָּלֶ"ת הִתִּירוּ סוֹפוֹ כו'. וְהַיְינוּ בְּאִיסּוּר תּוֹרָה לֹא שַׁיָּיךְ סוֹפוֹ כו'.

וְיֵשׁ לְדַחוֹק וְלוֹמַר אפי' הֻבְעֲרָה לְצוֹרֶךְ אֲכִילָה כְּלוֹמַר הֻבְעֲרָה בְּיוֹתֵר. דְּכִבּוּי לְצוֹרֶךְ אֲכִילָה וְאֵין צוֹרֶךְ כִּי דִּבְרֵי הלח"מ יַסְפִּיקוּ וְכָאמוּר הָא דְּאָמַר הָא ר' יְהוּדָא.

וַאֲנָא לְרַבָּנָן. יֵשׁ לוֹמַר לר"י כָּל הַמְּלָאכוֹת אַף בּוֹנֶה וְכִבּוּי שָׁרֵי אפי' בְּמַכְשִׁירִין.

וכ"ש כִּבּוּי מִפְּנֵי הֲנָאַת הַגּוּף דַּהֲוָה כְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ. משא"כ לְרַבָּנָן בִּנְיָן וַאֲרִיגָה לוֹקֶה אפי' לְצוֹרֶךְ אֲכִילָה כְּנִרְאֶה ממ"מ פ"א מי"ט ה"ה כִּבּוּי דְּאֵין מְיֻחָדֶת לְאוֹכֶל נֶפֶשׁ אפי' עֲשָׂאָהּ לְצוֹרֶךְ אוֹכֶל נֶפֶשׁ שֶׁלֹּא תִּשָּׁרוֹף הַקְּדֵרָה.

(אִם נֹאמַר שֶׁזֶּה מִקְרֵי לְצוֹרֶךְ אוֹכֶל נֶפֶשׁ) אַפ"ה לוֹקֶה וּכְבָר הִתְבָּאֵר לְעֵיל. וְרַשֵּׁ"י וְרִי"ף נִרְאֶה שֶׁלֹּא פֵּירְשׁוּ כֵּן וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: עוֹד רָגַע אֲדַבֵּר דְּלִכְחוֹל עֵינָא כי"ט שֵׁנִי שָׁרֵי בְּחוֹלָה שֶׁאֵין בּוֹ סַכָּנָה וְכָתַב הָרָ"ן ז"ל דה"ה כִּבּוּי לְתַשְׁמִישׁ.

וּמִפְּנֵי שֶׁלֹּא תִּתְעַשֵּׁן וּדְלִיקָה בי"ט שֵׁנִי דְּכַהֲדֵי נִיהוּ יעי"ש וְהַיְינוּ כְּפִי מַשְׁמָעוּת הגמ' כֵּוָן עַל פֶּלֶס וּמִשְׁקָל א' הֵם. וְהִשְׁמִיטוֹ הש"ע בתקי"ד וְלֹא יָדַעְתִּי לָמָּה.

והב' בתצ"ו הֵבִיאוּ וְרָאִיתִי לא"ר תקי"ד הִרְגִּישׁ בָּזֶה. וְהִנֵּה למ"ש הָרַב בהג"ה שָׁם דְּלִכְחוֹל עֵינָא הֲוָה מְלָאכָה ד"ת לֹא בי"ט שֵׁנִי.

וְהִנֵּה הָרָ"ן ז"ל צִיְּדַד כָּאן בָּזֶה. וְכָתַב מְלָאכָה ד"ת בי"ט אֵין לָנוּ ומ"מ כָּתַב כִּבּוּי שָׁרִי בי"ט שֵׁנִי י"ל דִּמְלָאכָה שֶׁאֵין צְרִיכְ' לְגוּפָא לר' שִׁמְעוֹן שָׁרִי מ"ה בְּשַׁבָּת רַק פָּטוּר אֲבָל אָסוּר.

א"כ כִּבּוּי לד"א וּדְלִיקָה וְכַדּוֹמֶה. אֵין בּוֹ אֲבוֹת מְלָאכוֹת וְשָׁרֵי בי"ט שֵׁנִי.

וְעַיֵּין א"ח רע"ח בט"ז ומ"א. כִּי הרמז"ל פ"א וי"ב מִשַּׁבָּת פּוֹסֵק כר' יְהוּדָא וְהַטּוּר פּוֹסֵק כר' שִׁמְעוֹן דְּפָטוּר יעו"ש.

וּמִיהוּ לְהרמז"ל דִּמְלָאכָה שֶׁאֵצֶ"ל הַיְינוּ אפי' נָאֶמַר. דבי"ט אֵין בּוֹ אִיסּוּר תּוֹרָה כר' יְהוּדָא רַק אִיסּוּר דְּרַבָּנָן מ"מ הוֹאִיל וְהַמְּלָאכָה איכ' בי' לַתָּא ד"ת אֵין לָנוּ לְהַתִּיר וְיבוֹאַר בְּפָרַיְ אַיָּ"ה: בפירש"י בד"ה לַעֲשׂוֹת מְחִיצָה בְּסָדִין עמ"א שט"ו אוֹת ג'.

כָּתַב כ"מ מֵרַשִׁ"י בי"ט. דְּאִי בְּחוֹל מְחִיצָה גְּמוּרָה נָמֵי שָׁרֵי וא"י פְּשִׁיטָ' בי"ט דְּהָא אי"ט אִיבַּעְיָ' דִּילָ'.

ומ"מ א"י אַמַּאי פירש"י בַּסָּדִין אַמַּאי לֹא בִּנְסָרִים לַעֲמוֹד כָּךְ בְּלִי בִּנְיָן. וְעַיֵּין ר"מ שי"א מִזֶּה לָמַד הד"מ אַף שֶׁנִּרְאֶה אוֹר דֶּרֶךְ הַסָּדִין שָׁרֵי וע"י הָאַפָּלַת טַלִּית לְעַצְמוֹ דִּבְלֹא מְחִיצָה אֵין מְהַנֵּי מַאֲפִיל בְּטַלִּיתוֹ ועד"מ שט"ו כְּתָב בַּדְּפוּס פְּיוֹרְדָא דמהר"מ עָשָׂה מְחִיצָה בְּשַׁבָּת וּבַגְּמָ' נָמֵי כמהר"מ וְהַיְינוּ שהי' טָפַח מע"ש וְהוֹסָפָה שָׁרֵי וְלִפְנֵי מ"א לֹא הי' כָּתוּב זֶה.

וְלָכֵן אָמַר דְּיֵשׁ ט"ס יעו"ש בשט"ו אוֹת ג' וּלְעִנְיַן מ"ש בַּסְּפָרִים דַּאֲפִי' פָּחוֹת מי"ט אִם אֵין נִרְאֶה שָׁרֵי דַּהֲוָה כִּסּוּי א"י דבר"מ ס"י בָּעֵינַן דְּוָקָא כְּלִי תּוֹךְ כְּלִי וּבְחַד כִּסּוּי לָא מְהַנֵּי וְאֶפְשָׁר כַּוָּנָתוֹ אִם כְּבָר מְכֻוָּסִים בְּכִסּוּי א'.

וּלְגַבֵּי נֵר מְהַנֵּי אִם אֵין רוֹאֶה הַנֵּר פָּחוֹת מי"ט דַּהֲוָה כְּמוֹ כִּסּוּי וּכְפַיְית כְּלִי. וְכֵן אִם מַעֲמִיד כְּלִי נֶגֶד הַנֵּר שֶׁאֵין נִרְאֶה הַנֵּר כְּלָל שָׁרֵי כְּמוֹ כִּסּוּי.

וְעַיֵּין א"ר בְּשֵׁם שְׁלָ"ה נֵר בְּתוֹךְ חֶדֶר אַחֵר וּפָתוּחַ וּמֵאִיר לְהֶדְיָא אָסוּר זֶה עפ"י הָאַר"י זַ"ל. אֲבָל לְרַשִׁ"י סָדִין שָׁרֵי ה"ה כ"ש בְּחֶדֶר אַחֵר.

וְהָאַפָּלַת טַלִּית ת בָּעֵינַן. עַיֵּין אה"ע כ"ה בב"ש אוֹת ה' גִּמְטִיר (הַיְינוּ מְחִיצָה בְּקָנִים סְרוּגִים שְׁקוֹרִין גרני"א) ש"א אוֹסֵר.

ועמ"א ר"מ אוֹת ט"ו צִיְּדַד בָּזֶה. וְהִנֵּה בְּסִימָן ע"ה, ס"ו בא"ח עֲרָוָה בְּעוֹצֶם עֵינָיו סַגִּי דְּעֲרָוָה בִּרְאִיָ' תַּלְיָא מלת' (עֲרָוָה לָא מְהַנֵּי רְשׁוּת אַחֶרֶת וּבְצוֹאָה מְהַנֵּי וּלְרַשְׁבָּ"א בְּצוֹאָה כְּעֵין תַּרְתֵּי לֹא יְרָאֶה והי' מַחֲנֶיךָ וּבְעֲרָוָה לָא בָּעֵינַן והי' מַחֲנֶיךָ יעו"ש בע"ה וע"ט) וא"כ מִשּׁוּם ראי' בְּלֹא מְחִיצָה סַגִּי בְּעוֹצֶם עֵינָיו וּבְהַאֲפָלַת טַלִּית וְלָכֵן יְרָאֶה דְּאִם ע"י כִּסּוּי בָּעֵינַן כְּלִי תּוֹךְ כְּלִי שֶׁאֵין כְּלִי וּבַמְּחִיצָה גְּאָטִיר סַגִּי כָּל שֶׁאֵין רוֹאֶה שֶׁעוֹצֶם עֵינָיו.

וְאַף"ה יְבוֹאַר בְּפָרָיו: בד"ה כְּדֵי כו' וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי דַּהֲוָה סוֹתֵר ע"מ לִבְנוֹת בִּמְקוֹמוֹ. עַיֵּין שַׁבָּת ל"א ב' אִי ר"י כר' יְהוּדָא אוֹ כר"ש יעו"ש.

ומ"מ יֵשׁ לִרְאוֹת מַה קשי' לי' מִבָּרַיְיתָ' דִּלְמָא בָּרַיְיתָ' רַבָּנָן דְּמִלָּאכָה שא"צ לְגוּפָהּ פָּטוּר אֲבָל אָסוּר וּלְצוֹרֶךְ שִׁמְחַת י"ט שָׁרֵי אֲנָא כר' יְהוּדָא דְּמִלָּאכָה שֶׁאֵצֶ"ל חַיָּיב עלי' מ"ה. לְכָךְ אָסוּר לְכַבּוֹת הַנֵּר מִפְּנֵי ד"א.

וְעַיֵּין פ"א מה' שַׁבָּת הר"מ פָּסַק כר' יְהוּדָא וכת"ק דר' יוֹסֵי יעו"ש וּמַה שֶּׁנִּרְשָׁם במס' שַׁבָּת ז"ח. ר"מ פ"א מִשַּׁבָּת שָׁם פָּסַק כת"ק יעו"ש ע"ב גמ' תָּנוּ רַבָּנַן אֵין אוֹפִין פַּת עָבָה כו'.

לְרַשְׁ"י פְּלִיגִי בְּבָרַיְיתָ' פְּלֵוגְתָּ' דת"ק וְרַשְׁבָּ"א לְעֵיל י"ז א' לב"ש אָסוּר לֶאֱפוֹת פַּת הַרְבֵּה לְצוֹרֶךְ חוֹל ולב"ה כֹּל שֶׁפַּת א' לְצוֹרֶךְ י"ט שָׁרֵי הַרְבֵּה בַּתַּנּוּר, א' שֶׁהַפַּת נֶאֱפָה יָפָה. וּבַמִּשְׁנָה פִּתִּין גְּרִיצִין אֶלָּא רְקִיקִין הוּא עִנְיָן בפ"ע לב"ש.

גַּם כְּכָרוֹת גְּדוֹלוֹת אָסוּר אפי' לְצוֹרֶךְ י"ט דְּטִרְחָא הוּא לַעֲשׂוֹת פִּתִּין גְּדוֹלוֹת לְצוֹרֶךְ י"ט רַק רְקִיקִין וְאֵין שַׁיָּךְ לְבָרַיְיתָא דְּשָׁם לְצוֹרֶךְ חוֹל הוּא. אֲבָל הַתּוֹסָ' ד"ה דִּנְפִישָׁא מְפָרֵשׁ מִשְׁנָה וּבָרַיְיתָא בַּחֲדָא גַּוְונָא וּבָרַיְיתָא לְפָרוּשֵׁי מַתְנִי' אָתְיָא דמש"ה אֵין עוֹשִׂין פִּתִּין גְּדוֹלִים לְצוֹרֶךְ יו"טדְּאִי שָׁרִית לי'.

אַף הוּא אוֹפֶה לְצוֹרֶךְ חוֹל בב' תַּנּוּרִים דְּאָסוּר לכ"ע הוֹאִיל וּפִתִּים גְּדוֹלִים אֵין בּוֹ טֹרַח אָתֵי לְמֶעְבַּד לְצוֹרֶךְ חוֹל. וה"פ דְּטָרַח טִרְחָא דל"צ אִי יַתִּירוּ לוֹ פִּתִּים גְּדוֹלִים שֶׁאֵין בַּעֲשִׂיָּתָן טֹרַח אָתֵי לְמֶעְבַּד הַרְבֵּה לְצוֹרֶךְ חוֹל וְטִרְחָא דל"צ לי"ט אֶלָּא לָחוּל אָסוּר בב' תַּנּוּרִים וְלָכֵן דַּוְקָא רְקִיקִין שֶׁיֵּשׁ טֹרַח בַּעֲשִׂיָּתָן וְלֹא יַעֲשֶׂה הַרְבֵּה לְצוֹרֶךְ חוֹל.

הוֹאִיל וְיֵשׁ טֹרַח בַּעֲשִׂיָּתָן יִמְנַע. וּפַת עָבָה מְרֻבָּה כְּלוֹמַר בְּעָבְיָן אֵין קָפִידָא לב"ש יהי' עב אוֹ דַּק אֶלָּא שֶׁיִּהְיוּ קְטַנִּים דַּוְקָא.

וְאָפְשָׁר נָמֵי דְּבָעִינַן קְטַנִּים וְדַקִּים וְעַיֵּין יְרוּשַׁלְמִי וְלֹא הִי' כָּעֵת פְּנַאי לְעַיֵּין כָּרָאוּי וְאַף"ה יְבוֹאַר: מִשְׁנָה אַף הוּא אָמַר ג' דְּבָרִים מְכַבְּדִין בֵּין הַמִּטּוֹת וּמֵגְמָר, וּגְדֵי מְקֻלָּס וַחֲכָמִים אוֹסְרִין בֵּין הַמִּטּוֹת חֶדֶר קָטָן הָא כְּיָת גָּדוֹל אַף ר"ג אוֹסֵר וּמֵגְמָר פְּלִיגִי לְהָרִיחַ ר"ג סָבַר לָא בָּעֵינַן שָׁוֶה לְכָל נֶפֶשׁ וְרַבָּנָן סָבְרִי בָּעֵינַן שָׁוֶה לְכָל נֶפֶשׁ, וְלִגְמַר כֵּלִים אַף ר"ג אוֹסֵר וְיֵשׁ לִרְאוֹת מַאי טעמ' הוֹאִיל וא"צ לְכָל נֶפֶשׁ וְהַנָּכוֹן דְּמוֹלִיד רֵיחָא שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ אוֹכֶל נֶפֶשׁ אָסוּר וּמוֹדֶה אַף ר"ג וִיבוֹאַר לְקַמָּן עוֹד.

וּמְקֻלָּס חכ"א דְּנִרְאֶה כְּאוֹכֶל קָדָשִׁים בְּחוּץ. וּמִלַּת מְקֻלָּס יֵשׁ בּוֹ ג' פֵּירוּשִׁים רַשְׁ"י כָּאן פי' שָׁכוֹבַע שֶׁל גִּבּוֹר נִקְרָא קֻלַּס וְהָאָדָם הַלָּבוּשׁ בּוֹ נִקְרָא מְקֻלָּס וּמִפְּנֵי שֶׁגִּבּוֹר כְּלִי זַיִן תָּלוּי בְּצִדּוֹ וּפֶסַח הַמֵּעַיִם תְּלוּיִים בְּצִדּוֹ.

וְזֶה כֹּחַ הַגּוּף נָמֵי מש"ה נִקְרָא כֵּן. וְאֵין זֶה מְשֻׁוָּתָף וְלֹא מֻוָּשְׁאָל וְלֹא נִגְזָר וְאָמְנָם בִּפְסָחִים פ"ד מ"א פירש"י שֶׁבְּנֵי מֵעַיִם עַל רֹאשׁוֹ כְּכוֹבַע וַהֲוָה שִׁיתּוּף עתי"ט.

ורמז"ל בְּפֵירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת פֵּירֵשׁ קֻלַּס מְשֻׁוָּתָף כִּי הַפֶּסַח בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם הי' מְשֻׁוָּתָף וְעוֹשִׂין זָכָר לַמִּקְדָּשׁ לר"ג. וְעַיֵּין בְּקוּנְקוֹרְדַּנְסְיוֹשׁ בְּשׁוֹרֵשׁ קֻלַּס מַקְבִּילוֹת (נֶגְדִּיִּים)

שֶׁבַּח וְחֶרְפָּה יעו"ש: גְּמָרָא וְנִימָא מָר מִפְּנֵי שֶׁמַּבְעִיר אָמַר לי' תְּחִלָּתוֹ מְכַבֶּה וְסוֹפוֹ מַבְעִיר ופירש"י תְּחִלָּתוֹ נָקִיט.

וְהִנֵּה לְרַשְׁ"י ז"ל מִתּוֹךְ בְּהַבְעָרָה וְהוֹצָאָה הַוּתְּרָה שֶׁלֹּא לְצוֹרְךְ כְּלָל וּמִדְּרַבָּנָן בָּעֵינַן צוֹרְךְ קָצָת וְזֶה הַצּוֹרֶךְ קָצָת בָּעֵינַן שָׁוֶה לְכָל נֶפֶשׁ. וְאֵין בּוֹ אִיסּוּר תּוֹרָה לֹא לִגְמַר הַכֵּלִים.

וכ"ש לְהָרִיחַ וְאֵצ"ל לְפִירוֹת כִּי מ"ה מֻוָתָּר שֶׁלֹּא לְצוֹרְךְ כְּלָל. רַק מִדְּרַבָּנָן אָסוּר וּמְכַבֶּה אִם נֶאֱמַר דְּמֻוָתָּר שֶׁלֹּא יִתְעַשֵּׁן הַקְּדֵרָה שֶׁלֹּא יִתְקַלְקֵל הָאוֹכֶל א"כ בְּמָתוֹךְ נָמֵי מֻוָתָּר אִם נֶאֱמַר מִתּוֹךְ שַׁיָּיךְ בְּכָל הַמְּלָאכוֹת וּפָרִיךְ שַׁפִּיר וְנִימָא מִשּׁוּם מַבְעִיר בָּזֶה.

וְזֶה דְּרַבָּנָן לְרַשְׁ"י. וּלְתוֹסָפֶת דְּבָעֵינַן צוֹרְךְ הַיּוֹם מ"ה.

וְאוֹתוֹ הַצּוֹרְךְ קָצָת בָּעֵינַן רָאוּי וְשָׁוֶה לְכָל נֶפֶשׁ פָּרִיךְ פְּשִׁיטָא שַׁפִּיר כֵּינָן דְּסָבְרַת לְעַשֵּׁן פֵּירוֹת אֵין שָׁוֶה לְכָל נֶפֶשׁ. מַה לִי מְכַבֶּה אוֹ מַבְעִיר וְרַשְׁ"י שפי' וְנִימָא מַבְעִיר שֶׁגַּם זֶה אַב מְלָאכָה כְּלוֹמַר עִיקָּרוֹ אַב מְלָאכָה וּמִיהוּ כָּאן לֵית אִיסּוּר תּוֹרָה כ"א דְּרַבָּנָן מִתּוֹךְ וּכְדִכְתִיבְנָ' אֲבָל לְפִי הַנִּרְאֶה מרמז"ל דִּמְכַבֶּה אָסוּר מ"ה אפי' לְצוֹרְךְ שֶׁלֹּא יִשָּׁרֵף הַמַּאֲכָל וּכְנִרְאֶה מִדְּבָרָיו.

פ"ד מהי"ט הֲלָכָה ב'. וַהֲלָכָה ו'.

וְכִדְבָעִינַן לְמֵימַר לְקַמָּן אַיָּ"ה. אִם כֵּן מְכַבֶּה הַוָּה אַב מְלָאכָה וְלֹא שַׁיָּיךְ בי' מִתּוֹךְ כְּלָל דְּלָא הֲוּתַּר כְּלָל מְכַבֶּה.

וּמַבְעִיר הַוָּה רַק מִדְּרַבָּנָן. וְעַיֵּין בלח"מ שָׁם פ"ד הֲלָכָה ו' עָמַד בָּזֶה.

אֶלָּא שֶׁכָּתַב מַבְעִיר מֻוָתָּר לְגַמְרֵי. וא"י דְּאֵין שָׁוֶה לְכָל נֶפֶשׁ.

אֶלָּא דְּשַׁפִּיר הִקְשָׁה לר"מ ז"ל דְּפָסַק פ"א מה' י"ט. נֵר שֶׁל אבטל"ה נָמֵי מֻוָתָּר כִּירוּשַׁלְמִי סוֹף מַשִּׁילִין.

וְכִדְבָעִינַן לְמֵימַר לְקַמָּן אַיָּ"ה אִם כֵּן מַבְעִיר שָׁרֵי לְגַמְרֵי וע"כ כמ"ש הלח"מ דַּהַוָּה יָדַע בי' דְּסוֹבֵר הַבְעָרָה אָסוּר שֶׁלֹּא לְצוֹרְךְ. וַאֲפִי' לְצוֹרְךְ בָּעֵינַן שָׁוֶה לְכָל נֶפֶשׁ וְעַיֵּין מָהַרְשָׁ"א ז"ל בְּתוֹסְ' ד"ה ע"ג חֶרֶס וְשָׁם יְבוֹאַר אַיָּ"ה.

אֶלָּא מ"ש הלח"מ דר"מ סוֹבֵר כר' יוֹחָנָן לְעֵיל י"ב ב' מִתּוֹךְ בְּהַבְעָרָה הֲבִינוֹתִי דלר' יוֹחָנָן בָּעֵינַן צוֹרְךְ קָצָת וְאִיהוּ פָּסַק אפי' אַבְטֵלָה מֻוָתָּר וי"ל דר' יוֹחָנָן דְּאָמַר לָא תִּתְנֵי הַבְעָרָה דְּאֵין מִשְׁנָה. וְכָתְבוּ הַתּוֹסָ'.

דַּהַוָּה צוֹרְךְ קָצָת כֵּינָן שֶׁרוֹצֶה לֶאֱכוֹל והרמז"ל סוֹבֵר דִּלְגַמְרֵי שָׁרֵי, מִטַּעַם דִּכְתִיב לֹא תְּבַעֲרוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת,. אֲבָל ביו"ט שָׁרֵי.

וְכָל דָּבָר הַמְפֹרָשׁ הֻיְתְּרוּ בַּכָּתוּב אֵין כֹּחַ בַּיָּד חֲז"ל לְגָזוֹר עט"ז י"ד קי"ו בִּסְחוֹרָה בִּדְבָרִים הָאֲסוּרִים) וְהוֹצָאָה אִי מ"ה אָסוּר כָּל שֶׁאֵין צוֹרְךְ כְּלָל אוֹ עכ"פ מִדְּרַבָּנָן. ור' יוֹחָנָן דְּאָמַר הַבְעָרָה וּבִישּׁוּל אֵינָהּ מְשָׁנָה יֵשׁ לְיַישֵׁב בְּדוֹחַק דה"ק הַבְעָרָה וּבִישּׁוּל תַּרְוַיְיהוּ אֵין מְשָׁנָה הָא חָדָא מְשָׁנָה הַיְינוּ בִּישּׁוּל דְּלָא אָמְרִינַן מִתּוֹךְ.

וַעֲדַיִין קָשֶׁה הַלָּשׁוֹן שֶׁל מ"מ פ"א דר"י מְשַׁוֶּה אוֹתָן. וְהָא אֵינָם שָׁווִים דְּהוֹצָאָה בָּעֵינַן צוֹרְךְ הַיּוֹם קָצָת עכ"פ מִדְּרַבָּנָן.

וְהַבְעָרָה לְגַמְרֵי שָׁרֵי וְכָאָמוּר: וֶהֱוֵי יוֹדֵעַ שמ"ש מְכַבֶּה וְסוֹפוֹ מַבְעִיר יֵשׁ פֵּירוּשׁ אַחֵר וה"ק. אֲנָא דִּין חָדָשׁ קָאָמִינָ'.

דַּאֲפִי' מְכַבֶּה כִּי הָא דְּסוֹפוֹ מַבְעִיר דְּהֵ"א דְּאֵין זֶה מְכַבֶּה קמ"ל דַּהֲוָה מְכַבֶּה וְאַב מְלָאכָה הוּא. וּלְאַפּוֹקֵי מִגְּרָסָא בְּשַׁבָּת קל"ד א'.

אָמַר לִי' בְּיִשְׁרָא אַגַּוְמְרֵי מְכַבֶּה ע"מ לְהַבְעִיר הֲוָה כֵּן הוּא גִּרְסַת הָרִי"ף ז"ל שָׁם. (וְכֵן הוּא גִּרְסַת הָרִי"ף ז"ל שָׁם) וְכֵן הוּא לר"מז"ל בְּשִׁמְעָתִין ומש"ה בְּשָׁרָא אַגַּוְמְרֵי' שָׁרֵי וכמ"ש לְקַמָּן בס"ד בָּזֶה.

וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ ועמ"ש בְּתוֹסָ' ד"ה ע"ג חֶרֶס: דַּף כג ע"א גמ' וּמִידֵי דַּהֲוָה בְּיִשְׁרָא אַגַּוְמְרֵ'. הִנֵּה לְכְאוֹרָה דְּכִיבּוֹ.

נָמֵי מֻוָתָּר בְּאוֹכֶל נָפֶשׁ. וְזֶה דַּעַת הָרַב בהג"ה בְּסִימָן תקי"ד ס"א לר' יְהוּדָא דְּמַכְשִׁירִין מֻוָתָּר לְכָל צָרְכֵיכֶם וּנְדַאי אַף כִּבּוּי מֻוָתָּר כָּל לְצוֹרֶךְ אוֹכֶל נָפֶשׁ אוֹ מַכְשִׁירִין.

אֲבָל להרמז"ל יֵרָאֶה דְּפוֹסֵק כַּחֲכָמִים דר"י כמ"ש המ"מ פֶּ"א. ופ"ג וד' מי"ט.

וְכִבּוּי אָסוּר בְּיוֹם טוֹב מ"ה שֶׁאֵין זֶה תִּיקּוּן אוֹכֶל נָפֶשׁ. כִּי אִם מְנִיעַת הַהֶפְסֵד.

א"נ צָרִיךְ לוֹמַר בְּשָׁרָא אַגַּוְמְרֵ' שָׁרֵי דְּאֵין זֶה עֲפָרָה דְּמְכַבֶּה וְסוֹפוֹ לְהַבְעִיר טָפֵי. אֵין זֶה מְכַבֶּה וכ"ה גִּירְסַת הָרִי"ף בְּשַׁבָּת קל"ד א'.

וְכָאן בִּשְׁמַעְתִּין הֵבִיא הָרִי"ף זֶה וכ"ה דַּעַת הרמז"ל כְּדַעַת רַבּוֹ כָּאָמוּר וא"ש פ"ד מהי"ט פָּסְקוּ אֵין מְעַשְּׁנִין שֶׁמְּכַבֶּה וּבְשָׁרָא אַגַּוְמְרֵ' שָׁרֵי מה"ט דְּכָתִיבְנָ' דְּאֵין כָּאן מְכַבֶּה וְהִנֵּה רָגַע אֲדַבֵּר בְּקִצָּרָה כִּי הַמְכַוֵּן ממ"מ פ"א מי"ט ה"ד הוּא כָּךְ דְּכָל מְלָאכָה הַנַּעֲשֵׂית בְּאוֹכֶל נָפֶשׁ מַמָּשׁ כְּמוֹ הָאֲפִיָּ' וּבִישׁוּל וּשְׁחִיטָה וְכַדּוֹמֶה הֲוּתְּרָה מִן הַתּוֹרָה תהי' מְלָאכָה מְיֻחֶדֶת בְּאוֹכֶל נָפֶשׁ.

אוֹ לֹא תהי' מְיֻחֶדֶת רַק לִשְׁאָר דְּבָרִים אִם תֵּאָרַע בְּאוֹכֶל נָפֶשׁ שְׁרֵיָא וְאִם הַמְּלָאכָה אֵין נַעֲשֵׂית בְּאוֹכֶל נָפֶשׁ. אעפ"י שֶׁהוּא לְצוֹרֶךְ אוֹכֶל נָפֶשׁ מַמָּשׁ.

לֹא מַכְשִׁירִין אָסוּר אפי' תהי' מְיֻחֶדֶת לְאוֹכֶל נָפֶשׁ. ושע"כ כָּתַב המ"מ שֶׁרָאוּי לֶאֱסוֹר הַהַבְעָרָה דְּמְלֶאכֶת הַהַבְעָרָה אֵין נַעֲשֶׂה בְּאוֹכֶל נָפֶשׁ אֶלָּא בְּעֵצִים בְּלִי אוֹכֶל נָפֶשׁ.

וּמִקָּרָא יָלִיף דְּשָׁרֵי בְּיוֹם הַשַּׁבָּת לְמַעֵט יו"ט דְּשָׁרֵי (וּמִזֶּה הַטַּעַם אפי' שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ כְּלָל מֻוָתָּר אַף מִדְּרַבָּנָן לְדַעְתּוֹ ז"ל) וְהוֹצָאָה אע"פ שֶׁאֶפְשָׁר שֶׁאֵין מְיֻחֶדֶת בְּאוֹכֶל נָפֶשׁ מ"מ הוֹאִיל וְנַעֲשֵׂית בְּאוֹכֶל נָפֶשׁ שֶׁמּוֹצִיא הָאוֹכֶל מרה"י לרה"ר מֻוָתָּר וּמִתּוֹךְ כו' וּלְפִי זֶה גִּיבּוּן גְּבִינָה הָאָמוּר בפ"ג מהי"ט דְּמִדְּרַבָּנָן אַף ע"ג דְּבוֹנֶה הוּא.

מִכָּל מָקוֹם מ"ה מֻוָתָּר. כָּל שֶׁנַּעֲשֵׂית הַמְּלָאכָה בְּאוֹכֶל נָפֶשׁ עַצְמוֹ.

משא"כ להלח"מ כְּפִי הַנִּרְאֶה מִדְּבָרָיו הוּא דְּעִיקָּר תָּלוּי בְּמְלָאכָה אִם מְיֻחֶדֶת לְאוֹכֶל נָפֶשׁ אוֹ מְיֻחָד לִשְׁאָר דְּבָרִים. וע"כ בּוֹנֶה אָסוּר דְּאֵין מְיֻחָד לְאוֹכֶל נָפֶשׁ.

וְקָשֶׁה מִגִּיבּוּן וּכְבָר דִּבַּרְנוּ בְּאֵלֶּה דְּבָרִים בַּפְּתִיחָה וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ בַּתּוֹסֶפֶת בד"ה עַל גַּבֵּי חֶרֶס כו'. הַבְעָרָה לְלָאו יָצְאָה כו' עַיֵּין תוס' פְּסָחִים ה' ב'.

דְּאִי הַבְעָרָה לְלָאו שָׁרֵי בְּיוֹם טוֹב יעו"ש. וְכָאן כָּתְבוּ הַתּוֹסָ' דַּוְקָא בְּמָתוֹךְ הוּא דְּשָׁרֵי וְאֶפְשָׁר מִדְּרַבָּנָן אָסוּר אִי לָאו מִתּוֹךְ והר"מ ז"ל פ"א מי"ט כְּפִי מַה שפי' המ"מ שָׁם נֵר שֶׁל אַבְטָלָה מֻוָתָּר.

אַף עַל גַּב דְּפָסַק הַבְעָרָה לְחַלֵּק יָצְאָה בפ"ז מה' שַׁבָּת ה"א וְאַפ"ה פָּסַק נֵר אַבְטָלָה פָּטוּר וּמֻוָתָּר מִקְרָא דְּבְיוֹם הַשַּׁבָּת. וְאַתָּה מַבְעִיר בי"ט וְאֵין כֹּחַ בְּיַד חֲז"ל לֶאֱסֹר מַה שֶּׁמְּפוֹרָשׁ הֻיְתְּרוּ בַּתּוֹרָה (עט"ז קי"ו בי"ד בְּאֵיסּוּר סְחוֹרָה בַּדְּבָרִים הָאֲסוּרִים בַּאֲכִילָה וְחָלַב רַחֲמָנָ' שָׁרְיָא יעו"ש) וְאָמְנָם בִּירוּשַׁלְמִי פֶּרֶק מַשִּׁילִין חִזְקָ' אָמַר נֵר אַבְטָלָה אָסוּר מַתְנִית' פְּלִיגָ' בְּיוֹם הַשַּׁבָּת ובי"ט שָׁרֵי.

אִי אֹוכֶל נֶפֶשׁ כְּתִיב. אֶלָּא שֶׁלֹּא לְצֹורֶךְ וְתַנְיֵי תַּמָּן ב"ה מַתִּירִין הוֹצָאָה כו'.

וּמִקְרָא יָלִיף הֻיְתַּר' כָּאמוּר לֹא מִטַּעַם הַבְעָרָה לְלָאו יָצְאָה (וּמַאֲמַר עַיֵּן פר"ח ה' י"ט סִימָן תצ"ה וְיִבֹּואַר בְּפָרְיָ שָׁם וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ) וּלְפִי מ"ש המ"מ פ"א מי"ט ה"ד דְּהַבְעָרָה רָאוּי לֶאֱסֹור דְּהַמְּלָאכָה אֵין נַעֲשֶׂה בְּאֹוכֶל נֶפֶשׁ מַמָּשׁ אֶלָּא בְּעֵצִים לּוּלֵי הַקְרָא דְּבְיוֹם הַשַּׁבָּת.

אִם כֵּן מַה פָּרִיךְ בַּיְרוּשַׁלְמִי מַתְנִית' פְּלִיגָא עַל חִזְקָ'. הָא וַדַּאי צָרִיךְ קְרָא בְּיוֹם הַשַּׁבָּת לְמִשְׁרֵי בְּיוֹם טוֹב הַבְעָרָה לְאֹוכֶל נֶפֶשׁ כָּאמוּר גַּם מ"ש בַּיְרוּשַׁלְמִי וְתַנְיֵי תַּמָּן ב"ה מַתִּירִין הָתָם צֹורֶךְ הַיּוֹם קָצָת דְּבְהוֹצָאָה לֵיכָּא ע"ד דְּהַוְתָּרָה שֶׁלֹּא לְצֹורֶךְ כְּלָל.

עכ"פ מִדְּרַבָּנָן אָסוּר כמ"ש רַשְׁ"י י"ב א' וּמַתְנִיתִין נָמֵי אָמְרָה כֵּן מוֹצִיאִין קָטָן דַּהֲוָה צֹורֶךְ קָצָת הָא שֶׁלֹּא לְצֹורֶךְ כְּלָל אָסוּר. לְתוֹסְ' מ"ה.

וּלְרַשְׁ"י מִדְּרַבָּנָן. וְהַדְּבָרִים אֲרֻכִּים וְאַיְ"ה בְּפָרְיָ יְבֹואַר ועמ"ש בַּפְּתִיחָה: מִשְׁנָה ג' דְּבָרִים פָּרָתוֹ יֹוצֵא בִּרְצוּעָה שֶׁבַּקַּרְנַי' פירש"י בְּשַׁבָּת ועתיו"ט ועב"י תצ"ה.

וּלְדִידִי מִכָּאן ראי' דְּאֵין מְצַוֶּוה עַל שְׁבִיתַת בְּהֶמְתּוֹ בי"ט דְּמַעֲשֶׂה נָפֵיק בְּשַׁבָּת לְמַעַן יָנוּחַ כו' וביו"ט לָא כְּתִיב. אֲבָל מְחַמֵּר דְּכְתִיב לָאו בי'.

לֹא תַעֲשֶׂה מְלָאכָה כו'. כַּמְבֹואָר פֶּרֶק עֶשְׂרִים מִשַּׁבָּת.

ובר"מ ז"ל הא"ב. י"ל דבי"ט אָסוּר.

וּבָזֶה צִיְּדַד הב"י בתצ"ה. וְעַיֵּן רמ"ו באו"ח פָּסַק הָרַב דְּאֵין שְׁבִיתַת בְּהֶמְתּוֹ בי"ט הָא מְחַמֵּר י"ל דְּאָסוּר בי"ט כְּמוֹ בְּשַׁבָּת.

וְהִנֵּה וָדַחַי מְלָאכָה שֶׁאָדָם עֹצְמוֹ מֻוָתָּר בָּהּ. פְּשִׁיטָא שֶׁאֵין מֻוָתָּר עַל שְׁבִיתַת בְּהֶמְתּוֹ דמה"ט מְחַמֵּר בְּחָצֵר בְּשַׁבָּת שָׁרֵי ועמ"א בתצ"א ורמ"ו.

וְהִנֵּה בְּמַה שפירש"י ז"ל לְנוֹי הוּא לכ"ע. אַף לִשְׁמוּאֵל שַׁבָּת ל"ד ב' (דְּלָשִׁיר) דְּלִשְׁמוֹר מוֹדֵי רַבָּנָן דְּשָׁרֵי וַהֲלָכָה כְּרַב דְּנָטְרִית' יַתִּירְתָּ' אָסוּר בְּשַׁבָּת.

וּמִיהוּ בי"ט לָמָּ"ד מְחַמֵּר אָסוּר ביו"ט. י"ל דַּוְקָא לְנוֹי הָא (לָשִׁיר)(לִשְׁמוֹר] כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ צֹורֶךְ קָצָת שֶׁלִּבּוֹ דּוֹאֵג עלי' שֶׁלֹּא תִּבְרַח מִידֵי דַּהֲוָה אַמָּמוֹן דַּהֲוָה צֹורֶךְ קָצָת א"כ ביו"ט כֵּיוָן שֶׁהוּא מֻוָתָּר בְּהוֹצָאָה צֹורֶךְ קָצָת.

כָּל שֶׁכֵּן עַל בְּהֵמָה (לָשִׁיר) לִשְׁמוֹר] צָרָק לְנוֹי אֵין בּוֹ צוֹרֶךְ כְּלָל אֶלָּא שֶׁרַשַׁ"י כָּתַב בְּשַׁבָּת ועתוי"ט וְאַיָּ"ה בְּפָרַיִ יְבוֹאַר עוֹד: וּמְקָרְדִין כְּמוֹ מְגָרְדִין בְּחִילּוּף אַתָּוָן. גָּרַד חִיכּוּךְ.

עתוי"ט וְאָמְנָם זֶה לפירש"י כָּאן בַּכְּלִי. וּלְפֵירוּשׁ הר"מ ז"ל כְּפִי מַה שֶׁהֵבִין המ"מ פ"ד מי"ט הי"ז.

אֲבָל לְפִי מ"ש הכ"מ וב"י תקכ"ג וכמ"ש בְּפֵירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת דַּהֲסָרַת זְבוּבִים קְטַנִּים אוֹ גְּדוֹלִים בַּיָּד לֹא כְּלִי. א"י פֵּירוּשׁוֹ מְקָרְדִין וּמְקָרְצְפִין וְשׁוּב רָאִיתִי בב"י תקכ"ג.

בְּשֵׁם הָעָרוּךְ קֶרֶד בְּעַרְבִי תּוֹלַעַת וא"ש יעו"ש. וּמִיהוּ רַשַׁ"י פֵּירוּשׁ מְקָרְדִין בַּרְזֶל שִׁינֵּ' דַּקּוֹת וַעֲבִיד חֲבוּרָה מְקָרְצְפִין עֵץ שִׁינֵּ' גַּסּוֹת.

וְלִכְאוֹרָא מנ"ל זֶה דְּבַגְּמָרָא לֹא הֲוָזַכַר רַק קְטַנִּים וּגְדוֹלִים אֵימָא תַּרְוַיְיהוּ בַּרְזֶל אוֹ עֵץ. אֶלָּא דְּבַרְזֶל אַף גְּדוֹלִים אָסוּר לר' יְהוּדָא דְּוַדַּאי בַּרְזֶל תּוֹלֵשׁ שֵׂעָר (כ"ה סְבָרַת רַשַׁ"י).

וְעַיֵּין טוּר סִימָן תקכ"ג יעו"ש וְסוֹבֵר דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין אָסוּר. וְלָכֵן פֵּירוּשׁ מְקָרְצְפִין עֵץ גְּדוֹלִים.

שֶׁאֵין חֲבוּרָה וְאֵין תּוֹלֵשׁ שֵׂעָר וּמְקָרְדִין וּבַרְזֶל לת"ק אַף בַּרְזֶל שָׁרֵי דְּנָהֵי דְּוַדַּאי תּוֹלֵשׁ שֵׂעָר. אֶפְשָׁר סוֹבֵר כֶּעָרוּךְ דְּכָל פְּסִיק רֵישֵׁ' דְּלָא נִיחָא לִי' שָׁרֵי לְכַתְּחִלָּה (עַיֵּין רַשַׁ"י שַׁבָּת ע"ה א' לֹא אִיכְפַּת לִי'.

וּבְתוֹסְ' שָׁם וּכְתָבוֹת ו' א' יעו"ש). ומש"ה בַּמִּשְׁנָה פֵּירוּשׁ וַעֲבִיד קְבוּרָה יהי' וּרְאִי.

אַפַּ"ה כָּל דְּלָא נִיחָא לִי' אַף דַּהֲוָה פְּסִיק רשי'שָׁרֵי. וּבַגְּמָרָא פֵּירֵשׁ לר"י חֲשָׁשָׁא דִּלְדִידֵ' אֲפִילּוּ חֲשָׁשָׁא שֶׁאֵין פְּסִיק רֵישֵׁ' אָסוּר.

וּמִיהוּ גַּם לר"א כָּתַב רַשַׁ"י בַּגְּמָרָא וּמְנַיִן כו'. ועתוי"ט כָּאן בָּזֶה: וֶהָוֵי יוֹדֵעַ דְּהָעָרוּךְ דְּמַתִּיר מְסַוְּכְרָא דְּנָזְיָתָא בְּיוֹמָא טָבָא כָּל שֶׁהוּא הַבַּרְזָא מִן הַצַּד וְאֵין כְּלִי תַּחְתֶּי' דַּיָּיִן הוֹלֵךְ לְאִבּוּד יֵשׁ לוֹמַר דְּמוֹדָה בְּשַׁבָּת פָּטוּר אֲבָל אָסוּר.

כָּל דַּהֲוָה פְּסִיק רֵישֵׁ' אַף עַל גַּב דְּלָא נִיחָא לִי' אֵין חַיָּיב. אֲבָל אָסוּר אֶלָּא כָּל שֶׁבְּשַׁבָּת פָּטוּר אֲבָל אָסוּר.

בי"ט מִשּׁוּם שְׂמָחַת יוֹם טוֹב יֵשׁ לְהַתִּיר כְּהַאי גַּוְונָא. וכמ"ש הישׁ"ש ר"פ אֵין צָדִין.

אמ"ש תוס' הַצַּד יוֹנֵי פַּרְדִיסָאוֹת וְהִזְכִּירוּ הַפּוֹסְקִים זֶה כַּמָּה פְּעָמִים כָּל שֶׁבְּשַׁבָּת פָּטוּר אֲבָל אָסוּר בְּיוֹם טוֹב מִשּׁוּם שְׂמָחַת יוֹם טוֹב שָׁרֵי וְעַיֵּין בא"ח סִימָן ש"כ עי"ח. וְשָׁם יְבוֹאַר אַיָּ"ה: עוֹד רָגַע אֲדַבֵּר אִי אָמְרִינַן כִּסְבָרַת תִּרוּמַת הַדֶּשֶׁן הֶבְיאוֹ המ"א סִימָן שי"ד אוֹת ה'.

דְּבִדְרַבָּנָן פְּסִיק רֵישֵׁ' שָׁרֵי לר"ש. וּרְאָיָ' מִמָּרְדְּכַי דְּמַתִּיר לִשְׁפּוֹךְ מַיִם וְיוֹרְדִין בַּכַּרְמְלִית כו' אִם כֵּן י"ל רַשַׁ"י לְשִׁיטָתֵ' מִתּוֹךְ הֲוָתָרָה מ"ה שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ כְּלָל מש"ה קֵרוּד פְּסִיק רֵישֵׁ' מִדְּרַבָּנָן שָׁרֵי כה"ג אֶלָּא שֶׁכָּתַבְנוּ במ"א דְּקַשְׁיָא מְרַבָּה דְּהוֹאִיל.

וְכַדּוֹמֶה (עמ"ש בְּפִתְיחָה) והמ"א שָׁם דָּחָה סְבָרַת ת"ה יעו"ש. וְאַיָּ"ה יְבוֹאַר שָׁם וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ.

אַף זֶה רָאִיתִי לִדְרוֹשׁ מ"ש הרמז"ל לְקַמָּן עַל מִשְׁנָה דַּעֲגָלָה כּוֹבֶשֶׁת כָּתַב כְּבָר אִיפַּסְקָא הִלְכְתָא דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין מֻתָּר. וְהָא נ"מ לְגָדוֹל מְאוֹד דְּפְסִיק רֵישֵׁי' הוּא.

כמ"ש הב"י בְּסִימָן של"ז וֶהֱבִיאוֹ המ"א אות א' יעו"ש אֶלָּא דְּאֶפְשָׁר בִּדְרַבָּנָן חוֹפֵר כִּלְאַחַר יָד אַף פְּסִיק רֵישֵׁי' שָׁרֵי כִּסְבָרַת הת"ה. ועמ"ש לְקַמָּן עוֹד מִזֶּה וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ.

בְּתוֹסֶפֶת בד"ה וְשָׁלֹשׁ מַחֲלוֹקֶת כו' שֶׁלָּנוּ כו' עַיֵּין מוהרש"א ז"ל מ"ש דְּלֹא פְּלִיג אַרַשׁ"י כו'. ע"ש ובד"מ פירש"י ובד"ב פֵּירוּשׁ ר"י וכ"ה בַּטּוּר תקכ"ג בְּשֵׁם ר"י.

אֲבָל אֶפְשָׁר רַשׁ"י דְּפְלִיג מִדְּפֵירוּשׁ (קַרְנֵי) [קִירוּד[בַּרְזֶל וְקַרְצוּף עֵץ. ועמ"ש בַּגְּמָרָא מִזֶּה: ע"ב מִשְׁנָה הָרַחַיִם שֶׁל פִּלְפְּלִים כו' מִשּׁוּם כְּלִי קִבּוּל תַּחְתּוֹנָה שֶׁל עֵץ דַּוְקָא בֵּית קִבּוּל.

וּכְלֵי מַתָּכוֹת עֶלְיוֹן מְצֻוָּפֶה בְּתַחְתִּיתוֹ בַּרְזֶל, וְכָל שֶׁעִיקַּר מַתָּכוֹת בָּטֵל הָעֵץ לְגָבוֹהַּ. וַהֲוָה כְּלֵי מַתָּכוֹת (עתוי"ט) וְאֶמְצָעִי כְּלֵי כְּבָרָה וְשֶׁל עֵץ הוּא.

וּמִכָּל מָקוֹם אַטּוּ אָרִיג לְרַשׁ"י הַיְינוּ מְצֻמָּר וּפְשָׁתִּים וְכַדּוֹמֶה וּלְתוֹ' מִשּׁוּם כְּלִי כְּבָרָה. דְּשַׁיָּיךְ קִיבּוּל הַסֻּבִּין וּמָנָה קָצוֹת תַּחְתּוֹן וְעֶלְיוֹן מ"ה.

וְאֶמְצָעִי מִדְּרַבָּנָן וּבָרַיְיתָא מָנָה מִמַּטָּה לְמַעְלָה וּלְתוֹ' נִיחָא דְּאֶמְצָעִי גְּזֵרָה מִשּׁוּם כְּלִי קִבּוּל. וג' כֵּלִים לְרַשׁ"י אעפ"י שֶׁנִּפְרַק א' הַשְּׁאָר טָמֵא וּלְתוֹ' אִם נָגַע טֻמְאָה בא' מֵהֶם.

אֵין חֲבֵרוֹ טָמֵא ומהר"מ ז"ל בְּפֵירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת כפירש"י ז"ל. דְּאִם נוֹטֵל א' אֵין שִׁבְרֵי כְּלִי ובפ"י מס' כֵּלִים.

יֵשׁ לְפָרֵשׁ כמ"ש בַּמִּשְׁנָיוֹת: מִשְׁנָה עֲגָלָה שֶׁל קָטָן כו' עַיֵּין פרש"י וְתוֹסָ' וְאָמְרוּ בַּגְּמָרָא מִפְּנֵי שֶׁסָּמוּךְ עלי' מוֹרֶה כתו'. ועתוי"ט כָּאן.

וּמַחֲלוֹקֶת אַלִּיבָּא דר' יְהוּדָה. כָּתַב הרמז"ל דְּאֵין נ"מ דְּאַפְסָקָא הִלְכְתָא כר' שִׁמְעוֹן דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין מֻתָּר וַאֲפִילּוּ פְּסִיק רֵישָׁא.

לְכְאוֹרָה בִּדְרַבָּנָן חוֹפֵר כִּלְאַחַר יָד שָׁרֵי וְעַיֵּין מ"א של"ז ובשמ"ד מַה שֶּׁהִשִּׂיג עַל התה"ד. וְעַיֵּין ב"י סִימָן של"ז הֵבִיא הָא דְּאָמְרִינַן סוֹף כִּירָה (מ"ו ב') כִּי שָׁרֵי לְכַתְּחִלָּה ר"ש דָּבָר שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין בְּאִיסּוּרָא דְּרַבָּנָן לֹא בְּאִיסּוּר תּוֹרָה.

וְלִכְאוֹרָה תָּמוּהַּ דְּמוֹתֵיב רָבָא מִתּוֹפְרֵי וּמוֹכְרֵי כְּסוּת וּמַסִּיק אֲפִילּוּ בד"ת שָׁרֵי ר"ש. וְשׁוּב רָאִיתִי בְּסֵפֶר נִדְפַּס מֵחָדָשׁ נִקְרָא תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת הֵעִיר בָּזֶה.

וּבְשֵׁם א"ז הִשִּׂיגוּ עַל הַלְּבוּשׁ יְעַוְיֵין שָׁם וְסֵפֶר א"ז אֵין כָּעֵת תַּחַת יָדִי. וְאָמְנָם עַל הב"י נָמֵי קָשֶׁה דְּמַשְׁמַע דְּהֵבִיא הָא דר"ש לַהֲלָכָה דַּוְקָא בִּדְרַבָּנָן לֹא לִלְמֹד מִמֶּנּוּ חוֹפֵר כִּלְאַחַר יָד שֶׁאֵין מְקוֹמוֹ שָׁם: וְהִנֵּה כְּפִי הַנִּרְאֶה יֵשׁ מַחֲלוֹקֶת אִי לְבָדִין אֲסוּרִין מִן הַתּוֹרָה אוֹ מִדְּרַבָּנָן עַיֵּין י"ד ש"א.

וְעַיֵּין תוס' לְעֵיל ט"ו א' ד"ה אֶלָּא. וְאִם כֵּן רָבָא הוּא דְּמַקְשֶׁה מִתּוֹפְרֵי כְּסוּת דְּאָפְשָׁר סוֹבֵר לְבָדִין מִן הַתּוֹרָה אֲסוּר אֲבָל לְדִידַן י"ל אֵין רְאָיָה מוֹכְרֵי כְּסוּת דְּאִיְירֵי בְּלֹא שֶׁזּוֹרִין דַּהֲוָה דְּרַבָּנָן.

ועט"ז וְשָׁ"ךְ ש"א אוֹת ז ח' מַה שֶּׁהִקְשׁוּ מְלֶוְבְּשֵׁי מִנַּס. וי"ל די"ל בֵּין ד"ת לִדְרָבָנָן אֶלָּא דלהר"א סוֹבֵר לְבָדִין מִן הַתּוֹרָה גַּם בִּגְדֵיהֶם הָיוּ שֶׁל ד"ת.

עַיֵּין תּוֹסֶפֶת יְבָמוֹת וּשְׁאָר דֻּכְתֵי. וְעַיֵּין פְּסָחִים כ"ה ב' דְּמַיְיתֵי אִיסּוּר תּוֹרָה בע"ז ר"ש שָׁרֵי בְּאֵין מִתְכַּוְּנִין וע"ש בְּתוֹסְ' ד"ה לֹא.

ומ"ש וכ"ת פְּסִיק רֵישֵׁי' בִּדְרָבָנָן למ"א שי"ד גַּם הַהִיא דְּקָרוּד דכר"ש אָתְיָא דְּמֵוְתָּר אֲפִילּוּ חֲבוּרָה ד"ת דִּלְדִינַן לָא אָמְרִינַן מִתּוֹךְ בִּשְׁחִיטָה וְכַדּוֹמֶה רַק בְּהוֹצָאָה וְהַבְעָרָה וְאֶפְשָׁר גַּם זֶה כִּלְאַחַר יָד וְאֵין לְהַאֲרִיךְ בָּזֶה.

סַיְּמְנוּ פֶּרֶק יוֹם טוֹב ער"ח מְנַחֵם אָב התקל"ז פֹּה לְבוֹב מַחַ"ל. בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּסַיְּעַן.

וְנִזְכֶּה עוֹד לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד וְלַעֲשׂוֹת סְפָרִים הַרְבֵּה אֵין קֵץ וְלִרְאוֹת בָּנִים וּבְנֵי בָּנִים עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹת אָמֵן: פֶּרֶק ג אֵין צָדִין מִשְׁנָה אֵין צָדִין דָּגִים מִן הַבֵּיבָרִין. וְאֵין נוֹתְנִין מְזוֹנוֹת אֲבָל צָדִין חי' וְעוֹף כו'.

בְּדִין הַצִּידָה י"א מ"ה. וי"א מִדְּרַבָּנָן.

וַעֲתוֹס' ג' א'. ד"ה שָׁמָּא יַעֲלֶה וְכָאן ד"ה אֵין צָדִין וּמַרְשֵׁ"י אֵין הֶכְרֵעַ עַיֵּין רֹא"שׁ.

וְרָ"ן מְסֻפָּק בִּדְבָרָיו אִי מ"ה קָאָמַר אוֹ מִדְּרַבָּנָן יעו"ש. ולר' יְהוּדָא דְּמַכְשִׁירִין יֵשׁ חִילּוּק בֵּין אֶפְשָׁר מעי"ט.

ע"כ אֹוכֶל נֶפֶשׁ מ"ה שָׁרֵי אַף בְּאֶפְשָׁר מעי"ט רַק מִדְּרַבָּנָן אֶפְשָׁר אָסוּר. עַיֵּין תו' מְגִילָּה ו' יעו"ש וּמַאן דְּפָסַק כְּרַבָּנָן דר' יְהוּדָא.

וְכַנִּרְאֶה שֶׁזּוֹ דַּעַת הרמז"ל פ"א ופ"ד מי"ט לְפִי שִׁיטַת המ"מ שָׁם. אִם כֵּן י"ל גַּם רַשְׁ"י אַלִּיבָּ' דְּרַבָּנָן פֵּירֵשׁ דְּבְאֶפְשָׁר מעי"ט.

אָסוּר בי"ט מ"ה דְּהַתּוֹרָה לֹא הִתִּירָה אֹוכֶל נֶפֶשׁ כ"א שֶׁמִּתְקַלְקֵל כו'. וּבְדִין אֵין נוֹתְנִין מְזוֹנוֹת פירש"י כָּאן דְּאֵין מְזוֹנָתָן' עָלֶיךָ וּמַשְׁמַע מִשּׁוּם טרח' וְכַדּוֹמֶה וּבֶאֱמֶת מ"ש לָמָּ"ד אֹוכֶל נֶפֶשׁ בְּהֵמָה לֹא מַשְׁמַע מָה אָסוּר וא"י מָה אִיסּוּר שַׁיָּיךְ בִּנְתִינָה וּבְשַׁבָּת שָׁרֵי לִיתֵּן אָוכְלֵי בְּהֵמָה כְּדַתְנַן מַתִּירִין פְּקִיעֵי עָמִיר.

וְאֶפְשָׁר בְּדוֹחֵק בִּיבָר מַיִם שֶׁאֵין עָמוֹק י' הֲוָה כַּרְמְלִית וְכַדּוֹמֶה וּמִשּׁוּם אִיסּוּר הוֹצָאָה נָגְעוּ בי'. לָמָּ"ד נֶפֶשׁ בְּהֵמָה לֹא.

וְלָא אָמְרִינַן מִתּוֹךְ. וְעַיֵּין סִימָן תקי"ב.

וּמִכָּל מָקוֹם קָשֶׁה דְּהָא לב"ה אָמְרִינַן מִתּוֹךְ וַאֲפִ' שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ כְּלָל לְרַשְׁ"י. וְדַע דְּיֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק אִי שָׁרֵי בי"ט לְהוֹצִיא מרה"י לְכַרְמְלִית הוֹצָאָה שֶׁאֵין שָׁוָה לְכָל נֶפֶשׁ דְּאָסוּר בי"ט.

הוֹאִיל וּבְשַׁבָּת פָּטוּר. אֲבָל אָסוּר.

בְּיוֹם טוֹב י"ל מִשּׁוּם שִׂמְחַת י"ט לֹא גָּזְרוּ. כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הישי"ש עַל מ"ש הַתּוֹסְ' ד"ה הַצַּד אַוְוזִין.

וְעַיֵּין בא"ח. וְאַיָּ"ה בְּפִרְיֵי יְבוֹאַר.

וְרַשְׁ"י בְּשַׁבָּת ק"ו ב'. פי' אֵין נוֹתְנִין מִזּוֹנַת דְּאֵין לְמַטְרַח בִּשְׁבִיל מֻוקְצָה יעו"ש וּלְפִי זֶה א"ש בָּרַיְיתָ' לְקַמָּן אֵין צָדִין חי' וְעוֹף.

וְאֵין נוֹתְנִין מִזּוֹנַת דְּמֻוקְצָה הֵן. משא"כ לְמַה שֶׁמְּפָרֵשׁ כָּאן.

כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָ' ד"ה וְאֵין. וְהִנֵּה טַעַם זֶה יֵשׁ לְקַיֵּם וְהוּא לְשִׁיטַת הר"א זַ"ל פ"ב מי"ט ה"ז דת"ק מְחַלֵּק בֵּין דָּגִים אַף בִּיבָר קָטָן אָסוּר דְּלֹא שַׁיָּיךְ צִידָה אפי' הָכִי מִשּׁוּם מֻוקְצֶה וּמְכֻוָּסִים מָעִין אָסוּר (עַיֵּין תצ"ז בט"ז אוֹת א' יעו"ש) א"כ אֵין נוֹתְנִין מִזּוֹנַת בְּהֶכְרֵחַ מִשּׁוּם דְּאֵין מִזּוֹנָתָ' עָלֶיךָ דְּאִי שְׁלֹא יְצוּדֶנּוּ דְּרַבָּנָן הוּא משא"כ בָּרַיְיתָ' גְּזֵרָה אַטוּ צִידָה ד"ת.

משא"כ לְרַשְׁ"י דפי' א"צ מִשּׁוּם צִידָה נָגְעוּ בי'. וְאֶפְשָׁר דְּבִיבָר קָטָן הַצִּידָה רַק מִדְּרַבָּנָן וְלָכֵן פֵּירֵשׁ כֵּן: רַבָּן שִׁמְעוֹן וכו' כָּל הַמְחֻוָּסָר צִידָה אָסוּר וְשֶׁאֵין מְחֻוָּסָר שָׁרֵי לִפְרוּשֵׁי קָאָתֵי כְּמוֹ שֶׁכָּתַב בגמ' אוֹ לְאַפְלוּגֵי כו' ולהר"מ זַ"ל בָּא ר"ש לְאַקּוֹלֵי.

וּלְאַחְמוֹרֵי. בְּדָגִים בֵּיבָר קָטָן שָׁרֵי וּבְחִי' וְעוֹף בִּיבָר גָּדוֹל אָסוּר ולהר"א בְּהַשָּׁגוֹת רַשְׁבָּ"ג קָאֵי רַק אחי' וְעוֹפוֹת.

אֲבָל דָּגִים אפי' קְטַנִּים אָסוּר יעו"ש. וּמִיהוּ בגמ' דְּפָרִיךְ וּרְמִינְהוּ מַשְׁמַע דְּרַשְׁבָּ"ג ל"פ את"ק.

אֶלָּא מְפָרֵשׁ לְמִלְּתֵי' ולהר"א זַ"ל נָאֱמַר דְּפְלִיג אַדָּגִים לְחוּד דְּלֹא כָל הַבֵּיבָרִין שָׁוִין וּלְקַמָּן יְבוֹאַר בָּזֶה: בְּתוֹסָ' בד"ה אֵין צָדִין כו' אֶלָּא בְּמַכְשִׁירִין יֵשׁ חִילּוּק וּכְבָר יֵשׁ מָקוֹם לוֹמַר לְהֵיפוּךְ לְרַבָּנָן וַדַּאי אֵין חִילּוּק בְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ עַצְמוֹ בֵּין אֶפְשָׁר מעי"ט אוֹ לֹא הַכֹּל שָׁרֵי.

ולר' יְהוּדָא דְּהוּא וְלֹא מַכְשִׁירִין וְלָכֶם אַף מַכְשִׁירִין וְצָרִיךְ לְחַלֵּק בֵּין אֶפְשָׁר מעי"ט אוֹ לָאו יָלְפִינַן מִינֵּי' דה"ה אוֹכֶל נֶפֶשׁ עַצְמוֹ יֵשׁ חִילּוּק זֶה בֵּין אֶפְשָׁר מעי"ט. אָסוּר מה בי"ט וּכְבָר יֵשׁ מ' שפי' כֵּן.

וְעַיֵּין רא"ש כָּאן ותו' מְגִילָּה ז ב' ד"ה כָּאן. וְעִם זֶה יֵשׁ מָקוֹם לְקַיֵּם גִּירְסַת הַסְּפָרִים בַּיְרוּשַׁלְמִי בִּשְׁמַעְתִּין דְּגָרְסִינַן עָלָהּ מַתְנִיתַן אָמַר רַב חִינְנָא מַתְנִי' דְּלָא כר"י מַחְלָפָה שִׁיטָתֵי' דר"י א"צ דָּגִים מִבֵּיבָרִים הָא לְגִינָּה וּלְחָצֵר פָּטוּר וְהַמְפָרֵשׁ (בד"ב מִדְּעִסּוּיָא) מָחַק זֶה ולפמ"ש א"ש דא"צ ע"כ ר' יְהוּדָא.

מִדְּחִלֵּק בֵּין אֶפְשָׁר מעי"ט לְלֹא אֶפְשָׁר דְּלְרַבָּנָן אֵין לְחַלֵּק וְאִם כֵּן קַשְׁיָא סיפ' בְּצָדִין חי' וְעוֹף מִבֵּיבָרִין וּבְשַׁבָּת אָמַר הַצַּד צְבִי לְחָצֵר פָּטוּר וכ"ש בִּיבָר. וְאֵיךְ קָאָמַר כָּאן דְּצָדִין מִבֵּיבָרִין.

וְאָמְנָם מַה שֶּׁאָמַר שָׁם מְחַלְּפָה שִׁיטָתֵי' דְּרַבָּנָן צָרִיךְ בֵּיאוּר וּיבוֹאַר לְקַמָּן אַיָּ"ה: דַּף כ"ד גמ' וּרְמִינְהוּ בֵּיבָרִין חי' וְעוֹף א"צ וְאֵין נוֹתְנִין מִזּוֹנַת כו' וְהָא דְּלָא מְשַׁנֵּי כָּאן בִּבְנֵי תַּרְבּוּת דְּנִיצּוֹדִין וְעוֹמְדִין וּבָרַיְיתָא בְּאֵין בְּנֵי תַּרְבּוּת כמ"ש בְּסִימָן תצ"ז סְעִיף ו' ז' די"ל דא"כ מָה ארי' מִבֵּיבָרִין אפי' מֵחוּץ לַמֵּי שָׁרֵי.

וְרַשְׁבָּ"ג דְּאָמַר לֹא כָל הַבֵּיבָרִין שָׁוִין אִם קָאֵי אחי' וְעוֹף הָא אפי' בְּחוּץ שָׁרֵי וּמִזֶּה סִיּוּעַ לִמ"ש המ"א תצ"ז ז' דַּאֲפִי' חוּץ לְחָצֵר שָׁרֵי דאל"כ מַה פָּרִיךְ לִישָׁנֵי כָּאן בִּבְנֵי תַּרְבּוּת כְּדַמַּסִיק לְקַמָּן הַלָּלוּ בָּאִין לִכְלוּבָן כו'.

וְאִם נֶאֱמַר רַשְׁבָּ"ג פְּלִיג את"ק. וַחֲכָמִים סוֹבְרִים צָדִין מִן הַבֵּיבָרִין חי' וְעוֹף בכ"ע.

י"ל בָּרַיְיתָ' רַשְׁבָּ"ג הוּא דְּאוֹסֵר בְּבֵיבָר גָּדוֹל אוֹ מְחֻוָּסָר צִידָה ומש"ה א"צ וּמַתְנִי' פְּלִיגִי חֲכָמִים וּמַתִּירִין בחי' וְעוֹף כו': גָּרְסִינַן בִּירוּשַׁלְמִי מְחַלְּפָה שִׁיטָתֵי' דַּחֲכָמִים דְּבֵיבָרִין דַּוְקָא הָא לְחָצֵר וְגִינָּה לֹא וְהָתָם תְּנַן צְבִי לְגִינָּה וּלְחָצֵר ל"ק הָא מְקוֹרֵי אִית לְהּ לוֹמַר גִּינָּה מְקוֹרָה.

אֶלָּא הָא בִּגְדוֹלָה הָא בִּקְטַנָּה יעו"ש. וְלֹא הֲבִינוֹתִי בִּיבָר תּוּ כ"ש חָצֵר וְגִינָּה (בגי' שֶׁלָּנוּ לית' בְּשַׁבָּת גִּינָּה), גַּם מַה דְּאָמַר מְקוֹרָה.

בחי' ל"ש מְקוֹרָה אוֹ אֵין מְקוֹרָה רַק בְּעוֹף דְּיָכוֹל לִפְרוֹחַ הוּא דְּיֵשׁ לְחַלֵּק בֵּין מְקוֹרָה לְאֵין מְקוֹרָהL בֵּיבָרִין שֶׁל חי' וְעוֹף אֵין צָדִין מֵהֶם בי"ט וּמְשַׁנֵּי בָּרַיְיתָ' ר' יְהוּדָא וּנְקַט בֵּיבָרִין. וה"ה חָצֵר וְגִינָּה דְּשָׁוִין הֵמָּה וְעוֹף קשי' מָה ארי' מִבֵּיבָרִין הָא מִבֵּית נָמֵי א"צ דכ"ע מוֹדִים צְפוֹר לְמַגְדּוֹל אֵין לַבַּיִת לֹא.

וְאֶפְשָׁר יָדַע חִילּוּק בֵּין דְּרוֹר לִשְׁאָר עוֹף. אֶלָּא דְּקַשְׁיָ' לי' דִּשְׁאָר עוֹף ב' דְּרָגוֹת אפי' מִבֵּיבָרִין יְהֵא שָׁרֵי זֶה אֵין סְבָרָא: אָמַר רַבָּה בַּר רַב הוֹנָא הָכָא בְּצִפּוֹר דְּרוֹר עָסְקִינַן מִדְּלָא אָמַר אֶלָּא דְּתוּ א"צ לִמְקוֹרָה.

וְאֵין מְקוֹרָה אֶלָּא לְרַבָּנָן צְבִי וְעוֹף. שֶׁאֵין בָּרוּר שָׁוִין הֵמָּה וְנִיצּוֹדִין בְּבֵיבָרִין ומש"ה מַתְנִיתַן דְּהָכָא צָדִין חַיָּה וְעוֹף וּבָרַיְיתָ' וּבָרַיְיתָא דא"צ חַיָּה וְעוֹף כר' יְהוּדָא דְּצְבִי לְחָצֵר וּבֵיבָר אֵין נִיצּוֹד וכ"ש עוֹף דְּנַדַּאי עוֹף עָדִיף מִחַיָּה אֶלָּא תַּרְוַיְיהוּ בָּרַיְיתָא נָמֵי כַּחֲכָמִים אָתְיָא וְיֵשׁ חִילּוּק בֵּין מְקוֹרָה לְאֵין מְקוֹרָה.

וז"ש הַשְׁתָּא דַּאֲתֵית לְהָכִי וְלֹא דָּחַק לְשַׁנּוֹיֵי בָּרַיְיתָא וּדְמִשְׁנָה אַלִּיבָּא דְּתַנָּאֵי כמ"ש. א"כ וַדַּאי כַּוָּנָתְהּ דה"ה חַיָּה הַשְׁנּוּיִי' בַּבָּרַיְיתָא נָמֵי חֲכָמִים הוּא וּבֵיבָר גָּדוֹל וְכָאן בֵּיבָר קָטָן וא"כ בלא"ה אֵין צוֹרֶךְ לוֹמַר מְקוֹרָה וְאֵין מְקוֹרָה רַק דְּיֵשׁ חִילּוּק בחי' וְעוֹף בֵּין בֵּיבָר קָטָן לְגָדוֹל וּפֵירוּשׁ זֶה אֶפְשָׁר לְהַעֲמִיס בְּדִבְרֵי רַשְׁ"י ד"ה הַשְׁתָּא יעו"ש: עַיֵּן בר"מ פ"י יוֹנָה שַׁבָּת הֲלָכָה י"ט.

הִתְחִיל וְכָתַב עוֹף לְמַגְדַּל חַיָּיב צִפּוֹר לְבֵית פָּטוּר. וְלִכְאוֹרָה נַהֲפוֹךְ הוּא לַמַּגְדָּל ה' לוֹמַר רְבוּתָא צִפּוֹר דְּהַיְינוּ דְּרוֹר חַיָּיב וּבֵית אֲפִילּוּ שְׁאָר עוֹף פָּטוּר ובמ"א תצ"ז אות ח' ט' תֵּירֵץ בָּזֶה וְכַוָּנָתוֹ דְּאִי הֲוָה תָּנֵי בְּרִישָׁא צִפּוֹר וּבְסֵיפָא עוֹף כּוֹלֵל אַף שְׁאָר עוֹפוֹת וּבִשְׁאָר עוֹפוֹת הֲוָה נִיצּוֹד לַבַּיִת וְלֶחָצֵר וּלְבֵיבָר קָטָן.

וְאִי הֲוָה אָמַר בֵּין רֵישָׁא וּבֵין סֵיפָא צִפּוֹר לָא הֲוָה בָּעֵינַן דַּוְקָא לְכָךְ שׁוֹנָה וְאָמַר רֵישָׁא עוֹף לוֹמַר דְּסֵיפָא דַּוְקָא צִפּוֹר יעו"ש וּמִדִּבְרֵי הרמז"ל מַשְׁמַע שָׁם דְּרַשְׁבָּ"ג דְּאָמַר לֹא כָּל הַבֵּיבָרִין שָׁוֶה דַּוְקָא אַבֵּיבָר קָאֵי הָא חָצֵר וְגִינָּה כֻּלָּם שָׁוִין דְּיֵשׁ בְּהוּ צִידָה לחי' אֲבָל עוֹף יֵשׁ חִילּוּק בִּמְקוֹרָה בֵּיבָר קָטָן הֲוָה נִיצּוֹד וּבֵיבָר גָּדוֹל לֹא וּבְאֵין מְקוֹרָה אַף בַּיִת נָמֵי לֹא נִיצּוֹד.

וז"ש צְבִי לַבַּיִת לְחָצֵר וְגִינָּה הָא עוֹף לְחָצֵר וְגִינָּה דְּאֵין מְקוֹרָה לָא כְּלָלָא דְּמִלְּתָא חַיָּה חִילּוּק בֵּין בֵּיבָר קָטָן לְבֵיבָר גָּדוֹל אֲבָל חָצֵר וְגִינָּה מִסְתָּמָא נִיצּוֹדִין הֵם וְאֵין חִילּוּק בֵּין קָטָן לְגָדוֹל רַק בֵּיבָר שֶׁהוּא גָּדוֹל יוֹתֵר מִדַּאי דְּמִסְתָּמָא בְּחָצֵר בְּחַד שְׁחָיָא כו'.

וְאֵין חִילּוּק בֵּין מְקוֹרָה לְאֵין מְקוֹרָה וְעוֹפוֹת בֵּיבָר קָטָן וּמְקוֹרָה הָוָה נִיצּוֹד וְאֵין מְקוֹרָה לֹא נִיצּוֹד דְּיָכוֹל לִפְרוֹחַ. וְגָדוֹל אֲפִילּוּ מְקוֹרָה אֵין כְּנִצּוֹד דְּלָא גָּרַע מחי' כמ"ש המ"א תצ"ז אות ח'.

וְצִפּוֹר דְּרוֹר אפי' בֵּיבָר קָטָן אֲפִילּוּ מְקוֹרָה אֵין נִיצּוֹד וְדַוְקָא לַמִּגְדָּל וְאָמְנָם יֵשׁ כָּאן מֻהָעִיוּן כְּפִי מַה שֶׁאַגִּיד בְּכָךְ דְּרַשִׁ"י כָּאן ד"ה חַיָּיב וּבְשַׁבָּת פִּי' דְּיָצָא דֶּרֶךְ חַלּוֹנוֹת וְלֹא הֲבִינוֹתִי דא"כ מַה פָּרִיךְ.

לְיָמָא כָּאן בֵּיבָר מְקוֹרָה וְחַלּוֹנוֹת סְתוּמִים וְהַפּוֹסְקִים לֹא הִזְכִּירוּ מִזֶּה כְּלוּם לוֹמַר צִפּוֹר לַבַּיִת דַּוְקָא בְּחַלּוֹנוֹת פְּתוּחִים וְרָאִיתִי לְהט"ז א"ח שמ"ו עָמַד בָּזֶה וְכָתַב דְּרַשִׁ"י פִּי' לר' יְהוּדָא כֵּן דְּלָא מְחַלֵּק בֵּין קָטָן לְגָדוֹל יע"ש.

וְלֹא הֲבִינוֹתִי דְּלִכְאוֹרָה לר"י אַף בֵּיבָר קָטָן כֹּל שֶׁיֵּשׁ טִרְחָא קְצָת לֹא הָוָה נִיצּוֹד כ"ש דְּרוֹר שֶׁקָּטָן וְיָכוֹל לְהַשְׁמִיט דַּאֲפִי' חַלּוֹנוֹת סְתוּמִים לָא הָוָה נִיצּוֹד. וְאֶפְשָׁר דה"ק דר"י אֵין מְחַלֵּק בֵּין מִגְדּוֹל קָטָן לַגָּדוֹל רַק מִגְּדוֹל אוֹ בַּיִת וְקַשְׁיָא לְרַשִׁ"י הָא לִפְעָמִים יֵשׁ מִגְּדוֹל גָּדוֹל כְּמוֹ בַּיִת וְלָזֶה אָמַר טַעְמָא דר"י בְּבַיִת יֵשׁ חַלּוֹנוֹת וּמַיְירֵי בִּפְתוּחִים וּמִגְּדוֹל אֵין בּוֹ חַלּוֹנוֹת אֲבָל לַחֲכָמִים וְרַשְׁבָּ"ג מְפָרֵשׁ מִלְּתַיְיהוּ מְחַלְּקִין הַכֹּל לְפִי גָּדְלוֹ וְקָטְנוֹ וְקַאֵי גַּם אַמִּגְדּוֹל וּבַיִת וא"כ א"צ לְחַלֵּק בֵּין חַלּוֹנוֹת אוֹ לָאו אֲפִילּוּ אֵין חַלּוֹנוֹת כָּל שֶׁגָּדוֹל כִּסְתָם בַּיִת צִפּוֹר דְּרוֹר אֵין נִיצּוֹד וְהִנֵּה רוֹאֶה שהרמז"ל אֵין סוֹבֵר כֵּן שֶׁלֹּא חִילֵּק רַק בֵּיבָר קָטָן אוֹ גָּדוֹל אֲבָל מִגְּדּוֹל וּבַיִת וְחָצֵר בֵּין קָטָן אוֹ גָּדוֹל הַכֹּל א'.,

וְהַטּוּר וְהַמְחַבֵּר בשי"ו כָּתְבוּ צִפּוֹר לַמִּגְדּוֹל שֶׁנִּיצּוֹד בּוֹ מַשְׁמַע יֵשׁ מִגָּדוֹל שֶׁאֵין נִיצּוֹד בּוֹ וצ"ע כָּעֵת בָּזֶה: בי"ד פ"ב בט"ז אוֹת זַיִן צִפּוֹר דְּרוֹר דְּדִבְרֵי הַתּוֹסָ' בפ' שְׁלּוּחוֹ הַקֵּן כַּנַּוָנָתָם אַפֶּרֶק אֵין צָדִין דְּמָפָרְשִׁי דְּלָא כְּרַשִׁ"י הָכָא בְּצִפּוֹר דְּרוֹר שַׁבָּת.

אֶלָּא בָּרַיְיתָא דא"צ חַיָּה וָעוֹף בי"ט. מַיְירֵי בְּצִפּוֹר דְּרוֹר.

וּנְקַט בֵּיבָר מִשּׁוּם חַיָּה. דְּרוֹר אֲפִילּוּ מִבַּיִת לֹא.

וְנִיחָא בָּזֶה דְּאֵין צָרִיךְ לוֹמַר בְּבֵיבָר שֶׁאֵין מְקוֹרָה דַּאֲפִי' מְקוֹרָה נָמֵי א"צ בַּדְּרוֹר וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: מִשְׁנָה מְצוּדַת כו' וְלֹא יִטּוֹל כו' מַעֲשֶׂה כו' בַּגְּמָרָא חַסּוֹרֵי מְחַסְּרָא ור"ג אוֹסֵר כו'. (וּמִלַּת וְסָפֵק מוּכָן א"צ לְהַגִּיהַּ כֵּן וּכְבָר עָשָׂה רַשִׁ"י כְּלוֹמַר) וְזֶה לְלִוּי דְּאָמַר לַאֲכִילָה שָׁרֵי משא"כ לְרַב דְּאָמַר לְקַבֵּל שָׁרֵי י"ל דת"ק אָמַר לֹא יִטּוֹל לַאֲכִילָה וּמַעֲשֶׂה כו' וְאָמַר ר"ג דְּלְקַבֵּל שָׁרֵי וְלֹא חוֹלֵק ר"ג עִם ת"ק ולמ"ש מָהַרְשָׁ"א לְקַמָּן לֹא יִטּוֹל מַשְׁמַע טִלְטוּל א"ש משא"כ כְּפִי הַנִּרְאֶה מִלְּשׁוֹן הָרָ"ן ז"ל דְּלָא יִטּוֹל אֵין הֶכְרֵעַ יעו"ש א"כ קָשֶׁה הָא לְרַב דְּהִלְכְתָא בְּפֵירוּשׁ ר"ג) כְּוָותֵי' דְּלִוִי לֹא הי' בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ כו'.

א"כ אֵין צוֹרֶךְ לְהַגִּיהַּ. וי"ל דְּבַבָּרַיְיתָא אַשְׁכְּחַן דִּפְלִיגִי ר' יְהוֹשֻׁעַ ור"ג מִסְתָּמָא בְּמַתְנִיתַן נָמֵי פְּלִיג ר"ג [וע"כ אָמַר] חַסּוֹרֵי מְחַסְּרָא ולפ"ז א"ש לְקַמָּן אִיכָּא דְּמַתְנֵי לַהּ אַהָא אַבָּרַיְיתָא וְלָא מַתְנֵי אַמִּשְׁנָה די"ל דְּאֵין חוֹלֵק משא"כ בָּרַיְיתָא מְבוֹאָר הַמַּחֲלוֹקֶת אָמַר שַׁפִּיר הָלָכָה כר' יְהוֹשֻׁעַ: עַיֵּין פֵּירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת לְהרמז"ל יֵרָאֶה מִלְּשׁוֹנוֹ דלר"ג אֲפִילּוּ נִתְאַמֵּת אֶצְלֵינוּ שֶׁצִּדָּן בי"ט שָׁרֵי לר"ג וְהַיְינוּ כְּרַב דְּטִלְטוּל מַתִּיר בְּמֻוקְצֶה כְּמוֹ פֵּירוֹת וְדָגִים וכמ"ש לְקַמָּן לְרַב נִיחָא אֲפִילּוּ בְּנֵי יוֹמָן דְּמַתִּיר ר"ג טִלְטוּל בְּפֵירוֹת רַק בַּאֲכִילָה אֲסוּרִין וְאִם שֶׁאָמַר וּלְטַעְמָיךְ דָּחוּי הוּא ומ"מ לֹא יָדַעְנוּ לָמָּה לי' לְפָרוּשֵׁי כֵּן: וְרָאִיתִי

לְהתוי"ט כָּאן הֵבִיא טַעַם הָרָ"ן בְּשׁוֹאֵל מש"ה סָפֵק מוּכָן אָסוּר דְּדָרֵךְ לְתַלּוֹשׁ הַיּוֹם שֶׁלֹּא יְכֻמְּשׁוּ ופ"ק כָּתַבְתִּי ט"א בְּשֵׁם המ"מ עכ"ל.

הַיְינוּ מְשׁוּם דשיל"מ הוֹלְכִין בּוֹ לְהַחְמִיר וְהִנֵּה קָשֶׁה לְטַעַם הָרָ"ן הָא מְצוּדַּת סָפֵק נִצּוֹדוּ אֶתְמוֹל אוֹ הַיּוֹם דל"ש טַעְמֵי' אַפֵּ"ה אָסוּר וְדִבְרֵי הָרָ"ן זַ"ל הֵם בס"פ שׁוֹאֵל בְּשֵׁם רַבֵּינוּ יוֹנָה לְרַשֵּׁ"י בַּחֲלִילִין שָׁם דְּסָפֵק שרי' צ"ל דְּפִירוֹת סָפֵק נִתְלַשׁוּ הַיּוֹם הַטַּעַם דְּדָרֵךְ לְתַלּוֹשׁ הַיּוֹם וע"כ בְּצִידָּה צָרִיךְ לוֹמַר טַעַם הָרַשְׁבָּ"א בַּעֲבוֹדַת הַקּוֹדֶשׁ הוּבָא במ"מ פ"ב מי"ט וְהוּבָא פר"ח תצ"ז דְּקָרוֹב לִיגַּע בְּשֶׁל אִיסּוּר תּוֹרָה יעו"ש וְאָמְנָם לְדִידַן סָפֵק בדשיל"מ לְחוּמְרָא כִּסְבָרַת המ"מ וְהָכִין הִלְכְתָא אֲפִילּוּ אֵין דֶּרֶךְ לְתַלּוֹשׁ הַיּוֹם.

וְכִדְכָתֵיבְנָא: גְּמָרָא מַעֲשֶׂה לִסְתּוֹר כו' דְּאֵין לוֹמַר הוּבָא חוּץ לַתְּחוּם דְּמִסְתָּמָא קָאֵי אַגִּיצּוֹד דאל"כ לֹא שַׁיָּיךְ כָּאן וְאֶפְשָׁר דְּשַׁיָּיךְ כָּאן לוֹמַר בִּמְלָאכָה ד"ת סָפֵק מוּכָן אָסוּר וּבְדַרְבָּנָן י"ל הֻקְלוּ אֶלָּא שֶׁמְּבוֹאָר בַּבָּרַיְיתָא פְּלֻגְתַּיְי' בְּסָפֵק מוּכָן.

וכמ"ש רַשֵּׁ"י בד"ה סָפֵק מוּכָן וּפְלִיגִי לְקַמָּן בִּשְׁמַעְתִּין: וְאִיכָּא דְּמַתְנֵי לַהּ אַהָא עמ"ש בַּמִּשְׁנָה וְהָרִי"ף הֵבִיא אִיכָּא דְּמַתְנֵי וְלֹא הָא דְּשׁוֹחֲטִין מִן הַנִּגָּרִין. וְהִנֵּה אִיכָּא דְּמַתְנֵי אַבָּרַיְיתָא אֵין נ"מ וְלִכְאוֹרָה אַדְּרַבָּא אַבָּרַיְיתָא י"ל הֲלָכָה כר"י בַּאֲכִילָה אָסוּר לֹא בְּטֻלְטוּל וּבַמִּשְׁנָה לֹא יִטּוֹל אַף טֻלְטוּל כמ"ש מָהַרְשָׁ"א זַ"ל לְקַמָּן אֶלָּא מִלְּשׁוֹן הָרִי"ף מַשְׁמַע הַטַּעַם דְּכֹל שֶׁאָסוּר בַּאֲכִילָה תּוּ הֲוָה מֻוקְצֶה וְקָשֶׁה לר"ג אֵיךְ שָׂרֵי בְּטֻלְטוּל כֵּינָן דְּבַאֲכִילָה אָסוּר וּלְקַמָּן יְבוֹאַר: ע"ב גְּמָרָא הָא סַפְקָא נַעֲשָׂה כו' אָמַר רַב יְהוּדָא אָמַר שְׁמוּאֵל הֲלָכָה כר"ש בֶּן אֶלְעָזָר אֶפְשָׁר נִתְכַּוְּנוּ בָּמָה שֶׁאָמַר נַעֲשָׂה לוֹמַר שֶׁהוּא כְּוַדַּאי וְלֹא מְהַנֵּי סָפֵק א' בְּגוּפוֹ והב' ע"י תַּעֲרוֹבֶת וְאַף הָרָ"ן זַ"ל שֶׁכָּתַב בִּפְסַק הר"ר אָשֵׁר מִלְּנָיֵיל [דס"ס מֻוּתָּר] זֶה בְּסָפֵק מוּכָן בי"ט שֵׁנִי דב' הַסְפֵקוֹת בָּאִין כְּאֶחָד וכמ"ש בְּהַהוּא דִּכְתֻבּוֹת ט' א' אֵשֶׁת יִשְׂרָאֵל ב' סְפֵקוֹת בְּיַחַד הָא סָפֵק מוּכָן וְאַחַ"כ תַּעֲרוֹבֶת עֲשָׂאוּהוּ כְּשֶׁל תּוֹרָה (בִּפְרָט סָפֵק צִידָּה דְּקָרוֹב לִיגַּע בְּשֶׁל תּוֹרָה אַף לְהָרָ"ן בְּשׁוֹאֵל וְהַבֵּן) וְלָזֶה אָמַר נַעֲשָׂה כְּוַדַּאי ועש"ך יו"ד ק"י אוֹת נ"ו נ"ז ומ"א תצ"ז אוֹת ד' וְאַיָּ"ה בִּפְרִיי יְבוֹאַר שָׁם.

ולפ"ז אִיכָּא דְּמַתְנֵי אַהָא כַּוָּנָתָם דַּהֲלָכָה כְּרַשְׁבָּ"א דְּסָפֵק מוּכָן בדשיל"מ הֶחְמִירוּ בּוֹ בְּשֶׁל תּוֹרָה דְּלָא מְהַנֵּי סָפֵק א' בְּגוּפוֹ והב' ע"י תַּעֲרוֹבֶת דְּאִי אַמִּשְׁנָה וּבָרַיְיתָא דְּלִעֵיל לָא הֲוָה שָׁמְעִינַן זֶה וְעַם זֶה אֶפְשָׁר דְּרַשְׁבָּ"א חוֹלֵק בָּזֶה את"ק דלת"ק סָפֵק אָסוּר לֹא כְּוַדַּאי.

וְרַשְׁבָּ"א אָמַר דְּנַעֲשָׂה כַּיָּדוּעַ וְלָא מְהַנֵּי ס"ס כָּאמוּר אֲבָל בְּהָא דְּנִתְקַלְקְלוּ מעי"ט פָּשׁוּט הוּא דְּשָׁרֵי וּלְרוֹב פְּשִׁיטוּתוֹ הִשְׁמִיטוּ הָרִי"ף והרמז"ל בפ"ב מה' י"ט. וכמ"ש המ"מ וַהֲלָכָה הַיְינוּ במ"ש כָּאן דְּנַעֲשָׂה כְּוַדַּאי אֲבָל מפירש"י נִרְאֶה הֲלָכָה נָמֵי בְּנִתְקַלְקְלוּ מעי"ט וְשׁוּב רָאִיתִי בפר"ח תצ"ו הָעִיר בָּזֶה.

ולמ"ש יֵשׁ לְיַיְשֵׁב זֶה וְעִם זֶה יֵשׁ לְיַיְשֵׁב שֶׁהִשְׁמִיט הָרִי"ף זַ"ל הָא אִיכָּא דְּמַתְנֵי אַרַשְׁבָּ"א דְּאֶפְשָׁר סוֹבֵר ס"ס בדשיל"מ אֲפִילּוּ ב' סְפֵקוֹת בְּיַחַד אָסוּר. אוֹ אֲפִילּוּ סָפֵק אֶחָד בְּגוּפוֹ והב' ע"י תַּעֲרוֹבֶת בְּאִיסּוּר תּוֹרָה שָׁרֵי.

(כְּפִי פְּסַק הרמז"ל כָּל סְפֵיקָא מ"ה שַׁרְיָא וְרָאוּי לְהַתִּיר סָפֵק א' בְּגוּפוֹ והב' ע"י תַּעֲרוֹבֶת עי"ד ק"י). ומש"ה הִשְׁמִיט זֶה דְּלָא תִּטְעֶה בָּזֶה וְהֶבֵן עפירש"י: פְּסָקָא מֻוּתָּרִים לְמַאי כו'.

אע"ג דְּאֵין הֲלָכָה כר"ג נ"מ לת"ק כמ"ש הָרָ"ן זַ"ל דִּלְרַב לת"ק אֲפִילּוּ טַלְטוּל אָסוּר וּמַרְשָׁ"י ד"ה וְלֵוִי אֵין נִרְאֶה כֵּן וכמ"ש מָהַרְשָׁ"א זַ"ל דְּלָא יְטוֹל הַיְינוּ טַלְטוּל וְהָרִי"ף זַ"ל כָּתַב דְּסָפֵק מוּכָן אָסוּר בְּטַלְטוּל כֵּיוָן דְּלָא חָזֵי לַאֲכִילָה מֻוקְצֶה הוּא יעו"ש יְרֻצֶּה כֵּיוָן דְּבַאֲכִילָה אָסוּר סָפֵק מוּכָן א"כ תּוּ הֲוָה מֻוקְצֶה דְּלָא חָזֵי וְאָסוּר לְטַלְטֵל ולפ"ז ר"ג דְּאָמַר שָׁרוּ בְּטַלְטוּל וְאָסוּר בַּאֲכִילָה חוֹלֵק אַזֶּה וַאֲנַן כת"ק קיי"ל ולפ"ז מַאֲכָל הָרָאוּי לְאָדָם וּבְהֵמָה דְּלָא הֲוָה מֻוקְצֶה דְּחָזְיָא לִכְלָבִים מִידֵי דַּהֲוָה אַגְּבֵלָה לִפְנֵי כְּלָבִים כמ"ש המ"א בתמ"ו אוֹת ה' דַּוְקָא פֵּירוֹת שֶׁרָאוּי לְאָדָם וְאֵין דַּעְתּוֹ לִיתֵּן לִכְלָבִים יעו"ש וְאֵלּוּ אִם נֹאמַר סָפֵק מוּכָן אָסוּר בְּטַלְטוּל כְּנִדַּאי א"כ אָסוּר אֲפִילּוּ רָאוּי לִבְהֵמָה.

וה"ה סָפֵק מוּכָן בִּכְלִי עד"מ פְּלוּגְתָּא דְּרַבְּנָוָתָא אוֹ סָפֵק אִם הִזְמִין מֵאֶתְמוֹל כְּלִי זֶה לָרִי"ף אֶפְשָׁר שָׁרֵי דְּלָא הֶחְמִירוּ בְּסָפֵק מוּכָן בְּטַלְטוּל רַק בְּפֵירוֹת הוֹאִיל וַאֲסוּרִ' בַּאֲכִילָה מִמֵּילָא מֻוקְצִין הֲוָה משא"כ כה"ג כָּאמוּר (עַיֵּין סי' תצ"ח אוֹת ח' במ"א חֲלָבִים מֻוּתָּר בְּטַלְטוּל דַּחֲזֵי לְהַדְלָקָה יעו"ש וצ"ע: נִסְתַּפַּקְתִּי לְפִי מ"ש המ"א כ"פ מֻוקְצֶה אָסוּר בַּהֲנָאָה עמ"ש בַּפְּתִיחָה) אִי סָפֵק מוּכָן שָׁרֵי בַּהֲנָאָה אוֹ לָאו וּמִדְּבְרֵי הָרִי"ף כָּאן דְּנָתַן טַעַם דְּסָפֵק מוּכָן אָסוּר בְּטַלְטוּל דְּאָסוּר בַּאֲכִילָה וְאִלּוּ הי' שָׁרֵי בַּהֲנָאָה לִיתֵּן לְנָכְרִי לֹא הֲוָה אָסוּר בְּטַלְטוּל כְּפִי מ"ש המ"א בתמ"ו אוֹת ג' דְּחָמֵץ בְּשָׁעָה ה' בְּשַׁבָּת ע"פ שָׁרֵי בְּטַלְטוּל ש"מ דְּאָסוּר בַּהֲנָאָה ג"כ וצ"ע מ"מ אַמַּאי לֹא פֵּירוּשׁ כִּפְשׁוּטוֹ דְּמֻוקְצֶה סָפֵק מוּכָן אָסוּר בְּטַלְטוּל וַאֲפִילּוּ כְּלִי כמ"ש וּלְדִינָא אַיְ"ה יְבוֹאַר בְּפָרְיָ וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: בְּשִׁלְמָא לְמַ"ד מֻוּתָּרִין לְקַבֵּל שַׁפִּיר עַיֵּין מָהַרְשָׁ"א זַ"ל מ"ש בְּהָכִי נִיחָא דִּלְמָא כְּרַבָּנָן אָתְיָא בָּרַיְיתָא.

יֵרָאֶה לְתוֹסֶפֶת ד"ה אֶלָּא דְּמַסִּיק בְּכְנָוְרֵי דְּאַדְיָמֵי וכר"ג וְלֹא כְּרַבָּנָן דְּסָפֵק מוּכָן עכ"פ מֻוּתָּר לְקַבֵּל דְּמֻוּתָּרִים מַשְׁמַע אֲפִילּוּ בַּאֲכִילָה לְלֵוִי. וְעַיֵּין תּוֹסֶפֶת רֵישׁ פֶּרֶק א'.

וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: אָמַר רַב פָּפָּא הִלְכְתָא גּוֹי שֶׁהֵבִיא דּוֹרוֹן לְיִשְׂרָאֵל אִם יֵשׁ בְּמִינוֹ בְּמָחֳבָּר אָסוּר וְלָעֶרֶב נָמֵי אֲסוּרִין בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ מִדְּלָא אָמַר אָסוּר עַד לָעֶרֶב בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ. י"ל דְּכֵיוָן בָּזֶה כַּוָּנָה מְיֻחֶדֶת וה"ק אָסוּר בְּאוֹתוֹ יוֹם בפ"ע אֲפִילּוּ תְּלָשָׁן הַגּוֹי לְצוֹרֶךְ עַצְמוֹ שֶׁל גּוֹי מִשּׁוּם מֻקְצֶה מָחֳבָּר וְלָעֶרֶב נָמֵי יְצַוֵּיר לְפָעָמִים בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ אִם תְּלָשָׁן לְצוֹרֶךְ יִשְׂרָאֵל אוֹ שֶׁלֹּא יֵהָנֶה אוֹ שֶׁלֹּא יֹאמַר לְרַשׁ"י וְתוֹסֶפֶת וְכִדְבָעִינַן לְמֵימַר לְקַמָּן בעזה"י: בפירש"י בד"ה הֲלָכָה כְּרַשְׁבָּ"א דְּאָמַר סָפֵק מוּכָן אָסוּר וְהֵיכִי דְּבָא וּמְצָאָן מְקֻוְלְקָלִין מֵאֶתְמוֹל וכו' לִכְאוֹרָה עִיקַּר הֲלָכָה בְּהָא דְּמָצְאוּ מְקֻוְלְקָלִים דְּסָפֵק מוּכָן ת"ק נָמֵי סוֹבֵר דְּאָסוּר וא"כ אַמַּאי הִשְׁמִיט הר"מ וְרִי"ף זֶה.

וְרָאִיתִי בפר"ח תצ"ז הִרְגִּישׁ בָּזֶה וֶאֱמֶת רַשְׁ"י נָקַט סָפֵק מוּכָן ג"כ מַשְׁמַע דלת"ק אֶפְשָׁר מִן הָרֶשְׁתּוֹת שֶׁנִּיצּוֹדוּ הַיּוֹם (יֵשׁ לְרָאוֹת אִי לֹא שַׁיָּיךְ חֲזָקָה כה"ג לוֹמַר בי"ט נִיצּוֹד אוֹקְמֵ' אַחֲזָקָה דְּמֵעִיקָּרָא הוֹאִילומבע"י לֹא הי' שָׁם חי' מִסְתָּמָא בי"ט אִיתְצִיד כְּמוֹ נָגַע וְכַדּוֹמֶה אֲפִילּוּ סְפֵיקָא דְּמַעֲשֶׂה בִּידֵי אָדָם אוֹ בִּידֵי שָׁמַיִם הַכֹּל אוֹמְרִים אוֹקְמֵ' אַחֲזָקָה עי"ד ק' בְּדַרְבָּנָן אִתַּחְזַק יעו"ש) וְהִנֵּה דִּיְמָה שְׁנֵי דְּבָרִים פְּשׁוּטִים כִּי סוּגִין דְּכָאן לְלֵוִי כמ"ש מוהרש"א זַ"ל אֲבָל לְרַב אָתְיָא כִּפְשׁוּטוֹ דִּבְרֵי רַשְׁבָּ"א לוֹמַר בְּסָפֵק יֵשׁ מְמֻוָּצָע אָסוּר בַּאֲכִילָה וּמֻוּתָּר בְּטַלְטוּל כְּרַשְׁבָּ"א וְאֵין הֲלָכָה כְּרַשְׁבָּ"א אֶלָּא כת"ק.

וְנִתְקַלְקְלוּ פָּשׁוּט הוּא וא"צ לוֹמַר כְּלָל רַק לְהוֹדִיעַ הַדִּיּוּקִים ומש"ה הִשְׁמִיט הָרִי"ף זַ"ל וְאִיכָּא דְּמַתְנֵי אַרַשְׁבָּ"א דְּאַדְרַבָּא לְפִי הֲלָכָה אֵין הֲלָכָה כְּרַשְׁבָּ"א וְנִתְקַלְקְלוּ פָּשׁוּט הוּא

וְסוּגִין לְלֵוִי וע"כ צְרִיכִין לְדוֹחֵק לוֹמַר נַעֲשָׂה כְּוַדַּאי כמ"ש לְעֵיל וְרַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל הֲלָכָה כְּרַשְׁבָּ"א וְאֵין כֵּן לְרַב וְהֵבִיא אִיכָּא דְּמַתְנֵי אַבָּרַיְיתָא דִּפְלֻגְתָּא דר' יְהוֹשֻׁעַ ור"ג דנ"מ שֶׁהִשְׁמִיט חֲסוֹרֵי מְחַסְּרָא סָפֵק מוּכָן כִּי לָרַב ר"ג סוֹבֵר וַדַּאי מוּכָן מֻוּתָּר בְּטִלְטוּל עַיֵּין פי' הַמִּשְׁנָיוֹת להרמז"ל דִּלְרַב ר"ג פְּלִיג אֲפִילּוּ בְּוַדַּאי מֻוּקְצֶה בְּטִלְטוּל בְּמַאֲכָל (אֶפְשָׁר סוֹבֵר מֻוּתָּר בַּהֲנָאָה וַחֲזִי לִיתֵּן לַגּוֹיִם עמ"א תמ"ו אות ג') וא"ש כָּאָמוּר: בד"ה וְלֵוִי וְלָאו דְּסְבִירָא לְהוּ אֶלָּא דלפירש"י כו'.

אֶפְשָׁר לְשִׁיטָתֵיהּ' בד"ה הֲלָכָה כמ"ש לְעֵיל אֲבָל לְהָרִי"ף י"ל דנ"מ טוּבָא דִּלְרַב רַשְׁבָּ"א בְּסָפֵק מוּכָן כָּרַשְׁבָּ"ג וְלָא קַשְׁיָא הַדְּיוּקִים כמ"ש מָהַרְשָׁ"א ז"ל וּלְלֵוִי ע"כ נַעֲשָׂה ונ"מ טוּבָא בָּזֶה: בד"ה אִם יֵשׁ מֵאוֹתוֹ הַמִּין בִּמְחֻבָּר אֲסוּרִין ולר"ש כו' וְלֹא תַּחֲלוֹק.

הִנֵּה רַשְׁ"י פָּסַק כר"ש בי"ט הֻבְיאוֹ הַטּוּר תצ"ה וא"כ קַשְׁיָא לִי' הִלְכְתָא אַהִלְכְתָא וּלְזֶה כָּתַב דר"ש בְּהָא מוֹדֶה דַּחֲיֵינְהוּ בְּיָדַיִם וַאֲפִילּוּ בְּשֶׁל גּוֹי כמ' שַׁיָּיךְ דַּחֲיֵינְהוּ (וס"ל דְּמֻוּקְצֶה מֵחֲמַת אִיסּוּר שָׁרֵי לר"ש בִּדְלָא דַּחֲיֵינְהוּ וְהָרָ"ה חוֹלֵק הֻבְיאוֹ הָרָ"ן ז"ל דַּוְקָא עוֹמֵד וּמְצַפֶּה אֲבָל עֲשָׂשִׂיוֹת אָסוּר לר"ש וְיִבְאַר אַיְ"ה סוֹף הַמַּסֶּכְתָּא וּבְפִתְיָחָה מִזֶּה) וְהֻכְרַח לָזֶה מִשּׁוּם מֻוּקְצֶה לֹא מִשּׁוּם שֶׁלֹּא יֵהָנֶה הוּא מִדְּמַסְמִיךְ לִי' לְסָפֵק מוּכָן מְסַדֵּר הַשַּׁ"ס דְּאִי מִשּׁוּם דְּהֶחְמִירוּ בְּסָפֵק דְּרַבָּנָן בְּדָבָר שיל"מ הי' לְסַדֵּר לְעֵיל פ"ק ג' א' בְּהָא דר' אַשִּׁי דשיל"מ אֲפִילּוּ בִּדְרַבָּנָן וש"מ מִטַּעַם מֻוּקְצֶה הוּא כמ"ש הַתּוֹסָ' לְעֵיל ג' א' ד"ה שֶׁמָּא יַעֲלֶה וְיִתְלוֹשׁ.

ונ"מ לְטַעַם מֻוּקְצֶה דַּאֲפִילּוּ תְּלָשָׁן גּוֹי לְעַצְמוֹ אַפִּ"ה אָסוּר לְכָל יִשְׂרָאֵל מִשּׁוּם מֻוּקְצֶה דְּמְחֻבָּר וּשְׁאָר אִיסּוּר (וּמִיהוּ הֵכִין לֵית בְּשֶׁל גּוֹי ר"ל תַּרְנְגוֹלֶת בְּבֵית עַכּוּ"ם שְׁמַקְצֶה לְגַדֵּל מֻוּתָּר לְיִשְׂרָאֵל לִיקַּח בי"ט וּלְשׁוֹחֲטָהּ משא"כ מֻוּקְצֶה מֵחֲמַת אִיסּוּר מְלָאכָה אַף בש"ג שַׁיָּיךְ וּרְאָיָ' מֵעִירוּבִין פֶּרֶק בַּכֹּל מְעָרְבִין לִיפְתָּא דְּכִמְישָׁא הָא לא"ה אַף בש"ג אָסוּר כָּאָמוּר עַיֵּין רא"ש וְרָ"ן) וז"ש רַב פָּפָּא בְּתַרְתֵּי אָסוּר וּלְעָרֵב נָמֵי וְלָא אָמַר בְּחַד זִימְנָא אָסוּר לְעָרֵב כְּדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ אֶלָּא ה"ק בּוֹ בַּיּוֹם אַף תְּלָשָׁן לְעַצְמוֹ אָסוּר לְכָל יִשְׂרָאֵל מִשּׁוּם מֻוּקְצֶה מֵחֲמַת אִיסּוּר וְלִפְעָמִים לְעֵרֶב נָמֵי אִם בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל וְאוֹמְרוֹ אָסוּר וַאֲסוּרִין יֵרָאֶה אָסוּר קָאֵי אַחֻפְצָא אַדּוּרוֹן וּלְעָרֵב אֲסוּרִין כָּל הָעוֹלָם כְּדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ דָּלֶ"ת לְמִי שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ לְבַד מִשּׁוּם שֶׁלֹּא יֹאמַר כמ"ש ר"ת וּלְיִשְׂרָאֵל אַחֵר רַשַּׁאי מִיָּד לָעֵרֶב א' וא"צ כְּלָל כְּדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ לָזֶה אָמַר אֲסוּרִין כֻּלָּם מִשּׁוּם שֶׁלֹּא יֵהָנֶה ובד"א הַגְרָסָא כֵּן ובד"ב הגי' אֲסוּרִין בְּרֵישָׁא נָמֵי וּבְרַשְׁ"י בד"א נָמֵי אֲסוּרִין: בד"ה וְלָעֵרֶב כו' יוֹם א'.

הִנֵּה יֵשׁ בָּכָאן הַרְבֵּה שִׁיטוֹת וְאֶכְתּוֹב בְּקִיצּוּר דַּע כְּפִי הַנִּרְאֶה מִפְּשָׁטוּת שֶׁל רַשְׁ"י דְּבְמְחֻבָּר יֵשׁ ב' טְעָמִים אֶחָד מֻוּקְצֶה וא' שֶׁלֹּא יֵהָנֶה. אֲבָל שֶׁלֹּא יֹאמַר לִית לִי' כְּלָל וּבוֹ בַּיּוֹם אָסוּר מַתְרִין טַעְמֵי.

א' מֻוּקְצֶה וא' שֶׁלֹּא יֵהָנֶה. וְלִשְׁנֵי הַטְּעָמִים אָסוּר לְכָל הָעוֹלָם וּמִיהוּ נ"מ בְּטַעַם א' דְּתִתְלַשָּׁן בִּשְׁבִילוֹ ל"ש שֶׁלֹּא יֵהָנֶה אַף לְרַשְׁ"י (עַיֵּין תקט"ו וּמִשְׁנָה בְּשַׁבָּת עָשָׂה עַכּוּ"ם כֶּבֶשׁ וְהִדְלִיק נֵר שָׁרֵי לְיִשְׂרָאֵל וְהָתָם לֵית מֻוּקְצֶה דְּלָא נָגַע בַּנֵּר עב"י וּמַשְׁמַע מֻוּקְצֶה שָׁרֵי בַּהֲנָאָה וּמִיהוּ י"ל הֲנָאַת ראי' אֵין בּוֹ מַמָּשׁ כה"ג שָׁרֵי) וְטַעַם שֶׁלֹּא יֵהָנֶה שַׁיָּיךְ בְּנֵר שֶׁהִדְלִיק אוֹ כֶּבֶשׁ בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל דְּלֹא שַׁיָּיךְ מֻוּקְצֶה אָסוּר שֶׁלֹּא יֵהָנֶה לְרַשְׁ"י וְיֵשׁ בָּזֶה קוֹלָא וְחוּמְרָא לְרַשְׁ"י

לְעָרֵב בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ חוּמְרָא לַאֲחֵרִים נָמֵי כִּדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ קֻלָּא לְעָרֵב יוֹם א' שָׁרֵי בב' י"ט שֶׁל גָּלֻיּוֹת.

וְאָמְנָם לר"ת לֹא יֶהֱנֶה לָא אָמְרִינַן וּרְאָיָ' מֵהַמְבַשֵּׁל וְשׁוֹחֵט דִּבְשׁוֹגֵג יֵאָכֵל בּוֹ בַּיּוֹם אוֹ לְמ"ש וְלָא אָמְרִינַן שֶׁלֹּא יֶהֱנֶה אֶלָּא שֶׁלֹּא יֹאמַר (וּלְרַשִׁ"י מְבַשֵּׁל מִלְּתָא דל"ש לֹא קָנְסוּ שֶׁלֹּא יֶהֱנֶה) וְיֵשׁ קֻלָּא לַאֲחֵרִים מִיָּד לְעָרֵב א' וא"צ כִּדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ כֻּלָּל וְחוּמְרָא לְמִי שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ אָסוּר עַד מוֹצָאֵי יו"ט ב' עוֹד חִילּוּק לְרַשִׁ"י כִּדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ כִּדֵי מְלָאכָה לְבַד שֶׁלֹּא יֶהֱנֶה ולר"ת כִּדֵי הֲבָאָה דאל"כ אַפְּתִי יֹאמַר וְרָ"ן כָּתַב לְרַשִׁ"י ג"כ בָּעֵינַן כִּדֵי הֲבָאָה וּרְאָיָ' ממס' מַכְשִׁירִין מָצָא יֶרֶק בָּעִיר רֻבָּהּ יִשְׂרָאֵל אָסוּר עַד כִּדֵי שֶׁיָּבִיאוּ וְהַיְינוּ לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת יעו"ש וְקָשֶׁה כֵּיוָן דְּטַעַם שֶׁלֹּא יֶהֱנֶה דֵּי בִּלְקִיטָה שֶׁנַּעֲשָׂה אִיסּוּר וְלוּלֵי דְּמַסְתְּפֵינָא הָיִיתִי אוֹמֵר לְרַשִׁ"י.

ג"כ הַטַּעַם שֶׁלֹּא יֹאמַר כַּנּוֹסָפֶת אֶלָּא דְּמוֹסִיף וּמַחְמִיר וְאוֹמֵר דְּיֵשׁ טַעַם שְׁלִישִׁי שֶׁלֹּא יֶהֱנֶה ג"כ ונ"מ חוּמְרָא דִּלְעָרֵב א' אָסוּרִין כָּל יִשְׂרָאֵל כִּדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ וז"ש רַב פָּפָּא מִתְּחִלָּה אָסוּר גַּבֵּי דּוֹרוֹן מִשּׁוּם מֵקֵל בּוֹ בַּיּוֹם דִּפְשִׁיטָא דִּלְכָל יִשְׂרָאֵל קָאָמַר וְאַחַ"כ אָמַר לִפְעָמִים יְצַוֶּה דְּאָסוּרִין נָמֵי לְכָל הָעוֹלָם כִּדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ ול"ת דַּוְקָא אוֹתוֹ שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ כר"ת קמ"ל דְּאָסוּרִין כָּל הָעוֹלָם מִשּׁוּם שֶׁלֹּא יֶהֱנֶה וְאַהָא הי' רַשִׁ"י דָּן לִכְנֵי רַבּוֹתָיו דְּנַדַּאי לַאֲחֵרִים אֵין אָסוּרִין עַד לְעָרֵב שֵׁנִי דִּפְשִׁיטָא דְּמֻוָּתָּרִין לְעָרֵב א' בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ דְּמֻוָּקָצֶה לֵיכָּא וְשֶׁלֹּא יֶהֱנֶה לֵיכָּא וְשֶׁלֹּא יֹאמַר לַאֲחֵרִים לֹא שַׁיָּיךְ אֲבָל לְמִי שֶׁהוּבָא אָסוּר עַד מוֹצָאֵי יוֹם שֵׁנִי וְעִם זֶה יִתְיַישֵׁב מ"ש רַשִׁ"י בְּתְחוּמִין הַטַּעַם שֶׁלֹּא יֹאמַר וּמָחַק רש"ל וּמַהַרְשָׁ"א ז"ל קַיְּים דִּלְעֵיל אִית לִי' מִשּׁוּם שֶׁלֹּא יֶהֱנֶה דַּהֲוָה ד"ת וְלֹא מִשּׁוּם שֶׁלֹּא יֹאמַר דְּאֶפְשָׁר מְלָאכָה ד"ת יְהֵא נִזְהָר אַף לֶאֱמֹר לָעַכּוּ"ם.

משא"כ תְּחוּמִין קִיל בְּעֵינָיו וְיֵשׁ לָחוּשׁ טְפֵי לְשֶׁלֹּא יֹאמַר הֶחְמִירוּ מִשּׁוּם שֶׁלֹּא יֹאמַר (עַיֵּין בְּסֵפֶר מַיִם עֲמֻקִּים הִקְשָׁה עָלָיו ולמ"ש א"ש) וְאָמְנָם אֶפְשָׁר לוֹמַר דִּלְעֵיל נָמֵי שֶׁלֹּא יֹאמַר וְדָן לִכְנֵי רַבּוֹתָיו בַּאֲחֵרִים אֲבָל לְמִי שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ אֵיכָא טַעְמָא שֶׁלֹּא יֹאמַר: וְהֵנֵי יוֹדֵעַ שֶׁמִּלְבַד טְעָמִים אֵלּוּ יֵשׁ טַעַם רְבִיעִי שֶׁמָּא יַעֲלֶה וְיִתְלוֹשׁ לְעֵיל ג' א' וּכְפִי הַנִּרְאֶה מִתּוֹסֶפֶת שָׁם דִּבְחָצֵר וְעוֹרְבִים ל"ש מֻקְצֶה אָסוּר מִשּׁוּם שֶׁמָּא יַעֲלֶה וּלְקָמָן בְּמִיְדֵי דְּבָעֵי מָרָא וַחֲצִינָא ל"ש שֶׁמָּא יַעֲלֶה וְאָסוּר מִשּׁוּם מֻקְצֶה ולפ"ז נ"מ בְּכָל הָנֵי ד' טְעָמִים כָּאָמוּר: וּלְעִנְיַן הִלְכְתָא הַמְחַבֵּר בתקט"ו ס"א פָּסַק כְּרַשִׁ"י וּמַשְׁמַע לְעָרֵב יוֹם א' שָׁרֵי אפי' לְמִי שֶׁהוּבָא בִּשְׁבִילוֹ דְּלִית לִי' כְּלָל שֶׁלֹּא יֹאמַר.

וְרַמָ"א פּוֹסֵק כר"ת דִּשְׁלָא יֹאמַר וּמִיהוּ אוֹסֵר אֲפִילּוּ לַאֲחֵרִים כמ"ש תָּמָ"א אוֹת ה' וּמַה שֶּׁנִּרְשַׁם סְמָ"ג ט"ס וצ"ל סָמָ"ק ועב"י בְּשֵׁם סָמָ"ק כֵּן. וְהַיְינוּ כר"ת דִּשְׁלָא יֹאמַר וְאַפַּ"ה אָסוּר לְכָל יִשְׂרָאֵל וְהַיְינוּ בִּמְלָאכָה ד"ת אֲבָל בִּדְרַבָּנָן כְּמוֹ תְּחוּמִין שָׁרֵי לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר וְנִרְאֶה שֶׁזֶּה דַּעַת הַתּוֹסֶפֶת מְפוֹרָשׁ בְּשַׁבָּת קכ"ב א' ד"ה וְאִם בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל שֶׁאָסוּר לְכָל מִשּׁוּם שֶׁלֹּא יֹאמַר וְהַיְינוּ כַּסָּמָ"ק וְהִנֵּה בָּמֶה שֶׁנּוֹהֲגִין שֶׁמְּצַוִּין לָעַכּוּ"ם לְהַדְלִיק נֵר תְּפִלָּה בְּשַׁבָּת בְּוַוֹתִיקִין עסי' רע"ו בהג"ה וּלְכְאוֹרָה בִּשְׁבִיל אַחֵר הֲוָה ס"ס שֶׁמָּא הֲלָכָה כר"ת בתקט"ו אוֹ שֶׁמָּא לְצוֹרֶךְ מִצְוָה שָׁרֵי וְהַבֵּן: רש"ל ביש"ש תֵּירֵץ דמש"ה כָּתַב כָּאן רַשִׁ"י מֻקְצֶה לְעִנְיַן טַלְטוּל וְהַיְינוּ לְשִׁטָּתֵי' דְּמִידֵי דְּאָסוּר בַּאֲכִילָה ל"ש מֻקְצֶה אֲבָל לְפִי מַשְׁמָעוּת הָרִי"ף דַּהֲוָה מֻקְצֶה.

ע"כ נ"מ רַק לְקָטָן גּוֹי לְצוֹרֶךְ עַצְמוֹ וְעַיֵּין תקט"ו מ"א ב': עוֹד אֲבָאֵר לְךָ דְּמִכָּאן מוּכָח סָפֵק מוּכָן נָמֵי בָּעֵינַן בִּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ. וְאִלּוּ בשכ"ה סְעִיף ז' כָּתַב הַמְחַבֵּר דא"צ כְּדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ וְעַיֵּין מ"א תקט"ו אוֹת י"ב.

וְכַנָּוָנָתוֹ לִמ"ש הָרַ"ן פֶּרֶק שׁוֹאֵל בְּשֵׁם רַבֵּינוּ יוֹנָה בִּמְחֻבָּר דִּכְמִישִׁי קָרוֹב לְוַדַּאי דְּהַיּוֹם נִתְלַשׁוּ משא"כ צִידָה וכה"ג וְאַיְ"ה בִּפְרִיֵי יְבוֹאַר בְּזֶה: וְהִנֵּה מַה שֶּׁהֵבִיא הָרַ"ן מִשְּׁנָה דְּמַכְשִׁירִין מָצָא יָרָק לר"ת אַיְרֵי בְּמִי שֶׁדָּר בָּהּ דַּהֲוָה הוּבָא בִּשְׁבִילוֹ וְלָכֵן אָסוּר לָעֲרֵב כְּדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ וּלְרַשְׁ"י שֶׁלֹּא יֵהָנֶה אֲפִילּוּ לְאוֹרַח וְאִם נֶאֱמַר דְּרַשְׁ"י נָמֵי סוֹבֵר שֶׁלֹּא יֹאמַר אַיְרֵי בִּבְנֵי עִיר.

ומש"ה בָּעֵינַן כְּדֵי הֲבָאָה אֲבָל אַחֵר לָא בָּעֵינַן כְּדֵי הֲבָאָה רַק כְּדֵי מְלָאכָה לְבַד וְהַבֵּן: דַּף כ"ה גְּמָרָא וְהַבָּא בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל זֶה מֻוָתָּר לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר אֵין לְהַקְשׁוֹת הָא מֻוקְצֶה מֻחְמַת אִיסּוּר הוּא בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת חוּץ לַתְּחוּם וְאָסוּר לְכָל יִשְׂרָאֵל.

אֶפְשָׁר הוֹאִיל וּמֻוָתָּר לַיִּשְׂרְאֵלִים הַדָּרִים תּוֹךְ הַתְּחוּם לֹא הֻחְמְרוּ וּמִדְּאָמַר בִּתְחוּמִין הַבָּא בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל זֶה מֻוָתָּר לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר וְלֹא אָמַר בִּמְחֻבָּר כֵּן. מִזֶּה יֵשׁ ראי' לְסָמָ"ק דִּלְעֵיל אָסוּר לְכָל יִשְׂרָאֵל וְכִפְסַק הָרַב בהג"ה תקע"ו ס"א וְשָׁאנֵי בֵּין תְּחוּמִין דְּרַבָּנָן לִמְלָאכָה דְּאוֹרָיְיתָא (אֲפִילּוּ י"ב מִיל אֵין מְפוֹרָשׁ בְּקָרָא עמ"א תקט"ו) אֲבָל הָרֹא"שׁ זַ"ל כָּתַב דמש"ה לָא אָמַר לְעֵיל מֻוָתָּר לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר דְּמִשּׁוּם כְּדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ, דָּבָר מוּעָט והו"ל בּוֹ בַּיּוֹם אָסוּר מִשּׁוּם מֻוקְצֶה וְתָמַהּ מָהַרְשָׁ"א זַ"ל דִּלְפִי ר"ת אֲסוּרִין לְעֵרֶב יוֹם שֵׁנִי כְּדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ.

הי' לוֹמַר לַאֲחֵרִים מֻוָתָּר לְעָרֵב יוֹם א' מִיָּד. וְלִי הֶעָנִי לוּלֵי שֶׁאֵין כְּדַאי הָיִיתִי אוֹמֵר שֶׁאֶפְשָׁר לְיַיְשֵׁב זֶה דְּרֹא"שׁ סוֹבֵר דְּרַב פָּפָּא אַשְׁמְעִינַן דִּין מְחֻוָּדָשׁ דִּבְמִינוֹ מְחֻבָּר בי"ט אֲפִילּוּ יוֹם טוֹב שֵׁנִי אָסוּר דְּלָא כְּרָ"ן דס"ס בי"ט שֵׁנִי מֻוָתָּר אֶלָּא אָסוּר (עי"ד ק"י ט"ז וְשָׁ"ד) וא"כ שַׁפִּיר סְתָם אֲסוּרִין כְּדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ בי"ט שֵׁנִי אֵין חִילּוּק בֵּין אַחֵר לְהֶוֵא רַק שָׁעָה מוּעֶטֶת דִּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ.

לֹא חָשַׁשׁ לְהַזְכִּיר הַחִילּוּק בְּזֶה וְאָמַר בְּרֵישָׁא אָסוּר לְכָל וְהַמְחֻבָּר דְּפָסַק בתצ"ז סָפֵק מוּכָן בי"ט שֵׁנִי שָׁרֵי כְּרָ"ן פָּסַק כְּרַשְׁ"י שֶׁלֹּא יֵהָנֶה א"כ לְעֵיל אָסוּר לַאֲחֵרִים נָמֵי כְּדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ כַּמְבֹאָר וּמִיהוּ י"ל נָמֵי דְּמֻוָתָּר לַאֲחֵרִים קָאֵי נָמֵי אָכַל דְּבָרָיו אֲרֵישָׁא נָמֵי כמ"ש מָהַרְשָׁ"א זַ"ל: אָמַר רַבָּה בַּר רַב הוּנָא אָמַר רַב הַסּוֹכֵר אַמַּת הַמַּיִם כו' אָמַר רַב חִסְדָּא כו'.

נָפַל חֲבָרִין בְּרַבְרְבָתָא הִנֵּה אַמַּת הַמַּיִם הוּא רָחָב שִׁשָּׁה טְפָחִים וְאוֹרֶךְ כַּמָּה וּבְרֵיכַת מַיִם עוֹבֶרֶת בּוֹ וְהַסּוֹכֵר מְקוֹם מָבוֹא הֵם נִיצוֹדִים וְעוֹמְדִים ולהר"מ כָּל בֵּיבָר קָטָן נִיצוֹדִים וְעוֹמְדִים ול"ד אַמַּת הַמַּיִם ולהר"א זַ"ל פ"ב מי"ט דַּוְקָא אַמַּת הַמַּיִם רַק רָחָב שִׁשָּׁה טְפָחִים הָא רָחָב יוֹתֵר יֵשׁ בּוֹ צִידָה לְדַעַת הב"י בתצ"ז.

וּלְפִי דְּבָרָיו כָּל שֶׁהָיְתָה סְכוּרָה אֲפִילּוּ מִכַּמָּה יָמִים א"צ זְמוּן דְּכֹל שֶׁנִּסְתַּלֵּק אִיסּוּר צִידָה אַף דָּגִים א"צ זְמוּן. וְרַב חִסְדָּא יָלִיף שַׁפִּיר דה"ה חי' שֶׁקִּנְּנָה בַּפַּרְדֵּס וְיָדַע בָּהּ מֵאֶתְמוֹל מוֹלֵד כָּל שֶׁאֵין מְחֻוָּסָרִין צִידָה א"צ זְמוּן אֶלָּא דְּרַב נַחְמָן אָמַר נָפַל חֲבֵרִין בְּרַבְרְבָתָא דְּמִכָּאן אֵין לִלְמוֹד די"ל הַסְכִירָה הֲוָה הַזְמָנָה אֲבָל בֶּאֱמֶת א"צ הַזְמָנָה בְּדָגִים ולט' שָׁם בתצ"ז אָמַר שַׁפִּיר נָפַל חֲבֵרִין כו' דְּמַדַּמֶּה חי' לְכָאן ממ"נ אֵין דּוֹמֶה.

אִי בְּיָדַע בָּהּ יֵשׁ חִילּוּק דְּחִי' א"צ זִימּוּן וְדָגִים צְרִיכָה זִימּוּן וְאִי לֹא יָדַע בָּהּ אַף חִי' צְרִיכָה זִימּוּן וְטַעַם הַדָּגִים לְהַר"א זַ"ל עפ"י ט"ז שֶׁהֵם מְכֻסִּים מֵעֵין וּלְכָךְ אפי' אֵין מְחֻוָּסָר צִידָה מֻקְצִים הֵמָּה עי' שִׁיטָה מְקֻבֶּצֶת חִידּוּשׁ ונ"מ טוּבָא לְדִינָא: וְצִפּוֹר דְּרוֹר צְרִיכָה לְקֵשׁוֹר כו' שֶׁלֹּא יִתְחַלֵּף בְּאַמָּה אֶפְשָׁר דְּהַנָּלָד אֵין יָכוֹל לָעוֹף וְאֵין מְחֻוַּסַר צִידָה וְאָמָּה, מְחֻוַּסַר צִידָה וְלָא מְהַנֵּי בָּהּ זִימּוּן וּמִפְּנֵי שֶׁשָּׁוִים הֵם וא"א לְהַכִּיר נִצְרִיךְ לְקֵשׁוֹר בִּכְנָפָיו' אוֹ כִּפְשׁוּטוֹ דְּאִם הִזְמִין וָוָלָד וְלֹא אִם צָרִיךְ לְקֵשׁוֹר וְאֵין נִרְאֶה דְּבָא לְאַשְׁמְעִינַן דָּבָר זֶה וּמִכָּאן מוּכָח דְּצִפּוֹר דְּרוֹר טָהוֹר הוּא דאל"כ מַה צּוֹרֶךְ בּוֹ בי"ט וְעַיֵּין בי"ד סי' פ"ב בט"ז הֶאֱרִיךְ בְּעִנְיַן צִפּוֹר דְּרוֹר ובנה"ך וְהִגִּיהַ בְּתוֹסְ' פ' א"צ וּמָרִישׁ א"צ וּמִשָּׁם אֵין ראי' וּמִכָּאן ראי'.

וְשׁוּב רָאִיתִי בפר"ח א"ח סי' תצ"ז הֵעִיר בָּזֶה יעו"ש. וְאֵין לְהַאֲרִיךְ כָּאן וְאַיְ"ה בְּפָרַיִ יְבוֹאַר: וְדַע דְּיוֹנֵי שׁוֹבָךְ וְיוֹנֵי עלי' דְּמְהַנֵּי זִימּוּן הַיְינוּ בָּאֶפְרוֹחִין קָצַת הָא לא"ה אֵין מְהַנֵּי דְּמְחֻוָּסָרִין צִידָה וּבְאֵין מְחֻוָּסָרִין צִידָה בָּעֵי זִימּוּן ול"ד לְאַוְוזִין וְתַרְנְגוֹלִין דַּעְתַּי' עֲלַיְיהוּ משא"כ יוֹנֵי שׁוֹבָךְ דְּמַקָּצָה מִדַּעְתַּי' וְעַיֵּין א"ח תל"ז יעו"ש: הָא בְּגִינָּה הַסְּמוּכָה מפירש"י דְּיָדַע בָּהּ וּמִינָּהּ בְּאֵין סְמוּכָה וְיָדַע שֶׁיֵּשׁ וְוָלָד א"צ זִימּוּן וְרָ"ן פֵּירֵשׁ דַּאֲפִילּוּ יָדַע כָּל שֶׁאֵין סְמוּכָה לָעִיר אַסּוֹחֵי דַּעְתַּי' מִינֵּי' וְצָרִיךְ זִימּוּן עמ"א תצ"ז יעו"ש אוֹת יו"ד וּלְשׁוֹן הַמְחַבֵּר מַשְׁמַע כְּרָ"ן דְּדַעְתַּי' עִלָּוֵי' וַאֲפִילּוּ לְרַשֵּׁ"י קָשֶׁה עַל רַב חִסְדָּא דְּאָמַר חַיָּה שֶׁקִּנְּנָה א"צ זִימּוּן הֲוָה לְפָרוֹשֵׁי דַּוְקָא בְּיָדַע בָּהּ מֵאֶתְמוֹל וּמִיהוּ הָא שַׁיְיךְ מַה שֶּׁהִקְשָׁה מִבָּרַיְיתָא וּמַסִּיק בְּתִיּוּבְתִּי' אֲבָל מִדָּגִים וַדַּאי קַשְׁיָא דְּהָתָם הֲוָה זִימּוּן גָּרְסִינַן בַּיְירוּשַׁלְמִי אַמַּתְנִיתַן אא"כ יָדוּעַ שֶׁנִּיצּוֹדוּ מבע"י מִי מוֹדִיעַ אִם נִתְקַלְקְלָה הַמְּצוּדָה וְחָשׁ לוֹמַר בי"ט פִּי' בָּחֻרְשִׁין ופִי' הַמְפָרֵשׁ (בְּדַפּוּס דְּעִסּוּיָא) דה"פ אִם נִתְקַלְקְלָה הַמְּצוּדָה הַיְינוּ שֶׁרוֹאֶה בי"ט שֶׁנִּתְקַלְקְלָה מִסְּתָמָא מעי"ט דְּאִי בי"ט לָא הֲוָה נִתְקַלְקְלָה משא"כ כְּשֶׁשּׁוֹהֶה זְמַן רַב מִתְקַלְקֶלֶת וּפָרִיךְ וְחָשׁ כו'.

דְּזֶה לְחוּד אֵין ראי' וּמִשַּׁנֵּי בָּחֻרְשִׁין. מָקוֹם שֶׁמְּצַוִּין אָמְרִינַן לָכֵן מִסְּתָמָא כֵּיוָן דִּשְׁכִיחַ וְגַם מָצָא מְקֻלְקָלִים בי"ט ראי' וּבְבֹקֶר אֵין זָכָר מִזֶּה וְהַיְרוּשַׁלְמִי רוֹצֶה לְתָרֵץ הַמִּשְׁנָה אִם יָדוּעַ דִּפְשִׁיטָא אֶלָּא לְאַשְׁמְעִינַן דְּנִתְקַלְקְלוּ הַמְּצוּדָה הֲוָה הוֹדָעָה וי"ל בְּיָדוּעַ שֶׁמָּצָא מְקֻלְקָלִים מעי"ט וּכְלִישָׁנָא דְּרַשְׁבָּ"א הוּבָא בַּבְלִי בָּא מעי"ט וּמְצָאָן מְקֻלְקָלִים הָא מָצְאוּ מְקֻלְקָלִים בי"ט אָסוּר דְּלָא כִּירוּשַׁלְמִי וְהָא דְּפָרִיךְ בַּגְּמָרָא הָא גּוּפָא קַשְׁיָא מִמִּלַּת בְּיָדוּעַ דְּמַשְׁמַע שֶׁיָּדוּעַ בעי"ט לֹא הי' מְקֻלְקָלִים וּמְשַׁנֵּי סָפֵק הָוֵי כַּיָּדוּעַ וְלִירוּשַׁלְמִי לָא קַשְׁיָא הַדִּיּוּקִים אַהֲדָדֵי דְּבָא מעי"ט דַּוְקָא בְּמָקוֹם שֶׁאֵין מְצוּיוֹת חַיּוֹת (דְּלָא תְּנָא דָּגִים כְּמוֹ בְּמַתְנִי') בָּעֵינַן שֶׁיָּדוּעַ מעיו"ט הָא סָפֵק אָסוּר.

וְסֵיפָא דְּבָא בי"ט וְיָדוּעַ בי"ט נִתְקַלְקְלוּ אָסוּר הָא סָפֵק מֻתָּר בְּמָקוֹם חַיּוֹת שְׁחִיּוֹת מְצוּיוֹן בְּפוֹרֵשׁ בָּחֻרְשִׁין וּנְקַט רַשְׁבָּ"א קְצָוּוֹת וּכְאָמוּר כָּאן ובא"ח תצ"ז הֵבִיא הַמְחַבֵּר בָּרַיְיתָא דְּרַשְׁבָּ"א מְקֻלְקָלִין מעי"ט מֻתָּרוֹת אֲפִילּוּ בְּלֹא חוֹרְשִׁין וּבְמְקֻלְקָלוֹת בי"ט אפי' בָּחֻרְשִׁין אָסוּר: עוֹד שָׁם בַּיְירוּשַׁלְמִי סָפֵק הָכֵן כו'.

עַכּוּ"ם חַד אָמַר צָרִיךְ הַכֵּן וח"א א"צ הַכֵּן רַב אָמַר שַׁיַּירְתָּא הֲוָה עִבְרִית וַאֲכַל תְּאֵנִים מִינֵּי' ש"מ א"צ הַכֵּן לְכֹאוֹרָה כר"ג וְרַשֵּׁ"י פֵּירוּשׁ דְּלָא כר"ג. אֶלָּא דְּזֶה טָעוּת דִּלְרַב לר"ג בַּאֲכִילָה אָסוּר אֶלָּא הָכֵן הַיְינוּ מֻקְצֶה מִדַּעַת אֵין שַׁיָּךְ בָּעַכּוּ"ם אֲבָל מְחֻוָּבָר וְכַדּוֹמֶה שַׁיָּךְ ועב"י תקט"ו בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א זַ"ל.

וְאָכַל תְּאֵנִים חֲשַׁשׁ שֶׁמָּא ביה"ש לֹא הָיוּ גְּמוּרִים יְבֵשִׁים אֲבָל הי' יָדַע שֶׁכְּבָר נִתְלַשׁוּ מֵאֶתְמוֹל וַחֲזוּתָא מוֹכִיחַ עָלָהּ: וְדָכִין הִלְכְתָא הָכֵן לֹא שַׁיָּיךְ בְּשֶׁל גּוֹי עד"מ אִם הִקָּצָה תַּרְנְגֹלֶת לְגַדֵּל וְכַדּוֹמֶה אוֹ גְּרוֹגֶרֶת וְצִמּוּקִים דִּילְיָ' מֻוָתָּר לְיִשְׂרָאֵל לֶאֱכוֹל בְּשַׁבָּת ויו"ט דְּאֵין שַׁיָּיךְ מֻקְצֶה מִדַּעַת בְּשֶׁל עַכּוּ"ם וכ"כ הָרַ"ן ז"ל בְּפֵירוּשׁ סוֹף הַסְּמַכְתָּא בְּמִדְבָּרִיּוֹת בְּשֶׁל גּוֹי א"צ הָכֵן מִירוּשַׁלְמִי דְּכָאן הֲבִיאוּ הב' תצ"ח יעו"ש אֲבָל אִיסּוּר מֻחְזָקָה וְכַדּוֹמֶה אֲפִילּוּ תִּלָּשָׁן לְצוֹרֶךְ עַכּוּ"ם דל"ש שֶׁלֹּא יֹאמַר וְשֶׁלֹּא יֵהָנֶה אַפְּ"ה בּוֹ בַּיּוֹם אָסוּר מִשּׁוּם מֻקְצֶה מֻחְמַת אִיסּוּר.

(וְכִי תִּקְשֶׁה כֵּיוָן דִּגְרוֹגָרוֹת וְצִמּוּקִין דִּידַ' שַׁרְיָין דַּאֲפִי' דַּחֲיִינְהוּ בְּיָדַיִם לֹא שַׁיָּיךְ הָכֵן בְּשֶׁל גּוֹי א"כ קַשְׁיָא מ"ש רַשְׁ"י בְּמֻחֲוָבָר לר"ש לֵית לִי' מֻקְצֶה מֻחְמַת אִיסּוּר דַּחֲיִינְהוּ בְּיָדַיִם הַיְינוּ יִשְׂרָאֵל דַּחֲיִינְהוּ בְּיָדַיִם וְאִם הֵן שֶׁל עַכּוּ"ם) וְיֵרְאֶה אֲפִילּוּ הִקְצָה הָעַכּוּ"ם בְּיָדַיִם כְּמוֹ גְּרוֹגָרוֹת לָא הֲוָה מֻקְצֶה בש"ג כָּאָמוּר וְכַנִּרְאֶה מִיְּרוּשַׁלְמִי: ולפ"ז יָצָא לָנוּ דִּין חָדָשׁ גּוֹי וְיִשְׂרָאֵל שֻׁתָּפִים בִּבְהֵמָה וְהִקְצוּהוּ לַחֲלוֹב אוֹ לִרְדָיָא ובי"ט נִמְלְכוּ לְשׁוֹחֲטָהּ דְּחֵלֶק הָעַכּוּ"ם שָׁרֵי וְלֹא שַׁיָּיךְ מֻקְצֶה לְגַבֵּי' וְחֵלֶק יִשְׂרָאֵל אָסוּר מִשּׁוּם מֻקְצֶה וְאִם חֲלָקוֹ בי"ט לְאַחַר הַשְּׁחִיטָה יֵרָאֶה שֶׁחֵלֶק הָעַכּוּ"ם שָׁרֵי לְיִשְׂרָאֵל דְּבַדְּרַבָּנָן יֵ"ש בְּרֵירָה כִּמְבֹאָר בְּכַמָּה דְּכְתִין ה"נ כֵּן הוּא.

וּמִיהוּ זֶה שַׁיָּיךְ בִּבְהֵמָה שֻׁתָּפִים אֲבָל בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה בי"ט אַחַר שַׁבָּת דַּאֲסוּרָה מִשּׁוּם מֻקְצֶה אִם שֻׁתָּפִים יִשְׂרָאֵל וְגוֹי בָּהּ וּבְבֵיצָה לָא מִבָּעְיָ' שֶׁחֵלֶק הַגּוֹי אָסוּר דְּבִדְאוֹרַיְיתָא אֵין בְּרֵירָה וַהֲכָנָה דְּרַבָּה ד"ת.

אֶלָּא בלא"ה הַכֹּל אָסוּר כַּמְבֹאָר בתקמ"ג ס"ו בהג"ה עַכּוּ"ם הַמֵּבִיא בֵּיצִים בי"ט אַחַר הַשַּׁבָּת אֲסוּרִים דְּאַלְמָא אע"ג שֶׁאֵין הֵכִין בש"ג מ"מ זֶה בְּמַקְצֶה מִדַּעַת אֲבָל הֲכָנָה טִבְעִיּוּת אֵין י"ט מֵכִין לְשַׁבָּת אוֹ לְהֵיפּוּךְ בָּזֶה אֲפִילּוּ בש"ג מ"ה וּכְדִכְתִיבְנָא אֲבָל בי"ט דְּעָלְמָא יֵ"ש מָקוֹם לָדוּן דַּהֲוָה רַק מִדְּרַבָּנָן א"כ בֵּיצָה שֶׁנּוֹלְדָה שֶׁיֵּ"ש לְגוֹי וְיִשְׂרָאֵל שֻׁתָּפוּת בָּהּ וּבְבֵיצָה י"ל חֵלֶק גּוֹי לְאַחַר שֶׁחָלְקוּ שָׁרֵי לְיִשְׂרָאֵל כָּל בִּדְרַבָּנָן יֵ"ש בְּרֵירָה אֶלָּא דִּלְדִינָא אֵין זֶה די"ט דְּעָלְמָא הֲוָה מִטַּעַם גְּזֵרָה אַטוּ י"ט אַחַר שַׁבָּת דַּהֲוָה ד"ת א"כ ה"ה גּוֹי וְיִשְׂרָאֵל שֻׁתָּפִים בָּהּ וּבְבֵיצָה אֲפִילּוּ בְּתַרְנְגֹלֶת הָעוֹמֶדֶת לַאֲכִילָה אֲסוּרָה הַבֵּיצָה אֲפִילּוּ חֵלֶק הַגּוֹי לְאַחַר שֶׁחָלְקוּ אָסוּר לְיִשְׂרָאֵל מִטַּעַם גְּזֵרָה אַטוּ י"ט אַחַר שַׁבָּת כה"ג דְּכֻלָּהּ אֲסוּרָה דְּאֵין י"ט מְכִינָה לְשַׁבָּת אוֹ שַׁבָּת אֵין מְכִינָה לי"ט מ"ה אֵין חִילּוּק בֵּין שֶׁל יִשְׂרָאֵל אוֹ שֶׁל עַכּוּ"ם כְּדִבְרִירַנָא לְעֵיל וְכַמְבֹאָר בתקי"ג סְעִיף וָי"ו בהג"ה תּוּ יֵ"ש לְגִזּוֹר בי"ט דְּעָלְמָא כָּאָמוּר וְאָפְשָׁר דַּהֲוָה מִלְּתָא דְּלָא שְׁכִיחָא שֶׁיִּהְיוּ שֻׁתָּפִים בָּהּ יִשְׂרָאֵל וְגוֹי וּבְמִלְּתָא דְּלָא שְׁכִיחָא לָא גְּזַרוּ בָּהּ רַבָּנָן כְּמוֹ הַשּׁוֹחֵט וּמָצָא בָּהּ בֵּיצִים גְּמוּרוֹת דְּשָׁרִינַן מֵהַאי טַעְמָא דְּמִלְּתָא דְּלָא שְׁכִיחָא הוּא בְּאוֹפֶן שי"ל שֶׁיֵּ"ש חִילּוּק בֵּין בְּהֵמָה לַבֵּיצָה וְהַדָּבָר צָרִיךְ תַּלְמוּד אֶצְלִי זֶהוּ מַה שֶּׁרָצִינוּ לְבָאֵר בְּכָאן: מִשְׁנָה בְּהֵמָה מְסֻכֶּנֶת לֹא יִשְׁחֹוט אא"כ יֵ"ש שְׁהוּת לֶאֱכוֹל כְּזַיִת צְלִי כו' עתוי"ט וּפְסָחִים מ"ו ב' דְּהִלְכְתָא כְּרַבָּה הוֹאִיל א"ש דְּלָא תְּנַן אא"כ יֹאכַל כַּזַּיִת.

אֶלָּא בְּיֵ"ש שְׁהוּת תַּלְיָא מִלְּתָא דמ"ה מֻוָתָּר מִטַּעַם הוֹאִיל וּמִדְּרַבָּנָן אָסוּר וּמִשּׁוּם הֶפְסֵד הִתִּירוּ לוֹ דְּרַבָּנָן וה"ה בְּדִיקַת הָרֵיאָה הִתִּירוּ לוֹ שֶׁהוּא אִיסּוּר דְּרַבָּנָן דת"ק מוֹדֶה לר"ע. דְּמִבֵּית טְבִיחָתָהּ בְּלֹא בְּדִיקָה.

כמ"ש הָרא"ש ז"ל וְרַשָׁ"י הוֹסִיף מִלַּת יוֹדֵעַ כ"ה נֻסְחַת הַיְרוּשַׁלְמִי וְאָרְאֶה תּוֹעֶלֶת בְּהוֹסָפָה זוֹ וְלִכְאוֹרָה כמ"ש המ"א תצ"ח אות י"ב דְּצָרִיךְ לִשְׁהוֹת כְּדֵי שֶׁתָּמוּת דְּאָסוּר קוֹדֶם שֶׁתֵּצֵא נַפְשָׁהּ וְזֶה תַּלְיָא בִּידִיעָה אִם רָגִיל לִשְׁחוֹט בְּהֵמוֹת כְּמוֹ טַבָּח וְיוֹדֵעַ שִׁיעוּר בְּכַמָּה רָגִיל לָצֵאת נַפְשָׁהּ אַחַר שְׁחִיטָה וֶאֱמֶת כִּי מ"ש המ"א הוּא להרמז"ל דְּלָאו זֶה מִן הַתּוֹרָה אֲבָל לְרַשָׁ"י חֻלִּין קכ"א ב' דְּמִדְּרַבָּנָן א"צ דְּמִשּׁוּם הֶפְסֵד הִתִּירוּ דְּרַבָּנָן.

אוֹ דְּמִסְתָּמָא תּוֹךְ שִׁיעוּר שֶׁיִּצְלֶה הַבָּשָׂר תָּמוּת וְהַחוֹתֵךְ בְּעוֹרוֹ מְפַרְכֶּסֶת וְאַחַ"כ מֵתָה שָׁרֵי כמ"ש בְּפֶרְיֵי י"ד כ"ז מַגְּמָרַת חֻלִּין ל"ג א'. וּמֵיהוּ אֵין זֶה בָּרוּר שִׁיעוּר צְלִיַּית כַּזַּיִת מוּעָט הוּא בְּאַחֵר וַאֲנִי מְסַוֵּפֵק אִם כמאב"ד סַגִּי אוֹ צָלוּי כָּל צָרְכּוֹ: וְדַע להרמז"ל פ"ו ממ"א הֲלָכָה י"ב דָּם הָאֵיבָרִים שֶׁלֹּא פֵּירֵשׁ אָסוּר וְצָרִיךְ מְלִיחָה א"כ ר"ע מַחְמִיר מָתָ"ק כִּי שִׁיעוּר צלי שֶׁל כַּזַּיִת מוּעָט מְאוֹד (אֵין דּוֹמֶה חֲתִיכָה עֲבָה שָׁוָה לִמְלִיחָה עי"ד ה' מְלִיחָה) ולר"ע צָרִיךְ שִׁיעוּר שְׁהַיַּית מְלִיחָה כָּזוֹ עֵרֶךְ ח"י מְנוּטִין וצ"ע יֵשׁ לִרְאוֹת פְּלוּגְתָּא דת"ק ור"ע מָה הוּא לָמָּה לת"ק לָא מְהַנֵּי ח' וְלִכְאוֹרָה לת"ק הַטַּעַם הוֹאִיל וּמְקַלֵּעַ אוֹרְחִים שָׁרֵי מ"ה א"כ בָּעֵינַן רָאוּי לָאוֹרְחִים צָלוּי כָּל צָרְכּוֹ ור"ע הַטַּעַם מִתּוֹךְ לפירש"י דמ"ה שָׁרֵי אַף בְּאֵין צוֹרֶךְ קָצָת ור"ע לֵית לי' הוֹאִיל הֵיכִי דְּאֵין צוֹרֶךְ כְּלָל כְּמוֹ פְּסָחִים ה' ב' סוֹבֵר דְּמִצְוַת בִּיעוּר א"צ כְּלָל דְּהַמַּשְׁהֶה וְדַעְתּוֹ לְבַעֲרוֹ אֵין עוֹשֶׂה אִיסּוּר כְּלָל מִן הַתּוֹרָה וְעַיֵּין פְּסָחִים כ"ט ב' תוס' ד"ה רַב אַשִׁי), דְּלָא כַּתּוֹסָ' שָׁם וּלְעֵיל י"ב א' ד"ה ה"ג וּבְהָא לֵית לר"ע אֲבָל צוֹרֶךְ קָצָת ס"ל לר"ע מִתּוֹךְ אַף בְּלֹא הוֹאִיל מִיהוּ מִדְּרַבָּנָן מִתְּסַר עכ"פ וּבָעֵינַן כַּזַּיִת חַי כו' וְהֶפְסֵד מָמוֹנוֹ הֲוָה צוֹרֶךְ קָצָת כַּמְבוֹאָר בה' י"ט סי' תקי"ח יע"ש וְאָמְנָם נִרְאֶה שֶׁאִינוֹ כֵּן וְיֵרֶאֶה לְהַיְפּוּךְ כִּי ת"ק סָבַר הוֹאִיל וא"כ א"צ שֶׁיְּגַמֵּר לֶאֱכוֹל אֶלָּא כָּל שֶׁיֵּשׁ שְׁהוּת וְשָׁרֵי מ"ה הִתִּירוּ לוֹ מִדְּרַבָּנָן וּבָעֵינַן צָלוּי כָּל צָרְכּוֹ ר"ל שֶׁיֵּשׁ שְׁהוּת לָזֶה.

ור"ע לֵית לי' הוֹאִיל כִּי פְּלֻגְתָּא דְּתַנָּאֵי הוּא בְּפְסָחִים מ"ו ב' בַּמִּשְׁנָה חָלָה בי"ט שֶׁל פֶּסַח כו' וְכֵיוָן דְּלֵית לי' הוֹאִיל ע"כ בָּעֵינַן שֶׁיְּגַמֵּר בְּדַעְתּוֹ לֶאֱכוֹל וא"כ אִם יְגַמֵּר בְּדַעְתּוֹ כַּזַּיִת חַי לֶאֱכוֹל נָמֵי שַׁפִּיר דָּמֵי וז"ש ר"ע אַף כַּזַּיִת חַי דְּלִדְיֵדִ' אֵין חִילּוּק וְצָרִיךְ שֶׁיְּגַמֵּר בַּלֵּב לֶאֱכוֹל כְּמוֹ לְרַב חִסְדָּא שָׁם בְּפְסָחִים (עב"י תצ"ח מִזֶּה) וְשַׁפִּיר אָמַר אַף כְּזַיִת חַי מִבֵּית טְבִיחָתָהּ: ולפ"ז יָצָא לָנוּ דִּין חָדָשׁ דְּאַף דַּהֲלָכָה כת"ק דְּבָעֵינַן שְׁהוּת לֶאֱכוֹל כַּזַּיִת צָלִי הַיְינוּ כָּל שֶׁאֵין אוֹכֵל מְמֻנֶּה אֲבָל אִם גָּמַר בְּלִבּוֹ לֶאֱנוֹס עַצְמוֹ וְלֶאֱכוֹל כַּזַּיִת חַי מְמֻנֶּה אַף הת"ק מוֹדֶה דְּשָׁרֵי כה"ג מִשּׁוּם הֶפְסֵד מָמוֹנוֹ הִתִּירוּ לוֹ הוֹאִיל וְלֵיכָּא אִיסּוּר תּוֹרָה כָּל שֶׁגָּמַר בְּלִבּוֹ לֶאֱכוֹל כְּזַיִת חַי אִם דַּעְתּוֹ יָפָה וְאוֹכֵל חַי כְּמוֹ לְרַב חִסְדָּא פְּסָחִים מ"ו ב' ומ"ש הַטַּ"ז תצ"ח אות ה' דַּהֲלָכָה כר"ע מֵחֲבֵירָיו תָּמוּהַּ דְּרַבִּים פְּלִיגִי עלי' אֵין הֲלָכָה אֶלָּא מֵחֲבֵרוֹ יָחִיד ות"ק סְתָמָא דְּרַבִּים חֲשִׁיב לי': עַיֵּין רַשָׁ"י פְּסָחִים מ"ו ב' ד"ה כְּזַיִת צָלִי לְהַפְשִׁיט.

קָשֶׁה דְּכָאן מַשְׁמַע דת"ק מוֹדֶה דא"צ הֶפְשֵׁט כְּמוֹ ר"ע אֶלָּא דְּבַחַי פְּלִיגִי וְעַיֵּין פר"ח תצ"ח וּפְרֵיךְ שָׁם יְבוֹאַר אַיְ"ה: וְהֲוֵי יוֹדֵעַ דִּכְזַיִת צָלִי מבע"י הֵכִין אִיתָא בִּירוּשַׁלְמִי מִלַּת מִבְּעוֹד יוֹם וכ"ה בַּטּוּר וש"ע בתצ"ח וְלִכְאוֹרָה לְהרמז"ל כָּל סְפֵיקָא מ"ה שָׁרֵיָא וּמִדְּרַבָּנָן אָסוּר וּבֵין הַשְׁמָשׁוֹת סָפֵק יוֹם הוּא ומ"ה שָׁרֵי לְבַשֵּׁל ע"ד שֶׁיֹּאכַל בֵּין הַשְׁמָשׁוֹת וא"כ מִשּׁוּם הֶפְסֵד מָמוֹנוֹ רָאוּי לְהַתִּירוֹ אַף שֶׁאֵין שְׁהוּת מבע"י רַק ביה"ש וְחָזִינַן דכ"ע מוֹדִים כָּאן דְּבָעֵינַן מִבְּעוֹד יוֹם דַּוְקָא וכ"ש לְדִידַן דקיי"ל סַפֵּקָא דְּאוֹרָיְיתָא לְחוּמְרָא מִן הַתּוֹרָה עמ"ש

בְּפִרְיֵי לי"ד סי' ק"י בְּפֶרֶט זֶה: לְקַמָּן ל"ד א' מִבַּעְיָא לָן עוֹף הַנִּדְרָס אִי שָׁרֵי לְשׁוֹחֲטָהּ בי"ט וּמִכָּאן אֵין רְאִי' דְּמֻסְכֶּנֶת צְרִיכָה לִרְאוֹת אִם פִּרְכְּסָה וְסָפֵק אִם פִּרְכְּסָה הֲרֵי זֶה סָפֵק נְבֵלָה וְאַפִּ"ה הִתִּירוּ לִשְׁחוֹט בי"ט י"ל מִשּׁוּם הֶפְסֵד מָמוֹנוֹ הִתִּירוּ וּמִמִּשְׁנָה רְאִי' דְּלָא אָמְרִינַן מִתּוֹךְ בִּשְׁחִיטָה דְאל"כ לָמָּה לִי שְׁהוּת אֲפִילּוּ אֵין שְׁהוּת נָמֵי מ"ה שָׁרֵי מִתּוֹךְ צוֹרֶךְ קְצָת הֶפְסֵד מָמוֹנוֹ וְעַיֵּין מ"ש בְּפִתְיחָה וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: בַּתּוֹסָפֶת בד"ה בְּחֻזְקַת אִיסּוּר כו' שֶׁאֵין זָבוּחַ כְּבָר הֶאֱרַכְנוּ בָּזֶה בְּפָרַיִ לי"ד.

וְעַיֵּין תוס' שְׁבוּעוֹת כ"ד א' שֶׁרִיבָ"א סוֹבֵר דִּזְבָחַת תִּיקּוּן הַלָּאו לֹא מ"ע וְזֶה סָבָרַת רַשְׁ"י כָּאן וע"כ מַחְזִקִינַן מֵאִיסּוּר לְאִיסּוּר וַאֲנַן קיי"ל דְּאֵין מַחֲזִיקִין מֵאִיסּוּר לְאִיסּוּר וְאַ"ה בש"ה יְבוֹאַר עוֹד: ע"ב גְּמָרָא אוֹרַח אַרְעָא קמ"ל יֵרָאֶה לִכְאוֹרָה הַיְינוּ הֶפְשֵׁט וְנִתּוּחַ כָּל הַבְּהֵמָה אֲבָל בְּדִיקַת הָרֵיאָה מִדְּרַבָּנָן בָּעֵינַן דְּמֵיעוּט הַמָּצוּי הוּא אוֹ שְׁאָר טָעֲמִים וּמִיהוּ כָּאן הִתִּירוּ אַף בְּלֹא בְּדִיקַת הָרֵיאָה מִשּׁוּם [הֶפְסֵד מָמוֹנוֹ] כמ"ש הָרֹא"שׁ ז"ל וְעַיֵּין תוס' ד"ה אוֹרַח אַרְעָא וּבְשׁוּ"ת פָּנִים מְאִירוֹת בָּזֶה וּבְפָרַיִ לי"ד: ת"ר אֵין הַסּוּמָא כו' וְלֹא בְּכִסֵּא אֶחָד הָאִישׁ וְאֶחָד הָאִשָּׁה כו' עַיֵּין טוּר תקכ"ב הִנֵּה בָּרַיְיתָא אוֹמֶרֶת בְּכִסֵּא אָסוּר וּמַסִּיק רַבִּים צְרִיכִין מֵוָתָּר.

וְאָמַר כִּסֵּא מָה אַתּוּן בי' כו' שֶׁלֹּא יְכַתֵּף הַיְינוּ לְכַתֵּף אֲפִילּוּ רַבִּיםצְרִיכִין אָסוּר אא"כ בְּעִיתָא וְתַרְתֵּי בָּעֵינַן רַבִּים וּבְעִיתָא כַּנּוֹרָאָה מִדְּבָרֵי הַטּוּר בתקכ"ב וְהָכֵין וַדַּאי לַטּוּר דְּבְעִיתָא לְחוּד שֶׁאֵין יָכוֹל לֵילֵךְ (בְּפֶסַח) כְּלָל דְּבָעֵית כָּל שֶׁאֵין רַבִּים צְרִיכִין אָסוּר דַּאֲפִילּוּ בְּרַבִּים צְרִיכִין בָּעֵינַן שֶׁאֵין יָכוֹל לְהַלֵּךְ כְּלָל בְּלֹא כִּסֵּא (דְּלָא כָּרָ"ן עב"י וְיבוֹאַר בְּסָמוּךְ) וּמִינָּהּ בְּעִיתָא וְרַבִּים בָּעֵינַן וְזֶה שִׁיטַת הַתּוֹסָ' ד"ה שָׁאנֵי דִּבְלֹא צוֹרֶךְ רַבִּים אֲפִילּוּ אֵין יָכוֹל לְהַלֵּךְ כְּלָל אָסוּר.

וּל"ד לְמִי שֶׁנִּכְוְוצוּ שׁוֹקָיו דְּשָׁרֵי בְּעַצְמוֹ אֲבָל אֲחֵרִים אֲסוּרִים לְנָשְׂאוֹ כמ"ש הַטַּ"ז לְדַעַת הַטּוּר וּלְקַמָּן נָמֵי מַסִּיק בְּתֵירוּץ קַמָּא דִּבְעִיתָא וְצוֹרֶךְ רַבִּים וּפָסַק כל"ק וְכִדְמַשְׁמַע מִלְּתָא דִּבְעִיתָא גַּם צוֹרֶךְ רַבִּים כמ"ש הַתּוֹסָפֶת כָּאן.

ולפ"ז כָּסָא שָׁרֵי בְּצוֹרֶךְ רַבִּים וְאֵין יָכוֹל לְהַלֵּךְ כָּךְ כ"א בִּיגִיעָה רַבָּה. וּבְלֹא רַבִּים אָסוּר וְלַכָּתֵף בָּעֵינַן רַבִּים וּבְעִיתָא וְאֵין יָכוֹל לַהֲלוֹךְ כְּלָל בְּרַגְלָי' כ"א בִּיגִיעָה רַבָּה.

אֲבָל דַּעַת הָרִי"ף וְהרמז"ל שֶׁלֹּא חִילְקוּ כְּלָל. וכ"ה דַּעַת הַמְחַבֵּר בש"ע תקכ"ב בֵּין כִּסֵּא לְכַתֵּף וְכָל שֶׁצּוֹרֶךְ רַבִּים שָׁרֵי לְכַתֵּף וַאֲפִילּוּ לָא בְּעִיתָא כתי' בָּתְרָא דְּוִחְקָא דְּצִבּוּרָא וְאָמְנָם מַשְׁמַע נָמֵי כְּרָ"ן דַּאֲפִילּוּ יָכוֹל לַהֲלוֹךְ בְּרַגְלָיו כָּל שֶׁצּוֹרֶךְ רַבִּים וּמְטַנֵּף בְּגָדִים אוֹ שֶׁלֹּא יִדְחֲקוּ ב"א שָׁרֵי לְכַתֵּף וְיִרְאֶה כָּל שא"צ רַבִּים אֶפְשָׁר כ"ע אַף הָרָ"ן מוֹדֶה דְּכָל לְכִסֵּא אָסוּר אֲפִילּוּ א"א בְּלֹא כַּסָּא ול"ד לְמִי שֶׁנִּכְוְוצוּ גִּידֵי שׁוֹקָיו וּרְאָ' מִדְּפָרִיךְ מֵהָהוּא זָקֵן דְּלָמָא א"א הי' לֵילֵךְ בְּלֹא כַּסָּא כ"א ע"י טוֹרַח גָּדוֹל ש"מ אֲחֵרִים אֲסוּרִין לְנָשְׂאוֹ אִם לֹא לְצוֹרֶךְ רַבִּים וע"כ אֲנִי הָעָנִי אֵין מֵבִין מ"ש מָהַרְשָׁ"א ז"ל בַּתּוֹסָפֶת ד"ה שָׁאנֵי דִּבְעִיתָא לְחוּד מְהַנֵּי לְכַתֵּף דִּכְפִי הַנִּרְאֶה כָּל שא"צ רַבִּים אָסוּר לכ"ע אֲפִילּוּ שֶׁאֵין יָכוֹל לֵילֵךְ בְּרַגְלָיו כ"א מִדְּוחַק גָּדוֹל כְּמוֹ הַהוּא זָקֵן אִם לֹא לְצוֹרֶךְ רַבִּים וא"כ מַה יּוֹשִׁיעֲנוּ דִּבְעִיתָא מִידֵי דַּהֲוָה אֲמִי שֶׁאֵין יָכוֹל לֵילֵךְ בְּרַגְלָיו דְּאָסוּר לַאֲחֵרִים לְנָשְׂאוֹ לְמִי שֶׁנִּכְוְוצוּ גִּידֵי שׁוֹקָיו שֶׁהוּא עַצְמוֹ מֻתָּר לֹא אֲחֵרִים כמ"ש הַטַּ"ז ז"ל וע"כ דְּרַבִּים צְרִיכִין לָהּ וצ"ע וּמַה שֶּׁאָמַר

בַּבָּרַיְיתָא א' אִישׁ וא' אִשָּׁה לוֹמַר אעפ"י שֶׁסָּתַם אִשָּׁה בְּעִיתָא אַפִּ"ה אָסוּר אִם אֵין רַבִּים צְרִיכִים לָהֶם וְאַ"ָּה בְּפָרִין יְבוֹאַר וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ.

(בְּכוֹר שֶׁנִּפַּל י"ל). דַּף כ"ו ע"א מִשְׁנָה בְּכוֹר שֶׁנִּפַּל לַבּוֹר כו' הַךְ מַתְנִיתִין צְרִיכָא עִיּוּנָא וְדִקְדּוּקָא רַבָּה וּמַה שֶׁחָנַן ה' אֲבָאֵר בִּקְצָרָה אוֹמְרוֹ בְּכוֹר וְלֹא בְּהֵמוֹת קָדָשִׁים והרמז"ל פ"ב מי"ט ה"ב אַסְבְּרָה לָהּ בְּבֶהֱמַת קָדָשִׁים דַּהֲוָה מֵוקָצֶה יעו"ש.

וי"ל תַּנָּא בַּזְּמַן הַזֶּה מַיְירֵי א"כ קָדָשִׁים בלא"ה בָּעֵי הַעֲמָדָה וְהַעָרָכָה וְאֵין מַעֲרִיכִין אַף הָעֶרְכָּה כְּזוֹ בי"ט וְעַיֵּין לְקַמָּן ל"ו ב' אֶפְשָׁר זֶה בִּכְלָל ומ"ש רַשִׁ"י בְּכוֹר בזה"ז דְּבִזְמַן הַמִּקְדָּשׁ אַף דְּאֵין קְרִיבִין בי"ט נְדָרִים וּנְדָבוֹת אֶפְשָׁר לְשַׁלְמֵי שִׂמְחָה עַיֵּין חֲגִיגָה ז' ב' יוֹצְאִין בְּשַׁלְמֵי שִׂמְחָה בִּנְדָרִים כ"ו ועמ"ש לְעֵיל בְּסֵוּגְיַין נְדָרִים וּנְדָבוֹת אֵין קְרִיבִין: וְאִם לָאו לֹא יִשְׁחוֹט [לִכְאוֹרָ' י"ל] אַדְּסָמִיךְ לי' קָאֵי דְּהָכִי מַשְׁמַע לִישָׁנַ' (לֹא) יָרַד וְאִם לָאו אֶלָּא שֶׁעָבַר וְאַסְקִי' דְּלָא מַשְׁמַע לִישָׁנַ' הֵכִין דְּלָא תְּנָא בְּהֶדְיָא מִקּוֹדֶם אֶלָּא כָּאן ומש"ה מַסִּיק דהי' מוּם עוֹבֵר וְהַשְׁתָּא מוּם קָבוּעַ וּמִיהוּ אַף מוּם קָבוּעַ מעי"ט אֶלָּא שֶׁלֹּא יָרַד מֻוּמְחֶה וְעָבַר וְאַסְקִי' עַל הַסָּפֵק י"ל נָמֵי דְּקָנְסוּ לר"י לְפֵירוּשׁ שֵׁנִי דְּעָבַר וְאַסְקִי' וּמִיהוּ לר"ש אֵין נ"מ בָּזֶה,.

וְהִנֵּה ר' יְהוּדָה אַשְׁמְעִינַן בְּכָאן שְׁלֹשָׁה דִינִין לְפֵירוּשׁ א' א' יָרַד וְלֹא יַעֲלֶה מַסָּפֵק דְּסָפֵק דְּרַבָּנָן הֵיכִי דְּאֵיכָּא לְבָרוֹרֵי בְּקַל מְבָרְרִינַן אוֹ אִתַּחְזַק אִיסּוּרָא (עמ"ש בְּפִרְיֵי לי"ד ק"י) ב' רוֹאִין מוּמִין בי"ט ג' דְּמוּם עוֹבֵר וְעַכְשָׁיו קָבוּעַ הַוָה מֵוקָצֶה וְאָסוּר לר' יְהוּדָה וּלְפֵי' הַשֵּׁנִי בְּרַשִׁ"י ד"ה קמ"ל ד' אַשְׁמְעִינַן ג' דְּעָבַר וְאַסְקִי' קָנְסוּהָ וְאָסוּר וּבְלֹא עָבַר וְאַסְקִי' שָׁרִי דְּלָא הַוָה מֵוקָצֶה וְאֵין זֶה בְּכֹחַ הַמַּאֲמָר: ר"ש אוֹמֵר כו' אֵין זֶה מִן הַמּוּכָן מַסִּיק לְקַמָּן דְּקָמְפַלְגִי בְּרוֹאִין דר"ש סָבַר אֵין רוֹאִין ופירש"י ז"ל דְּאַף דְּיֵעָבֵד אָסוּר מִטַּעַם דְּעָבַר וְרָאָה לֹא מִטַּעַם מֵוקָצֶה.

ואע"ג לְקַמָּן ל"ו ב' דְּאֵין מַקְדִּישִׁין כו' וּמַסִּיק בַּיְרוּשַׁלְמִי מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי. כָּתַב התוי"ט דְּשָׁאנֵי מַעֲשֶׂה.

מֵאִיסּוּרָא וְהִלְכָךְ אעפ"י שֶׁהִתִּיר אֵין הֶיְתֵּרוֹ כְּלוּם וְאָסוּר דְּיֵעָבֵד וְיֵשׁ לָדוּן אִם עָבַר וְשָׁחַט אִי שָׁרִי הוֹאִיל וְלֹא מִתּוֹרַת מֵוקָצֶה קָאָתֵינַן עָלָה וְדַוְקָא לִשְׁחוֹט אָסוּר לְכַתְּחִלָּה אֲבָל שִׁיטַת הַתּוֹסָ' ד"ה בְּכוֹר דְּהַטַּעַם הוּא דְּיֵעָבֵד נָמֵי לֹא הוּא מִשּׁוּם מֵוקָצֶה כֵּיוָן דְּאֵין רוֹאִין אֲפִילּוּ ר"ש דְּלִית לי' מֵוקָצֶה מֻחְמֶּת אִיסּוּר.

מ"מ זֶה דּוֹמֶה לִגְרוֹגֶרֶת וְיוֹתֵר דְּמִי יְזַדֵּקֵק חָכָם לִשְׁמוֹעַ לוֹ לִרְאוֹת וְלַעֲבוֹר בי"ט וְכִדְמַסִּיק בְּשַׁבָּת מ"ו ב' בְּהֶדְיָא מִי יֵימַר דְּמִזְדַּקֵּק חָכָם וע"ש בְּתוֹסָ' מִזֶּה: וְהִנֵּה בתצ"ח ס"ט פָּסַק כר"ש [ואע"ג] דר"י ור"ש הֲלָכָה כר"י הָא לְקַמָּן מַסִּיק הֲלָכָה כְּר"ש יעו"ש.

ובמ"א אוֹת י"ח דָּמֵי יֵימַר כו' כתו' ונ"מ טוּבָא בֵּין פירש"י לפי' תּוֹסָפֹת בְּנוֹלַד הוּא וּמוּמוֹ עָמוֹ לר"ש אֵין הֶיְתֵּר אֶלָּא דְּיָתְבִי דַּיָּנֵי הָתָם כמ"ש ע"ב ד"ה וְשָׁוִין כִּדְמוּקִי לְקַמָּן ובד"ה דְּיָתְבִי דַּיָּנֵי וּכְפוֹטְרוֹ אֶת הָרֶחֶם דְּלָא הַוְקָצָה כְּלָל וְיִרְאֶה אַף אִם נֶאֱמַר אֵין מֵוקָצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת אַפִּ"ה בִּדְיָתְבִי דַּיָּנֵי כו' דאל"כ מִיָּד שֶׁיָּצָא לָאֲוִיר הָעוֹלָם בְּסָפֵק תּוּ הַוָה תִּיקּוּן אַחַ"כ כֵּיוָן דְּאֵין רוֹאִין אֲפִילּוּ דְּיֵעָבֵד אָסוּר מִשּׁוּם תִּיקּוּן וע"כ יָתְבִי דַּיָּנֵי הָתָם וה"מ לוֹמַר וּלְטַעְמִיךְ לְקַמָּן דְּבָעֵי לְמִפְשַׁט דְּאֵין מֵוקָצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת יעו"ש.

אֲבָל לְשִׁיטַת הַתּוֹסָפְת וּכְסוּגִין דְּשַׁבָּת מ"ו הַטַּעַם מִשּׁוּם מֻוקְצֶה א"כ אֵין מֻוקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת אֲפִילּוּ לָא יָתְבִי דַּיָּנֵי הָתָם אע"ג דְּאֵין רוֹאִין בְּנוֹלָד הוּא וּמוּמוֹ מ"מ אִם בִּקְּרוּ שׁוֹחֲטִין דביה"ש רָאוּי אַגַּב אִמּוֹ וְאֵין מֻוקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת ועב"י וכ"פ בש"ע שָׁם דְּנוֹלַד הוּא וּמוּמוֹ ביי"ט דְּשָׁרֵי וְלֹא חִילֵק אֲפִילּוּ בְּלֹא יָתְבִי דַּיָּנֵי הָתָם יעו"ש: וְדַע דַּהֲוָה קַשְׁיָא לִי לָמָּה לִי נוֹלַד הוּא וּמוּמוֹ עִמּוֹ דַּוְקָא שֶׁפֵּירוּשׁוֹ מִיָּד אֲפִילּוּ נוֹלַד אַחַר זְמַן בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם נָמֵי שָׁרֵי דְּאֵין מֻוקְצֶה לַחֲצִי י"ט בִּשְׁלָמָא לפירש"י דְּעָבַר וְרָאָה אָסוּר אֲפִילּוּ דִּיעֲבַד וְנוֹלַד הוּא וּמוּמוֹ הַיְינוּ דְּיָתְבִי דַּיָּנֵי הָתָם וְקוֹדֶם שֶׁהוֹצִיא רֹב רֹאשׁוֹ אוֹ רֻבּוֹ רָאוּ הַמּוּם דְּהַשְׁתָּא לָאו, תִּיקּוּן הוּא כְּלָל דְּמֵעוֹלָם לֹא הִ' לוֹ סָפֵק אִיסּוּר דְּקוֹדֶם רֹב רֹאשׁוֹ אֵין בּוֹ קַדֵּוּשָׁה וּמִיָּד רָאָה הַמּוּם דְּשָׁרֵי אֲפִילּוּ לְכַתְּחִלָּה כה"ג דְּאֵין כָּאן תִּיקּוּן כְּלָל כָּאָמוּר שַׁפִּיר אָמַר דְּנוֹלַד הוּא וּמוּמוֹ עמ"ו.

וז"ש כְּפוֹטֵר הָרֵחַם כָּ"ף הַמְשׁוֹעֵר הוּא כְּמוֹ כַּחֲצוֹת לַיְלָה קָרוֹב לַחֲצוֹת (לֹא כָּ"ף הַשְׁוּוִי וְהַדְּמְיוֹן) א"כ א"ש משא"כ לתו' דְּהַטַּעַם מִשּׁוּם מֻוקְצֶה א"כ בֶּאֱמֶת דְּאֵין מֻוקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת אֲפִילּוּ נוֹלַד בְּכוֹר בי"ט וְאַחַ"כ נוֹלַד מוּמוֹ אִם עָבַר וּבִקְּרוֹ שָׁרֵי שׁוּב רָאִיתִי להפר"ח תצ"ח כָּתַב בְּפִשְׁיטוּת דל"ד דַּאֲפִילּוּ נוֹלַד אַחַ"כ שָׁרֵי בְּעֵבֶר וּבִקְּרוֹ וּתְמַהֲנִי דבש"ע לֹא זָכַר כְּלוּם נוֹלַד בְּמוּמוֹ וְאָמְנָם מָהַרְשָׁ"א ז"ל ע"ב אַהָא דְּבָעֵי לְמִפְשַׁט דְּאֵין מֻוקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת כָּתַב דְּדִיחוּי כִּי הָא כ"ע מוֹדִים מִתּוֹסָפְת יְשֵׁינִים עכ"ל וְכַוָּנָתוֹ דְּבָנוֹלַד מוּם אַחַ"כ הַוָה מֻוקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת ובא"ח סי' ש"י פָּסַק אֵין מֻוקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת וְלֹא מְחַלֵּק כְּלָל בֵּין דִּיחוּי לְדִיחוּי וצ"ע וְאַ"ה בְּפָרִיס יְבוֹאַר וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ עמ"ש לְקַמָּן: וּבְדִבְרֵי קָדְשׁוֹ שֶׁל הָרָ"ן ז"ל קָשְׁיָא לִי דְּבַמִּשְׁנָה פֵּירֵשׁ כְּתוֹסָפְת דַּעֲבַר וּבִקְּרוֹ אֵין מְבֻקָּר מִשּׁוּם מֻוקְצֶה כֵּיוָן דְּאֵין רוֹאִין מִי יֵימַר דְּמִזְדַּקֵּק לִ' חָכָם וְלַעֲבוֹר וְלִרְאוֹת מוּמִין בי"ט וּבַגְּמָרָא בְּנוֹלָד הוּא וּמוּמוֹ פֵּירוּשׁ כְּרַשׁ"י לְקַמָּן דְּאֵין כָּאן תִּיקּוּן וְדִין כֵּיוָן שֶׁלֹּא הִ' לוֹ חֶזְקַת אִיסּוּר מֵעוֹלָם מַשְׁמַע אֲפִילּוּ בֶּאֱמֶת צ"ל דְּיָתְבִי דַּיָּנֵי הָתָם וְזֶה לִכְאוֹרָה דְּבָרִים סְתוּרִים וּלְפִי מ"ש מָהַרְשָׁ"א ז"ל בְּשֵׁם תּוֹסָפְת יְשָׁנִים א"ש דְּאִי הֲוָה חֶזְקַת אִיסּוּר שֶׁנּוֹלַד אַחַ"כ קָאָמַר אָסוּר דְּדָחוּי כִּי הָא יֵשׁ מֻוקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת וּמִיהוּ א"כ דַּיָּנֵי הָתָם וכמ"ש הב"י בתצ"ח דַּאֲפִילּוּ לָא יָתְבִי דַּיָּנֵי הָתָם כְּתוֹסָפְת וּכְדִכְתִיבְנָא: וּבְטַעְמָא דְּאֵין רוֹאִין מוּמִין נֶאֱמְרוּ בּוֹ תְּלָתָא טַעְמֵי א' כפירש"י דָּן וּמְתַקֵּן ב' הרמז"ל פ"ב מי"ט הֲלָכָה ג' דְּעִיקַּר הַגְּזֵרָה הִ' בְּנוֹלַד מוּם בי"ט.

שֶׁאִם יִרְאֶה יָבֹא לֶאֱכֹל מֻוקְצֶה וְלֹא פְּלִיג אֲפִילּוּ נוֹלַד מעי"ט גָּזְרוּ שֶׁלֹּא לִרְאוֹת וְכֵינָן דְּאֵין רוֹאִין. בְּקָרוֹ מֻוקְצֶה הוּא ג' שֶׁמָּא יהי' אָסוּר וּמְטַלְטֵל אִיסּוּר ועט"ז תצ"ח אוֹת ט' מ"ש מְנוֹלַד הוּא וּמוּמוֹ דְּשָׁרֵי א"י דְּאֵין מֻוקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת וּלְכַתְּחִלָּה אה"נ דְּאָסוּר לִרְאוֹתוֹ ומכ"ש הוֹרָאַת דְּמוֹרֶה הֶחָכָם בְּשַׁבָּת וי"ט לְרַשׁ"י דְּהָוֵי מְתַקֵּן י"ל דַּהֲוָה חֶזְקַת אִיסּוּר ביה"ש משא"כ שְׁאָר הוֹרָאוֹת ומ"מ בְּאֵין שִׁשִּׁים כמ"ש הַטַּ"ז שָׁם.

י"ל דמ"מ ל"ד לַבְּכוֹר דְּצָרִיךְ מֻמְחֶה. משא"כ הוֹסָפַת שִׁשִּׁים אֵין כ"כ מְתַקֵּן ועמ"ש בי"ד בְּפָרְיֵי בי"ד צ"ט: וְנוֹלַד הוּא וּמוּמוֹ בי"ט כָּתַב המ"מ להרמז"ל דְּאֵין מְבַקְּרִין לְכַתְּחִלָּה אַטּוּ נוֹלַד בעי"ט ואע"ג דְּהָתָם גּוּפָא רַק גְּזֵרָה אַטּוּ נָפַל מוּם בי"ט כֻּלָּהּ חָדָא גְּזֵרָה הוּא וְעַיֵּין לח"מ ומ"ש המ"מ דְּלֹא נִתְבָּאֵר ברמז"ל הַחֵלֶק הַשֵּׁנִי אִי בְּקָרוֹ מַה דִּינֵי' והלח"מ

תָּמַהּ דְּבָה"ד מְבוֹאָר דְּנוֹלַד הוּא וּמוּמוֹ בִּי"ט אִם בְּקָרוֹ ש"ד הָא נוֹלַד מִעי"ט אָסוּר אֲפִילּוּ בְּקָרוֹ [דְּיֵעָבֵד] וְלִכְאוֹרָה חוּמְרָא גְּדוֹלָה הִיא.

וּלְזֶה י"ל בב' פָּנִים הַפֶּן הָאֶחָד דְּאִם בְּקָרוֹ וּשְׁחָטוֹ לֹא נִתְבָּאֵר דְּאֶפְשָׁר בִּשְׁחָטוֹ דְּיֵעָבֵד בְּשָׁרוֹ שָׁרֵי בַּאֲכִילָה. אוֹ י"ל דְּהָתָם רְבוּתָא קמ"ל אֲפִילּוּ נוֹלַד בִּי"ט וְאַחַ"כ הַמּוּם כמ"ש הפר"ח דְּמוּמוֹ עִמּוֹ ל"ד וא"כ הֵ"א יֵשׁ מְוֻקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת וְתֶאֱסוֹר קמ"ל דְּאֵין מְוֻקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת וְאֶפְשָׁר נָמֵי בְּנָפַל מוּם מעי"ט נָמֵי אִם עָבַר וּבְקָרוֹ דְּשָׁרֵי דְּיֵעָבֵד.

וְאָמְנָם מ"ש המ"מ יֵשׁ מַתִּירִין לְשׁוֹחֲטוֹ אִם עָבַר וּבְקָרוֹ. יֵשׁ לְעַיֵּן כִּי בִּגְמָרָא מַשְׁמַע דְּאֵין זֶה מִן הַמּוּכָן אֲפִילּוּ דְּיֵעָבֵד כמ"ש לְקַמָּן מַתְנִיתַן נָמֵי דַּיְיקָא וכפירש"י לְהָדְיָא שָׁם וְהַמָּהַרְשָׁ"א ז"ל בַּתּוֹסֶפֶת ד"ה בְּכוֹר וצ"ע וּלְקַמָּן יְבוֹאַר בְּהַאי דְּיָתְבֵי דַּיָּנֵי הָתָם הַכֹּל אַיְ"ה: והרמז"ל בְּפֵירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת יֵשׁ עִרְבּוּב בִּדְבָרָיו והתוי"ט הִגִּיהוּ ושחט"ו בבו"ר וְהֶעֱלָהוּ מִבּוֹר וְזֶה וַדַּאי הֶכְרֵחַ אָמְנָם יֵשׁ בלא"ה גִּמְגּוּם כמ"ש מָהַרְשָׁ"א ז"ל בְּרַשְׁ"י ד"ה וְאִם לָאו כִּי לִכְאוֹרָה מַשְׁמַע לִדְבָרָיו שר"י מַתִּיר מְוֻקְצֶה עד"מ נָפַל מוּם עוֹבֵר וְעַכְשָׁיו קָבוּעַ דַּהֲוָה מְוֻקְצֶה לְפֵירוּשׁוֹ וּכְפֵירוּשׁ רִאשׁוֹן בְּרַשְׁ"י ד"ה קמ"ל לָא הֲוָה מְוֻקְצֶה לְפֵירוּשׁוֹ וּכְפֵירוּשׁ רִאשׁוֹן בְּרַשְׁ"י ד"ה קמ"ל לֹא דַּהֲוָה מְוֻקְצֶה וּכְמַשְׁמָעוּת הַגְּמָרָא מַהוּ דְּתֵימָא דַּעְתֵּי' עִלָּוֵי' קמ"ל דְּאֵין דַּעְתֵּי' עִלָּוֵי' וְהַפֵּירוּשׁ עָבַר וְאַסְקֵי' הָא אִם לֹא עָבַר וְאַסְקֵי' אֶלָּא שמעי"ט מוּם עוֹבֵר וְעַכְשָׁיו קָבוּעַ בַּבּוֹר אעפ"י שֶׁמְּוֻקְצֶה רַשַּׁאי לְהַעֲלוֹתוֹ וּלְשׁוֹחֲטוֹ וְלֶאֱכוֹל מְוֻקְצֶה דְּצַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים ד"ת הִתִּירוּ זֶה אֲבָל עָבַר וְאַסְקֵי' שְׁלֹא הי' קָבוּעַ בְּבִיר וְאַחַ"כ כְּשֶׁעָלָה קָבוּעַ תּוּ אֵין צב"ח וְאָסוּר מְוֻקְצֶה.

כֵּן נִרְאֶה לִכְאוֹרָה שֶׁפֵּירֵשׁ הַמִּשְׁנָה כָּךְ וא"י לְכַוֵּן זֶה דְּנָיְמָא דְּלְהַעֲלוֹתוֹ מִבּוֹר יֵשׁ תַּרְתֵּי מְוֻקְצֶה וְטִרְחָא שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ לֹא הִתִּירוּ מִשּׁוּם צב"ח אֲבָל כְּשֶׁיֵּשׁ קָבוּעַ בַּבּוֹר הִתִּירוּ מְוֻקְצֶה לֶאֱכוֹל מִשּׁוּם צב"ח ד"ת וְתוּ לֵיכָּא טִרְחָא שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ וּמַעֲלֵהוּ חַי דְּקִיל יוֹתֵר אָמְנָם לֹא שָׁמַעְנוּ זֶה וְהֶעֱמִידוּ דְּבְרֵיהֶם בִּמְקוֹם תּוֹרָה בשוא"ת וּמִיהוּ זַ"ל י"ל בֶּאֱמֶת כְּפֵירוּשׁוֹ דר"י דַּוְקָא בְּכוֹר שֶׁנָּפַל לְבוֹר הוּא דְּסוֹבֵר רוֹאִין דְּאִיכָּא צב"ח הָא לא"ה מוּדֶה ר"י דְּאֵין רוֹאִין ולפ"ז א"ש בְּכוֹר שֶׁנָּפַל לְבוֹר שַׁיָּיךְ לְהַאי דִּינָא דְּרוֹאִין לֹא דְּאַגַּב אַשְׁמְעִינַן דִּינָא דְּעַל הַסָּפֵק אֵין לְהַעֲלוֹתוֹ אֶלָּא עִיקַּר דִּינָא כה"ג רוֹאִין ולפ"ז הו"מ לְמֵימַר דְּעָבַר וְאַסְקֵי' וּמוּם קָבוּעַ מעי"ט דְּלֵיכָּא מְוֻקְצֶה כְּלָל אֶלָּא מֵאַחַר דְּעָבַר וְאַסְקֵי' עַל הַסָּפֵק עָבַר צב"ח וְאֵין רוֹאִין ואה"נ אֶלָּא דְּאַשְׁמְעִינַן דִּינָא דְּמְוֻקְצֶה לָא הֲוָה וּבוֹאַר בְּרַשְׁ"י ד"ה קמ"ל:וּלְעִנְיָן הֲלָכָה קיי"ל כר"ש וכ"פ הַמְחַבֵּר בתצ"ח ס"ט הֲבִיאוֹתִיו לְעֵיל וְאָמְנָם יֵשׁ לְרָאוֹת אַמַּאי הִשְׁמִיט נָפַל לְבוֹר רְבוּתָא צב"ח אֲפִילּוּ הָכִי לֹא הִתִּירוּ.

וְהָרַב הִגִּיהַּ עוֹשֶׂה פַּרְנָסָה בִּמְקוֹמוֹ וְהוּא מהרמז"ל פ"ב מי"ט ה"ד והי' לְפָרֵשׁ אֲפִילּוּ הי' מוּם מעי"ט אֵין רוֹאִין כה"ג דָּלֶ"ת צב"ח כו' וְאֶפְשָׁר סתמ' כְּפֵירוּשׁוֹ דְּקַאֵי אַהַמְחַבֵּר. ומ"מ י"ל לִכְאוֹרָה דר"ש פְּלִיג בְּנָפַל לַבּוֹר אֵין רוֹאִין כמ"ש המ"מ שָׁם הַיְינוּ בְּנָפַל בְּיוֹם טוֹב ומוּם מעי"ט דַּהֲוָה ביה"ש מְוֻקְצֶה דְּמֵי יֵימַר דְּמִזַּדֵּק חָכָם לַעֲבוֹר דְּלֵיכָּ' צב"ח.

אֲבָל נָפַל קוֹדֶם ביה"ש לַבּוֹר י"ל מוֹדָה ר"ש דְּיֵרֵד וְיַעֲלֶה דְּלֵית מְוֻקְצֶה כְּלָל דְּמִשּׁוּם צב"ח. אֶפְשָׁר רוֹאִין מוּמִין בְּיוֹם טוֹב.

ומ"מ מִדְּלֹא נִתְפָּרֵשׁ בְּשׁוּם פּוֹסֵק כֵּן אֵין לְהַתִּיר אַף כה"ג: וַהֲוֵי יוֹדֵעַ דע"י עַכּוּ"ם שָׂרֵי לְהַעֲלוֹתוֹ מִבּוֹר הֵן חֲזָקִין אוֹ בְּכוֹר דְּמִשּׁוּם הפס"מ שָׂרִינַן מְסֻכָּנֶת אִיסּוּר דְּרַבָּנָן בְּדִיקַת הָרִיאָה וְכַדּוֹמֶה אִיסּוּר הוֹאִיל.

כַּמְבֹאָר בתצ"ח ס"י. אִם כֵּן ה"ה שְׁבוּת אֲמִירָה לַגּוֹי כה"ג וְעוֹד שְׁבוּת דְּשְׁבוּת בְּמָקוֹם מִצְוָה לכ"ע לֹא גָּזְרוּ וְטַלְטוּל מֻקְצֶה דְּרַבָּנָן ע"י גּוֹי כה"ג דְּאִיכָּ' צב"ח ד"ת שָׂרֵי וְעַיֵּין סִימָן ש"ז ס"ה.

שׁוּב רָאִיתִי שֶׁיֵּשׁ לְהַתִּיר בְּפָשׁוּט מרע"ו ס"ב טַלְטוּל הַגֵּר ע"י עַכּוּ"ם שָׂרֵי בְּלֹא מִצְוָה וְהֶפְסֵד דְּטַלְטוּל בְּעָלְמָ' מֻוָתָּר ע"י אֲמִירָה לָעַכּוּ"ם. דַּוְקָא מְלָאכָה דְּרַבָּנָן אָסוּר ע"י עַכּוּ"ם בְּלֹא מִצְוָה גַּם עַיֵּין של"ד סכ"ו ותקי"ד ס"א דְּלְהַצִּיל מָמוֹן אֲפִילּוּ בֵּיתוֹ נִשְׂרָף אָסוּר לְחַלֵּל יוֹם טוֹב וְשַׁבָּת וְהָא מְלָאכָה שְׁאֵצֶ"ל פָּטוּר רַק מִדְּרַבָּנָן.

וּמַשְׁמַע שָׁם סכ"ז גַּחֶלֶת שֶׁל עֵץ דְּמִשְּׁאֵצֶ"ל מִדְּרַבָּנָן לְדַעָה א' בִּסְתָם. (עַיֵּין מ"ש בְּסֵפֶר הַמַּגִּיד שֶׁלִּי בְּמִשְׁלִים סִימָן רי"ד בַּתּוֹכְחָה מִזֶּה) וּבְמֻסְכָּנֶת הִתִּירוּ אִיסּוּר דְּרַבָּנָן מִשּׁוּם מָמוֹן אִיסּוּר הוֹאִיל.

וְרוֹאֶה אַלְמָא אֵין לְדַמּוֹת אִיסּוּרִין דְּרַבָּנָן זֶה לָזֶה. וי"ל מִשְּׁאֵצֶ"ל יֵשׁ בּוֹ פְּלֻגְתָּ' והר"מ סוֹבֵר מ"ה וְלִי הֶעָנִי אֲשֶׁר דַּרְכֵי הַחָכְמָה נֶעֱלְמוּ מִמֶּנִּי.

וּבְפָרָט שֶׁאֵין מְקוֹמָם פֹּה אָמַרְתִּי לְקַצֵּר אוּלַי אֶזְכֶּה לְבָאֲרָם בְּפָרָיִן לא"ח: גְּמָרָא סד"א מִשּׁוּם צב"ח לַעֲרִים וְלִסְקִי' כו' אִי הָכִי כו' דַּעֲבַר וַאֲסְקִי' כו' מוּם עוֹבֵר מעי"ט כו'. הִנֵּה נִרְאֶה דְּלָא כר"מ פי' הַמִּשְׁנָיוֹת מִדְּלָא אָסַר [אָמַר] בְּכוֹר שֶׁנָּפַל לַבּוֹר דַּוְקָא ר"י מַתִּיר צב"ח רוֹאִין הָא לא"ה לָא אֶלָּא אָמַר מִשּׁוּם לֹא יַעֲלֶה נָקֵיט לי'.

וְהָא דְּאָמַר מוּם עוֹבֵר לְפֵירוּשׁ שֵׁנִי בְּרַשְׁ"י דְּעָבַר וַאֲסְקִי' קָנָסוּהָ. וְאַמַּאי לֹא אָמַר דְּמוּם קָבוּעַ וְעָבַר קָנָסוּהָ דהי' לֵירֵד חָכָם וְלִרְאוֹת שָׁם.

וכ"ת וְאִם לָאו מַשְׁמַע אַמּוּם קָאֵי. קָשֶׁה אַמִּשְׁנָה גּוּפָא וי"ל דְּעָבַר בְּסָפֵק לָא קָנָסוּהוּ רַק עֶבֶד בְּנַדַּאי קָנָסוּהָ וְיֵשׁ לָנוּ לוֹמַר דְּמוּם עוֹבֵר וּמוּם קָבוּעַ וְלֹא יָדְעוּ הַבְּעָלִים מֵאֶתְמוֹל אִי עוֹבֵר הוּא.

וּמִסָּפֵק לֹא הִקְצוּהוּ בְּעָלִים סָבְרִין מֵימָר קָבוּעַ הוּא. אֲבָל יָדְעוּ מֵאֶתְמוֹל דְּעָבַר הוּא אֵין סבר' לוֹמַר דְּהוֹאִיל וְהִתְחִיל כו' מַה יוֹשִׁיעֲנוּ זֶה וַהֲוָה מֻקְצֶה לר"י ועמ"ש בְּרַשְׁ"י בַּמִּשְׁנָה בָּזֶה: בפירש"י בד"ה בְּכוֹר בַּזְּמַן הַזֶּה פָּרִישְׁנָא דְּבִזְמַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אֶפְשָׁר לְשַׁלְמֵי שִׂמְחָה וּבֶהֱמַת קָדָשִׁים בִּזְמַן הַמִּקְדָּשׁ נָמֵי לְשַׁלְמֵי שִׂמְחָה.

א"נ בָּעֵינַן הַעֲמָדָה וְהַעֲרָכָה מַה שא"כ בְּכוֹר וּלְזֶה אֶפְשָׁר יִרְמוֹז הרמז"ל בְּמִשְׁנָיוֹת מי"ד נִסְתַּלְּקָה כו' בד"ה שֶׁנָּפַל לַבּוֹר וְיָרֵא פֶּן יָמוּת שָׁם וּלְדִידַן עוֹשֶׂה לוֹ פַּרְנָסָה בִּמְקוֹמוֹ וְאִם יֵשׁ עַכּוּ"ם שָׂרֵי ע"י עַכּוּ"ם אפי' חוֹלִין וְלֵיכָּא ה"מ טַלְטוּל בְּעָלְמָ' שָׂרֵי ע"י עַכּוּ"ם.

א"ח רע"ו ס"ג יעו"ש: בד"ה אִם יֵשׁ כו' מוּם מעי"ט דְּלֵיכָּ' מֻקְצֶה כו'. אַף עַל גַּב דהי' סָפֵק אִיסּוּר תּוֹרָה ביה"ש וּסְפֵיקוֹ כְּנַדַּאי לְעִנְיַן אִיסּוּרָ' אַפֵּ"ה לָא הֲוָה מֻקְצֶה דְּדַעְתַּיְ' עֲלֵיהּ דְּיֵרָאֶה לְחָכָם.

וְאֶפְשָׁר הוּא קָבוּעַ וְכָל מִסָּפֵק לָא מַקְנֵי נַפְשֵׁי' ור"ש ל"פ אֶלָּא אֵין רוֹאִין הָא רוֹאִין לָא הֲוָה מֻקְצֶה מִסָּפֵק שֶׁיֵּשׁ לְבָרֵר ע"י חָכָם. אֲבָל סָפֵק שֶׁאֵין בְּיָדוֹ לְבָרֵר וְאַחַ"כ בְּיוֹם טוֹב נִתְבָּרֵר מַעַצְמוֹ ע"י מִקְרֶה מַה.

הֲוָה מֻקְצֶה מֵחֲמַת אִיסּוּר (עמ"ש בַּפְּתִיחָה מִזֶּה). בד"ה אֵין זֶה כו' לָאו מֻקְצֶה כו' כְּדָן דִּין כו' הִנֵּה מ"ש מֻקְצֶה לוֹמַר אַף מעי"ט י"ל סָפֵק אִיסּוּר לז"א דר"ש לֵית לי' מֻקְצֶה כָּזֶה.

ומ"ש נִרְאֶה כְּמִתַּקְנוֹ דָּן דִּין בְּתוֹסָ' לפירש"י כָּתְבוּ מְתַקְּנוֹ אוֹ דָּן. ועתוי"ט וְיֵשׁ נ"מ רַבְּתָא כִּי אִם נֹאמַר דַּחֲדָא הוּא.

אִם כֵּן בְּכוֹר שֶׁנּוֹלַד וּמוּמוֹ עִמּוֹ דְּהַיְינוּ לְאַחַר שֶׁיָּצָא רֹוב רֹאשׁוֹ. וְכַדּוֹמֶה דַּהֲוָה לְיָדָה וְאַחַ"כ בְּסוֹף לְיָדָה רָאוּ מוּם בּוֹ אֶפְשָׁר דְּאֵין זֶה מְתַקֵּן דְּלָא הי' שָׁעָה בְּבֵירוּר חֲזָקָה גְּמוּרָה לְאִיסּוּר: וּכְהַאי גַּוְונָא לָא חֲשִׁיב מְתַקֵּן וְדַוְקָא שהי' שָׁעָה בְּבֵירוּר אִיסּוּר גָּמוּר.

משא"כ סְשַׁק ומשא"כ לתו' אַף זֶה אָסוּר. דָּן אֶת הַדִּין כָּל שֶׁיֵּשׁ סָפֵק וְדַוְקָא קוֹדֶם רֹוב לְיָדָה רָאוּ מוּם דְּאַכַּתִּי לָאו קו"ש הוּא רוֹאִין הַדַּיְינִים לְכַתְּחִלָּה וְאוֹמְרִים דְּלָאו דָּן דִּין דְּהָא מֻוָּתָר גָּמוּר הוּא כְּמֵעִי אִמּוֹ דָּמֵי.

וְשׁוּב רָאִיתִי דא"כ לָמָּה לִי דְּיָתְבִי דַּיָּנֵי הָתָם ש"מ קוֹדֶם רֹוב דַּוְקָא. ויבוֹאַר לְקַמָּן עוֹד אַיָּ"ה: ד"ה אִי נַיְמָא כו'.

אִיפְכָא שָׁמְעִינַן ר"ל בְּלֹא מוּם מעי"ט. אוֹ כַּדּוֹמֶה אִיפְכָ' שָׁמְעִינַן וּנְהִי לר"ש י"ל זֶה כְּגִרוֹגֶרֶת בְּלֹא הי' מעי"ט מוּם כְּלָל מָכָל מָקוֹם קָשֶׁה לר"י ועמ"ש בַּגְּמָרָא: בד"ה וְאִם לָאו וְעָבַר וְאַסְקֵי' כו'.

א"ג כו' עַיֵּן מָהַרְשָׁ"א ז"ל וּדְבָרָיו כְּפִי דַּעְתִּי הָעֲנָיָ'. הק' דִּלְעֵיל דלר"י בהי' מוּם עוֹבֵר מעי"ט וּבְיוֹם טוֹב קָבוּעַ וְעָבַר וְאַסְקֵי' קוֹדֶם שהי' קָבוּעַ אָסוּר מִשּׁוּם דְּעָבַר וְאַסְקֵי' הָא הי' קָבוּעַ בְּכוֹר בְּיוֹם טוֹב שָׁרֵי וְלָא הֲוָה מֻקְצֶה וְאִם כֵּן לְקַמָּן ע"ב אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק מַתְנִיתַן נָמֵי דַּיְקָא כו' דִּלְמָא מתנ' בהי' מוּם עוֹבֵר מעי"ט.

וּבְיוֹם טוֹב קָבוּעַ לר"י רוֹאִין וּמֻקְצֶה לֹא הֲוָה ור"ש אֵין רוֹאִין כו'. אֲבָל בְּמוּם קָבוּעַ מעי"ט י"ל לר"ש אִי עָבַר וְרָאָה אֵין זֶה תִּיקּוּן גָּמוּר דְּכָבָר הי' הַמּוּם קָבוּעַ מעי"ט וּלְבֵרוּרֵי מִלְּתָא בְּעָלְמָא הוּא.

ע"כ יֵשׁ לְמָחוֹק לְעֵיל פי' דְּעָבַר וְאַסְקֵי' רַק מִשּׁוּם מֻקְצֶה אָסוּר לר"י בְּמוּם עוֹבֵר מֵאֶתְמוֹל. וְעַכְשָׁיו קָבוּעַ.

וְכָאן יֵשׁ לְקַיֵּם שְׁנֵי הַפֵּירוּשִׁים כְּדַאֲמָרָן וּלְקַמָּן יְבוֹאַר עוֹד ע"ב בַּגְּמָרָא וְהָא כִּי אֲתָא רַב הוֹשַׁעְיָא כו'. וְאֶלָּא קַשְׁיָא הַדּ כו'.

הִנֵּה הָכָא קָאָמַר דְּאֵין סַיָּעְתָּא מִבָּרַיְיתָא דִּלְעֵיל דְּהָא רַב הוֹשַׁעְיָא תָּנָא רַק תְּרֵי בָּבֵי כו' וּלְקַמָּן אָמַר רַב נַחְמָן דְּלָא זוֹ דְּאֵין סַיָּעְתָּא מִדִּלְעֵיל דְּמִשַּׁבַּשְׁתָּא הֵיא. אֶלָּא אִיכָּא תִּיוּבְתָּא לְרַבָּה בִּדְרַב הוּנָא מִבָּרַיְיתָא דְּרַב הוֹשַׁעְיָא דְּתָנֵי תְּרֵי בָּבָא.

אֵין זֶה מִן הַמּוּכָן. וְהַיְינוּ דִּיעֲבַד כְּמוֹ בַּמִּשְׁנָה דְּאָמַר בְּמִשְׁנָה כו'.

וְאִם כֵּן כֵּינָן דְּבָרַיְיתָא דְּרַב הוֹשַׁעְיָא אֲמִתְּיוּת לֹא בָּרַיְיתָ' דְּלְעֵיל תּוּ ע"כ נוֹלַד וּמוּמוֹ מִן הַמּוּכָן הַיְינוּ דְּיֵעֲבֵד דֶּוּמְיָא דְּאֵין מוּכָן. וּמִכָּל מָקוֹם קָשֶׁה שֶׁרַשִׁ"י ד"ה אֵין זֶה כו'.

וּמֵהַשְׁתָּא ע"כ כו,, כמ"ש מָהַרְשָׁ"א ז"ל. ובד"ה חֲכָמִים אוֹמְרִים כָּתַב אֵיכָא לְמֵימַר וְקַשְׁיָא ל"א דְּסַיְיעִי וְלֹא פֵּירֵשׁ דְּקַשְׁיָא מֵרַב הוֹשַׁעְיָ' נֶאֱמַר: וְדַע די"ל דְּרַב הוֹשַׁעְיָ' בְּנוֹלָד מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב עוֹבֵר.

וְהַשְׁתָּא קָבוּעַ. וּלְעֵיל נוֹלַד קָבוּעַ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְלֹא קַשְׁיָין: וְהִנֵּה קיי"ל נוֹלַד וּמוּמוֹ עִמּוֹ אֵין רוֹאִין.

עָבַר וּבָקַר מְבֻוָּקָר וּכְבָר כָּתַבְנוּ דְּיֵשׁ לְחַלֵּק בֵּין נוֹלַד וּמוּמוֹ עִמּוֹ בְּרֶגֶל שֶׁהוֹשִׁיט אוֹ קוֹדֶם רוֹב רֹאשׁוֹ. י"ל רוֹאִין לְכַתְּחִלָּה וּמְבַקְּרִין דְּאֵין כָּאן דִּין וְתִקּוּן.

דְּלָא הָוָה חֻזְקַת אִיסּוּר וַאֲפִ' לִידֵי סָפֵק לֹא בָּא דְּבְמֵעֵי אִמּוֹ וְקוֹדֶם לֵידָה מְעַלְיָא עֲדַיְין הֱיְתֵר הוּא. משא"כ כְּשֶׁיָּצָא רוֹב רֹאשׁוֹ וכ"ש אִם כְּבָר יָצָא.

וְאַחַ"כ בּוֹ בַּיּוֹם נוֹלַד מוּמוֹ דְּאֵין רוֹאִין וְאִם בְּקָרוֹ מְבֻוָּקָר (להפר"ח אַף בַּחֲלוֹקָה הַשְׁנִ' ולמ"ש מָהַרְשָׁ"א בְּשֵׁם ת"י דַּוְקָא בַּחֲלוֹקָה א') אִם כֵּן יֵשׁ לְתָרֵץ הָא דְּדָרַשׁ רַבָּה בַּר רַב הוּנָא מְבַקְּרִין שֶׁנּוֹלַד קוֹדֶם לֵידָה מְעַלְיָא רָאוּ הַמּוּם וּבָרַיְיתָ' שֵׁנִי מַיְירֵי שֶׁנּוֹלַד הַמּוּם אַחַר רוֹב רֹאשׁוֹ.

דְּתוּ אֵין מְבַקְּרִין דַּהֲוָה כְּדָן אֶת הַדִּין וצ"ע. וְאַיָּ"ה בְּפִרְיֵי יְבוֹאַר זֶה בעזה"י אֵימָתַי מְבַקְּרִין וְאֵימָתַי לֹא: אַיְתִיבֵ' וְשָׁוִין כו' אִדְּחִי לִי' כו'.

דְּיָתְבִי דַּיָּנֵי הָתָם. הִנֵּה לְהַתּוֹסָ' לְעֵיל ד"ה בְּכוֹר דְּמֻוקְצָה הוּא הוֹאִיל וְאֵין רוֹאִין וַדַּאי מֻקְצָה מִדַּעַת דְּמַאן צָיֵית לִי' לַעֲבוֹר וְלִרְאוֹת מוּמִין בי"ט.

אִם כֵּן פָּרִיךְ הָכִי א"א יֵשׁ מֻוקְצָה לַחֲצִי יו"ט מִכִּי נוֹלַד וּמוּמוֹ עִמּוֹ. לוּ יְהֵא מִיָּד קוֹדֶם רוֹב רֹאשׁוֹ כֵּינָן דְּלָא הָיוּ דַּיָּנֵי הָתָם תּוּ הָוָה סָפֵק אִיסּוּר וְאָסוּר לַדַּיָּנִין אַחַ"כ לִרְאוֹת וַהֲוָה וַדַּאי מֻקְצָה וּמְשַׁנֵּי דְּיָתְבִי הָתָם.

וּמִיָּד קוֹדֶם רוֹב רֹאשׁוֹ אוֹ הוֹצִיא רַגְלוֹ רָאוּ הַמּוּם דְּמֻוָּתָר לְכַתְּחִלָּה לִרְאוֹת דְּלָא הָוָה דָּן וְתִקּוּן דַּעֲדַיְין הֱיְתֵר הוּא דְּכִמְעֵי אִמּוֹ חָשׁוּב הִלְכָךְ אֵין זֶה מֻקְצֶה כְּלָל וְזֶה לִדְחוֹת בַּעְיָא וְלוֹמַר יֵשׁ מֻקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת.

אֲבָל בֶּאֱמֶת דְּאֵין מֻקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת. א"צ לְיָתְבִי דַּיָּנֵי הָתָם.

וְאָמְנָם בַּבָּרַיְיתָ' דְּלְעֵיל תָּנֵי ב' בָּבוֹת. וַדַּאי רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק כְּבָרַיְיתָ' דר"א.

וּמוּכָן דְּיֵעֲבֵד דַּוְקָא. אִם כֵּן הֲרֵי אַף בְּנוֹלַד הוּא וּמוּמוֹ עִמּוֹ אֵין רוֹאִין לְכַתְּחִלָּה וְאַפִּ"ה בְּקָרוֹ מְבֻוָּקָר.

כמ"ש רַב הוּנָא דְּלָא כְּרַבָּה ברי' ע"כ דְּאֵין מֻקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת. אֲבָל לְמַאי דְּדָחֵי לָהּ וְאָמַר דְּיָתְבִי דַּיָּנֵי הָתָם וְרוֹאִין לְכַתְּחִלָּה קַשְׁיָא בָּרַיְיתָ' דר"א דְּתָנָא נוֹלַד וּמוּמוֹ עִמּוֹ מִן המוכ"ן דְּיֵעֲבֵד כפירש"י ד"ה אֵין זֶה מִן הַמּוּכָן.

וּמֵהַשְׁתָּא ע"כ כו' דְּיֵעֲבֵד קָאָמַר וְכָל זֶה לְשִׁיטַת הַתּוֹסָפֹת. אֲבָל לְשִׁיטַת רַשִׁ"י דְּטַעֲמָא דְּיֵעֲבֵד אָסוּר הוֹאִיל וְעָבַר וְרָאָה.

אם כֵּן מִיָּד אֵיךְ הֵבִין וְשָׁוִין שֶׁאִם נוֹלַד וּמוּמוֹ עִמּוֹ שָׁרֵי דְּיִעֲבַד לֹא לְכַתְּחִלָּה כְּרַב נַחְמָן ומ"ש וְזֶה מִנּוֹלַד מוּמוֹ מעי"ט. תַּרְוַיְיהוּ אֵין רוֹאִין לְכַתְּחִלָּה ומ"ש וְזֶה אָסוּר דְּיִעֲבַד וְנוֹלַד הוּא וּמוּמוֹ בי"ט שָׁרֵי דְּיִעֲבַד וע"כ דְּיָתְבֵי דַּיָּנֵי הָתָם כמ"ש רַשְׁ"י לְעֵיל ד"ה וְשָׁוִין דַּאֲפִילּוּ לְכִי הַמַּסְקָנָא ע"כ דְּיָתְבֵי דַּיָּנֵי הָתָם וְרָאוּ הַמּוּם קוֹדֶם רוֹב רֹאשׁוֹ דְּלָא הֲוָה לי' חֶזְקַת אִיסּוּר מֵעוֹלָם.

וּמֵיהוּ אֲפִילּוּ הָכִי לְכַתְּחִלָּה אֵין רוֹאִין דמ"מ נִרְאֶה כְּדָן אֶת הַדִּין וְדִיעֲבַד שָׁרֵי דְּלָא הֲוָה תְּקוּן גָּמוּר כֵּיוָן דְּלֹא הי' חֶזְקַת אִיסּוּר מֵעוֹלָם. אֵין זֶה תְּקוּן גָּמוּר כֵּן צָרִיךְ לְפָרֵשׁ לְרַשְׁ"י אִם כֵּן אֵיךְ שַׁיָּיךְ לְמִפְשַׁט מִכָּאן אֵין מֻקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת דְּהָא וַדַּאי אֲפִילּוּ בְּלֹא יָתְבִי דַּיָּנֵי הָתָם כֹּל שֶׁנּוֹלַד מוּמוֹ עִמּוֹ קוֹדֶם שֶׁיָּצָא רוֹב רֹאשׁוֹ הֲוָה סָפֵק.

וּמְשׁוּם סָפֵק לָא מַקְצֶה אִינָשׁ נַפְשֵׁי' כמ"ש רַשְׁ"י לְעֵיל. לר"י בְּמוּם מעי"ט כֵּיוָן דְּרוֹאִין לָא מַקְצֶה נַפְשֵׁי' כו'.

אִם כֵּן מַה קַּשְׁיָא לי' כָּאן דְּהָא רַשְׁ"י סוֹבֵר דִּיעֲבַד מְשׁוּם קָנָסָא דְּעָבַר וְרָאָה לֹא מְשׁוּם מֻקְצֶה. דְּאֵין רוֹאִין וצ"ל דְּהַמַּקְשֶׁה הי' סָבוּר כְּפֵירוּשׁ הַתּוֹסָ' דְּטַעֲמָ' דְּעָבַר וְרָאָה אָסוּר מְשׁוּם מֻקְצֶה דְּאֵין רוֹאִין.

ומש"ה מוּכָח דְּאֵין מֻקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת. וְהַתָּרְצָן הֵשִׁיב לָהּ דְּיָתְבִי דַּיָּנֵי הָתָם.

וְהַטַּעַם דְּעָבַר וְרָאָה מְשׁוּם תִּיקּוּן] משא"כ זֶה דְּיָתְבִי דַּיָּנֵי הָתָם אֵין זֶה תִּיקּוּן כ"כ כִּדְכָתֵיבְנָא. כֵּיוָן דְּלֹא הי' לוֹ חֶזְקַת אִיסּוּר מֵעוֹלָם: קַשְׁיָא לִי דְּבַעַל הַמָּאוֹר ז"ל.

כָּתַב עֲלָהּ דִּשְׁמַעְתִּין דְּבַעְיַן לֹא אִפְּשָׁטָא וְנָקְטִינַן לְקֻלָּא מְשׁוּם דְּבָרַיְיתָ' כִּפְשָׁטֵי' מַיְירֵי דְּלָא יָתְבִי דַּיָּנֵי הָתָם וכ"כ הָרַשְׁבָּ"א ז"ל בִּתְשׁוּבָה הֶבִיאוֹ הב"י בא"ח רע"ט. וְתִיפּוֹק לי' דר' נַחְמָן ב"י אָמַר דְּמוּכָן הַיְינוּ דִּיעֲבַד לֹא לְכַתְּחִלָּה וְאִם כֵּן הֲרֵי דְּלְכַתְּחִלָּה אֵין רוֹאִין בְּמוּמוֹ עִמּוֹ יהי' אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶ' דְּיָתְבֵי הָתָם.

אוֹ לָאו וְנוֹלַד קוֹדֶם רוֹב רֹאשׁוֹ אוֹ אַחַ"כ. אֲפִילּוּ הָכִי אֵין רוֹאִין לְכַתְּחִלָּה.

וְאַפִּ"ה דִּיעֲבַד מִן הַמּוּכָן וְהָא הֲוָה מֻקְצֶה מֵחֲמַת אֵין רוֹאִין. וע"כ אֵין מֻקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת.

וּמַה דְּבָעֵי לְמִדְחֵי בְּיָתְבִי דַּיָּנֵי הַיְינוּ לוֹמַר דְּרוֹאִין אַף לְכַתְּחִלָּה וְזֶה נִדְחָה כְּמוֹ דְּדָיֵיק רַב נַחְמָן ב"י. וכפירש"י ד"ה אֵין זֶה מִן הַמּוּכָן:וּלְשִׁיטַת רַשְׁ"י ע"כ אַף בֶּאֱמֶת צָרִיךְ לוֹמַר דְּיָתְבִי דַּיָּנֵי הָתָם דְּלָא לֶהֱוֵי תְּקוּן גָּמוּר.

וְהָרֹא"שׁ ז"ל בִּשְׁמַעְתִּין כָּתַב מִסְתַּבֵּר דִּכְלִישָׁנָ' בָּתְרָא דִּבְשֶׁל סוֹפְרִים הַלֵּךְ אַחַר הַמֵּיקֵל א"ש יעו"ש. בְּאוֹפָן דִּנְקִיטְנָא מַהֲנֵי מִילֵי מְעַלְיוּתָ'.

דְּבֶאֱמֶת בְּנוֹלָד וּמוּמוֹ עִמּוֹ קוֹדֶם רוֹב רֹאשׁוֹ לְרַשְׁ"י אֵין רוֹאִין לְכַתְּחִלָּה דמ"מ הֲוָה כְּדָן דִּין וְדִיעֲבַד אֵין זֶה מְתֻקָּן גָּמוּר. דְּלָא הֲוָה לי' חֶזְקָה מְבוֹרֶרֶת לְאִיסּוּר אֲבָל בְּלֹא יָתְבִי דַּיָּנֵי הָתָם.

אֲפִילּוּ נוֹלַד מוּמוֹ קוֹדֶם רוֹב רֹאשׁוֹ אָסוּר דַּהֲוָה תִּקּוּן וּלְתוֹסָ' אֲפִשָׁר אפי' נוֹלַד וּמוּם אַחַ"כ בְּאוֹתוֹ יוֹם שָׁרֵי דְּאֵין מֻקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת וְעָבַר וּבִקְּרוֹ מְבֻקָּר וְשׁוֹחֵט לְכַתְּחִלָּה. וּמֵיהוּ בְּנוֹלָד מוּמוֹ קוֹדֶם רוֹב רֹאשׁוֹ.

אֶפְשָׁר אֲפִילּוּ לְכַתְּחִלָּה רוֹאֶה לְשִׁיטַת הַתּוֹסָפָת וְאֶפְשָׁר דְּאָסוּר, וְעִם זֶה יִתְיַישֵׁב בָּרִיְיתָ' דר"א דְּתָנָא מִן הַמּוּכָן וְלֹא לְכַתְּחִלָּה וּמַאי אִרְיָא מוּמוֹ עִמּוֹ אֲפִילּוּ אַחַ"כ בּוֹ בַּיּוֹם. כמ"ש מָהַרְשָׁ"א זַ"ל וּלְדִידַן באו"ח סִימָן ש"י לֹא נִמְצָא חִילּוּק זֶה בֵּין מֻוקְצֶה גָּמוּר הַכֹּל אֵין מֻוקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת.

וּבֶאֱמֶת הפר"ח בא"ח תצ"ח כָּתַב בִּפְשִׁיטוּת דַּאֲפִילּוּ מוּמוֹ אַחַר כָּךְ בּוֹ בַּיּוֹם שָׁרֵי ולפמ"ש א"ש דְּרִבּוּתָ' אַשְׁמְעִינַן דַּאֲפִילּוּ מוּמוֹ עִמּוֹ מִן הַמּוּכָן דְּיֵעָבֵד הָא לְכַתְּחִלָּה אֵין רוֹאִין וַאֲפִילּוּ קוֹדֶם רוֹב רֹאשׁוֹ דְּאִי לְאַחַר שֶׁיָּצָא רוֹב רֹאשׁוֹ שָׁוֶה הֵמָּה לְנוֹלָד אַחַר כָּךְ וְהַבֵּן זֶה וַאֲ"ה בְּפָרַיי יְבוֹאַר עוֹד וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: מֻוקְצֶה שֶׁיָּבֵשׁ וְאֵין הַבְּעָלִים מַכִּירִין בּוֹ מֻוָתָּר פירש"י בְּשֵׁם הַשְּׁאִלְתּוֹת הוֹאִיל וּלְהָכִי הֶעֱלוּהוּ לַגַּג כו' וְיוֹשֵׁב וּמְצַפֶּה כָּל אֵימַת שֶׁיָּבֵשׁ.

הִלְכָךְ יָבֵשׁ קוֹדֶם ביה"ש וּמָצָא אַחַ"כ יָבֵשׁ וּמַכִּירוֹ שֶׁזֶּה הַיּוֹבֵשׁ הי' מבע"י (כְּפִי עֵרֶךְ יְבֵשׁוּתוֹ) שָׁרֵי וּלְפִי זֶה דַּוְקָא כה"ג הָא נָפַל אִיסּוּר לְהֶיתֵּר בְּלַח. וְאֵין בּוֹ שִׁשִּׁים מעיו"ט וְקוֹדֶם ביה"ש נִתּוֹסַף בּוֹ מִמֵּילָא אוֹ ע"י חש"ו וְלֹא יָדַע בּוֹ וְאַחַ"כ בַּלַּיְלָה רוֹאֶה שֶׁיֵּשׁ שִׁשִּׁים (אַף לְדִידַן עפ"י תְּנָאִים הַמְבֹאָרִים בי"ד צ"ב דְּלֹא שַׁיָּיךְ חנ"נ אוֹ נִתּוֹסַף נֶגֶד כָּל הַתַּעֲרוֹבוֹת) אָסוּר ביו"ט הוֹאִיל וְלֹא יָדַע ביה"ש וְלֹא שַׁיָּיךְ טַעְמָא דְּשְׁאִלְתּוֹת בְּכָאן וַאֲ"ה בְּפָרַיי יְבוֹאַר: דַּף כז ע"א גמ'.

גְּמַר בְּשׁוּלַיְיהוּ כו' גְּמָרוֹ בְּיֵדֵי אָדָם כו' וּמַסְקָנָא לְעִנְיַן טְלָטוּל וְנִדַּאי אֵין מֻוקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת רַק לְעִנְיַן אֲכִילָה וקיי"ל אפי' לַאֲכִילָה אֵין מֻוקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת. וּגְמָרוֹ בְּיֵדֵי אָדָם אֲפִילּוּ ביה"ש שָׁרֵי כִּדְמוֹכַח מִקִּדֵּירוֹת דביה"ש רוֹתַחַת הֵן.

וַאֲפִי' לֹא הי' בְּאֶפְשָׁר לְקָרְרָן ביה"ש שֶׁנִּגְמַר בִּישׁוּלָן סָמוּךְ לְבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת. ומה"ט אפי' מְנָעָלִים מִבֵּית הָאֲוִמָּן שָׁרֵי עַיֵּין הַגָּהוֹת אשר"י כָּאן.

וא"ח שכ"ה. וְקֻושְׁטַ' מֵרַב פָּפָּא לְעֵיל דַּף כ"ד ב'.

אִם יֵשׁ בְּמִינוֹ בִּמְחֻבָּר אָסוּר אע"ג דְּעִכּוּ"ם יָכוֹל לִתְלוֹשׁ בְּשַׁבָּת. וּגְמָרוֹ בְּיֵדֵי אָדָם.

יֵשׁ לְחַלֵּק בֵּין יוֹדֵעַ הָעִכּוּ"ם וְגוֹמֵר בי"ט וּבֵין א"י אִם יִתְלוֹשׁ עִכּוּ"ם ביו"ט. משא"כ אַהָא דְּפַת שֶׁאָפָה עִכּוּ"ם בְּשַׁבָּת דְּיֵשׁ מַתִּירִין שַׁפִּיר הִקְשָׁה הב"י בשכ"ה הָא הָוָה לְמִשְׁרֵי נָמֵי מְחֻבָּר וע"ז תי' דִּמְחֻבָּר אֵין וַדַּאי שֶׁיִּתְלוֹשׁ עִכּוּ"ם.

דְּשָׁמָא יַמְתִּין עַד שֶׁיִּפּוֹל מֵאֵלָיו. משא"כ פַּת ע"כ יֵגְמַר ע"י מַעֲשֵׂה הָאָדָם וְכֵינָן שֶׁעִכּוּ"ם אָפָה בְּשַׁבָּת שָׁרֵי וְשָׁם יְבוֹאַר אַ"ה.

וְעַיֵּין מ"א שכ"ה אוֹת י"ב מִזֶּה. מ"ש רַשׁ"י כָּאן פּוֹלִין רוֹתְחִין הֵם.

מְתוֹסְ' שַׁבָּת מ"ג יֵרָאֶה בע"א מִכִּי מָטֵי לַמַּיִם אֵין רְאוּיִין לְכוֹס עַד שֶׁיִּבַּשְׁלוּ ועמ"א שכ"ה אוֹת י' (עמ"ש בַּפְּתִיחָה) וּלְעִנְיַן נוֹלַד בְּשַׁבָּת וְאַחַ"כ אָזַיל לי' הַנּוֹלָד כְּמוֹ אֹפֶר הַוָּסָק בי"ט וְנִתְקָרֵר וְאַחַ"כ נִתְחַמֵּם נָמֵי שָׁרֵי אֵין נוֹלָד לַחֲצִי י"ט ועמ"א תק"ט (וְיבוֹאַר בַּפְּתִיחָה אַיָּ"ה) וְנוֹלָד אִי אָמְרִינַן בי' גְּמָרוֹ בִּידֵי אָדָם יְבוֹאַר עוֹד בְּפָרַיי וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ ועמ"א שכ"ה אוֹת י': ע"ב גמ' ובי"ט שַׁיּוֹלֵי מְשָׁיֵיל כו' הַיְינוּ אע"ג דְּצָרִיךְ חֲקִירָה דִּלְמָא הי' הוּא הַגּוֹרֵם וְכַדּוֹמֶה עִיקַּר הָאִיסּוּר הוּא דְּאֵין רוֹאִין דַּחֲשִׁיב מְתַקֵּן בְּרִאְיָ' אִם עוֹבֵר אוֹ לָאו.

וְכָל שֶׁרָאָהוּ אעפ"י שְׁצָרִיךְ חֲקִירָה שָׁרִי וא"כ צ"ע קָצָת עַל מַה שֶׁדִּימָּה הט"ז בתצ"ח אוֹת ט' וְיֵשׁ לְיַישֵׁב וְשָׁם יְבוֹאַר: גָּרְסִינַן בִּירוּשַׁלְמִי וְהָא תַּנָּא עֵגֶל שֶׁנּוֹלַד מִטְּרֵפָה מֻתָּר בְּעָבַר וְרָאָהוּ וּבְמָּרַשׁ שָׁם דְּפוּס דְּעִסּוּיָא מוּכָח כפירש"י בַּמִּשְׁנָה דִּיעֲבַד שָׁרִי יעו"ש.

וא"י דְּבַבְלִי וַדַּאי מוּכָח דִּיעֲבַד אָסוּר כמ"ש רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק לְהֶדְיָ' מַתְנִיתַן נָמֵי דַּיְקָא וכפירש"י שָׁם. וכמ"ש מוהרש"א ז"ל בַּתּוֹסֶפֶת ד"ה וּבְכוֹר שֶׁנּוֹלַד מִטְּרֵפָה חָזַי אַגַּב אִמּוֹ לִכְלָבִים.

כמ"ש בגמ' לְעֵיל ו' ב' מוּכָן אַגַּב אִמּוֹ לִכְלָבִים. וה"ה מַבְכֶּרֶת בִּמְעֵי אִמּוֹ שָׁרִי לְהַשְׁלִיכָהּ לִכְלָבִים כְּדִתְנַן בְּחֻלִּין הַמְּבַכֶּרֶת הַמְקַשָּׁה לֵילֵד מְחַתֵּךְ אֵבֶר אֵבֶר כ' ומ"ש הַמְּפָרֵשׁ שָׁם הוֹאִיל וּמַתִּיר עַצְמוֹ בִּשְׁחִיטָה כַּוָּנָתוֹ למ"ש הַתּוֹסָ' בֵּיצָה ו' דְּבִמְעֵי אִמּוֹ כו'.

וא"צ.

אֶלָּא הוֹאִיל וּמוּכָן אַגַּב אִמּוֹ לִכְלָבִים ומ"ש עוֹד הַמְּפָרֵשׁ שָׁם בְּתוֹסָ' ד"ה יעו"ש עַל המ"א תצ"ח אוֹת כ' אַיְ"ה בְּפָרַיִ יְבוֹאַר וְכָאן לֹא הִ' לִי פְּנַאי לְעַיֵּן כָּרָאוּי: מִשְׁנָה בְּהֵמָה שֶׁמֵּתָה כו' וְעַל הַחַלָּה כו'. הִנֵּה מַעֲשֶׂה זוֹ לִכְאוֹרָה מְיֻוָּתָר וְאֶפְשָׁר מַעֲשֶׂה רַב וּלְמַאי דְּמַסִּיק לְקַמָּן א"ש לוֹמַר מַתְנִיתַן בְּקָדָשִׁים דֵּומְיָ' דְּחַלָּה בְּקָדָשִׁים הָא חֻלִּין שָׁרִי בְּמְסֻכֶּנֶת ור"ט שהי' מְסֻפָּק בְּקָדָשִׁים אע"ג דְּאסוּר בַּהֲנָאָה.

ור"ש מוֹדֶה מִידֵי דְּלָא חָזַי כְּלָל כְּמוֹ טְלִטּוּל אֲבָנִים וְכַדּוֹמֶה לְלֹא צוֹרֶךְ כָּתְבוּ בתו' יְשָׁנִים מְשׁוּם בְּזָיוֹן קָדָשִׁים כו' וְחַלָּה הי' מְסֻפָּק שֶׁמָּא צוֹרֶךְ הֶדְיוֹט שָׁרִי וּמִיהוּ לוֹמַר דְּמְסֻפָּק אִי פּוֹדִין לִכְלָבִים הָא כָּתַב רַשְׁ"י ד"ה בִּבְהֵמוֹת קָדָשִׁים דְּאֵין פּוֹדִין בי"ט יעו"ש וְטַעֲמָ' דְּחַלָּה פירש"י בַּמִּשְׁנָה דִּבְעוֹרוֹ וֶהוּ מְלָאכָה דְּרַשְ"י לְשִׁטָּתֵי' דְּהוֹצָאָה וְהַבְעָרָה תַּרְתֵּי אִלּוּ הֶוְתְּרוּ מִתּוֹךְ שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ כְּלָל וּשְׁאָר מְלָאכוֹת אפי' וּשְׁחִיטָה כו'.

לָא אָמְרִינַן מִתּוֹךְ. (עמ"ש בַּפְּתִיחָה) אִם כֵּן מִדְּאָסְרָה הַתּוֹרָה שְׁרִיפַת נוֹתָר בְּקֹדֶשׁ שֵׁנִי כו'.

וְאַמַּאי הָא לָאו מְלָאכָה כְּלָל בי"ט מִתּוֹךְ כו'. ול"ד לִנְדָרִים דְּבִשְׁחִיטָה לָא אָמְרִינַן מִתּוֹךְ וְאָסְרָה הַתּוֹרָה הוֹאִיל וְעִיקַּר צוֹרֶךְ גְּבוֹהַּ.

וּמִשֶּׁלְחָן גְּבוֹהַּ זָכוּ הַבְּעָלִים משא"כ "כ הַבְעָרָה ע"כ דְּאַחְשְׁבֵי' רַחֲמָנָ' לְבַעוּרוֹ דְּלָהֶוֵי מְלָאכָה. אִם כֵּן כָּל בְּעוֹרוֹ אַף לְהַאֲכִיל לִכְלָבִים אָסוּר וְיֵשׁ לְרַשְ"י הוֹכָחָה מִכָּאן לְשִׁטָּתֵי'.

ולק"מ קֻוּשְׁיוֹת הַתּוֹסָ' ד"ה וְעַל הַחַלָּה כָּאָמוּר. אֶלָּא תו' לְשִׁיטָתָם דְּמִתּוֹךְ בָּעֵינַן צוֹרֶךְ קָצָת.

ואע"ג דְּשְׁרַפַת קָדָשִׁי' הֲוָה צוֹרֶךְ קָצָת (בְּאֶפְשָׁר) [בְּאֵפֶר] (עַיֵּין פְּסָחִים ה' ב' בתו' שָׁם) ומ"מ מִנָּלַן לְמֵילַף תְּרוּמָה כו'. וְעַיֵּין תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת ק"ג ב' וק"ד א' ד"ה גְּזֵרָה י"ט א' ב' וּלְרַשְ"י כָּאן יֵשׁ לְעַיֵּין שָׁם יעו"ש ובד"ה גְּזֵרָה י"ט ב' הִקְשׁוּ מִמַּתְנִיתַן עַל רַבָּה דְּחַלָּה ל"ש גְּזֵרָה וְתֵרְצוּ יעו"ש.

וּמִכָּל מָקוֹם הַתִּינַח לְאִינָךְ שָׁם בְּשַׁבָּת כ"ד ב'. אֲבָל לְרַב אַשִׁי שָׁם כ"ד ב' דְּאָמַר י"ט עֲשָׂה ול"ת וְלָא מַצְרִיךְ קְרָא כְּלָל שְׁרִיפַת קָדָשִׁים.

וְהָא אִי לָאו קְרָא הֲוּתַּר בְּמָתוֹךְ וְלָא הֲוָה אָמְרִינַן אַחַשְׁבִי' רַחֲמָנָ' לְבַעוֹרֵי' וְאִם נֶאֱמַר דְּשְׁרֵפַת נוֹתָר יֵשׁ בּוֹ בִּישׁוּל. אִם כֵּן אֵין לִלְמוֹד חַלָּה הַבָּעָרָה מִמֶּנּוּ.

ובמ"א כָּתַבְנוּ מִזֶּה וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ ועתוי"ט פְּסָחִים פ"ג מ"ג וְהֵם ד"ה דְּכָאן. ד"ה וְעַל הַחַלָּה.

וְעַיֵּין תוס' שַׁבָּת כ"ה א' ד"ה כָּךְ. דִּלְרַשִׁ"י כָּל הַבִּיעוּרִין שַׁפִּיר דָּמֵי וּשְׂרֵיפָה רַק דְּלָא לִיְיתֵי לִידֵי תַּקָּלָה.

וּלְפִי זֶה בי"ט הֵ"א דְּמֻתָּר לְבַעֵר בי"ט לְכַלְבּוֹ דְּלָא, לַיְיתֵי לִידֵי תַּקָּלָה שֶׁמְּזוֹנָח כָּל הַיּוֹם קמ"ל דמ"ה אָסוּר בי"ט דְּבָעוּרֵי מְלַאכְתּוֹ וּבְחוֹל אה"נ דְּאִי מָצֵי לִשְׁרוֹף לֹא רַשַּׁאי לְקַבּוֹר דְּמִדְּרַבָּנָן בִּשְׂרֵפָה כְּמוֹ קוֹדֶשׁ וְעִיקַּר הַטַּעַם דְּבָעֵי בִּיעוּר דְּלָא לַיְיתֵי לִידֵי תַּקָּלָה.

וְעַיֵּין רֵישׁ אֵלּוּ עוֹבְרִין וְעַיֵּין ר"מ פ"ב ופי"א מה' תְּרוּמַת ופי"ב הי"ב פַּת חִטִּים מַשְׁלִיכִין בֵּין עֵצִים כו'. וְלֹא תַּקָּנָה דְּיֵתֵן לִבְהֶמְתּוֹ.

י"ל בְּרוֹצֶה לְהַסָּקָה. והר"מ הִשְׁמִיט דִּין שֶׁמֶן שְׂרֵפָה וְלֹא יָדַעְתִּי לָמָּה: גְּמָרָא לֵימָא דְּלָא כְּר"ש כו' מוֹדֶה ר"ש בַּעֲלֵי חַיִּים שְׁמַּתּוּ כו' בְּמְסֻוָּכֶנֶת וד"ה כְּבָר יָדוּעַ מַחֲלוֹקֶת הַפּוֹסְקִים ובתצ"ה אֲנַן פָּסְקִינַן בי"ט כר"י וְשַׁבָּת כר"ש וּלְהַפּוֹסְקִים כר"ש בְּיוֹם טוֹב א"ש כִּפְשׁוּטוֹ דְּלָא כְּר"ש וַאֲנַן קיי"ל כר"ש.

וְהִנֵּה הַטּוּר בתקי"ח עָשָׂה ג' חֲלֻקּוֹת בְּרִיאָה מוֹדָה ר"ש דְּאָסוּר. וּמְסֻוָּכֶנֶת מוֹדָה ר"ש דְּשָׂרֵי.

וּבְחוֹלֶה קָצָת פְּלִיגִי וּלְפִי זֶה בְּיוֹם טוֹב מְסֻוָּכֶנֶת שָׂרֵי וּבְרִיאָה בְּשַׁבָּת אָסוּרָה וְחוֹלֶה קָצָת בְּיוֹם טוֹב אָסוּר וְשַׁבָּת שָׂרֵי ובשכ"ד דְּסָתָם סָמַךְ עַל יוֹם טוֹב עַיֵּין ב"י שכ"ד ומוּקִי לְהָכָא בְּמְסֻוָּכֶנֶת וד"ה כר"י דַּהֲלָכָה בְּיוֹם טוֹב כר"י: וְהֲוֵי יוֹדֵעַ שהב"י בשכ"ד פְּלִגֵּל די"ל דְּבִדְרַבָּנָן לְקֻלָּא לֹא כְּמַר בַּר אַמֵּימַר.

וּרְאָיָ' מֵרֹאשׁ"ש שֶׁפָּסַק לְקֻלָּא אֵין מֻקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת (מִשּׁוּם די"ל דשיל"מ לְחוּמְרָא זֶה בְּגוּף הַמַּעֲשֶׂה סָפֵק מוּכָן אָסוּר לֹא בְּסָפֵק בַּעְיָא אוֹ פְּלֻגְתָּא עש"ך י"ד נ"ז סָפֵק פְּלוּגְתָּ' י"ל עָדִיף מִסָּפֵק מַעֲשֶׂה) וְנִסְתַּיֵּעַ עוֹד דְּרי"ף ור"מ וְרֹאשׁ"ש לֹא זָכְרוּ כְּלָל מִמַּר בַּר אַמֵּימַר (בְּשִׁלְמָא הַטּוּר י"ל סָמַךְ עַל תקי"ח) הִלְכְתָ' כְּעַמּוּדֵי שִׁלְשָׁה בַּעֲלֵי הוֹרָאָה זַ"ל הָרי"ף וְרֹאשׁ"ש וְרַמְבַּ"ם וַאֲנִי הֶעָנִי אוֹמֵר די"ל דְּמִשַּׁבָּת קל"ו ב'.

וְאַף זְעֵירִי אָמַר הֲלָכָה כְּר"ש דְּמוּקִי בְּקָדָשִׁים הָא חֻלִּין שַׁפִּיר דָּמֵי. וְהַמָּאוֹר זַ"ל הֵבִיא רֹאשׁ' מִזֶּה דְּלָא כְּרי"ף דְּפָסַק מְסֻוָּכֶנֶת שָׂרֵי לד"ה כְּפִי גִּרְסָתוֹ יעו"ש בִּשְׁמַעְתִּין וְכַנָּוָתוֹ דאל"כ דְּלָמָא זְעֵירִי כר"י ומוּקִי בְּמְסֻוָּכֶנֶת וד"ה וַדַּאִין לי' וְעַל הַחַלָּה וְהִנֵּה לְהָרי"ף י"ל כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָפֹת שַׁבָּת קנ"ו ב' ד"ה תַּרְגְּמָה וְהוּא קֻוּשְׁיוֹת בַּעַל הַמָּאוֹר זַ"ל לְהַמְעַיֵּן בַּתּוֹסָפֹת שָׁם וְתֵרְצוּ דְּיָדוּעַ לְהַשַּׁ"ס דְּזְעֵירִי לֹא מִשּׁוּם דְּקָשְׁיָא לי' וְעַל הַחַלָּה מוֹקִים לָהּ בְּקָדָשִׁים אֶלָּא אָמַר בְּפֵירוּשׁ.

דמש"ה מוֹקִים לָהּ כֵּן דְּלוֹקְמִי' כר"ש כו'. וְאִם כֵּן מוּכָח דכר"ש סְבִירָא לי' וְהַשְׁתָּא ע"כ מוּכָח דְּזְעֵירִי כְּמַר ברי' דר"י סוֹבֵר דְּחָלוּק ר"ש בב"ח שֶׁמֵּתוּ.

דאל"כ מַה דֵּוְחֵקְ' לוֹקְמִי' כר"ש בַּבְּרִיאָה (דְּאִי מִשּׁוּם וְעַל הַחַלָּה. בְּקָדָשִׁים וּבִמְסֻוָּכֶנֶת.

אִם כֵּן לֹא דְּאִין דְּזָעֲירִי כר"ש כָּאָמוּר) וע"כ זָעֲירִי מִדְּמוּקֵי בְּקָדָשִׁים דְּתָנֵי מַתְנִי' כר"ש סוֹבֵר חָלוּק הִי' ר"ש בב"ח שֶׁמֵּתוּ וּמִסְתַּבֵּר לִפְסוֹק כְּמַר ברי' דר"י דְּרַבִּים דְּזָעֲירִי וְהוּא חוֹלְקִים עַל מַר בַּר אַמֵּימַר.

וְכֵינָן שֶׁכֵּן קַשְׁיָא עַל הַטּוּר דְּפָסַק מְסֻוָּכֶנֶת ד"ה כגי' רי"ף וַאֲפִ' הָכִי פָּסַק כְּמַר בַּר אַמֵּימַר וַהֲלֹא רַבִּים חוֹלְקִים זָעֲירִי וּמַר ברי' דר"י עַל מַר בַּר אַמֵּימָר וְכָאמוּר וְאַ"ה בְּפִרְיֵי יְבוֹאַר עוֹד: הָא דְּאָמַר מְסֻוָּכֶנֶת וד"ה גִּירְסַת הָרִי"ף ור"מ וְרֹא"ש זַ"ל.

אֲבָל גִּרְסַת רַשׁ"י וְכַנִּרְאֶה שֶׁהִיא גִּרְסַת בַּעַל הַמָּאוֹר זַ"ל מְסֻוָּכֶנֶת וְלֹא ד"ה רַק ר"ש ולר"י אָסוּר מְסֻוָּכֶנֶת. וּלְפִי זֶה מְסֻוָּכֶנֶת ל"ד ה"ה חוֹלֶה קָצָת אֲבָל גי' רי"ף דַּוְקָא מְסֻוָּכֶנֶת וְחוֹלֶה קָצָת פְּלִיגִי וּלְטוּר ג' חֲלֻקוֹת בַּדָּבָר מְסֻוָּכֶנֶת וְחוֹלֶה קָצָת וּבְרִיאָה כִּדְכָתִיבְנָא: עוֹד אֲבָאֵר לְךָ כְּמוֹ דְּפְלִיגִי ר"י ור"ש בִּנְבֵלָה ה"ה בִּטְרֵפָה שֶׁנִּטְרְפָה בַּיּוֹם טוֹב.

כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַטּוּר בתצ"ז פְּלוּגְתָּ' דר"י ור"ש וכ"כ הַגָּהוֹת אשר"י וּבִשְׁמַעְתִּין בְּרִיאָה וְנִטְרְפָה בְּיוֹם טוֹב אָסוּר לְטַלְטְלָהּ וְהַיְינוּ לר"י וְכָתַב הב"י בתקי"ח מִשַּׁבָּת קכ"ו ב'. לר"י הָוָה יָתִיב אַקִּלְקַלְתָּא כו' וְאָמְנָם בתצ"ז כָּתַב הב"י דְּהַטּוּר מוֹדֶה דִּבְרִיאָה שֶׁנִּטְרְפָה לר"ש שָׁרֵי.

אַף עַל גַּב בְּרִיאָה שֶׁמֵּתָה סוֹבֵר מוֹדֶה ר"ש. מִכָּל מָקוֹם י"ל בֵּין מֵתָה לְנִטְרְפָה דַּעֲשׂוּ' לְכָךְ שֶׁמָּא תהי' טְרֵפָה וּמִכָּל מָקוֹם לר"י אָסוּר וְלָא אָמְרִינַן דְּלֵמָא מוֹדֶה רי ר"י בַּטְרֵפָה.

דַּעְתּוֹ שַׁמַּאי מָצָא טְרֵפָה מוּכָח מִלּוּי מִשַּׁבָּת דְּאָמַר כר"י ס"ל וְאָמְנָם אֲנִי מְסֻוָּפָק בְּהָיְתָה חוֹלָה וּמִתְנַוְּנֶת וְנִמְצֵאת טְרֵפָה אֲפִשָּׁר כה"ג שָׁרֵי. אַף לר"י בְּיוֹם טוֹב דַּוְקָא בְּרִיאָה וְנִטְרְפָה אָסוּר וּבְתוּלָה דַּעְתּוֹ שֶׁתִּמְצֵאטְרֵפָה.

כִּי כֵן דֶּרֶךְ הַטְּרֵפוֹת סִימָנָם חול' וּמִתְנַוְּנֶת ולמ"ש הב"י בתקי"ח דִּלְהַטּוּר אֵין חִילּוּק בֵּין טְרֵפָה לִנְבֵלָה וּבְרִיאָה שֶׁנִּטְרְפָה לר"ש אָסוּר אִם כֵּן ע"כ לֵוִי בִּטְרֵפָה חוֹלָה רָאָה וְאָסוּר לר"י. משא"כ למ"ש בתצ"ז י"ל לוֹ בְּרִיאָה לָא הָוָה חֲזִי אֶלָּא כו' אֲבָל חוֹלָה וְנִטְרְפָה י"ל שָׁרֵי אפי' לר"י וּלְדִינָא צ"ע והב"י בתקי"ח הֶעְתִּיק להג"א בְּרִיאָה וְנִטְרְפָה וּמַשְׁמַע הָא חוֹלָה וְנִטְרְפָה שָׁרֵי וְזֶה כמ"ש בתצ"ז וְאַ"ה בְּפִרְיֵי יְבוֹאַר: מִשְׁנָה אֵין נִמְנִין כו'.

וְשׁוֹחֲטִין וּמְחַלְּקִין כו' תְּרֵי מִילֵּי נִנְהוּ וה"ק וְאִם לֹא נִמְנוּ בעי"ט שׁוֹחֲטִין וּמְחַלְּקִין בֵּיניֵהֶם חֲתִיכוֹת שֶׁנּוֹהֲגִין לְחַתֵּךְ בְּאוֹתוֹ מָקוֹם וּמַעֲמִיד בְּהֶמָּה שָׁוֶה כְּנֶגֶד זוֹ כִּדְמַסִּיק בגמ' ועתי"ט הִקְשָׁה לְקַמָּן כ"ח ב' מִשְׁנָה לֹא יֹאמַר אָדָם לַטַּבָּח שְׁקוֹל לִי בְּדִינָר בָּשָׂר דְּמִשְׁנָה יַתִּירָא דִּכְבָר שְׁנָאָה כָּאן.

וְלִי הַהֶדְיוֹט י"ל דִּלְקַמָּן דִּין אַחֵר הוּא עֲשָׂרָה בְּנֵי אָדָם קָנוּ בְּהֵמָה בְּשֻׁתָּפוּת זֶה נָתַן זוּז א'. וְזֶה ב' וְכַדּוֹמֶה וא"י אֵיךְ לְחַתֵּךְ וּלְחַלֵּק הַבָּשָׂר הוֹלְכִין אֵצֶל הַטַּבָּח שֶׁיֵּדַע אֵיךְ.

ומ"ה קָאָמַר מַתְנִי' דְּאָסוּר לוֹמַר לָהֶם לְטַבָּח שֶׁיִּתֵּן לְכָל אֶחָד חֶלְקוֹ הַמַּגִּיעַ לוֹ לָזֶה בְּסַךְ זֶהָב אֶחָד וְכַדּוֹמֶה וְאֵין זֶה מֶכֶר. אפי' הָכִי אָסוּר לְהַזְכִּיר שֵׁם דָּמִים וז"ש שָׁקוּל לֹא מָכוּר דְּאֵין כָּאן מְכִירָה וּכְדִכְתִיבְנָ' וּבְפִרְיֵי אַ"ה יְבוֹאַר: גָּרְסִינַן בִּירוּשַׁלְמִי אֵין נִמְנִין לְכַתְּחִלָּה בְּיוֹם טוֹב.

הָא לְהוֹסִיף שָׂרֵי יֵרָאֶה מִלַּת לְכַתְּחִלָּה דָּיֵיק דְּלְהוֹסִיף שָׂרֵי ופי' הַמְפָרֵשׁ אִם נִמְנוּ ה' בְּנֵי אָדָם עַל בְּהֵמָה מֻוָתָּר בְּיוֹם טוֹב עוֹד ה' לוֹמַר לָהֶם אָנוּ נוֹתְנִים לָכֶם דְּמֵי חֲצִי שוּי' יעו"ש: דַּף כ"ח ע"א מִשְׁנָה רַבִּי יְהוּדָא כו' וחכ"א אֵין מַשְׁגִּיחִין בְּכַף מֹאזְנַיִם כָּל עִיקָּר.

הרמז"ל בפי' הַמִּשְׁנָיוֹת שֶׁלֹּא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם לָתֵת חֵפֶץ בְּתוֹכָן אוֹ לְכַסּוֹת בָּהֶם כְּלִי וַהֲלָכָה כַּחֲכָמִים. וְלֹא הֲבִינוֹתִי זֶה דְּאִם הַמֹּאזְנַיִם מֻוקָצָה דְּמִלַּאכְתּוֹ לְאִיסּוּר דְּאָסוּר לִשְׁקוֹל בְּיוֹם טוֹב אפי' בְּבֵיתוֹ כמ"ש בְּסִימָן ת"ק ס"ב.

וא"כ כְּשֶׁהֵם תְּלוּיָן מִתְנוֹעֲעִים כְּמוֹ מְנוֹרָה דְּאָסוּר לִיגַּע מ"מ לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ וּמְקוֹמוֹ שָׂרֵי. וְאִם לוֹמַר דְּמֹאזְנַיִם הֲוָה מֻוקְצֶה מֵחֲמַת דְּמְיַחֵד לִי' מָקוֹם כְּמוֹ זִיכִי זְיָירִי וּמְזוֹרָה דְּאָסוּר אַף לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ כו' הָא בגמ' אָמַר תָּלוּי בְּתְרִיטָא דַּוְקָא הָא לא"ה אַף שֶׁתָּלוּי בָּאֲוִיר שָׂרֵי.

וכ"פ בפ"ד מה' י"ט ה"כ יעו"ש וּבְסִימָן ת"ק במ"א אוֹת ד' דַּאֲפִי' לִשְׁקוֹל פָּחוֹת מְעַט אָסוּר דל"ד לְמִדָּה יעו"ש. ובט"ז אוֹת א' פֵּירוּשׁ דִּירוּשַׁלְמִי דְּמַתִּיר לִשְׁקוֹל בְּבֵיתוֹ לְהָפִיס דַּעְתּוֹ מָה הִגִּיעַ לְחֶלְקוֹ דַּהֲוָה דְּבָרִים שֶׁל מַה בְּכָךְ מַה דַּהֲוָה הֲוָה.

אֲבָל לִשְׁקוֹל בָּשָׂר כַּמָּה יְבַשֵּׁל בְּבֵיתוֹ דְּזֶה אָסוּר אַף בְּבֵיתוֹ דַּהֲוָה עוֹבְדִין דְּחוֹל וְיָפֶה פֵּירֵשׁ וְשָׁם יְבֹאַר וְכָתַבְנוּ שָׁם לַחֲשׁוֹב דַּוְקָא ועפר"ח שָׁם: גְּמָרָא טַבָּח אֵוּמָּן אָסוּר בַּיָּד. רַשִׁ"י פֵּירוּשׁ מִשְׁקָל בְּחַד יְדָא כו' הָא אֵין אֵוּמָּן שָׂרֵי.

אֲבָל הָרֹא"שׁ פֵּירֵשׁ דְּטַבָּח אֵוּמָּן אָסוּר לִשְׁקוֹל בָּשָׂר בַּיָּד בְּלֹא מִשְׁקָל בַּיָּד אַחֵר. הָא אֵין אֵוּמָּן שָׂרֵי הָא בַּמִּשְׁקָל אַף אֵין אֵוּמָּן אָסוּר ועמ"א ת"ק אוֹת ד בְּשֵׁם הַבַּ"ח וְהַיְינוּ כָּרֹא"שׁ וְרָ"ן יעו"ש: רַבִּי חַיָּיא ור"ש כו'.

שׁוֹקְלִין מָנָה כְּנֶגֶד מָנָה בי"ט כו' לֹא כר"י וְלָא כְּרַבָּנָן הַלָּשׁוֹן דָּחוּק דַּהֲוָה לוֹמַר כְּמַאן אֲפִילּוּ דְּלָא כר"י. וּמַסִּיק כר' יְהוֹשֻׁעַ וְהַיְינוּ דר' יְהוֹשֻׁעַ אֲפִילּוּ בַּחֲלֵקָה בֵּין שֶׁוותָּפִין מֻוּתָּר דְּמְכִירָה אֵין רֹאִי לְשֻׁוותָּפוּת.

כמ"ש רַשִׁ"י ד"ה ע"כ וד"ה אֲבָל הָכָא. וְהָא דְּאָמַר לָא הִיא ע"כ [לֹא] אָמַר ר' יְהוֹשֻׁעַ הָכָא אֵין לוֹ מָקוֹם כָּאן לְכָאוֹרָה דְּרַב יוֹסֵף מוֹדֶה דמדר"י אֵין לִלְמוֹד בְּכוֹר דְּבִזְיוֹן קָדָשִׁים חֲמִיר טְפֵי וְאַדְרַבָּה מִקָּדָשִׁים דְּשָׂרֵי מָנָה כְּנֶגֶד מָנָה יָלִיף דַּהֲלָכָה כר"י בְּיוֹם טוֹב וְעִיקָּר לָא הִיא לוֹמַר דְּאֶפְשָׁר אֵין לִלְמוֹד הֲלָכָה כר"י בַּחֲלֵקָה מִבְּכוֹר דְּהָתָם מְכִירָה אֵין דֶּרֶךְ מנ"מ וּבַחֲלֵקָה אָסוּר.

וְרַשִׁ"י ד"ה לֹא. הֵיפֶךְ תְּחִלָּה רַבָּנָן לָא סָבְרִי לר"י כִּי זֶה הָעִיקָּר.

וּמִכָּל מָקוֹם קָשֶׁה לְאֵיזֶה צוֹרֶךְ אָמַר זֶה. וְאֶפְשָׁר דְּלָא נֵימָא דר"ח ור"ש בְּרַבִּי עֲבְדִי כר' יְהוֹשֻׁעַ אֶפְשָׁר דַּהֲלָכָה כֵּן.

(גַּם הב"י הֵבִיא בת"ק בְּשֵׁם גָּאוֹן כֵּן) לָזֶה אָמַר דִּבְכוֹר אֵין לִלְמוֹד מִכָּאן דְּשָׂרֵי בַּחֲלֵקָה דְּבִזְיוֹן קָדָשִׁים אֶפְשָׁר חָמוּר. מִיּוֹם טוֹב וְשָׁם אַרִישָׁ' קָאֵי דִּמְכִירָה שָׂרֵי מנ"מ בִּבְכוֹר לֹא חֲלֵקָה וְלִפְסַק הֲלָכָה פָּסַק בת"ק ס"ב דמנ"מ אָסוּר אֲפִילּוּ דֶּרֶךְ מְכִירָה אַף עַל גַּב בִּבְכוֹר שָׂרֵי בִּמְכִירָה.

וּכְפִי הַנִּרְאֶה דִּבְכוֹר חֲמִיר מִיּוֹם טוֹב כמ"ש בִּזְיוֹן קָדָשִׁים כו' מֵרַבָּנָן דְּהָכָא דְּאֵין מַשְׁגִּיחִין כָּל עִיקָּר אֲפִילּוּ מנ"מ, בִּמְכִירָה אָסוּר. עַיֵּין רי"ף וְרֹא"שׁ וב"י שָׁם.

ולפ"ז צָרִיךְ לוֹמַר דִּבְכוֹר קִיל. מי"ט הֶפֶךְ מַה שֶּׁנִּרְאֶה מִסּוּגְיוֹת.

והר"מ ז"ל פ"א מִבְּכוֹרוֹת הי"ט כָּתַב נִמְנִין מנ"מ מַשְׁמַע אֲפִילּוּ חֲלוּקָה שָׁרֵי. עַיֵּין כ"מ שָׁם.

וּבֶאֱמֶת כָּאן מַשְׁמַע מְכִירָה אֲיִירֵי אֶלָּא לְפִי הַמַּסְקָנָא ע"כ דְּיֵשׁ לְחַלֵּק בֵּין בְּכוֹר דְּקִיל מי"ט דְּאִלּוּ בי"ט אֲפִילּוּ מְכִירָה מנ"מ אָסוּר וּבְכוֹר שָׁרֵי ה"ה דַּאֲפִילּוּ נִמְנִין אָפְשָׁר דְּשָׁרֵי בְּכוֹר מנ"מ דֶּרֶךְ חֲלוּקָה.

ומ"מ מנ"ל הָא: בפירש"י בד"ה לָא הִיא רַבָּנָן דִּבְכַוָּרַת לָא ס"ל כר' יְהוֹשֻׁעַ., וד"ה אֲבָל הָכָא ר"ח ור"ש.

עַיֵּין מָהַרְשָׁ"א ז"ל דְּאַבַּיֵי דְּאָמַר לְרַב יוֹסֵף וַדַּאי אַדִּבְרֵי רַב יוֹסֵף קָאֵי דְּלָא מָצֵי יָלִיף דְּרַבָּנָן כר"י ס"ל אִי ר"י בַּחֲלוּקָה אֲיִירֵי ומ"ש ד"ה ר"ח הַיְינוּ מְשׁוּם דְּעִיקַּר הוֹכָחָה דר"י בַּחֲלוּקָה אֲיִירֵי הוּא מִדְּאָמַר הֵם כר"י ס"ל ועמ"ש בְּסָמוּךְ מִזֶּה: גָּרְסִינַן בִּירוּשַׁלְמִי ר"ח רַבָּה ור"ש בְּרַבִּי שָׁקְלִי מָנָה עַד מָנָה בִּבְכוֹר הָא בְּחוֹל.

אֲבָל בְּיוֹם טוֹב לֹא דְּאֵין מַשְׁגִּיחִין בְּכַף מֹאזְנַיִם כָּל עִיקָּר וְחוֹלֵק אַבַּבְלִי דְּמַעֲלָה בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא בְּכוֹר בַּעַל מוּם הָיוּ שׁוֹקְלִין מנ"מ וְלֹא בְּיוֹם טוֹב. ולפ"ז א"ש דִּבְרֵי הרמז"ל פ"א מה' בְּכוֹרוֹת הי"ט דְּפָסַק בְּכוֹר.

אֲפִילּוּ חֲלוּקָה שָׁרֵי מִירוּשַׁלְמִי דְּמוּקֵי הָא דר"ח ור"ש בְּרַבִּי בִּבְכוֹר הַיְנוּ דִּבְהָא לָא פְּלִיג תַּלְמוּדָא דִּידַן אִירוּשַׁלְמִי. דִּבְכוֹר עכ"פ מֻוָתָּר מנ"ב וְכִדְכָתֵיבְנָא: מִשְׁנָה אֵין מַשְׁחִיזִין אֶת הַסַּכִּין בְּיוֹם טוֹב אֲבָל מַשִּׁיאָה ע"ג חֲבֶרְתָּהּ כו'.

אָמַר רַב הוּנָא כו' אָמַר הַהֶדְיוֹט הַכּוֹתֵב הַךְ מַתְנִי' וְהָא שְׁמַעְתְּתָ' עֲמִיקְתָּא הוּא לְאִישׁ הַהָמוֹנִי כָּמוֹנִי. וַאֲנִי מְקַבֵּל עַל עַצְמִי לְפָרֵשׁ בעזה"י כְּפִי כֹּחִי: אֶרְשׁוֹם הַשֵּׁמוֹת מַשְׁחֶזֶת הוֹרוּנִי הרמז"ל בְּפֵירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת שֶׁהוּא הַעֲבָרַת הַסַּכִּין בְּרַחַיִם יעו"ש הַיְינוּ כְּעֵין שֶׁלָּנוּ אֶבֶן שֶׁל נַפָּחִין שֶׁמְּגַלְגְּלוֹ הָאֶבֶן וְהַסַּכִּין נִשְׁחָז.

וְיֵשׁ עוֹשִׂין הַגַּלְגַּל עֵץ. והשא"ה יהי' ע"ג חֲבֶרְתָּהּ אוֹ עֵץ אוֹ חֶרֶס.

אוֹ אֶבֶן כָּל שֶׁאֵין מְגַלְגֵּל רַק הָאֶבֶן מֻוָּנָח וּמְשַׁפְשֵׁף עלי' הַסַּכִּין נִקְרָא השא"ה וְעַיֵּין ר"מ ז"ל פ"ד ה"ט מי"ט כָּתַב. אֲבָל מְחַדְּדָהּ עַל גַּבֵּי עֵץ וְאֶבֶן כו'.

וְשָׁם מַשְׁחֶזֶת יֵרָאֶה מֵרָ"ן ז"ל שֶׁפֵּירֵשׁ שֶׁהוּא שֵׁם לַמַּשְׁחֶזֶת שֶׁל אֶבֶן לֹא שֶׁל עֵץ. והרמז"ל שָׁם הוֹסִיף אֵין מַשְׁחִיזִין הַסַּכִּין בְּמַשְׁחֶזֶת שֶׁלָּהּ מוֹרָה עַל אֶבֶן.

וְאִם כִּי הַדִּיּוּקִים סְתָרֵי דְּאָמַר בְּמַשְׁחֶזֶת שֶׁלָּהּ מַשְׁמַע שֶׁל עֵץ שָׁרֵי וַהֲדַר אָמַר אֲבָל מַשִּׁיאָה ע"ג חֲבֶרְתָּהּ הָא מַשְׁחֶזֶת לֹא. י"ל דִּבְכְלַל השא"ה נִכְלָל מַשְׁחֶזֶת שֶׁל עֵץ וְנִסְבּוֹל דּוֹחֵק זֶה.

ועכ"מ שָׁם בְּסוֹפוֹ מִכְּתָב בְּסוֹף ד"ה אֵין מַשְׁחִיזִין. וּמַשְׁמַע מִדִּבְרֵי הָרָ"ן דְּסָתָם מַשְׁחֶזֶת הַיְינוּ אֶבֶן אֲבָל שֶׁל עֵץ הַיְינוּ כְּגוֹן פּוּם דְּיקוּלָא וְכַיּוֹצֵא יעו"ש.

וֶאֱמֶת שֶׁפּוּם דְּיקוּלָא הוּא השא"ה. וְסוֹבֵר שֶׁנִּכְלָל בּוֹ מַשְׁחֶזֶת שֶׁל עֵץ וז"ש כְּגוֹן.

(מִלַּת כְּגוֹן עַיֵּין פְּסָחִים יו"ד א'. בתו' שָׁם ד"ה עַל וּבָדַק כגו"ן דְּלָא אַשְׁכַּח וּבְמָהַרְשָׁ"ל וּמָהַרְשָׁ"א שָׁם) וֶאֱמֶת כִּי בִּגְמָרָא מַשְׁמַע שֶׁיֵּשׁ לְחַלֵּק וַדַּאי.

בֵּין מַשְׁחֶזֶת שֶׁל עֵץ להשא"ה וְכִדְבָעִינַן לְמֵימַר לְקַמַּן אַיְ"ה. וע"ש בכ"מ ד"ה וְאִיכָּא לְמֵידַק ב' דְּמַשְׁחִיזִין.

מַשְׁמַע אֲבָל שַׁמְנוּנִית שָׁרֵי. וּבַגְּמָ' אִיכָּא דְּמַתְנֵי אַסֵּיפָא דְּרַב הוּנָא נִמְצָא אֵין מַשְׁחִיזִין הַיְינוּ שַׁמְנוּנִית וְיבוֹאַר לְקַמָּן.

וְהִנֵּה אִיכָּא אַרְבַּע לִישָׁנֵי אַהָא דר"י אָמַר שְׁמוּאֵל ב' דְּאָמַר אַמֵּימָרָא דְּרַב יְהוּדָה וב' דְּאָמַר אַמַּתְנִי'. וּמַעַתָּה אֲבָאֵר וַאֲנִי קוֹרֵא לִישָׁנָא קַמָּא בְּלִישָׁנָא קַמָּא.

וְלִישָׁנָ' בָּתְרָא בְּלִישָׁנָא קַמָּא לִישָׁנָא קַמָּא בְּלִישָׁנָא בָּתְרָא. וְלִישָׁנָא בָּתְרָא בְּלִישָׁנָ' בָּתְרָא.

וְיֵשׁ בְּכָאן שִׁיטוֹת כְּמוֹ שֶׁאֲבָאֵר: הַשִּׁיטָה הא' הִיא שִׁיטַת רַשְׁ"י לְדַעְתִּי הָעֲנִיָּ' וְהוּא דִּסְבָרָתוֹ דְּכָל לְחַדְּדָהּ הֲוָה תִּיקּוּן וּמְלָאכָה. יהי' בְּהַשָּׁאָה ע"ג עֵץ הֲוָה מְלָאכָה וְאָסוּר לְרַבָּנָן בְּמַכְשִׁירִין שא"א לְעָשׂוֹת מעי"ט ולר"י שָׁרֵי בא"א מעי"ט.

וְאָמְנָם מַשְׁחֶזֶת שֶׁל אֶבֶן דְּמְתַקֵּן לי' לְיָמִים הַרְבֵּה אֶפְשָׁר אָסוּר אֲפִילּוּ לר"י כִּסְבָרַת הָרָ"ן זַ"ל דְּכִי הִתִּירָה הַתּוֹרָה מַכְשִׁירִין לֹא יוֹתֵר מֵאוֹכֶל נֶפֶשׁ וְכִי הֵיכִי דְּקָצִירָה אָסוּר מ"ה אוֹ מִדְּרַבָּנָן הוֹאִיל וְנַעֲשָׂה לְיָמִים הַרְבֵּה ה"ה וכ"ש מַכְשִׁירִין.

וְהִלְכָךְ י"ל דְּמַשְׁחֶזֶת אֶבֶן אָסוּר לר"י וְאֶפְשָׁר דְּאַף אֶבֶן שָׁרֵי לר"י. אָמְנָם זֶה בָּרוּר לְדַעַת רַשְׁ"י זַ"ל דְּלְחַדְּד אַף ע"ג עֵץ הֲוָה תִּקּוּן וְאָסוּר לְרַבָּנָן וּכְמוֹ שְׁתָּמַהּ הכ"מ עַל המ"מ שָׁם ד"ה וְדַעַת יעו"ש.

ולפ"ז בְּלִישָׁנָא קַמָּא דִּשְׁמוּאֵל אַדְּרַב הוּנָא דְּבְאֶבֶן לְחַדְּד אָסוּר. וּבְשֶׁל עֵץ שָׁרֵי לְחַדְּד.

ע"כ מַתְנִי' כר"י. דְּלְרַבָּנָן אָסוּר לְחַדְּד אֲפִילּוּ ע"ג עֵץ ולר"י ע"כ אֶבֶן לְהַאי לִישָׁנָא אָסוּר דְּמְתַקֵּן לי' הַרְבֵּה.

וּלְיָמִים הַרְבֵּה כְּמִי שֶׁעוֹשֶׂה בְּחוֹל סָכִין. וְאָסוּר מ"ה בְּאֶפְשָׁר (אוֹ מִדְּרַבָּנָן.

) וז"ש רַשְׁ"י ד"ה מַשְׁחֶזֶת שֶׁל אֶבֶן דְּנִתְקָנֶת לי' שַׁפִּיר וּמֻחֲזֵי כִּמְתַקֵּן בְּחוֹל. וְלֹא כְּתָב כְּעוֹבְדִין דְּחוֹל ולמ"ש א"ש וְהַבֵּן זֶה וְלִישָׁנָא בָּתְרָא דִּשְׁמוּאֵל לְרַב הוּנָא יֵשׁ חִילּוּק בֵּין ל"ק לל"ב בְּתֹלֶת דלל"ק שַׁמְנוּנִית בְּשֶׁל אֶבֶן וְחִידּוּד בְּשֶׁל עֵץ.

וְחִידּוּד בְּהַשָּׁאָה ע"ג חֲבֶרְתָּהּ שָׁרֵי ולל"ב שַׁמְנוּנִית בְּשֶׁל אֶבֶן אָסוּר אַטוּ חִידּוּד וְחִידּוּד בְּשֶׁל עֵץ אָסוּר אַטוּ דְּאֶבֶן וְהַשָּׁאָה נָמֵי חִידּוּד אָסוּר. אַטוּ מַשְׁחֶזֶת אֶבֶן.

וּמִדְּלָא פֵּירֵשׁ רַב הוּנָא הַמִּשְׁנָה לל"ב דִּשְׁמוּאֵל דְּמַיְירֵי מַתְנִי' סְתָמָא אֲפִילּוּ בְּשֶׁל עֵץ וּלְחַדְּד. דא"כ הִשְׁאָה לְחַדְּד נָמֵי אָסוּר.

ולמ"ש הָרָ"ן והכ"מ דִּסְתָם מַשְׁחֶזֶת הוּא שֶׁל אֶבֶן לק"מ בלא"ה וּמְבֹאָר הוּא. וּשְׁמוּאֵל דַּוְקָא אַרַב הוּנָא סְמִיךְ מֵימְרֵי' דְּאַמַּתְנִי' לל"ק לָא מָצֵי אָמַר ל"ש אֶלָּא לְחַדְּד כו' דְּהֵ"א אֲפִילּוּ שֶׁל עֵץ וללל"ב פְּשִׁיטָ' דְּרַק אַדְּרַב הוּנָא מָצֵי אָמַר.

וְכַמּוּבָן. וּתְרֵי לִישָׁנָא בָּתְרָאֵי אָמְרִי דִּשְׁמוּאֵל אַמִּשְׁנָה אָמַר לְמִלְּתֵי'.

ולפ"ז נִרְאֶה דִּשְׁמוּאֵל לֹא מְחַלֵּק כְּלָל. בֵּין שֶׁל עֵץ אוֹ אֶבֶן רַק מְחַלֵּק בֵּין חִידּוּד לְשַׁמְנוּנִית וְל ק בל"ב סוֹבֵר דְּרָךְ הַמְּמֻצָּע דְּלְחַדְּד אָסוּר בְּשֶׁל אֶבֶן וְעֵץ.

וְהַשְׁאָה מֻוָתָּר לְחַדֵּד וְשַׁמְנוּנִית מֻוָתָּר אַף בְּשֶׁל אֶבֶן. וְזֶה דְּלָא כל"ק בל"ק וְלֹא כל"ב בל"ק כַּמְבֹאָר.

ול"ב בל"ב מַחְמִיר טְפֵי דְּשַׁמְנוּנִית אֵין שָׂרִי רַק בְּהַשְׁאָה. אֲבָל בְּמַשְׁחֶזֶת אֲפִילּוּ שֶׁל עֵץ אָסוּר שַׁמְנוּנִית וּלְפִי זֶה הָא דְּאָמַר מַאן תְּנָא מַשְׁחֶזֶת לֹא.

דְּלָא כר"י אֶפְשָׁר דַּוְקָא כָּאן מְקוֹמוֹ דלל"ק בל"ק פֵּירַשְׁנוּ דְּמַתְנִי' דַּוְקָא ר"י דְּלַרַבָּנָן לְחַדְּדָהּ אָסוּר בְּשֶׁל עֵץ וַאֲף לְהַשִּׂיאָהּ כָּל לְחַדְּדָהּ תִּיקּוּן הוּא כְּפִי סְבָרַת רַשְׁ"י. וכמ"ש לְחַדְּדָהּ תִּיקּוּן ולל"ב בל"ק אֶפְשָׁר נָמֵי כר"י וְגָזַר חִידּוּד בְּשֶׁל עֵץ.

אַטּוּ שֶׁל אֶבֶן וְשַׁמְנוּנִית בְּאֶבֶן אַטּוּ חִידּוּד. ול"ק בל"ב דְּאֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ דה"ק ל"ש מַשְׁחֶזֶת סְתָמָא שֶׁל אֶבֶן (כפי' הָרָ"ן) לְחַדְּדָהּ אָסוּר כו'.

אֲבָל ל"ב בל"ב דְּמַשִּׂיאָהּ ע"ג חֲבֶרְתָּהּ שַׁמְנוּנִית הָא חִידּוּד אָסוּר אֲפִילּוּ ע"ג עֵץ וְכַדּוֹמֶה וְגָזַר אַטּוּ מַשְׁחֶזֶת שֶׁל עֵץ (דְּאַטּוּ שֶׁל אֶבֶן כֵּוְלֵי הַאי לָא גָּזְרִינַן הַשְׁאָה שֶׁל עֵץ אַטּוּ הַשְׁחָזָה שֶׁל אֶבֶן) וש"מ דְּלָא כר"י.

דעכ"פ לר"י שָׂרִי הַשְׁחָזָה שֶׁל עֵץ מַכְשִׁירִין שא"א לַעֲשׂוֹת מעיו"ט כֵּינָן דְּהַתִּקּוּן שֶׁל עֵץ אֵין לְיָמִים הַרְבֵּה כָּאָמוּר: וְהִנֵּה רוֹאֶה מִדְּאָמַר מַאן תְּנָא מַשְׁחֶזֶת לָא. הַיְינוּ חִדּוּד מַשְׁחֶזֶת לֹא דְּלָא כר"י וְלֹא אָמַר רְבוּתָא טְפֵי דַּאֲפִילּוּ הַשְׁאָה ע"ג חֲבֶרְתָּהּ לְחַדֵּד אָסוּר דְּלָא כר"י.

ש"מ דְּאַדְרַבָּא רַב חִסְדָּא רוֹצֶה לְפָסְקָ כר"יומִשּׁוּם הָכִי אָמַר תֵּדַע דְּמַתְנִיתִין דְּאוֹסֵר מַשְׁחֶזֶת דְּלָא כר"י ולר"י שָׂרִי אֲפִילּוּ מַשְׁחֶזֶת ומִדְּלָא אָמַר נָמֵי סְתָמָא דְּלָא כר"י דִּלְשִׁתְמַע דַּהֲלָכָה כְּסֻתָם מִשְׁנָה.

ומִפְּנֵי כָּךְ הֵבִין רָבָא דְּכַוָּנַת רַב חִסְדָּא דַּהֲלָכָה כר"י. ומִשּׁוּם הָכִי אָמַר דָּרְשִׁינַן מִשְׁמֵהּ כו' אָמַר יְהֵא רַעֲוָא כו' דְּסָבַר הֲלָכָה ומוֹרִין כֵּן.

ומִדְּחָזֵינַן דְּאָמַר סְתָמָא מַאן תְּנָא דְּמַשְׁחֶזֶת לֹא דְּלָא כר"י לְהוֹרוֹת לר"י שָׂרִי וְאֵיךְ לֹא הִזְכִּיר בְּפֵירוּשׁ מַשְׁחֶזֶת שֶׁל עֵץ הָא שֶׁל אֶבֶן אָסוּר ש"מ בֶּאֱמֶת סוֹבֵר ר"ח לר"י אַף שֶׁל אֶבֶן שָׂרִי דְּלָא כל"ק בל"ק לְרַב הוּנָא.

ומִשּׁוּם הָכִי פֵּירֵשׁ רַשְׁ"י ע"ב הֲלָכָה וְאֵין מוֹרִין כֵּן שֶׁלֹּא יְזַלְזְלוּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב וְלֹא פֵּירֵשׁ אַטּוּ שֶׁל אֶבֶן כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַ"ן וּשְׁאָר מְפָרְשִׁים וְכִדְבָעִינַן לְמֵימַר לְקַמָּן. אֶלָּא דְּסוֹבֵר בֶּאֱמֶת אֲפִילּוּ שֶׁל אֶבֶן שָׂרִי לר"י.

וב' מַעֲשִׂים לְקַמָּן שְׁנֵיָּה אֲפִילּוּ שֶׁפִּתָּא דְּרַחְיָא הַיְינוּ רַחַיִם שֶׁל אֶבֶן מַשְׁחֶזֶת שֶׁל סַכִּין. וּמְשַׁפְּשֵׁף בָּהּ נָמֵי הֲלָכָה דְּשָׂרֵי.

אֶלָּא שֶׁאֵין מוֹרִין כֵּן וְהָא דְּשַׁפְשֵׁף וְלֹא הִשְׁחִיז בְּרַחַיִם שֶׁל אֶבֶן דַּהֲוָה קַיְימִי גַּבְרָא וּבְהַשְׁחָזָה נִיכָּר מִסְּתָמָא לְחַדֵּד וְלֹא הָיָה יָכוֹל לְתָרֵץ דְּבוּרִי'. וְעַיֵּין רָ"ן ז"ל מִזֶּה: הַשִּׁיטָה הַשְּׁנִיָּ' הוּא שִׁיטַת הָרִי"ף וּכְפֵירוּשׁ הָרָ"ן ז"ל.

וְהוּא דְּהָרָ"ן ז"ל הִשְׁמִיט כָּל ד' לִישָׁנֵי וְהֶעְתִּיק מַאן תְּנָא דְּהַשְׁחָזָה עַצְמָהּ אֲסוּרָה דְּלָא כר"י דְּרָשֵׁינָא כו' אַפֻּמָּא דְּדִקּוּלָא וְאַשִּׁפְתָּא דְּרַחְיָא כו'. סַכִּין שֶׁעָמְדָה מֻוָתָּר לְחַדְּדָהּ בְּיוֹם טוֹב וְסַיֵּים הָרִי"ף ז"ל.

וה"מ אַגַּב דִּיקוּלָא אוֹ שֶׁפִּתָּא דִּרְחַיָּא אֲבָל בַּמַּשְׁחֶזֶת לֹא וְהֵם דְּבָרִים סְתוּרִים דְּפָסַק כר"י דְּהֵבִיא דְּרָשִׁינָא מִינָּהּ וְסַיֵּים אֲבָל מַשְׁחֶזֶת לֹא. וְלָכֵן פֵּירֵשׁ הָרָ"ן ז"ל דִּסְתָם מַשְׁחֶזֶת הוּא אֶבֶן (כמ"ש הכ"מ בְּדִבְרֵי הָרָ"ן הֲבִיאוֹתִיו לְעֵיל).

אֲבָל מַשְׁחֶזֶת שֶׁל עֵץ נִכְלָל בְּפוּם דִּיקוּלָא כו'. וְאֶבֶן אָסוּר לר"י מִן הַתּוֹרָה אוֹ מִדְּרַבָּנָן לְיָמִים הַרְבֵּה כו'.

אַפִּילּוּ בֶּאֱמֶת וְהָא דְּכָתַב לְעֵיל וְהֵבִיא מֵאן תְּנָא הַשְׁחָזָה עַצְמָהּ לֹא. וְהוּא מ"ש בַּגְּמָרָא.

מַאן תְּנָא משח"זת אָסוּר הַיְינוּ מַשְׁחֶזֶת שֶׁל עֵץ. וְלָא קָאֵי אל"ק בל"ק דר"ה כ"א בפ"ע.

דִּסְתָמָא תְּנַן מַתְנִיתִין אֵין מַשְׁחִיזִין. מַשְׁמַע אֲפִילּוּ מַשְׁחֶזֶת שֶׁל עֵץ כו' דְּלָא כר"י.

אֲבָל אֶבֶן מוֹדֶה ר"י דְּאָסוּר. וַאֲנִי הַהֲדְיוֹט אֵין מֵבִין כֵּיוָן דִּסְתָם מַשְׁחֶזֶת שֶׁל אֶבֶן אֵיךְ קָאָמַר מַאן תְּנָא מַשְׁחֶזֶת שֶׁל עֵץ אֵימָא דְּמַתְנִיתַן נָמֵי סְתָמָא בְּשֶׁל אֶבֶן וכר"י וְיֵשׁ לְיַישֵׁב.

וְהִנֵּה רוֹאֶה דְּרי"ף ז"ל שִׁינָּה וְאָמַר מַאן תְּנָא דהשחז"ה עַצְמָהּ לֹא וְלֹא מַשְׁחֶזֶת. הי' נִרְאֶה דְּלוֹמַר הַשְׁחָזָה עַצְמָהּ אֲפִילּוּ לְהַשִּׂיאָהּ ע"ג עֵץ אָסוּר דְּלָא כר"י.

אֲבָל לר"י הַשְׁחָזָה עַצְמָהּ דְּהַיְינוּ לְחַדֵּד ע"ג אֶבֶן וְעֵץ עַל כָּל פָּנִים שָׁרֵי אֲבָל בְּרַחַיִם אֲפִילּוּ שֶׁל עֵץ אָסוּר אַטּוּ אֶבֶן דִּמְתַקֶּן הַרְבֵּה אוֹ עוֹבְדִין דְּחוֹל וַהֲלָכָה וְאֵין מוֹרִין כֵּן לְהַשְׂאָה לְחַדֵּד. וּמָה אֶעֱשֶׂה שֶׁהָרָ"ן ז"ל לֹא פֵּירֵשׁ כֵּן ולפ"ר הָרָ"ן ז"ל הִלְכְתָא דְּמַשְׁחֶזֶת שֶׁל אֶבֶן חִידּוּד אָסוּר לר"י (אוֹ מִן הַתּוֹרָה אוֹ מִדְּרַבָּנָן) וּמַשְׁחֶזֶת שֶׁל עֵץ וְהַשָּׂאָה ע"ג אֶבֶן שָׁרֵי לְחַדֵּד וְאֵין מוֹרִין כֵּן.

וְשַׁמְנוּנִית שָׁרֵי בְּמַשְׁחֶזֶת שֶׁל אֶבֶן דְּאֵין מַשְׁחִיזִין הוּא חִידּוּד כמ"ש הכ"מ שָׁם. ולפ"ז יהי' דִּבְרֵי הָרִי"ף ורמז"ל אֶחָד: הַשִּׁיטָה הג' הוּא שִׁיטַת הָרֹא"ש בָּרִי"ף דר"ח מַאן חַנָּא אר"ה קָאֵי דְּאָמַר ל"ש מַשְׁחֶזֶת שֶׁל אֶבֶן אָמַר דְּלָא כר"י דלר"י אֲפִילּוּ שֶׁל אֶבֶן שָׁרֵי.

וְרַב יוֹסֵף דְּאָמַר סַכִּין שֶׁעָמְדָה מְחַדְּדָה הֲלָכָה וּמוֹרִין כֵּן, וְאַהָא סַיֵּים הָרִי"ף ז"ל וה"מ דִּיקוּלָא כו'. אֲבָל רַחְיָא לֹא הַיְינוּ רַחְיָא שֶׁל אֶבֶן דְּאֵין מוֹרִין כֵּן.

וְהִנֵּה בְּטַעְמָא דְּעֵץ וְהַשָּׂאָה דְּשָׁרֵי וּמוֹרִין פי' הָרֹא"ש וּקְצָת בְּתוֹסֶפְתָּ בֵּיאוּר כִּי אִיכָּא ד' לִישָׁנֵי לְעֵיל ול"ק בל"ק דר"ה דְּעֵץ לְחַדֵּד שָׁרֵי אֲפִילּוּ לְרַבָּנָן בְּהֶכְרֵחַ (כִּי סוֹבֵר הָרֹא"ש ז"ל לר"י שֶׁל אֶבֶן שָׁרֵי דְּלָא כְּרַשׁ"י) וְאִם כֵּן מֵהֵיכִי תֵּיתֵי לוֹמַר כֵּן לְדִינָא דְּאֵין מוֹרִין הָא אִיכָּא ס"ס לְקֻלָּא שְׁמָא הֲלָכָה כר"י לְגַמְרֵי וֶאֱמֶת כֵּן הוּא וְאַף לְרַבָּנָן לל"ק בל"ק שָׁרֵי לְחַדֵּד בְּשֶׁל עֵץ הִלְכָּךְ ע"כ הָרִי"ף דְּסַיֵּים בַּרַחֲיָא לֹא הַיְינוּ בְּשֶׁל אֶבֶן אֵין מוֹרִין כֵּן.

ולפ"ז הָא דְּהֵבִיא הָרִי"ף ז"ל ב' מַעֲשִׂים דִּיקוּלָא וְשֶׁפִּתָּא דְּרַחְיָא כָּתַב הָרֹא"ש לוֹמַר דַּהֲלָכָה כר"י. וא"י אַמַּאי לָא נֵימָא בִּפְשִׁיטוּת טָפֵי לִלְמוֹד לְדִידַן דִּבְשֶׁל אֶבֶן אֵין מוֹרִין כֵּן.

דְּלֵיכָּא כ"א חַד סָפְקָא וְכָאמוּר ולפ"ז הרמז"ל רָחוֹק מִדִּבְרֵי הָרִי"ף רַבּוֹ (רבי' דְּרַבּוֹ) דְּלִרִי"ף בְּשֶׁל עֵץ מוֹרִין וּבְשֶׁל אֶבֶן אָסוּר מִדִּינָא לְחַדֵּד. ולהר"מ מְבוֹאָר דִּבְשֶׁל אֶבֶן אָסוּר וּבְשֶׁל עֵץ אֵין מוֹרִין.

ובתק"ט פּוֹסֵק הַמְחַבֵּר כר"מ וְרִי"ף. כפי' הָרָ"ן.

וְיֵשׁ לְעַיֵּן מֵאַחַר דְּרַבָּנָן הוּא בְּשֶׁל אֶבֶן (דבתצ"ה פָּסַק קְצִירָה מִדְּרַבָּנָן) י"ל בִּדְרַבָּנָן לְקֻלָּא. וְנֹאמַר גַּם הָרִי"ף כָּרֹא"שׁ וכ"ש בְּשֶׁל עֵץ לְהוֹרוֹת כֵּן ובב"י כָּתַב לְהַשְׁווֹת דִּבְרֵי הַתַּלְמִיד עִם הָרִי"ף שׁוֹמְעִין לְךָ"ן ז"ל יעו"ש וּכְלָל גָּדוֹל הוּא בְּעֵינַי שֶׁאַף בִּדְרַבָּנָן אִם הָרֹא"שׁ אוֹמֵר כֵּה ור"מ בְּהֵיפֶךְ.

וְרִי"ף יֵשׁ לְפָרֵשׁ כב' הַפֵּירוּשִׁים הוֹלְכִים לְהַחְמִיר וְאַיָּ"ה יְבוֹאַר בַּכְּלָלִים: הַשִּׁיטָה הד' הוּא שִׁיטַת המ"מ בְּרִי"ף ורמז"ל דְּלָא פָּסְקוּ כר"י כְּלָל רַק כְּרַבָּנָן וְסוֹבֵר לְחַדֵּד בְּעֵץ לָאו תִּיקּוּן מָנָא הוּא וְשָׁרֵי לְרַבָּנָן וּבְשֶׁל אֶבֶן אָסוּר לְרַבָּנָן מִן הַתּוֹרָה מַכְשִׁירִין יעו"ש.

ולפ"ז הָא דְּהֵבִיא הָרִי"ף מַאן תְּנָא דְּלָא כר"י דְּרָשֵׁינָא יְהֵא רַעֲוָא לֹא הי' לוֹ לְהַבִיאוֹ כֵּיוָן דְּאֵין הֲלָכָה כר"י. וּכְבָר תָּמַהּ הכ"מ שָׁם יעי"ש.

וְאָמְנָם הָא דְּהֵבִיא דִּיקּוּלָא וְשֶׁפְתָּא דְּרַחְיָא הֲלָכָה וְאֵין מוֹרִין כֵּן. הַיְינוּ דְּלָא כפירש"י הֲלָכָה כר"י.

וְאֵין מוֹרִין כֵּן אֶלָּא ה"פ הֲלָכָה דִּלְרַבָּנָן שָׁרֵי לְחַדֵּד בְּשֶׁל עֵץ וְאֶבֶן בְּהַשָּׁאָה כל"ק בל"ק דְּרַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל אַרַב הוּנָא דְּשֶׁל אֶבֶן אָסוּר לְחַדֵּד הָא שֶׁל עֵץ וְהַשָּׁאָה ע"ג אֶבֶן שָׁרֵי לְחַדֵּד. אֶלָּא דְּאֵין מוֹרִין לָרַבִּים כֵּן כל"ק אֶלָּא כל"ב בל"ק.

דְּלְחַדֵּד אָסוּר בְּהַשָּׁאָה וּמַתְנִיתִן בְּשַׁמְנוּנִית מַיְירֵי כָּאָמוּר זֶהוּ הַנִּרְאֶה לָנוּ בְּשִׁיטַת סוּגִין. וְאַיָּ"ה בְּפִרְיֵי אֶבֶן יוֹתֵר.

עוֹד אֵמֶת מ"ש הָרִי"ף הַשְׁחָזָה. עַצְמָהּ עָשָׂה הָרָ"ן ז"ל.

כְּלוֹמַר וְלָרֹא"שׁ י"ל ולפמ"ש א"ש כִּפְשָׁטֵי' דְּהַשְׁחָזָה עַצְמָהּ. הַיְינוּ חִידּוּד וְאֵין לְהַאֲרִיךְ.

עַיֵּן יְרוּשַׁלְמִי לְקַמָּן: ע"ב גְּמָרָא אַפּוּמָּא דְּדִיקּוּלָא. הֲלָכָה וְאֵין מוֹרִין כו'.

אַשְׁפְתָּא דְּרַחְיָא הַיְינוּ שְׂפַת הָאֶבֶן מַשְׁחֶזֶת אֶבֶן לֹא גִּלְגֵּל הָאֶבֶן אֶלָּא שִׁפְשֵׁף הַסַּכִּין. וְלוֹמַר הַשָּׁאָה לְחַדֵּד הֵן עֵץ וְאֶבֶן שָׁרֵי.

וְאֵין מוֹרִין פירש"י הַטַּעַם [דְּאֶפְשָׁר[מעי"ט. אֲבָל לְרָ"ן הַטַּעַם אַטוּ אֶבֶן הֲלָכָה וְאֵין מוֹרִין כר"י.

ולמ"מ הֲלָכָה כל"ק וְאֵין מוֹרִין כֵּן יעו"ש: אִבַּעְיָא לְהוּ מַהוּ לְהַרְאוֹת סַכִּין לְחָכָם כו' אִיבַּעְיָא זוֹ אֵין מְקוֹמוֹ כָּאן והי' לְהַקְדִּים סַכִּין שֶׁעָמְדָה ולהר"מ ז"ל דְּפִירֵשׁ אַטוּ יַשְׁחִיזֶנָּה א"ש. אֲבָל הָרִי"ף הֵבִיא טַעַם בה"ג חוּץ לַתְּחוּם לְפִיכָךְ הִיפֵּךְ בְּכִיווּן וְכָתַב תְּחִלָּה רַב יוֹסֵף סַכִּין שֶׁעָמְדָה מֻוָתָּר לְחַדְּדָהּ.

וְאַחַ"כ בַּעְיִין וד' טְעָמִים יֵשׁ שֶׁאֵין מַרְאִין סַכִּין לְחָכָם א' טַעַם רַשׁ"י אָוְושָׁא מִלְתָא ב' בה"ג חוּץ לַתְּחוּם ג' הר"מ ז"ל שֶׁמָּא יַשְׁחִיזֶנָּה (להמ"מ הֲוָה אִיסּוּר תּוֹרָה ולכ"מ וְאִינָהּ הֲוָה קְצָת גְּזֵרָה לִגְזֵרָה דְּפָסַק בַּפֵּ"א קְצִירָה דְּרַבָּנָן וְהַבֵּן) וְרָזָ"ה כָּתַב דַּהֲוָה כִּרְאִיַּית מוּמֵי הַבְּכוֹר.

דְּמַשְׁוָה כְּלִי וְהִקְשׁוּ עָלָיו א"כ לְעַצְמוֹ נָמֵי ותי' הָרָ"ן ז"ל לְעַצְמוֹ מְבָרֵר הַסָּפֵק וְלַאֲחֵרִים נָתְיַנַת הָרְשׁוּת יעו"ש וּמִיהוּ בְּכוֹר אַף מֻוָּמְחֶה לְעַצְמוֹ אֵין רוֹאֶה הוֹאִיל וְאִתַּחְזַק אִיסּוּרָא עט"ז א"ח תצ"ח בְּדִין הוֹרָאָה וְשָׁם יְבוֹאַר ועט"ז תצ"ח אוֹת ט' וַהֲבִיאוֹתִיו לְעֵיל: שׁוּב

הַאִיר ה' עֵינַי וְרָאִיתִי בפר"ח תצ"ח תֵּירֵץ דְּמוּמֵי בְּכוֹר אֵין רוֹאֶה לְעַצְמוֹ כִּדְאִיתָא בפ' עַד כַּמָּה יעו"ש ולפ"ז רְאִיַּית סַכִּין מְתַקֵּן הוּא אעפ"י שֶׁהַשּׁוֹחֵט מַרְגִּישׁ יוֹתֵר מֵחָכָם.

כִּי אֻמָּן הוּא וְיוֹדֵעַ שֶׁכְּשֵׁר צָרִיךְ נְטִילַת רְשׁוּת. הֲוָה מְתַקֵּן כְּמוֹ בְּכוֹר דְּבָעֵינַן יָחִיד.

אוֹ מֻמְחֶה. אוֹ ג' הֶדְיוֹטוֹת כַּמְבוֹאָר בי"ד סִימָן ש"ט ס"ב דְּבַזְמַן הַזֶּה לֵיכָּא מֻמְחֶה.

וְאִם כֵּן שַׁפִּיר אֵין רוֹאִין דַּהֲוָה דָּן דִּין דְּבָעֵינַן מֻמְחֶה. אוֹ ג' כַּדִּין מַמָּשׁ.

ולפ"ז אֵין לְלַמּוֹד מִכָּאן כְּלָל לְהוֹרָאַת טְרֵפָה אֲפִילּוּ הי' חֻזְקַת אִיסּוּר, דְּאֵין זֶה רַק לְבָרֵר סָפֵק. וְיֵשׁ הָאִידָּנָא חָכָם לָזֶה וַאֲפִילּוּ לְרַשׁ"י בִּשְׁמַעְתְּתָא.

דִּבְכוֹר דִּיעֲבַד אָסוּר דָּן דִּין. וְאַפּ"ה בְּנוֹלָד וּמוּמוֹ שָׁרֵי דְּאֵין כָּאן חֻזְקַת אִיסּוּר, הַיְינוּ בְּכוֹר משא"כ בְּהוֹרָאַת או"ה אֲפִילּוּ חֻזְקַת אִיסּוּר מעי"ט.

הַשְׁתָּא אִיכָּא ת"ח לָזֶה דאל"כ מִי יוֹרֶה. א"כ לְבָרֵר סָפֵק שָׁרֵי אֲפִילּוּ חֻזְקַת אִיסּוּר וצ"ע וְאַיֵּ"ה שָׁם יְבוֹאַר: ונ"מ בד' טְעָמִים אֵלּוּ לְטַעַם רַשׁ"י בע"ה בְּבֵיתוֹ שָׁרֵי.

ולהר"מ בזה"ז דְּלֵיכָּא ת"ח. אָסוּר אֲפִילּוּ לְעַצְמוֹ כַּמְבוֹאָר בתצ"ח ס"א.

וּלְטַעַם רָז"ה. אֲפִילּוּ עָבַר וְרָאָהוּ אָסוּר.

דַּהֲוָה כְּמוּמֵי בְּכוֹר בפר"ח וב"ח יעו"ש וְעַיֵּן פר"ח מ"ש הַמְחַבֵּר ור"מ פ"ד מי"ט ה"ט חָכָם שרא"ה דְּבִגְמָרָא מַשְׁמַע לְכַתְּחִלָּה רוֹאֶה לְעַצְמוֹ די"ל לִרְאוֹת לְכַתְּחִלָּה כְּדֵי לְהַשְׁאִילָהּ לַאֲחֵרִים אָסוּר. ומ"מ אֵין דַּרְכּוֹ שֶׁל הר"מ ז"ל לִכְתּוֹב דִּין מְחֻדָּשׁ וְיַשְׁמִיט דִּין דִּגְמָרָא ולמ"ש הָרַב בהג"ה דְּעַכְשָׁיו אֵין דִּין ת"ח וְאָסוּר לְכַתְּחִלָּה.

אֶפְשָׁר דְּקָאָמַר בַּזְמַן הַזֶּה וְגַם זֶה דּוֹחֵק וּבוֹאַר בְּפָרֵיר אַיֵּ"ה וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ גַּם נ"מ לר"מ ז"ל רַשַּׁאי חָכָם אֶחָד לְהַרְאוֹת לְחָכָם חֲבֵרוֹ וּלְרַשׁ"י אָסוּר דְּאָוְושָׁא מִלְּתָא: וְאָמַר רַב יוֹסֵף סַכִּין שֶׁעָמְדָה מֵוָתָר לְחַדְּדָהּ וה"מ כו' רַשׁ"י פֵּירֵשׁ לְרַבִּי יְהוּדָה דִּלְרַבָּנָן כָּל לְחַדְּדָהּ תִּקּוּן וְאָסוּר.

וְרַב נְחֶמְיָ' בְּרֵיהּ דר"י אֶפְשָׁר רַב יוֹסֵף נָמֵי הֲלָכָה וְאֵין מוֹרִין כֵּן וְלֹא חָתָכָהּ כְּלָל אָסוּר טַרְחָא וְהַיְינוּ בְּיֵשׁ לוֹ אַחֵר. אוֹ מִדְּרַבָּנָן אֶפְשָׁר אָסְרוּ זֶה.

והר"מ וְהַמְחַבֵּר בתק"ט הַטַּעַם בְּאֵין יָכוֹל לַחְתּוֹךְ כְּלָל חָיְישִׁינַן אַטּוּ מַשְׁחֶזֶת שֶׁל אֶבֶן (לְדִידְהוּ כפי' הָרָ"ן ז"ל מ"ה אַף לר"י). וְרָאִיתִי לְהַטּוּר בתק"ט.

וְלִי הַהֶדְיוֹט צָרִיךְ לְעַיּוּנָא בי' במ"ש וְרִי"ף כָּתַב רְחָיָא לָא. ובה"ע כָּתַב רְחָיָא ג"כ.

הָא הָרֹא"שׁ פֵּירֵשׁ בָּרִי"ף דְּאֵין מוֹרִין כֵּן וְאֵיךְ כָּתַב אֲבָל. וְלִכְאוֹרָה מַשְׁמַע דְּמוֹרִין כֵּן ועב"י.

ומ"ש בְּאֵין חוֹתֵךְ כְּלָל מְתַקֵּן מָנָא. וַאֲפִילּוּ ע"ג עֵץ בְּהַשָּׁאָה אָסוּר אֲפִילּוּ לר' יְהוּדָה.

וְזֶה חִידּוּשׁ בְּעֵינַי וְשִׁיטָה חֲדָשָׁה הִיא דִּנְהִי דְּרָ"ן כָּתַב כֵּן לר"י הַיְינוּ מַשְׁחֶזֶת שֶׁל אֶבֶן נָמֵי אָסוּר דְּמְתַקֵּן לְיָמִים הַרְבֵּה ה"ה בְּלֹא חתכ' ע"י הַדָּחָק בְּהַשָּׁאָה נָמֵי כֵּן הוּא. משא"כ הַטּוּר מְחַלֵּק דְּכֹל שֶׁיְּכוֹלָה לַחְתּוֹךְ ע"י הַדָּחָק.

אַפִּילּוּ מַשְׁחֶזֶת שֶׁל אֶבֶן שָׁרֵי לר"י וְאֵין יְכוֹלָה כְּלָל מְתַקֵּן מָנָא אַפִּילּוּ בְּהַשָּׁאָה וְאָסוּר לר"י: וֶהֱוֵי יוֹדֵעַ שֶׁבְּגִרְסַת הָרִי"ף ז"ל בְּיָדֵינוּ (דְּפוּס קְרָאקָא) אָמַר רָבָא סַכִּין שֶׁעָמְדָה לָא רַב יוֹסֵף. וְאֵיךְ פֵּירֵשׁ הָרֹא"שׁ בָּרִי"ף דְּמַוּתָר לְחַדְּדָהּ אֲבָל אַגַּב רְחָיָא לֹא דְּאֵין מוֹרִין.

הָא ע"ג הַשָּׁאָה מַוּתָר וּמוֹרִין הָא רָבָא לְעֵיל אָמַר הֲלָכָה וְאֵין מוֹרִין בְּהַשָּׁאָה פֻּוּמָא דְּקֻוְלָא. י"ל דְּלָא פֵּירֵשׁ בְּרֵבָּא אָמַר אֶלָּא בִּפְנֵי עַצְמוֹ.

א"נ הָרֹא"שׁ גּוֹרֵס רַב יוֹסֵף יעו"ש: שַׁפּוּד שֶׁנִּגְרַצַם כו'. שַׁפּוּד שֶׁנִּגְרַצַף עַיֵּין ר"ן רַשׁ"י פֵּירֵשׁ, נרצ"ם נִשְׁבַּר חֻדּוֹ (וּמִלָּה הֲפוּכָה רצ"ם צר"ם אֹוְזֶן בְּכוֹר כו'.

לְפֵירוּשׁ הָרָן"ה עַיֵּ"ן רָ"ן) וְעַיֵּין טוּר או"ח תק"ט מְפָרֵשׁ נִשְׁבַּר שָׁרֵי. אַף עַל פִּי שֶׁכָּתַב לְתַקֵּן מָנָא אָסוּר.

י"ל נִשְׁבַּר רֹאשׁוֹ בְּשׁוֹחֵק יוּכַל לְתַחֵב כָּךְ. וְאַיֵּ"ה בְּפָרֵיז בתקי"ט יְבוֹאַר מ"ש הָרַב שַׁפּוּד שֶׁנִּשְׁבַּר וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ.

וְאֵין הַזְּמַן גְּרָמָא:גְּרְסִינַן שְׁמָעְתִּין אֵין מַשְׁחִיזִין אֲבָל מַשִּׁיאָה ע"ג חֲבֶרְתָּהּ אָמַר ר"ח דר"י הִיא אָמַר שְׁמוּאֵל לְהַעֲבִיר שַׁמְנוּנִית וד"ה הוּא וּפֵירֵשׁ הַמְפָרֵשׁ (בְּדַפּוּס דְּעִסּוּיָא) לר"י שָׁרֵי בְּאֵין מְלָאכָה גְּמוּרָה וּשְׁמוּאֵל מוֹקֵי לְהַעֲבִיר שַׁמְנוּנִית הֲרֵי כ"ע סוֹבְרִים לְחַדֵּד רַבָּנָן אָסְרִי אַפִּילּוּ בְּהַשָּׁאָה וּמַר מוּקֵי כר"י וּמַר לְהַעֲבִיר שַׁמְנוּנִית וְקָשֶׁה למ"מ בְּשִׁיטָה ד' שֶׁהֲבִיאוֹתִיו לְעֵיל דְּסָבַר לְרַבָּנָן שָׁרֵי לְחַדֵּד וּמִיהוּ בִּמְגַלָּה שָׁם אִיתָא מַה בֵּינֵיהֶן בֵּין רַבָּנָן לר"י.

ר' חִסְדָּא לְחַדֵּד רֹאשׁוֹ שֶׁל שַׁפּוּד ר' חֲנִינָא ברי' דר' אַבּוּהוּ הוֹצִיא אֵשׁ מֵאֲבָנִים כו' תָּנֵי ר' יְהוּדָה בַּר פַּזִּי בַּרְזִילַהּ הוּא הַדָּבָר יעו"ש וְיֵשׁ מַחֲלוֹקֶת שָׁם אִי ר"י מַתִּיר מְלָאכָה גְּמוּרָה אוֹ לָאו וְזֶה כְּשִׁיטַת הָרָן"ן וּשְׁאָר שִׁיטוֹת שֶׁחֲלוּקִים בִּפְלוּגְתָּא דְּאָמוֹרָאֵי דִּירוּשַׁלְמִי אִי ר"י בְּמְלָאכָה גְּמוּרָה מַתִּיר ר"י אוֹ דַּוְקָא קָצַת מְלָאכָה וְהַיְינוּ שֶׁלֹּא לָיְמִים הַרְבֵּה וּתְמַהֲנִי שֶׁלֹּא הִזְכִּירוּ מִירוּשַׁלְמִי כְּלוּם וְהִנֵּה לִכְאוֹרָה בַּיְרוּשַׁלְמִי ר"ח מַתְנִיתַן ר' יְהוּדָה הוּא וּבַבְלִי אָמַר ר"ח מַתְנִיתַן דְּלָא כְּרַבִּי יְהוּדָא.

וְלוֹמַר ח"ו דְּנָפַל טָעוּת בְּכָל הַשַּׁ"ס שֶׁבְּיָדֵינוּ וְלִגְרוֹס מַתְנִי' רַבִּי יְהוּדָה לְחַדֵּד דְּלַרַבָּנָן לְחַדֵּד אָסוּר בְּהַשָּׁאָה נָמֵי וְשַׁפִּיר אָמַר דְּרָשִׁינָא מִמְּךָ כר"י ח"ו לֹא תהי' כָּזֹאת בְּיִשְׂרָאֵל לוֹמַר ט"ס בְּכָל סִפְרֵי הַשַּׁ"ס בַּבְלִי שֶׁבְּיָדֵינוּ וְשׁוּב רָאִיתִי בִּירוּשַׁלְמִי מְגַלָּה הֲבִיאוֹתִיו לְעֵיל ר"י בַּר פַּזִּי מַתְמִיהַּ עַל ר"ח דְּקַשְׁיָא דִּידֵיהּ' אַדִּידֵיהּ' וע"כ תְּרֵי אָמוֹרָאֵי וְאַלִּיבָּא דר"ח חַד אָמַר דְּמְלָאכָה גְּמוּרָה אָסוּר לר"י בְּמַכְשִׁירֵי אוֹכֶל נֶפֶשׁ (דַּהֲוָה לְיָמִים הַרְבֵּה דְּבָאוֹכֶל נֶפֶשׁ עַצְמוֹ לֹא הִתִּירוּ כמ"ש הָרַן"ן ז"ל) וּמַתְנִי' ר"י כִּדְמַסִּיק בְּבֵיצָה וּבְמְגַלָּה אָמַר מַה בֵּינֵיהוֹן לְחַדֵּד רֹאשׁוֹ שֶׁל שַׁפּוּד וע"כ מַתְנִי' דְּבֵיצָה דְּלָא כר"י דלר"י אֲפִילּוּ מַשְׁחֶזֶת שָׁרֵי שֶׁל אֶבֶן (סְתָם מַשְׁחֶזֶת כו' שֶׁל אֶבֶן עַיֵּין כ"מ) וּבַבְלִי נָמֵי גְּרְסִינַן כמ"ש מַתְנִיתַן דְּלָא כר"י דלר"י שָׁרֵי אֲפִילּוּ מְלָאכָה גְּמוּרָה.

ולפ"ד הָרָן"ן ז"ל י"ל דְּהָנָךְ אָמוֹרָאֵי לָא פְּלִיגִי בְּדִין כִּי מַאן דְּשָׁמַע מר"ח מַתְנִי' ר"י אֵין מַשְׁחִיזִין בְּשֶׁל אֶבֶן: אֲבָל שֶׁל עֵץ מַוּתָּר וכר"י הוּא ומ"ד לר"מ מַתְנִיתַן דְּלָא כר"י בְּבַבְלִי הוּא מַשְׁחֶזֶת שֶׁל עֵץ דלר"י שָׁרֵי כָּל דְּאֵין תִּקּוּן גָּמוּר וּלְיָמִים הַרְבֵּה וְזֶה שֶׁדָּחַק הָרָן"ן ז"ל וְעָשָׂה כְּלוֹמַר מַאן תְּנָא דְּהַשְׁחָזָה עַצְמָהּ הַיְינוּ בְּמַשְׁחֶזֶת שֶׁל עֵץ וְכָאמוּר דְּלָא לְסָתְרוֹ דִּבְרֵי

ר"ח אַהֲדֵי וּבַר פַּז דְּמִתָּמֵהַּ מִנַּשְׁבַּר רֹאשׁוֹ דר"ח סוֹבֵר אֵין זֶה מְלָאכָה גְּמוּרָה דְּיוּכַל לְתַחֹוב בְּדֹוחַק כָּךְ: וּמֵהָא דְּירוּשַׁלְמִי יֵשׁ לִלְמֹוד דְּהוֹצָאַת אֵשׁ הֲוָה ד"ת מִדְּאָמַר ר' חֲנִינָא ברי' דר' אַבָּוהוּ הוֹצִיא אֵשׁ מֵאֲבָנִים כו' אַלְמָא ד"ת הוּא וְזֶה נִרְאֶה כרמז"ל וְעַיֵּן א"ח תק"א בט"ז וְשָׁם יְבֹואַר אַיָּ"ה זֶהוּ מַה שֶּׁרָצִינוּ לְבָאֵר בְּכָאן וְאַיָּ"ה בְּפָרְיֵי כְּשֶׁאֶזְכֶּה בעה"י אֲבָאֵר זֶה וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: שֹׁפּוּד שֶׁצָּלוּ בּוֹ עֵיֵּן רָ"ן ז"ל בִּשְׁמַעְתִּין פֵּירֵשׁ דְּכָאן עַדַיִּין לֹא סָר הַמֵּיאוּס דאל"כ אֵין מֵזִקָּה לַחֲצִי שַׁבָּת וְעַיֵּן מָהַרְשָׁ"א ז"ל בְּתוֹסְפוֹת ד"ה גְּרִיפַּת הַתַּנּוּר מִשְׁמְעוֹ בְּעִנְיָן אַחֵר וְאַיָּ"ה יְבֹואַר בְּפָרְיֵי וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: מִשְׁנָה לֹא יֹאמַר אָדָם לַטַּבָּח שְׁקֹול לִי בְּדִינָר בָּשָׂר אֶבָל שׁוֹחֵט וּמְחַלֵּק בֵּינֵיהֶם ה"ג שָׁקוּל (ה"ג) [וי"ג] מָכוּר ובר"מ פ"ד מהי"ט הָכָא תֵּן לִי בְּדִינָר בָּשָׂר עתוי"ט וְהִנֵּה שָׁקוּל פֵּירַשְׁתִּיו לְעֵיל בַּמִּשְׁנָה אֵין נִמְנִין.

די"ל ה"פ שֶׁכְּבָר נִמְנוּ מֵאֶתְמוֹל וְרוֹצִים לְחַלְּקָם עַכְשָׁיו לֹא יֹאמַר כ"א לְטַבָּח שָׁקוּל כְּמוֹ קַח לִי יעו"ש וְאָמְנָם כִּפְשׁוּטוֹ לְשׁוֹן מִשְׁקָל וּמַשְׁמַע הָא מִשְׁקָל בְּלֹא שֵׁם דָּמִים שָׁרֵי וּלְעֵיל אָמַר אֵין מַשְׁגִּיחִין בְּכַף מֹאזְנַיִם כָּל עִיקָּר וְרַשִׁ"י שָׁם פֵּירֵשׁ טַבָּח אַוְמָן בַּיָּד א' מִשְׁקָל וּבְיַד א' בָּשָׂר אָסוּר הָא לִשְׁקֹול בְּיָד שֶׁיּוֹדֵעַ לְכַוְּנָן שָׁרֵי וא"ש כָּאן.

אֲבָל הָרָ"ן ז"ל פֵּירֵשׁ לְעֵיל דְּאַף זֶה אָסוּר וּלְכָךְ גָּרַס מָכוּר וְעַיֵּן א"ח ת"ק ס"ב. ובר"מ יוֹתֵר נָכוֹן תֵּן לִי דִּלְשׁוֹן מָכוּר אַף בְּלֹא פִּיסּוּק דָּמִים כָּלָל יִרְאֶה דְּאָסוּר בי"ט רַק תֵּן לִי חֵלֶק וְכַדּוֹמֶה בְּלֹא פִּיסּוּק דָּמִים שָׁרֵי בי"ט: וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה בתוי"ט דְּמִשְׁנָה שֶׁאֵין צְרִיכָה הִיא דִּכְבָר נִשְׁנֵית אֵין נִמְנִין כו'.

לֹא הֲבִינוֹתִי דְּאֵין נִמְנִין הַיְינוּ כַּמָּה בְּנֵי אָדָם בָּאִין לַטַּבָּח לוֹמַר מְכוֹר בְּהֵמָה זוֹ בְּכָךְ וְכָךְ כו' זֶה אָסוּר דַּהֲוָה מֶקַח וּמִמְכָּר וְכָאן אַשְׁמְעִינַן דְּלֹא יֹאמַר אָדָם יְחִידִי לַטַּבָּח תֵּן לִי בְּדִינָר בָּשָׂר דְּהֵ"א דְּכָךְ צָרִיךְ לוֹ דְּשָׁרֵי כַּמְבֹואָר בא"ח שכ"ג ס"א בהג"ה כָּל שֶׁהַמֶּקַח יָדוּעַ אֲפִילּוּ בַּמַּזְכִּיר דָּמִים שָׁרֵי יעו"ש.

א"כ קמ"ל דִּינַר בָּשָׂר אֵין יָדוּעַ הַמֶּקַח שא"י כַּמָּה יִתֵּן לוֹ וַהֲוָה דֶּרֶךְ מֶקַח וּמִמְכָּר וְאָסוּר וְלָא נִשְׁמַע מִמַּתְנִיתַן דְּלֹעֵיל כְּלָל: דַּף כ"ט ע"א גְּמָרָא בְּסוּרָא אָמְרִי תַּרְטָא וּפַלְגָא תַּרְטָא הַיְינוּ נָתָחִים כ"מ לְפִי מִנְהָגוֹ וה"ה דְּשָׁרֵי לוֹמַר חֲתוּךְ לִי בָּשָׂר אעפ"י שֶׁיּוֹדֵעַ הַטַּבָּח לְכַוְּנָן בַּחֲתִיכָתוֹ הַמִּשְׁקָל ומ"א בת"ק אוֹת וָי"ו דְּשָׁרֵי לוֹמַר לוֹ תֵּן לִי לִיטְרָא בָּשָׂר וְהַיְינוּ שֶׁהַטַּבָּח יוֹדֵעַ לְכַוְּנָן בַּחֲתִיכָתוֹ ועמ"ש בַּמִּשְׁנָה עַל זֶה: מִשְׁנָה אוֹמֵר אָדָם לַחֲבֵרוֹ מַלֵּא כְּלִי זֶה כו' וּמַעֲשֶׂה כו' עַיֵּן רָ"ן דַּוְקָא הַמּוֹכֵר מְמַלֵּא כְּלִי מִדָּה שֶׁלּוֹ וְלוֹקֵחַ נוֹטֵל הַמִּדָּה לְבֵיתוֹ שָׁרֵי הָא לְמִדּוֹד בְּמִדָּה וְלִשְׁפּוֹךְ לְכְלִי לוֹקֵחַ אָסוּר וכ"פ הַמְחַבֵּר בא"ח שכ"ג ס"א וּלְהָכִי מֵבִיא מַעֲשֶׂה דְּאַבָּא שָׁאוּל בֶּן בָּטְנִית דהי' מְמַלֵּא מִדּוֹתָיו מעי"ט וְשָׁפַךְ לְכְלִי לוֹקֵחַ בי"ט דְּדַאי מֻוָּתָר לִשְׁפּוֹךְ לְתוֹךְ כְּלִי לוֹקֵחַ.

דַּוְקָא לְמִדּוֹד בי"ט וְלִשְׁפּוֹךְ בי"ט מִכְּלִי לִכְלִי אָסוּר. ולפ"ז ה"ק אַף בַּמּוֹעֵד עוֹשֶׂה כֵּן כו' וחכ"א בְּחוֹל הַיְינוּ מְמַלֵּא מֵאֶתְמוֹל וּמַטֶּהוּ לְתוֹךְ כֵּלָיו שֶׁל לוֹקֵחַ מֵאֶתְמוֹל אֲבָל בַּיִּין וְכַדּוֹמֶה דְּלֹא שַׁיְּיךְ מָצוּי הי' מְמַלֵּא רַק מִדּוֹתָיו מעי"ט וְשׁוֹפֵךְ לְכֵלִים שֶׁל לוֹקֵחַ בי"ט וְזֶה פָּשׁוּט: גְּמָרָא אַלְמָא גַּבֵּי שִׁמְחַת י"ט כו' יֵרָאֶה דְּפָרִיךְ לָמָּה הֵיקֵל ר"י בְּמִשְׁקָל וְכָאן בַּמִּדָּה הֶחְמִיר דַּחֲדָא הוּא וּמְשַׁנֵּי כו'.

וּלְפִי מַה שֶּׁיֵּרָאֶה מִמ"א ת"ק אוֹת וָי"ו הַטַּבָּח שֶׁיּוֹדֵעַ לְכַוֵּין בְּחִיתּוּךְ לִיטְרָא בָּשָׂר שָׁרִי לוֹמַר תֵּן לִי לִיטְרָא בָּשָׂר דַּהֲוָה כְּאוֹמֵר וּמוֹדִיעַ כַּמָּה צָרִיךְ א"כ מַה פָּרִיךְ מִמִּדָּה דְּכָאן ע"כ מַיְירֵי מִדָּבָר שֶׁאֵין יָדוּעַ כְּמוֹ אֱגוֹזִים וּשְׁקֵדִים וְכַדּוֹמֶה דִּבְמִדָּה.

יָדוּעַ כָּתַב ר דְּשָׁרֵי בשכ"ג ועמ"א שָׁם אוֹת ה' דְּלָא כט"ז אוֹת ב' תַּמָּה עָלָיו מִמִּשְׁנָה זוֹ דְּכָאן מַיְירֵי בְּדָבָר שא"י (וּמִיהוּ להט"ז י"ל בַּמִּשְׁנָה דְּמֵבִיא מַעֲשֶׂה דְּאַבָּא שָׁאוּל שהי' מְמַלֵּא מעי"ט וְנוֹתֵן לָהֶם בְּמִדּוֹתָיו אוֹ שׁוֹפֵךְ לְתוֹךְ שֶׁלָּהֶן מעי"ט כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ לִידֵי מְכִשּׁוֹל שֶׁיִּזְכִּירוּ שָׁם הַמִּדָּה בְּפֵירוּשׁ דְּאָסוּר וּלְהָרַב בהג"ה דְּשָׁרֵי כְּשֶׁיָּדוּעַ ע"כ כמ"ש בַּמִּשְׁנָה מִטַּעַם מְדִידָה וכ"כ רַשִׁ"י בַּמִּשְׁנָה שֶׁאֵין מוֹדְדִין בי"ט) א"כ אֵין קֻוּשְׁיָא מִמִּשְׁקָל דְּהוּא לְהוֹדִיעַ כַּמָּה צָרִיךְ וְלָכֵן שָׁרִי וע"כ נִרְאֶה דְּמִשְׁקָל לִיטְרָא נָמֵי א"י כ"כ כִּי אֵין כָּל הַבָּשָׂר שָׁוֶה וְיֵשׁ בָּשָׂר שֶׁקָּטָן הַכְּמוֹת וְאֵיכוּתוֹ רַב בְּמִשְׁקָל שע"כ אֵין מְשַׁעֲרִים שִׁשִּׁים בְּמִשְׁקָל כמ"ש הפר"ח בי"ד וְאָסוּר לְהַזְכִּיר מִשְׁקָל וְאַיָּ"ה בְּפֵרְיֵי יְבוֹאַר זֶה וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ ועמ"ש עוֹד לְקַמָּן: וֶהֱבִיאוּם לִפְנֵי הַגִּזְבָּרִים וּמַה שֶּׁלֹּא הַקְּדִישִׁים הֵם אוֹ דְּיֵאוּשׁ כְּדֵי אֵין קוֹנֶה וְאֵין יְכוֹלֶת בְּיָדָם לְכָךְ הֶבְיאוּם לַגִּזְבָּרִים הָוֶה יֵאוּשׁ וְשִׁנּוּי רְשׁוּת אוֹ יֵאוּשׁ כְּדֵי קוֹנֶה ומ"מ הָוֶה מְצָוָה הַבָּאָה בַּעֲבֵירָה וְכִי נָתְנוּ לַגִּזְבָּרִים בְּיַד אַחֵר לָא הָוֶה מְצָוָה הַבָּאָה בַּעֲבֵירָה עַיֵּין א"ח תרל"ט וְרֵישׁ לוּלָב הַגָּזוּל בְּהָנְהוּ אַוְנָנְכְרֵי וְשָׁם הֶאֱרַכְנוּ בעזה"י: לֹא יִמְדֹּד שְׁעוֹרִים וְיִתֵּן לִבְהֶמְתּוֹ הַיְינוּ שֶׁשּׁוֹפֵךְ לְאֵבוּס וְכַדּוֹמֶה דְּאֵין מוֹדְדִין בי"ט ומ"ש רַשִׁ"י בַּמִּשְׁנָה וְהָרָ"ן ז"ל דְּלִשְׁפּוֹךְ בְּכֶלְי' שֶׁל לוֹקֵחַ אָסוּר אֲבָל לִיתֵּן בְּמִדָּה לִבְהֵמָה אֶפְשָׁר דְּשָׁרֵי דְּאֵין זֶה מְדִידָה מַמָּשׁ וְאֶפְשָׁר דְּאָסוּר וּבְפֵרְיֵי יְבוֹאַר וְאִם פִּיחֵת אוֹ הוֹסִיף שָׁרֵי עַיֵּין שכ"ג: ע"ב מִשְׁנָה הוֹלֵךְ אָדָם אַצֶל רוֹעֶה הָרָגִיל כו' וְכָתְבוּ הַתּוֹסָפֹת דה"ה עַכּוּ"ם אִם אֵין חֲשַׁשׁ מְחֻוָּבָר וְצִידָה וְנוֹלַד וּבֵיצִים רֻבָּן מֵאֶתְמוֹל.

וֶאֱגוֹזִים וְכַדּוֹמֶה נָכְרִים הֵם וְדַרְכָּן לִתְלוֹשׁ מִזְּמַן רַב אִם הֵם יְבֵשִׁים. וְעַיֵּין רָ"ן ז"ל: גְּמָרָא וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַזְכִּיר סְכוּם מִדָּה.

עַיֵּין תוס' ומ"ש מָהַרְשָׁ"א ז"ל וע' ט"ז שכ"ג אוֹת ב"ג וְכָאן אַיְירֵי בֶּאֱגוֹזִים וְכַדּוֹמֶה דא"י כַּמָּה בְּמִדָּה וְאָסוּר לכ"ע בַּמִּשְׁנָה כְּשֶׁמַּזְכִּיר שֵׁם מִדָּה א' לְלִישָׁנָא דְּרָבָא אַלִּיבֵּי' דת"ק וְאֵיךְ פְּלִיג רַשְׁבָּ"א.

וּבְפֵרְיֵי אַיָּ"ה יְבוֹאַר בָּזֶה: סְלִיק פֶּרֶק אֵין צָדִין בעזה"י פֶּרֶק הַמֵּבִיא כַּדֵּי יַיִן מִשְׁנָה הַמֵּבִיא כַּדֵּי יַיִן מִמָּקוֹם לְמָקוֹם לֹא יְבִיאֵם בְּסַל וְקֻפָּה כו' הִנֵּה רַשִׁ"י ז"ל פֵּירֵשׁ מִמָּקוֹם לְמָקוֹם מַמָּשׁ מֵעִיר לְעִיר הוּא דַּהֲוָה כְּעוֹבְדִין דְּחוֹל הָא בְּעִיר אַחַת אֲפִילּוּ ברה"ר וְרַבִּים מְצוּיִין שָׁרֵי וכמ"ש הב"י וד"מ תק"י אוֹת ב' אֶלָּא דב"י כָּתַב מִזְּוִיוֹת מֻוָתָּר לְרַשִׁ"י (וּלְתוֹ' אַף זֶה אָסוּר בד"ה הַמֵּבִיא) ובד"מ בְּשֵׁם א"ז רֵיבָ"א פי' מִמָּקוֹם לְמָקוֹם אֲבָל מִבַּיִת לַבַּיִת בְּאוֹתוֹ הָעִיר מֻוָתָּר וכ"ה בד"מ דְּפוּס פְּיוּרְדָא וּבְטוּרִים דְּפוּס בֶּרְלִין אֲבָל בש"ע תק"י ס"ח בהג"ה כָּתַב בְּשֵׁם א"ז דְּבַיִת לַבַּיִת בְּאוֹתוֹ חָצֵר שָׁרֵי וְתָמוּהַּ שבד"מ מַשְׁמַע אַף ברה"ר וְכֵן נִרְאֶה מֵרַשִׁ"י ולפ"ז הַךְ דִּינָא מַתְנִי' בי"ט וּבְשַׁבָּת לֹא יְצַוֵּיר דְּאִיסּוּר הוֹצָאָה נָגְעוּ בי' וא"א לְהָבִיא אֲפִילּוּ ע"י עֵירוּב וְהַשְׁתָּא לק"מ כ"מ שֶׁאָסְרוּ חַז"ל אֲפִילּוּ בְּחַדְרֵי חֲדָרִים אָסוּר דַּוְקָא מֵעִיר לָעִיר הַהֲוָה כְּעוֹבְדִין דְּחוֹל הָא בְּאוֹתָהּ עִיר שָׁרֵי ברה"ר אֲבָל לפי' הב"י דַּוְקָא מִזְּוִיוֹת לַזָּוִיוֹת שָׁרֵי הָא ברה"ר אָסוּר.

צ"ל דְּהָא דְּאָסְרוּ בְּחַדְרֵי חֲדָרִים הַיְינוּ בְּאִיסּוּר תּוֹרָה לֹא בְּאִיסּוּר דְּרַבָּנָן עב"י של"ו וש"ע של"ו וט"ז אוֹת ט' ורמ"ג וְיבוֹאַר לְקַמָּן וְרַשִׁ"י לְשִׁיטָתֵיְ' בי"ב א' דְּשֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ מ"ה שָׁרֵי וּמִדְּרַבָּנָן אָסוּר וְעוֹבְדִין דְּחוֹל מַשְׁמַע שֶׁיֹּאמְרוּ שֶׁעוֹשֶׂה לְצוֹרֶךְ חוֹל כמ"ש הַתּוֹסָפֶת ד"ה הַמֵּבִיא וא"כ מש"ה מֻזָּוִיוֹת לַזָּוִיוֹת דְּלֵיכָּא חֲשַׁשׁ אִיסּוּר תּוֹרָה.

משא"כ לְתוֹסְ' שָׁם דְּשֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ כְּלָל אָסוּר א"כ אַף מְזָוִיוֹת לַזָּוִיוֹת אַטוּ רה"ר וְיֵשׁ חֲשַׁשׁ שֶׁיֹּאמְרוּ לְצוֹרֶךְ חוֹל דַּהֲוָה אִיסּוּר תּוֹרָה דְּאָסוּר אֲפִילּוּ בְּחַדְרֵי חֲדָרִים: וְהִנֵּה לְשִׁיטַת רַשִׁ"י זַ"ל י"ל דְּיֵשׁ שָׁלֹשׁ חִילּוּקִים א' מֵעִיר לְעִיר הֲוָה עוֹבְדִין דְּחוֹל וְאָסוּר בְּאוֹתָהּ עִיר ברה"ר לֵיכָּא עוֹבְדִין דְּחוֹל.

וְאָמְנָם ברה"ר י"ל גָּרַע טְפֵי מַרְבֶּה בְּהִילּוּךְ דְּאָוְושָׁא מִלְּתָא וְנִרְאֶה יוֹתֵר כְּעוֹבְדִין דְּחוֹל אֲבָל ברה"י בְּבֵיתוֹ לֵיכָּא אָוְושָׁא מִלְּתָא. ולפ"ז לְרַשִׁ"י מְרַבֶּה בַּטְּרָחָה דְּהַיְינוּ בְּבַת אַחַת.

אוֹ מְרַבֶּה בְּהִילּוּךְ אַחַת אַחַת אֶפְשָׁר שְׁנֵיהֶם שָׁוִוין לְעִנְיַן הַטּוֹרַח שֶׁזֶּה וָזֶה שָׁוִין אֶלָּא מֵעִיר לְעִיר עוֹבְדִין דְּחוֹל צָרִיךְ לְשַׁנּוֹת וּלְמַפְּשׁ בְּהִילּוּךְ וְאֵין [מַרְבֶּה בְּטוֹרַח]יוֹתֵר וְשָׁוִין שָׁרֵי כמ"ש רַשִׁ"י לְקַמָּן ד"ה דְּדָרוּ בְּדֶוְחָקָא וד"ה דְּדָרוּ בְּאַגְרָא יעו"ש.

וברה"ר דְּלֵיכָּא מִשּׁוּם עוֹבְדִין דְּחוֹל לְשִׁיטָתֵיְ' (כפי' א"ז וְרִיבָ"א) א"כ לְמַעֵט בְּהִילּוּךְ עָדִיף טְפֵי דְּלָא אָוְושָׁא מִלְּתָא כמ"ש הַטּוּר וְהַמְחַבֵּר בשל"ג ס"ב דְּמַרְבֶּה בְּהִילּוּךְ אָסוּר מִשּׁוּם דְּאָוְושָׁא מִלְּתָא דְּלָא כְּתוֹסְ' ד"ה הַמֵּבִיא שֶׁכָּתְבוּ דְּלְמַפְּשׁ בְּהִילּוּךְ הֲוָה יוֹתֵר טוֹרַח וְרַשִׁ"י סוֹבֵר דְּשָׁוִוין הֵמָּה אֶלָּא אָוְושָׁא מִלְּתָא ומש"ה פֵּירֵשׁ לְקַמָּן כָּל לְהַכְבִּיד הַטּוֹרַח אֲפִילּוּ מִשּׁוּם עוֹבְדִין דְּחוֹל אָסוּר.

וא"ש בְּהָא דְּלִיְדְּרוּ בְּחַצָּבָא זוּטָא מִפְּשׁ בְּהִילּוּךְ אָסוּר ומ"ה ומש"ה פֵּירֵשׁ לְקַמָּן כָּל לְהַכְבִּיד הַטּוֹרַח אֲפִילּוּ מִשּׁוּם עוֹבְדִין דְּחוֹל אָסוּר.

וא"ש בְּהָא דְּלִיְדְּרוּ בְּחַצָּבָא זוּטָא מִפְּשׁ בְּהִילּוּךְ אָסוּר ומ"ה ז"א דְּשָׁוִוין הֵמָּה וְיבוֹאַר לְקַמָּן מִזֶּה וברה"י בְּבֵיתוֹ דְּלֵיכָּא חֲשַׁשׁ אָוְושָׁא מִלְּתָא תַּרְוַיְיהוּ שָׁוִוין הֵמָּה אִי רוֹצֶה הַרְבֵּה בְּיַחַד שָׁרֵי אוֹ בזא"ז אֲבָל לתו' מַרְבֶּה בְּהִילּוּךְ יוֹתֵר טוֹרַח אֶלָּא מִפְּנֵי עוֹבְדִין דְּחוֹל יוֹתֵר טוֹב לְטָרְחַ יוֹתֵר מִפְּשׁ בְּהִילּוּךְ וה"ה לְקַמָּן כמ"ש בד"ה דְּדָרוּ בְּרִגְלָא כו' יעו"ש.

וְחִלְּקוּ בֵּין שַׁבָּת לי"ט דבי"ט אֶפְשָׁר ברה"ר נָמֵי א"כ אָסוּר ברה"י נָמֵי וּבְשַׁבָּת דְּאִי אֶפְשָׁרברה"ר שָׁרֵי ברה"י כְּעֵין פֵּירוּשׁ הר"א מִבֶּוְרְגוּל גַּבֵּי סֵוְלָם שֶׁהֵבִיאוּ הַתּוֹסָפֶת לְעֵיל ט' ב' ד"ה מַאי דְּקָא שָׁרֵי ת"ק יעו"ש ולפ"ז בְּעִיר הַמְעֹוָרֶבֶת דברה"ר אָסוּר ה"ה בְּחָצֵר אָסוּר לְתוֹסְ' וּלְרַשִׁ"י לָא מִבָּעְיָא אִם נֶאֱמַר כפי' א"ז וְרִיבָ"א שֶׁהוּבָא בד"מ הֲבִיאוֹתִיו לְעֵיל.

א"כ לֹא יְצַוֵּר הַךְ דִּינָא דְּהַמֵּבִיא בְּקֻוּפָּה כ"א בי"ט וְלֹא בְּשַׁבָּת אֶלָּא אֲפִילּוּ לְפֵירוּשׁ הב"י בְּרַשִׁ"י דברה"ר אָסוּר בְּאוֹתָהּ עִיר וּבְחָצֵר שָׁרִי. א"כ אֵין לְחַלֵּק בֵּין י"ט לַשַּׁבָּת דְּבְשַׁבָּת ג"כ אִיתָא הַךְ דִּינָא בְּעִיר הַמְעֹוָרֶבֶת דַּאֲפִילּוּ בְּחָצֵר אָסוּר אַטוּ ברה"ר דְּעוֹבְדִין דְּחוֹל כו': וְהֲוֵי יוֹדֵעַ שֶׁהַטּוּר בא"ח של"ג הֶעְתִּיק דִּין דְּמֵבִיא כַּדֵּי יַיִן מִשְּׁנָתֵינוּ דה"ה בְּשַׁבָּת וְהַיְינוּ ע"כ ברה"ר דְּבְחָצֵר מְבוֹאָר דְּמִפַּנִּין ד' וה' קֻוּפּוֹת כו' וכ"פ בשל"ג אֶלָּא בְּמָבוֹי הַמְעֹוָרֶבֶת דְּשָׁכִיחִי רַבִּים.

והב"י בשכ"ג כָּתַב דְּרַבֵּינוּ סוֹבֵר שֶׁאֵין חִילּוּק בֵּין י"ט לַשַּׁבָּת אֲבָל הַתּוֹסְ' כָּתְבוּ בְּשַׁבָּת לְמַעֵט בְּהִילּוּךְ עָדִיף וצ"ע דְּאַדְרַבָּה מִשְׁמַע דְּטוּר כְּתוֹסָפֶת וּמַיְירֵי בְּחָצֵר הַמְעֹוָרֶבֶת וברה"י מְמַעֵט בְּהִילּוּךְ עָדִיף וְהַיְינוּ הֵיכִי דְּעִיר אֵין מְעֹוָרֶבֶת דְּלֵיכָּא לְמִגְזַר וְזֶה תְּמִיהַת המ"א בש"ע

שכ"ג אוֹת זיי"ן יעו"ש לְהַמְעַיֵּין והט"ז אוֹת ד' פֵּירֵשׁ דְּהַיְינוּ בְּשַׁבָּת כו' עֲדַיִן קָשֶׁה דְּנַדַּאי ברה"י שָׁרֵי בְּשַׁבָּת לְמֵפִישׁ בְּהִילּוּחַ וּמִי חוֹלֵק עַל תַּלְמוּד עָרוּךְ רֵישׁ מְפַנִּין שׁוּב רָאִיתִי שֶׁדִּבְרֵי הב"י כֵּנִים וַאֲמִתִּיִּים דְּהַטּוּר הֵבִיא בִּשְׁתֵּי הַמְּקוֹמוֹת בְּשָׁוֶה בשכ"ג ותק"י הַמֵּבִיא כַּדֵּי יַיִן ממקו"ם למקו"ם לֹא יְבִיאֵם בְּסַל וְקֻפָּה כו' וּלְתוֹסֶפֶת הי' לְבָאֵר הַחִילּוּק בֵּין שַׁבָּת לי"ט.

דְּבְשַׁבָּת הוּא דְּשָׁרֵי ברה"י כמ"ש בשל"ג ובי"ט אָסוּר וְאֵיךְ הֵבִיא הַלָּשׁוֹן בְּשָׁוֶה לְתַרְוַיְיהוּ אֲבָל לְשִׁיטַת רַשְׁ"י א"ש די"ט וְשַׁבָּת כִּי הֲדָדֵי נִינְהוּ ברה"ר אָסוּר אֲפִילּוּ בְּעִיר אַחַת וברה"י שָׁרֵי אַף בי"ט כמ"ש הב"י בתק"י וְזֶה כפירש"י וכ"ה דַּעַת הַטּוּר וְעִם זֶה יִתְיַישֵּׁב מ"ש הַמְחַבֵּר בשכ"ג וי"א דִּלְמַעֵט בְּהִילּוּחַ עָדִיף.

אַחַת מִשְּׁנֵי דְּרָכִים די"ל כְּפֵירוּשׁ א"ז וְרִיבָ"א בְּרַשְׁ"י דַּוְקָא מֵעִיר לְעִיר שַׁיָּיךְ עוֹבְדִין דְּחוֹל הָא בְּאוֹתָהּ הָעִיר עוֹבְדִין דְּחוֹל וּלְמַעֵט בְּהִילּוּחַ עָדִיף (וְזֶה צ"ע: דא"כ הָוָה לְהַמְחַבֵּר בתק"י לְכְתּוֹב זֶה). אוֹ דה"פ וי"א כִּי יֵשׁ לְחַלֵּק בֵּין שַׁבָּת לי"ט דְּהַאי דִּינָא דְּהַמֵּבִיא כַּדֵּי יַיִן בי"ט דַּוְקָא דְּיָכוֹל לְהוֹצִיאָם לַחוּץ אָסוּר אֲפִילּוּ ברה"י אַטּוּ רה"ר בְּאוֹתָהּ הָעִיר.

משא"כ בְּשַׁבָּת בְּעִיר שֶׁאֵין מְעוֹרָבֶת לְמַעֵט בְּהִילּוּחַ עָדִיף טְפֵי וְנִמְצָא כָּאן בְּשַׁבָּת י"א אֵין חוֹלְקִים אַדְּלְעֵיל דְּנַדַּאי בְּמָבוֹי הַמְעוֹרָבֶת אָסוּר בְּשַׁבָּת כְּמוֹ בי"ט אֶלָּא דנ"מ לְעִנְיַן י"ט. וז"ש הט"ז פֵּירוּשׁ לְחַלֵּק בֵּין שַׁבָּת לי"ט ולפ"ז בתק"י דְּכָתַב הָרַב בְּחָצֵר שָׁרֵי הַיְינוּ כְּדַיְעָה א' כָּאן ועמ"א שכ"ג אוֹת זיי"ן.

ועב"י בשכ"ג הֵבִיא דִּבְרֵי הָרָ"ן שֶׁהֵם כְּדִבְרֵי רַבֵּינוּ. הַיְינוּ לוֹמַר שֶׁאֵין חִילּוּק בֵּין שַׁבָּת לי"ט דְּלָא כְּתוֹסֶפֶת שֶׁמְּחַלְּקִין.

אֲבָל לֹא פירש"י דְּאִיהוּ נָמֵי סוֹבֵר דבי"ט שָׁרֵי ברה"י די"ל כפי' א"ז וְרִיבָ"א לָכֵן הֵבִיא דִּבְרֵי הָרָ"ן זַ"ל וְהַבֵּן. ועמ"ש בַּתּוֹסֶפֶת ד"ה הַמֵּבִיא עוֹד מִזֶּה וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: בפירש"י בד"ה הַמֵּבִיא בְּתוֹךְ הַתְּחוּם כו' פֵּירְשָׁתִיו ובד"ה לֹא יְבִיאֵם דְּנִרְאֶה כְּמַעֲשֶׂה דְּחוֹל אֲבָל כו' דְּמוּכָח לְצֹרֶךְ י"ט הַיְינוּ מִפְּנֵי הָרוֹאִין.

וְאֶפְשָׁר נָמֵי לְהַבְדִּיל מַמַּעֲשֶׂה חוֹל שֶׁיִּהְיֶה זוֹכֵר שֶׁהַיּוֹם י"ט. וְעַיַּיִן לְשׁוֹן הרמז"ל (וְהַמְחַבֵּר בתק"י) אעפ"י שֶׁהַוְתָּרָה הוֹצָאָה שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ לֹא יִשָּׂא מַשָּׂאוֹת גְּדוֹלוֹת כו'.

מַה שֶּׁאֲיַיטֵיהּ דְּשֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ אֶלָּא ה"פ של"ת דְּשֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ כְּלָל נָמֵי שָׁרֵי מ"ה וַהֲוָה גְּזֵרָה לְגְזֵרָה שֶׁיֹּאמְרוּ כו' ובר"ע הִשְׁמִיט דמ"ה וְהַמְחַבֵּר הֵבִיאוּ. (עַיַּיִן ר"מ פֶּ"ה מי"ט הֵ"א) ועתוי"ט כָּתַב דְּבָסֵל אֲפִילּוּ שְׁתַּיִּים (וְאֶחָד) נָמֵי אָסוּר וְאוֹרְחָא דְּמִלְּתָא קָתָנֵי יעו"ש: ד"ה אוֹ לְהָנִיעַ בְּיָדוֹ עתיו"ט וְעַיַּיִן יְרוּשַׁלְמִי וְיבוֹאַר בְּסוֹף שְׁמַעְתִּין: תּוֹסֶפֶת בד"ה הַמֵּבִיא כו' וְתֵימָא כו' שֶׁרוֹאֶה אוֹמֵר לְצֹרֶךְ חוֹל מֵבִיא כו' וְקָאָמַר הָתָם לְמַעֵט בְּהִילּוּחַ כו' הִנֵּה מ"ש מְפַנִּין י"ל הָתָם לְצֹרֶךְ מִצְוָה אוֹרְחִין אֲחֵרִים אוֹ בִּיטּוּל ב"ה דא' א' יִשְׁהֶה ע"ש.

ומ"ש שֶׁרוֹאֶה יֹאמַר אפירש"י ד"ה לֹא יְבִיאֵם דְּנִרְאֶה כְּמַעֲשֶׂה דְּחוֹל וכ"כ הָרָ"ן יִרְאֶה דְּלִשְׁנוֹת מְעֻבָּדִין דְּחוֹל לֹא מְשׁוּם הָרוֹאֶה. ומ"מ י"ל דְּגַם הֵם ס"ל כָּךְ ומ"ש לְמַעֵט בְּהִילּוּחַ עָדִיף הָתָם לָא אִפְּשִׁיטָא בַּעַיַּין וְרֹא"שׁ כָּתַב דְּנָקְטִינַן כֵּן יעו"ש אֶפְשָׁר מִדְּאָמַר שָׁם דכ"ע לְמַעֵט בְּהִילּוּחַ עָדִיף הַיְינוּ פְּשִׁיטוּתֵי' ומ"ש לְמַעֵט בְּהִילּוּחַ טַרְחָא יַתִּירָא רַשְׁ"י לֹא יְפָרֵשׁ

כֵּן אֶלָּא לְמַעֵט בְּהֶילּוּךְ וּלְמַעֵט בְּטוֹרַח שָׁוִין הֵמָּה וּכְבָר הֶאֱרַכְתִּי בְּמִשְׁנָה וְעַיִן רָ"ן כָּתַב דאע"ג דִּלְמַעֵט בְּהֶילּוּךְ עָדִיף.

הָכָא עוֹבְדִין דְּחוֹל וְהִנֵּה הָתָם נָמֵי עֲבִיד עוֹבְדִין דְּחוֹל וע"כ אוֹ דְּסוֹבֵר כפירש"י דְּכָאן וְהָתָם בַּמָּבוֹ' הַמְעוֹרֶבֶת דִּשְׁכִיחִי רַבִּים אָסוּר בְּסַל וְטוֹב לְמַפְרֵשׁ בְּהֶילּוּךְ וברה"י כָּאן וְכָאן שָׁרִי. אוֹ רַשְׁ"י סוֹבֵר מֵעִיר לָעִיר דַּוְקָא אֲמוֹר מֵעַתָּה כְּפִי הַנִּרְאֶה שָׁלֹשׁ שִׁיטוֹת בְּכָאן שִׁיטַת רַשְׁ"י וְשִׁיטַת רָ"ן וְשִׁיטַת הַתּוֹסָפֹת ועב"י של"ג וּכְבָר הִתְבָּאֵר לְעֵיל וְעַיִּין רָ"ן כָּתַב לְמַעֵט בְּהֶילּוּךְ עָדִיף וְאַפְּ"ה כָּתַב אַחַ"כ דָּרוּ בְּרִיגְלָא לְמַעֵט בְּטוֹרַח כפירש"י לְקַמָּן וכמ"ש כָּאן: דַּף לָמֶ"ד ע"א גְּמָרָא אַתְקִין רָבָא בְּמָחוֹזָא כו' למ"ש א"ז וְרִיבָ"א הוּבָא בד"מ תק"י דִּלְרַשְׁ"י דַּוְקָא מֵעִיר לָעִיר הָא בְּעִיר א' אֲפִילּוּ ברה"ר שָׁרֵי בְּסַל וְקֻפָּה (ושע"כ לֹא יְצַוַּיר דִּין זֶה כ"א בי"ט לֹא בְּשַׁבָּת).

א"כ מחוז"א מַשְׁמַע בָּעִיר גּוּפָא וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּסַל וְקֻפָּה לָאו מִשּׁוּם מַשָּׂא גְּדוֹלָה אֶלָּא אֲפִילּוּ כַּד אֶחָד בַּסַּל אָסוּר ודר"ה בַּכָּתֵף שָׁרֵי וְלָאו מִשּׁוּם מַשָּׂא אֶלָּא כְּעוֹבְדִין דְּחוֹל שֶׁהָרוֹאֶה אוֹמֵר אוֹ פי' אַחֵר וְלָכֵן דַּוְקָא מֵעִיר לָעִיר אָסוּר משא"כ כָּאן מַיְירֵי לְהָקֵל מִטּוֹרַח מש"א ומש"ה אַף בְּאוֹתָהּ הָעִיר אַתְקִין ל מָחוּל.

והרמז"ל מ" מי"ט הֵ"א אֵין מוֹצִיאִין מַשָּׂאוֹת גְּדוֹלוֹת א"ה לְשׁוֹן הַמְחַבֵּר בסק"י. וא"י דְּכָאן אֵין הַטַּעַם מִשּׁוּם טוֹרַח מַשָּׂא וּכְדִכְתִיבְנָא: וְאִם לָא אֶפְשָׁר שְׁרֵי פירש"י שֶׁאֵיךְ לוֹ סִיּוּד וּלְעֵיל עַל הַפְּסָנָם ד"ה וְאִם א"א שֶׁזִּימֵּן הַרְבֵּה אוֹרְחִים וְצָרִיךְ לְהָבִיא הַרְבֵּה בְּיַחַד כו' הָא כִּדְאִיתָא וְהָא כִּדְאִיתָא.

והב"י בתק"י מ"ש הַטּוּר שֶׁזִּימֵּן אוֹרְחִים הַרְבֵּה וְרַשְׁ"י פי' שֶׁאֵין סִיּוּד דְּבָרָיו אֲמִתִּיִּים דְּהַטּוּר כָּלַל מִשְׁנָה דִּלְא יְבִיאֵם דְּמָחוֹזָא וְסִיָּם וְאִם זִימֵּן אוֹרְחִים הַרְבֵּה הַיְינוּ לוֹמַר דַּאֲפִילּוּ יָכוֹל לְשַׁנּוֹת מִדַּוְחָקָא לְרִגְלָא הוֹאִיל וְאוֹרְחִין הַרְבֵּה וְצָרִיךְ לְמַהֵר וְלֵילֵךְ וע"י שִׁינּוּי שֶׁאֵין רָגִיל יֵלֵךְ לְאַט מֻוָתָּר וכ"כ הַמְחַבֵּר שָׁם סְעִיף יו"ד אִם א"א שֶׁזִּימָּנָן הַרְבֵּה אוֹרְחִים וּרְבוּתָא אִשְׁתְּמִעִינַן כָּאמוּר: זִימְנִין דְּאָתֵי לִידֵי סְחִיטָה עַיִּין א"ח ש"כ ושכ"א מַעֲנִיִּני סְחִיטָה וְרָ"ן בְּשֵׁם רָזָ"ה וּבָרָ"ן יֵשׁ חֶסְרוֹן תֵּיבוֹת וְצָרִיךְ לְהָיוֹת וְלִי נִרְאֶה.

וְשָׁלֹשׁ מַחֲלוֹקֶת בַּדָּבָר תו' ד"ה זִמְנִין בְּיַיִן נָמֵי שַׁיָּיךְ סְחִיטָה בַּבֶּגֶד לִכְלִי הָוֵי דָּשׁ וּלְעֵיל מַיְירֵי שֶׁנּוֹפֵל לָאָרֶץ וּבַמַּיִם כִּבּוּס וְרָזָ"ה סוֹבֵר דִּבְיַיִן לֹא שַׁיָּיךְ סְחִיטָה דְּהַבֶּגֶד נִשְׁאַר אָדוֹם.

(ועט"ז שכ"א בְּיַיִן לָבָן שַׁיָּיךְ כִּבּוּס) וְאֶפְשָׁר אֲפִילּוּ סוֹחֵט לִכְלִי לָא הֲוָה דָּשׁ שֶׁאֵין זֶה מְפָרֵק מֵחִבּוּרוֹ שֶׁנּוֹלַד כָּךְ כְּמוֹ תְּבוּאָה. וְרָ"ן תֵּירֵץ דְּהַהוּא דְּמַסְנְנִין יַיִן בְּסוּדָרִין בְּעוֹמְדִין לְכָךְ.

משא"כ בְּאֵין עוֹמֵד לְכָךְ שַׁיָּיךְ סְחִיטָה אֲפִילּוּ יַיִן אָדוֹם. וּלְעֵיל בְּפֵירוֹת: וְלָא הִיא דְּתוֹסָפֹת יוה"כ ד"ת וַאֲכָלָן עַד שֶׁחֲשַׁשְׁיכָה כו' הִנֵּה ל"ג וְאוֹכְלִין מְשֻׁחֲשַׁשְׁיכָה דְּלֹא הֲוָצְרְךְ לוֹמַר תו' יוה"כ אֶלָּא עַד חֲשַׁשְׁיכָה (וכ"ש לָמֶ"ד מְפוֹרָשׁ מְחֻיָּנָן תר"ח) וְהִנֵּה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת סָפֵק וְעַיִּין רָ"ן כָּתַב סָפֵק מ"ה אָסוּר וְתוֹסָפוֹת אֵין שִׁיעוּר יִרְאֶה לְכָאוֹרָה דְּתוֹסָפוֹת ד"ה דְּהָא תּוֹסָפֹת יוה"כ כו' סוֹבְרִים סָפֵק מִדְּרַבָּנָן אָסוּר וְאוֹכְלִין סָמוּךְ לַחֲשַׁשְׁיכָה לְצֵאת הַכּוֹכָבִים וְתוֹסְ' יוה"כ דַּת שִׁיעוּר.

וְרָ"ן סוֹבֵר סָפֵק מ"ה וְתוֹסְ' קוֹדֶם בֵּין הַשְׁמָשׁוֹת. וְזֶה טָעוּת דְּתוֹסָפֶת סוֹבְרִים בכ"מ סָפֵק מ"ה אָסוּר כמ"ש הָרַשְׁבָּ"א בתה"א (עי"ד פר"ח ופְרִיי).

וְעוֹד שְׁיעוּר תּוֹסָפֶת יוה"כ כָּל בֵּין הַשְׁמָשׁוֹת מִדְּרַבָּנָן עכ"פ. אֶלָּא בֵּין תוס' וְרָ"ן סוֹבְרִים סָפֵק מ"ה אָסוּר וְתוֹסָפֶת סוֹבְרִים דה"ק עַד חֲשֵׁכָה הַיְינוּ עַד סָמוּךְ לביה"ש דְּאִי עַד חֲשֵׁיכָה צ"ה א"כ בְּלֹא תוס' יוה"כ ביה"ש סָפֵק מ"ה כְּוַדַּאי אִיסּוּר וְלָא מְחַיְנַן לְהוּ אַלְמָא לָא הִיא.

וע"כ עַד חֲשֵׁיכָה עַד ביה"ש קָרֵי חֲשֵׁיכָה וע"כ תּוֹסָפֶת יוה"כ שְׁיעוּר קוֹדֶם ביה"ש וְזַמַּן מַה וז"ש מִבְּעוֹד יוֹם הַיְינוּ זְמַן מַה קוֹדֶם ביה"ש אֲבָל הָרָ"ן סוֹבֵר דִּלְעוֹלָם אָכְלִי עַד סָמוּךְ לצ"ה. וְאֵין ראי' דִּבְוַדַּאי אִיסּוּר תּוֹרָה לָא מְחַיְנַן.

דְּשָׁאנֵי ביה"ש אעפ"י שֶׁסְּפֵקוֹ כְּוַדַּאי מ"ה מ"מ יֵשׁ הֶפְרֵשׁ בֵּין וַדַּאי מַמָּשׁ דְּמָחַיְנַן לְהוּ (שֶׁהָרֵי בע"ה וא"ח תר"ח בֵּין מְפוֹרָשׁ ה"ה) אֶלָּא תּוֹסָפֶת יוה"כ ד"ת וע"כ רָגַע קוֹדֶם ביה"ש דביה"ש אִצְטְרִיךְ קְרָא לְמַעוּטֵי סָפֵקָא וא"כ הֲוָה ביה"ש וַדַּאי אִיסּוּר תּוֹרָה.

מַמָּשׁ מִתּוֹסָפֶת יוה"כ וְשַׁפִּיר הוֹכִיחַ דְּלָא הִיא זֶה הַנִּרְאֶה לִי פֵּירוּשׁ דִּבְרֵיהֶם. וּלְעוֹלָם תּוֹסָפֶת יוה"כ רָגַע קוֹדֶם ביה"ש נָמֵי שַׁפִּיר דָּמֵי וְאַ"ָּה יְבוֹאַר בְּפָרְיֵי ומ"ש הָרָ"ן זַ"ל דְּסֵוְגְיַין דְּכָאן מַחְלָפָה בְּשַׁבָּת דְּהָתָם מַסְקִינַן דבד"ת מְחַיְכָן בְּהוּ יעו"ש הִנֵּה י"ל דְּחִילּוּף הַסֵּוְגְיוֹת תָּלוּי בְּחֵלֶב כּוֹי בִּכְרִיתוֹת לָמֶ"ד סָפֵק מ"ה אָסוּר א"כ ע"כ בד"ת נָמֵי לָא מְחַיְנַן בְּהוּ.

וְלָמֶ"ד סָפֵק מִדְּרַבָּנָן אָסוּר א"כ תּוֹסָפֶת יוה"כ רָגַע קוֹדֶם צ"ה וְאֵין שְׁיעוּר וא"כ אֵין ראי'. ובד"ת מָחַיְנַן וְאָמְנָם הָאֱמֶת שְׁבְּשַׁבָּת קכ"ז ב' בַּגְּוָסְחוֹת דִּידַן גָּרְסִינַן נָמֵי וְלָא הִיא יעו"ש בקמ"ח ב' וְאוּלַי בְּגִירְסַת הָרָ"ן לֹא הי' כָּתוּב שָׁם וְלָא הִיא וְעַיֵּין ר"מ פֵּ"א מֵהִלְכוֹת שְׁבִיתַת עָשׂוֹר דְּתוֹסָפֶת יוה"כ מבע"י מִקְרָא בְּתִשְׁעָה וְיֵשׁ לְמוּדִים אֲחֵרִים בְּיוֹמָא והר"מ זַ"ל סוֹבֵר פ"ט מט"מ סָפֵק מִדְּרַבָּנָן וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: הָתָם בְּתִבְנָא סָרְיָא עַיֵּין תוס' ד"ה הָתָם וּמַשְׁמַע לְכְאוֹרָה דְּהִנִּיחַ בְּאוֹצָר והי' רָאוּי לַבְּהֵמָה וְעַכְשָׁיו נִסְרַח יעו"ש וְעַיֵּין רא"ש כָּתַב דְּלָא עָבְדִי לי' אוֹצָר מַשְׁמַע דְּלָא הִנִּיחַ לי' בְּאוֹצָר וְסָרְיָא מֵעִיקָּרָא.

וצ"ע דא"כ מַאי אֲבָל לֹא עֲצִים שֶׁמַּוְקְצָה דְּבַתְּבָן נָמֵי כה"ג אָסוּר וְאַ"ָּה יְבוֹאַר בְּפָרְיֵי עַיֵּין הג"א מ"ש מֻוְקְצֶה שֶׁיָּבֵשׁ יְבוֹאַר בְּסָמוּךְ מִזֶּה: גָּרְסִינַן בִּירוּשַׁלְמִי מַתְנִי' בְּאֵילּוֹן קַרְפְּדִיָּא דְּקִיקַתְרָא עַיֵּין מְפָרֵשׁ שָׁם.

וּבְתוֹסְ' שָׁם ד"ה בְּאֵילֵּין וְהִנֵּה בַּמִּשְׁנָה יְרוּשַׁלְמִית גָּרַס בַּמִּשְׁנָה עַל כְּתֵפוֹ לְפָנָיו אֲבָל בְּמִשְׁנָה שַׁבָּת תַּלְמוּד בַּבְלִי הַגִּרְסָא מֵבִיא עַל כְּתֵפוֹ אוֹ לְפָנָיו וְהַיְינוּ כפירש"י. וְהַפּוֹסְקִים לֹא הֵבִיאוּ הַגִּירְסָא יְרוּשַׁלְמִית כְּלָל אֶלָּא כְּתַלְמוּדָא דִּידַן וְאֵין חִילּוּק בֵּין דַּקִּין אוֹ גְּדוֹלִים וְתַלְמוּד בַּבְלִי עִיקָּר: שָׁם ר' יוּדָן בָּעֵי מַהוּ לְהוֹצִיא תֶּבֶן מרה"י לרה"ר וְלֹא מַתְנִיתָא כו' וְעַיֵּין בְּתוֹסְ' שָׁם.

וְאָמְנָם רַשְׁ"י בַּמִּשְׁנָה כָּתַב הַמּוֹלִיךְ תֶּבֶן לְהַסִּיק אוֹ לַבְּהֵמָה. ובתקי"ב פָּסַק לְהוֹצִיא לַבְּהֵמָה מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת אָסוּר וְיֵשׁ לְעַיֵּין דְּבַפֵּ"א מי"ט הי"ג כָּתַב המ"מ שֶׁזֶּה לְרַשְׁבָּ"א דְּהוֹצָאָה שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ כְּלָל אָסוּר מ"ה וְלוֹקֶה משא"כ לר"מ זַ"ל כְּרַשְׁ"י דְּשֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ כְּלָל שָׁרֵי מ"ה רַק מִדְּרַבָּנָן.

א"כ מֵעֻתָּר גָּמוּר לְהוֹצִיא לְצוֹרֶךְ בְּהֵמָה דְּהוֹצָאָה מִתּוֹךְ כָּל שֶׁיֵּשׁ צוֹרֶךְ קְצָת אֲפִילּוּ לַבְּהֵמָה לָא מִתְסַר אֲפִילּוּ מִדְּרַבָּנָן. וַאֲפִילּוּ לְרַשְׁבָּ"א דַּוְקָא מרה"י לרה"ר לֹא כַּרְמְלִית כְּנִרְאֶה מ"מ שָׁם דְּאִיסּוּר תּוֹרָה לֹא הִתִּירוּ הָא טַלְטוּל דְּרַבָּנָן הִתִּירוּ וּלְדִידַן לֵית רה"ר וְלָמָּה הֵבִיאוּ הָרַב בתקי"ב לְדִידַן גַּם מ"ש המ"א בתקי"ח אֲבָנִים כָּתַב דְּלוֹקֶה.

א"י מְנָא לי' זֶה דְּמִלְּשׁוֹן הַמְחַבֵּר מַשְׁמַע כֵּלִים אֲפִילּוּ אֵין צוֹרֶךְ כְּלָל שָׁרֵי רַק אֲבָנִים א"כ כֵּלִים נָמֵי צוֹרֶךְ בָּעֵינַן שֶׁלֹּא יִגְנְבוּ ה"ה בְּהֵמָה נָמֵי דמ"ה שָׁרֵי שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ כְּלָל. וּבְפֵרְיֵי יְבוֹאַר ומ"מ מִלְּשׁוֹן רַשְׁ"י בַּמִּשְׁנָה נִרְאֶה דְּמוֹצִיא תֶּבֶן אֲפִילּוּ בְּעִיר אַחַת הַמְעוֹרֶבֶת אָסוּר דְּגְנַאי לי"ט הוּא.

וְלָא דָּמֵי לְסַל וְקֻפָּה דַּוְקָא מֵעִיר אַחֶרֶת וּלְעִנְיַן אִי שָׁרֵי לְהוֹצִיא תֶּבֶן לְהַסִּיק מִמַּשְׁנָתֵנוּ אֵין מְבִיאִין לְקַמָּן ל"א נִרְאֶה דְּשָׁרֵי וְשָׁם יְבוֹאַר ומ"ש הַמְפָרֵשׁ שָׁם אֵין פְּנַאי לְהַאֲרִיךְ וְאַיְ"ה יְבוֹאַר בְּמָקוֹם אַחֵר: שָׁם ר' יַעֲקֹב בַּר אַחָא בְּשֵׁם ר' יוֹסָא מֻוקְצֶה שֶׁיְּבֵשׁ אָסוּר לִיגַע בּוֹ כְּתַב הַמְפָרֵשׁ דביה"ש לָא חָזְיָא וְיֵשׁ מֻוקְצֶה לַחֲצִי י"ט א"י מַהוּ דביה"ש אִתַּקְצִי לְכֻלָּא יוֹמָא לר"י אֶלָּא בהי' רָאוּי ביה"ש וְאַחַ"כ אִתַּקְצִי וְסָר הוּא דְּשַׁיָּיךְ מֻוקְצֶה לַחֲצִי שַׁבָּת וי"ט וּפִירוּשׁ מֻוקְצֶה שֶׁיְּבֵשׁ הָעֵצִים לַחִים מְאֹד וְאֵין רְאוּיִם לְהַסָּקָה וְיָבְשׁוּ שֶׁלֹּא מִדַּעַת אָסוּרִים ול"ד לְהָא כו'.

ב' מֻוקְצֶה שֶׁיְּבֵשׁ דְּשָׁרֵי בִּגְרוֹגֶרֶת דְּכָל דַּעְתֵּי' שֶׁיְּבְשׁוּ משא"כ כָּאן. וּכְבָר כָּתַבְתִּי שָׁם מִזֶּה וְעַיֵּין הג"א כָּאן הֵבִיא הָא דְּמֻוקְצֶה שֶׁיְּבֵשׁ מא"ז וְהוּא מִירוּשַׁלְמִי לְדַעְתִּי וְאֵין לְהַאֲרִיךְ וְאַיְ"ה בְּפֵרְיֵי יְבוֹאַר: ע"ב מִשְׁנָה אֵין נוֹטְלִין אֶלָּא מִן הַסָּמוּךְ לָהּ פירש"י פֶּסַח וַעֲצֶרֶת הָא סֻוכַּת הֶחָג אע"ג בַּחֲבִילוֹת וְכַדּוֹמֶה דְּלָא מְבַטֵּל לי' אָסוּר מִדְּרַבָּנָן עב"י תקי"ח וט"ז שָׁם אות ו' ובַּתַּרְלָ"ח וְאַיְ"ה יְבוֹאַר שָׁם בְּפֵרְיֵי וְהָרַב כָּתַב אֲפִילּוּ יעו"ש: גְּמָרָא סָמוּךְ לַדְּפָנוֹת רַב מְנַשְּׁיָא אָמַר אֲפִילּוּ תֵּימָא אֵין סָמוּךְ לַדְּפָנוֹת אַבָּרַיְיתָא י"א מַר א"ח ול"פ וי"א דְּפְלִיגִי עַיֵּין פּוֹסְקִים וּמִדְּבְרֵי רַשְׁ"י נִרְאֶה דְּאַסְרְיֵיתָא בַּסָּכָךְ שָׁרֵי לְרַב מְנַשְּׁיָא מִדְּלֹא הִתִּיר אוֹגְדָן וַדַּאי לֹא לַסָּכָךְ בָּטְלֵי אֲבָל בִּדְפָנוֹת כה"ג לְרַב מְנַשְּׁיָא אָסוּר אֲפִילּוּ תֵּימָא הַיְינוּ דַּוְקָא לַסָּכָךְ מִדְּלָא כָּתַב רַשְׁ"י רָכֹל אַסְרְיֵיתָא אֵין מְעוֹרָב בַּסָּכָךְ כְּמוֹ דּוֹפָן אֶלָּא כָּאָמוּר וְעַיֵּין יְרוּשַׁלְמִי שְׁמוּאֵל אָמַר בְּשֶׁלֹּא נִתְכַּוְּנוּ לְעַבּוֹתָהּ הָא נִתְכַּוְּנוּ אָסוּר אֲבָל תְּנַאי מְהַנֵּי יעו"ש וכ"מ מֵרַשְׁ"י ד"ה וְכִי תַּנְיָא מִדְּלָא הֶיְתֵּר אוֹגְדָן לֹא בַּטְּלִינְהוּ אֶלָּא לְהַצְנִיעָם שָׁם הָא נִתְכַּוְּנוּ לְעַבּוֹתָהּ אֲפִילּוּ לֹא הֶיְתֵּר אוֹגְדָן אָסוּר וּתְנַאי מְהַנֵּי כה"ג דְּאֵין זֶה סוֹתֵר אֹהֶל מַמָּשׁ הָא בְּנוֹתֵן לְסַכֵּךְ מְפֻזָּרִין הֲוָה סוֹתֵר אֹהֶל מַמָּשׁ וְלָא מְהַנֵּי תְּנַאי וּלְדִדְוָקָא שֶׁלֹּא נֶאֱרַג עִמּוֹ מְהַנֵּי ועב"י תקי"ח וְאַיְ"ה יְבוֹאַר בְּפֵרְיֵי: תַּנְיָא אֵין נוֹטְלִין אֶלָּא מִן הַסָּמוּךְ ור"ש מַתִּיר אֲפִילּוּ מִסָּכָךְ עַצְמוֹ: וְסֻוכָּה רְעוּעָה וְנָפְלָה דִּבְרִיאָה ר"ש מוֹדֶה דְּאָסוּר.

אֲפִילּוּ לָמֵ"ד חָלוּק ר"ש בִּבְרִיאָה שֶׁמֻּתּוּ דְּשָׁרֵי. הָתָם מְצַפָּה ע"י חש"ו.

כמ"ש תוס' חֻלִּין י"ד א' ד"ה מְחַתְּכִין מ"א סי' תק"א אות ב' וּלְעֵיל כ"ז ב' חָלוּק ר"ש כו' דְּסָתָמָא יוֹשֵׁב וּמְצַפֶּה מָתַי תִּשְׁחֹט ע"י חש"ו: וַהֲוֵי יוֹדֵעַ דְּהָרִי"ף גּוֹרֵס בְּבָרַיְיתָא אֵין נוֹטְלִין מִסֻּכָּךְ וְלֹא מִסָּמוּךְ לָהּ ור"ש מַתִּיר וְשָׁוִין בְּסֻוכַּת הֶחָג כו' וּמִי מְהַנֵּי תְּנַאָה אַבְּיֵי וְרָבָא כו' הִנֵּה לְפִי גִּירְסָא (דִּלְמָא) [וְלֹא מִן] הַסָּמוּךְ לָהּ יֵרָאֶה דְּלָא גָּרֵס ור"ש שָׁרֵי וְהָא סָתַר אַהֲלָא דר"ש הַיְינוּ ת"ק דְּמַשְׁנָה דְּמִן הַסָּמוּךְ שָׁרֵי א"כ מַאי פָּרִיךְ בֶּחָג מִי מְהַנֵּי תְּנָאָה

דִּלְמָא בְּסָמוּךְ קָאָמַר דַּהֲוָה כְּיוֹתֵר מִשְּׁעוּר סֻוכָּה דְּמִטַּעַם מֻוקְצֶה וּמְהַנֵּי תְּנָאָה עַיֵּין תו"י ד"ה עֲצֵי סֻוכָּה (וּבְוֹאַר בְּפָרַיִ אַיָּ"ה תַּרְלָ"ח).

וְאָמְנָם יִרְאֶה אַף לְגִי' הָרִי"ף גְּרְסִינַן שַׁפִּיר הַהּ שַׁקְלָא וְטַרְיָא דת"ק דְּלָא מִן הַסָּמוּךְ לָהּ ע"כ בְּנִתְכַּוְּנִין לְעַבּוֹתָהּ דְּאָסוּר אַף מִן הַסָּמוּךְ לָהּ כִּדְאִיתָא בִּירוּשַׁלְמִי הֲבִיאוֹתִיו לְעֵיל ועב"י תקי"ח ומ"א שָׁם ור"ש מַתִּיר וּפָרִיךְ שַׁפִּיר לר"ש וְהָא סָתַר אַהֲלֹא אַף מִן הַסָּמוּךְ לָהּ כֵּינָן דְּנִתְכַּוְּנִין לְעַבּוֹתָהּ.

וּמְשַׁנֵּי שְׁנָפְלָה. ור"ש מַתִּיר אַף מִסְּכָךְ עַצְמָהּ ולפ"ז הַגִּירְסָא בִּגְמָרָא וְאִם הִתְנָה הַכֹּל לְפִי תְּנָאָה א"ש טוּבָא לְגִירְסַת הָרִי"ף דַּאֲפִילּוּ דְּנֹאמַר דִּתְנַאי לָא מְהַנֵּי לר' יְהוּדָא כמ"ש הַתּוֹסָ', ד"ה אָמַר רַב מְנַשְּׁיָא אַפִּ"ה א"ש וְאִם הִתְנָה הַכֹּל לְפִי תְּנַאי מִסֻּכָּה דְּעָלְמָא הַיְינוּ (בֵּין) [מִן] הַסָּמוּךְ לָהּ כִּדְאִיתָא בִּירוּשַׁלְמִי דְּנִתְכַּוְּנִין לְעַבּוֹתָהּ וְנַדַּאי מְהַנֵּי תְּנַאי בַּדְּפָנוֹת כָּל שֶׁאֵין נֶאֱרָג עִם הַדְּפָנוֹת אוֹ בַּסְּכָךְ בְּאַסְרִיְיתָא וְהַבֵּן זֶה אַבַּיֵּי וְרָבָא דְּאָמְרוּ תַּרְוַיְיהוּ דְּאָמַר אֵין בּוֹדֵל כָּל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת הִנֵּה לְכְאוֹרָה יֵשׁ כָּאן ד' שִׁיטוֹת וְאַבְּאֲרָם בְּקִצָּרָה רַשְׁ"י סוֹבֵר תֵּירוּצָא דְּרַב מְנַשְּׁיָא קָאֵי לְמַסְקָנָא וְהוּא ד' דְּבָרִים יֵשׁ מֻוקְצֶה מֵחֲמַת אִיסּוּר וּמֻוקְצֶה [מֵחֲמַת] מִצְוָה כַּעֲצֵי סֻוכָּה וְנוֹי סֻוכָּה וְאָתְרוֹג וְהַשְׁתָּא מֻוקְצֶה אִיסּוּר מְהַנֵּי תְּנַאי לר' יְהוּדָא (וַאֲפִילּוּ בִּבְרִיאָה בְּאֶפְשָׁר עב"י תקי"ח) וּבַעֲצֵי סֻוכָּה לָא מְהַנֵּי תְּנָאָה דע"כ ביה"ש בּוֹדֵל מִשּׁוּם אִיסּוּר אֹהֶל תּוּ חָיֵיל מִצְוָה ביה"ש וְתוּ לָא מְהַנֵּי תְּנַאי לְמָחָר אֲפִילּוּ נָפְלָה אוֹ חוֹל הַמּוֹעֵד וְנוֹי סֻוכָּה בְּאֵין בּוֹדֵל ביה"ש אֲפִילּוּ בְּמִצְוָה לָא חָיֵיל שָׁם מִצְוָה ולפ"ז ה"ה בְּנִתְכַּוְּנִין לְעַבּוֹתָהּ [אוֹ] בְּאַסְרִיְיתָא סָמוּךְ לַדְּפָנוֹת דְּמְהַנֵּי תְּנָאָה לְאִיסּוּר כמ"ש לְעֵיל בְּשֵׁם הַיְרוּשַׁלְמִי וְאוֹמֵר ביה"ש אֵינִי בּוֹדֵל כָּל ביה"ש דְּמִשּׁוּם אֹהֶל שָׁרֵי ה"ה דְּמִשּׁוּם מִצְוָה שָׁרֵי כְּמוֹ בְּנוֹי סֻוכָּה וְאָתְרוֹג הוֹאִיל וְכָל לַיְלָה הָוֵי הֶפְסֵק שָׁרֵי לְמָחָר וּבְיוֹם רִאשׁוֹן אָסוּר אֲפִילּוּ לְרַב דל"ש לַיְלָה הֶפְסֵק וכ"פ רַב בְּשִׁאָר יָמִים (כמ"ש הַתּוֹסָ' ד"ה כָּל וְלֹא מָצָאתִי כָּעֵת הַחִלּוּק וְאוּלַי דְּבִשְׁאָר הַיָּמִים הַוָּה רַק זֶכֶר לַמִּקְדָּשׁ) וְשִׁיטַת הָרָן כְּרַשְׁ"י בְּהָא אֶלָּא דְּחוֹלֵק אִם נִתְכַּוְּנִין לְעַבּוֹתָהּ דְּיָרְדָה קְדֻוּשָּׁה דְּסֻוכָּה עלי' (בְּדְפָנוֹת אוֹ בַּסְּכָךְ עַיֵּין תַּרְלָ"ח) אֲפִילּוּ הִתְנָה ביה"ש דְּלֵיכָּא סְתִירַת אֹהֶל אַפִּ"ה מִטַּעַם מָה חַג תּוּ לָא מְהַנֵּי תְּנַאי מִגְּזֵרַת הַכָּתוּב וְשִׁיטַת הָרִי"ף זַ"ל דל"ג כְּלָל הָא תֵּירוּצָא דְּרַב מְנַשְּׁיָא וְעִיקַּר כְּאַבַּיֵּי וְרָבָא.

ולפ"ז בֵּין בְּאִיסּוּר אוֹ בַּמִּצְוָה כָּל שֶׁאוֹמֵר אֵין בּוֹדֵל ביה"ש מְהַנֵּי אֲפִילּוּ לַעֲצֵי סֻוכָּה וַאֲפִילּוּ בּוֹדֵל בְּהֶכְרֵחַ מֵחֲמַת סְתִירַת אֹהֶל. הוֹאִיל וְאֵין בּוֹדֵל מִמִּצְוָה שָׁרֵי אֲפִילּוּ בַּעֲצֵי סֻוכָּה כ"ש בְּאִיסּוּר דְּמְהַנֵּי תְּנָאָה לְמָחָר ותו' סוֹבְרִים בְּאִיסּוּר אֵין מוֹעִיל תְּנַאי לְמָחָר הוֹאִיל וּבְהֶכְרֵחַ בּוֹדֵל ביה"ש מֵחֲמַת אִיסּוּר תּוּ אִתַּקְצִי לְכֻלָּא יוֹמָא.

אֲבָל בַּעֲצֵי סֻוכָּה אִם אֵין בּוֹדֵל כָּל ביה"ש מִמִּצְוָה אֲפִילּוּ בּוֹדֵל מֵחֲמַת אִיסּוּר שָׁרֵי לר"ש דְּלֵית לי' מֻוקְצֶה מֵחֲמַת אִיסּוּר. וא"כ לְרַבִּי יְהוּדָא בְּחֻלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד שָׁרֵי הַכֹּל לְפִי תְּנָאָה וַאֲ"ה בְּפָרַיִ יְבוֹאַר עוֹד וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: מ"ש המ"א תקי"ח אוֹת י"ג לָמָּה כָּתַב הַטּוּר דְּסֻוכָּה רְעוּעָה שָׁרֵי לר"ש הָא קיי"ל מֻוקְצֶה מֵחֲמַת אִיסּוּר כר"י בְּשַׁבָּת כ"ש ביו"ט עכ"ל יְרָצֶה דְּהַטּוּר לֹא הִכְרִיעַ בי"ט הֲלָכָה כְּמִי לָכֵן כָּתַב בכ"מ פְּלֻגְתָּא דר"י ור"ש וְכָאן הֻזְקְשָׁה לוֹ דְּבְאִיסּוּר הִכְרִיעַ בְּשַׁבָּת כר"י כ"ש י"ט דְּקִיל (דְּבָזֶה הִכְרִיעַ הַטּוּר מַה שֶּׁבְּשַׁבָּת אָסוּר כ"ש בי"ט) וְהִנֵּה בשי"ח דַּוְקָא דְּחָאוֹ בְּיָדַיִם נֵר שֶׁהִדְלִיקוּ שַׁבָּת.

וי"ל סֵוכַּת הֶחָג מִזְּמַן רַב אוֹ מִשָּׁנָה לְשָׁנָה הַוָה דְּלָא מִקְרֵי דְּחָאוֹ בְּיָדַיִם וְשָׁרֵי בי"ט כְּמוֹ בְּשַׁבָּת לר"ש דכה"ג לָא פָּסְקִינַן לְאִיסּוּר וע"כ כָּתַב סֵוכָּה רְעוּעָה וְאַיָ"ה בְּפָרַיִ יְבוֹאַר וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: דַּף ל"א ע"א מִשָּׁנָה מְבִיאִין עֵצִים מִשָּׁדֶה מִמְּכֻוָּנָס וּמִקַּרְפֵּף אֲפִילּוּ מְפֻזָּר כו' ר"ש פֵּירוּשׁ מְפֻזָּר לֹא דְּמֻוקְצֶה הוּא לֹא מִטַּעַם גִּיבּוּב אֶפְשָׁר כמ"ש הָרַ"ן זַ"ל דְּגִיבּוּב שָׁרֵי לְאוֹכֶל נֶפֶשׁ כְּמוֹ בְּיָקוּעַ אֶלָּא שֶׁנִּרְאֶה כְּמַגְבֵּב לְיוֹמָא אוֹחֲרָא (עַיֵּין [לְעֵיל] דְּלָא יָחֵם חַמִּין לַחֲבָאַת הַגּוּף הַוָה עֵצִים אוֹכֶל נֶפֶשׁ יעו"ש) וְרַשְׁ"י סוֹבֵר דְּלָא מִשּׁוּם דְּנִרְאֶה כְּמַגְבֵּב אֶלָּא מִשּׁוּם מֻוקְצֶה וְהֶחְמִירוּ בְּמֻוקְצֶה כָּל שֶׁמִּשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם אָסוּר עמ"א תק"ט אוֹת ט"ו בְּאוֹרֵךְ וְעַיֵּין תוס' כָּאן ד"ה מִן.

ומ"ט ממ"ש רַשְׁ"י מְכֻוָּנָס מעי"ט דְּגַלִּי דַּעְתַּיְ' דַּעֲלַיְיהוּ סָמִיךְ מַשְׁמַע הָא מְפֻזָּר אֲפִילּוּ אָמַר שֶׁמִּזְמִין אָסוּר וְזֶה כְּרָ"ן מִשּׁוּם מְעַמֵּר וי"ל דְּגַלִּי דַּעְתַּיְ' מִסְתָּמָא אָמְרִינַן כֵּן ול"ד מעי"ט ה"ה כְּנָסָן כְּבָר וּמְפֻזָּרִין אָסוּר מִסְתָּמָא הָא אַזְמִין בְּפֵירוּשׁ שָׁרֵי ור' יְהוּדָא אָמַר שְׁמוּאֵל דַּוְקָא מְכֻוָּנָסִין בְּקַרְפֵּף הָא שָׁדֶה לֹא לְרָ"ן טַעַם דְּמַחֲלִיף מְכֻוָּנָס אַטּוּ מְפֻזָּר וַהֲוָה כִּמְגַבֵּב וְקַרְפֵּף מְפֻזָּר מִשּׁוּם כִּמְגַבֵּב.

ולפ"ז לְרָ"ן מְפֻזָּר בַּקַּרְפֵּף לָא מְהַנֵּי זִימּוּן מֵאָתְמוֹל וְעַיֵּין טַ"ז תק"א ה' ולר"מ דְּמְסַיְּים הָרֵי הֵן מֻוקְצֶה מַשְׁמַע זִימּוּן מְהַנֵּי יעו"ש ועתיו"ט דְּמִדְּסָתְמוּ הַפּוֹסְקִים מַשְׁמַע מְכֻוָּנָס שֶׁבַּקַּרְפֵּף אֲפִילּוּ לֹא כִּנְסָם מעי"ט נָמֵי וּבְאֹר לְקַמָּן: גְּמָרָא אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל אֵין מְבִיאִין אֶלָּא מִמְּכֻוָּנָס שֶׁבַּקַּרְפֵּף וּתְנַן מִמְּפֻזָּר כו' ה"ה דְּקַשְׁיָא אַרִישָׁא דְּמַתְנִי' מַתִּיר מְכֻוָּנָס שֶׁבַּשָּׂדֶה עַיֵּין פר"ח תק"א וי"ל דְּרֵישָׁא בְּזִמּוּן מעיו"ט בְּפֵירוּשׁ מַיְירֵי וּשְׁמוּאֵל אָמַר בְּלֹא זִמּוּן אֵין מְבִיאִין אֶלָּא מִקַּרְפֵּף מְכֻוָּנָס לֹא מִשָּׂדֶה דְּמֻוקְצֶה וּמְפֻזָּר שָׂדֶה אֲפִילּוּ זִמּוּן לֹא [דְּהָוֵי] כְּמְגַבֵּב וּפָרִיךְ מַתְנִי' מַתִּיר קַרְפֵּף מְפֻזָּר וא"ל מַתְנִי' בְּזִמּוּן מַיְירֵי וּשְׁמוּאֵל בְּאֵין מְזֻמָּן דא"כ מ"ט דר' יְהוּדָא דְּאָמַר סָמוּךְ לְעִיר ע' אַמָּה וְשָׁרִיִּים (כמ"ש הָרַשְׁבָּ"א) הָא מְזֻמָּן אפי' יוֹתֵר נָמֵי דַּעְתַּיְ' עִלָּוֵי' וע"כ בְּאֵין מְזֻמָּן נָמֵי שָׁרֵי קַרְפֵּף מְפֻזָּר כו'.

הֵן אֻמָּת שי"ל דר' יְהוּדָה ור"י פְּלִיגִי בְּהָא דלר' יְהוּדָה הַטַּעַם מִשּׁוּם מֻוקְצֶה ומש"ה סָמוּךְ לָעִיר דַּעְתַּיְ' עִלָּוֵי' ור' מִשּׁוּם דְּמֵחֲלַף בְּשָׂדֶה כמ"ש המ"א תק"א אוֹת ט' (וּבְאֹר בְּסָמוּךְ) אֶלָּא דְּמַשְׁמַע דָּר" מוֹדֶה לדר' יְהוּדָא דְּמְפֻזָּר בְּקַרְפֵּף שָׁרֵי ומַסִּיק לְקַמָּן הֲלָכָה כר' יוֹסֵי לְהָקֵל אע"ג דבכ"מ הֲלָכָה כר"י מֵחֲבֵרוֹ עכ"פ עַיֵּין עֵירוּבִין מ"ו ב' וְדוֹחֵק לוֹמַר דְּתַרְתֵּי לְהָקֵל פָּסַק כר' יוֹסֵי דְּלִית דַּוְקָא פּוֹתַחַת כו' אֶלָּא קמ"ל דְּלֵ"ת פְּלֻגְתָּא דר' יְהוּדָה ור' יוֹסֵי בִּמְפֻזָּר בַּקַּרְפֵּף בָּעֵינַן הָכִי תְּנָאִים אֲבָל מְכֻוָּנָס בְּקַרְפֵּף לֹא בָּעֵינַן כְּלָל לֹא פּוֹתַחַת קמ"ל דְּבָעֵינַן פּוֹתַחַת בִּמְכֻוָּנָס הָא מְפֻזָּר אֲפִילּוּ סָמוּךְ וּפּוֹתַחַת לָא מְהַנֵּי: לְשׁוֹן הרמז"ל פ"ב מי"ט הי"ד אֵין מְבִיאִין עֵצִים מִשָּׂדֶה אפי' מְכֻוָּנָסִים מֵעֶרֶב אֲבָל מְגַבֵּב מִשֶּׁלְפָנָיו וּמַדְלִיק שָׁם וּמְבִיאִין מִמְּכֻוָּנָס מרה"י וּבִלְבַד פּוֹתַחַת וְתוֹךְ תְּחוּם שַׁבָּת וְאִם חִיסֵּר א' מִכָּל אֵלּוּ הֲרֵי הֵן מֻוקְצֶה הִגִּיהּ מִדְּהִתִּיר גָּבוּב מִשֶּׁלְפָנָיו וּמַדְלִיק שָׁם קָאֵי אַהֲוֹכְנִי מעי"ט דְּאֵין מְבִיאִין מִשּׁוּם נִרְאֶה כְּמְגַבֵּב כְּרָ"ן.

דְּלְרַשְׁ"י הַטַּעַם לְרַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל מְכֻוָּנָס שֶׁבַּשָּׂדֶה לֹא אֲפִילּוּ אַזְמִין מעי"ט הֵסִיחַ דַּעְתּוֹ שֶׁמָּא יִגְּנְבוּ וְכַדּוֹמֶה וז"א לר"מ [דא"כ] מִשֶּׁלְפָנָיו וּמַדְלִיק נָמֵי יְהֵא אָסוּר אֱמוֹר מַעֲתָּה לְכְאוֹרָה שָׁלֹשׁ שִׁיטוֹת.

א' שִׁיטַת רַשִׁ"י דל"ש כָּאן גִּיבּוּב כְּלָל. אֶלָּא מְכֻוָּנָס שֶׁבַּשָּׂדֶה אָסוּר דְּמַקָּצָה מֵהֶם אֲפִילּוּ כְּנָסָן מעי"ט מִיָּד כְּשֶׁהוֹלֵךְ מֵהֶם ביה"ש אַסַּח דַּעְתֵּיהּ' שֶׁסּוֹבֵר שֶׁיִּגְנְבוּ אִם לֹא בְּיוֹשֵׁב וּמְשָׁמֵר כָּל ביה"ש שָׁרֵי) וּלְכָךְ אֲפִילּוּ מְגַבֵּב וּמַדְלִיק שָׁם אָסוּר וְקַרְפֵּף אוֹ פּוֹתַחַת אִי סָמוּךְ סַגִּי בְּמְכֻוָּנָס וצ"ל כֵּיוָן דְּמֵוקֵף מְחִיצוֹת סָמְכָה דַּעְתֵּיהּ' אַף בְּלֹא פּוֹתַחַת וּמְפֻזָּר בַּקַּרְפֵּף אָסוּר מִשּׁוּם מֵוקְצֶה.

וְאִם הִזְמִין מֵאֶתְמוֹל מְפֻזָּר נָמֵי שָׁרֵי. שִׁיטַת רָ"ן בְּשֵׁם אֲחֵרִים מִשּׁוּם גִּיבּוּב וּבַשָּׂדֶה מְכֻוָּנָס מִיחַלַּף אַטּוּ מְפֻזָּר (כֻּלָּהּ חֲדָא גְּזֵרָה) וְקַרְפֵּף מְפֻזָּר כְּמְגַבֵּב וְלֹא מְכֻוָּנָס וַאֲפִילּוּ הִזְמִין מְפֻזָּר אָסוּר דַּהֲוָה כְּמְגַבֵּב וְשִׁיטַת הר"מ ז"ל נִרְאֶה מֵקֶצֶת כְּרָ"ן בַּשָּׂדֶה אָסוּר מְגַבֵּב לֹא מַקָּצֶה מִדְּהִתִּיר מִשֶּׁלְפָנָיו וּמַדְלִיק שָׁם וְכָרָ"ן וְאָמְנָם בְּקַרְפֵּף אִם חִיסֵּר א' אִלּוּ הָוֶה מֵוקְצֶה מַשְׁמַע מְפֻזָּר מִטַּעַם מֵוקְצֶה קָאָתֵי' עלי'.

וְאִם הִזְמִין שָׁרֵי כמ"ש הט"ז תק"א אוֹת ה' וְלָכֵן אָסוּר מְפֻזָּר בְּקַרְפֵּף כְּמְגַבֵּב. וא"כ יֵשׁ כָּאן שָׁלֹשׁ שִׁיטוֹת אָמְנָם המ"א אוֹת יָ"ו סַיֵּים מְעַמֵּר אֲפִילּוּ ברה"י.

סוֹבֵר דר"מ וְהַמְחַבֵּר נָמֵי סוֹבְרִים כְּרָ"ן בְּקַרְפֵּף מְפֻזָּר כְּמְגַבֵּב. ומ"ש אַח"כ חָסֵר א' מִכָּל אֵלּוּ מֵוקְצֶה קָאֵי אַאֵין פּוֹתַחַת לְבַד (דְּחוּץ לַתְּחוּם לָאו מֵוקְצֶה) כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר וּמְפֻזָּר מִטַּעַם כְּמְגַבֵּב דְּלָא כט"ז אוֹת ה' ומ"ש המ"א אוֹת ט' דלר"מ בְּאֵין מִסְגֶּרֶת שֶׁיָּרְאוּ שֶׁיִּגְנְבוּ כהרע"ב בְּפֵירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת וַאֲפִילּוּ הִזְמִין מעיו"ט אָסוּר דְּלָא סָמְכָה דַּעְתֵּיהּ' וְרָ"ן כָּתַב בְּאֵין פּוֹתַחַת הָוֶה כְּשָׂדֶה וּמִיחַלַּף בְּמֻעָמָּר ולפ"ז בַּעֲלֵי קָנִים נָמֵי הַטַּעַם לר"מ כְּמְגַבֵּב עמ"א אוֹת יו"ד כָּתַב טַעַם הָרָ"ן וּמוֹכָנִים דְּקָאָמַר כְּלוֹמַר אֵין בָּהֶם אִיסּוּר: וְדַע דְּהַלֶּחֶם מִשְׁנֶה פ"ב מי"ט הי"ד לָמַדְתִּי מִדְּבָרָיו חִידּוּשׁ וְהוּא דַּהֲבָא מִחוּץ לַתְּחוּם מֻוָתָּר לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר.

וְכָאן כָּתַב דְּאִם חִיסֵּר אֶחָד מֵאִלּוּ הָוֶה מֵוקְצֶה חוּץ לַתְּחוּם אֲפִילּוּ לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר. ותי' דִּבְשֶׁל גּוֹי שא"י אִם יָבִיא לוֹ מֻוָתָּר לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר.

משא"כ גִּנָּה שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְכַדּוֹמֶה וְהֵבִיא לוֹ גּוֹי מֵחוּץ לַתְּחוּם אָסוּר לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר שֶׁהַבְּעָלִים מִתְיָאֲשִׁין מֵהֶם וַהֲוָה מֵוקְצֶה לְכָל יִשְׂרָאֵל יעו"ש. וּמִיהוּ אֵין הֶכְרֵחַ לוֹמַר כֵּן די"ל תְּחוּמִין הֵקֵילוּ אֲפִילּוּ כה"ג הַבָּא בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל זֶה שָׁרֵי לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר וְלָא קָאֵי רַק אַאֵין פּוֹתַחַת וּמִיהוּ נ"מ לְמְפֻזָּרִין דַּאֲפִילּוּ מְגַבֵּב מִלְּפָנָיו' וּמַדְלִיק שָׁם אָסוּר בִּמְפֻזָּרִין דַּהֲוָה נָמֵי מֵוקְצֶהומ"ש הָרַב בהג"ה וּמְגַבֵּב מֵחָצֵר וּמַדְלִיק שָׁם.

ה"ה לְהָבִיא לַבַּיִת אֶלָּא לְגַבֵּב וּלְהַנִּיחַ שָׁם אָסוּר. עמ"א אוֹת ח' וַאֲ"ה בְּפָרִיץ יְבוֹאַר שָׁם וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: ומ"ש המ"א אוֹת ע' וְהָרָ"ן כָּתַב כְּשֶׁאֵין מִסְתָּרֶת הָוֶה כְּשֶׁדָּם.

לוֹמַר דְּמִיחַלַּף בְּמְגַבֵּב וְלֹא מְצָאתִיו בָּרָ"ן שֶׁיֹּאמַר כֵּן בְּפֵירוּשׁ וְאֶפְשָׁר נָמֵי מִשּׁוּם מֵוקְצֶה דְּסָמוּךְ לָעִיר א"ל דַּחֲדָא מִינַּיְיהוּ סַגִּי לְרָ"ן דְּלָא כר"מ שֶׁהֲרֵי כָּתַב וּכְבָר הִשִּׂיג עָלָיו הָרָאָבָ"ד מַשְׁמַע דְּסָמוּךְ לְחוּד בְּאֵין פּוֹתַחַת סַגִּי מִטַּעַם מֵוקְצֶה קָאָתֵינַן עלי' וּמִיהוּ שִׁיטַת רַשִׁ"י ז"ל ע"כ אַף בֶּאֱמֶת דִּמְכֻוָּנָס אָסוּר לָאו מִשּׁוּם דְּמִיחַלַּף וַהֲוָה כְּמְגַבֵּב דא"כ לָמָּה לי' לְפָרֵשׁ בְּהָא דִּמְפֻזָּרִין בַּשָּׂדֶה אָסוּר דְּמֵוקְצִין הֵם וְלֹא מִשּׁוּם דְּכַמִּבְבָּב.

אֶלָּא כמ"ש לְעֵיל: פְּסָקָא אִיזֶהוּ קַרְפֵּף כו' עַיֵּין תוי"ט מִשְׁנָה לְקַמָּן אֵין מְבַקְּעִין מִשָּׁם הוֹכִיחַ ב' ב' דבי"ט סְתָם מֵוקְצֶה כר"י לֹא מִכָּאן דְּלָאו סְתָמָא הוּא אֶלָּא ר' יוֹסִי וְלִכְאוֹרָה מ"מ אֵין חוֹלֵק וַהֲלָכָה כר"י לְגַמְרֵי וי"ל דר"י לְקוּלָּא וּבָעֵי פּוֹתַחַת דַּוְקָא וְסָמוּךְ לָא מְהַנֵּי

וי"ל שֶׁזֶּה מַחֲלוֹקֶת לר"י דְּאִית לי' מֻוקְצֶה הַטַּעַם מִשּׁוּם מֻוקְצֶה וּמְהַנֵּי סָמוּךְ אוֹ תַּרְתֵּי בָּעֵי ור' יוֹסֵי לֵית לי' מֻוקְצֶה בי"ט.

אֶלָּא בְּאֵין פּוֹתַחַת דּוֹמֶה לְשָׂדֶה וּמִיחַלַּף מְפֻוָּזָר דִּידִי' בִּמְפֻוָּזָר בַּשָּׂדֶה וַהֲוָה כִּמְגַבֵּב. ועמ"א תק"א אוֹת ט' לְהָרָ"ן כְּשֶׁאֵין מִסְגֶּרֶת הֲוָה כְּשָׂדֶה (וּלְעֵיל כָּתַבְתִּי דְּלָא מְצָאתִיו בָּרָ"ן ז"ל) א"כ אֵין הוֹכָחָה מִכָּאן דבי"ט מֻוקְצֶה אַדִּרַבָּא הַלָּכָה כר' יוֹסֵי דְּלָא בָּעֵינַן סָמוּךְ לָעִיר מַמָּשׁ.

וְעַיֵּין בלח"מ פ"ב מהי"ט וּלְעֵיל בְּהָא דחי' שֶׁקִּנְּנָה בַּפַּרְדֵּס וּמִזֶּה סַיְּעְתָּא דלר' יוֹסֵי דַּוְקָא פּוֹתַחַת וּמִיהוּ אֵין כ"כ רא' דְּלָא מְפֹרָשׁ בַּמִּשְׁנָה: וּלְעִנְיַן פֵּירוּשׁ הַשְּׁמוּעָה לֹא רָאִיתִי לְהַאֲרִיךְ רַק בְּקִצְרָה הִנֵּה מְסֻוָּפָק אִי סְתָם פּוֹתַחַת יֵשׁ לָהֶם פּוֹתַחַת אוֹ סְתָם פּוֹתַחַת אֵין לָהֶם פּוֹתַחַת וְאִם סְתָמָן יֵשׁ לָהֶם פּוֹתַחַת.

י"ל דר"י תַּרְתֵּי בָּעֵי מִסְתָמָא ור' יוֹסֵי י"ל דְּפוֹתַחַת לְחוּד סַגִּי אֲבָל סָמוּךְ לָא מְהַנֵּי ומה"ת לְמַפֵּישׁ בְּמַחֲלוֹקֶת וְעוֹד מִלֹּת כָּל דְּלָא הֲוָה לוֹמַר אֶלָּא פּוֹתַחַת אַף סָמוּךְ וְאִם נֹאמַר דְּסָתָמָן אֵין פּוֹתַחַת. י"ל לר"י סָמוּךְ לְחוּד מְהַנֵּי מִדְּלֹא הִזְכִּיר פּוֹתַחַת וְאֶפְשָׁר פּוֹתַחַת לְחוּד נָמֵי מְהַנֵּי ור' יוֹסֵי אָמַר דַּוְקָא פּוֹתַחַת וְלֹא סָמוּךְ מְהַנֵּי א"כ ר' יוֹסֵי לְחוּמְרָא פְּלִיג.

אוֹ ר"י דַּוְקָא סָמוּךְ. ור' יוֹסֵי אוֹמֵר דַּוְקָא פּוֹתַחַת (אֲלֹא מה"ת לְמַפֵּישׁ מַחֲלוֹקֶת) אוֹ דר' יוֹסֵי אָמַר פּוֹתַחַת נָמֵי מְהַנֵּי.

אוֹ דְּמַר אָמַר חָדָא כו' וְלָא פְּלִיגִי ר"י אָמַר סָמוּךְ ור' יוֹסֵי אָמַר כָּל שֶׁנִּכְפָּסִין בְּפוֹתַחַת נָמֵי שָׁרֵי. וְאָמְנָם רַשִׁ"י לָא גָּרֵס לר' יוֹסֵי לְקַוּלָּא פְּלִיג אוֹ לְחֻמְרָא פְּלִיג וּבִלְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה דר' יוֹסֵי אִם נֹאמַר דר"י תַּרְתֵּי בָּעֵי הי' לר' יוֹסֵי לוֹמַר בְּתוֹךְ תְּחוּם שַׁבָּת וְתוּ לָא אוֹ כָּל שֶׁיֵּשׁ פּוֹתַחַת גַּם אִם לְחוּמְרָא פְּלִיג הי' לוֹ לוֹמַר אִם יֵשׁ פּוֹתַחַת.

עַיֵּין מָהַרְשָׁ"א ומהר"מ מִלּוּבְלִין ז"ל וְלֹא הי' הַזְמַן גּוֹרֵם וְהַגִּירְסָא בַּגְּמָרָא ש"מ ר' יוֹסֵי תַּרְתֵּי לְקַוּלָּא גִּירְסַת רַשִׁ"י וְעָשָׂה כְּלוֹמַר דְּלָאו תַּרְתֵּי לְקַוּלָּא. דר' יְהוּדָה נָמֵי סָמוּךְ בְּלֹא פּוֹתַחַת ור' יוֹסֵי בֵּין פּוֹתַחַת לְחוּד אוֹ סָמוּךְ לְחוּד מְהַנֵּי וּפְלִיג בְּפוֹתַחַת לְחוּד אֲבָל גי' הר"מ ז"ל כְּפִי הַנִּרְאֶה ממ"מ פ"ב מהי"ט הי"ד דה"ג אִיבַּעְיָא לְהוּ ר' יוֹסֵי לְקַוּלָּא פְּלִיג אוֹ לְחֻמְרָא פְּלִיג.

וּמַסִּיק לְקַוּלָּא פְּלִיג וה"פ אִי ר' יְהוּדָה סָמוּךְ לְחוּד וה"ה פּוֹתַחַת לְחוּד ור' יוֹסֵי דַּוְקָא פּוֹתַחַת בָּעֵי. אוֹ ר' יְהוּדָה תַּרְתֵּי בָּעֵי דִּסְתָמָא יֵשׁ לָהֶם פּוֹתַחַת ור' יוֹסֵי לְקַוּלָּא פּוֹתַחַת לְחוּד סַגִּי אֲבָל סָמוּךְ לְחוּד וַדַּאי לָא דְּמִפֵּישׁ בְּמַחֲלוֹקֶת וּמַסִּיק מִדְּתָנַן כָּל שֶׁנִּכְנָסִין ש"מ לְקַוּלָּא דְּאִי לְחוּמְרָא הי' לוֹמַר אִם נִכְנָסִין בְּפוֹתַחַת ש"מ ר' יְהוּדָה תַּרְתֵּי בָּעֵי ור' יוֹסֵי אָמַר כָּל שֶׁנִּכְנָסִין לְחוּד סַגִּי וְכֵן הֲלָכָה להרמז"ל דְּבְפוֹתַחַת סַגִּי וְדַוְקָא פּוֹתַחַת וְלִכְאוֹרָה טַעֲנַת רַשִׁ"י זַ"ל חֲזָקָה הִיא דְּאִי ה"ג ר"י לְקַוּלָּא אוֹ לְחוּמְרָא א"כ אֵין נ"מ לר' יוֹסֵי כְּלָל בְּצִדְדֵי אִיבַּעְיָא ולר' יְהוּדָה הוּא דנ"מ אֵיךְ שְׁבִיק ר' יְהוּדָה וְנָקִיט ר' יוֹסֵי נְהִי דְּאֶפְשָׁר הַבַּעְיָין סָבַר הֲלָכָה כר' יְהוּדָה וְעוֹד כְּלָל בְּעֵירוּבִין ט"ו הֲלָכָה כר' יוֹסֵי מֵחֲבֵרוֹ עכ"פ.

וְאֶפְשָׁר דְּאִי ר' יְהוּדָה תַּרְתֵּי לְקַוּלָּא סָמוּךְ לְחוּד וכ"ש פּוֹתַחַת לְחוּד בְּסוֹף תְּחוּם שַׁבָּת מְהַנֵּי ור' יוֹסֵי לְחוּמְרָא פְּלִיג דַּוְקָא פּוֹתַחַת לְחוּד וְסָמוּךְ לְחוּד לָא מְהַנֵּי יֵשׁ מָקוֹם לוֹמַר דְּנַדַּאי ר' יְהוּדָה מַחְמִיר בְּמֻוקְצֶה מִכְּלָם וע"כ ר" יוֹסֵי הַטַּעַם דְּאֵין פּוֹתַחַת מִיחַלַּף בַּשָּׂדֶה בְּמִפְוָּזָר (אוֹ בִּמְכֻוָּנָס) משא"כ א' ר' יְהוּדָה תַּרְתֵּי בָּעֵי ור' יוֹסֵי מֵיקַל וְאָמַר פּוֹתַחַת לְחוּד

סַגִּי אֶפְשָׁר טַעְמָא מִשּׁוּם מֻוקְצָה דר"י מַחְמִיר וְאָמַר תַּרְתֵּי בָּעֵי דְּלֵיפּוֹק מִתּוֹרַת מֻוקְצָה ור' יוֹסִי מֵיקַל בְּפוֹתַחַת לְחוּד סַגִּי ונ"מ אִי טַעְמָא מִשּׁוּם דְּמִיחַלַּף בְּשָׁדֶה לָא מְהַנֵּי הַזְמָנָה וּמִשּׁוּם מֻוקְצֶה מְהַנֵּי הַזְמָנָה.

ועט"ז תק"א אוֹת ה' ובמ"א אוֹת ט' וְהַבֵּן זֶה וְאַיָּ"ה בְּפָרְיֵי בתק"א אֲבָאֵר זֶה וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: מִשְׁנָה אֵין מְבַקְּעִין כו' וְלֹא מְקוֹרָהּ שְׁנִשְׁבְּרָה בי"ט מִכָּאן הוֹכִיחַ ב' ב' דבי"ט כר"י דְּמֻוקְצֶה אָסוּר וְלֹא מִשְׁנָה דְּלְעֵיל דר' יוֹסֵי אוֹסֵר עַד שֶׁיְּהֵא פּוֹתַחַת.

י"ל הַטַּעַם דַּהֲוָה כְּשָׁדֶה וּמְגַבֵּב כמש"ל עמ"א תק"א אוֹת ט' וַאֲפִילּוּ לְרַשִּׁ"י לְעֵיל דְּגָרַס ר' יוֹסֵי תַּרְתֵּי לְקוּלָּא. ע"כ נְקִיט מִשְׁנָה זוֹ וְהָא דְּאֵין מְבַקְּעִין מִנִּשְׁבָּרָה בי"ט מִטַּעַם נוֹלָד עמ"א תק"א אוֹת א' וְעַיֵּין ב"י תק"א דְּאֵין מַסִּיקִין בְּשִׁבְרֵי כֵּלִים מִטַּעַם נוֹלָד יעו"ש ולפ"ז ה"ה נְבָלָה בְּשַׁבָּת נוֹלַד הוּא.

דְּאִי מֻוקְצֶה אֵין ראי' דבי"ט פָּסַק כר"י דִּלְמָא נוֹלָד פָּסַק כר"י וּבְשַׁבָּת מֻוקְצֶה כר"ש וְאֶפְשָׁר ר' נַחְמָן לְעֵיל סוֹבֵר דְּאֵין לְחַלֵּק בֵּין נוֹלָד לְמֻוקְצֶה וְעַיֵּין תצ"ה ר"ת פּוֹסֵק בְּשַׁבָּת כר"ש בְּמֻוקְצֶה לֹא נוֹלַד וע"כ נְבֵלָה בְּשַׁבָּת הֲוָה מֻוקְצֶה לֹא נוֹלַד: ע"ב גְּמָרָא וְהָאָמְרַתְּ רֵישָׁא אֵין מְבַקְּעִין כְּלָל.

ופירש"י זַ"ל דְּהַמַּקְשֶׁה סָבַר דְּאֵין מְבַקְּעִין נִשְׁבְּרָה מעי"ט וְזוֹ וְאֵצֶ"ל זוֹ דְּאִם נִשְׁבְּרָה מעי"ט אָסוּר מִשּׁוּם מְלָאכָה וְטַרְחָא (מְלָאכָה טְחִינָה שֶׁשְּׁנִיָּה סִלְתָּא וְטַרְחָא אֲפִילּוּ לַחֲתִיכוֹת גַּסּוֹת הֲוָה טַרְחָא עָשָׁן תק"א) כ"ש בי"ט דַּהֲוָה ג"כ נוֹלָד וּפָרִיךְ אַמַּאי סֵיפָא שָׁרֵי ועט"ז תק"א אוֹת א' דִּלְמָא רֵישָׁא בְּרָאוּי לְהַסָּקָה ועי' מִדְּתָנַן אוֹ שֶׁנִּשְׁבְּרָה בי"ט אַלְמָא רֵישָׁא בְּלֹא נִשְׁבְּרָה (כְּלָל) וְלֹא הֲבִינוֹתִי דְּהָא רַשִּׁ"י פֵּירֵשׁ דס"ד דְּרֵישָׁא שֶׁנִּשְׁבְּרָה מעי"ט.

דְּאִי לֹא נִשְׁבְּרָה כְּלָל לָא הֲוָה מַקְשֶׁה מִידִי גַּם י"ל לָמָּה לִי' חֲסוֹרֵי מְחַסְּרָא וְלָא מוֹקֵי לִי' בְּלֹא נִשְׁבְּרָה מעי"ט ומ"ש רַשִּׁ"י זוֹ וְאֵצֶ"ל זוֹ. אֶפְשָׁר דְּלָא זוֹ שֶׁנִּשְׁבְּרָה מֵאֲתְמוֹל אָסוּר לְבַקֵּעַ לַחֲתִיכוֹת דְּמַכְשִׁירִין שֶׁאֶפְשָׁר מעי"ט אֲפִילּוּ עָמְדָה לִבְנָיָן ובי"ט נִשְׁבְּרָה דְּהֵ"א מַכְשִׁירִין שא"א מעי"ט מִקְרֵי קמ"ל דְּאָסוּר וְעִתּוֹ' ב' ב' ד"ה אֵין מְבַקְּעִין דְּהָכָא מַיְרֵי בְּרֵעוּעָה דלר"ש שָׁרֵי ולר"י אָסוּר ועפר"ח כָּאן הק"א אוֹת א' אעפ"י שֶׁרֵעוּעָה בְּיוֹתֵר וּבְמָסֻכֶּנֶת תקי"ח שָׁרֵי לר"י הָכָא הֲוָה נוֹלָד יעו"ש ולפמ"ש בְּהֵמָה נָמֵי נוֹלָד וצ"ל בֵּין בְּהֵמָה וּבֵין קִירָהּ.

ומ"ש סוא"ר שֶׁל קוֹרַת דְּהַיְינוּ סְדוּרוֹת לָאָרֶץ שֶׁלֹּא יִתְעַקְּמוּ וּמַשְׁמַע הָא סְתָם קוֹרָה לָא הֲוָה מֻוקְצֶה וצ"ע בָּזֶה: אָמַר רַב חִינְנָא כו' וְלִכְאוֹרָה הָנֵי תַּרְתֵּי לִישָׁנֵי פְּלִיגִי בְּתָרְתֵּי לל"ק . בְּקַרְדּוֹם זַכְרוּת שָׁרֵי וְקוֹפֵץ נְקֵבוֹת שָׁרֵי דְּנִיכָּרִין הֵם דְּזֶה עָשׂוּי כִּכְלֵי אֻמָּנוּת וְכַנַּרְאֶה מפירש"י בַּמִּשְׁנָה יעו"ש ומש"ה אָמַר קוֹפִיץ שָׁרֵי בְּכָל עִנְיָן וְקִירְרָם בִּנְקֵבוֹת אָסוּר וללי"ב בְּקִירְרָם בְּזַכְרוּת אָסוּר וְקוֹפֵץ בִּנְקֵבוֹת אָסוּר אֲבָל הָרִי"ף זַ"ל הֶעְתִּיק ב' לִישָׁנֵי מַשְׁמַע דְּלָא פְּלִיגִי וּמַר אָמַר חֲדָא כִּי סְתָם קוֹפִיץ עָשׂוּי כֻּלּוֹ זַכְרוּת וּסְתָם קֵרְדֹּם כֻּלּוֹ נְקֵבוֹת וְיֵשׁ עוֹשִׂין קוֹפִיץ ב' רָאשִׁין.

וְיֵשׁ עוֹשִׂין קֵרְדֹּם ב' רָאשִׁין ועפר"ח וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: מִשְׁנָה בַּיִת שֶׁנִּפְחַת ר"מ כו' הִנֵּה ת"ק ור"מ פְּלִיגִי דלת"ק אַף אֲוִירָא דְּלִיבְנֵי אָסוּר לְכַתְּחִלָּה מִשּׁוּם סְתִירַת אֹהֶל דְּרַבָּנָן וְאִם נִפְחַת מֵאֵלָיו (דע"י אָדָם יִשְׂרָאֵל דִּינוֹ כְּמַבֵּשֵׁל וע"י גּוֹי לְצוֹרֶךְ יִשְׂרָאֵל אָסוּר וז"ש רַשִּׁ"י

וְנִפְחַת מֵאֲלָיו ועב"י תק"ג בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת רַשְׁבָּ"א וט"ז תק"ב בְּהוֹצִיא אֵשׁ וא"ר שָׁם וּמִכָּאן מוּכָח מְלָאכָה ד"ת אָסוּר) לת"ק שָׁרֵי ור"מ מַתִּיר לְכַתְּחִלָּה סְתִירַת אֹהֶל דְּרַבָּנָן מִשּׁוּם שִׁמְחַת יו"ט.

וּמֵהָא שָׁמְעִינַן דְּלָאו כְּלָלָא הוּא כָּל שֶׁבְּשַׁבָּת רַק דְּרַבָּנָן בי"ט הִתִּירוּ מִשּׁוּם שִׁמְחַת יו"ט דְּהָא לת"ק אָסוּר לְכַתְּחִלָּה אַף בַּאֲוִירָא דְּלֵיבָּא. וְעַיֵּין רֵישׁ אֵין צָדִין בְּתוֹסָ' ובי"ש שָׁם: וְהִנֵּה יֵשׁ בְּכָאן כַּמָּה שִׁיטוֹת רַשׁ"י סוֹבֵר דְּאִיסּוּר דְּרַבָּנָן לָא הֲוָה מֻוקְצֶה כְּמוֹ טֶבֶל לְקַמָּן וְהַתּוֹ' הִקְשׁוּ מִמְּעוֹת וְכַדּוֹמֶה וכ"ת טֶבֶל נִסְתַּלֵּק הַמֻּוקְצֶה כָּאן לֹא נִסְתַּלֵּק הַפְּחָת וְלֹא הֲבִינוֹתִי זֶה דְּנִדְאִי מֻוקְצֶה דְּלִבְנִין שָׁרֵי לת"ק דְּמֻוקְצֶה לְטַלְטֵל מִשּׁוּם אֹוכֶל נֶפֶשׁ שָׁרֵינַן וְדַוְקָא לְשַׁמֵּשׁ בְּמֻוקְצֶה אָסוּר עמ"א תק"ט אוֹת ט"ו.

אוֹ כִּיסּוּי הֲוָה מַכְשִׁירִין וא"כ לֵית כָּאן אִיסּוּר מֻוקְצֶה דְּלִבְנִין רַק מֻוקְצֶה מֵחֲמַת סְתִירַת אֹהֶל וְכֵינָן שֶׁנִּפְחַת נִסְתַּלֵּק הַסְּתִירָה (מֻוקְצֶה נִסְתַּלֵּק מִכָּאן וְהָוֹנַח בְּמָקוֹם אַחֵר משא"כ כָּאן נִסְתַּלֵּק הַסְּתִירָה כְּמוֹ בְּהֵמָה שֶׁשְּׁחָטָהּ) וְהָרַמְבַּ"ן ז"ל כָּתַב דְּכֵינָן דְּאֵין הַפֵּירוֹת מֻוקְצִין רַק מֵחֲמַת הַבַּיִת אֵין זֶה מֻוקְצֶה מֵחֲמַת אִיסּוּר (ול"ד לְמֵחֲוָבָר שֶׁיֵּשׁ חֶסְרוֹן בְּפֵירוֹת גּוּפָא) וְכֵן טֶבֶל אֵין חֶסְרוֹן בְּפֵירוֹת אֶלָּא אִיסּוּר טֶבֶל רְבִיעַ עלי' והב"י בתקי"ח כָּתַב דְּיֵרָאֶה כֵּן בַּגְּמָרָא דְּפָרִיךְ וְהָא סָתַר אַהֲלָא הַיְינוּ לר"מ אֲבָל לת"ק לָא קַשְׁיָא יעו"ש.

וְהִנֵּה י"ל כמ"ש הַתּוֹסָ' כָּאן דת"ק ר"ש הוּא וְהַיְינוּ בַּיִת רָעוּעַ דְּבָרִיא מוֹדֶה ר"ש כְּמוֹ קוֹרָה בְּרִיאָה ול"ד לִבְהֵמָה בְּרִיאָה עמ"א תק"א וְעַיֵּין מ"מ פ"ב מי"ט ה"ט בְּשֵׁם רַשְׁבָּ"א דְּמַתְנִי' בְּרָעוּעַ אֶפְשָׁר כר"ש אוֹ כר"י וְרָעוּעַ בְּיוֹתֵר וְכַמְסֻקָּנָת דָּמֵי.

וּדְלֹא כפר"ח תק"א וְאַ"ה בְּפָרְיֵי יְבוֹאַר זֶה וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ ובש"ע תקמ"ח ס"ט פָּסַק כָּרַמְבַּ"ן והט"ז שָׁם אוֹת זיי"ן הִקְשָׁה מִכָּאן אמ"ש הַמְחַבֵּר וְהָרַמָ"א סי' תקט"ו בְּסוֹפוֹ דְּחוּץ לַתְּחוּם פֵּירוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל אָסוּר לְכָל הָא אֵין מֻוקְצִים מֵחֲמַת עַצְמָם אֶלָּא מֵחֲמַת מָקוֹם הֲוָה כְּמוֹ בַּיִת וּבֶאֱמֶת קֻוּשְׁיָא גְּדוֹלָה הִיא וְעַיֵּין ברמז"ל פ"ב מי"ט הי"ד קַרְפֵּף וְאִם חָסֵר א' מִכָּל אֵלּוּ הֵן מֻוקְצֶה הַיְינוּ נָמֵי חוּץ לַתְּחוּם וְעַיֵּין לֶחֶם מִשְׁנֶה שָׁם וְזֶה יוֹרֶה כְּרַשְׁבָּ"א וּמְחַבֵּר תקט"ו וַהֲרֵי הר"מ גּוּפָא כָּתַב בַּיִת סְתָם אֲפִילּוּ בִּנְיָן.

וע"כ כָּרַמְבַּ"ן (דְּרָעוּעַ הָא פָּסַק כר"י וְלוֹמַר רָעוּעַ בְּיוֹתֵר מ"מ הָא סְתָמָא כָּתַב) וא"כ יִהְיוּ דִּבְרֵי הרמז"ל סוֹתְרִים וְהִנֵּה י"ל פּוֹחֵת אֵין בּוֹ אִיסּוּר תּוֹרָה כ"א סוֹתֵר ע"מ לִבְנוֹת עכ"פ עַיֵּין שַׁבָּת ל"א ב' וא"כ אֵיכָא תַּרְתֵּי בְּפֵירוֹת גּוּפַיְיהוּ אֵין מֻוקְצֶה וְאִיסּוּר דְּרַבָּנָן הֲוָה כְּמוֹ טֶבֶל משא"כ תְּחוּמִין נְהִי דְּרַבָּנָן מ"מ יֵשׁ בָּהֶן סְמַךְ מִן הַתּוֹרָה וּמַחְמִירִין בי' בְּמִקְצָת דַּהֲוָה כְּעֵין שֶׁל תּוֹרָה וַאֲפִילּוּ אֵין בַּפֵּירוֹת מֻוקְצֶה אָסוּר כָּאָמוּר.

וכ"ש בְּמֻוקְצֶה מֵחֲמַת אִיסּוּר מְלָאכֶת תּוֹרָה דַּהֲוָה מֻוקְצִין כה"ג אַף שֶׁאֵין בְּפֵירוֹת גּוּפַיְיהוּ מֻוקְצֶה וְאַ"ה בְּפָרְיֵי יְבוֹאַר וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ וַאֲוִירָא דְּלֵיבָּא קִיל יוֹתֵר עַיֵּין שַׁבָּת קמ"ו א' רַשׁ"י שׁוֹבֵר חָבִיּוֹת וְהַבֵּן: דַּף ל"ב ע"א גְּמָרָא תַּנְיָא חָדָא מַסִּיקִין כו' מִדְּלָא מוּקִי לְאֵין מַסִּיקִין בְּכֵלִים כר"י וְאֵין לוֹ עֵצִים דְּהֵיתֵרָא דְּמִכִּי אַדְלִיק פֻּרְתָּא הֲוָה מֻוקְצֶה ש"מ דְּמֻוָתָּר רַק לְהַפּוֹךְ בָּהֶם אָסוּר.

ומש"ה קַשְׁיָא לי' דְּאֵין מַסִּיקִין מַשְׁמַע מִטַּעַם נֶהֱנֶה ועמ"א תק"א אוֹת י"ב וּבְיֵשׁ לוֹ עֵצִים וַהֲוָה בַּל תַּשְׁחִית מַאי אִירְיָא י"ט חוֹל נָמֵי. וה"מ לוֹמַר מַסִּיקִין בְּשִׁבְרֵי כֵּלִים בְּיֵשׁ תּוֹאַר

כְּלִי עֲלֵיהֶם וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: מִשְׁנָה אֵין פּוֹחֲתִין כו' (מִלַּת פּוֹחֲתִין פַּחַת חֲפִירָה וְכַדּוֹמֶה אוֹ חִסָּרוֹן וּמֵעֵין זֶה בַּיִת שֶׁנִּפְחַת) רַבּוּ הַפֵּירוּשִׁים רַשְׁ"י וְרִא"שׁ וְטוּר וּמְחַבֵּר תקי"ד ס"ז בְּעוֹדוֹ רַךְ ותו' פֵּירְשׁוּ קַשׁ כו' ור"מ בפי' הַמִּשְׁנָה ופ"ד מהי"טדְּעוֹשִׂין ב' כֵּלִים כְּמוֹ אִלְפָּסִין חֶרְנִיּוֹת שֶׁפֵּירוּשׁוֹ כֵּן וא"ת א"כ לְקַמָּן בְּבָרַיְיתָא דְּכְלִיגי ת"ק וְרַשְׁבָּ"ג וכ"ע מוֹדִים בְּאֵין פּוֹחֲתִין וְאַמַּאי בְּאִלְפָּס חֶרְנִיּוֹת כְּלִיג רַשְׁבָּ"ג דְּתַרְוַיְיהוּ חַד עִנְיָן הוּא י"ל כמ"ש בִּירוּשַׁלְמִי דְּרַשְׁבָּ"ג כת"ק דראב"צ דְּסוֹבֵר כְּלִי הוּא בְּהֶיסֵּט כֵּינָן דְּאוֹכְלִין כָּךְ עֲלֵיהֶם ה"ה כָּאן מֵעִיקָּרָא כְּלִי וּכְשֶׁפּוֹתְחָן לָא מְשַׁוִּי לְהוּ מָנָא משא"כ פּוֹחֲתִין נֵר דַּאֲסַר דְּמְשַׁוִּי לְהוּ מָנָא ולפ"ז הֲלָכָה כָּרַשְׁבָּ"ג וְאָמְנָם לְרַשְׁ"י שֶׁפֵּירֵשׁ אִלְפָּס חֶרְנִיּוֹת כְּעֵין זֵוְלְבְּקִי טִיט רַךְ קוֹדֶם בִּישׁוּל כְּבָשָׁן וא"כ לְעֵיל הֲלָכָה כראב"צ דְּקוֹדֶם בִּישׁוּל כְּלִי אֲדָמָה אֵין מְקַבְּלִין טֻמְאָה וְרַשְׁבָּ"ג כראב"צ דְּלְעֵיל דמש"ה מַתִּיר לַעֲשׂוֹת אִלְפָּסִין חֶרְנִיּוֹת בי"ט זֵוְלְבְּקִי פָּשׁוּט.

מִטִּיט רַךְ דְּלָאו מְשַׁוִּי מָנָא הֲוָה כָּאָמוּר ולפ"ז הֲלָכָה כָּרַשְׁבָּ"ג וְלָא מָצָאתִי בר"מ זַ"ל כָּעֵת בְּהָא דְּאִלְפָּסִין חֶרְנִיּוֹת לֹא בה' יו"ט וְלֹא בָּהּ כֵּלִים מְזֶה ובהי"ט פ"ד ה"ח כָּתַב שְׁתֵּי נֵרוֹת מְדֻבָּקִין אוֹ שְׁנֵי כּוֹסוֹת כו' וְלֹא כָּתַב רְבוֹתָא טְפֵי ב' אִלְפָּסִין חֶרְנִיּוֹת אעפ"כ אֵין עוֹשִׂין ביו"ט שֶׁל כה"ג עוֹשִׂין לְהַפְרִיד דְּכֻלָּהּ כְּלִי כת"ק דראב"צ וְעַיֵּין בהרע"ב פ"ב דְּעֵדִיּוֹת מ"ה דַּהֲלָכָה כת"ק וּמִכָּל מָקוֹם קָשֶׁה לָמָּה לֹא כָּתַב דִּין זֶה בְּפֵירוּשׁ דְּאִלְפָּסִין חֶרְנִיּוֹת עוֹשִׂין ביו"ט לְהַפְרִיד וְהַמְחַבֵּר בש"ע פָּסַק כְּרַשְׁ"י וְטוּר וְרִא"שׁ אַף עַל גַּב דבר"מ מְבֹאָר הַהֵיפּוּךְ וּבָרִי"ף אֵין הֶכְרֵעַ וי"ל דְּרִי"ף כר"מ ס"ל לְהַשְׁווֹתָן כמ"ש בַּמַּשְׁחֶזֶת יעו"ש וְצָרִיךְ לְחַלֵּק בֵּין הַךְ דְּכָאן לְהָתָם וּבְמִשְׁכָּב ומוֹשָׁב פ"ח ה"ג וצ"ע שָׁם: וְדַע בֵּין לְרַשְׁ"י וְתוֹסָ' ור"מ לִכְאוֹרָה אַדָּחֲיָיא הַךְ מִשְׁנָה מֵהֲלָכָה דְּהָא הֲלָכָה כִּסְתָם מִשְׁנָה בפ"ד דְּכֵלִים דְּכְלִי חֶרֶס עַד שֶׁיְּצָרְפֶנּוּ בְּכִבְשָׁן דְּלָא כר' מֵאִיר.

וְרַב יוֹסֵף אָמַר דְּמַתְנִי' ר"מ הוּא (דְּתַנְיָא גְּרִסִינַן עַיֵּין רַשְׁ"י פ"ד דְּכֵלִים וּמְפָרֵשׁ כר"ש כָּאן) וְשׁוּב עִיַּינְתִּי בְּהַגָּהוֹת שָׁם כָּתְבוּ מֵעֵין זֶה וְאָמְנָם יֵאמַר דְּרַב יוֹסֵף הוּא דְּאָמַר הֵכִין אֲבָל אֲנַן אַדִּיחוּי דְּאַבַּיֵי סָמְכִינַן דְּאָמַר דְּאֵין לְדַמּוֹת י"ט לְטֻמְאָה דלר"מ נָמֵי כו' וע"כ שָׁאנֵי יו"ט אַף עַל גַּב דִּלְעִנְיַן טֻמְאָה לָא הֲוָה כְּלִי אָסוּר לַעֲשׂוֹתוֹ בי"ט מִשּׁוּם כְּלִי אע"ג דְּאֵין בִּנְיָן בְּכֵלִים מִכָּל מָקוֹם כְּלִי גָּמוּר אָסוּר לַעֲשׂוֹת וּבְתוֹסְ' הִקְשׁוּ עַל רַשְׁ"י פְּשִׁיטָא דְּאֵין עוֹשִׂין כְּלִי וְעַיֵּין מ"ש רַשְׁ"י בְּסַוְגִיָּא דְּתִרְיסִין מִשּׁוּם מַכָּה בְּפַטִּישׁ יעו"ש וְאֵין עוֹשִׂין פֻּחָמִין רַשְׁ"י פֵּירֵשׁ מִשּׁוּם כְּלִי וְרָ"ן זַ"ל פֵּירֵשׁ מִשּׁוּם מְכַבֶּה ועמ"א תצ"ח אוֹת כ"ט גֻּחָלִים עוֹמֶמֶת אָסוּר לְטַלְטְלָם בי"ט יעו"ש.

א"כ קַשְׁיָא פְּשִׁינוּא דְּאֵין עוֹשִׂין גַּלִּים דְּאֵין רְאוּיִם בּוֹ בַּיּוֹם וְאֶפְשָׁר כֵּינָן דְּאֶפְשָׁר] לְמָסְרָן לְאוֹלְיָרִין הַיְינוּ בְּלֹא טִלְטוּל וּמָקוֹם שֶׁמְּוַנָּחִים שָׁם יַבְעִירוּם וַאֲנַן קיי"ל אֵין מֻוְקְצֶה לַחֲצִי יו"ט וה"ה אֵין נוֹלָד לַחֲצִי י"ט וּכְמוֹ שֶׁמְּוֻתָּר אִם הוּחַם הָאֹפֶר וְאַיְ"ה יְבֻאַר בְּפָרִיר וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ וּמִדְּשַׁנְאָה פֻּחָמִין בֵּין פּוֹחֲתִין וּבֵין אֵין חוֹתְכִין ש"מ דְּכוּלְּהוּ מִשּׁוּם מָנָא כְּרַשְׁ"י דאל"כ לָא הֲוָה לְהַפְסִיק בְּפֻחָמִין בֵּין פּוֹחֲתִין וּבֵין חוֹתְכִין פְּתִילָה וְהָא דְּאֵין חוֹתְכִין פְּתִילָה הַיְינוּ אֲפִילּוּ בְּפִי שְׁתֵּי נֵרוֹת נָמֵי אָסוּר בִּכְלִי אִם לֹא בָּאוֹר כר"י: ע"ב גְּמָרָא מוֹחֲטִין פְּתִילָה עַיֵּין רֹא"שׁ אע"ג דְּכִבּוּי אָסוּר.

מָכָל מָקוֹם לְצוֹרֶךְ הוּא וכו' יעו"ש וְהִנֵּה סוֹבֵר דְּאָמְרִינַן מִתּוֹךְ אֲפִילּוּ בְּשָׁאָר מְלָאכוֹת נָמֵי אָמְנָם למ"ש דְּמוּכָח מר"מ וּשְׁאָר פּוֹסְקִים דְּלָא אָמְרִינַן מִתּוֹךְ אֶלָּא בְּהוֹצָאָה וְהַבְעָרָה לְחוּד

ולהר"מ פ"ד מי"ט כִּבּוּי אֲפִילּוּ בְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ אָסוּר צ"ל דְּזֶה לָאו כִּבּוּי מַקָּרֵי ועמ"א תקי"ד אוֹת כ' יעו"ש: הר"מ ז"ל פ"ד דְּכֵלִים בַּמִּשְׁנָה כְּלֵי חֶרֶס מִשֶּׁיְּצָרְפוּ וְזוֹ גְּמַר מְלָאכְתָּן צְרִיךְ בִּישֵׁל בְּכִבְשָׁן שֶׁיָּצָא מִטִּיט וּגְמַר מְלָאכָה שא"צ יוֹתֵר יעו"ש הִנֵּה מַשְׁמַע צְרִיפָה הֶיְסֵק רִאשׁוֹן לְחוּד הֲוָה כְּלִי וְלֹא כפירש"י כָּאן צְרִיפָה חִיזּוּק דְּהַיְינוּ פַּעַם שֵׁנִית.

ומ"ש גְּמַר מְלָאכָה א"צ יוֹתֵר כִּי לְפִי שִׁטָּתוֹ כָּאן דְּאֵין פּוֹחֲתִין ב' נֵרוֹת דְּבוּקִים יַחַד כְּעֵין כַּדּוּר וְחוֹתְכִין וְנַעֲשִׂים שְׁנֵי כֵּלִים הָא דְּאָמַר ר' מֵאִיר הִיא הַיְינוּ דְּמֵיקֵל וְאָמַר דְּאֵין צְרִיפָה כְּבָשָׁן עוֹשֶׂה כְּלִי עַד שֶׁגְּמַר מְלָאכָה.

וְאִם כֵּן פְּחִיתָה זוֹ גְּמַר מְלָאכָה ולר' יְהוֹשֻׁעַ דְּמִשְּׁצְרָפָה הֲוָה כְּלִי אִם כֵּן פַּחִיתָן לָאו כְּלִי דְּכָבָר הוּא כְּלִי מִשֶּׁצְּרָפָה וּמַתְנִיתַן דְּכֵלִים ר' יְהוֹשֻׁעַ וּלְאַפּוֹקֵי מר' מֵאִיר וז"ש ר"י מִשֶּׁצְּרָפָה וְלֹא אָמַר עַד שֶׁצְּרָפָה וּלְרַשִׁ"י וָרָ"ן וְתוֹסָפָת ר"י מֵיקֵל [ר' מֵאִיר] מַחֲמִיר הוּא וְסָגְיָין דְּאָמַר דְּטָמֵא ע"כ [לֹא] אָמַר ר' מֵאִיר לְקַבּוֹלֵי מִידִי כֵּינָן דְּמַיְירֵי בְּסְתוּמִין א"כ אֵין רָאוּי לְכְלוּם וּנְהִי די"ל לְקַבּוֹלֵי ל"ד אֶלָּא לְהַנִּיחַ עַל גַּבּוֹ מ"ט הָא ר' מֵאִיר מֵיקֵל.

אִם לֹא שֶׁנִּגְרוֹס דִּלְמָא ע"כ לֹא אָמַר ר' יְהוֹשֻׁעַ הָתָם דְּחָזֵי לְקַבּוֹלֵי מִידִי כְּלִי גָּדוֹל מְשֶׁצְּרָפָה סַגִּי אֲבָל כָּאן אַף ר"י מוֹדֶה דִּפְחִיתָתוֹ מְשַׁוְּיָא מָנָא דְּמִקּוֹדֶם אֵין כְּלִי וְאָמַר פְּשִׁיטָ' רָאוּי לְהַנִּיחַ עָלָיו וְאִם כֵּן הי' לוֹ גְּרָסָא אַחֶרֶת ע"כ לֹא אָמַר ר' יְהוֹשֻׁעַ וּכְדַחוּי דְּאַבַּיֵי קיי"ל וְהָא דראב"צ הוּא אִלְפָּסִין חֲרָנִיּוֹת הַיְינוּ נָמֵי כְּעֵין כַּדּוּר וְחוֹתְכִין לְשָׁנַיִם וראב"צ אָמַר טְהוֹרִים דְּאֵין כְּלִי עַד שֶׁיַּחְתּוֹךְ א"כ פְּחִיתָתוֹ מְשַׁוְּיָא מָנָא משא"כ לת"ק דְּקוֹדֶם פְּחִיתָה נָמֵי מָנָא הוּא וְשָׁרֵי פּוֹחֲתִין בי"ט.

וּמְשַׁנֵּי אַבַּיֵי דִּלְמָא ע"כ לָא אָמַר ת"ק גְּרָסָא אַחֶרֶת וצ"ע שֶׁלֹּא מְצָאתִיו כָּעֵת. ולְרַשִׁ"י הָא מַנִּי ראב"צ הוּא דלת"ק הַטַּעַם דְּעִירָנִיּוֹת אוֹכְלִין כָּךְ וְאֵין דּוֹמֶה לְמַתְנִי' ולראב"צ דְּשָׁרֵי חֲקִיקָה מְנָא אעפ"י שֶׁאֵין מִשְׁתַּמְּשִׁין כָּךְ דְּלִדְיֵדִי' לֹא אִיכְפַּת לי' מַה שֶּׁמִּשְׁתַּמְּשִׁין רַק חֲקִיקָה אֻמּוֹר מֵעַתָּה ד' פֵּירוּשִׁים פּוֹחֲתִין רַשִׁ"י וְתוֹסָ' וְרָ"ן הגי' כְּמוֹ שֶׁכְּתוּבָה ולר"מ צָרִיךְ גי' אַחֶרֶת וְהַבֵּן וצ"ע: מִשְׁנָה אֵין שׁוֹבְרִין חֶרֶס וּנְיָיר לְצְלוֹת מָלֵיחַ פירש"י דָּג מַשְׁמַע בָּשָׂר לֹא וְאוּלַי דַּהֲוָה כשא"מ וְעַיֵּין י"ד בט"ז אִי שָׁרֵי לְצְלוֹת כָּבֵד עַל הַנְּיָיר: וְאֵין גּוֹרְפִין תַּנּוּר וְכִירַיִם פירש"י כְּרַבָּנָן דְּסָתָמָא תְּנַן אֲפִילּוּ אִי אֶפְשָׁר אֵין גּוֹרְפִין וְהִלְכְתָא כר"י כמ"ש רַשִׁ"י ל"ג א' ד"ה וְהִלְכְתָא ולפ"ז לְרַבָּנָן אֲפִילּוּ א"א אָסוּר ולר"י דַּוְקָא א"א שָׁרֵי אֲבָל שִׁיטַת הר"מ ז"ל כְּפִי שִׁיטַת המ"מ בַּפֵּ"א מי"ט דר"מ ז"ל לֹא פָּסַק כר"י בְּמַכְשִׁירִין אַפֵּ"ה פָּסַק בפ"ג מי"ט הי' דא"א מֻוָּתָּר לְגָרוֹף.

כָּתַב הב"י בתק"ל דְּסוֹבֵר דר' חִסְדָּא דְּאָמַר לְעֵיל כ"ח ב' גְּרִיפַת תַּנּוּר מַחֲלוֹקֶת ר"י וְרַבָּנָן בְּאֶפְשָׁר לֶאֱפוֹת כָּךְ דְּלָאו מְלָאכָה הִיא אֶלָּא גְּזוּר אַטּוּ מְלָאכָה ד"ת. הִלְכָךְ לר"י לֵיכָּא לְמִגְזַר.

ולְרַבָּנָן גְּזוּר וא"א הֶעֱמִידוּ עַל ד"ת. ומַתְנִי' אֵין גּוֹרְפִין רַבָּנָן וּבְאֶפְשָׁר.

וא"א נָמֵי שָׁרֵי הַכֹּל לְרַבָּנָן. וּכְבָר יֵשׁ לְפָרֵשׁ גְּרִיפַת תַּנּוּר לְעֵיל [כמ"ש] בְּפָרְיֵי שָׁם בַּתּוֹסָ' ד"ה גְּרִיפַת אַשָּׁוֵי גֻּמַּת אוֹ מַכָּה בְּפַטִּישׁ וְכָאן בְּטִיחַ וְטִיט שֶׁנָּפַל שָׁרֵי דִּיעֲבַד אֶלָּא דא"כ הֲוָה לְהַזְכִּיר לְהר"מ ז"ל גְּרִיפַת תַּנּוּר דְּאִית בי' ד"ת אָסוּר אַף דִּיעֲבַד.

וְעַיֵּין מ"מ פ"ג ה"י דְּרַבֵּינוּ לֹא חִילֵק בֵּין נָפַל מעי"ט כו' יעו"ש לִשְׁטָתֵי' בַּפֵּ"א ופ"ב דר"מ פָּסַק כְּרַבָּנָן בְּמַכְשִׁירִין וע"כ א"א שָׁרֵי דְּלָאו מְלָאכָה הִיא. וַאֲפִילּוּ מעי"ט לֹא גְּזוּר וְהַלָּחֵם מִשְּׁנָה שָׁם כָּתַב דַּהֲוָה מַכְשִׁירִין שא"א מעי"ט שֶׁסָּבוּר שֶׁלֹּא יִתְחָרֵךְ וְזֶה כְּפִי סְבָרָתוֹ דְּמַשְׁמַע כ"פ מְמֻנּוּ דהר"מ זַ"ל כר"י פּוֹסֵק אֲבָל למ"מ הוּא כמ"ש כָּאן.

וּמִדִּבְרֵי הָרָ"ן זַ"ל נִרְאֶה שֶׁמְּפָרֵשׁ מַתְנִי' כר"י בְּשֶׁאֶפְשַׁר כו'. וְאִי הָיִינוּ מְפָרְשִׁים אֵין גּוֹרְפִין בְּנָפַל מעי"ט א"ש הָא מַעֲשֶׂה דר"ח נָפַל בְּיוֹמָא טָבָא חֲזִי רִיפְתָּא מְעַלְיָא.

אַפִילּוּ אֶפְשָׁר כֵּיוָן דבי"ט הֲוָה שָׁרֵי לָן: וְאֵין סוֹמְכִין הַקְּדָרָה בִּבְקַעַת וְכֵן בְּדָלֶ"ת בַּגְּמָרָא מַסִּיק וְכֵן הַדֶּלֶת מַשְׁמַע דְּמַגִּיהַּ. אָמְנָם הרמז"ל מְפָרֵשׁ וְכֵן הַדִּין בְּדֶלֶת וא"צ לְהַגִּיהַּ.

וְהִנֵּה אוֹמְרוֹ בְּקַעַת וְלֹא אָמַר אֵין סוֹמְכִין קְדֵירָה בְּעֵצִים אֶפְשָׁר אוֹרְחָא דְּמִלְּתָא נָקֵט וְאָמְנָם אֶפְשָׁר לְכַוָּנָה מְיֻוחֶדֶת כְּמוֹ שֶׁאֲגִיד כִּי בַּמִּשְׁנָה לְקַמָּן וּבָרַיְיתָא ל"ג ב' לֹא יִטּוֹל לַחֲצוֹץ שָׁנָיו אֶלָּא מֵאֲבִיס בְּהֵמָה לֹא מֵעֵצִים.

פירש"י זַ"ל דְּעֵצִים קַיְימוֹ לְכֵלִים לַעֲשׂוֹת מֵהֶן לֹא הִתִּירוּ אֶלָּא לְהַסָּקָה (הַיְינוּ לָאו קִיר' וְכַדּוֹמֶה אֶלָּא סְתָם עֵצִים) וּבְכָאן מַסִּיק לְקַמָּן דְּלָא נָחֲתִי עֵצִים אֶלָּא לְהַסָּקָה לֹא שְׁאָר דְּבָרִים. וְאָמְנָם כִּי רַשְׁ"י זַ"ל סוֹבֵר דקיי"ל הֲלָכָה כַּחֲכָמִים דְּלִקְמָן דְּאֵין נוֹטְלִין מִן הָעֵצִים לַחֲצוֹץ שָׁנָיו דְּעוֹשִׂין כֵּלִים כו' וּמְלַאכְתּוֹ לְאִיסּוּר וְאֵין תּוֹרַת כְּלִי.

אָסוּר לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ כו'. אֲבָל בְּקַעַת.

עֵצִים בְּקוּעִים לְהַסָּקָה קַיְימָא כַּנִּרְאֶה מפירש"י זַ"ל שַׁבָּת קכ"ד א'. שָׁרֵי בֶּאֱמֶת לִסְמוֹךְ בּוֹ קְדֵירָה לר"ש דְּלָא הֲוָה מְוקְצֶה וּמַתְנִי' כָּאן אָסְרָה אֲפִילּוּ בְּקַעַת דְּלָא כְּר"ש אֶלָּא כר"י,.

וּמִיהוּ יִרְאֶה דלר"ש אֲפִילּוּ עֵצִים מַמָּשׁ נָמֵי שָׁרֵי דְּלֵית לי' מְוקְצֶה אֲפִילּוּ רָאוּי לְכָךְ כו'. וְלָרֹא"שׁ וְטוּר תק"ב דְּמָפָרְשִׁי מַתְנִי' כב"ש שַׁבָּת קכ"ד א"ש דַּאֲפִילּוּ בְּקַעַת עוֹמֶר לְהַסָּקָה אַפֵּ"ה אָסְרִי ב"ש גְּזֵירָה י"ט אַטּוּ שַׁבָּת: גְּמָרָא אָמַר רָבִינָא כו' דְּמַר שָׁרְקִין כו' אַרְקָתָא דְּפָרֵת כו' דְּצַיְירִי' כו' קִטְמָא שָׁרֵי רַשְׁ"י זַ"ל פֵּירֵשׁ דְּגִיבּוֹל מְלָאכָה ד"ת הוּא כו' קִטְמָא לָאו בַּר גִּיבּוֹל הוּא.

הִנֵּה הר"מ זַ"ל בפ"ג מי"ט פָּסַק קִטְמָא שָׁרֵי דְּלָאו בַּר גִּיבּוֹל הוּא הֵן בְּנוֹתֵן מַיִם אוֹ אֲפִילּוּ לָשׁ וְעַיֵּין מ"מ פ"ח הי"ו מִשֶּׁבָּת יעו"ש. וְהִנֵּה המ"מ שָׁם בפ"ג מי"ט הֵבִיא דִּבְרֵי רַשְׁבָּ"א זַ"ל דַּאֲפִילּוּ יהי' בְּאֹפֶר גִּיבּוֹל אַפֵּ"ה שָׁרֵי דא"א לְעָשׂוֹת מעי"ט שֶׁיִּתְיַבֵּשׁ הָאֹפֶר משא"כ בְּטִיט אֶפְשָׁר מעי"ט ומ"ש המ"א נִמְצְאוּ דִּבְרֵי רַבֵּינוּ קַיְימִין לָאו כְּתֵירוּץ הָרַשְׁבָּ"א זַ"ל דְּרַשְׁבָּ"א סוֹבֵר כר"י מַכְשִׁירִין שא"א מעי"ט שָׁרֵי הִלְכָךְ קִטְמָא א"א מעי"ט שָׁרֵי.

וְטִיט אֶפְשָׁר מעי"ט וְאָסוּר. אֶלָּא עכ"פ דִּין שֶׁל רַבֵּינוּ מֻוסְכָּם וְאָמְנָם הר"מ זַ"ל פּוֹסֵק כְּרַבָּנָן דר"י דְּמַכְשִׁירִין כְּפִי דַּעַת המ"מ בַּפֵּ"א ובפ"ב יעו"ש אֶלָּא דמש"ה קִטְמָא שָׁרֵי דְּאֹפֶר לָאו בַּר גִּיבּוֹל הוּא.

וּמִכָּאן הִכְרִיחַ הרמז"ל שִׁיטָתוֹ בה' שַׁבָּת פ"ח הי"ו מִדְּשָׁרֵי סְתָמָא דְּתַלְמוּדָא כָּאן קִטְמָא ועט"ז תק"ז אוֹת ח' לְכְאוֹרָה דְּהַבִּין תי' המ"מ להרמז"ל נָמֵי. וז"א וְאָמְנָם אֶפְשָׁר כ"כ לְדִינָא לְדִידַן מַכְשִׁירִין שָׁרֵי וְהִנֵּה י"ל קִטְמָא שָׁרֵי ב' פֵּירוּשִׁים א' כפירש"י וְרִי"ף ור"מ.

ב' יָבֵשׁ כמ"ש תוס' כָּאן וְאַשְׁמְעִינַן הָא טִיט יָבֵשׁ אָסוּר דִּמְמָרֵחַ אוֹ דְּלָא גְּזוּר קְטָמָא אַטּוּ טִיט. אוֹ קְטָמָא שָׁרֵי בְּנָתַן מַיִם מעי"ט דִּנְתִינָתוֹ זֶהוּ גִּבּוּלוֹ וְתוּ לֵיכָּא גִּיבּוּל.

וְאָמְנָם הרמז"ל דְּפָסַק רַקָּתָא דִּפְרָת שָׁרֵי לִית לִי' מְלֵאכֶת מְמָרֵחַ בְּכָאן. אִם נֹאמַר דְּפָסַק כְּרַבָּנָן בְּמַכְשִׁירִין.

וְכַנִּרְאֶה מֵרֹא"ש ז"ל בִּשְׁמַעְתִּין דְּלֹא שַׁיָּיךְ מְמָרֵחַ בְּטִיחַת פִּי תַּנּוּר. וצ"ע לָמָּה.

אֲבָל לר"י דְּמַכְשִׁירִין שא"א שָׁרֵי א"ש מֵרוּחַ א"א הָא דְּאָמְרִינַן דְּצַיְּרִי' מֵאֶתְמוֹל וְנִתְקוֹ מִמְּקוֹמוֹ. דאל"ה מְחֻוָּבָר הוּא ורמז"ל גְּרִיס רַכְּכוּ כו' וְטִיט וְרֻקָּשׁ שֶׁבָּרְחוֹב תָּלוּשׁ הוּא עמ"א תק"ז: דַּף ל"ג ע"א גְּמָרָא תָּנוּ רַבָּנַן אֵין סוֹמְכִין קְדֵירָה בִּבְקַעַת וְכֵן הַדֶּלֶת פֵּירַשְׁתִּיו וי"מ גּוֹרְסִים תַּנְיָא נָמֵי הָכִי הַיְינוּ הַדָּלֶ"ת.

ולר"מ ז"ל בְּפֵירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת אֵין מַגִּיהַ וּמִכָּל מָקוֹם אֶפְשָׁר שֶׁפִּיר תנ"ה דְּהָכִי פֵּירוּשׁוֹ וְאֵין מַנְהִיגִין בְּהֶמָּה כו'. וְאַ"ָה בְּפֵרְיֵי יְבוֹאַר: וְאֵין מַנְהִיגִין בְּהֶמָּה כו' לְחַנְּגָא ונ"מ אֲפִילּוּ הִזְמִין מֵאֶתְמוֹל נָמֵי אָסוּר עַיֵּין רָ"ן וְעַיֵּין ב"י תקכ"ב וט"ז אוֹת ה' הֵבִיאוּ דלר"ש נָמֵי עֵצִים אָסוּר דְּלֹא נִתְּנוּ אֶלָּא לְהַסָּקָה והתי"ט חָרָה אַפּוֹ בּוֹ בְּמָרָן הב"י ז"ל דְּכָאן מַשְׁמַע לר"ש שָׁרֵי וְאֵין כ"כ הֶכְרֵעַ די"ל דְּלֵימָא כר"ש כְּמִסְתַּפֵּק וְאָמַר בְּהָא ר"ש מוֹדֶה כְּלוֹמַר אֲפִילּוּ תֵּימָא דר"ש סוֹבֵר מֻקְצֶה כִּי הָא שָׁרֵי אַפֵּ"ה מוֹדֶה בְּחִנְּגָא.

וּמִיהוּ בָּאֱמֶת סוֹבֵר בְּאֶפְשָׁר ר"ש דְּעֵצִים לִשְׁאָר מִילֵּי מֻקְצִים הֵם דְּאֵין תּוֹרַת כְּלִי עֲלֵיהֶם אֲפִילּוּ לְר"ש אָסוּר. וְרַשְׁ"י ד"ה בְּהָא עָשָׂה כְּלוֹמַר נִתְכַּוְּין לָזֶה וְכָפַל לְשׁוֹנוֹ וְלֹא מִשּׁוּם מֻקְצֶה יוֹרֶה עַל זֶה וְרַטְיָבָא שָׁרֵי כְּמִין שַׁפּוּד רָאוּי לִצְלוֹת בּוֹ וּמִיהוּ כַּוָּנַת הָרָן"ן ז"ל עַל הָרִי"ף דְּפָסַק כר"י בְּמֻקְצֶהלָּמָּה לִי חִנְּגָא וא"צ למ"ש התוי"ט דְּקַשְׁיָ' לִי' לְאוֹקְמָא מַתְנִי' בִּתְרֵי טַעְמָא ע"ש ועמ"א תק"ב י"א וּבְסָמוּךְ: חִזָּרָא וְהִלְכְתָא כו' יֵשׁ בָּזֶה ב' שִׁיטוֹת הָרֹא"ש וְטוּר פָּסְקוּ לַהָּה אָסוּר לְכָל דָּבָר וְיבִישָׁה שָׁרֵי לְכָל דָּבָר וְהַיְינוּ דְּאֵין חִילּוּק בֵּין עֵץ שֶׁרָאוּי לְתַחֹוב בָּשָׂר אוֹ לִסְמוֹךְ קְדֵירָה בִּבְקַעַת כִּי יְבִישָׁה שָׁרֵי הוֹאִיל וַחֲזֵי לְהַסָּקָה.

ה"ה לְכָל מִילֵּי אֲבָל לַהָּה דְּלָא חֲזֵי לְהַסָּקָה אָסוּר אֲפִילּוּ לִתְחֹוב כו' וְגָזְרוּ י"ט אַטּוּ שַׁבָּת אפי' לב"ה יעו"ש בָּרֹא"ש בִּשְׁמַעְתִּין. אֲבָל הָרִי"ף ז"ל סוֹבֵר דִּבְקַעַת אֲפִילּוּ יְבִישָׁה אָסוּר לִסְמוֹךְ קְדֵרָה דְּלָא נָתְנוּ עֵצִים רַק לְהַסָּקָה אֲפִילּוּ יְבִישִׁים וְחִזָּרָא רָאוּי לִתְחֹוב בּוֹ יְבִישָׁא שָׁרֵי דְּמֵעֵין מְלַאכְתּוֹ עוֹשֶׂה.

מַה לִּי לִצְלוֹת בְּגַחַלְתּוֹ אוֹ לִתְחֹוב בּוֹ אֲבָל רַטְיָבָא דל"ש מַה לִּי בְּגַחַלְתּוֹ שֶׁאֵין רָאוּי בְּעֵינַ' כ"א ע"י תַּעֲרוֹבֶת בְּהֶיסֵּק גָּדוֹל תּוּ אָסוּר לִתְחֹוב בְּעֵינוֹ כו' יעו"ש. ובש"ע תק"ב כָּתַב הַמְחַבֵּר אֵין סוֹמְכִין קְדֵרָה וְלֹא הַדֶּלֶת בִּבְקַעַת וְתוּ לָא וְהָרַב הוֹסִיף אֲבָל מֻוָּתָּר לִצְלוֹת בּוֹ וכ"ש והמ"א אוֹת אב"ג סוֹבֵר דְּהַמְחַבֵּר כְּרִי"ף ורמז"ל.

וּבִיבֵשָׁה מַיְירֵי דְּאֵין סוֹמְכִין הָא לִצְלוֹת שָׁרֵי. ושע"כ כָּתַב.

דכ"ש לֹא אִישׁ דְּעַד הַשְׁתָּא מַיְירֵי בַּיְבֵשָׁה וּבְלֵחָה אָסוּר לִצְלוֹת בְּעֵינַ' דל"ש מַה לִּי בְּגַחַלְתּוֹ כו' אֲבָל מִמְּרוּצַת דִּבְרֵי הַטַּ"ז שָׁם אוֹת ד יֵרָאֶה דְּמְפָרֵשׁ הַמְחַבֵּר כְּהַטּוּר וּבְלֵחָה מַיְירֵי וְאַפֵּ"ה מֻוָּתָּר לִצְלוֹת וְלִתְחֹוב בְּלַחָה וְהַכְרָעַת עַצְמוֹ הוּא הוֹאִיל וי"ל מַה לִּי בְּגַחַלְתּוֹ ע"י

הֶיְסֵק גְּדוֹל וּבַטּוּר אָסוּר לְכָל דָּבָר וצ"ע וְאַף"ה בְּפָרֵיץ יְבוֹאַר והמ"א אוֹת י"א כָּתַב בְּפֵירוּשׁ אֲפִילּוּ לְר"ש אָסוּר לֹא נִתְּנוּ אֶלָּא לְהַסָּקָה דְּאֵין כְּלִי.

כב"י תקכ"ב הֲבִיאוֹתִיו לְעֵיל: מִשְׁנָה ר"א אוֹמֵר כו' שִׁיטַת רַשְׁ"י ז"ל מִשֶּׁלְפָנָיו מִבֵּית מַמָּשׁ קָרוּי מִשֶּׁלְפָנָיו ור"א אָמַר כִּי מֻוָתָּר קַיְסָם לַחְצוֹץ שָׁנָיו וְלָא הֲוָה מֻוקְצֶה אֲפִילּוּ מֵחָצֵר. מִדְּאָמַר שֶׁכָּל מַה שֶּׁבֶּחָצֵר מוּכָן מֻיְוָתָּר הוּא: מַשְׁמַע אֲפִילּוּ לַחְצוֹץ שָׁנָיו מֻוָתָּר אַף מֵחָצֵר (מִשֶּׁלְפָנָיו לוֹמַר דְּאַפֵּ"ה פְּלִיגִי רַבָּנָן וְאָסְרִי וְכָהֲנָה רַבּוֹת עתוי"ט) גַּם מְגַבֵּב הוּא קַסְמִין דַּקִּין (סְתָם מְגַבֵּב הֵכִין הוּא כְּמוֹ בְּקֵשׁ וּבַגְּבָבָא).

וְרַבָּנָן אָמְרִי מִשֶּׁלְפָנָיו מִבֵּית שָׁרִי לְהַדְלִיק קַסְמִין דַּקִּין הָא מֵחָצֵר אַף לְהַדְלִיק אָסוּר דְּטוֹרַח הוּא וַהֲוָה מֻוקְצֶה וְלַחְצוֹץ אָסוּר אַף מִבַּיִת דְּלֹא נִתְּנוּ עֵצִים אֶלָּא לְהַסָּקָה. וְלִכְאוֹרָה שָׁלֹשׁ מַחְלוֹקֶת ר"א וַחֲכָמִים דְּבָרַיְיתָא מְגַבֵּב בֶּחָצֵר וְלֹא יַעֲשֶׂה צְבוּרִין ר"א הוּא וַחֲכָמִים דְּמַתְנִי' אוֹסְרִים כְּלָל גִּיבּוּב מֵחָצֵר ור"ש מַתִּיר אַף צְבוּרִין אָמְנָם הָרָ"ן ז"ל מְפָרֵשׁ כְּרַשְׁ"י וב' מַחְלוֹקֶת.

וַחֲכָמִים דְּבָרַיְיתָא אֶפְשָׁר הַיְינוּ חֲכָמִים דְּמִשְׁנָה וּבַגַּסִּים קָצָת דְּלָא בָּטֵל אַגַּב חָצֵר וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה צְבוּרִין (ולפ"ז הָרִי"ף הי' לְהָבִיא צְבוּרִין וְיבוֹאַר בְּסָמוּךְ). וְהַתּוֹסְ' ד"ה וַחֲכָמִים הִקְשׁוּ לפירש"י דַּחֲכָמִים דְּלָא כְּהִלְכְתָא דקיי"ל כר"ש בי"ט נָמֵי וְהַיְינוּ לפירש"י ור"ת דְּפָסְקוּ אַף בי"ט כר"ש וכמ"ש לְעֵיל דְּלֵית הִלְכְתָא כו' וא"י מַאי אֻוְלְמָא הַךְ מַתְנִי' דְּשָׁנָאוֹ בִּלְשׁוֹן חֲכָמִים מִסְּתָם מִשְׁנָה דְּאֵין מְבַקְּעִין וְאֵין סוֹמְכִין קְדֵירָה בְּבִקְעַת וּנְהִי דְּאֵין מְבַקְּעִין יֵשׁ לוֹמַר נוֹלַד.

מִכָּל מָקוֹם אֵין סוֹמְכִין הַטַּעַם דְּלָא נָתְנוּ עֵצִים [אֶלָּא] לְהַסָּקָה וְאַפֵּ"ה לֵית הִלְכְתָא כֵּן לְרַשְׁ"י אֶלָּא סוֹמְכִין (דְּלָמָה) דְּלָא מִיתְסַר מֻוקְצֶה ה"ה דְּלֵית הִלְכְתָא כַּחֲכָמִים דְּכָאן. וְלִי הֶעָנִי נִרְאֶה דְּבָהָא דְּאֵין מְגַבֵּב מֵחָצֵר וּמַדְלִיק דְּטוֹרַח וּמֻוקְצֶה הוּא אֶפְשָׁר הִלְכְתָא הוּא וַאֲפִילּוּ ר"ש מוֹדֶה דְּבָאֵין תּוֹרַת כְּלִי עלי'.

מוֹדֶה הוּא ר"ש כְּמוֹ שֶׁנִּרְאֶה מִשַּׁבָּת מ"ו א' בְּהָא שְׁרָגָא דְּנַפְטָא אֶלָּא מַעֲתָּה צְרוּרַת כו'. וְהַיְינוּ לְרַשְׁ"י כפירש"י שָׁם דְּכֹל שֶׁאֵין תּוֹרַת כְּלִי אֲפִילּוּ ר"ש מוֹדֶה.

וּמִיהוּ סְמִיכַת קְדֵרָה בִּבְקִעַת כֵּינָן דְּרָאוּי לְהַסָּקָה אֲפִילּוּ רְטִיבְתָּא בְּהֶיְסֵק גְּדוֹל שָׁרֵי לר"ש דְּאַף דְּאֵין כְּלִי מִכָּל מָקוֹם הוֹאִיל וְרָאוּי לְהַסָּקָה תּוּ מַתִּיר ר"ש מֻוקְצֶה כִּי הָא כִּמְבוֹאָר לְהֶדְיָא לְעֵיל. תָּנוּ רַבָּנָן אֵין סוֹמְכִין קְדֵירָה בִּבְקִעַת לְפִי שֶׁלֹּא נִתְּנוּ עֵצִים אֶלָּא לְהַסָּקָה ור' שִׁמְעוֹן מַתִּיר והמ"א תק"ב אוֹת י"א דְּעֵצִים מֻוקְצִים הֵם (אֲפִילּוּ לְמָאן דְּשָׁרֵי מֻוקְצֶה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב שַׁ"ח סי' ז' יְעוֹיֵן שָׁם) וְכַנְוָנָתוֹ דְּהָתָם בס"ז וסכ"ג אַף בְּשַׁבָּת דְּמֻוקְצֶה שָׁרֵי מִכָּל מָקוֹם בְּאֵין תּוֹרַת כְּלִי אָסוּר ה"ה זֶה.

וּמִיהוּ זֶה בְּשַׁבָּת מַה שֶּׁאֵין כֵּן י"ט דַּחֲזִי לְהַסָּקָה ר"ש מַתִּיר וְצָרִיךְ לוֹמַר אֲנַן קיי"ל לְחַלֵּק דַּאֲפִילּוּ בְּיוֹם טוֹב אָסוּר דְּאֵין תּוֹרַת כְּלִי עֲלֵיהֶם: וְהַתּוֹסֶפְת פֵּירְשׁוּ דְּטַעֲמָא דְּרַבָּנָן גְּזֵרָה אַטּוּ יְקַטְּמֵנּוּ וצ"ע דְּלְרַבָּנָן אִם קְטָמוֹ בַּיָּד פָּטוּר אֲבָל אָסוּר.

וכ"ת דְּגְזֵרָה קְרוֹבָה. וּבְקוֹטֵם לְהָרִיחַ לֹא גָּזְרוּ אַטּוּ קוֹטֵם לַחְצוֹץ דְּלַחְצוֹץ קָרוֹב שֶׁיְּקַטֵּם שא"א בְּטוֹב לַחְצוֹץ כָּךְ.

ור"א יִסְבֹּור כִּי לַחֲצוֹץ לָא גָּזְרִינַן וּקְטִימָה דִּלְהָרִיחַ אַטוּ לַחֲצוֹץ גְּזוּר כָּךְ דּוֹחֵק דִּיחַלְקוּ] בְּסָבָרוֹת הֲפוּכוֹת וְאַמַּאי לָא אָמַר לְקַמָּן הָא רַבָּנָן דְּאָסְרִי לַחֲצוֹץ אַטוּ קוֹטֵם. ה"ה גָּזְרוּ קוֹטֵם לְהָרִיחַ אַטוּ קִיטֵם לַחְצוֹץ ור"א דְּלָא גָּזַר כָּאן ה"ה דְּלָא גְּזוּר קִיטֵם לְהָרִיחַ אַטוּ קוֹטֵם לַחְצוֹץ.

וצ"ע: וְדַעַת הרמז"ל דְּרַבָּנָן דְּמַתְנִיתַן מְגַבֵּב מִשֶּׁלְּפָנָיו הוּא בכ"מ אֲפִילּוּ בְּשָׂדֶה שָׂרֵי מִשֶּׁלְּפָנָיו. וְאֶפְשָׁר בָּרַיְיתָא דִּלְקַמָּן מְגַבֵּב מֵחָצֵר וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה צְבוּרִין הַיְינוּ נַמִּי רַבָּנָן דְּמַתְנִיתַן דְּזֶהוּ פֵּירוּשׁ מִשֶּׁלְּפָנָיו וְעַיֵּין במ"מ פ"ב מהי"ט.

וְעַיֵּין ב"י תק"ב וְאַ"ה בְּפָרָיִ יְבוֹאַר וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: תּוֹסֶפֶת בד"ה ר' אֱלִיעֶזֶר כו' וּפָרִיךְ מֵתִיבִי ר"א כו' עַיֵּין שָׁם. כִּי רַשִׁ"י פֵּירֵשׁ דְּמִדְּרַבָּנָן קַשְׁיָא לִי לֹא מר"א וְהַתּוֹסֶפֶת הוּא דְּפֵירְשׁוּ כֵּן וְאֵין קֻוּשְׁיָא לְרַשִׁ"י: בד"ה וַחֲכָמִים אוֹמְרִים כו' שָׁמָּא וְכֵן מַסִּיק בַּגְּמָרָא פֵּירְשָׁתִיו ומ"ש וְכֵן מַסִּיק בַּגְּמָרָא אַקּוֹטֵם לְהָרִיחַ דְּאָסוּר לר"א אַטוּ לַחֲצוֹץ דְּיֵשׁ חִיּוּב חַטָּאת לר"א כְּדְמַסִּיק.

וְעַיֵּין פֵּירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת. וְיֵרָאֶה דְּפֵירֵשׁ כְּרַשִׁ"י.

ומ"ש וְאָסוּר לְתַקְּנוֹ הוּא עִנְיָן בְּפְנֵי עַצְמוֹ. דַּאֲפִילּוּ קַיְּמָא שֶׁהֻכִּין מֵאֶתְמוֹל לַחֲצוֹץ בּוֹ שִׁנָּיו אָסוּר לְתַקְּנוֹ מִדְּרַבָּנָן כְּרַבָּנָן דִּלְקַמָּן.

ומ"ש עוֹד מ"ש חֲכָמִים מִשֶּׁלְּפָנָיו בַּשָּׂדֶה עַיֵּין מ"מ פ"ב מהי"ט וּבָרַיְיתָא לְקַמָּן מְגַבֵּב מֵחָצֵר וּמַדְלִיק וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה צְבוּרִין כָּתַבְנוּ בַּמִּשְׁנָה דְּאֶפְשָׁר כְּרַבָּנָן. זֶה אֵינוֹ.

דְּהָא מְסַיֵּים שֶׁכָּל מַה שֶּׁבָּחָצֵר מוּכָן הוּא. אִם לֹא שֶׁנֵּיאָ לְחַלֵּק ג"כ בֵּין גַּסִּים לְדַקִּים: ע"ב גְּמָרָא הָא בְּקַשִּׁין וְרַכִּין הו"מ לוֹמַר הָא בִּרְאוּיִן לְמַאֲכַל בְּהֵמָה הָא בְּאֵין רְאוּיִן לְמַאֲכַל בְּהֵמָה: מְפַשֵּׁח עִנְיָן פִּיסּוּק וּפֵירוּד וְכֵן הוּא בְּקוֹנְקוֹרְדַּנְסְיוּשׁ בְּשׁוֹרֵשׁ פִּשֵּׁח וּמֵבִיא קָרָא אֵיכָה ב' וַיִּפְשְׁחֵנִי וְכֵן פירש"י בְּחֻמָּשׁ דְּרַבִּי סוֹרֵר כְּאִלּוּ קוֹצִים מֻוָּנָּחִים עַל הַדֶּרֶךְ וְהַהוֹלֵךְ שָׁם צָרִיךְ לְהַרְחִיב וְלִפְסֹוק רַגְלַיִם לְדַלֵּג עַל הַקּוֹצִים.

וְרַשִׁ"י כָּאן דַּיָּה מְפַשֵּׁחַ מְסָעֵף כו' גָּדֵר כו' פֵּירוּשׁ בע"א. הֲוָה מְפַשֵּׁח בִּידֵיךְ' נָטַל עֵץ עב וּבוֹ עֲנָפִים רַבִּים סְבִיבָיו וִיהַב לָן מִן עֲנָפִים אַלְוָתָא קִיטֵם כו' וְיִהְיֶ' פֵּירוּשׁ הִפְסִיק דַּרְכֵי סוֹרֵר כְּאִלּוּ גָּדוֹר בַּסִּירִים וִיפַשְּׁחֵנִי גַּם עָשָׂה גָּדֵר סְבִיבוֹתַי מִן אִילָנוֹת קְטוּעִים וּבוֹ עֲנָפִים רַבִּים וּמַנִּיחִים סְבִיבוֹת הַשָּׂדֶה וְהוּא כְּמוֹ גָּדֵר וְכֵן עַתָּה רָאִינוּ עוֹשִׂים כֵּן בִּכְפָרִים בְּשָׂדוֹת שֶׁלָּהֶם וד"ה מְפַשֵּׁח לָן מִן הַתְּלוּשִׁים לָאו אַמְפַשֵּׁח צִיץ אֶלָּא אַמִּלַּת לָן ולפירש"י בְּחֻמָּשׁ וּכְפִי מ"ש במ"נ הֲוָה מְפַשֵּׁח מַפְסִיק וּמַפְרִיד עֲנָפִים וְיָהֵיב: בְּמוּסָתְקֵי הַטּוּר וש"ע שמ"ד הֲבִיאוּ זֶה מְשׁוּם דְּאַף לְרַבָּנָן ל"פ עלי' דר"א אֶלָּא בְּקוֹטְמוֹ לְהָרִיחַ לֹא גְּזְרוּד א"נ קוֹטְמוֹ לַחֲצוֹץ לֵיכָּא אִיסּוּר תּוֹרָה לְדִידְהוּ.

הָא שׁוֹבֵר חֲבִיוֹת וְעָשָׂה פֶּה אֵיכָּא חִיּוּב תּוֹרָה כפירש"י כָּאן אֲפִילּוּ לְרַבָּנָן הי' רָאוּי לְגָזוֹר אִי לָאו בְּמוּסָתְקֵי דְּלָא גָּזְרִינַן דְּמִכּוַּוֵן לַעֲשׂוֹת נֶקֶב קָטָן אוֹ עָשָׂה פֶּה לָאו כְּלִי הוּא אוֹ שְׁאָר תֵּירוּצִים.

וְהָרִי"ף ורז"ל פכ"ג מִשַּׁבָּת ה"ב הִשְׁמִיטוּ מוּסָתְקֵי אוּלַי סָבְרִי דְּלִרַבָּנָן לֹא גָּזְרוּ כְּלָל וצ"ע וְרָאִיתִי לְהָרֹא"ש בְּשַׁבָּת קמ"ז כ' בְּבֵיצָה מוּקִי בְּמוּסָתְקֵי דְּלִרַבָּנָן נָמֵי אִיסּוּרָא אִיכָּא ועב"י

שי"ד ובש"ע שָׁם. וּדְבָרִים אֵלּוּ לְהֶדְיוֹט כָּמוֹנִי צ"ע דְּמַשְׁמַע דְּמִשּׁוּם אִיסּוּרָא דְּמְקַלְקֵל פָּטוּר אֲבָל אָסוּר וְעַיֵּין תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת שָׁם וְרָ"ן שָׁם מִשּׁוּם אֲכִילַת פֵּירוֹת שָׁרֵי לְהוּ וּבְעֵירוּבִין ל"ד מַשְׁמַע מִשּׁוּם דְּשַׁיָּיךְ סְתִירָה בִּכְלִים הָא סוֹתֵר אֵין חַיָּיב אֶלָּא ע"מ לִבְנוֹת.

וּמְקַלְקֵל פָּטוּר אֲבָל אָסוּר אִם לֹא שֶׁנֶּאֱמַר דְּמְקַלְקֵל פָּטוּר אֲבָל אָסוּר אֶלָּא בְּמוּסְתְּקִי אֵין בִּנְיָן וּסְתִירָה בי'. וְרַשְׁ"י ז"ל בְּשַׁבָּת קמ"ו בְּמַתְנִיתַן שׁוֹבֵר חָבִית.

שֶׁאֵין בְּמְקַלְקֵל שׁוּם אִיסּוּר. תַּמָּה התוי"ט ז"ל דְּפָטוּר אֲבָל אָסוּר וי"ל דה"ק בְּמְקַלְקֵל [כְּלִי אֵין] שׁוּם אִיסּוּר כִּי רַשְׁ"י לְשִׁיטָתֵיהּ.

דְּאֵין בִּנְיָן וּסְתִירָה כְּלָל בִּכְלִים רַק הָעוֹשֶׂה כְּלִי גָּמוּר מְחַיֵּיב מִשּׁוּם מַכָּה בְּפַטִּישׁ כַּנִּרְאֶה מִדְּבָרָיו בְּהַרְבֵּה מְקוֹמוֹת. וּמֵהֶם בַּבֵּיצָה גַּבֵּי אֵין מְסַלְקִין תְּרִיסִין יעו"ש.

א"כ בְּסוֹתֵר כְּלִי אֵין בּוֹ שׁוּם אִיסּוּר דְּרַבָּנָן לְגַמְרֵי. ומש"ה שׁוֹבֵר חָבִית.

וְאָפְשָׁר אֲפִילּוּ בְּחָבִיּוֹת גְּמוּרָה וּשְׁלֵימָה וְאַ"ה בְּפַרְיֵי אֲבָאֵר וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ בָּזֶה: אֵין מוֹצִיאִין הָאוּר דְּמוֹלִיד בְּיוֹם טוֹב הִנֵּה פְּשִׁיטָא מַשְׁמַע דְּנוֹלָד אָסוּר בי"ט וכר' יְהוּדָא. וּכְנִרְאֶה דַּעַת ה ז"ל בְּהַשָּׂגוֹת פ"ד מי"ט ה"א וּלְשׁוֹן הרמז"ל שָׁם יֵשׁ בּוֹ מִקְּוֹשִׁי הַהֲבָנָה שֶׁכָּתַב בפ"ד ה"א אֵין מוֹצִיאִין אֵשׁ כו'.

שֶׁלֹּא הֻזְהַר לְהַבְעִיר אֶלָּא מֵאֵשׁ מָצוּי. אֲבָל לְהַמְצִיא אֵשׁ אָסוּר שֶׁהֲרֵי אֶפְשָׁר מעי"ט הִנֵּה רַיְשָׁא דְּמִלְתָא יָרֵאָה לִכְאוֹרָה דְּלְמָה שֶׁכָּתַב המ"מ פ"א מי"ט דְּהַבְעָרָה הי' רָאוּי לֶאֱסוֹר שֶׁאֵין בְּאוֹכֶל נֶפֶשׁ עַצְמוֹ וּמִקְרָא הוּא דְּיָלִיף מִיּוֹם הַשַּׁבָּת אֲבָל אַתָּה מַבְעִיר בי"ט וְלֹא הֻיְתֵר ע"ה כִּי אִם אֵשׁ הַמָּצוּי אֲבָל לְהוֹלִיד אֵשׁ מֵחָדָשׁ לֹא הֻזְהַר מ"ה וְאָמְנָם מִדְּסַיְּים שֶׁהֲרֵי אֶפְשָׁר מִבְּעֶרֶב יו"ט נִרְאֶה שֶׁמִּדִּין מַכְשִׁירִין קָאָתֵי עלי' דְּלְהַבְעִיר אֵשׁ מעי"ט מַמָּשׁ זֶה מִקְרֵי א"א שֶׁיַּפְסִיד עֵצִים הַרְבֵּה וְדָמֵי לְתַבְלִין שֶׁמְּפִיגִין דְּשָׁרֵי.

אֲבָל לְהַמְצִיא אֵשׁ מֵחָדָשׁ אֶפְשָׁר מעי"ט וּלְהַטְמִין הַגַּחֶלֶת בְּרֶמֶץ וְכַיּוֹצֵא שֶׁיִּתְקַיְּים עַד לְמָחָר. והמ"א שָׁם כָּתַב דְּמִטַּעַם נוֹלָד (לֶאֱסוֹר) לֹא אֲסָרוּהוּ דל"ד לְבֵיצָה שֶׁהוּא גּוּפָא נֶהֱנִין בּוֹ כו' וְלָא אֲסָרוּהוּ אֶלָּא דהי' לְהוֹלִיד מִבְּעֶרֶב.

וְעַיֵּין לח"מ דְּאֵין מַסִּיקִין בְּשַׁבָּת כֵּלִים דְּמִכָּל מָקוֹם יֵשׁ שֶׁבַח עֵצִים בַּפַּת משא"כ כָּאן לָאו נֶהֱנָה מִנִּיצוֹץ שֶׁהוֹצִיא אֶלָּא אֲסָרוּהוּ שֶׁהָיָה לְתוֹלִיד מעי"ט וְיִהְיֶ' הַפֵּירוּשׁ בַּגְּמָרָא דְּמוֹלִיד בְּיוֹם טוֹב והי' לְהוֹלִיד מעי"ט וְהִנֵּה מ"ש בֵּיצָה אֱמֶת דְּשָׁם מִטַּעַם הֲכָנָה דְּרַבָּה אֶלָּא מִדְּאָמַר מַאן דְּשָׁרֵי מֻוקְצֶה נוֹלָד אָסוּר וְאָמַר דְּשָׁם נֶהֱנָה מִגּוּף הַנּוֹלָד ומ"ש וַאֲסָרוּהוּ תִּרְאֶה שֶׁכַּוָּנַת המ"מ דְּלָא מ"ס אָסוּר לְהרמז"ל מִטַּעַם מַכְשִׁירִין שֶׁאֶפְשָׁר מעי"ט דא"כ תִּקְשֶׁה לְפִי שִׁיטַת המ"מ שֶׁסּוֹבֵר לְהרמז"ל לֵית לי' דר' יְהוּדָא וַאֲפִילּוּ מַכְשִׁירִין שא"א מעי"ט אָסוּר בְּיוֹם טוֹב.

כַּמְבוֹאָר בְּהַהוּא דְּאֵין מַשְׁחִיזִין הַסַּכִּין וּבְזָכְתָּא טוּבָא אֶלָּא מִיּוֹם הַשַּׁבָּת הֻזְהַר הַכָּתוּב הַבָּעָרָה לְגַמְרֵי וַחֲז"ל אָסְרוּ לְהוֹצִיא בי"ט מִשּׁוּם דְּאֶפְשָׁר מעי"ט הִנֵּה בַּפַּ"א שָׁם בְּנֵר שֶׁל אַבְטָלָא יָרֵאָה דַּעַת דְּאַף מִדְּרַבָּנָן שָׁרֵי הוֹאִיל וְהֻיְתֵר מְפוֹרָשׁ בִּקְרָא מִיּוֹם הַשַּׁבָּת אֲבָל בי"ט שָׁרֵי תּוּ אֵין כֹּחַ בַּיָּד חֲז"ל לֶאֱסוֹר מִדְּרַבָּנָן דְּזוּגְמָא מ"ש תמ"ז בַּיּוֹ"ד קי"ז בְּחֶלֶב נְבֵלָה דְּשָׁרֵי לִסְתּוֹר מִדְּרַבָּנָן הוֹאִיל וְהֻיְתֵר מְפוֹרָשׁ יֵעָשֶׂה לְמָלָאכָהומש"ה הִכְרִיחַ פֵּירוּשׁוֹ בְּכָאן

דְּאֵין מוֹצִיאִין אֵשׁ בי"ט הוּא דְּאֶפְשָׁר מִבְּעֶרֶב וְעַל זֶה לֹא בָּא הֵיתֵר מְפוֹרָשׁ דְּאִי כְּטַעַם הר"א זַ"ל בְּהַשָּׁגוֹת דְּנוֹלָד אָסוּר לְהַנּוֹת מִמֶּנּוּ כְּלָל הוֹאִיל וְהַהִתְחָלָה בָּא מִמֶּנּוּ א"כ לָמָּה אָסְרוּ הַהוֹצָאָה נִהְיֶה שָׁאסוּר לְהַנּוֹת מִמֶּנּוּ בי"ט מִכָּל מָקוֹם לְהוֹצִיא שָׁרֵי אַף שֶׁאֵין מִשְׁתַּמְּשִׁין בּוֹ כְּמוֹ נֵר אַבְטָלָה כָּאָמוּר.

אֶלָּא לְהָכִי אָסְרוּ חַזַ"ל לְהוֹצִיא דְּאֶפְשָׁר מעי"ט וע"ז לֹא בָּא הֵיתֵר מְפוֹרָשׁ דְּאֶפְשָׁר קָרָא דְּיוֹם הַשַּׁבָּת מֵאֵשׁ הַמָּצוּי קָאָמַר וע"ז כָּתַב וְנִרְאֶה שֶׁאִם הוֹצִיא דְּשָׁרֵי כֵּינָן דְּאֵין בּוֹ אִיסּוּר תּוֹרָה כִּי אִם אִיסּוּר דְּרַבָּנָן כַּנִּרְאֶה מֵהַלָּשׁוֹן אָסָרוּהוּ כו' אֲבָל בְּאִיסּוּר תּוֹרָה אה"נ עָבַר וְעָשָׂה אָסוּר לֵיהָנוֹת עַיֵּין בֵּיצָה י"ז ב' בָּזֶה: וְהִנֵּה הַטַּ"ז בתק"ב אוֹת א' הֵבִין כַּוָּנַת הַמ"מ דמ"ה אוֹסֵר הרמז"ל דְּמַכְשִׁירִין שֶׁאֶפְשָׁר מעיי"ט וצ"ע דהלמ"מ אֲפִילּוּ מַכְשִׁירִין שא"א מִבְּעֶרֶב נָמֵי אָסוּר בְּיוֹם טוֹב.

וְיוֹם הַשַּׁבָּת קָאֵי אֵאֵשׁ מצו' כִּדְבָרָיו גַּם מ"ש דְּלַעֲשׂוֹת מְדוּרָה הָוָה אוֹכֶל נָפֶשׁ עַצְמוֹ. וְאַמַּאי סְתָם לי' וּמִיהוּ הָא ל"ק נֵימָא מִתּוֹךְ שֶׁהַוְותָרָה לְהַמְצִיא אֵשׁ לְצוֹרֶךְ מְדוּרָה ה"ה לְבַשֵּׁל בי' וי"ל זֶה וְאָמְנָם הט"ז זַ"ל יֵשׁ לוֹ שִׁיטָה אַחֶרֶת בָּזֶה וְהוּא דמ"ה אָסוּר לְהַמְצִיא אֵשׁ אֲפִילּוּ לְמְדוּרָה והי' בְּיוֹם הַשִּׁשִּׁי חוֹל מֵכִין לי"ט דְּבָעֵינַן הֲכָנָה מִיּוֹם חוֹל לֹא בי"ט עַצְמוֹ וְתִקּוּנֵי מַאֲכָל לָא חָשִׁיב הֲכָנָה.

כֵּינָן דְּהַמַּאֲכָל בָּעוֹלָם משא"כ זֶה לְהַמְצִיא אֵשׁ הָוָה הֲכָנָה מַמָּשׁ וְצָרִיךְ מִיּוֹם חוֹל וְעַיֵּין רֵישׁ בֵּיצָה בַּתּוֹסֶפֶת ע"ב ד"ה והי' יעו"ש וּלְעִנְיָן אִי הוֹצִיא יְבוֹאַר שָׁם: דַּף ל"ד ע"א גְּמָרָא. בְּרַעְפִּים חֲדָשִׁים שֶׁצָּרִיךְ לְבָוְדָקָן וְאָמְרִי לַהּ מִפְּנֵי שֶׁצָּרִיךְ לְחָסְמָן הִנֵּה מַשְׁמָעוּת הָרֹא"ש זַ"ל וְטוּר דְּאָמְרִי לָהּ לְחָסְמָן נָמֵי בַּחֲדָשׁוֹת הָא יְשָׁנוֹת שָׁרֵי לְלַבֵּן.

וז"ש מִפְּנֵי שֶׁצָּרִיךְ לְחָסְמָן וְלֹא אָמַר מִפְּנֵי שֶׁחַסַּמַן וכ"ד רַשָּׁ"י כָּאן שֶׁצָּרִיךְ לְחָסְמָן בְּהֶיְסֵק רִאשׁוֹן וּפָסְקוּ הֲלָכָה כל"ב לְחַסְמָן ונ"מ לְעִנְיַן הֲזִיד שֶׁהוּא בְּמַלְקוּת וּמִיהוּ לר' יְהוּדָא דְּמַכְשִׁירֵי אוֹכֶל נֶפֶשׁ שָׁרֵי ה"ה זֶה וְרַק אִיסּוּר דְּרַבָּנָן בי"ט.

וְעַיֵּין לְעֵיל ל"ב א'. אֵין פּוֹחֲתִין אֶת הַגֵּר דְּבֶאֱמֶת אַף עַל פִּי שֶׁלְּעִנְיַן טֻמְאָה הָוָה כְּלִי אַפֵּ"ה לְעִנְיַן י"ט אָסוּר.

וְתֵדַע דְּהָא אֶחָד נוֹתֵן קַדָּרָם חַיָּיב חַטָּאת בְּשַׁבָּת אַף עַל פִּי שֶׁכְּבָר צִירְפָן הַכִּבְשָׁן וְנִגְמַר מְלַאכְתּוֹ לְטֻמְאָה אַפֵּ"ה חַיָּיב בְּשַׁבָּת מִשּׁוּם מַכָּה בְּפַטִּישׁ וכמ"ש הָרֹא"שׁ זַ"ל ה"ה לְעִנְיַן י"ט וּכְדִחוּי דְּאַבַּיֵּי שָׁם וּכְדִכְתִיבְנָא שָׁם וְיֵשׁ עוֹד נ"מ בַּאֲבָנִים וּלְבֵינִים חֲדָשִׁים לְטַעֲמָא לְבָוְדָקָן בִּלְבֵנִים ל"ש פְּקָעִי (עא"ח ה"פ תנ"א בּוּכְיָא יעו"ש) וּלְטַעַם (אִיסּוּר) [חִיסּוּם] אַף בְּאֶבֶן וּלְבֵינָה אָסוּר.

וכמ"ש הרמז"ל וְהַמְחַבֵּר בש"ע תק"ח ובמ"א שָׁם: וְאָמְנָם הרמז"ל פ"ג מי"ט סְתָם אַף יְשֵׁינִים אָסוּר מִפְּנֵי שֶׁחַסַּמַן וכמ"ש המ"מ שָׁם. וְכֵן הַמְחַבֵּר סְתָם וְסוֹבֵר דְּאָמְרִי לָהּ לְחָסְמָן פְּלִיג אַף בַּיְשֵׁינוֹת אָסוּר ולפ"ז הָא דְּאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ לְקַמָּן הָכָא בַּחֲדָשָׁה מִפְּנֵי לִיבּוּן רַעֲפִים נָגְעוּ בָּהּ.

כָּתַב הלח"מ פ"ג מי"ט שֶׁזֶּה לְשׁוֹן א' לְבָוְדָקָן אֲבָל לל"ב אֲפִילּוּ יְשֵׁינוֹת נָמֵי אָסוּר ומש"ה בפ"ט מֻשְׁבָּת סְתָם דַּאֲפִילּוּ יְשֵׁינוֹת יעו"ש וְלֹא הֲבִינוֹתִי דלל"ק מַשְׁמַע שֶׁאֵין שַׁיָּיךְ חִיסּוּם בְּשֶׁכְּבָר נִצְרְפוּ בְּכִבְשָׁן דאל"כ לָמָּה שְׁבִיק אִיסּוּר תּוֹרָה דְּחָסְמָן וְנָקֵיט לְבָוְדָקָן וַאֲפִילּוּ

תֵּימָא דְּגַם זֶה דְּרַבָּנָן לר"י דְּמַכְשִׁירֵי אוֹכֶל נֶפֶשׁ שָׁרֵי מִכָּל מָקוֹם זֶה וַדַּאי וְזֶה סָפֵק שֶׁמָּא יִפְקַע וַהֲוָה טִרְחָא שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ.

וְעוֹד דְּבִלְבֵינִים לֹא שַׁיָּיךְ פְּקַע כַּמְבוֹאָר בא"ח תנ"א בּוּכְיָא כו'. וְטַעַם חָסְמָן שַׁיָּיךְ בְּהוּ (מ"ש המ"א תק"ח בְּאֶבֶן ל"ש חִיסּוּם הַיְינוּ אֲבָנִים נוֹלָדִים מֵהָאֲדָמָה אֲבָל לְבֵינִים יִהְיוּ עֲבִים כ"ש שַׁיָּיךְ בְּהוּ חִיסּוּם כָּאָמוּר): וְהִנֵּה הַמְחַבֵּר בתק"ח סְתָם אֵין מְלַבְּנִים כו'.

אֲפִילּוּ יְשֵׁינוֹת וְהָרַב ז"ל מִדְּשָׁתַק אַוּדּוּי אוֹדֵי לי' ובתק"ב כָּתַב דְּאֵין לְבַשֵּׁל (בָּהּ) בְּקֻדֵּרוֹת חֲדָשׁוֹת וְאִם לָמַד זֶה ממ"ש ר"ל הָכָא בְּקֻדֵּרוֹת חֲדָשׁוֹת כו' וְסוֹבֵר דְּאֵין לְחַלֵּק בֵּין רֵיקָנוּת וּבֵין מַיִם כמ"ש תוס' ד"ה הָכָא.

הָא ע"כ יֵשׁ חִילּוּק דְּאִלּוּ רֵקָנִיּוּת אֲפִילּוּ יְשֵׁינָה חָסְמָן וּבְמַיִם יְשֵׁינָה שָׁרֵי דאל"כ צָא וּפְרָנֵס קֻדֵּרוֹת לי"ט הֵן אֱמֶת שֶׁהָרֹאשׁ"ש ז"ל כָּתַב מֵהָא דִּלְקַמָּן אֵין מְפִיגִין הַתַּנּוּר בְּצוֹנֵן לְאַחַר שֶׁהֻוסַק בי"ט מַשְׁמַע דְּאֵין לְבַשֵּׁל בְּקֻדֵּרָה חֲדָשָׁה.

אָמְנָם בד"מ הוֹצִיא מֵהָא דר"ל יעו"ש (עַיֵּין ב"י תק"ב הֵבִיא לְשׁוֹן הָרֹאֹ"ש אַהָא דר"ל יעו"ש וצ"ע) אָמְנָם נִרְאֶה לִי לוֹמַר דְּוַדַּאי הָא דְּשַׁבָּת א' נוֹתֵן קֻדֵּרָה בְּמַעַט רֶגַע שֶׁהֻוְּנְּחָה אֵצֶל הָאֵשׁ. אֲפִילּוּ אֵין חָם קָצָת כִּי מִיָּד נָתַן הַשֵּׁנִי הַמַּיִם לֹא מִסְתַּבֵּר שֶׁיְּהֵא בּוֹ חִיסּוּם וּגְמַר מְלָאכָה וּלְהָכִי הִכְרִיחוּ הַיֵּשׁ מְפָרְשִׁים דְּבִקֻּדֵּרָה חֲדָשָׁה אַף נוֹתֵן מִיָּד הַמַּיִם מ"מ שַׁיָּיךְ בי' חִיסּוּם וּלְהָכִי חַיָּיב הַנּוֹתֵן הַקֻּדֵּרָה כִּי אַחַר שָׁעָה שֶׁיִּתְחַמֵּם הַרְבֵּה יהי' בּוֹ חִיסּוּם.

וְאַף אִם לֹא הי' נוֹתֵן הַשֵּׁנִי הַמַּיִם הי' כ"ש חוֹסֵם וְאַף שֶׁנָּתַן הַשֵּׁנִי מַיִם מ"מ בְּבִישּׁוּל רִאשׁוֹן נֶחֱסָם וְלֹא בְּבִישּׁוּל שֵׁנִי וּלְהָכִי הוֹצִיאוּ הַיֵּשׁ מְפָרְשִׁים שֶׁאֵין מְבַשְּׁלִין בְּקֻדֵּרָה חֲדָשָׁה. וְאַדְּרַבָּה לְפָסֵק הַמְחַבֵּר בתק"ח דְּאַף יְשֵׁינָה שַׁיָּיךְ חִיסּוּם בְּרֵיקָנִיּוֹת מֻוָּכָרָח בְּמַיִם כְּבְקֻדֵּרָה חֲדָשָׁה שַׁיָּיךְ חִיסּוּם וְכָאָמוּר וז"ש מִפְּנֵי לִיבּוּן רְעָפִים נָגְעוּ בָּהּ כְּלוֹמַר כְּמוֹ שֶׁלִּיבּוּן רְעָפִים (מַתִּיר) [אָסוּר] מִשּׁוּם חִיסּוּם ה"ה נוֹתֵן קֻדֵּרָה דְּאַף אִם נָתַן הַשֵּׁנִי מַיִם בְּתוֹכָהּ נִתְקַיְּימָה מַחְשַׁבְתּוֹ שֶׁל רִאשׁוֹן דַּחֲסָמָן כָּאָמוּר: צְרִיכָה בְּדִיקָה כו' סִיְּפרוּ לִי אֵיךְ שבק"ק דְּראהֶבִיטָשׁ נִתְוַוכְּחוּ הַלּוֹמְדִים בְּעִנְיָן נִשְׁתַּבְּרוּ רֹוב צְלָעוֹת עוֹף וְשֶׁבְּסִפְרֵי לי"ד נ"ד בְּמִשְׁבְּצוֹת זָהָב אוֹת א' כָּתַבְתִּי דְּנִרְאֶה לְהַטְרִיף וְסַיְּמְתִּי שֶׁכָּעֵת לֹא מָצָאתִיו מְפוּדָּשׁ.

וְשָׁם הי' הָרַב המאה"ג מוה' סָעְנֶדֶר נ"י נָכָד רַבֵּינוּ הַגָּדוֹל בַּעַל תב"ש ז"ל. ג"כ הִנִּיחַ בצ"ע וּבַחֲזָרָתוֹ לְשָׁם מָצָא כָּאן בְּרֹשׁ"י כָּתוּב בְּפֵירוּשׁ נִשְׁתַּבְּרוּ רֹוב צְלָעוֹת בָּעוֹף יעו"ש וֶאֱמֶת שכ"כ הָרָן"ן ז"ל וְלֹא לְחִנָּם כָּתַבְתִּי אֲנִי הֶעָנִי לֹא מָצָאתִיו כִּי אֵין עֲנִיּוּת אֶלָּא מִתּוֹרָה ומ"מ ת"ל בְּעִיקַּר הַדִּין לֹא שָׁגִיתִי יעו"ש בָּזֶה: מִשּׁוּם לִיבּוּן רְעָפִים נָגְעוּ בְּהוּ פירש"י הַךְ גְּזֵרָה גּוּפָא אֵינִי יָכוֹל לְכַוֵּן זֶה דְּחַיָּיב חַטָּאת לֹא מִדְּרַבָּנָן וְאוּלַי כֻּלָּם חַיָּיבִין יֵשׁ [לוֹמַר] מַכַּת מַרְדּוּת הַנּוֹתֵן קֻדֵּרָה דְּאֵין תִּקּוּן כְּלִי מַמָּשׁ דִּלְעִנְיַן טֻמְאָה מִשֶּׁיְּצָרְפוּ בְּכִבְשָׁן הֲוָה גְּמַר רַק נִרְאֶה כְּמִתַּקֵּן כַּנִּרְאֶה מִפֵּירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת יעו"ש וְאֶפְשָׁר בִּישֵׁינָה גָּזְרוּ אַטּוּ רִאשׁוֹן וּמִיהוּ לְעִיל כָּתַב רַשְׁ"י בְּהֶיְסֵק א' וְיֵשׁ לְיַיְשֵׁב: מִשְׁנָה וְעוֹד אָמַר ר' אֱלִיעֶזֶר עוֹמֵד אָדָם עַל הַמֻּוקְצֶה עֶרֶב שַׁבָּת כו' הר"מ ז"ל מְפָרֵשׁ הַמֻּוקְצֶה מָקוֹם מִשֶּׁטַח שֶׁשּׁוֹטְחִין בּוֹ פֵּירוֹת לְיַבֵּשׁ לֹא מֻוקְצֶה קָאֵי עַל הַפֵּירוֹת וְאֶפְשָׁר הֵ"א הַיְדִיעָה מְפָרֵשׁ וע"ל מַמָּשׁ לֹא בְּסָמוּךְ וּמִלַּת וְעוֹד כָּתַב רַשְׁ"י ז"ל דְּאַפְסְקֵי' בְּאֵין מוֹצִיאִין.

וְלִכְאוֹרָה רַשִׁ"י כר"מ זַ"ל פ"ד מהי"ט דְּאֵין מוֹצִיאִין הוּא דְּאָסוּר לְהַמְצִיא אֵשׁ בי"ט דְּאֵין זֶה מֵעִנְיַן הַמֻּקְצֶה דְּאִלּוּ לְפֵירוּשׁ הר"א זַ"ל בְּהַשָּׁגוֹת שָׁם הַטַּעַם מִשּׁוּם נוֹלָד א"כ א"ש דְּלָא אַפְסָקֵי' בְּמִילֵי אַחֲרִיתִי שֶׁיֵּשׁ לָהּ שַׁיָּיכוּת בְּהָא דר"א אָמַר נוֹטֵל קִיסָם לַחֲצוֹץ דְּלֵית לי' מֻקְצֶה כִּי הָא דְּלֹא נִתְּנוּ אֶלָּא לְהַסָּקָה הָא אֵין מוֹצִיאִין אֵשׁ כו' ככ"ע וכר"א נָמֵי אָתְיָא וּמוֹדָה בְּהָא דְּנוֹלָד חָמוּר מִסְּתָם מֻקְצֶה וְאַגַּב מְפָרֵשׁ דִּין הָרַעֲפִי' וְאָמַר וְעוֹד אָמַר ר"א דְּמֻקְצֶה דְּגְרוֹגָרוֹת וְצִמּוּקִים אֲפִילּוּ ר"ש מוֹדֶה כו' וְאָמַר ע"ש בִּשְׁבִיעִית כו' וּמִלַּת עֶרֶב שַׁבָּת אֲפִילּוּ דְּמַסֶּכֶת דְּהָכָא בי"ט עָסְקִינַן יֵשׁ לוֹמַר דְּאַשְׁמְעִינַן דְּבִשְׁאָר שְׁנֵי שָׁבוּעַ אֵין עוֹמֵד דא"א לֶאֱכֹל אַרְעַי בְּלֹא מַעֲשֵׂר דְּשַׁבָּת קוֹבַעַת.

וְיֵרְאֶה דַּוְקָא שַׁבָּת דְּכְתִיב וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג סְעוֹדְתֵי' חֲשׁוּבָה קֶבַע אֲבָל סְעוּדַת י"ט אֶפְשָׁר לָא הֲוָה קֶבַע (דְּאֵין חִיּוּב בי"ט לֶאֱכֹל פַּת ג"כ) והר"מ זַ"ל פ"ג מה' מַעֲשֵׂר לֹא כָּתַב כ"א שַׁבָּת לֹא י"ט ומ"ש בה' י"ט פ"ב ה"ט עוֹמֵד אָדָם בי"ט.

עי"ט בִּשְׁבִיעִית דְּמַשְׁמַע הָא שְׁאָר שְׁנֵי שָׁבוּעַ לֹא הַיְינוּ מִסְתָּמָא אוֹכֵל קֶבַע דְּבִשְׁאָר שְׁנֵי שָׁבוּעַ אָסוּר עַד שֶׁיְּעַשֵּׂר ומ"ש המ"מ שָׁם דְּבְשַׁבָּת מֻקְצֶה שָׁרֵי ע' לח"מ שָׁם ומ"ש רַשִׁ"י כָּאן אוֹרְחָא דְּמִלְּתָא נָקֵיט יֵשׁ לְרָאוֹת הָא בַּגְּמָרָא מַסִּיק דְּדִינָא אָתָא לְאַשְׁמְעִינַן הָא בִּשְׁאָר שְׁנֵי שְׁבִיעִית אָסוּר דְּשַׁבָּת קוֹבַעַת כו'.

אוֹ טֶבֶל מְתֻקָּן הוּא: וּלְעִנְיַן הֲלָכָה הר"מ זַ"ל פ"ב מי"ט ה"ט פָּסַק כַּחֲכָמִים דְּצָרִיךְ שֶׁיְּרֻשָּׁם וכ"כ בְּפֵירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת דְּאֵין הֲלָכָה כר"א וְהַטַּעַם כמ"ש המ"מ תצ"ה אוֹת יו"ד דְּלָאו בְּבֵרֵירָה פְּלִיגִי אֶלָּא דְּאַקְצָיָה בְּיָדַיִם כמ"ש הַתּוֹסָ' כָּאן ד"ה וְאוֹמֵר: וְהִנֵּה בִּירוּשַׁלְמִי אִיתָא הַקּוֹשְׁיָא וְהַתֵּי' שֶׁל הַתּוֹסָ' הֵן לר"א הֵן לַחֲכָמִים במ"ש שָׁם עוֹד אִית לְהוּ חוֹמֶר בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רוּחַ [חַיִים[כְּלוֹמַר תֵּירוּצָא הוּא דְּאַקְצָיָ' בְּיָדַיִם יוֹתֵר חָמוּר מִן רוּחַ חַיִים וְיִהְיֶ' ב' בְּמָקוֹם מֵ"ם.

וְהַקּוֹשְׁיָא שָׁם לָאו דְּעַד שֶׁיְּרֻשָּׁם הוּא יוֹתֵר מִן זֶה וָזֶה אֲנִי נוֹטֵל אֶלָּא חֲדָא הוּא. וְהַקּוֹשְׁיָא הוּא דלב"ה אִי לָאו מִשּׁוּם כְּחוּשִׁים וּשְׁמָנִים (שָׁם סַגִּי) מִכָּאן אֲנִי נוֹטֵל סַגִּי כמ"ש רָבָא לְעֵיל יו"ד א' יעו"ש וְכָאן לֹא שַׁיָּיךְ טַעְמָא דְּרָבָא א"כ לָמָּה לִי שֶׁיְּרֻשָּׁם.

מִכָּאן סַגִּי וכ"נ מִתּוֹסָפְתָּ כָּאן ד"ה וְאוֹמֵר וְקָשֶׁה לְעֵיל אָמַר מִכָּאן אֲנִי נוֹטֵל סַגִּי וְהַיְינוּ כִּדְפָרֵישִׁית אע"ג דְּלִישָׁנָא מְחַלְּפָא שִׁיטָתֵי' דְּאָמַר בִּירוּשַׁלְמִי לֹא יִתְיַישֵׁב שַׁפִּיר מִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי דְּזֶה וָזֶה אֲנִי נוֹטֵל שָׁוֶה לְשֶׁיְּרֻשָּׁם וְכִדְכָתֵיבְנָא.

והמ"א תצ"ה אוֹת יו"ד כָּתַב בְּפֵירוֹת דְּאַחְזִי וְלָא אַחְזִי שַׁיָּיךְ טַעְמָא דְּשֶׁמָּא יִמָּנַע מִשְּׁמְחַת יוֹם טוֹב יעו"ש. א"כ קָשֶׁה מַה פָּרִיךְ מְחַלְּפָה שִׁיטָתֵי' כו' וְגַם עַל הַתּוֹסָ' קָשֶׁה כָּאָמוּר וְאָמְנָם אֶפְשָׁר יֹאמַר כֵּן לְשִׁיטַת הר"מ זַ"ל שֶׁפֵּירוּשׁ עוֹמֵד עַל הַמֻּקְצֶה בְּרָאוְיָן וְלֹא דְּחִינְהוּ בְּיָדַיִם וּמַתְנִי' סוֹבֶרֶת בְּשַׁבָּת שַׁיָּיךְ מֻקְצֶה אוֹ אַיְירִי פֵּירוֹת לְאוֹצָר וְלִמְכּוֹר דְּמוֹדָה ר"ש מֻקְצֶה מֻחְמֶּצֶת חֶסְרוֹן כִּיס וּמִיהוּ רְאוּיִין הֵם לַאֲכִילָה אַף בְּלֹא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ (ומש"ה שִׁינָּה מִשַּׁבָּת לי"ט כמ"ש הלח"מ שָׁם) ומש"ה פָּרִיךְ הַיְרוּשַׁלְמִי שַׁפִּיר מְחַלְּפָה שִׁיטָתֵי' דַּחֲכָמִים.

אֲבָל רַשִׁ"י פֵּירֵשׁ דְּמַיְירֵי כָּאן בְּאַחְזִי וְלָא אַחְזִי דְּשַׁיָּיךְ חֲשָׁשָׁא דְּשֶׁמָּא יִמָּנַע מִשְּׁמְחַת י"ט וְעַיֵּין ב"י סִימָן תקי"ח תָּמַהּ עַל הרמז"ל. וְלָמָּה לֹא הוּצָּא לוֹ דְּכְתוֹסָפְתָּ וירוּשַׁלְמִי.

דַּחֲכָמִים כב"ה סָבְרִי וְשָׁאנֵי הָכָא דְּאַקְצָיָ' בְּיָדַיִם שׁוּב רָאִיתִי שֶׁדְּבָרָיו אֲמִתִּיִּים וְכִנִּים דְּמִדְּנָקִיט הרמז"ל עֶרֶב יוֹם טוֹב כמ"ש המ"מ ולח"מ דְּכְלָל כָּל מֻוקְצֶה דְּשָׁרֵי בְּשַׁבָּת רַק בי"ט אָסוּר א"כ ע"כ בְּלֹא אַקְצָיָ' וְדָחֵי' בְּיָדַיִם מַיְירֵי וְלָמָּה זֶה צָרִיךְ שְׁיִרְשׁוֹם בְּלֹא דְּחָיָ' בְּיָדַיִם דְּבִדְרַבָּנָן יֵשׁ בְּרִירָה וְזֶה שֶׁתָּמַהּ עָלָיו וְעַל המ"א קָשֶׁה.

וְאוּלַי סוֹבֵר דְּלָא כמ"מ אֶלָּא הַמִּשְׁנָה אַשְׁמְעִינַן לְעִנְיַן שַׁבָּת אִי קָבְעָה לַמַּעֲשֶׂר אוֹ לָאו דְּלֹא שַׁיָּיךְ בי"ט והרמז"ל נָקִיט יוֹם טוֹב כו' וְאַיָּ"ה בְּפָרֵיץ יְבוֹאַר זֶה: עַיְין מ"ש לְקַמָּן דְּאִם עָבַר וְתִקְּנוֹ מְתֻוָּקָן אע"ג בְּשַׁבָּת אִם עִישֵּׂר בְּמֵזִיד לֹא יֹאכַל בּוֹ בַּיּוֹם וכ"פ הרמז"ל פכ"ג מִשַּׁבָּת אַפְּ"ה מְתֻוָּקָן הוּא אוֹ עָבַר אַחֵר וְתִקְּנוּ דְּיֹאכַל הַבַּעַל הַבַּיִת אֲשֶׁר לָא נִיחָא לי' לבע"ה בְּכָךְ וְעַיְין א"ח שי"ח.

ובי"ט י"ל דְּשָׁרֵי אַף אִם תִּקְּנוּ הוּא בְּמֵזִיד כִּדְמַסִּיק לְעֵיל י"ז ב' שָׁאנֵי שְׁבוּת שַׁבָּת וּכְבָר כָּתַבְנוּ שָׁם בְּלִשּׁוֹן הרמז"ל בה' שַׁבָּת פכ"ג יעו"ש: ע"ב גְּמָרָא וְאֵימָא שַׁבָּת דְּוָמְיָא דְּחָצֵר הָא וַדַּאי דְּיֵשׁ לְחַלֵּק דְּחָצֵר אִיפּוּעֵל רַק מִדְּרַבָּנָן הָוֵי כְּמוֹ פֶּתַח הַבַּיִת וּפֶתַח הַבַּיִת גּוּפָא אֵין קוֹבֵעַ כ"א בְּגָמוּר משא"כ שַׁבָּת הַטַּעַם דְּקוֹבַעַת מִדְּרַבָּנָן דַּהֲוָה אֲכִילָתָהּ קָבַע א"כ אֵין לְחַלֵּק בֵּין נִגְמְרָה אוֹ לָאו דְּקָבַע מִדְּרַבָּנָן אָסוּר אֲפִילּוּ בְּלֹא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ וְלֹא רָאָה פְּנֵי הַבַּיִת וּפָרִיךְ וְאֵימָא דֶּוְמְיָא כו' וְהָא דְּדָאֵין מַר זוּטְרָא מְמַתְנִיתִין דְּשַׁבָּת קוֹבַעַת בְּלֹא גָּמוּר דְּלְמָא מַיְירֵי בְּרָאָה פְּנֵי הַבַּיִת וְשַׁבָּת קוֹבַעַת בַּחֲדָא לְמֵעֲלְיוּתָא י"ל כָּל שֶׁנִּכְנַס בְּפֶתַח הַבַּיִת בְּלֹא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ אֵין כָּאן רְאִיַּית פְּנֵי הַבַּיִת וא"כ נִגְמַר מְלַאכְתּוֹ אח"ב צָרִיךְ לְהוֹצִיא אַחַ"כ עַיְין מ"ש לְעֵיל דַּף י"ג א' בְּסֵוּגְיָא דְּהִכְנִיס שְׁבָלִים יעו"ש: אִי הָכִי מַאי אִרְיָא שַׁבָּת כו' טֶבֶל מוּכָן הוּא שֶׁאִם עָבַר וְתִקְּנוֹ מְתֻוָּקָן הָא דְּחוֹל נָמֵי מִשּׁוּם דְּאוֹכֵל מַשְׁמַע לי' עִיקַּר הַטַּעַם לֹא מִשּׁוּם דְּאָמַר וְיַחֵד לְשַׁבָּת וְהָא דְּאָמַר שֶׁאִם עָבַר וְתִקְּנוֹ מְתֻוָּקָן קָשֶׁה הָא מַסִּיק לְעֵיל וּמִשְׁנָה שְׁלִימָה דְּמַעֲשֵׂר פֵּירוֹתָיו בַּשַּׁבָּת לֹא יֹאכַל בּוֹ בַּיּוֹם וּלְעֵיל י"ז ב' מַשְׁמַע בְּדִאִית לי' פֵּירֵי אַחֲרִינָא וּבֶאֱמֶת דְּמַסִּיק שָׁאנֵי שְׁבוּת שַׁבָּת מִשְּׁבוּת יו"ט אֵין לְחַלֵּק בֵּין פֵּירֵי אַחֲרִינָא וְרִשׁ"י תִּיקֵּן זֶה דְּכָתַב שֶׁאִם אָדָם אֶחָד תִּקְּנוּ דְּלֵיכָּא לְמִקְנַס לְבַעַל הַבַּיִת: וּבְטַעְמָא דְּהָא מִלְּתָא שֶׁאִם עָבַר וְתִקְּנוֹ מְתֻוָּקָן אע"ג דְּאִתַּקְצֵי' בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וַאֲפִילּוּ ר"א דְּלִית לי' מֻוקְצֶה בְּקִיסָם מ"מ זֶה דַּל לְגַרּוֹגֶרֶת כמ"ש רַשׁ"י וּמַהַרְשָׁ"א ז"ל בְּסֵוּגְיָא דִּבְכוֹר שֶׁנָּפַל לְבוֹר יעו"ש תי' רַשׁ"י דְּאִיסּוּר דְּרַבָּנָן וְעַיְין לְעֵיל ל"א ב' וּבְתוֹסְ' שָׁם.

וְאָמְנָם בְּהָא דְּבִכּוֹר שֶׁנָּפַל לַבּוֹר פירש"י הַטַּעַם דְּאֵין זֶה מִן הַמּוּכָן מִטַּעַם קָנָס לֹא מְשׁוּם מֻוקְצֶה דְּמֵי יֵימַר דְּמִזְדַּקֵּק חָכָם. דְּהָא כָּל שֶׁאָסוּר דְּרַבָּנָן אֲפִילּוּ בְּמֵי יֵימַר לֹא אָקְצָיָ' בְּעָלִים מִינַּיְיהוּ כְּמוֹ הָכָא דבע"ה אֵין בְּיָדוֹ לַעֲבוֹר בְּמֵזִיד וּלְתַקֵּן.

דְּיִהְיוּ אֲסוּרִים עָלָיו בְּמֵזִיד בּוֹ בַּיּוֹם וְאָדָם אַחֵר אַלְמָא כה"ג לָא חָשִׁיב מֻוקְצֶה וְעַיְין בְּבַעַל הַמָּאוֹר כָּתַב דמש"ה דַּיֵּיק לי' מִמַּתְנִיתִין לְהֵיתֵרָא דְּאִי לְאִיסּוּרָא סְבָרָא חִיצוֹנָה כֵּן הוּא וּבֵית בַּאֲוִירָא דְּלִיבַּנָא.

ומש"ה רוֹצֶה לְהַשִּׂיג עַל הָרִי"ף ז"ל שֶׁהֵבִיא מִשְׁנָה דְּבֵית שֶׁנִּפְחַת. וּבְמִלְחָמוֹת כָּתַב דְּרְאִיַּית בְּכוֹר מִי יֵימַר וְקָשֶׁה כָּאן נָמֵי דבע"ה גּוּפָא אָסוּר בְּמֵזִיד בּוֹ בַּיּוֹם: מִמִּשְׁנָה דְּהָכָא מְבוֹאָר דַּאֲפִילּוּ מַעֲשֵׂר דְּרַבָּנָן נָמֵי אֵין מַגְבִּיהִין בְּשַׁבָּת וְלָא אָמְרִינַן דַּהֲוָה כִּוְלַד הַטְּוָמְאָה בְּכֵלִים דל"ד הַאי תִּיקּוּן לְהָתָם דאל"כ אֲפִילּוּ בִּשְׁאָר שְׁנֵי שָׁבוּעַ נָמֵי יֹאמַר כֵּן וְיַעֲשֵׂר בְּשַׁבָּת דְּלֹא

נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ אֲפִילּוּ שַׁבָּת אֵין קוֹבֵעַ כ"א דְּרַבָּנָן דמ"ה אֲפִילּוּ קָבֵעַ שֶׁל קוֹדֶם גְּמַר מְלָאכָה.

וְהַמַּגִּיהַ במ"ל פֵּ"ה מִמַּעֲשֵׂר צִיבּוּר בָּזֶה וְכָתַב דל"ד לִדְמַאי דַּהֲוָה סָפֵק תּוֹרָה (אֲפִילּוּ להר"מ סָפֵק מִדְּרַבָּנָן מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ בּוֹ דְּרָרָא דְּאוֹרָיְיתָא משא"כ בְּאֵין בּוֹ צַד תּוֹרָה) וַאֲנִי תָּמֵהַּ אֵיךְ יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת לוֹמַר כֵּן וְהֵבִיא בְּשֵׁם כנה"ג י"ד של"א כֵּן הָא לִימּוּד עָרוּךְ בְּיָדֵינוּ לְעֵיל ט' א' דְּאָבוּהָ דִּשְׁמוּאֵל אָסַר אֲפִילּוּ חַלַּת ח"ל וע"כ לֹא צִיבּוּר שָׁם אֶלָּא הוֹאִיל וְאוֹכֵל וְאַחַ"כ מַפְרִישׁ אֵין זֶה תִּיקּוּן אַלְמָא אפי' דְּרַבָּנָן חֲשִׁיב תִּיקּוּן בִּתְרוּמַת וּמַעֲשְׂרוֹת.

וְכֵן הֲלָכָה בא"ח ה' י"ט דְּאֵין מַפְרִישִׁין אֲפִילּוּ חַלַּת ח"ל: דַּף ל"ה גְּמָרָא הַנּוֹטֵל זֵתִים כו' עֲשָׂרָה כו' בַּמִּשְׁנָה פ"ד דְּמַעֲשְׂרוֹת מִשְׁנָה ג' לִיתָא עֲשָׂרָה וְכַדּוֹמֶה שט"ס הוּא דְּצֵירְף שְׁתַּיִים בְּמֶלַח וְהִנִּיחַ לְפָנָיו הֲוָה קָבֵע וכ"פ הרע"ב שָׁם דְּמֶלַח וּשְׁתַּיִים יַחַד הֲוָה קָבֵע יעו"ש וְכָאָמוּר מְטַבֵּל א' א' וְאוֹכֵל הָא מְטַבֵּל ב' וּמַנִּיחַ לְפָנָיו לֹא יעו"ש וְהָכָה יֵשׁ בְּכָאן הֶעָרָה קְטַנָּה כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר כִּי בְּפָסָחִים ל"ג ב' טְמֵא מֵת שֶׁפָּחַט כו' וּפָסַק כֵּן הרמז"ל בפ"ט מֵהִלְכוֹת טֻמְאַת אוֹכְלִין הֲלָכָה ב' דְּמַשְׁקִין בַּעֲנָבִים וְזֵיתִים מִיקְּדָ פְּקִידִי וא"כ בְּגַבְרָא טָמֵא וּמַעֲטָן טָהוֹר לר"א דא"א לְהַחֲזִיר הַמּוֹתָר.

דְּמַה בְּכָךְ דְּיַחֲזִיר דְּשֶׁמָּן שֶׁבְּתוֹךְ הַזַּיִת אֶחָד לֹא נִטְמָא בְּמַגָּע הַטָּמֵא בְּזַיִת דְּמֻוּפְרָד וְעוֹמֵד הוּא וְאִי לְאַחַר שְׁנִסְחַט הַשֶּׁמֶן יִטַּמֵּא הַזֶּה הַטָּמֵא הָא אֵין אוֹכֶל מְטַמֵּא אֲחֵרִים עַד שֶׁיִּהְיֶ' כְּבֵיצָה וְאִם גָּרְסִינַן עֲשָׂרָה א"ש דַּעֲשָׂרָה יַחַד אוֹ אֲפִילּוּ שְׁלֹשָׁה נָמֵי מִכִּי מַחֲזִיר ב' זֵתִים וְנִדְרְסוּ יַחַד בְּבֵית הַבַּד דְּתוּ לָא הֲוָה אוֹכֶל פָּרוּד וְיֵשׁ בִּשְׁנֵיהֶם כַּבֵּיצָה וְיִטַּמְּאוּ הַשֶּׁמֶן: סֵיפָא בְּמַעֲטָן טָמֵא וְגַבְרָא טָמֵא עַיֵּין תוי"ט שָׁם דא"כ סֵיפָא גַּבְרָא טָהוֹר דְּמַעֲטָן טָמֵא תּוּ מָצֵי מַהְדַּר אֶלָּא דְּבָעֵי לְאוֹקְמָא רֵישָׁא וְסֵיפָא בְּחַד גַּוְונָא ובפירש"י כָּאן ומ"ש רַשְׁ"י בַּמַּעֲטָן טָהוֹר א"א לְהַחֲזִיר וְאִי קַשְׁיָא הָא כְּבָר נִטְמְאוּ כו'.

לְכְאוֹרָה בְּלֹא הֻזְכְּשְׁרוּ וְאֵין טְמֵאִין בְּמַגָּע משא"כ כְּשֶׁטּוֹבֵל בְּמֶלַח שֶׁלָּנוּ מִן הַמַּיִם הֲוָה מַשְׁקֶה וּמַכְשִׁיר הב' זֵתִים וְתוּ א"א לְהַחֲזִירָם. אֶלָּא דְּדוֹחֵק לוֹמַר דְּמֶלַח לָא הֲוָה כִּסְתָם מֶלַח שֶׁבַּשׁ"ס דַּהֲוָה מַחְפֹּרֶת מֵאֶרֶץ דְּאֵין לָהֶם דִּין מַשְׁקֶה שֶׁמַּכְשִׁירוֹ וְעוֹד דְּאִם כֵּן מִמַּעֲטָן טָמֵא וְגַבְרָא טָמֵא אֵיךְ מַחֲזִיר הָא לֹא הֻזְכְּשְׁרוּ בַּמַּעֲטָן וְכִי מַחֲזִיר הַטְּמֵאִים מִתְעָרְבִים אֶלָּא כמ"ש רַשְׁ"י ז"ל דְּיָכוֹל לְסַלְּקָם מִשָּׁם וְהַתּוֹסֶפֶת ד"ה רֵישָׁא הוֹסִיפוּ וְיָכוֹל לְסַלְּקוֹ מִלְּמַעְלָה שֶׁלֹּא יִגַּע בַּאֲחֵרִים הַיְינוּ בַּפֵּ"א לֹא דִּקְדֵּק וְנָגַע בַּאֲחֵרִים וְאַחַ"כ כְּשֶׁמְּסַלֵּק מְדַקְדֵּק וְנוֹגֵעַ רַק בָּהֶם.

וְהַתּוֹסָ' יו"ט שָׁם כָּתַב דִּלְרַשְׁ"י י"ל בַּפֵּ"א יָכוֹל (הַיְינוּ אֶפְשָׁר בַּפֵּ"א) (בַּפֵּ"א) לְיַקֵּח בְּדִקְדּוּק וְשֶׁלֹּא לִיגַּע בַּאֲחֵרִים כְּלָל יְעַוְּיֵן שָׁם. וְאִם אֶפְשָׁר לְהַעֲמִיס זֶה בְּרַשְׁ"י אֶפְשָׁר ג"כ בְּתוֹסֶפֶת ג"כ לְפָרֵשׁ כֵּן וְאֵין לְהַאֲרִיךְ בָּזֶה: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר לְטַעְמֵי' ומ"מ נ"מ בְּכָל הַשָּׁקְלִי וְטָרְיָא דנ"מ לִתְרוּצֵי סֵוּגְיֵין אַלִּיבָּא דְּרַבָּנָן וכ"ש כָּאן דְּהָא תְּרֵצַן אַחֵר וּמַבַּעְיָא לְרַבָּנָן.

וּלְבַסּוֹף מַסִּיק ר' יוֹחָנָן דְּשַׁבָּת אֵין קוֹבֵעַ אֶלָּא בְּדָבָר שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתָּן וְאִי יֵשׁ חִילּוּק בֵּין יְחֵדוֹ לְשַׁבָּת אוֹ לֹא יְחֵדוּ יְבוֹאַר בְּסָמוּךְ: הָיָה אוֹכֵל בְּאֶשְׁכּוֹל כו' ר' אֶלְעָזָר אוֹמֵר יִגְמוֹר ר' יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר לֹא יִגְמוֹר זוֹ גְּזֵרַת רַשְׁ"י ז"ל אַף בְּשַׁבָּת רא"א יִגְמוֹר וּפָרִיךְ דר"א אדר"א וּמְשַׁנֵּי יִגְמוֹר במ"ש הָא בְּשַׁבָּת אָסוּר לר"א דְּשַׁבָּת קָבְעָה אֲפִילּוּ בְּדָבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה

מְלַאכְתּוֹ ור"י מַחְמִיר טְפֵי דַּאֲפִילּוּ לִמ"ש אָסוּר וּלְרַשִׁ"י ד"ה וְלֹא כְּשֶׁאָמַר יִגְמֹר כו' דְּזוֹ לֹא יְחֻדָּה מַיְירֵי דְּכֵן מַשְׁמַע פְּשָׁטָא דִּלְישָׁנָא הי' אוֹכֵל בָּאֶשְׁכּוֹל וְחָשַׁיְכָה לֵיל שַׁבָּת.

וְקָשֶׁה א"כ מ"ט דר"י דְּמַחְמִיר אֲפִילּוּ לִמ"ש לֹא יֹאכַל כֵּינָן דְּלָא יְחֻדָּה לְשַׁבָּת וּמַה בְּכָךְ שֶׁחָשַׁיְכָה לֵיל שַׁבָּת ולִמ"ש בְּתוֹסָ' ד"ה ר"א כו' י"ל כָּאן גַּם כֵּן מַיְירֵי שֶׁיִּחֲדוֹ ומש"ה מַחְמִיר ר' יְהוֹשֻׁעַ הוֹאִיל וְיִחֲדָהּ לְשַׁבָּת.

וּלְפִי זֶה ר' יוֹחָנָן דְּאָמַר שַׁבָּת אֵין קוֹבֵעַ אֶלָּא בְּנִגְמַר מְלַאכְתּוֹ הַיְינוּ בְּלֹא יְחֻדּוֹ ור"י דְּאוֹסֵר הַיְינוּ בְּיִחֲדוֹ ומש"ה אָמַר לְקַמָּן לְאַפּוֹקֵי מִדְּהִלֵּל וְלָא מדר"י דְּאָמַר לֹא יִגְמֹר כִּי ר"י מַיְירֵי בְּיִחֲדוֹ ור' יוֹחָנָן מַיְירֵי בְּלֹא יְחֻדּוֹ וְלָא אִצְטְרִיךְ לְאַפּוֹקֵי מר' יְהוֹשֻׁעַ אֶלָּא מֵהַלֵּל וּכְדִכְתִיבְנָא: והרמז"ל בַּפֵּ"ה מה' מַעֲשֵׂר הכ"ג הי' אוֹכֵל בָּאֶשְׁכּוֹל וְחָשַׁיְכָה לֵיל שַׁבָּת לֹא יִגְמֹר בַּשַּׁבָּת אֶלָּא לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת וְעַיֵּין כ"מ שָׁם דְּגָרַס כָּאן אָמַר ר' נָתָן לֹא כְּשֶׁאָמַר ר"א יִגְמֹר במ"ש אֶלָּא בְּשַׁבָּת ור' יְהוֹשֻׁעַ לֹא יִגְמֹר בַּשַּׁבָּת אֶלָּא במ"ש יעו"ש וְהַמַּגִיהַ שָׁם הֶאֱרִיךְ בָּזֶה וְאֶפְשָׁר בְּקִצָּרָה דס"ד דְּשָׁם מַיְירֵי בְּיִחֲדוֹ וְאַפֵּ"ה לר"א יִגְמֹר וְקַשְׁיָא מִמַּתְנִיתַן דְּבִשְׁאָר שְׁנֵי שָׁבוּעַ אוֹסֵר עַד שֶׁיְּעַשֵּׂר בְּאוֹמֵר מִכָּאן אֲנִי אוֹכֵל לְמָחָר בְּיִחֲדוֹ עכ"פ.

וּמְשַׁנֵּי הָתָם כִּדְקָתָנֵי טַעְמָא דר"א יִגְמֹר בְּשַׁבָּת וּמוֹכִיחַ הוּא אַף עַל גַּב דְּבָחָצֵר יִגְמֹר יָצָא לַחוּץ בְּהֶכְרֵחַ אַפֵּ"ה בְּשַׁבָּת יִגְמֹר בְּשַׁבָּת דאל"כ לָא הֲוָה פְּלִיג ר' יְהוֹשֻׁעַ עלי' למ"ש כֵּינָן דְּלָא יְחֻדּוֹ אַיְירֵי כו' וְזֶהוּ הַתֵּירוּץ בְּעַצְמוֹ דְּשָׁאנֵי לִי' לר"א.

בֵּין יְחֻדּוֹ לְשַׁבָּת דְּקָבַע וּבֵין לֹא יְחֻדּוֹ וכ"ת הָא לר"א כָּל שֶׁמּוֹתָרוֹ רָאוּי לַחֲזוֹר אֵין קוֹבֵעַ כ"ש יְחֻדּוֹ הָא בֵּורְכָא הוּא דע"כ [לֹא] אָמַר כֵּן אֶלָּא לְמַאי דַּהֲוָה בָּעֵי לוֹמַר דַּאֲפִילּוּ בְּחוֹל מִשּׁוּם דְּאוֹכֵל קָבַע לִי' פָּרִיךְ שַׁפִּיר משא"כ הַשְׁתָּא דְּיִחֲדוֹ לְשַׁבָּת הוּא דַּהֲוָה קָבַע א"ש כָּאמוּר דַּהֲוָה תַּרְתֵּי יְחֻדּוֹ וְאוֹכֵל בְּשַׁבָּת דְּנַדַּאי כה"ג קָבַע לִי' וְהַבֵּן זֶה: אָמְנָם הרמז"ל בפי' הַמִּשְׁנָיוֹת פ"ח דְּתְרוּמוֹת מ"ג גָּרַס בְּחָצֵר ר"א אוֹמֵר יִגְמֹר ור"י אוֹמֵר לֹא יִגְמֹר וּבְשַׁבָּת לְהֵיפּוּךְ ר"א אוֹמֵר לֹא יִגְמֹר ור"י אוֹמֵר יִגְמֹר.

וְהַיְינוּ במ"ש כמ"ש שָׁם. וּפָסַק כר' יְהוֹשֻׁעַ אֶלָּא דְּבַסְּוּגְיָא דִּידַן א"א לְמִגְרַס כֵּן ר"א לֹא יִגְמֹר דא"כ מַאי קַשְׁיָא לי' דר"א אדר"א.

וְהִנֵּה יֵשׁ מָקוֹם לוֹמַר דְּאַיְתְבִי' ה"פ דְּאָמַר לר"א כָּל דְּמוֹתָרוֹ מֻוּחְזָר לֹא קָבַע כ"ש שֶׁאֵין אֲסוּרָה לְחוּד קוֹבֵעַ וא"כ ה"ה וכ"ש יְחֻדּוֹ לְשַׁבָּת דְּאֵין אָסוּר לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת דַּהֲוָה כְּקָבַע בַּאֲמִירָה בְּעָלְמָא וּפָרִיךְ לי' מִמַּתְנִי' דִּתְרוּמַת פ"ח מ"ג דַּחֲשַׁיְכָה לֵיל שַׁבָּת.

לר"א לֹא יִגְמֹר אֲפִילּוּ לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת הַיְינוּ דְּיִחֲדוֹ לְשַׁבָּת קָבַע דִּיבּוּרֵי' וכ"ש אִי בְּלֹא יְחֻדּוֹ דְּקַשְׁיָא הָא אֲמַרְתְּ לר"א דִּיבּוּר לֹא קָבַע וַאֲפִילּוּ מַעֲשֶׂה כָּל שֶׁמּוֹתָרוֹ רָאוּי לַחֲזוֹר וּמְשַׁנֵּי דְּהָתָם בדר' נָתָן לר"א לֹא יִגְמֹר בְּשַׁבָּת אֶלָּא לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת וא"כ ר"י אֲפִילּוּ למ"ש לֹא וא"כ קָשֶׁה עַל פְּסַק הרמז"ל: עַיֵּין בַּמַּגִיהַ שָׁם כָּתַב דְּחָצֵר עֲקָרוֹ דְּאוֹרָיְיתָא לֹא מְצָאתִיו שָׁם ובפ"ג מה' מַעֲשֵׂר ה"ד לר' יַנַּאי אֲפִילּוּ חָצֵר שֶׁל שְׁמִירָה אֵין קוֹבֵעַ מ"ה כ"א מִדְּרַבָּנָן ובפ"ד ג"כ כָּתַב דְּאֵין לוֹקֶה עֲלֵיהֶם וְלוֹמַר הָא אִיסּוּר תּוֹרָה יֵשׁ בְּחָצֵר שְׁמִירָה לֹא מַשְׁמַע הָכִין: וְדַע שֶׁאֲנִי נִסְתַּפַּקְתִּי לְהֵיפּוּךְ אִם תִּרוּמָה וּמַעֲשֵׂר דְּרַבָּנָן רַשַּׁאי לְפָרוֹשׁ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת דְּאֶפְשָׁר דְּמַאי רוֹב ע"ה מְעַשְּׂרִין הֵם הֶקֵּילוּ הָא וַדַּאי דְּרַבָּנָן לֹא.

(עַיֵּין שַׁבָּת הָא דְּאֵין מַטְבִּילִין כֵּלִים בְּיה"ש) וְהָא דַּחֲשִׁיכָה לֵיל שַׁבָּת ר"א אוֹמֵר יִגְמֹור בְּשַׁבָּת ור"י אוֹמֵר לֹא יִגְמֹור כְּפִי גִּירְסַת הכ"מ אִם ר"ל לֹא יִגְמֹור עַד שֶׁיִּעַשֵּׂר וְהַיְינוּ חֲשִׁיכָה בְּיה"ש וּמִיהוּ תּוֹסֶפְתָּ שַׁבָּת ד"ת וא"כ בְּיה"ש נָמֵי קוֹבַעַת גַּם בָּזֶה צ"ע.

אִי בְּיה"ש קוֹבַעַת סְעוּדַת שַׁבָּת וְיִרְאֶה דְּקוֹבַעַת כִּדְמָצִינוּ וְקִידֵּשׁ עָלָיו הַיּוֹם וְאֵין לְהַאֲרִיךְ וְעַיֵּין בְּפֵירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת שָׁם. ומ"ש שְׁנֵיהֶם לֹא יִגְמֹור עִנְיָנוֹ עַד שֶׁיִּעַשֵּׂר זֶהוּ לְפִי גִּירְסַת הַסְּפָרִים שָׁם.

ר"י אוֹמֵר יִגְמֹור וְר"א אוֹמֵר לֹא יִגְמֹור ע"ש: כִּי אֲתָא רַבָּנַן אָמַר ר' יוֹחָנָן כּוּ' הָא דְּפָרֵט ד' דְּבָרִים וְלֹא מִנָּה נָמֵי מֶלַח וְאֵשׁ מִשּׁוּם דְּהָנֵי לְאַפּוֹקֵי אַתָּא משא"כ מֶלַח וְאֵשׁ פְּשִׁיטָא וְאֵין חוֹלֵק דְּאֵין קוֹבְעִין כ"א בְּנִגְמָרָה מְלַאכְתָּן: סְלִיק פֶּרֶק הַמֵּבִיא בעזה"י פֶּרֶק חֲמִשֵּׁי מַשְׁילִין פֵּירוֹת כּוּ' דְּקֶדֶק מִלַּת מַשְׁילִין מְבֹואָר בַּגְּמָרָא ופירש"י כֵּוְלָן לְשׁוֹן הַשְׁפָּלָה.

הִנֵּה בְּקוּנְקוּרַדַּנְסְיוּס בְּשׁוֹרֶשׁ נָשַׁל לְשׁוֹן הֶסָּרָה נַתִּירָה (לְנַתֵּר עַל הָאָרֶץ דִּלּוּג וּקְפִיצָה עַיֵּין בְּשׁוֹרֶשׁ נָתֶר) וְשַׁל נָעָלֶיךָ מע"ל רַגְלֶיךָ מַשְׁמַע הֶסָּרָה לֹא הַשְׁפָּלָה. וְאָמְנָם מִדְּהֵבִיא בַּגְּמָרָא קְרָא דְּכִי יְשַׁל זֵיתֶיךָ דְּבָרִים כ"ח מ'.

וְלֹא וְנָשַׁל הָאָמוּר שָׁם זַי"ן י"ל כִּי בְּכָאן יְחַסֵּר הַפֵּ"א. וְרָצָה לַהֲבִיאוֹ בְּדוֹמֶה יְשַׁל שֶׁתֶּחְסַר הַפֵּ"א אָמְנָם הי' לְהָבִיא שַׁל נְעָלֶיךָ שֵׁמוֹת ג' וְלָכֵן יֵרָאֶה דְּמַשְׁילִין פֵּירוֹת מַשְׁמַע הַשְׁפָּלָה מַפִּילִין פֵּירוֹת דֶּרֶךְ אֲרֻבָּה לֹא הֶסָּרָה שֶׁאֵין מֵוִזְכָּר מִגַּג וְכַדּוֹמֶה וְלָכֵן הֵבִיא כִּי יְשַׁל שֶׁסּוֹבֵל הַשְׁפָּלָה אֲבָל שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ הוּאאֶל אַרְצָה הֲרֵי כִּי יְשַׁל זֵיתֶיךָ מְפָרֵשׁ רַשְׁ"י כִּי יָשִׁיר יעו"ש כְּמוֹ .

כּוּ': וְרָאִיתִי לְהתי"ט בְּמַכּוֹת ם"ב מ"א לְרַבִּי וְרַבָּנָן וְנָשַׁל הַבַּרְזֶל כּוּ' שֶׁפֵּירֵשׁ יֵשׁ אֵם לַמָּסֹורֶת בְּלֹא נָח נִסְתָּר וּכְאִלּוּ כָּתַב בְּחִירֵק קָטָן שֶׁאֵין אַחֲרָיו יו"ד. וְנוּ"ן הַנִּפְעָל כְּתוּבָה וְנוּ"ן הַשׁוֹרֶשׁ שֶׁהוּא הַפֵּ"א נִשְׁמַט וּפֵירוּשׁוֹ וְנָשַׁל בְּקַעַת מֵהָעֵץ וע"י מָה ע"י הַבַּרְזֶל עָשָׂה פְּעֻלָּה שֶׁנִּשְׁמַט מֵהָעֵץ בְּקַעַת.

וְזֶה כְּרַבִּי וּלְרַבָּנָן וְנָשַׁל בְּקָמָץ גָּדוֹל שֶׁאַחֲרָיו אֶלֶף כְּלוֹמַר הַבַּרְזֶל הוּא הַפּוֹעֵל עוֹמֵד שֶׁנָּשַׁל עַצְמוֹ מֵהַקְּתָא. וְאִי לְרַבִּי נָמֵי דְּהַמָּסֹורֶת עִיקָּר וְאֵין כָּתוּב הַנַּח נִסְתָּר מִכָּל מָקוֹם דִּלְמָא קוֹרִין בַּחֲטַף קָמָץ וְהוּא מַקֵּל וּפֵירוּשׁוֹ כְּרַבָּנָן וְנָשַׁל הַבַּרְזֶל מֵהַקְּתָא וּנְהִי דִּלְגָנִינוּ כְּתוּבָה בְּקָמָץ גָּדוֹל שֶׁאֵין הַשִּׁין דָּגוּשָׁה.

מִכָּל מָקוֹם בְּמָסֹורֶת נָמֵי י"ל בק"ח וּכְדִכְתִיבְנָא וְהִנֵּה רַשְׁ"י בְּחוֹמֶשׁ כִּי יְשַׁל זֵיתֶיךָ יָשִׁיר כְּמוֹ וְנָשַׁל הַבַּרְזֶל. פֵּירוּשׁ הרא"ם ז"ל שֶׁסּוֹבֵר רַשְׁ"י ז"ל כָּל אֵלּוּ בְּשׁוֹרֶשׁ זֶה בְּנִין הַקַּל שֶׁלָּהֶם פְּעָלִים יוֹצְאִים הֵם וָרֶשׁ בְּמַכּוֹת פֵּירֵשׁ לְרַבָּנָן הַשִּׁיל.

וְאֵין זֶה דּוֹחֵק שֶׁבָּא הַקַּל בְּמָקוֹם פּוֹעַל יוֹצֵא בְּשׁוֹרֶשׁ הַזֶּה יע"ש וצ"ע כָּעֵת: ומ"ש רַשְׁ"י בַּגְּמָרָא שָׁחוּל וְכָסוּל מוּמֵי הַבְּכוֹר דְּשָׁרוּעַ קָאֵי רַק אַכָּסוּל אֲבָל שָׁחוּל הוּא שֶׁאַחַת מִבּוּקָּא נִשְׁמְטָה זֶהוּ מוּמוֹ.

גַּם מ"ש רַשְׁ"י בַּחֲמֵשׁ וְנָשַׁל פּוֹעַל יוֹצֵא כְּרַבִּי וְלֹא חֲכָמִים צ"ע: פֵּירוֹת דֶּרֶךְ אֲרֻבָּה בי"ט אֲבָל לֹא בְּשַׁבָּת. פֵּירוֹת דָּבָר הָרָאוּי לְטַלְטוּל אֲפִילּוּ חִיטִּין וּשְׁעוֹרִין דְּרָאוּי לְכוֹס וְכַדּוֹמֶה

וְלִבְהֵמָה אֲבָל מְוקָצָה לֹא דֶּרֶךְ אֲרִיבָה אֲפִילּוּ ע"י חֵבֶל וְדֶרֶךְ חֹלִין אָסוּר בְּחֵבֶל וְשֶׁלֹּא בְּחֵבֶל טוּר תקכ"א וְדַוְקָא מִשּׁוּם הֶפְסֵד מָמוֹנוֹ שָׁרֵי שֶׁלֹּא יַפְסִידוּ בַּגְּשָׁמִים הָא לא"ה אָסוּר כִּדְמוֹכַח בַּגְּמָרָא כָּאן דְּהֶפְסֵד מָמוֹנוֹ כו' ומ"א תקכ"א אוֹת א' דַּהֲוָה כְּמַפָּנֶה אוֹצָר כבשל"ב.

וְלֹא הֲבִינוֹתִי מַאי ראי' שַׁבָּת לי"ט דִּבְשַׁבָּת אֲפִילּוּ הֶפְסֵד מָמוֹנוֹ אָסוּר הֲלֹא מְבוֹאָר כָּאן מִשּׁוּם הֶפְסֵד מָמוֹנוֹ וְרָאִיתִי להמ"מ פכ"ו דְּשַׁבָּת הט"ו דַּוְקָא לְדָבָר מִצְוָה הָא לְדָבָר רְשׁוּת לֹא מִדְּתָנַן מִפְּנֵי בִּיטּוּל בֵּית הַמִּדְרָשׁ.

וא"י דְּאֵין מוּכָח דִּלְמָא לְהֶפְסֵד מָמוֹנוֹ הִתִּירוּ אֲפִילּוּ יוֹתֵר מד' וה' קֻפּוֹת וּלְבִיטּוּל בֵּית הַמִּדְרָשׁ לֹא הִתִּירוּ כ"א דו"ה קֻפּוֹת וְלָמָּה לֹא הֵבִיא בְּבֵיאוּר מְפוֹרָשׁ מִכָּאן בַּמִּשְׁנָה אֲבָל לֹא בְּשַׁבָּת וְהַיְינוּ אֲפִילּוּ הֶפְסֵד מָמוֹנוֹ אָסוּר וצ"ע: וּמְכַסִּים פֵּירוֹת וְכֵן כַּדֵּי יַיִן וְשֶׁמֶן.

הַשְׁתָּא מַשְׁלִין פֵּירוֹת דְּטוֹרֵחַ יוֹתֵר כ"ש מְכַסִּים פֵּירוֹת. וְלָמָּה שֶׁכָּתַב הָרא"ש ז"ל דְּהָנָךְ תְּרֵי בְּבֵי בְּשַׁבָּת (ת"ש) [א"ש[משא"כ לְרַשִׁ"י שֶׁפֵּירוּשׁ דַּוְקָא בי"ט שָׁרֵי קָשֶׁה דכ"ש הוּא דְּלִכְסוּת פֵּירוֹת שָׁרֵי ולר' יִצְחָק א"ש דַּוְקָא פֵּירוֹת הָא אֵין כְּלִי נִיטָּל כו'.

משא"כ לְעִנְיָן קָשֶׁה דְּכַדֵּי יַיִן אַשְׁמְעִינַן ה"מ נָמֵי שָׁרֵי וי"ל דמש"ה נָקִיט רִישָׁא מְכַסִּין דְּלֶהֱוֵי כַּדֵּי יַיִן מִשְׁנָה יְתֵירָה אֲפִילּוּ טָבֵל וּמִכָּל מָקוֹם קָשֶׁה מִשּׁוּם אַיְידֵי שָׁנָה מִשְׁנָה יַתִּירָא: וְנוֹתְנִין כְּלִי תַּחַת הַדֶּלֶף בְּשַׁבָּת.

פירש"י מִפְּנֵי טִנּוּף הַבַּיִת מַשְׁמַע הָא לא"ה אָסוּר וְקָשֶׁה דְּנוֹהֲגִין הֶיתֵּר. וְאֶפְשָׁר בְּדֶלֶף שֶׁאֵין רָאוּי מֵיָרֵי דְּבְאֵין טִינּוּף אָסוּר דִּמְבַטֵּל כְּלִי מֵהֵיכָנוֹ.

משא"כ מִפְּנֵי טִנּוּף הַבַּיִת דְּרַשַׁאי לְהוֹצִיא ועמ"ש לְקַמָּן בַּגְּמָרָא מִזֶּה: גְּמָרָא כִּי שֶׁל זֵיתֶיךָ בֵּיאֹרְתִּיו בַּמִּשְׁנָה ה (דַּוְקָא) מִכָּאן ראי' לוֹמַר שֶׁחָסַר פֵּ"א הַפּוֹעֵל וְלֹא מִן וְנָשַׁל וְכַדּוֹמֶה יְעַוְיֵן שָׁם: וְדִלְמָא כו'.

הִנֵּה נָקִיט ב' צָדָדִים לוֹמַר די"ט אֲפִילּוּ דו"ה אָסוּר לְטַלְטְלוֹ דְּבִיטּוּל בֵּית הַמִּדְרָשׁ עָדִיף מה"מ. אוֹ י"ט דְּקִיל צָרִיךְ סְיָיג יוֹתֵר כְּרַב נַחְמָן בפ"ק ב' ב' וּבַחֲלוּקָה דְּכָאן אֲפִילּוּ יוֹתֵר לָא נָקִיט רַק צַד אֶחָד דְּשֶׁמָּא ה"מ שָׁרֵי טָפֵי וְלָא נָקַט נַמֵּי שֶׁמָּא י"ט דְּקִיל מְקִילִין בי' כִּסְבָרָא הַפְּשׁוּטָה.

וּלְקַמָּן מַזְכִּיר זֶה וְאָמַר י"ט דְּקִיל מְקִילִין בי' גַּם אֵיךְ אֶפְשָׁר לוֹמַר ה"מ עָדִיף טָפֵי הָא בְּשַׁבָּת מִשּׁוּם ה"מ לֹא הִתִּירוּ כְּלָל טִלְטוּל שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ וּבִיטּוּל בֵּית הַמִּדְרָשׁ הִתִּירוּ אַלְמָא בְּיוֹם טוֹב בֵּית הַמִּדְרָשׁ עָדִיף טָפֵי וְאַפִּ"ה דו"ה וְתוּ לֹא כ"ש ה"מ בי"ט דו"ה וְתוּ לָא וּלְזֶה י"ל כמ"ש מָהַרְשָׁ"א ז"ל דִּבְשַׁבָּת אָסְרוּ ה"מ מִשּׁוּם הוֹצָאָה.

וָתָ"ת הוּא לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ הִתִּירוּ כְּמוֹ מְלַאכְתּוֹ לְאִיסּוּר לְצוֹרֶךְ גּוּפוֹ וּמְקוֹמוֹ שָׁרֵי. משא"כ בי"ט דְּהִתִּירוּ מִשּׁוּם ה"מ דְּשֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ נָמֵי מֻוָּתָּר רַק שֶׁיְּהֵא צוֹרֶךְ קָצָת כְּמוֹ ה"מ א"כ י"ל דְּאָדָם בָּהוּל עַל מָמוֹנוֹ וְאִי לָא שָׁרֵית לי' לָא יִשְׁמַע וְאָתֵי לַעֲשׂוֹת בְּמֵזִיד לְכָךְ הִתִּירוּ לי' וּלְקַוְשְׁיָא א' י"ל דמש"ה לֹא צָיְדָד דִּבְהָא פְּשִׁיטָא לי' דִּלְבִיטּוּל בֵּית הַמִּדְרָשׁ י"ט וְשַׁבָּת שָׁוִוין דו"ה שָׁרֵי וְתוּ לָא.

וּלְעִנְיַן הֲלָכָה הָרי"ף והרמז"ל פָּסְקוּ דַּאֲפִילּוּ יוֹתֵר שָׁרֵי בי"ט מִשּׁוּם ה"מ כִּדְדָחֵי לי' וְדִלְמָא לְהֶיתֵּרָא (בְּשֶׁל סוֹפְרִים) אַף דְּדָחֵי לְאִיסּוּרָא נָמֵי בְּשֶׁל סוֹפְרִים לְקֻלָּא אֲבָל הַטּוּר וּשְׁאָר פּוֹסְקִים כִּפְשִׁיטוֹתַי' דר"א דְּשַׁבָּת וי"ט שָׁוִין.

וּלְפִי זֶה יֵשׁ לִלְמֹד מִכָּאן סֻוגְיָא דְּלַהַטּוּר וְרא"ש וְרָ"ה לָא שָׁבְקִינַן פְּשִׁיטוּתַי' מִשּׁוּם סַפְקָא אַפִילּוּ מִדְּרַבָּנָן וּלְרי"ף ור"מ אֲפִילּוּ כה"ג כָּל בִּדְרַבָּנָן לְקֻלָּא וְיבוֹאַר אַיָּ"ה בְּכָלְלֵי הַפּוֹסְקִים וְאֵין לְהַאֲרִיךְ כָּאן ועמ"ש לְקַמָּן בַּגְּמָרָא מִזֶּה: דַּף ל"ו ע"א גְּמָרָא אֲבָל לֹא הָאוֹצָר כו' בי"ט מִן הָאוֹצָר שֶׁאֵין מְסִתַּפֵּק אָסוּר דְּמֻוקְצֶה הוּא ובי"ט לֵית מֻוקְצֶה אֶלָּא בְּאוֹתָן שֶׁאֵין מֻוקְצִין מַיְרֵי וְהָנָךְ בַּעְיַן כּוּלְהוּ לָא אִפְּשִׁיטָא וְשִׁיטַת רָ"ה עפ"י סְבָרַת הָרָ"ן די"ט וְשַׁבָּת שָׁוִין בָּזֶה וְשִׁיטַת הָרי"ף ורמז"ל כְּדָחוּי דְּאֵין לִלְמֹד שַׁבָּת מי"ט וְלֹא י"ט מִשַּׁבָּת כְּלָל בְּכָל הָנָךְ בַּעְיַן.

אֲבָל מִדִּבְרֵי הב"י בתקכ"א ושל"ג יֵרָאֶה שֶׁחַר לוֹ דֶּרֶךְ לְעַצְמוֹ דבי"ט אֲפִילּוּ יוֹתֵר מדו"ה דְּמִשְׁנָה מְסַיַּיעַ מִדְּלָא פִּירְשָׁה כַּמָּה וּבְשַׁבָּת מְפַנִּין מִגַּג לַגַּג דְּסָתָמָא תְּנַן. אֲבָל לֹא יִגְמֹור שַׁבָּת וי"ט כִּי הֲדָדֵי דְּכָאן אֵין זֶכֶר מִזֶּה וּמֵיהוּ בש"ע חָזַר בּוֹ וְשָׁם יְבוֹאַר וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: בְּדֶלֶף הָרָאוּי הרמז"ל בפכ"ה מה"ש פָּסַק כֵּן דַּוְקָא בְּדֶלֶף הָרָאוּי דאל"ה מְבַטֵּל כְּלִי מֵהֵיכָנוֹ וְאַפֵּ"ה לָא אָמַר הָכָא וּלְטַעְמִיךְ די"ל דְּאִי עוֹשִׁין גְּרָף שֶׁל רְעִי לְכַתְּחִלָּה אֲפִילּוּ בְּדֶלֶף שֶׁאֵין רָאוּי נָמֵי שָׁרֵי מש"ה לָא אָמַר כֵּן וְעַיַּיִן פּוֹסְקִים: ע"ב גְּמָרָא פְּשִׁיטָא מַהוּ דְּתֵימָא שֶׁלֹּא בְּמִינוֹ נִיצּוֹד שָׁרֵי קמ"ל לְמִי שֶׁסּוֹבֵר דְּבִדְרַבָּנָן פְּסִיק רֵישֵׁי' שָׁרֵי לר"ש א"כ הַשְׁתָּא דַּאֲתֵית לְהָכִי אֵין צָרִיךְ לוֹמַר דִּשְׁלָא יַעֲשֶׂנּוּ מְצוּדָּה אֶלָּא לר' יְהוּדָא אֲבָל לר"ש אפי' הָוָה פְּסִיק רֵישֵׁי' שָׁרֵי בְּדַרַבָּנָן דְּאֵין בְּמִינוֹ נִיצּוֹד פָּטוּר אֲבָל אָסוּר וְעַיַּיִן טוּר א"ח סי' שי"ו ועמ"א שי"ד אוֹת ה' ושי"ו וְאַיָּ"ה בְּפִרְיֵי יְבוֹאַר: בֵּי רְחָיָא דְּאַבַּיֵּי דֶּלֶף אַתָּא לְקַמַּי' דְּרַבָּה.

ה"ג בְּרי"ף יעו"ש וְהַיְינוּ שֶׁהִנִּיחַ כֵּלִים וְנִתְמַלְאוּ וְלֹא הי' לוֹ עוֹד כֵּלִים אֲחֵרִים שֶׁאַל אִם מֻוָּתָר לְהוֹצִיאָן דֶּלֶף שֶׁאֵין רָאוּי. אָמַר עַיְילִי' לְפוּרְיָא הָתָם דְּלֶהֱוֵי כְּגָרָף שֶׁל רְעִי וְשָׁרֵי לְהוֹצִיאָם וְלִשְׁפּוֹךְ וְלִיתֵּן בְּמָקוֹם הַדֶּלֶף וְאַבַּיֵּי דְּאָמַר וְכִי עוֹשִׂין גְּרָף שֶׁל רְעִי יֵשׁ מַחֲלוֹקֶת בָּזֶה אִי הֲלָכָה כְּאַבַּיֵּי.

אוֹ כמ"ש הַתּוֹסָפֹת לְחַלֵּק דְּמִשּׁוּם הֶפְסֵד מָמוֹנוֹ הִתִּירוּ לוֹ לַעֲשׂוֹת לְכַתְּחִלָּה גְּרָף שֶׁל רְעִי וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּהַכֵּלִים נְתוּנִים מֵאֶתְמוֹל מִיּוֹם חוֹל דאל"ה לְאַבַּיֵּי אֵיךְ בַּיטֵּל כְּלִי מֵהֵיכָנוֹ דְּאָסוּר לִשְׁפּוֹךְ לְפִי סְבָרָתוֹ דְּלָא בְּמָקוֹם דִּירָה הי' אֶלָּא מֵאֶתְמוֹל הי' וְדֶלֶף שֶׁאֵין רָאוּי הָיָה דְּבְדֶלֶף הָרָאוּי פְּשִׁיטָא דְּשָׁרֵי אֲפִילּוּ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין דָּר שָׁם אָדָם כמ"ש לְעֵיל וְעַיַּיִן בא"ח שי"ו וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: גָּרְסִינַן בִּירוּשַׁלְמִי כְּשֶׁאֵין גַּגּוֹתֵיהֶן שָׁווֹת הָא שָׁווֹת שָׁרֵי וְכֵן מְוִרִידִיין מֵחַלּוֹן וּבְבְלִי אִיתָא בָּרָיְיתוֹת דַּאֲפִילּוּ שָׁווֹת אֲסוּרוֹת וְחַלּוֹן לָאו דַּוְקָא דֶּרֶךְ אֲרֻבָּה וכ"כ הַפּוֹסְקִים עַיַּיִן תקכ"א: עַיַּיִן בְּמָפָרֵשׁ שָׁם תוס' ד"ה וְהָא תָּנֵי וְעַיַּיִן ד"מ א"ח שְׁלָ"ה ומ"א שָׁם אוֹת ד.

וא"י מַה קָּשְׁיָא לי' דה"ק דְּעָבִיט עֲנָבִים אָסוּר לִיתֵּן כְּלִי תַּחְתָּיו דְּמְבַטֵּל כְּלִי מֵהֵיכָנוֹ וְאִי דְּיתֵּן מַיִם הָא אֵין מְבַטְּלִין כֵּיוָן דְּעוֹשֶׂה לְבַטֵּל הַמֻּקְצֶה. משא"כ כְּשֶׁמַּנִּיחַ כְּלִי תְּחִלָּה עִם מַיִם אֵין כַּוָּנָתוֹ לְבַטֵּל וְאַחַ"כ מֻוָּתָר משא"כ לִיתֵּן לְכַתְּחִלָּה כְּלִי רֵיקָן תַּחַת הַנּוֹלָד אָסוּר אַחַ"כ לְהוֹסִיף מַיִם ומ"מ שַׁפִּיר הִקְשָׁה קָצָת יעו"ש: וְהֶוֵי יוֹדֵעַ דְּשִׁשָּׁה חֲלָקִים מַיִם שָׁרֵי עַיַּיִן י"ד קל"ד ומ"א כָּאן דַּאֲפִילּוּ נָתְרָבָה הָאִיסּוּר עַיַּיִן יו"ד שָׁם וְעַיַּיִן יו"ד דְּאַף בדשי"ל מ

אֵין מְבַטְּלִין אִיסּוּר לְכַתְּחִלָּה ועמ"א שְׁלָ"ה יעו"ש: מִשְׁנָה כָּל שֶׁחַיָּיבִין בְּשַׁבָּת כו' חַיָּיבִין בי"ט עַיֵּין בתוי"ט בְּסֵדֶר הַמִּשְׁנָה יְרוּשַׁלְמִי הַגִּירְסָא כָּל שֶׁיֵּשׁ מִשּׁוּם שְׁבוּת חַיָּיבִין בי"ט יעו"ש וְחַיָּיבִין מַכּוֹת מַרְדּוּת דְּלוֹקִין מ"מ עַל דִּבְרֵיהֶם וְעַיֵּין ב"י א"ח תקכ"ד בְּשֵׁם רִיאוֹ מִי שֶׁהָלַךְ חוּץ לַתְּחוּם בי"ט לְהַצִּיל מָמוֹן כֵּיוָן דְּתְחוּמִין דְּרַבָּנָן אֵין לְפָוְסְלוֹ לְעֵדוּת וּמַלְקִין וּמְנַדִּין כו'.

וְאָמְנָם אִם עָבַר בְּאֵין מַעֲשֶׂה כְּמוֹ דָּן בי"ט וְשַׁבָּת וּמַקְדִּישִׁין וְכַדּוֹמֶה י"ל דְּאֵין לוֹקֶה מִכָּל מָקוֹם דְּלָא חֲמִיר מִשֶּׁל תּוֹרָה וְהֵיכִי דַּעֲבִיד מַעֲשֶׂה לוֹקֶה ה"ה בְּשֶׁל דִּבְרֵיהֶם משא"כ בְּלֹא עֲבִיד מַעֲשֶׂה וּמִיהוּ מְקַדּוּשִׁין י"ל בְּדִבּוּרֵי' עֲבִיד מַעֲשֶׂה שֶׁנִּתְפָּסֶת בְּקִדֻּשָּׁה כְּמוֹ מֵמִיר וצ"ע ומ"ש רי"ו דְּאֵין נִפְסָל אֵיכָא לַעֲיוּנָא מִדְּרַבָּנָן יְפִסּוֹל וְאָפְשָׁר חֲמִמּוּד מָמוֹן נָמֵי שַׁיָּיךְ כָּאן ועח"מ ל"ד ס"א וסכ"ד יעו"ש: מִשּׁוּם רְשׁוּת וּמִשּׁוּם מִצְוָה ה"פ שֶׁיֵּשׁ עִם שֵׁם דִּשְׁבוּת שָׁם דִּרְשׁוּת אוֹ מִצְוָה נָמֵי אַפֵּ"ה אָסוּר בי"ט.

מִשּׁוּם.

בַּאֲרָמִית כְּמוֹ שֵׁם בְּעִבְרִי וְעַיֵּין לְקַמָּן בַּגְּמָרָא וְזֶה דְּלָא מִבָּעְיָא קָאָמַר: וְלֹא רוֹכְבִין אָמְרִינַן טַעְמָא שְׁמָא יַחְתּוֹךְ זְמוֹרָה וּבִירוּשַׁלְמִי אָמַר שְׁנוּיָא הִיא דְּיֵשׁ בָּהּ שְׁבִיתַת בְּהֶמְתּוֹ וּמַשְׁמַע דבי"ט שַׁיָּיךְ שְׁבִיתַת בְּהֶמְתּוֹ וְעַיֵּין פר"ח תצ"ה.

וְהָרַב שָׁכַתַב בא"ח רמ"ו דְּאֵין שְׁבִיתַת בְּהֵמָה בי"ט כַּבַּבְלִי דְּהַטַּעַם שְׁמָא יַחְתּוֹךְ זְמוֹרָה וּמִיהוּ י"ל בְּבָרְיא חַי נוֹשֵׂא עַצְמוֹ מש"ה אָמַר שְׁמָא יַחְתּוֹךְ זְמוֹרָה: וְלֹא מְטַפְּחִין וּמְסַפְּקִין רַשְׁ"י כָּאן פֵּירֵשׁ כֵּוְלָן לְשַׁמְּחָה וּלְשִׁיר וּלְעֵיל לָמֶ"ד א' פֵּירֵשׁ אֵין מְטַפְּחִין [מִשּׁוּם] אָבֵל אוֹ שִׁיר וְהַתּוֹסָ' הִקְשׁוּ שָׁם דא"כ בחה"מ נָמֵי אָסוּר יעו"ש וּבִירוּשַׁלְמִי מְסַפְּקִין מֵחֲמָתוֹ כְּמוֹ וְיִסְפּוֹק בְּלֶעָם כו' וע' תוי"ט וְלֹא הֲבִינוֹתִי דְּנַדַּאי יֵשׁ נ"מ דַּאֲפִילּוּ בְּכַעַס וְחֵימָה גָּזְרוּ אַטּוּ כְּלֵי שִׁיר וְלָא נִיחָא דַּוְקָא לְשַׂמְּחָה כו': לֹא דָּנִין וּמְקַדְּשִׁין וְחוֹלְצִין וּמְיַיבְּמִין בַּגְּמָרָא כֵּוְלְהוּ שֶׁמָּא יִכְתּוֹב וּבַמְקַדְּשִׁין י"ל אֵין שַׁיָּיךְ קִנְיָן דְּאֵין זוֹכֶה עֲדַיִן בָּהּ בִּכְלוּם אֲבָל חֲזוּפָה בלא"ה אָסוּר דַּהֲוָה קוֹנֶה.

וּמְיַיבְּמִין אע"ג דְּקוֹנֶה הֲוָה מִקָּח וּמִמְכָּר י"ל מו"מ גּוּפַיְיהוּ חַד טַעְמָא שֶׁמָּא יִכְתּוֹב הוּא ועמ"ש בְּתוֹסָ' ד"ה וְהָא: בְּתוֹסֶפֶת בד"ה וְהָא מִצְוָה קָעָבִיד כו'. אֲבָל ר"ת פֵּירֵשׁ כו' כֵּיוָן דְּאֵין לוֹ אִשָּׁה עכ"ל לְרַשְׁ"י י"ל דא"כ לֵיכָּא גָּדוֹל וְאֵין לוֹ אִשָּׁה וּבָנִים נָמֵי אָסוּר כְּמוֹ בַּמִּצְוָה דִּלְקַמָּן וְנָקֵיט כה"ג עַל דֶּרֶךְ הָרוֹב אֵין לִקְרוֹתוֹ מִצְוָה דִּסְתָמָא יֵשׁ עוֹד גָּדוֹל כו'.

ולר"ת דַּוְקָא כה"ג הָא בְּלֵיכָּא גָּדוֹל דָּן וְעָדִיף מֵהָנָךְ מִצּוֹת דִּלְקַמָּן כִּי דִּין עַמּוּד הָעוֹלָם ופו"ר נָמֵי לֹא לְתוֹהוּ בְּרָאָה כו' וְשֶׁמָּא יְקַדְּמֶנּוּ אַחֵר. וְלֹא חוֹלְצִין וּמְיַיבְּמִין י"ל מוֹדָה (ר"מ) (ר"ת) דַּהֲוָה כְּקוֹנֶה בְּשַׁבָּת עַיֵּין ט"ז תקכ"ד.

וּמִדִּבְרֵי הַתּוֹסֶפֶת דְּכָאן מַשְׁמַע כָּל שֶׁאֵין לוֹ אִשָּׁה אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בָּנִים מֵאִשָּׁה אַחֶרֶת הֲוָה מִצְוָה וְאִית לי'אִשָּׁה וּבָנִים תַּרְוַוְיְיהוּ מַמָּשׁ ומפירש"י לְכְאוֹרָה לֹא יֵרָאֶה אֶלָּא כֹּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ בָּנִים לְחוּד וְלֵיכָּא כ"א דִּבְרֵי קַבָּלָה תּוּ אֵין כ"כ מִצְוָה וּרְשׁוּת קָרֵי לי': דִּבְרֵי הַיְרוּשַׁלְמִי [בְּיוֹמָא] חוֹלֵק עַל בַּבְלִי שָׁם י"ג ב' דְּמִקַּדְּשָׁה וּמַכְנִיסָה לְחֻפָּה מֵאֶתְמוֹל וּמְגָרֵשׁ לָהּ ע"ת וּבִירוּשַׁלְמִי סוֹבֵר מְתַקְנִינִין רַק הַזְּמָנָה בְּעָלְמָא [לָא] דְּמִקַּדֵּשׁ לָהּ וּמַכְנִיסָה לְחֻפָּה וּפָרִיךְ קוֹנֶה בְּשַׁבָּת.

וה"ה דה"מ לְהַקְשׁוֹת שֶׁמָּא יְכִתּוֹב דְּאֵין מְקַדְּשִׁין וַדַּאי טַעְמָא דְּשֶׁמָּא יְכִתּוֹב דל"ש קְנָיָן בַּאֲרוּסָה דְּאֵין זַכַּאי בִּמְצִיאָה וּבִשְׂאָר דְּבָרִים. וְהָלִין דְּכָנְסִין אַרְמְלִין יֵשׁ בּוֹ ב' פֵּירוּשִׁים עַיֵּין תוס' יוֹמָא י"ג ב' א' בְּאַלְמָנָה חֲוָפָּה לָא מְהַנֵּי רַק בִּיאָה צָרִיךְ הַבִּיאָה בע"ש שֶׁלֹּא יְהֵא כְּקוֹנָה קְנָיָן משא"כ בְּתוּלָה הַחֲוָפָּה מע"ש מֻוָתָּר הַבִּיאָה בְּשַׁבָּת פֵּירוּשׁ ב'.

די"א הֵינוּמָא הָוָה חֲוָפָּה וּבִבְתוּלָה עוֹשִׂין זֶה בְּשַׁחֲרִית משא"כ אַלְמָנָה צָרִיךְ הַחֲוָפָּה מבעי"ו יעו"ש. וּלְפִי זֶה חֲוָפָּה מְהַנֵּי בְּאַלְמָנָה וְעַיֵּין אה"ע סי' ס"א וס"ד ועיי"ש בח"מ אוֹת וָא"ו יְחוּר הָרָאוּי לְבִיאָה לֹא בִּיאָה מַמָּשׁ והב"ש אוֹת ו' שָׁם הִקְשָׁה בָּזֶה לְהַמְחַבֵּר צ"ל ע"כ בִּיאָה מַמָּשׁ יעו"ש.

וְיֵשׁ לְרָאוֹת בְּאַלְמָנָה אִם נֹאמַר דְּחֲוָפָּה הָרָאוּי לְבִיאָה אֵין קוֹנָה בָּהּ כ"א בִּיאָה מַמָּשׁ בְּמַאי יְקָנֶה אוֹתָהּ לְמִצִיאָה וּמַעֲשֵׂי ידי' כ' דְּבִיאָה מַסְקִינַן בְּקִדּוּשִׁין יו"ד ב' דְּאֵירוּסִין עוֹשֶׂה לֹא נִשּׂוּאִין וי"ל ע"י כֶּסֶף וּבִיאָה אַחַ"כ גּוֹמֶרֶת כִּדְמַסִּיק הָרִי"ף ז"ל [רֵישׁ] דְּיֵשׁ ק"ו דְּבִיאָה אַחַר כֶּסֶף גּוֹמֶרֶת מִיָּבָמָה דְּלֵיכָּא לְמִפְרְךְ שֶׁכֵּן זְקוּקָה וְעוֹמֶדֶת דְּהַאי נָמֵי זְקוּקָה וְעוֹמֶדֶת וְאֵין מְגָרְשִׁין בְּשַׁבָּת ויו"ט אֲפִילּוּ גֵּט הַמּוּבָא ע"י שָׁלִיחַ עַיֵּין אה"ע סי' קל"ו ומ"א של"ט בה' שַׁבָּת יעו"ש ב"ש ומ"א מ"ש עַל זֶה ע"ש: דַּף ל"ז ע"א גְּמָרָא.

וְלֹא מַגְבִּיהִין פְּשִׁיטָא לָא צְרִיכָא אפי' כו' יְרָאָה פְּשִׁיטָא מִמִּשְׁנָה דְּלִעֵיל י"ב ב' שֶׁאֵין זַכַּאי בַּהֲרָמָתָהּ וּמְפָרֵשׁ דְּאַשְׁמְעִינַן כָּאן אֲפִילּוּ לִיתְּנָה בּוֹ בַּיּוֹם לְכֹהֵן נַמֵּי אָסוּר וְהָא דְּאָמַר דְּטָבִילִי הָאִידָּנָא [וּבְלַשׁ[עִיסָּה שָׁרֵי.

וְאִם פֵּירוֹת שֶׁנִּגְמַר מְלַאכְתָּן אֶתְמוֹל וְנִרְאָה פְּנֵי הַבַּיִת הַיּוֹם עַיֵּין לְעֵיל י"ג א' בְּסוֹגְיָא דְּמוֹלְלִין מְלִילוֹת וְאֵין לְהַאֲרִיךְ כָּאן: כָּל אֵלּוּ בי"ט אָמְרוּ מִלַּת וכו' חָסֵר כָּאן. עַיֵּין מהרמשי"ף ז"ל דְּאַסֵּיפָא מַקְשֶׁה אֵין בֵּין כו' וַאֲרִישָׁא הָוָה מָצֵי לְהַקְשׁוֹת כָּל שֶׁחַיָּבִין בְּשַׁבָּת מִשּׁוּם שְׁבוּת חַיָּבִין בי"ט וְהָא אִיכָּא מַשִּׁילִין: באה"ע סי' ס"ד אֵין נוֹשְׂאִין נָשִׁים בְּשַׁבָּת יעו"ש וְיֵרְאֶה דַּאי ה"ה יו"ט כִּירוּשַׁלְמִי קוֹנָה קְנָיָן בי"ט ונ"מ בְּמַחֲזִיר גְּרוּשָׁה דְּשָׁרֵי בחוה"מ דְּלֵיכָּא שִׂמְחָה.

בי"ט אָסוּר דְּקוֹנָה קְנָיָן הָוָה וביה"ש בע"ש אִי קוֹנִין אִשָּׁה י"ל כָּל שֶׁהוּא מִשּׁוּם שְׁבוּת בֵּין הַשְׁמָשׁוֹת לֹא גָּזְרוּ בי' מִשּׁוּם מִצְוָה וְשָׁרֵי וְרָאִיתִי להמ"א סי' תקמ"ו אוֹת ד בְּשֵׁם הַתּוֹסָפוֹת כְּתֻבוֹת ט"ז בְּתוֹסָפוֹת י"ט אִם קִיבֵּל עָלָיו י"ט שָׁרֵי מִדִּין תּוֹרָה דְּלָא קָרֵינַן וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ וְלֹא בְּאִשְׁתְּךָ וּמִדְּרַבָּנָן הָוָה כְּקוֹנָה קְנָיָן י"ל דְּמִשּׁוּם שְׁבוּת לֹא גָּזְרוּ ביה"ש כ"ש בְּקִיבֵּל י"ט וְשַׁבָּת מבעי"ו.

וְאָפְשָׁר קִיבֵּל גָּרַע דַּהָוָה כְּנָדָר וְעַיֵּין ה' שַׁבָּת מִזֶּה וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ וְאַיְ"ה בְּפִרְיֵי יְבוֹאַר בָּזֶה יעו"ש: מִשְׁנָה הַבְּהֵמָה וְהַכֵּלִים כְּרַגְלֵי הַבְּעָלִים בְּהֵמָה שָׁם הַמִּין בַּהֵ"א הַנְּקֵבָה וְהָעֵד וּבְהִמְתִּינוּ עַיֵּין מ"נ בְּשׁוֹרֵשׁ בָּהֶם וְכָמוֹהוּ חֲוָלְדָּה עתוי"ט פְּסָחִים פ"א בַּמִּשְׁנָה אֵין חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא גִּירְרָה חֲוָלְדָּה סוּג כּוֹלֵל סוּג הַסּוּגִים וּלְדִבְרֵי חֲז"ל אַף חַיָּה בַּמַּשְׁמָע בְּהֵמוֹת שַׁדַּי במ"נ שֵׁם חַיָּה מַה יעו"ש וְעַיֵּן אוֹמְרוֹ כְּרַגְלֵי הַבְּעָלִים אֲפִילּוּ הִשְׁאִיל לַחֲבֵרוֹ בי"ט כָּל שֶׁבֵּין הַשְׁמָשׁוֹת הי' בְּעָלֵי' כְּרַגְלֵי הַבְּעָלִים ועמ"ש לְקַמָּן בַּגְּמָרָא בְּהָא דב' שָׁאֲלוּ חַלּוֹן: הַמּוֹסֵר בְּהֵמְתּוֹ לְבָנוֹ אוֹ לָרוֹעֶה הֲרֵי אֵלּוּ כְּרַגְלֵי הַבְּעָלִים.

וּבְגִירְסַת הַמִּשְׁנָה שֶׁבַּסִּדּוּר יְרוּשַׁלְמִי וכ"ה בְּרִי"ף הֲרֵי הוּא כְּרַגְלָיו וּפֵירוּשׁוֹ נָמֵי כְּרַגְלֵי הַבְּעָלִים וּבַגְּמָרָא מוֹקְמִינַן לָהּ ב' רוֹעִים וְיֵשׁ מַחֲלוֹקֶת רַשְׁ"י וְרִי"ף ז"ל וּבְפֵירוּשׁ הָרִי"ף ג' פֵּירוּשִׁים וְאַבָּאַרְם בְּקָצָרָה שִׁיטַת רַשְׁ"י ז"ל ע"ב דְּמַתְנִיתִין בְּשֶׁיֵּשׁ ב' רוֹעִים בָּעִיר וּמָסַר בי"ט לֹא' מֵהֶם ביה"ש בִּרְשׁוּת הַבְּעָלִים ואע"ג דְּבִדְרַבָּנָן אַפְסָקָא הִלְכְתָא לְקַמָּן יֵשׁ בְּרִירָה הַיְינוּ בַּחֲלוֹקָה זֶה הַחֵלֶק הַוְבָרר לְחֶלְקוֹ מֵאֶתְמוֹל משא"כ כָּאן דְּבְהֶמָּה זוֹ שֶׁל רְאוּבֵן וּבְרְשׁוּתוֹ עוֹמֶדֶת ביה"ש אִם מָסַר בי"ט לֹא' מֵהֶן לֹא הֶוְבָרר לְמַפְרֵעַ וּלְהוֹצִיא מֵרְשׁוּת בָּרוּר ע"י בְּרִירָה לָא אָמְרִינַן משא"כ בָּאִין אֶלָּא רוֹעֶה א' אֲפִילּוּ מָסַר בי"ט נָמֵי כְּרַגְלֵי הָרוֹעֶה דא"א דְּלָא מָסַר לי' וּלְרַשְׁ"י בָּנָיו כְּאַחַר דָּמֵי וה"פ שהי' רָגִיל לִיתֵּן בְּהֶמְתּוֹ לִבְנוֹ אוֹ לָרוֹעֶה שֶׁבָּעִיר וּבָנָיו ג"כ רוֹעֶה כו' וְהָא דְּנָקִיט בְּנוֹ לְמֵידַק הָא בְּנוֹ לְחוּד רוֹעֶה הַוָה כְּרוֹעֶה אֶחָד בָּעִיר וַאֲפִילּוּ בי"ט כְּרַגְלֵי בְּנוֹ דְּלָא כרמז"ל פֵּ"ה מי"ט הי"א וכ"פ בש"ע שצ"ז דְּבָנָיו כְּאָבִיו דְּמֵי יעו"ש.

וּלְרַשְׁ"י בָּנָיו כְּאַחַר דָּמֵי אוֹ דְּאַשְׁמְעִינַן דַּאֲפִילּוּ בְּנוֹ וְרוֹעֶה וּמָסָרָן לִבְנוֹ בי"ט לָא אָמְרִינַן הֶוְבָרר מִסְתָּמָא לִבְנוֹ הי' דַּעְתּוֹ אַפֵּ"ה אֵין בְּרִירָה כה"ג ומ"מ מוּכָח דְּבָנָיו כְּאַחַר דָּמֵי דאל"כ מָה רִבּוּתָא דִּבְנוֹ כְּאָב דָּמֵי אֶלָּא כְּדַאֲמָרָן כָּאן.

אֲבָל הָרִי"ף ז"ל כָּתַב וְז"ל וְאוֹקֵימְנָא לְמַתְנִיתִין בִּשְׁנֵי רוֹעִים דְּלָא קָנָה א' מֵהֶן. אֲבָל רוֹעֶה א' כְּרוֹעֶה אֲפִילּוּ לֹא מָסַר אֶלָּא בי"ט מַשְׁמַע דב' רוֹעִים אֲפִילּוּ מָסַר בעיו"ט לֹא קָנוּ א' מֵהֶם (דְּרֵישָׁא י"ל כפירש"י לֹא קָנָה א' כְּשֶׁמָּסַר בי"ט דְּאֵין בְּרִירָה כה"ג אֶלָּא ממ"ש בְּסֵיפָא) וְיֵשׁ ג' פֵּירוּשִׁים א' פֵּירוּשׁ הָרָז"ה ז"ל וּכְנִרְאֶה שֶׁהוּא פי' המ"מ בַּפֵּ"ה מי"ט הי"א דְּמָסַר מעי"ט לִשְׁנֵיהֶם מַמָּשׁ.

אֵין דַּעְתּוֹ שֶׁיְּהֵא בִּרְשׁוּתָם רַק לִרְעוֹת וּלְהַשְׁגִּיחַ עלי' וּבִרְשׁוּת בְּעָלִים הָוָה וּלְרוֹעֶה א' אֲפִילּוּ בי"ט כְּרַגְלֵי הָרוֹעֶה. וְדַיְיקָא נָמֵי לְקַמָּן ה"פ דע"כ רוֹעֶה.

בִּשְׁנֵי רוֹעִים. וה"ק מָסְרוֹ לְבָנָיו מעיו"ט אוֹ לב' רוֹעִים בעי"ט כְּרַגְלֵי בְּעָלִים דְּאִי רוֹעֶה א' ובי"ט אַיְירֵי לָמָּה לִי בָּנָיו הַשְׁתָּא רוֹעֶה כ"ש בָּנָיו דְּדָרֵךְ לְהַשְׁאִיל וְלִפְקוֹד חֲפָצִים אֵצֶל בְּנוֹ וְאִי דִּבְנוֹ אֲפִילּוּ בי"ט אֵין זֶה בְּכֹחַ הַמַּאֲמָר דְּאִדְּרַבָּה מַשְׁמַע נו דֵּיוּמְיָא דְּרוֹעֶה וְאָתֵי לְמִטְעֵי אֶלָּא ב' רוֹעִים וּבָנָיו וְרוֹעִים מעי"ט וּפֵירוּשׁ הָרָן"ן ז"ל דבכה"ג כְּשֶׁמָּסָרָן מעיו"ט לְרוֹעִים בִּרְשׁוּתֵי' דְּרוֹעִים אֶלָּא בְּמָסָרָן בעי"ט וְאָמַר לְמָחָר לְזֶה אֲנִי מוֹסֵר דְּלְרַשְׁ"י י"ל כָּל שֶׁמָּסָרָן אַף עַל גַּב דְּלֹא בֵּירֵר תּוּ אַפְקֵי' מֵרְשׁוּתֵי' וּלְמָחָר כה"ג יֵשׁ בְּרִירָה בִּדְרַבָּנָן.

וּלְרִי"ף לָא אַפְקֵי מֵרְשׁוּת בְּעָלִים כ"ז דְּלֹא בֵּירֵר בעי"ט לְמִי נוֹתֵן אֲבָל אִם מָסָרָן בעיו"ט לִשְׁנֵיהֶם מַמָּשׁ מוֹדֶה הָרִי"ף לְרַשְׁ"י דְּבִרְשׁוּת הָרוֹעִים וּלְבָנָיו אוֹ לב' רוֹעִים כר"מ ז"ל דְּבָנָיו כְּאָב. וּפֵירוּשׁ הָרַמְבַּ"ן ז"ל בַּמִּלְחָמוֹת נִרְאֶה שֶׁמְּפָרֵשׁ ב' רוֹעִים מָסַר לָהֶם בי"ט כפירש"י.

אֶלָּא דה"ה דְּאָמַר לֹא' מֵהֶם אֲנִי מוֹסֵר לְךָ ע"מ שֶׁתִּמְסוֹר גַּם לַחֲבֵרְךָ וְתִהְיוּ שְׁנֵיהֶם רוֹעִים וֹא' לֹא מָסַר לַחֲבֵרוֹ בּוֹ בַּיּוֹם א"כ בָּטַל הַמְּסִירָה שֶׁעַל תְּנַאי כֵּן מָסַר לוֹ וּלְפִיכָךְ כְּרַגְלֵי הַבְּעָלִים שֶׁבָּטַל הַשְּׁמִירָה וּפֵירוּשׁ הַמִּשְׁנָה לְבָנָיו אוֹ לְרוֹעֶה שֶׁבְּנוֹ וְרוֹעֶה ב' רוֹעִים בְּעִיר בְּנוֹ וְרוֹעֶה וּמָסַר לֹא' מֵהֶם ע"ד שֶׁיִּמְסוֹר לִשְׁנֵי וְלֹא מָסַר הא' לִשְׁנֵי שֶׁלֹּא קָנוּ שְׁנֵיהֶם וּכְרַגְלֵי הַבְּעָלִים.

וְנָקִיט בְּנוֹ וְרוֹעֶה לוֹמַר בְּנוֹ כְּאַחֵר דָּמֵי. אוֹ לוֹמַר אִם מָסַר לִבְנוֹ לִחוּד לְמָחָר וְלֹא הִתְנָה ע"מ שֶׁגַּם הַשֵּׁנִי כו' בכה"ג יֵשׁ בְּרִירָה דְּרָגִיל בִּבְנוֹ.

וְכַנִּרְאֶה מַרְמְבַּ"ן זַ"ל שָׁם דְּרִי"ף יוֹדֶה לְרַשְׁ"י דִּבְמָסַר בי"ט לְאֶחָד מֵהֶם וְאֵין רָגִיל בא' יוֹתֵר מִשֶּׁנֵי אֵין בְּרִירָה כה"ג וְרַשְׁ"י לְדִינָא אֶפְשָׁר יוֹדֶה לָרִי"ף זַ"ל בְּהַהִּ דִּינָא דַּאֲפִילּוּ מָסַר כה"ג פְּשִׁיטָא שֶׁאֵין קָנוּ שְׁנֵיהֶם.

ולפ"ז חוֹלֵק הר"מ עַל הָרִי"ף זַ"ל בִּבְנוֹ כו' וְלָרַמְבַּ"ן י"ל אַמַּאי לָא מוֹקֵי' נָמֵי דר' דּוֹסָא ב' רוֹעִים וְנָתַן לא' מֵהֶם בי"ט ש"מ דר"ף מוֹדֶה לְרַשְׁ"י כה"ג אֵין בְּרִירָה וַדַּאי בְּרוֹעֶה א' מַיְירֵי בְּמָסַר בי"ט וּמַתְנִיתַן ב' רוֹעִים ומ"מ מ"ש מָסַר ביו"ט.

א"כ קַשְׁיָא לִישָׁנָא דְּרוֹעֶה א' אֲפִילּוּ מָסַר ביו"ט. וְעוֹד דַּאֲפִילּוּ בעי"ט וְאָמַר כֵּן מ"מ שֶׁיִּמְסוֹר לב' וְלֹא מָסַר כְּרַגְלֵי הַבְּעָלִים.

גַּם מְנָא לי' לָרִי"ף לְפָרֵשׁ כֵּן וְלֹא כפירש"י כִּפְשׁוּטוֹ וצ"ע וּבְפֵירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת כָּתַב וּבְתַנאי ב' בָּנִים אוֹ ב' רוֹעִים יֵשׁ חֲזָרָה בס' הַיָּד דְּבֵן א' נָמֵי כְּרַגְלֵי הַבְּעָלִים וב' רוֹעִים זֶה אֶמֶת וְיַצִּיב וְאֵין לְהַאֲרִיךְ יוֹתֵר: ובש"ע סִימָן שצ"ז סָעִיף ד"ה כר"מ וְיוֹרֶה המ"מ יע"ש וּבְאֵר הַגּוֹלָה אוֹת ה"ז.

בְּנוֹ.

מִשְׁנָה שָׁם וכפירש"י וְטוּר וְהִנֵּה מ"ש מִשְׁנָה שָׁם הי' לְבָאֵר כר"מ דְּכִפְשׁוּטוֹ בְּנוֹ כְּאַחֵר וּבְנוֹ וְרוֹעֶה ב' רוֹעִים הֵם. ומ"ש כפירש"י וְטוּר צ"ע לְכְאוֹרָה טוּבָא דְּזֶה כר"מ וְרִי"ף זַ"ל דְּלָא כְּרַשְׁ"י וְטוּר אֶלָּא שֶׁאֲנִי רוֹאֶה שֶׁהוּא זַ"ל מְפָרֵשׁ דִּלְשׁוֹן הרמז"ל דְּכָתַב רוֹעֶה א' בי"ט דב' רוֹעִים נָמֵי בי"ט וּרְבוּתָא קָאָמַר ל"מ מָסַר בי"ט לא' אֵין בְּרִירָה אֲפִילּוּ [מעיו"ט] לב' יַחַד.

כֵּיוָן דבעיו"ט אֵין יָדוּעַ לְאֵיזֶה יִמְסוֹר שֶׁמָּא לָזֶה לְחוּד אוֹ לָזֶה לְחוּד אע"ג דִּבְהֵמָה לְרוֹעֶה קַיְימָא אַפֵּ"ה לֹא קָנוּ שׁוּם א' מֵהֶם וברמז"ל סִיְּדֵר ב תְּחִלָּה אֲפִילּוּ מָסַר בעי"ט וְאַחַ"כ רוֹעֶה א' בי"ט כְּרַגְלֵי הָרוֹעֶה וב' רוֹעִים מַשְׁמַע נָמֵי בי"ט וְכָאמוּר וצ"ע וְאַיְּ"ה בְּפָרַיִ יְבוֹאַר.

הַשּׁוֹאֵל כְּלִי מעי"ט כו'. ר' יְהוּדָה פּוֹטֵר בְּמַיִם שֶׁאֵין בּוֹ מַמָּשׁ יְבוֹאַר לְקַמָּן בַּגְּמָרָא ל"ח א' וְשָׁם יְבוֹאַר אִי מַשְׁאִיל עַל י"ט לְמָחָרְתּוֹ וּבַלַּיְלָה הוּא שֶׁל בְּעָלִים כְּרַגְלֵי מִי הֵם: ע"ב גְּמָרָא הַלּוֹקֵחַ כו'.

הֲרֵי בְּלוֹקֵחַ כו' כְּרוֹעֶה אַף עַל גַּב דְּמָעוֹת מִדְּרַבָּנָן אֵין קוֹנָה רַק מְשִׁיכָה אוֹקֵמַ' אר"ת וְעוֹד אֲפִילּוּ בְּדָבוּר בְּעָלְמָא כְּמוֹ הַמַּשְׁאִיל כִּדְמַסִיק לְקַמָּן שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל כו' וְלָא הָדְרִי בְּהוּ כ"ש כְּשֶׁיֵּשׁ מִמְּחֻוסַּר אֲמָנָה בִּדְבָרִים.

וּבִירוּשַׁלְמִי אַמַּתְנִיתַן דְּמַשְׁאִיל כְּלִי כו'. אָמַר ר' בָּא תְּחוּמִין עָשׂוּ כְּמִדַּת הַדִּין ופי' ד"ת כו' וְלֹא הֲבִינוֹתִי דְּמַה (מַסִית) מה"ד] שַׁיָּיךְ בִּשְׁאֵלָה וכפירש"י לְקַמָּן כֵּיוָן דְּאַסְמְכִי' בְּדָבוּרִ' שֶׁזֶּה לֹא קָנֵי לֹא מד"ת וְלֹא מד"ס אַפֵּ"ה אוֹקֵמַ' בִּרְשׁוּתֵי'.

וּמִיהוּ יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק אִם נָתַן מָעוֹת וְלֹא מָשַׁךְ וְעַיֵּין רא"ש כִּפְי הַנִּרְאֶה גִּרְסָתוֹ הַלּוֹקֵחַ בְּהֵמָה אַף פִּי שֶׁלֹּא מָסַר לוֹ אֶלָּא בי"ט הֲרֵי כְּרַגְלֵי הָרוֹעֶה דָּלֶ"ת ביה"ש מוֹכֵר וְלוֹקֵחַ אַסְחִי דַּעְתַּיְיהוּ מִינָּהּ.

וא"כ לָמָּה לִי שֵׁנִית וְהַמּוֹסֵר בְּהֵמָה לְרוֹעֶה בי"ט דכ"ש הוּא מֵרֵישָׁא: דַּיְיקָא נָמֵי לִבְנוֹ אוֹ לְרוֹעֶה ש"מ יֵשׁ בְּכָאן פֵּירוּשִׁים רַבִּים וּכְבָר פֵּירַשְׁתִּיו בַּמִּשְׁנָה וְאָמְנָם בִּירוּשַׁלְמִי דְּשְׁמַעְתִּין וְז"ל בְּמָסְרָה לוֹ בי"ט אֲבָל מעי"ט כְּרַגְלֵי הָרוֹעֶה בְּשֶׁיֵּשׁ שָׁם רוֹעֶה אַחֵר כו'.

ופי' הַמְפָרֵשׁ הָא דבי"ט כְּרַגְלֵי הַבְּעָלִים בְּשֶׁיֵּשׁ רוֹעֶה אַחֵר יעו"ש. וְזֶה כפירש"י ז"ל מַמָּשׁ וּמֵאַחַר דִּירוּשַׁלְמִי מְפָרֵשׁ כֵּן צ"ע לָמָּה פֵּירְשׁוּהוּ בְּרִי"ף ז"ל פֵּירוּשׁ אַחֵר דְּלִירוּשַׁלְמִי א"א ג' פֵּירוּשִׁים שֶׁל רָ"ן ומ"מ דְּפֵירְשׁוּ מעי"ט וְלָרַמְבַּ"ן נָמֵי מֵאי אִרְיָא בי"ט אֲפִילּוּ מעי"ט נָמֵי וצ"ע: זֶה עֵירֵב עָלָיו לַצָּפוֹן וְזֶה עֵירֵב עָלָיו לַדָּרוֹם כו' מִלַּת עֵירֵב אֵין לוֹ בֵּיאוּר כְּפִשׁוּטוֹ וּבַפּוֹסְקִים הִשְׁמִיטוּ מִלַּת עָלָיו דְּכֵינָן דְּשָׁאֲלוּ בְּשֶׁוְּתָפוּת בִּרְשׁוּת שְׁנֵיהֶם קַיְימָא.

וְכָל שֶׁזֶּה עֵירֵב לֵילֵךְ לַצָּפוֹן וְזֶה לַדָּרוֹם אֵין רְשׁוּת לְהוֹלִיךְ הַחִלּוּק יוֹתֵר מֵרַגְלֵי שְׁתֵּיהֶן ועמ"ש לְקַמָּן בְּמַשְׁאִיל מִזֶּה יעו"ש: דְּקָא יָנְקִי תְּחוּמִין מֵהָדָדֵי. רַשְׁ"י פֵּירֵשׁ חֶלְקֵי הַבְּהֵמָה שֶׁרְאוּיִן לְשֵׁנִי תְּחוּמִין וְרִי"ף וְרֹאשׁ"ש ז"ל פֵּירְשׁוּ דִּתְחוּמִין שָׁלָה חֵלֶק זֶה יוֹנֵק מִזֶּה וְכֵן חֵלֶק חֲבֵרוֹ וְנִמְצָא מְעוֹרָב זֶה מִזֶּה.

יֵשׁ לְעַיֵּין אַמַּאי לֹא בָּטֵל קְצָת לַחְלוּחִית שֶׁל זֶה בָּזֶה כְּמוֹ יַיִן בְּגִיגִית וַעֲנָבִים דְּרֻכִּים מִתְעָרְבִין בְּשַׁבָּת כֵּיוָן שֶׁאֵין נִיכָּר מֵעוֹלָם הָאִיסּוּר בפ"ע וְדוֹמֶה זֶה לַשֵּׁם. גַּם אִם נֹאמַר מְיַחֵל וּבָשָׂר ב' מִינִים הֵם לְעִנְיַן שְׁמָא (עַיֵּין בְּאַרְבַּע שִׁיטוֹת בַּסַּוְגְיָא דְּזֵרוֹעַ בְּשַׁלָּה חֻלִּין צ"ד) א"כ לִיבָּטֵל הַמְיַחֵל בְּחֵלֶק זֶה בְּבָשָׂר דְּמִין בְּשֶׁאֵינוֹ מִינוֹ אַף בדשיל"מ בָּטֵל ולמ"ש הָרָ"ן ז"ל בִּנְדָרִים דשיל"מ כה"ג דְּבְשָׁעָה זוֹ יוּכַל לֶאֱכֹל כָּאן אַף־בא"מ לֹא בָּטֵל א"ש הֵבִיאוּ התוי"ט כָּאן.

וְעַיֵּין מַה שֶּׁכָּתַב לְקַמָּן אֶלְאָחִיל מ"ם וּמְלַח כו': מַאי הֲוָה עָלָהּ כו' רַשְׁ"י מְפָרֵשׁ אִי יֵשׁ בְּרִירָה בְּכָאן אוֹ לָאו וּמַסִּיק בד"ת אֵין בְּרִירָה בִּדְרַבָּנָן יֵשׁ בְּרִירָה וְהָרֹאשׁ"ש ז"ל מְפָרֵשׁ דְּבְהֵמָה אֲסוּרָה וּפְשִׁיט לָהּ דר"א לָא פְּלִיג אֶלָּא יֵשׁ בְּרִירָה הָא יָנְקִי תְּחוּמִין מְהַדְּדֵי וְאָסוּר וכ"פ בש"ע סי' של"ז כְּרִי"ף וְרַמְבַּ"ם וְיָצָא לָנוּ דִּין חָדָשׁ דְּהֶפְרֵשׁ יֵשׁ בֵּין שֶׁוְּתָפִין בַּתַּרְנְגֹלֶת וּבֵיצָה וּבֵין בְּהֵמָה עִם וָלָד וְנוֹלָד בי"ט כִּי בֵיצָה כְּרַגְלֵי שְׁתֵּיהֶן וָלָד כְּרַגְלֵי בְּהֵמָה שֶׁבֵּיצָה נִתְגַּדְּלָה מֵאֵמָה וָלָד יֵשׁ לָהּ חַיּוּת בפ"ע כְּמוֹ שֶׁאַתָּה רוֹאֶה לְעִנְיַן וָלָד טְרֵפָה שֶׁמְּוָתָר וּבֵיצַת טְרֵפָה שֶׁאֲסוּרָה וְאִי תֵּימָא הָאֵיךְ יְצַוֵּיר בֵּיצָה לְהוֹלִיךְ דַּאֲפִילּוּ טַלְטוּל אָסוּר בְּעוֹמֶדֶת לֶאֱכִילָה תָּרִיץ טַלְטוּל מֻקְצֶה ע"י גּוֹי שָׁרֵי כְּמוֹ נֵר הַדּוֹלֵק בָּהּ שַׁבָּת גַּם יְצַוֵּיר בְּשׁוֹחֵט וּמָצָא בֵּיצִים גְּמוּרוֹת דְּמֻוָּתֶרֶת בּוֹ בַּיּוֹם עַיֵּין שַׁבָּת רע"ו מ"א י"א (וּיבֹוַאר אַיָּ"ה בְּפָתְיָחָה וּבֵיצָה דְּמִתְיַלְּדָא הָאִידָּנָא מֵאֶתְמוֹל גָּמְרָה לָהּ הַיְינוּ עִיקַּר גְּמַר מ"מ כָּל שָׁעָה נִתְגַּדְּלָה בְּאִיסּוּר עי"ד פ"ו וּבַשָּׁ"ד שָׁם וְהַבֵּן) וְעַיֵּין י"ד פ"ו וע"ט וּבְחֻלִּין נ"ז וְאַיָּ"ה יְבֹוַאר: דַּף ל"ח ע"א גְּמָרָא אַלְמָא לֵית לִי' לר' יוֹחָנָן בְּרִירָה אע"ג דְּבָרַיְיתָא דְּאֵין כו' דִּלְכָאן וּלְכָאן לָא ע"כ לֵית לִי' לְהַאי תַּנָּא בְּרִירָה וּמֵוכְרָח ר"י לְתָרֵץ מ"ש לְמִזְרָח וְלַמַּעֲרָב וְדִלְמָא ר' יוֹחָנָן גּוּפָא אִית לִי' בְּרִירָה וְי"ל דְּנַדַּאי יֵשׁ לְחַלֵּק בֵּין תּוֹלֶה בְּדַעַת אֲחֵרִים דְּיֵשׁ בְּרִירָה וּבֵין תּוֹלֶה בְּדַעַת עַצְמוֹ וּמִדְּלָא מְשַׁנֵּי ר"י כָּךְ ע"כ מְשׁוּם דר"י סוֹבֵר לַהֲלָכָה אֵין בְּרִירָה אֲפִילּוּ תּוֹלֶה בְּדַעַת אֲחֵרִים לְהָכִי מְהַדֵּר לְאוֹקְמֵי' בָּרַיְיתָא זוֹ כַּהֲלָכָה וּכְבָר בָּא חָכָם.

וְעַיֵּין בַּתּוֹסָ' ד"ה וְאָמַר יֵשׁ לְפָרֵשׁ כֵּן יעו"ש: אָמַר שְׁמוּאֵל שׁוֹר שֶׁל פַּטָּם כְּרַגְלֵי כָּל אָדָם וְשֶׁל רוֹעֶה כְּרַגְלֵי אוֹתָהּ הָעִיר יֵשׁ בְּכָאן פֵּירוּשִׁים הָרָ"ן ז"ל פֵּירוּשׁ דְּפַטָּם אַפַּקְנָ' מֵרְשׁוּתֵ' וְחֻפְצֵי הֶפְקֵר כְּרַגְלֵי הַזּוֹכֶה וְשֶׁל רוֹעֶה לָאו מַפְקַר לִי' דְּאֵין סוֹחֵר כ"כ.

וְלִפְעָמִים קוֹנִין מִמֶּנּוּ בְּנֵי עִירוֹ הִלְכָךְ כְּרַגְלֵי הָעִיר בְּשֶׁוְתָּפוּת ולפ"ז לִשְׁמוּאֵל דְּאֵין בְּרִירָה לְעִיל בְּחֻבְיוֹת ה"ה כָּאן וּמְעַכְּבִין זא"ז וה"ה הָרוֹעֶה מְעַכֵּב עֲלֵיהֶם דְּהוּא נָמֵי שֻׁוְתָּף וְלָא אֶפְקֵ' מֵרְשׁוּתֵ' ומש"ה לָא אָמַר וְשֶׁל רוֹעֶה כְּרַגְלֵי הַלּוֹקֵחַ שֶׁל אוֹתָהּ הָעִיר.

וְשִׁיטַת הָרָ"ן ז"ל דְּלָאו מִטַּעַם הֶפְקֵר אֶלָּא בְּרִירָה כה"ג אַף שְׁמוּאֵל מוֹדֶה (דְּמַאן דְּזַבֵּין לִי' סוֹבֵר לְמַפְרֵעַ) דְּמַאן דְּזַבֵּין לִי' הֶוְבְּרֵר לְמַפְרֵעַ וְאֵין מְעַכֵּב עַל יָדוֹ משא"כ בְּשֶׁוְתָּפִים מַמָּשׁ זֶה מְעַכֵּב עַל זֶה כְּהַהוּא דְּחֻבְיוֹת וכ"נ דַּעַת הר"א ז"ל בְּפֵ"ה מי"ט הֲלָכָה ט"ו יעו"ש וְנִרְאֶה שֶׁזֶּה דַּעַת רַשֵׁ"י כָּאן ז"ל וְרַק אַלְפַּיִם כְּרוֹב הָעִיר אֲבָל אִם עֵירֵב אֶחָד אֵין רַשַּׁאי שֶׁעֵירֵב וּלְקָחוֹ לְהוֹלִיכוֹ דְּעַל הָרוֹב מָסַר לוֹ הָרוֹעֶה וְדַעְתֵּ' עַל הָרוֹב וכמ"ש בַּעַל הַמָּאוֹר שָׁם.

וְיֵשׁ מִי שֶׁפֵּירֵשׁ דְּרַגְלֵי כָּל אָדָם וְרַגְלֵי הָעִיר לְאִיסּוּר שכ"א מְעַכֵּב עַל חֲבֵרוֹ עַיֵּין בַּעַל הַמָּאוֹר ובש"ע שצ"ז סי"ז פָּסַק דְּשֶׁל פְּטָם שָׁרֵי לְמִי שֶׁלָּקְחוּ וַאֲפִילּוּ שָׁחַט הַפְּטָם בי"ט וּמָכַר הַבָּשָׂר יעו"ש [דביה"ש אַפְקוּרֵי מַפְקַר לִי' וַאֲפִ' שְׁחָטוֹ אַחַ"כ לְצוֹרֶךְ עַצְמוֹ בי"ט נָמֵי שַׁפִּיר דָּמֵי לְמָכְרוֹ לַאֲחֵרִים וּלְהוֹלִיכָם לְמָקוֹם שֶׁמְּוֻתָּרִים] וּבְשׁוֹר שֶׁל רוֹעֶה כְּרַגְלֵי אוֹתָהּ הָעִיר וְכָתַב הט"ז פירש"י.

וא"י מְנַיִּין לוֹ זֶה דִּלְמָא כְּרָ"ן ז"ל דִּלְדִידַן דְּיֵשׁ בְּרִירָה אֲפִילּוּ אִם עֵירֵב יָחִיד מֻוָּתָּר לְהוֹלִיךְ לְמָקוֹם שֶׁהוּא מֻוָּתָּר מֵאַחַר דַּאֲנַן קיי"ל חֻפְצֵי הֶפְקֵר כְּרַגְלֵי הַזּוֹכֶה א"כ וַדַּאי י"ל כֵּן וְאַ"ה בְּפִרְיֵי יְבוּאַר זֶה: הַשּׁוֹאֵל כְּלִי מעי"ט כו' דְּמָסַר לִי' בי"ט וְדִבּוּר בְּעָלְמָא הי' בעי"ט אַפ"ה אַסְמָכְי' לִי' וְאוֹקְמִי' לִי' בִּרְשׁוּתֵ' תְּחוּמִין דְּרַבָּנָן אָזְלִינַן בָּתַר דַּעְתֵּ' וְעַיֵּין רָ"ן.

וְיִרְאֶה אַף אִם אָמַר לִי' בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת וְכָל הַלַּיְלָה יהי' שֶׁלִּי רַק לְמָחָר שֶׁלְּךָ אַפ"ה אוֹקְמִ' לִי' בִּרְשׁוּתֵ' דְּשׁוֹאֵל שׁוּב רָאִיתִי שֶׁזֶּה אֵינוֹ דא"כ הָוֵה לִי' כִּשְׁנַיִם שֶׁשָּׁאֲלוּ חִלּוּק בְּשֶׁוְתָּפוּת אֶלָּא ע"כ אַפַּקְנָ' מֵרְשׁוּתֵ' ביה"ש ובע"ה אָסוּר לְהוֹלִיךְ לְמָקוֹם שֶׁהוּא מֻוָּתָּר רַק בִּרְשׁוּתֵ' דְּחַבְרֵי' קָאֵי וְשׁוֹר שֶׁל פַּטָּם נָמֵי אַפְקְרֵ' אוֹ אוֹקְמִ' בִּרְשׁוּתֵ' דְּלוֹקֵחַ מַאֶתְמוֹל וְכֵן בְּרוֹעֶה הָרוֹעֶה אָסוּר לְהוֹלִיךְ בְּמָקוֹם שֶׁהוּא מֻוָּתָּר דָּאֶפָּקֵי' מֵרְשׁוּתֵ' וּבִרְשׁוּת רוֹב אַנְשֵׁי הָעִיר קָאֵי וַעֲדַיִין צ"ע וְאַ"ה בְּפָרֵי' יְבוּאַר עַל נָכוֹן וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ ועמ"ש בַּמִּשְׁנָה בָּזֶה: פִּסְקָא וְכֵן הָאִשָּׁה שֶׁשָּׁאֲלָה כו' הֲרֵי אֵלּוּ כו' פירש"י בַּמִּשְׁנָה דְּקָאֵי מִלַּת אֵלּוּ אַקְדָּרָה וְעִיסָּה לֹא אַמַּיִם וּמֶלַח וְתַבְלִין דְּהָנֵי לָא הָוֵי רַק כְּרַגְלֵי בְּעָלִים וְאַשְׁמְעִינַן מַתְנִיתִין דְּלָא בְּטִילִי וְגַם פְּלוּגְתָּא דר"י כִּי סָלִיק כו' ב' כִּי סָלִיק.

א' עַל שָׂרָצָה וב' כִּי סָלִיק וּמָטֵי לְהָתָם כפירש"י כָּאן. וּמַה שֶּׁאָמַר וְלִבְטִיל פירש"י אִיסּוּר תְּחוּמִין כו' דְּמִים הָוֶה מִין בא"מ וְצָרִיךְ שִׁשִּׁים וְלִית כָּאן שִׁשִּׁים.

וְעוֹד דַּהֲוָה כְּמַעֲמִיד דא"א לְעִיסָּה שֶׁנִּילּוֹשָׁה בְּלִי מַיִם גַּם מֶלַח וְתַבְלִין לְטַעְמָ' עֲבִידָה אֶלָּא כֵּיוָן דְּכָאן אֵין אִיסּוּר בְּמַיִם וּמֶלַח וּתְבָלִין גּוּפַיְיהוּ כ"א אִיסּוּר תְּחוּמִין מַהָרָאוּי שֶׁיִּתְבַּטֵּל הַמּוּעָט בְּמֻרְוָבֶה וְעַיֵּין תוס' ד"ה וְלִבְטִיל וּמַסְקָנָא דְּשָׁמַעְתִּין כְּרַב אַשִׁי דשיל"מ לָא בְּטִיל

אֲפִילּוּ בא"מ כֵּיוָן דְּמִתַּקֵּן הָעִיסָּה וְהַתַּבְשִׁיל בְּכָךְ עַיֵּין מ"א שצ"ז אוֹת ט' ותקי"ג אוֹת זַיִן מַשְׁמַע דַּוְקָא חֲזוּתָא.

הָא לא"ה בְּטִיל אַף דְּמִיתַּקֵּן וע"כ כתי' קַמָּא שֶׁל תוס' לְקַמָּן ל"ט א' ד"ה מִשּׁוּם דְּתְחוּמִין הַוָה אִיסּוּרָא דְּאִית בי' מָמוֹנָא שֵׁם בְּעָלִים עלי' וְלָא בְּטִיל וְהָרָ"ן זַ"ל בִּנְדָרִים נ"ב א' וְכָאן תֵּירֵץ דשיל"מ בְּמָקוֹמוֹ הַיּוֹם חֲמִיר טְפֵי אֲפִילּוּ בְּאֵינוֹ מִינוֹ לָא בְּטִיל יעו"ש וְעַיֵּין י"ד ס"ט בט"ז אוֹת ל"ה דְּלְצָלִי לֹא הֲוָה דשיל"מ.

אִם לֹא שֶׁנֶּחְלַק בֵּינֵיהֶם וְרַשָּׁ"י ל"ט א' ד"ה שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין אוֹ הַיּוֹם כו' וּבְסִימָן צ"ז יעשו"ש ובק"ב ובא"ח טוּר תקי"ג דלר"ת טַעְמוֹ בָּטֵל אֵיךְ יֹאמַר כֵּן וְהָא מַקְשֶׁה וּמְשַׁנֵּי דשיל"מ אִם לֹא כתי' קַמָּא דתו' לְקַמָּן ל"ט א' ד"ה מִשּׁוּם וְאֶפְשָׁר דְּטַעְמוֹ בָּטֵל בְּשִׁשִּׁים משא"כ כָּאן: וְהִנֵּה יֵשׁ לִרְאוֹת בי"ד רי"ו סְעִיף יו"ד וי"א נְדָרִים דשיל"מ דְּאֶפְשָׁר לִשְׁאוֹל עלי'.

וּבְמִינוֹ לָא בָּטֵל הָא בא"מ בָּטֵל לִכְאוֹרָה דְּלָא כְּרָ"ן בִּנְדָרִים דְּהָא אֶפְשָׁר מִיָּד בִּשְׁאֵלָה אַפִּ"ה בא"מ בְּטִיל וְיֵשׁ לְחַלֵּק אָמְנָם מ"ש שָׁם בסי"א יְדְנוֹדֵר מִיֵּין חֲבֵרוֹ גַּם כֵּן דִּינָא הָכִי וּמַשְׁמַע דְּבְאֵינוֹ מִינוֹ בָּטֵל וְיֵשׁ לִרְאוֹת לתי' קַמָּא שֶׁל הַתּוֹסֶפֶת כָּאן ל"ט א' ד"ה מִשּׁוּם דְּמָמוֹנָא הוּא א"כ אֶפְשָׁר בְּנֶדֶר מִיֵּין שֶׁל רְאוּבֵן הֲוָה שֵׁם בְּעָלִים וּמָמוֹנָא לָא בְּטִיל אֲפִילּוּ בְּאֵינוֹ מִינוֹ וּלְפִי מ"ש בַּיּוֹ"ד ק"ב ואו"ח תקי"ג מַשְׁמַע דְּסוֹבֵר הַמְחַבֵּר כתי' קַמָּא שֶׁל תוס' דְּמִיתַּקֵּן לֹא מִגְרָע וּמְבַטֵּל בָּטֵל בא"מ ומש"ה צָרִיךְ לְטַעַם חֲזוּתָא וּתְחוּמִין הֲוָה מָמוֹנָא.

א"כ אַמַּאי כָּתַב בַּיּוֹ"ד רי"ו סי"א דְּנוֹדֵר מִיֵּין חֲבֵרוֹ כו' אִם לֹא בֵּינֵיהֶם בְּאֵיזוֹ חִילּוּק וְכָעֵת צ"ע: ע"ב גְּמָרָא חִטִּין בְּחִטִּין לר"י לֹא בָּטֵל לְרַבָּנָן בָּטֵל. מַשְׁמַע אַף יָבֵשׁ בְּיָבֵשׁ לר"י לֹא בָּטֵל וְעַיֵּין חֻלִּין בְּסֵוּגְיָא דְּזֵרוֹעַ בְּשֵׁלָה.

וּמְנָחוֹת כ"ב ב' בְּתוֹסָ' הֶאֱרִיכוּ בָּזֶה. וּלְרַבָּנָן בָּטֵל הוֹכִיחוּ הַתּוֹסָ' מִכָּאן בד"ה נְהִי דַּהֲלָכָה כְּרַבָּנָן דְּלָא כְּרַשָּׁ"י בְּחֻלִּין ק"ט וּפְסָחִים ל' דַּהֲלָכָה כר"י.

דאל"כ מַאי קַוְשְׁיָא דִּלְמָא רַבִּי פָּסַק בְּכָאן כר"י בָּזֶה דְּמִין בְּמִינוֹ לֹא בָּטֵל וְאַף שר"י חוֹלֵק בְּמַיִם כו' ועי"ד מִזֶּה: נְבֵלָה בִּשְׁחוּטָה כו' עַיֵּין ר"מ זַ"ל פ"א מה' א"ט מְפָרֵשׁ כֵּן אַף לְרַבָּנָן יעו"ש וּמִכָּאן לִכְאוֹרָה מוּכָח דְּאִם נָפַל הֶיתֵּר חֲתִיכָה בְּרוֹב אִיסּוּר מִין בְּמִינוֹ נַעֲשָׂה הַכֹּל אִיסּוּר אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת.

אִם לְהָקֵל כ"ש לְחוּמְרָא ממ"ש שְׁחוּטָה אֵין בָּטְלָה. מַשְׁמַע אִם בְּטֵילָה הֲוָה הַכֹּל וַדַּאי אִיסּוּר ועמ"ש בְּפַרְיֵי לי"ד סי' צ"ח בְּפִתְיחָה מַה תַּעֲרוֹבוֹת בָּזֶה ובמ"כ שָׁם: תַּבְלִין לְטַעְמָא עֲבִידִי כו'.

הרמז"ל פֵּ"ה מה' י"ט הֲלָכָה כ' כָּתַב מַיִם וּמֶלַח וְהִשְׁמִיט תַּבְלִין וּבַטּוּר וש"ע שצ"ז כָּתְבוּ תַּבְלִין וא"י לָמָּה הִשְׁמִיט הרמז"ל תַּבְלִין דְּמֶלַח וְתַבְלִין שָׁוִין הֵמָּה דְּלְטַעְמָא עֲבִידִי וְאַפִּ"ה הֵבִיא מֶלַח וּמַיִם ע"כ הַטַּעַם כְּרַב אַשִׁי אוֹ שְׁאָר תֵּירוּצִים עי"ד צ"ח בט"ז אוֹת י"ב וְשָׁ"ךְ אוֹת ל"א וב"י שָׁם קי"ב בְּשִׁאוֹר שֶׁל גּוֹיִם בִּדְרַבָּנָן גַּם כֵּן.

וְטַעְמָא אוֹסֵר מְחֻלִּין שָׁאנֵי שְׁאוֹר כו' וּמִגְּמָרָא נָמֵי מוּכָח כָּאן דְּרָבָא אָמַר תַּבְלִין לְטַעְמָא עֲבִידִי וְלָא בְּטִילִי אע"ג דְּאִיסּוּר תְּחוּמִין דְּרַבָּנָן הוּא אַפִּ"ה לֹא בָּטֵל: דַּף ל"ט ע"א גְּמָרָא

וְרַב אַשִׁי אָמַר דשיל"מ עַיֵּין מָהַרְשָׁ"ל לְעֵיל בִּשְׁמַעְתִּין וּמָהַרְשָׁ"א שָׁם וְאֶפְשָׁר דְּנִדְאִי יָדַע גַּם הַמַּקְשֶׁה וְהָנֵי אָמוֹרָאֵי דְּקַשְׁיָא לְהוּ דשיל"מ לֹא בָּטֵל וּמִיתְקָן הֲוָה כְּמִין בְּמִינוֹ אֶלָּא דְּרַב אַשִׁי הוּא דְּחַדְּיֵת לָן לְעֵיל ד' א' וד' ב' דשיל"מ דְּאַף בִּדְרַבָּנָן דשיל"מ לֹא בָּטֵל אֲבָל בִּלֹּא רַב אַשִׁי י"ל דַּוְקָא מ"ה הוּא דשיל"מ לָא בְּטִיל אֲבָל בִּדְרַבָּנָן בְּטִיל ור"א מַסִּיק כו': מִשְׁנָה הַגַּחֶלֶת כו' גַּחֶלֶת מַמָּשׁ וְקוֹנָה שְׁבִיתָה ביה"ש בִּרְשׁוּת בְּעָלִים וא"כ גַּחֶלֶת נַעֲשָׂה בי"ט.

מִכָּל מָקוֹם ביה"ש עֲצִים בִּרְשׁוּת בְּעָלִים וְשַׁלְהֶבֶת אֵין בּוֹ מַמָּשׁ אֲפִילּוּ הָיְתָה שַׁלְהֶבֶת קְשׁוּרָה בְּגַחֶלֶת ביה"ש מִכָּל מָקוֹם שַׁלְהֶבֶת לֹא שַׁיָּיךְ בי' קִנְיַן שְׁבִיתָה דְּנָיֵיד וְאֵין בּוֹ מַמָּשׁ וְכֵן גַּחֶלֶת שֶׁל הֶקְדֵּשׁ מוּעָלִין בָּהּ.

וְשַׁלְהֶבֶת בֵּין קְשׁוּר בְּגַחֶלֶת אוֹ שַׁיָּיךְ מָנָא וְקִיסָם לֹא נֶהֱנִין וְלֹא מוּעָלִין בָּהּ. וְכֵן גַּחֶלֶת שֶׁל ע"ז דַּאֲסוּרָה וְשַׁלְהֶבֶת מֻתָּר מִפְּרַשׁ הָרֹא"שׁ ז"ל בָּאִין קְשׁוּרָה בְּגַחֶלֶת הָא קְשׁוּרָה בְּגַחֶלֶת אֲסוּרָה וְכֵן הַמֻּוְדָּר הֲנָיָה דְּמֻתָּר בְּשַׁלְהֶבֶת בְּאֵין קְשׁוּרָה בְּגַחֶלֶת הָא קְשׁוּרָה אָסוּר בַּשַּׁלְהֶבֶת כָּל אֵלּוּ מִדְּרַבָּנָן הָא מִן הַתּוֹרָה אַף שַׁלְהֶבֶת קְשׁוּרָה בְּגַחֶלֶת יֵרָאֶה דְּשָׁרֵי רַק מִדְּרַבָּנָן הִלְכָךְ בְּשֶׁל הֶקְדֵּשׁ שֶׁקְּשׁוּרָה שַׁלְהֶבֶת בְּגַחֶלֶת מִדְּרַבָּנָן הוּא וְלֹא נֶהֱנִין וְלֹא מוּעָלִין וְהַמּוֹצִיא גַּחֶלֶת ברה"ר בְּשַׁבָּת חַיָּיב וְשַׁלְהֶבֶת פָּטוּר (אֲבָל אָסוּר) הַיְינוּ בְּאֵין קְשׁוּרָה בְּגַחֶלֶת אֶלָּא קִיסָם אוֹ שַׁיָּיךְ מִשְׁחָא בְּמָנָא כִּדְמַסִּיק בַּגְּמָרָא דְּאִי בְּקְשׁוּרָה בְּגַחֶלֶת חַיָּיב עַל הַגַּחֶלֶת דְּאֵין לָהּ שִׁיעוּר וּמִיהוּ בְּהֶזֵּיד בְּגַחֶלֶת וְשָׁגַג בְּשַׁלְהֶבֶת פָּטוּר מֵחַטָּאת.

וּמִיהוּ יֵרָאֶה דְּחַיָּיב חַטָּאת וְעָדִיף מִקִּיסָם וּמִשְׁחָא וע"כ לֹא יְצַוַּיר מַתְנִי' רַק בְּשֶׁאֵין קְשׁוּרָה בְּגַחֶלֶת כ"א דְּאֲדַיִין אוֹדַיִין לרה"ר וְהָא דְּגַחֶלֶת שֶׁל הֶקְדֵּשׁ מְבוֹאָר בר"מ ז"ל הִלְכוֹת מְעִילָה פ"ב הי"ג דְּמַיְירֵי בְּקָדְשֵׁי ב"ה דְּאִלּוּ עֲצֵי הַמַּעֲרָכָה שֶׁפָּקְעוּ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ אֵין בּוֹ מְעִילָה וא"י ע"ג הַמִּזְבֵּחַ מַהוּ הַדִּין וְגַחֶלֶת ע"ז דְּאָסוּר מ"ה כִּדְבָעִינַן לְמֵימַר לְקַמָּן אַיְ"ה הַיְינוּ בְּעֲצִים הַדּוֹלְקִין לִפְנֵי ע"ז לְהַקְטָרָה וְכַדּוֹמֶה דְּאִלּוּ ע"ז שֶׁל עַכּוּ"ם יֵשׁ לָהּ בִּיטּוּל א"נ בע"ז שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁאֵין לָהּ בִּיטּוּל עוֹלָמִית: וְהִנֵּה בַּמִּשְׁנָה חֲשִׁיב תְּלָת וְשַׁיֵּיר לִתְרִין הַמֻּוְדָּר הֲנָיָה וְגַחֶלֶת שֶׁל ע"ז אִם לֹא דְּנֵימָא תְּנֵי וְשַׁיֵּיר וּלְפִי גִּרְסַת סֵדֶר יְרוּשַׁלְמִי וכ"ה גִּרְסַת הָרִי"ף וְרֹא"שׁ ז"ל דל"ג בְּמִשְׁנָתֵינוּ רַק תְּרִין גַּחֶלֶת כְּרַגְלֵי בְּעָלִים וְגַחֶלֶת שֶׁל הֶקְדֵּשׁ וְהָא דְּמוֹצִיא לרה"ר לָא תְּנַן לָהּ וּלְקַמָּן אֶלָּא הָא דְּתָנָא הַמּוֹצִיא שַׁלְהֶבֶת פָּטוּר הַיְינוּ בְּבָרַיְיתָא (וְרַשְׁ"י שָׁם פֵּירֵשׁ דְּתָנַן בְּמַתְנִי') א"כ מ"ש דְּלֹא תְּנַן בַּמִּשְׁנָה אֶלָּא שַׁלְהֶבֶת אעפ"י שֶׁקְּשׁוּרָה בְּגַחֶלֶת אִם הִדְלִיק חֲבֵרוֹ נֵר וְקִיסָם מִינֵי כְּרַגְלֵי כָּל אָדָם.

וְכֵן הֶקְדֵּשׁ נָמֵי בֵּין קְשׁוּר אוֹ לָאו לֹא נֶהֱנִין וְלֹא מוּעָלִין א"ש דְּאִינָךְ תְּלָת הֲנָיָה וע"ז וְשַׁלְהֶבֶת לרה"ר דַּוְקָא בְּאֵין קְשׁוּרָה וְהַיְינוּ שַׁבָּת דְּאֲדַיִין אוֹדֵי דַּוְקָא וע"ז וַהֲנָיָה אַף בְּשֶׁיֵּיקְמָנָא מִשְׁחָא בְּאֶפְשָׁר ומש"ה לָא תְּנַן לָהּ בְּמִשְׁנָתֵינוּ (בס"ד) הָנָךְ תַּרְתֵּי וְכָאָמוּר: גְּמָרָא ע"א דְּמֵאִיסֵי וּבְדִילֵי אִינָשֵׁי מינ' כו' כפירש"י וְתוֹסֶפֶת שֶׁהַבְּדִילוּת מֵחֲמַת מִיאוּס לֹא גָּזְרוּ רַבָּנָן משא"כ הֶקְדֵּשׁ.

ועט"ז יד"ד קמ"ב אות א' הוֹכִיחַ מִכָּאן דְּגַחֶלֶת שֶׁל ע"ז מ"ה אָסוּר וַאֲפִילּוּ דִּיעֲבַד לֹא מִדְּרַבָּנָן דא"כ הָא מָצִינוּ שֶׁגָּזְרוּ אַף בע"ז וְלִי הַהֶדְיוֹט י"ל דְּזֶה גָּזְרוּ וְלַעֲשׂוֹת הַרְחָקָה יְתֵירָה אַף שַׁלְהֶבֶת כֵּוָן הַאי לָא גָּזְרוּ אֶלָּא דא"כ מַה פָּרִיךְ מ"ש ע"ז דְּשָׁרְיָא ומ"ש הֶקְדֵּשׁ דְּאָסוּרָא הָא שְׁנֵי וּשְׁנֵי שֶׁהֶקְדֵּשׁ גַּחֶלְתּוֹ מ"ה אָסוּר וְגָזְרוּ שַׁלְהֶבֶת אַטּוּ גַּחֶלֶת משא"כ ע"ז דְּגַחֶלְתָּהּ מִדְּרַבָּנָן שַׁלְהֶבֶת הֲוָה גְּזֵרָה לִגְזֵרָה וש"מ דְּגַחֶלֶת ע"ז מ"ה אָסוּר ועש"ך שָׁם אוֹת

יו"ד בְּאוֹרֶךְ וְאִם יְזַכְּנוּ ה' אֶרְאֶה לְבָאֵר בְּפָרָיו שָׁם: גָּרְסִינַן בַּיְרוּשַׁלְמִי דְּשִׁמַּעְתִּין מְבָרְכִין עַל הָאוֹר שֶׁל עַכּוּ"ם וְלֹא עַל גַּחֶלֶת וְכָתַב הָרֹא"ש דְּקִשּׁוּרָה בְּגַחֶלֶת אֵין מְבָרְכִין.

ועא"ח סי' רצ"ח וּבְמִפָּרֵשׁ שָׁם דְּמֵאִיס אֵין מְבָרְכִין עָלָיו וי"ל שַׁלְהֶבֶת אֵין בּוֹ מַמָּשׁ וְלֹא מְאִיס וְעַכּוּ"ם דְּמֵאִיסִי גּוּף הָעַכּוּ"ם וְגַחֶלֶת: אָמַר רַב שֵׁשֶׁת כו' אַבַּיֵי אָמַר כו'.

עַיֵּין פירש"י ב' פֵּירוּשִׁים וּמַקְשֶׁה תְּנָא שַׁלְהֶבֶת פָּטוּר אוֹ לְאַבַּיֵי אוֹ לְרַב שֵׁשֶׁת לכ"א מֵהַפֵּירוּשִׁים והר"מ ז"ל בְּפֶרֶק י"ח מה"ש ה"ה הַמּוֹצִיא גַּחֶלֶת לרה"ר חַיָּיב וְשַׁלְהֶבֶת פָּטוּר וְלֹא בֵּיאֵר אִם דַּוְקָא אַדַּיֵי אַוּדּוּי וּכְפִי הַנִּרְאֶה סוֹבֵר דְּרַב שֵׁשֶׁת וְאַבַּיֵי מְחַלְּקִין לְרַב שֵׁשֶׁת שְׁיֵּיף מָנָא פָּטוּר וּלְאַבַּיֵי קַיְסָם פָּטוּר וְלֹא הִכְרִיעַ אִי הֲלָכָה כְּרַב שֵׁשֶׁת אוֹ כְּאַבַּיֵי ומש"ה פָּסַק שַׁלְהֶבֶת בְּכָל עִנְיָן פָּטוּר אֶלָּא דא"כ מַה פָּרִיךְ הָא דְּתָנָא שַׁלְהֶבֶת פָּטוּר הֵיכִי מַשְׁכַּחַתְּ לַהּ הָא מַשְׁכַּחַת לְרַב שֵׁשֶׁת בְּשְׁיֵּיף מָנָא וּלְאַבַּיֵי בְּקַיְסָם.

וְאֶפְשָׁר דְּמְסַוְּפָק אִי כְּפִי' א' אוֹ כְּפִי' ב' וְלֹא הִכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם ומש"ה פּוֹטֵר בְּכָל עִנְיָן וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: דְּאֲדַיִּין אִידּוּי בְּשׁוֹרֶשׁ יָדָהּ במ"נ פֹּארוֹתָיו שָׁלֹשׁ א' הַשְׁלָכָה (כְּמוֹ כָּאן) ב' שֶׁבַח וְהִלּוּל (מוֹדִים אֵין בּוֹ רַק עַיִ"ן הַפֹּעַל וָי"ו בְּמָקוֹם יו"ד כְּמוֹ אוֹדָה).

ג' כָּל שֵׁם יְהוּדִי יעו"ש כִּי כֻּלָּם נִקְרָא ע"ש שֵׁבֶט יְהוּדָה שֶׁהוּא מַלְכוּת. ולפ"ז וַתִּקְרָא שְׁמוֹ יְהוּדָה ע"פ כִּי הַפַּעַם אוֹדֶה ה' יהי' וד"ה יְסוֹד בּוֹ לְהַטְעָם כְּמוֹ יָדָהּ וי"ה שֶׁבְּרֹאשׁ הַשֵּׁם הוּא מֵאוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ הָרָאוּבֵנִי כו' לא"ה ג"כ הוֹסִיפָה שֵׁם זֶה בְּרֹאשׁ הַשֵּׁם יְהוּדָה כָּאָמוּר: מִשְׁנָה בּוֹר שֶׁל יָחִיד כו'.

וְשֶׁל אוֹתָהּ הָעִיר כְּאַנְשֵׁי הָעִיר. וְשֶׁל עוֹלֵי בָבֶל כְּרַגְלֵי הַמַּמְלֵא מוֹקְמִינַן בַּגְּמָרָא בּוֹר שֶׁל יָחִיד מְכֻנָּסִין לֹא נוֹבְעִין וְכָל בּוֹר מַיִם (הַיְינוּ מְכֻנָּסִין) הַיְינוּ בְּתַלְמוּד וְעַיֵּין יִרְמְיָ' ובמ"נ כְּהָקִיר בּוֹר מֵימֶיהָ בְּשׁוֹרֶשׁ בְּיר וּמַיִם הַנּוֹבְעִין אֵין לָהֶם שְׁבִיתָה כְּלָל וְשֶׁל אוֹתָהּ הָעִיר כְּרַגְלֵי הָעִיר פירש"י אַלְפַּיִם לְכָל רוּחַ וְזֶה יוֹרֶה כְּפִירוּשׁ הַשֵּׁנִי בְּרַשְׁבָּ"א וְדַעַת הָרֹא"ש וְטוּר כֵּן שֶׁאִם עִירֵב א' לַדָּרוֹם אֵין מוֹלִיכִין אֶלָּא אַלְפַּיִם לְכָל רוּחַ וּמִינֵּי' שֶׁאִם זֶה לַצָּפוֹן וְזֶה לְדָרוֹם ג"כ יֵשׁ רְשׁוּת לְהוֹלִיכוֹ אַלְפַּיִם לְכָל רוּחַ לִשְׁאָר ועתוי"ט כָּאן ומ"מ פֵּ"ה הֵבִיאוּ הב"י בשצ"ז.

ובש"ע פָּסַק כְּפֵירוּשׁ הא' שֶׁל הָרַשְׁבָּ"א זַ"ל דַּהֲוָה כְּמוֹ חֲבִיּוֹת לְעֵיל בְּדַרְבָּנָן יֵשׁ בְּרֵירָה וְיֵשׁ לְרָאוֹת טַעַם הַטּוּר לָמָּה אֵין מוֹלִיכוֹ לְמָקוֹם שֶׁעֵירֵב כְּמוֹ בְּחָבִיּוֹת. וְאֶפְשָׁר דְּכָאן אָזְלִינַן בָּתַר רֹוב הָעִיר וְכָל דְּאִית לְמֵיזַל בָּתַר רֻבָּא לָא אָמְרִינַן כִּי שָׁאַב לִי' הֶוְבְּרַר דְּמֵאֶתְמוֹל בִּרְשׁוּתֵי' קָאֵי וְהִלְכָךְ אַף אִם שְׁנַיִם עֵירְבוּ זֶה לַצָּפוֹן וְזֶה לַדָּרוֹם הוֹלְכִין אַחַר רֹוב הָעִיר וּמֻוָּתָר לְהוֹלִיכָן אַלְפַּיִם לְכָל רוּחַ אֶלָּא דלפ"ז ה"ה בְּשֶׁוְּתָפִים אִם רַבִּים הֵם וּמִיהוּ י"ל בֵּין שָׁם לְכָאן: גְּמָרָא כְּרַגְלֵי כָּל אָדָם רַשִׁ"י זַ"ל פֵּירֵשׁ אֲפִילּוּ לֹא כְּרַגְלֵי הַמַּמְלֵא ג"כ.

אֶלָּא כְּרַגְלֵי מִי שֶׁמּוֹלִיכָן. דְּהַשְׁתָּא כְּרַגְלֵי בְּעָלִים לֹא הֲוָה דְּנֵייד לֹא שַׁיְּיךְ בְּהוּ שְׁבִיתָה.

כ"ש כְּרַגְלֵי הַמְמַלֵּא דְּלָא אֲבָל הַפּוֹסְקִים כֻּלָּם סוֹבְרִים כְּרַגְלֵי כָּל אָדָם הַיְינוּ כְּרַגְלֵי הַמְמַלֵּא וכ"פ בש"ע שצ"ז וּבְאַר לְקַמָּן אַיָּ"ה וְעַיֵּין מ"א שצ"ז אוֹת י"ד וְרָאוּי לִהְיוֹת הַצִּיּוּן אַלְקַמָּן מִיקֵּא מַיִם לְצֹרֶךְ חֲבֵירוֹ כְּרַב שֵׁשֶׁת וּבְאַר לְקַמָּן אַיָּ"ה וּבְטַעְמָא דְּמַלְתָּא דְּנוֹבְעִין כְּרַגְלֵי הַמְמַלֵּא וְלֹא כְּרַגְלֵי כָּל אָדָם אעפ"י דְּלָא שַׁיְּיךְ לוֹמַר הֶוְבְּרַר לְמַפְרֵעַ שֶׁנּוֹבְעִין לֹא

קָנוּ שְׁבִיתָה כְּלָל מִכָּל מָקוֹם עָשׂוּ חַז"ל בְּמִידֵי דְלָא קָנוּ שְׁבִיתָה ביה"ש שֶׁיִּהְיוּ כְּרַגְלֵי הַזּוֹכֶה רִאשׁוֹן וְלֹא כְּרַגְלֵי כָּל אָדָם.

וּגְדוֹלָה מִזּוֹ כָּתְבוּ הַתּוֹסְ' בְּעֵירוּבִין מ"ה ב' ד"ה בְּיוֹם טוֹב גְּשָׁמִים שֶׁיָּרְדָה בי"ט כְּרַגְלֵי כ"א הַיְינוּ כְּרַגְלֵי הַמְמַלֵּא הַזּוֹכֶה רִאשׁוֹן אע"ג דְּלֹא שַׁיָּיךְ כְּלָל הֶזְבֵּרר דְּלָא הֲוָה ביה"ש כָּאן כְּלָל (משא"כ בְּמוֹשְׁכִין וּמֵיהוּ נוֹבְעִין דּוֹמִין מַמָּשׁ לָזֶה) וְעִם זֶה הֵבַנְתִּי מ"ש מָהַרְשָׁ"א ז"ל בַּמִּשְׁנָה בְּרוּשִׁ"י ד"ה כְּרַגְלֵי הַמְמַלֵּא עַיֵּין בָּרֹא"ש דְּרַגְלֵי הַמְמַלֵּא וְרַגְלֵי כ"א אֶחָד הוּא.

יְרָצֶה דִּלְרֹא"ש וְתוֹסְ' דְּעֵירוּבִין א"צ לוֹמַר בּוֹר הֶפְקֵר כְּרַגְלֵי הַמְמַלֵּא מִטַּעַם בְּרִירָה דְּתִקְשֶׁה לְרַב נַחְמָן לְקַמָּן דְּלֵית לי' בְּרִירָה לְהַחְמִיר בד"ת. וּמִשְּׁמַע כ"ש בְּדִרַבָּנָן דְּלָא אָמְרִינַן לְהַחְמִיר בְּרִירָה (לְקַמָּן יְבוֹאַר דְּאֶפְשָׁר בְּדִרַבָּנָן אָמְרִינַן לְקֻלָּא ה"ה לְהַחְמִיר שֶׁלֹּא יִהְיוּ דִּבְרֵי חַז"ל כְּחוּכָא).

אֶלָּא דאע"ג דְּלָא אָמְרִינַן בְּרִירָה מִכָּל מָקוֹם עֲשָׂאוּם כְּזוֹכֶה רִאשׁוֹן וּכְמוֹ נוֹבְעִין וְיָרְדוּ בי"ט כמ"ש הַתּוֹסְ' בְּעֵירוּבִין אֲבָל רַשִּׁ"י לְשִׁיטָתֵי' בְּהָא כְּרַגְלֵי כ"א מַמָּשׁ ע"כ פֵּירֵשׁ כְּרַגְלֵי הַמְמַלֵּא בַּמִּשְׁנָה מִטַּעַם בְּרִירָה וּיבוֹאַר לְקַמָּן מַה שֶּׁיֵּשׁ לְחַלֵּק בֵּין הַשֻּׁלְחָנוֹת לְכָאן: פְּסָקָא וְשָׁל עוֹלֵי בָבֶל כְּרַגְלֵי הַמְמַלֵּא רַשִּׁ"י פֵּירֵשׁ בַּמִּשְׁנָה אֲפָ וכ"כ הרע"ב וְכָתַב התוי"ט דְּתַחוּמִין דְּרַבָּנָן וּבְדִרַבָּנָן יֵשׁ אָ וְלֹא הֲבִינוֹתִי דְּמָה אַרְיָא תְּחוּמִין דְּרַבָּנָן דא"נ ד"ת בד"ת נָמֵי לְהַחְמִיר אָ לֹא לְקֻלָּא וּבְדִרַבָּנָן אַף לְקֻלָּא וְאִי הָיִינוּ אוֹמְרִין דבד"ת כֵּיוָן דְּלָא אָמְרִינַן לְקֻלָּא בְּרִירָה ה"ה דְּלָא מַחְמִירִין משא"כ בְּדִרַבָּנָן כֵּיוָן דְּהֶקֵּילוּ לוֹמַר יֵשׁ בְּרִירָה בְּהֶכְרֵחַ לְחוּמְרָא נָמֵי וְיִהְיֶ' ד"ס חֲמִיר מד"ת לְעִנְיָן זֶה וְאֵין הַסְּבָרָא נוֹתֶנֶת כֵּן.

עמ"ש ע"ב: בֵּירָא דְּשֻׁתָּפֵי נִינְהוּ לְרַשְׁבָּ"א א"ש וכ"ת בשצ"ז משא"כ לַטּוּר שָׁם דְּשָׁל אַנְשֵׁי הָעִיר אַלְפַּיִם לְכָל רוּחַ. וְאִם אֶחָד עֵירֵב אֵין יָכוֹל לְהוֹלִיכוֹ לְרַגְלָיו א"כ אַמַּאי כְּרַגְלֵי מִי שֶׁנִּתְמַלְּאוּ לוֹ וְצָרִיךְ לוֹמַר דְּשָׁאנֵי עוֹלֵי רְגָלִים דְּלֹא שַׁיָּיךְ לְמֵיזַל בָּתַר רֻבָּא דְּכָל הָעוֹלָם יֵשׁ בּוֹ שֻׁתָּפוּת הִלְכָךְ כְּרַגְלֵי מִי שֶׁנִּתְמַלְּאוּ לוֹ: ע"ב גְּמָרָא וּמְוַתָּרִין בְּשָׁל עוֹלֵי בָבֶל.

עי"ד רכ"ד וּלְמַסְקָנָא אַף לְרַחוֹק מֻוָתָּר בְּשָׁל עוֹלֵי בָבֶל דְּהֶפְקֵרָא נִינְהוּ וְגַם כְּרַב שֵׁשֶׁת קיי"ל בְּאֵיסּוּרֵי וּמֵיהוּ לְמַסְקָנָא אַף לר"נ הֶפְקֵר הֲוָה: וְהִתְנָן הָאַחִין הַשֻּׁתָּפִין כו' עַיֵּין רמז"ל פ"ו בְּכוֹרוֹת ה"י וְלֹא הי' לִי פְּנַאי לְעַיֵּין בי'.

אוּלַי אֶזְכֶּה בְּמָקוֹם אַחֵר לְפָרְשָׁהּ וַהֲלָכָה כְּרַב נַחְמָן דְּאֵין בְּרִירָה בְּכָאן לְהַחְמִיר וְעַיֵּין מָהַרְשָׁ"א ז"ל בַּמִּשְׁנָה כְּרַגְלֵי הַמְמַלֵּא וה"ה לְרַב נַחְמָן מִילְּא לְצוֹרֶךְ חֲבִירוֹ כְּרַגְלֵי מִי שֶׁנִּתְמַלְּאוּ מִטַּעַם בְּרִירָה לְהַחְמִיר וְכָתַבְנוּ לְעֵיל די"ל בִּדְרַבָּנָן יֵשׁ בְּרִירָה לְהַחְמִיר וּלְהָקֵל ובד"ת הוֹאִיל וּלְקֻלָּא אֵין בְּרִירָה לֹא רָצוּ לְהַחְמִיר נָמֵי דְּלָא לִיפּוֹק חֻרְבָּא דְּיֹאמְרוּ נָמֵי לְקֻלָּא בְּרִירָה וְדוֹחַק ועמ"ש מָהַרְשָׁ"א ז"ל ומהר"מ שי"ף ז"ל הִקְשָׁה דְּמַאי חֲזִית דְּמַחְמִיר בְּשִׁקְלִים דְּעִיקָּרוֹ מִדִּרַבָּנָן הַקַּלְבּוֹן וּמֵיקֵל בְּמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה דְּעִיקָּרוֹ מִן הַתּוֹרָה וְאִי דְּלֹא יָבִיא חֻלִּין לָעֲזָרָה הָא מָצֵי מַקְדִּישׁ לָהּ.

וְאֵין לְהַאֲרִיךְ: מָר סָבַר קָנָה וּמ"ס לָא קָנָה. יֵשׁ בְּכָאן הַרְבֵּה פֵּירוּשִׁים רַשִּׁ"י פֵּירֵשׁ דכ"ע לֹא קָנָה חֲבִירוֹ בְּהַגְבָּהָתוֹ שֶׁל זֶה.

אֶלָּא רַב נַחְמָן סָבַר דְּהַמַּגְבִּיהַּ לְעַצְמוֹ נָמֵי לֹא קָנָה וּקְנָאָהּ חֲבֵרוֹ בִּמְשִׁיכָה וּלְכָךְ כְּרַגְלֵי מִי שֶׁנִּתְמַלְּאוּ ור"ש סָבַר דְּהַמַּגְבִּיהַּ קָנָה לְעַצְמוֹ וּמִי שֶׁנִּתְמַלֵּא זוֹכֶה אַחַ"כ בִּמְשִׁיכָה (כְּדִתְנַן

בַּמִּשְׁנָה אִם מִשְׁנָתָנוּ לוֹ אָמַר אֲנִי זָכִיתִי תְּחִלָּה לֹא אָמַר כְּלוּם וְהַיְינוּ מִשְׁעַת מְשִׁיכָה קָנָה חֲבֵרוֹ) ומש"ה כְּרַגְלֵי מְמַלֵּא ולפ"ז לְדִידַן דקיי"ל הַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵרוֹ קָנָה חֲבֵרוֹ אֲפִילּוּ קוֹדֶם שְׁנִּתְנָה פְּשִׁיטָא דַּהֲלָכָה כְּרַב נַחְמָן כְּרַגְלֵי מִי שֶׁנִּתְמַלְּאוּ לוֹ.

וּבַעַל הַמָּאוֹר ז"ל גָּרַס רַב נַחְמָן סָבַר קָנָה חֲבֵירוֹ הַיְינוּ לְאַחַר שְׁנִּתְנָה לוֹ זָכָה לְמַפְרֵעַ בּוֹ יעו"ש ולפי"ז ג"כ הֲלָכָה כְּרַב נַחְמָן דְּבֶאֱמֶת קָנָה אֲפִילּוּ קוֹדֶם שְׁנִּתְנָה לוֹ אֲבָל לר"ת הֲלָכָה כְּרַב שֵׁשֶׁת וכ"פ הָרִי"ף והר"מ ז"ל פֶּ"ה מי"ט הי"ד וכ"ד הָרָ"ן ז"ל אֲבָל המ"מ שָׁם סוֹבֵר כְּבַעַל הַמָּאוֹר וּכְגִירְסָתוֹ וְסוֹבֵר מש"ה הִשְׁמִיט הר"מ ז"ל דְּמִמֵּילָא שָׁמְעִינַן דַּהֲוָה כְּרַגְלֵי מִי שֶׁנִּתְמַלֵּא דְּהַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵרוֹ קָנָה חֲבֵרוֹ.

ועמ"א שצ"ד אוֹת י"ד הַעִירוֹתִי עָלָיו לְעֵיל וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: וֶהֱוֵי יוֹדֵעַ שהב"ח וע"ש הֶבִיאָם המ"א שצ"ז אוֹת י"ד (אֵין כָּעֵת ת"י בעו"ה) סוֹבְרִים דַּהֲלָכָה כְּרַב נַחְמָן וְזֶה דַּעַת המ"מ ג"כ בַּפֶּ"ה מי"ט הי"ד כַּנִּרְאֶה מִדְּבָרָיו שָׁם הֲבִיאוֹתִיו לְעֵיל וּמִכָּל, מָקוֹם אַף הָרוֹצֶה לוֹמַר כֵּן דַּוְקָא בֵּירָא דְּהֶפְקֵירָא הָא בּוֹר שֶׁל אַנְשֵׁי הָעִיר אִם מִילֵּא א' מֵאַנְשֵׁי הָעִיר לְצוֹרֶךְ נָכְרִי מוֹדִים הַמָּה דִּכְאַנְשֵׁי מִי שֶׁמִּילֵּא דל"ש הַמַּגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵרוֹ קָנָה חֲבֵרוֹ דְּלָאו הֶפְקֵר הוּא וּמִתְחִלָּה הֲוָה שֶׁל מְמַלֵּא וְאַח"כ בְּמִשִׁיכָה זוֹכֶה הב'.

וְעָשׂוּ כְּרַגְלֵי הַזּוֹכֶ' הָרִאשׁוֹן כ"ש שֶׁיֵּשׁ בְּרִירָה לְהַחְמִיר: וְהִנֵּה הר"א ז"ל בְּפֶ"ה מה' י"ט ה"י הִשִּׂיג עַל הר"מ ז"ל בָּמָה שֶׁפָּסַק חֻפְצֵי הֶפְקֵר אֵין קוֹנִין שְׁבִיתָה דִּבְעֵירוּבִין פָּסַק כריב"ב כו' אַף לְזֹאת יֶחֱרַד לִבִּי וְיִתַּר מִמְּקוֹמוֹ שהר"א ז"ל אֲשֶׁר כָּל אֵלָיו גָּלִיּוֹת ח"ו לֹא רָאָה סְוּגְיָא דְּעֵירוּבִין כמ"ש המ"מ שֶׁהֲלָכָה כְּמֵיקֵל לֹא לְחוּמְרָא וְלוֹמַר דה"פ בְּעֵירוּבִין לֹא הִכְרִיעוּ חֲז"ל אַף יָחִיד נֶגֶד רַבִּים לִפְעָמִים וְכָל מִי שֶׁרוֹצֶה יַעֲשֶׂה וּמַאן דַּעֲבִיד כְּמַר עֲבִיד לוֹמַר שֶׁקּוֹנִין בִּמְקוֹמָם שְׁבִיתָה לְקֻלָּא עד"מ אִם מִילֵּא א' וְעֵירֵב לְצָפוֹן וְאַח"כ נָתַן לַחֲבֵרוֹ יָכוֹל חֲבֵירוֹ לְהוֹלִיכוֹ לִדְרוֹם ב"א כריב"נ וּמַאן דַּעֲבִיד כְּרַבָּנָן לְקֻלָּא דְּאֵין קוֹנִין שְׁבִיתָה יָכוֹל לְהוֹלִיכוֹ לְצָפוֹן ד"א.

ולפ"ז שַׁפִּיר אָמַר מִשְׁנָתֵינוּ דִּכְרַגְלֵי הַמְמַלֵּא דְּלָא כְּהִלְכָתָא דִּלְקֻלָּא הוֹלְכִין. זֶה לֹא נִיתַּן לְהֵאָמֵר דְּמַשְׁמַע דִּלְקֻלָּא לְחוּד בְּמַה דְּאַפְּלְגִי בָּהּ.

וְעוֹד אֲפִתְּי מַה מְּתוֹרֶץ הָא דִּלֹא הֲבִיא הָרִי"ף ז"ל מַחֲלוֹקֶת ר"נ ור"ש דנ"מ טוּבָא. ומ"ש דְּיֵשׁ עָלָיו טַעֲנָה בִּנְהָרוֹת הַמּוֹשְׁכִין וְהַנּוֹבְעִים זֶה ע"פ תוס' ורא"ש וּפוֹסְקִים דִּכְרַגְלַיָּא כ"א הַיְינוּ כְּרַגְלֵי הַמְמַלֵּא אֲבָל לפירש"י ז"ל כְּרַגְלֵי כ"א מַמָּשׁ אֵין נ"מ בָּזֶה וְלֹא מָצָאתִי כָּעֵת בָּרִי"ף שֶׁמֵּבִיא לֹא בְּכָאן וְלֹא בְּעֵירוּבִין מִי שֶׁהוֹצִיאוּהוּ מ"ה מ"ו יעו"ש וא"י לָמָּה.

עַיֵּן לְקַמָּן וט"ז ת"י: אִי לָאו דְּמִסְתַּפֵּינָא מֵחַבְרַאי וכ"ש מֵרַבּוֹתַי הָיִיתִי רוֹצֶה לַחְקוֹר קְצָת בְּדִין זֶה כְּמוֹ שֶׁאָגִיד הִנֵּה קיי"ל חֻפְצֵי עַכּוּ"ם קוֹנִין שְׁבִיתָה בִּמְקוֹמָן גְּזֵרָה אַטּוּ חֻפְצֵי בְּעָלִים יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁמְּבוֹאָר בא"ח ת"א.

מְבַעְיָא לִי אִם מִילֵּא גּוֹי מִבּוֹר הֶפְקֵר אוֹ נוֹבְעִין וּמוֹשְׁכִין בי"ט מִי אָמְרִינַן דְּגָזְרוּ בי' אַטּוּ זוֹכֶה יִשְׂרָאֵל דַּהֲוָה כְּרַגְלֵי הַמְמַלֵּא וּכְזוֹכֶה רִאשׁוֹן כְּמוֹ שֶׁמְּבוֹאָר בשצ"ח. א"ד כה"ג דְּלָאשְׁכְּחָא הוּא לֹא עָשׂוּ תַּקָּנָה זוֹ וְלֹא גָּזְרוּ בי' וַהֲוָה חֻפְצֵי הֶפְקֵר וְיָכוֹל יִשְׂרָאֵל לְהוֹלִיכוֹ אַחַר כָּךְ לְמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת ואת"ל כֵּן.

מִבַּעְיָא לִי תּוּ. אִם מִילְּאָן עַכּוּ"ם לְצוֹרֶךְ יִשְׂרָאֵל וּבָא יִשְׂרָאֵל אַחֵר וְנָטַל מֵהַגּוֹי אִם הֵם כִּרְגְלֵי יִשְׂרָאֵל א' אוֹ כִּשְׁנֵי.

וּמַה שֶׁהֶבִיאַנִי לְזֶה הוּא דְּמִילְּאָן יִשְׂרָאֵל לְצוֹרֶךְ יִשְׂרָאֵל הֲרֵי כִּרְגְלֵי מְמַלֵּא כר"ת. וכ"פ הַמְחַבֵּר בשנ"ז.

וּלְבַעַל הַמָּאוֹר. וב"ח.

וע"ש כִּרְגְלֵי מִי שֶׁנִּתְמַלְּאוּ לוֹ. וְטַעֲמָא דְּמַגְבִּיהַּ מְצִיאָה לַחֲבֵרוֹ קָנָה חֲבֵרוֹ אוֹ מִטַּעַם שְׁלִיחוּת אוֹ מִטַּעַם זכי' וּזְכִיָּה נָמֵי מִטַּעַם שְׁלִיחוּת וְקַיְימָא לַן אֵין שְׁלִיחוּת לָעַכּוּ"ם.

כַּמְבֹאָר בח"מ סִימָן קפ"ח ורס"ט, אִם כֵּן אֵין לְיִשְׂרָאֵל זכי' בי' אִם הִגְבִּיהוּ לוֹ עַכּוּ"ם מְצִיאָה לְצוֹרֶךְ יִשְׂרָאֵל. וְאִם כֵּן הֵם כִּרְגְלֵי הַשֵּׁנִי שֶׁנָּתַן לוֹ הָעַכּוּ"ם וְעַיֵּין כְּתֻבּוֹת י"א א' בְּתוֹסְפוֹת ד"ה מַטְבִּילִין.

דִּבְקָטָן זַכְיָן לֵיהּ אֲבָל לֹא לָעַכּוּ"ם. אֲבָל עַכּוּ"ם וְקָטָן וְיִשְׂרָאֵל וַדַּאי לֹא אֲפִילּוּ מִדְּרַבָּנָן כַּנִּרְאֶה מִסִּימָן רס"ט.

הִגְבִּיהַּ חש"ו לְיִשְׂרָאֵל לֹא קָנָה יְעַוֵּין שָׁם. דְּאֵין קָטָן זוֹכֶה אֲפִילּוּ מִדְּרַבָּנָן לְגָדוֹל וה"ה עַכּוּ"ם כה"ג וצ"ע בָּזֶה.

וְאַיְ"ה יְבוֹאַר בְּפָרָיו וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ בָּזֶה: וְרָאִיתִי להט"ז בת"א כָּתַב בִּפְשִׁיטוּת דְּלִקְוֹלָא אָמְרִינַן דְּחֻפְצֵי הֶפְקֵר קוֹנִין שְׁבִיתָה בִּמְקוֹמָן. וּלְדִידִי צ"ע.

גַּם מ"ש חֻפְצֵי עַכּוּ"ם דְּאִם שָׁאֲלוּ שְׁנַיִם אוֹ מָצְאוּ (הַתְּחוּם) יְכוֹלִין לְהוֹלִיךְ אַלְפַּיִם שָׁלֹא כַּדִּין י"ל תְּחוּמִין דִּרַבָּנָן וְאָמְרִי דְּחֻפְצֵי עַכּוּ"ם קוֹנִין שְׁבִיתָה בִּמְקוֹמָן. אִם כֵּן יָכוֹל כ"א לְהוֹלִיךְ אַלְפַּיִם כָּאָמוּר: מִשְׁנָה מִי שֶׁהָיוּ פֵּירוֹתָיו (פָּרָה במ"נ מַנְחִי לָמֶ"ד הֵ"א ו"ת הָרַבִּים וּפָרָה הֵ"א הַנִּקְבָה בְּשׁוֹרֶשׁ פָּר.

וכ"ז לְמַאן דְּאָמַר ב' שְׁרָשִׁיוּת וּלְדִידַן ג' שְׁרָשִׁיוּת וצ"ע. אוּלַי אֲזַכֶּה לְבָאֵר זֶה אַיְ"ה) בְּעִיר אַחֶרֶת כו'.

וְאִם עֵירֵב הוּא פֵּירוֹתָיו כָּמוֹהוּ. לְמַאן דְּאָמַר כִּרְגְלֵי הַנִּפְקָד אַיְירֵי בְּיִחוּד קֶרֶן זָוִיוֹת.

אוֹ שֶׁהַמַּפְקִיד בְּיַד הַמַּפְקִיד וכ"ה בִּירוּשַׁלְמִי דְּמַפְקִיד בְּיַד הַמַּפְקִיד לָא הֲוָה בִּרְשׁוּתֵיהּ דְּנִפְקָד עַיֵּין או"ח לְעִנְיַן מְכִירַת חָמֵץ אֵין רְאָיָה לְכָאן בְּאִם הַמַּפְתֵּחַ בְּיַד הַמַּשְׁכִּיר] וְשָׁם יְבוֹאַר בְּפָרָיו) וּלְמַאן דְּאָמַר כִּרְגְלֵי הַמַּפְקִיד אַשְׁמְעִינַן טוּבָא דְּהָוְיָין כִּרְגְלֵי הַמַּפְקִיד.

וְסֵיפָא אִם עֵירֵב פֵּירוֹתָיו כָּמוֹהוּ נָמֵי כֵּן הוּא. וְהָא דְּלָא דָּיֵיק מֵרֵישָׁא כָּתְבוּ בַּתּוֹסָפֹת יְשֵׁינִים די"ל דְּעֵירְבוּ אֲחֵרִים לֹא הַנִּפְקָד.

ולמ"ש הָרָ"ן זַ"ל. די"א כִּרְגְלֵי הַנִּפְקָד וְהַמַּפְקִיד אֵין לְמַיְדַּק מֵרֵישָׁא רַק מִסֵּיפָא.

וְאִם עֵירֵב כָּמוֹהוּ וַהֲלֹא כִּרְגְלֵי שְׁתֵּיהֶן. וּלְעִנְיַן הִלְכְתָא פָּסַק הַמְחַבֵּר באו"ח כִּרְגְלֵי הַנִּפְקָד לְחוּד לֹא כִּרְגְלֵי שְׁתֵּיהֶן יעו"ש: דַּף מ ע"א מִי שֶׁזִּימֵּן אוֹרְחִים כו' אא"כ זְכָה לָהֶם כו' רַשְׁ"י זְכָה עַל יְדֵי אַחֵר.

וּבְסֵדֶר יְרוּשַׁלְמִי מַשְׁמַע זָכָה לָהֶם אַחֵר וְעַיֵּין רי"ף וְהַתּוֹסְפוֹת הִקְשׁוּ (בת"י) בְּבֵירוּר מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב סַגִּי. וְתֵירְצוּ דְּשׁוֹאֵל דַּעְתּוֹ טָפֵי אָכְלִי מֵאוֹרְחִים עַל מָנוֹת.

וְהָרָ"ן ז"ל כָּתַב דְּשָׁאנֵי הָתָם דְּאָמַר לי' מַשְׁאִיל לַשּׁוֹאֵל גּוּפֵי'. מַה שֶּׁאֵין כֵּן כָּאן דְּלָא אָמַר לֵיהּ.

וְלִכְאוֹרָה יֵשׁ נ"מ לת"י אֲפִילּוּ הָיוּ אוֹרְחִים מֵאֶתְמוֹל אֲצָל בַּעַל הַסְּעוּדָה וְאָמַר לָהֶם שֶׁזִּימֵּן לָהֶם לְזֶה כָּךְ וּלְזֶה כָּךְ. לת"י.

אֲפִילּוּ הָכִי כְּהַאי גַּוְונָא דְּבַעַל הַסְּעוּדָה אַפְקֵי מִמַּחְשַׁבְתּוֹ מִכָּל מָקוֹם אֵין דַּעַת הָאוֹרֵחַ לְאוֹקְמֵי' בִּרְשׁוּתֵיהּ דְּיֵשׁ לוֹ מַה לֶּאֱכוֹל בְּבֵיתוֹ מַה שֶּׁאֵין כֵּן שׁוֹאֵל שֶׁדִּיבֵּר לְהַמַּשְׁאִיל לְהַשְׁאִיל לוֹ אוֹקְמֵי' שׁוֹאֵל בִּרְשׁוּתֵי' ולר"נ הַטַּעַם דְּלֹא בֵּירֵר הַבַּעַל סְעוּדָה בִּפְנֵי הָאוֹרְחִים וְלֹא אָמַר בִּפְנֵיהֶם הִלְכָךְ צָרִיךְ זִיכּוּי הָא אָמַר כֵּן בִּפְנֵיהֶם אֶפְשָׁר דִּמְהַנֵּי וְצָרִיךְ עִיּוּן בָּזֶה: גְּמָרָא כְּגוֹן שֶׁיִּיחֵד לוֹ קֶרֶן זָוִיוֹת.

עמ"א שכ"ז וְהוּא פָּשׁוּט. דְּהַטַּעַם כְּשֶׁיִּיחֵד לוֹ קֶרֶן זָוִיוֹת לֹא קִיבֵּל עָלָיו שְׁמִירָה הָא בְּקִיבֵּל שְׁמִירָה לָא מְהַנֵּי יִחוּד קֶרֶן זָוִיוֹת.

(וּבְחֻמַּץ י"א כה"ג מְהַנֵּי עַיֵּין ר"פ). וְכֵן אִם הִנִּיחַ אָמַר בְּפֵירוּשׁ שֶׁאֵין רוֹצֶה לִהְיוֹת אַחְרָיוּתוֹ עָלָיו דְּכַרְגְּלֵי הַמַּפְקִיד.

וְיֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק אִי הַפְקֵד פֵּירוֹתָיו אֲצָל עַכּוּ"ם וְקִיבֵּל הָעַכּוּ"ם אַחְרָיוּת עָלָיו אִי בי"ט הָוְיָן כְּרַגְלֵי הַנִּפְקָד אוֹ לָא דְּחֶפְצֵי עַכּוּ"ם קוֹנִין שְׁבִיתָה, גְּזֵרָה אַטּוּ דְּיִשְׂרָאֵל אִי כְּהַאי גַּוְונָא גָּזְרוּ אוֹ לָאו.

דַּהֲוָה קָצַת מִלְּתָא דְּלָא שְׁכִיחָא וְצָרִיךְ עִיּוּן כָּעֵת וְעַיֵּין בִּירוּשַׁלְמִי כְּשֶׁהַמַּפְתֵּחַ בְּיַד הַמַּפְקִיד בִּרְשׁוּתֵי' דְּמַפְקִיד וְצָרִיךְ עִיּוּן אִי מִטַּעַם דְּאֵין אַחְרָיוּת עַל הַנִּפְקָד אוֹ אַף דְּקִיבֵּל הַנִּפְקָד אַחְרָיוּת אוֹנֶס וְכַדּוֹמֶה.

אֲפִילּוּ הָכִי כֵּיוָן דְּהַמַּפְתֵּחַ בְּיַד הַמַּפְקִיד אֵין רוֹצֶה לְהַעֲמִיד בִּרְשׁוּת הַנִּפְקָד כְּנִרְאֶה מִתַּלְמוּדָא דִּידַן דְּבַדַּעַת הַמַּפְקִיד תָּלוּי זֶה וְצָרִיךְ עִיּוּן: מִשְׁנָה אֵין מַשְׁקִין וְשׁוֹחֲטִין הַמִּדְבָּרִיּוֹת הַיְינוּ שֶׁלָּנוֹת חוּץ לַתְּחוּם וּכְמוֹ שֶׁיִּבְואַר יִהְיוּ לִנְוֹת בִּמְקוֹם יִשּׁוּב כָּל שֶׁהוּא חוּץ לַתְּחוּם הָעִיר שֶׁל בַּעֲלֵיהֶן.

דְּמַקָּצָה בְּעָלִים דעת' מְנַיְּיהוּ וּמִלַּת מִדְבָּר בְּשׁוֹרֶשׁ דָּבָר במ"נ אֶרֶץ שֶׁאֵין רָאוּי לִזְרִיעָה יְעֻוַּיִן שָׁם. ומ"ש הַלָּנוֹת בְּאֵפֶר הַיְינוּ כָּל יְמוֹת הַקַּיִץ.

כְּרַבָּנָן דְּבָרַיְיתָא דְּלָא כְּרַבִּי. ועפר"ח תצ"ח אות ג' דְּכָל הַלָּנוֹת בְּאֵפֶר הַיְינוּ בִּימוֹת הַקַּיִץ וְהַיְינוּ כְּרַבָּנָן דִּלְקַמָּן יְעֻוַּיִן שָׁם: וְיֵשׁ לִי מָקוֹם לָדוּן בְּכָאן כִּי חֲכָמִים אָמְרוּ כָּל שֶׁאֵין בָּאוֹת לְתוֹךְ הַתְּחוּם כָּל יְמֵי הַקַּיִץ הוּא דְּהָוְיִין מֻקְצֶה.

הָא בָּאוֹת וְלָנוֹת לִפְעָמִים תּוֹךְ הַתְּחוּם פַּעַם אוֹ פְּעָמַיִם בַּקַּיִץ תּוּ לָא הֲוָה מֻקְצֶה. וּמַשְׁמַע אֲפִילּוּ לֹא הָיָה בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב תּוֹךְ הַתְּחוּם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת רַק כָּל שֶׁבָּאוֹת בַּלַּיְלָה וְלָנוֹת תּוֹךְ הַתְּחוּם כַּמָּה פְּעָמִים בַּקַּיִץ הֲוָה מוּכָן.

וְאֶפְשָׁר אֲפִילּוּ לָנוּ בַּלַּיְלָה בְּיוֹם טוֹב חוּץ לַתְּחוּם וּבָאוּ מֵעַצְמָן תּוֹךְ הַתְּחוּם בְּיוֹם טוֹב דְּשָׁרֵי לִשְׁחוֹט מֵהֶם בְּיוֹם טוֹב דְּכֹל שֶׁלֹּא הִקְצוּהוּ בְּעָלִים כֵּיוָן דְּלִפְעָמִים בָּאוֹת בֵּימֵי הַקַּיִץ הֲוָה מוּכָן וְצָרִיךְ עִיּוּן.

ובמ"א תק"טו אות ר"ז מַשְׁמַע כָּל שֶׁלֹּא הָיָה תּוֹךְ הַתְּחוּם מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב אֲסוּרוֹת יְעַיֵּן שָׁם. אִם כֵּן אַמַּאי לֹא אָמְרוּ חֲכָמִים מֻקְצֶה כָּל שֶׁלֹּא הָיָה עי"ט תּוֹךְ הַתְּחוּם.

וּבִירוּשַׁלְמִי גָּרְסִינַן רַבִּי אוֹמֵר אֵלּוּ וְאֵלּוּ (בָּאוֹת בְּרִבִיעָה וּבָאוֹת בֵּימֵי הַקַּיִץ) בָּאוּ מִשֶּׁחֲשַׁשְׁיכָה תּוֹךְ הַתְּחוּם שׁוֹחֲטִין בְּיוֹם טוֹב וְאֵלּוּ מִדְּבָרִיּוֹת הַגְּדֵילוֹת בְּאֵפֶר לָעוֹלָם) הָדָא אֲמַרְתְּ כְּלִי שֶׁבָּא תּוֹךְ הַתְּחוּם שָׁרֵי בד' אַמּוֹת יְעַיֵּן שָׁם,.

מַשְׁמַע דְּרַבָּנָן נָמֵי מַתִּירִין הַבָּאוֹת בֵּימֵי הַקַּיִץ אִם בָּאוּ מִשֶּׁחֲשַׁשְׁיכָה בַּלַּיְלָה מִחוּץ לַתְּחוּם לְתוֹךְ הַתְּחוּם דְּשָׁרֵי. וְרַבִּי פְּלִיג אַף אוֹתָן שֶׁבָּאוּ רַק בִּרְבִיעָה אִם בָּאוּ מִשֶּׁחֲשַׁשְׁיכָה שָׁרֵי וכו' וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה הַטַּ"ז בתקי"ח.

עַל הָרַב בתקט"ו בְּחוּץ לַתְּחוּם אִם יָדַע אוֹ לֹא יָדַע כָּתַבְנוּ מִזֶּה לְעֵיל בְּסֶוּגְיָא דְּבֵית שֶׁנִּפְחַת יעו"ש. ומ"מ יֵשׁ לוֹמַר בלא"ה.

כִּי מֻקְצֶה דִּתְחוּמִין לָא הֲוָה מֻקְצֶה מֵחֲמַת אִיסּוּר. דְּכֹל שֶׁאֵין הָאִיסּוּר בְּגוּף הַפְּרִי וְכַדּוֹמֶה רַק בֵּית סְתִירַת אֹהֶל אוֹ חוּץ לַתְּחוּם לָא הֲוָה מֻקְצֶה מֵחֲמַת אִיסּוּר ומ"מ כָּל שֶׁהוּא חוּץ לַתְּחוּם הַבְּעָלִים מִסְתָּמָא מְקַצְיִין אוֹתָן הַדְּבָרִים מִדַּעְתַּיְיהוּ הִלְכָךְ אִם אַזְמִין וְאָמַר בְּפֵירוּשׁ שֶׁאֵין מֻקְצֶה דַּעְתִּי' מִינֵּי' וּבָאוּ הַפֵּירוֹת תּוֹךְ הַתְּחוּם בי"ט שֶׁלֹּא בִּשְׁבִילוֹ שָׁרֵינַן לי'.

וּלְכָל הָעוֹלָם דְּמֻקְצֶה מֵחֲמַת אִיסּוּר לֹא שַׁיָּיךְ בְּכָאן הִלְכָךְ בְּהֵמוֹת הַבָּאוֹת לִפְעָמִים בֵּימֵי הַקַּיִץ בְּתוֹךְ הַתְּחוּם. לָא מַקְצֶה מִינֵּי' וְדַעְתִּ' עִלָּוֵיהּ וּכְשֶׁבָּאוּ בַּלַּיְלָה תּוֹךְ הַתְּחוּם שָׁרֵי לְמִשְׁקַל מִינֵּי'.

וְשַׁפִּיר כָּתַב הָרַב בתקט"ו בְּסוֹף הַסִּימָן בהג"ה אִם לֹא יָדַע שֶׁיָּבִיאוּ לוֹ עַכּוּ"ם הַפֵּירוֹת הָוָה מֻקְצֶה מִסְתָּמָא רַק בְּיוֹשֵׁב וּמְצַפֶּה דְּאָזֵיל מֻקְצֶה דְּמַקְצֶה מִדַּעְתּוֹ אָז שָׁרֵי כִּי מֻקְצֶה מֵחֲמַת אִיסּוּר לֹא שַׁיָּיךְ בְּכָאן דְּלָאו אִיסּוּר בְּגוּפַיְיהוּ וַעֲדַיִין צ"ע בְּכָל זֶה וְאַיְ"ה בְּפָרְיֵי בתצ"ח אָבְאַר זֶה וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: גְּמָרָא לָמָּה לִי לְמֵימַר מַשְׁקִין וְשׁוֹחֲטִין עַיֵּין רָ"ן דְּאִי לוֹמַר דְּמֻקְצֶה אֵין מַשְׁקִין אוֹתָן.

וּלְבַיָּיתוֹת מַשְׁקִין הָא מִזּוֹנָתָם עָלֶיךָ יעו"ש וּמַשְׁמַע מִכָּאן דְּמֻקְצֶה שָׁרֵי בַּאֲכִילָה וְהַשְׁקָאָה כָּל שֶׁמִּזּוֹנָתָם עָלֶיךָ. וְדָגִים אוֹ מִשּׁוּם צִידָה אוֹ דְּאֵין מִזּוֹנָתָם עָלֶיךָ.

וְלָמָּ"ד מֻקְצֶה אָסוּר לִיתֵּן לִפְנֵיהֶם מְזוֹנוֹת אעפ"י שֶׁמִּזּוֹנָתָם עָלֶיךָ קָשֶׁה לִכְאוֹרָה מִכָּאן. וְעַיֵּין ב"י תצ"ז.

וְשָׁם יְבֹאַר אַיְ"ה: מִשּׁוּם סִרְכָא דְּמָשְׁכָא רַשְׁ"י זַ"ל פֵּירֵשׁ מַשְׁכָּא עוֹר. בְּתַרְגּוּם סִרְכָא דָּבוּק הָעוֹר בַּבָּשָׂר דְּאִי מַשְׁקִין קוֹדֶם שְׁחִיטָה נוֹחַ לִפְשׁוֹט הָעוֹר אֲבָל הָרִי"ף זַ"ל פֵּירֵשׁ דְּאִי אִיכָּא סִרְכָא מִשְׁתַּמְטָא פֵּירֵשׁ בְּרִיאָה.

וכ"פ הרמז"ל בְּפֵירוּשׁ הַמִּשְׁנָיוֹת וְסַיֵּם התוי"ט וַהֲרֵי אֵינָהּ סִירְכָא הַמַּטְרֶפֶת וְעַיֵּין י"ד ל"ט בְּמָעוּךְ וּמִשְׁמוּשׁ שֶׁנּוֹהֲגִים קַוְלָא. וְלִכְאוֹרָה יֵשׁ לָהֶם ראי' מִכָּאן לָרִי"ף וְהַיְינוּ רִיר בְּעָלְמָא מְנַתֵּק וְאֵין ראי' דְּנַדַּאי סִירְכָא הַבָּאָה לְפָנֵינוּ י"ל טְרֵפָה הִיא מִסָּפֵק כִּי שָׁמָּא סִירְכָא

ע"י נָקֵב בָּאָה אוֹ סוֹפוֹ לִנְתֵּק אעפ"י שֶׁרַכָּה מְאוֹד ומ"מ יֵשׁ סְרָכוֹת לִפְעָמִים רִיר בְּעָלְמָא וּמִנַּתְקָה ע"י הַשְׁקָאָה וּכְשֶׁלֹּא יַשְׁקֶה אוֹתָהּ יהי' טְרֵפָה מִסָּפֵק ועמ"ש בְּפִרְיֵי שָׁם וְכָאן אֵין לְהַאֲרִיךְ: פַּצְעִילֵי תְּמָרָה כו' פירש"י זַ"ל תְּמָרִים שֶׁלֹּא נִתְבַּשְּׁלוּ כו' וּמִלְּשׁוֹנוֹ יֵרָאֶה לִי דִּגְרוֹגֶרֶת וְצִמּוּקִים דְּחִינְהוּ בְּיָדַיִם וְלֹא רְאוּיִן הַיְינוּ אָחֲזוּ וְלֹא אָחֲזוּ דְּאִיכָּא תַּרְתֵּי.

אָסוּר בְּסְתָמָא. וְאִי אָמְרִינַן בפי' מְהַנֵּי לִגְרוֹגֶרֶת וְצִמּוּקִין וּפַצְעִילֵי תְּמָרָה נָמֵי אָחֲזוּ וְלָא אָחֲזוּ וְלֵיכָּא דחי' בְּיָדַיִם מש"ה שָׁרֵי לר"ש בְּלֹא אַזְמְנֵי'.

אֲבָל אֵין רְאוּיִין כְּלָל. אַף פַּצְעִילֵי לָא מְהַנֵּי הַזְמָנָה וְעַיֵּין או"ח ש"כ ס"ב הֵבִיא פירש"י וְיִרְאֶה ה"ה פֵּירוּשׁ הַתּוֹסֶפֶת דְּכָאן פַּצְעִילֵי תְּמָרָה חֲתָכָן קוֹדֶם בִּישׁוּלָם כו' דְּכֵיוָן דְּלֹא הָיוּ רְאוּיִן לָאו דַּחֲיִינְהוּ בְּיָדַיִם הַוָה וְשָׁרֵי בְּשַׁבָּת קוֹדֶם גְּמָרָא: ע"ב גְּמָרָא אבע"א כו' ג' תֵּירוּצִים וּלְתֵי' א' לר"ש מִדְּבָרִיּוֹת כַּגְּרוֹגֶרֶת וַאֲסוּרִים בי"ט ולב' תֵּירוּצִים לר"ש שָׁרֵי מִדְּבָרִיּוֹת אוֹ לְרַבִּי לֹא ס"ל כר"ש אוֹ לְרַבָּנָן קָאָמַר.

ובה"ג פָּסַק בי"ט נָמֵי כר"ש וּמִדְּבָרִיּוֹת תֵּרֵי לִישָׁנֵי' בִּדְרַבָּנָן וְעָבְדִינַן לְקֻלָּא הֵבִיאוּ הָרֹא"שׁ זַ"ל כָּאן וב"י תצ"ה. אע"ג דְּאִיכָּא ב' תֵּירוּצִים לְקֻלָּא אַלִּיבָּא דר"ש אָמַר רְבוּתָא אֲפִילּוּ אִי לָא הַוָה רַק ב' לִישָׁנֵי' א' לְקֻלָּא וא' לְחוּמְרָא בִּדְרַבָּנָן לְקֻלָּא.

וּמֵהָא שָׁמְעִינַן דִּסְפֵק פְּלוּגְתָּא עָדִיף מִסְפֵּק מַעֲשֶׂה דְּבִסְפֵּק מַעֲשֶׂה קיי"ל דשיל"מ סְפֵיקוֹ לְחוּמְרָא אפי' בִּדְרַבָּנָן וְאֵלּוּ בִּפְלוּגְתָּא מֵיקַל בה"ג. וּלְעִיל כַּמָּה פְּעָמִים כָּתַבְנוּ כֵּן וּמוּכָח מִדְּוכְתֵי טוּבָא וְעַיֵּין י"ד בַּשָּׁ"ך וּבְפָרֵיהֶ שָׁם: וְהָרִי"ף זַ"ל כָּאן פָּסַק כְּרַב נַחְמָן בְּשַׁבָּת כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן ובי"ט כר"י וּבַעַל הַמָּאוֹר בְּרֵישׁ בֵּיצָה הִקְשָׁה מֵהָא דְּאָמְרִינַן י"ח ב' אָמַר רָבָא מִי אִיכָּא מִידֵּי דִּבְשַׁבָּת שָׁרֵי ובי"ה אָסוּר וְהַמִּלְחָמוֹת וְהָרָ"ן כָּאן תֵּירְצוּ דיוה"כ וְשַׁבָּת חֲדָא קְדֻשָּׁה משא"כ י"ט קִיל אָתֵי לְזַלְזוּלֵי בי' יעו"ש.

וּמִדְּבְרֵיהֶם לָמַדְנוּ דְּהִלְכָתָא בי"ט כר"י. הָא ביוה"כ הִלְכָתָא כר"ש כְּמוֹ שַׁבָּת מַהַדּ דְּרָבָא וּכְדַאֲמָרָן דְּלָא אָתֵי לְזַלְזוּלֵי ביוה"כ ובש"ע א"ח תרי"א כָּל שֶׁאָסוּר לְטַלְטְלוֹ בְּשַׁבָּת ה"ה ביוה"כ וּמִינֵּי' מַה שֶּׁמֻּתָּר בְּשַׁבָּת שָׁרֵי ביוה"כ כִּדְכָתֵיבְנָא.

וּמִמִּשְׁנָה אֵין בֵּין שַׁבָּת ליוה"כ אֵין ראי' דְּקֻלָּא לָא חֲשִׁיב אֲבָל בַּעַל הַמָּאוֹר זַ"ל כָּתַב רֵישׁ בֵּיצָה. כְּלָלָא דְּמִלְתָא לֵיכָּא מִידֵּי.

דִּבְשַׁבָּת שָׁרֵי ובי"ט אָסוּר אֶלָּא כָּל שֶׁבְּשַׁבָּת אִיסּוּר מְלָאכָה בי"ט אָסוּר מִשּׁוּם מֻקְצֶה אֲבָל תַּמְרֵי דְּעִיסְקֵי דִּבְשַׁבָּת שָׁרֵי ה"ה בי"ט הֶבְיאָם הב"י ג"כ בתצ"ה וּמִלְחָמוֹת הִשִּׂיג עָלָיו מֵאֵין מַסִּיקִין בְּשִׁבְרֵי כֵּלִים וְאִם הָיוּ רְאוּיִם לְטַלְטוּל הָיוּ רְאוּיִן לְהַסָּקָה דְּמַסִּיקִין בִּכְלֵים יעו"ש וּלְהָרָ"ה זַ"ל יֵשׁ לוֹמַר דִּבְשַׁבָּת כֵּלִים אעפ"י שֶׁאֵין עוֹשִׂין מֵעֵין מְלַאכְתָּן רְאשׁוֹנָה כָּל שֶׁרְאוּיָן לְשׁוּם תַּשְׁמִישׁ מְטַלְטְלִין בי"ט.

וְאַפֵּ"ה אָסְרוּ לְהַסָּקָה שָׁזֶּה יוֹתֵר נוֹלָד דְּמַאֲתְמוֹל עוֹמֵד לְשִׁימּוּשׁ וְעַכְשָׁיו לְהַסָּקָה וּמִיהוּ ז"א דְּעַכְשָׁיו נָמֵי לְשִׁימּוּשׁ רָאוּי אֶלָּא שֶׁסְּבָרַת בַּעַל הַמָּאוֹר זַ"ל דְּכָל הַסָּקָה לֵיכָּא טו מִי אִיכָּא מִידֵּי אָסְרוּ מִשּׁוּם נוֹלָד, וּלְטַלְטוּל שָׁרֵי כָּל שֶׁרָאוּי לְשִׁימּוּשׁ זֶה אעפ"י שֶׁלֹּא מֵעֵין מְלַאכְתָּן דְּמֵי אִיכָּא מִידֵּי דִּבְשַׁבָּת שָׁרֵי ובי"ט אָסוּר וַאֲנַן קיי"ל בי"ט אָסוּר כְּרִי"ף זַ"ל: כָּתַב הָרֹא"שׁ זַ"ל דְּמַה שֶּׁהֵבִיא בה"ג ראי' דְּנוֹלָד אָסוּר בי"ט מֵרָבָא ל"ג א' דְּמִיָּד שֶׁנִּשְׁבַּר אֵין מַסִּיקִין בּוֹ כְּתָב דְּרָבָא ס"ל נָמֵי מֻקְצֶה כו'.

וְהִנֵּה כָּתַבְנוּ בְּדַף כ' ג'. דְּרָבָא אָמַר עָבַר וְשָׁחַט זוֹרֵק ע"מ לִזְרוֹק.

וּלְהַתִּיר בָּשָׂר. וְהָא מֻוקְצָה הֲוָה וְחוּץ לַמְקֻדָּשׁ יֵשׁ שְׁבוּת ש"מ מֻוקְצָה לֵית לי' וְנוֹלָד אִית לי'.

אֶלָּא דְּבִגְמָרָא אָמַר וְהָא אָמַר לְשַׁמָּעֵי' כו'. אַלְמָא לֵית לי' מֻוקְצָה וּמְשַׁנֵּי.

מַשְׁמַע לִכְאוֹרָה דְּרָבָא אִית לי' מֻוקְצָה בי"ט נָמֵי וי"ל דַּהֲוָה נוֹלָד. עמ"ש תּוֹסֶפֶת שָׁם: סְלִיק מַסֶּכֶת בֵּיצָה בעזה"י פֶּה לְבוֹב מַחַ"ל.

בְּיוֹם עש"ק כ"ד אֱלוּל התקל"ז ה' עָלֵינוּ עַל גָּלוּתֵינוּ וְיִגְאָלֵנוּ גְּאֻלַּת עוֹלָם א מ ן